ЛИТЕРАТУРНЫЙ

СБОРНИКЪ

издаваемый

Галицко-русскою Матицею.

1872 и 1873.

Львовъ, 1874.
Изъ типографіи Ставропигійского Института.
подъ управленіемъ Стефана Гушковского.

5406
BIBLIOTEKA

Сводная галицко-русская лѣтопись

съ 1600 по 1700 годъ.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Пименъ (пишетъ предъ лампадой)
Еще одно, послѣднее сказаніе —
И лѣтопись окончена моя,
Исполненъ долгъ, завѣщанный отъ Бога
Мнѣ грѣшному . . .
. . . . . .
Да вѣдаютъ потомки православныхъ
Земли родной минувшую судьбу . . .

А. С. Пушкина Борисъ Годуновъ.

Въ 1865 году напечаталъ я въ Науковомъ Сборницѣ, издаваемомъ Галицко-русскою Матицею, мое разсужденіе: О важности историческихъ записокъ и надписей, яко источницѣ для нашей исторіи.

Тогда было моимъ намѣреніемъ обратити вниманіе любителей отечественной исторіи на многочисленныя историческія и другаго рода достопамятныя записки, дѣлаемы современниками, духовного и мірского сословія, по различныхъ такъ рукописныхъ якъ и печатанныхъ книгахъ, частью по поляхъ ихъ, частью по чистыхъ листахъ, на тѣхже находящихся, тоже на зданіяхъ, надгробникахъ, колоколахъ и другихъ предметахъ, для вѣдомости и поученія своимъ соотечественникамъ и потомкамъ. Теперь получивъ способность напечатанія одной малой части того рода записокъ подъ заглавіемъ: Сводная Галицко-русская лѣтопись съ 1600 по 1700 годъ, издаю туюже въ томъ видѣ, въ якомъ она въ сію пору у мене находится, неуважая на неполноту ея, и потребу точнѣйшаго изъясненія нѣкото

рыхъ историческихъ данныхъ, якъ то сдѣланно мною по немногимъ только мѣстамъ сей лѣтописи, дополненіемъ тѣхже изъ другихъ уже извѣстныхъ напечатанныхъ источниковъ.

Правда что достопочтенный читатель моей Лѣтописи пораженъ будетъ разнообразностью собранного въ ней исторического матеріала, который, подъ каждымъ годомъ, старался я размѣстити по относительной важности его, думая такимъ способомъ предлежащимъ хронологическимъ собраніемъ, хотябы на первый взглядъ кажущихся маловажныхъ данныхъ, сдѣлати прислугу любознательному читателю, доставляючи тому способность пользоватись съ большимъ трудомъ собраннымъ богатымъ матеріаломъ, въ которомъ онъ найдетъ много любопытного; и такъ по части исторіи нашего русского края и церкви вообще, а въ особенности, по части историческихъ извѣстій о нашихъ городахъ, монастыряхъ, церквахъ, церковныхъ братствахъ, русскихъ родахъ; тоже по части русской словесной, такъ церковной якъ мірской, старопечатанныхъ книгъ и другихъ художественныхъ памятниковъ, наконецъ, по части произшествій елементарныхъ и другихъ природныхъ явленій въ нашемъ отечествѣ. Впрочемъ что бы не было, изъ собранныхъ мною историческихъ данныхъ и на сей разъ обнародовленныхъ печатью, достаточно явствуетъ, что еще много различного и драгоцѣнного исторического матеріала скрывается разбросано по различныхъ письменныхъ памятникахъ, и что собранныя надписи находящіяся на зданіяхъ, монументахъ и другихъ художественныхъ произведеніяхъ и посудахъ, доставили бы богатый историческій матеріалъ для будущихъ писателей исторіи нашего отечества. Нѣтъ сомнѣнія, что полнота сводныхъ лѣтописей подобного рода вѣнчалась бы самымъ лучшимъ успѣхомъ, если бы по разнымъ странамъ нашего края нашлись прилѣжные собиратели упомянутыхъ историческихъ записокъ, для того, при нашемъ народномъ пробужденіи, въ интересѣ исторической науки надѣюсь, что настоящій трудъ мой не лишенъ будетъ науковой поддержки и найдетъ между молодыми писателями нашими ревныхъ подражателей.

Печатая теперь, изъ составленной мною Сводной Галицко-русской Лѣтописи XVII столѣтіе, дѣлаю то для того, что несчастная Русь наша въ упомянутомъ столѣтіи, испытала сами большія гоненія, такъ въ религійномъ якъ и политическомъ взглядѣ, и по той причинѣ для удобнѣйшого изученія махіавелитической политики давной Польщи, въ отношенію къ соединенной съ нею Руси, приведу еще на мѣстѣ томъ важнѣйшія историческія данныя.

Систематическое преслѣдованіе русской народности давнымъ польскимъ правительствомъ наступило послѣ переведенія шляхтою любельской Уніи, и насильного введенія также церковной Уніи, принятой кіевскимъ Митрополитомъ Михаиломъ Рогозою и одною частью южно-русскихъ епископовъ. Сначала возникшей церковно-уніятской акціи многочисленное и могущественное русское дворянство своимъ вліяніемъ въ сенатѣ и соймѣ принуждало польскихъ королей при способности обезпечати свободу вѣроисповѣданія его, въ чемъ также пособствовало въ сю пору развивающееся козачество, за гетманства Петра Конашевича Сагайдачнаго, придержащееся крѣпко греческого вѣроисповѣданія. Польско-католическое давленіе на русскую народность въ первой половинѣ XVII вѣка имѣло видъ частныхъ насилій и скритыхъ интригъ езуитско-шляхотской партіи, пока потомъ польское правительство порабощенное тоюже, уже цѣлымъ рядомъ административныхъ мѣръ, относящихся къ стѣсненію грекорусской церкви, пособствованіемъ ревностной миссіонерской пропаганды на крещенной Руси, въ церквахъ и школахъ, надѣленіемъ исключительно католиковъ чинами, сенаторскими посадами, богатыми староствами и дру-

гими доходными мѣстами, съ большимъ увлядненіемъ грекорусского дворянства, переходящаго къ латинскому обряду. Въ слѣдствіе такой религійно-централизаційной политики въ Польшѣ русское дворянство неподчиняющееся упомянутой политицѣ и стоящее при своей церквѣ, лишалось въ польской державѣ значенія, бѣднѣло или слабодушно полячилось, въ надеждѣ на королевскую ласку и раздаваемы тимъ же свѣтскія бенефиція. Теперь король Іоаннъ Казиміръ въ самъ день своей коронаціи уже явно далъ обѣтъ, не надѣляти ни одной посады въ сенатѣ ни одного чина, ни одного староства некатолику. Къ таковому обѣту обязывались присягою польскіе короли Михаилъ (1668), Іоаннъ III. (1675), и Августъ II. (1699). Польскимъ правительствомъ предпринятыя мѣры, сначала тайно, потомъ явно, вѣнчались теперь желаемымъ успѣхомъ. Русское дворянство, улягая правительственному напору, отнародовлялось, козачество, ослабнувъ въ долгой борьбѣ за свободу своего вѣроисповѣданія, подчинилось Россіи, и такимъ способомъ лишило помощи своихъ соплеменниковъ и одновѣрцовъ, оставшихся въ предѣлахъ давной Польши.

Съ ослабленіемъ русской народности возмагалось еще больше угнетеніе тойже законодательствомъ Рѣчи посполитой въ цѣли поглощенія Русскихъ Поляками въ народномъ и церковномъ взглядѣ. Такъ въ 1664 году по приказанію короля Іоанна Казиміра послѣдній неуніатскій Митрополитъ въ Польшѣ Іосифъ Нелюбовичъ Тукальскій былъ безъ всякого суда заточенъ въ Маріенбургской крѣпости. Въ 1667 году вышло первое сеймовое постановленіе, что уніатское духовенство уволнялось отъ постоя и другихъ военныхъ повинностей, которыя съ тѣхъ поръ тяготѣли исключительно на русскихъ некатоликахъ, коихъ имущества при отсутствіи дисциплины въ польскомъ шляхетскомъ войскѣ, предавалось совершенному разоренію.

Въ 1676 году русскимъ некатоликамъ всѣхъ сословій, подъ загрозою смертной казни и конфискаціи имуществъ, запрещалось безусловно отправлятись за границу, и пріѣзжати оттуда, для того поручено пограничнымъ старостамъ слѣдити за исполненіемъ упомянутого закона, которого потвержденіе послѣдовало потомъ на сеймахъ въ 1673 и 1699 годахъ. Тая правительственная мѣра неуважая уже на торговелныя интереса, стремилась къ тому, чтобы русскіе некатолики не сообщались съ своими соплеменниками и одновѣрцами въ Россіи, Молдавіи, Турціи и Уграхъ, чтобы не получали отсюда поддержки, и чтобы въ недостатку одновѣрныхъ съ ними епископовъ и пресвитеровъ, принуждены были прибѣгати къ уніатскому духовенству. Такимъ образомъ прервана была связь русскихъ Ставропигій съ Цареградскимъ патріархатомъ, въ слѣдствіе чего съ концемъ XVII вѣка стали клонитися къ паденію Ставропигіи Замостьская, Креховская, Виленская, Львовская, Луцкая и Великоскитская, и подчинялись мѣстнымъ владыкамъ. На упраздненныя мѣста богатыхъ архимандрій и монастырей назначаемы были польскимъ правительствомъ только уніятскіе настоятели, и часто даже свѣтскія лица, которыя захватывали монастырское имущество и разганяли неуніятскихъ монаховъ.

По давному обычаю и правительствомъ польскимъ затвержденному праву, въ южнорусскомъ краѣ, епископы избирались духовенствомъ и мірянами взглядной епархіи, затверждались потомъ польскимъ королемъ, но въ второй половинѣ XVII вѣка, послѣ упраздненія епископскихъ столицъ, рѣдко или совсѣмъ уже не собиралось русское некатолическое духовенство и дворянство; ибо первое для недостатка епископовъ уменьшалось и было разогнано, второе ополячилось, а сельское народонаселеніе и мѣщане стояли подъ сильнымъ гнетомъ польскихъ шляхтичей и королевскихъ старостъ. Здѣсь надо еще замѣтити, что уже въ 1647 году издано на сеймѣ

законъ, по которому русскій священникъ не могъ заняти прихода, безъ предварительного согласія шляхтича, властелина села, бывшаго иной народности и вѣроисповѣданія, или отъ старосты въ королевскихъ имѣніяхъ, что еще до сихъ поръ практикуется въ политическомъ интересѣ презентующого.

Въ нашемъ отечествѣ, яко русской земли, которой польскіе короли писались Господинами и дѣдичами (Dominus et haeres), былъ введенъ въ судопроизводствѣ польскій языкъ уже издавна, но на Литовской Руси было употребленіе русского языка лишь теперь въ судопроизводствѣ запрещено закономъ съ 1697 годомъ (Volum. leg. T. V. стр. 863).

Наконецъ въ 1699 году опредѣлено было изданіе новаго закона, на основаніи котораго только католики допускались къ исправленію выборныхъ магистратскихъ должностей, что больше, неуніятамъ подобно якъ и евреямъ запрещалось на всегда проживати въ Каменцѣ Подольскомъ, а церкви ихъ въ томъ городѣ были опечатаны, а духовенство изгнано изъ него, что однако въ нашемъ отечествѣ уже издавна практиковалось, ибо оно не принадлежало къ областямъ, составляющимъ нѣкогда Великое княжество Литовское.

Такимъ способомъ съ переведеніемъ политической и церковной уніи служилъ католицизмъ объединяющимъ началомъ въ давной Польшѣ и сдѣлался символомъ польской народности, для того къ той цѣли направлялись всѣ дѣйствія польскаго правительства для отчужденія южной Руси такъ церковнымъ устройствомъ якъ народностью ея отъ заграничныхъ соплеменниковъ и одновѣрцовъ. Извѣстно, что послѣдствіемъ такой религійной централистической политики давной Польши было паденіе ея, яко совершенно неспособной занимати мѣсто между европейскими государствами.

Изъ выше сказанного достаточно явствуетъ, что давное польское правительство, употребивъ католицизмъ по латинскому обряду съ польскимъ костельнымъ языкомъ, яко средство къ отнародовленію Руси и объединенію ея съ польскою народностью скомпромитовало католицизмъ предъ лицемъ всей Руси, чего явнымъ доказательствомъ служитъ тая обличительная аномалія, что нынѣ на всей Руси нѣтъ ни одного Русского, оставшагося вѣрнымъ своей русской народности, и при томъ послѣдующого латинскому вѣроисповѣданію. Такое злоупотребленіе религіи за политическое средство къ разширенію и укрѣпленію польской Рѣчи посполитой справедливо наказало Провидѣніе паденіемъ ея.

Предавая печати одну часть моей Сводной Галицко-русской Лѣтописи, увѣдомляю при сей способности любителей исторической науки, что у мене находится подобная Молдавско-русская сводная Лѣтопись, содержащая въ себѣ богатый матеріалъ, собранный мною по мѣстнымъ различнымъ источникамъ, для исторіи Молдавскихъ Господарей и мѣстной церковной іерархіи.

Львовъ 27. Декабря 1873.

А. С. Петрушевичъ.

Сводная Галицко-русская Лѣтопись.

1600.

Матѳей патріархъ цареградскій, наслѣдникъ Іереміи, грамотою своею затвердилъ въ томъ году уставы Львовского Ставроп. братства и прислалъ томуже свой антимисъ. (Изъ протоколовъ засѣданій Львовск. Ставроп. братства).

Въ томъ году Русь обитающая въ городѣ Львовѣ и составляющая Львовское Ставропигіальное братство, приведена политическими и религійными гоненіями за польского правленія до крайной нужды и нищеты, издала слѣдующее печатанное воззваніе къ своимъ соплеменникамъ, умоляя тѣхже о матеріальную помощь, чтобы упомянутому обществу возможно было церковными и науковыми заведеніями спасати русскую народность. Сказанное воззваніе сберегается въ бібліотецѣ упомянутого братства подъ Ч. 401 стр. 73 — 76. и помѣщается здѣсь, за неимѣніемъ въ сю пору подлинника, текстъ тогоже изъ списка сдѣланного латинскими буквами: „Розумѣемо тому, ижъ не безъ вѣсти есте В. М. яко отъ давныхъ лѣтъ утяженны естесмо зде въ Львовѣ ярмомъ египетской неволи невыповѣдимыхъ бѣдъ зъ повлочаніемъ надворныхъ и сеймовыхъ уставочныхъ правъ и тисковъ вшелякихъ, а правѣ знищенія и выгнанія отъ вшелякихъ обходовъ, и до самой найменшой иглы и шилця, чимъ бы только человѣкъ живъ быти могъ забороняютъ намъ панове народу польского люде уживати; а то за найбарзѣй отступленіемъ старшихъ нашихъ бывшихъ духовныхъ метрополита и владыковъ усилуючи и насъ за ними въ тойже отступленія образъ ко послушенству ихъ притягаючи, которыми бѣдами южесмы суть змученны и знищены. А ижмы хотячи тому то злому промислу

ихъ пожарови не допустити и на васъ бѣдамъ таковымъ наити, по щобысьмо зъ покорою и надъ можность нашу по сей часъ зносили: промысляючи добрая предъ Богомъ и человѣки, не хотячи всенародной славы и утѣхи христіянской зде угасити, за приводомъ и правѣ примусомъ святѣйшихъ патріарховъ, и на онъ часъ еще всѣхъ купно будущихъ метрополити и епископовъ нашихъ землей сихъ россійскихъ, кдыжъ оны мѣсто и мѣсце способнѣйшое надъ Львовъ неусмотривши, и сеймовыми привилеями умоцнивши, усиловали насъ на то и надъ силу нашу двигнути росказали, то есть церковного мурованя прекраснымъ дѣломъ царскимъ, яко царю всѣхъ Христу Богу домъ хвали его уробити, къ тому школу наукъ христіанскихъ грецкихъ и словенскихъ дѣтемъ вашимъ и всѣмъ посполите фундовати, ижбы піючи въ чужихъ студенцахъ воды наукъ умоязическихъ вѣры своей неотпадати, зачимъ правѣ и все народное сгиненіе барзо блиско ходитъ. Тутежъ и друкарню письма греческаго и словенскаго выкупивши за немалую сумму грошей двигнулисмы за ласкою божією: на которые тежъ потребы иле на онъ часъ въ початку обѣтницъ для ратунку на то было много, отъ предныхъ звлаща начальнѣйшихъ въ родѣ нашемъ Россійскомъ, але ку скуткови про зависть и ненависть отъ вселукавого діявола прійти тѣсенъ путь и жестокъ барзо.

Хочай (хотяй) такъ речемъ, ижъ не подано намъ руки помощи на все тое правѣ ничого, але еще зазреня и прешкодъ и отъ мящихся нашихъ быти гоненія удаванія насъ зле утерпѣли есмо барзо много, ажъ мусѣлисмо до общыхъ людей съ тимъ ся удавати, иножь и тамъ датковъ мало, а присловія и вымовокъ много, чого уже самъ встыдъ недопущаетъ писати намъ, што ся примовки, и што ся помовиска относимъ за то о Боже! Нужда и намъ съ пророкомъ Ісаіемъ рещи: Слиши небо! и внуши земле! щожъ терпимъ зле въ томъ Львовѣ...

Лечъ встыду и жалости полнымъ будучи съ писаніемъ симъ удалитися до всѣхъ В. М. мусѣли прикладомъ невѣрныхъ жидовъ въ Львовѣ. Невѣрный и каменосердечный, твердошійный народъ будучи отверженный отъ лица Божія ратунокъ своимъ одъ всюду подали и вставали противно отцомъ Езуитомъ, не дали взяти школи собѣ албо божници своей жидовской въ Львовѣ. Намъ теды бовѣмъ не божницю жидовскую берутъ, але всенародное христіанское набожество и волности вышпотити усилуютъ. Кто тое одно бачити хочетъ, що то есть, и що за собою поноситъ, той затягъ справы тоей, и що за вѣкъ живемо и съ кѣмъ пря, и о што и про што, албо про кого до скутку справы прійти не могутъ презъ такъ многій вѣкъ звлока. А претожъ мы уповаючи на Бога и на ваше христіанское поратованіе послали есмо до В. М. достовѣрныхъ мужей избравши зпосредку насъ братію нашу на имя пана... Просячи унижене о милостивые баченя и поратованя, на такъ важную потребу всѣхъ васъ посполитье. Подайте руку помощи з милостивой ласки вашой, или въ мѣсто милостинѣ, или въ способъ пожичаный, што Богъ подасть до сердецъ В. М. и тое пріймемъ за певнымъ рукописаніемъ нашимъ и постановленіемъ на певный часъ отдати. Только абы на насъ въ чомъ не сходило о томъ то всѣмъ В. М. знати даемо. За що и самъ Богъ зъ высокого маестату своего заплатою будетъ и тая посполитая потреба вѣчной памяти васъ сподобитъ, и Богъ ласки, покою и всякія утѣхи да будетъ съ вами. Аминь. Данъ въ Львовѣ дня . . . р. в. м. упрейме жичливыи братство Леополите.

На подлиннику вытиснена печать ставропигійскаго братства съ изображеніемъ башни съ львомъ въ вратахъ стоящимъ съ надписью: Оглашеніе церкве братской Львовской. Въ выше приведенномъ воззваніи львовского ставроп. братства описанное жалкое состояніе продолжалось

чрезъ все XVII столѣтіе, пока тое, уступивъ наконецъ напору, не покорилось непосредственно папѣ Клименгію XI въ 1709, и не ополячилось. Однако съ 1848 годомъ пробудилось упомянутое братство къ новой русконародной жизни и крѣпко стаетъ снова въ оборонѣ русского народа и церкви въ Галичинѣ.

3) Иванъ Клюсъ власная рука — (вписался въ Львовское Успенско-Ставропигіальное братство — книга братская стр. 90). Несецкій (II стр. 535) пишетъ: Klusz herbu Srzeniawa w Ruskim woiewodztwie, Klemensa Klusz sławnego męża wspominaią historycy 1570, atoli konstytucye 1662 fol. 33. zowią ich Kluski.

1601.

1) Саранча въ року ᲀχᲭ, для памяти.

Записка на рукописномъ Евангелін съ 7054 (1546) года списанномъ въ Солономъ Городку (коло Львова) „працею и пильностью ученого мужа малого и меншаго въ діаконѣхъ Єремея мешкаючого въ то врѣмя у Городку Солономъ“... данномъ до Хишевичъ къ церкви св. Апостола Филиппа.

2) Stanisław hrabia z Tarnowa, kasztelan Sędomirski, Buski Starosta etc. Czynię wiadomo ninieyszym listem a zwłaszcza arendarzom, urzędnikom i starostom Buskim, za prośbą Gromady staromieyskiey Buskiey religii greckiey. Gdy ich monaster na przedmieściu za zamkiem nowozbudowany dobrze, a żadnego opatrzenia nie maiący... Daję im mocą tego listu ogród na tymże Podzamczu nad stawem pobliże teyże Cerkwi leżący i łozy gaiki leśne na tymże gróncie stoiące, który ogród od prozentów swoich odłączywszy w possessyę y używanie pobożney Makaryi (?) tego monasterku cẽarnicy puszczam, którego używać będzie ze wszystkiemi pożytkami z grontem do niego należącym tak długo i szeroko, jako ten ogród sam w sobie iest: nic sobie nie zostawuiąc prawo zlewam y za świadectwo własną ręką podpisuię. Dano w Zamku Buskim dnia 25. Augusta 1602

roku. Stanisław Kasztelan L. S. Ex actis Castrens. Buscens. relationum sub N. 32 p. 125.

Упомянутый монастырокъ стоялъ до 1776 года, гдѣ двѣ черницы проживало, по кончинѣ ихъ, во времена Ѳеодора Кроткевича, пароха церкви мѣстсной, монастырская церковь обветшалая около 1780 была уничтожена и храмовая икона съ церковною утварою перенесены до церкви св. Николая, одну часть земли монастырской продано, только два огороды отдано пароху мѣстному, мѣсто гдѣ былъ монастырокъ, стоитъ пусто на подзамчу.

1602.

1) Лѣта отъ созданія мира ѕр҃і, а отъ воплощенія Іисусъ Христова а҃ѵ҃к. мѣсяца Юня і҃ё дня, за щасливаго панованя на тотъ часъ годнои памяти, ясне освенцоного его милости, въ святомъ крещеніи нареченнаго князя Александра, въ вѣре россійской непоколѣбимаго стлъпа, княжати Острозского, воеводы Волынского, сына его милости ясне освенцоного Константина Константиновича, нареченнаго во святомъ крещеныи Василія, княжати Острозскаго, воеводы кіевского, маршалка земли Волынское, старосты Володимерского, и прочая. Такъ тыжъ и на тотъ часъ будучого святобливой памяти, его милости господина отца Гедеона Болобана преосвященнаго епископа Галицкого, Львовского и Камянца Подолского, ексархы трону Константинополского, и за священника на тотъ часъ господина отца Георгія Гавриловича, презвитера и протопопы того святаго Храма Рождества Христова, а при опатрьно на тотъ часъ упривѣлованыхъ въ фундушу, отъ его милости князя Василія, вышше реченного воеводы кіевского, приданныхъ десяти всѣхъ, впродъ старшого ня имя Тимоѳея Вацевича, Андрея Крупки, Дашины Леновича, Мартина Кгарниша, Василія Чайки, Симеона Григоревича, Марка Василевича и суконника, Мартина Злотника, Гаврила Ничвидовича, Лаврина Новиковича старого вуйта, за которыхъ въ вопѣкунствѣ строительства, за порадою ихъ, а за позволеніемъ державцы на той часъ его милости князя Александра воеводы Волынского, такъ тыжь и изъ благословеніемъ его милости господина отца Гедеона Болобана, Ексархы и епископа Галицкого и прочая, вышше реченныхъ, въ богоспасаемомъ градѣ Тарнополи, почася муровати въ року а҃ѵ҃к мѣсяца Июля к҃. а совершенно докончися въ року ѵ҃іі мѣсяца Септеврія а҃, домъ божій, Храмъ Рождество Господа Спаса нашего Іисуса Христа, которому въ головахъ были приводомъ и розмысломъ и початкомъ богобойные и христолюбивые мужіе два, пръвый панъ Василій Игнатовичъ, прозванный Чайка, крамаръ и радца мѣста Тарнополя, ктиторъ того храму Рождества Христова, зять Григорія Вацевича мещанина и радцы Тарнопольского, старожитного ктитора тогожъ храму деревяного бывшаго еще будовцы. Вторый панъ Симеонъ Григоровичь швакгеръ же впрудъ реченнаго Василія, вовсемъ единодушевный ему соноспѣшникъ тогожъ благотворенія, выбранный депутатъ зъ громады мѣста Тарнополя, и ктиторъ тогожъ храму Рождества Христова, а сынъ вышше реченного Григорія Вацевича, которые добре позавидѣвши, и по евангелію онымъ благымъ рабомъ и строителемъ добрымъ поревновавши, такъ тыжъ и отпущенію грѣховъ, рады своего душевного спасенія не хотячи въ земли погребсти Богомъ данного имъ таланту, але въ небесныхъ скарбѣхъ тѣхъ пріумножити, якъ вѣчныи строителѣ, на томже святомъ мѣстъцу богоизбранномъ и любезномъ при старожитной церквы деревяной, з боку отъ полуденной стороны збудовали, усмотрѣвши собѣ майстра доброго и годного муляря, на имя Леонтія, мужа во вѣрѣ російской, христіянина богобойнаго, которого вышъше реченныи два ктиторѣ, панъ Василій и панъ Симеонъ зъеднали, найпръвѣй фундаментъ выбрали до кгрунту самаго въ глубокость на два хлопы, а въ ширъ на пять локтій

и фундаментъ вымуровавши ве вшиткымъ достатный, то такъ зась отъ землѣ къ горѣ вступаючи зоставили муру по полъ локтя на обѣхъ сторонѣхъ и кгорѣ на локоть ввышъ выставили, за суму грошій готовыхъ двѣстѣ зол. и н зол., кромѣ лѣкгумѣнъ своихъ и иншого кошту потребного (къ муру). Къ тымъ зась другого лѣта, въ року ҂ахг нехотячи быти опослѣдньйшимъ отъ первыхъ выше писанныхъ мужей ревнитель и завистный добрымъ, благочестивый панъ Марко Василіевичъ суконникъ, ктиторъ тойже церкви святой, и депутатъ выбранный отъ кі мужей, зъ громады мѣста Тарнополя, а зять пана Мацка, бывшаго крамаря тогожъ родзаю, который панъ Марко, не мнѣй тыжъ отъ первыхъ бысть потужный працею и накладомъ завше помоченъ, во всей потребѣ къ мурованю того храму святого Рождества Христова.

То такъ зась потымъ заразъ всѣ сполечне къ тымъ тромъ началникомъ и фундаторомъ церкви святои тогожъ року ҂хг, за помочу божіею всѣ парафѣяне храму Рождества Христова въ мѣстѣ Тарнополи, кождый ведлугъ преможеня своего спомагали працею и накладомъ, фундовали въ кождой потребѣ, ажъ и до конца сооруженя церкви: не мнѣй тымъ и за споможеніемъ многымъ и ратункомъ значнымъ, такъ пѣнязми готовыхъ грошій, якъ и лѣкгумѣномъ, и иншими рухомими речми, то есть желѣзомъ и оболонами всѣми отъ самого того едного, великого рачителя въ благочестивой вѣрѣ російской наречепного въ Святомъ крещеніи пана Богдана Омеляновича, вѣрного слугы отъ молодыхъ лѣтъ и до сѣдины дому всѣхъ княжатъ Острозскихъ, воистину бо отъ добрыхъ и благочестивыхъ пановъ добрый и благочестивый слуга вѣрный земныхъ и небесныхъ скарбовъ быти показався. Такъ тыжъ и за приуспоможеньемъ милостинею благовѣрныхъ и христолюбивыхъ многоименитыхъ объщихъ людей по мѣстѣхъ околичныхъ и по селѣхъ.

А будовалася церковъ святая почавши въ року ҂ахк и докончилася зевшисткымъ въ року Христовымъ Сеп. а дня.

Теды найпершого року ҂хк-го выдатку сумы ск зол.
въ року ҂хї выдатку се зол. ѓ грош.
въ року ҂хѯ выдатку то зол. и ѐ зол. и ї грош.
въ року ҂хѕ выдатку тчк зол. и ёі грош.
въ року ҂хѕ выдатку сл зол. и ї грошій.
въ року ҂хз выдатку ρѳѕ зол. ѕі грош.

въ року ҂ахи чинилъ личбу тотъ же такы все единъ шафаръ церковный панъ Гаврило Ничвидовичъ, выдалъ личбу грошій готовыхъ въ томъ року зол. тзі зол. и ї грошій. Тогожъ року ҂хи, и докончилась зевшисткымъ святая церковь и посвященна есть, въ настатю нового лѣта року ҂ахѯ мѣсяца генваря а дня, преосвященнымъ Іеремѣемъ Тесаровскимъ епископомъ Галицкимъ, Львовскимъ и Камянця Подольского, въ томъ же року, которого и владикою сталъ. (Записная книга Тарнопольского церковного братства.)

Въ лѣто отъ созданія міра 7111, отъ воплощенія сына Божія 1602. За счастливаго на той часъ будучаго панованя ясне освецонаго князя Александра воеводы Волынского, святыя его памяти ясне освецонаго князя Василія Острогского, воеводы Кіевского, за святобливой памяти Гедеона Болобана епископа Львовского, початся мурувати храмъ сей Рождества Господа Бога и Спаса нашего Іисуса Христа, и совершенно докончился въ року 1608 септевря дня 4, и посвященъ есть Генваря 4, освященнымъ Іереміемъ Тысаровскимъ епископомъ Львовскимъ и Каменца Подолского року 1609.

Надпись находящаяся въ церквѣ Рождества Христова въ Тернополѣ при входѣ отъ дороги побочными дверми внутрь церкви по лѣвой странѣ за олтаремъ горѣ на стѣнѣ, до которой приздано позднѣйше большій притворъ. Сія надпись

списана мною изъ старой копіи тойже написи, начертанной латинскими буквами.

3) Послѣдняя мировая Гедеона Болобана епископа Львовского съ братствомъ Ставропигійскимъ Львовскимъ за посредничествомъ Луки Строича Логовета земли Молдавской. Такимъ образомъ всѣ тяжбы прекратились. Братство признаетъ епископа Болобана патріаршескимъ ексархою, ~~тоже~~ Ставропигійское братство, отказуется отъ покушенія сдѣлати Львовское епископство наслѣдственнымъ въ своемъ семействѣ, ибо подобно тому, якъ Гедеонъ послѣдовалъ отцу своему Арсенію, такъ вознамѣрялъ передати епископство племяннику своему Ісаіи, игумену Уневскому, и даже въ настоящей сдѣлцѣ, поступая коварно включилъ его въ сдѣлку. Исаія исходатайствовалъ у короля для себя грамоту, и пользуясь тимъ документомъ послѣ кончины дяди своего хотѣлъ насильственно завладѣти епископствомъ, но братство и клиръ изгнали его и избрали въ епископы Іеремію Тисаровского.

(Изъ записокъ Львовского Ставропигіяльного братства.)

1603.

1) Lublini die 13. Maji acceptant Unionem, protestantur contra rebelles, pastoribus unitis, iisdemque pro Unione gratias agunt, et calendarium novum exposcunt, et scribunt de his omnibus ad regem Sigismundum III Theodorus Skumin Palatinus Novogrodecensis, Georgius princeps Czartoryski, Andreas Kozieka, Fridericus Tyszkiewicz de Łohoysko, Georgius Owłoczymski notarius terrestris Vladimiriensis, Gregorius princeps Czetwertyński, Jaroszlaus Tyszkiewicz, Benedictus Hulewicz, Joannes Kozieka, Joannes Łahodowski, Eustaphius Małyński, Jerzy Hulanicki, Jan Nowosielecki, Thomasz Żurawnicki, Theodor Olizar.

Jan Żurawnicki, Konstantyn Kołpytowski, Stanislaus Piotrowski, Alexander Kołpytowski Jan Terlecki, Adam Hryhory, Chwiedor Jałowicki (или Jakowicki?), Jan Welatycki, pisarz ziemski Pinski, Jan Burkowski, Andrzey Podhorodecki, Jerzy Szymkow Szklinsky, Szymon Boliski, Theodor Terlecki, Adam Wiekuszyński, Bazyli Mikulicky, Roman Terlecki, ociec Benedykta Terleckiego Prowincyała, Gabryel Krassowski, Joachim Osczowski, Jan Nowosielski, Jan Więckowski, Janusz Tur, Stefan Rusinowicz Bieniewski, Józef Swiszczewski, Jarosz Kałusowski, Filon Rusinowicz, Janusz Koszka, Żurawiński,... nas Słownicki, Fridericus Jakowicki, Mathias Kuzinecki, Joannes Hrynicz, Jerzy Zy..., Mikołay Zbaraski, Gabriel Lepesowicki, Petrus Dowgird, Piotr Koszka, Hilariusz Koszka, Gregorius Łepiesowski, Stanislaus Bylecki, Alexander Łepiesowicki, Petrus Lep... et Joannes Bilecki... Сей списокъ русского дворянства на Волыни, выписанъ изъ рукописи Митрополита Льва Кишки (стр. 584) въ серединѣ книги выпаленной. Упомянутая рукопись составлена на латинскомъ языцѣ въ формѣ Лѣтописи (кроники) по большей части церковныхъ событій въ южной Руси сберегается въ библіотецѣ Перемышельского епископского собора. См. Галицкій истор. Сборн. Львовъ 1853. выпускъ I. стр. 144. примѣч. 55. Выше приведенный списокъ русского Волынского дворянства напечатанъ на польскомъ языцѣ въ сочиненіи Митроп. Кипріана Жоховского Colloquium Lubelskie, Leopoli 1680 стр. 37. но нѣкоторія имена тамже иначе читаются, другія пропущены и такъ вм. Jan Więckowski, чтется тамъ W. Jeckowski.

2) Въ томъ году монахъ Іовъ Книгиницкій, въ послѣдствіи основатель монастыря и Ставропигіи Великого Скита, по желанію Госп. Адама Балабана собралъ при церквѣ приходской въ Угорникахъ монаховъ, для которыхъ упомянутый Балабанъ построилъ обитель тамъже надъ рѣчкою Напро-

BIBLIOTEKA GŁÓWNA WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ w Przemyślu

шиною. По записямъ упомянутого Монастыря. См. подъ 1683 годомъ описаніе помяника тогоже Монастыря.

3) Hic jacet generosus dominus Constantinus Corniactus in insula Creta patria sua, parentibus nobilitate et potentia clarissimis natus, qui ende in Valachiam Cisalpinam veniens et ob insignem in rebus gerendis prudentiam ab Alexandro principe administrationē ejusdem Valachiae prōfectus, postea ab Augusto rege honorificentissime accersitus, cum se suaque omnia in Poloniam contulisset, ab eodem principe inalbum indigenarum adscriptus, tempore deinde Stephani regis Poloniae officio maximo cum reipublicae emolumento perfunctus esset, plurimis eidem reipublicae officiis praestitis tandem hic in Russia uxore ex nobilissima familia ducta, ex eadem utriusque sexus natis susceptis, diem extremum obiit. Vixit annos 86, decessit 1ma Augusti Anno 1603.

Константинъ Корнякт былъ первымъ основателемъ настоящей церкви Успенія пресв. Богородицы въ городѣ Львовѣ, гдѣ также упокоивается.

4) Року ѧ҃ч҃ (?) Октобра ї дня бывши мне недостойному Лаврентію Древинскому*) у братства Светого церкви светое Богоматере Успенія во Львовскомъ месте, изволеніемъ божымъ въ тое братство вписуюсе, и вшелякіе тежары з ними ровно носити обецую до конца жывота моего. А на кождый годъ до того братства на школу и иншые потребы належачые з именей моихъ Шпиколосъ и Хусова д҃ колодъ жита отсылати естемъ повиненъ на день светого Луки евангелисты до живота моего. На то и рукою подписуюсе и печать прикладамъ. МП.

Древная книга Львовского Братства стр. 92.

---

*) Л. Древинскій чашникъ земли Волынской, на Варшавскомъ сойме 1620 дер. жалъ славную рѣчь въ оборонѣ грекорусского вѣроисповѣданія. Б. Каменского Истор. объ Уніи подъ 1620 г.

Spisek obywatelow Woiewodztwa Wołynskiego na Jedność Sw. Упомянутая грамота русского дворянства на Волыни была писана въ городѣ Люблинѣ 1603 года, на подлинникѣ ея находятся слѣдующіе подписи съ печатми дворянъ приступившихъ къ соединенію съ Рымскимъ престоломъ. Theodor Skumin Tyszkiewicz woiewoda Nowogrodzki własna ręka. Jerzy Xiąże Czartoryskie z Czartoryka mp. Jendrzey X. (iaze) Kożyka ręką swą. Frydrych Tyszkiewicz z Łohoyska r. swą. Hrehory Xiąże Czetwertenski r. s. Benedyk Hulewicz r. w. Jerzy Owłoczymski pisarz ziemski Włodzimierski. Jarosz Tyszkiewicz r. s. Jan Kozicka r. s. Jan Łahodowski r. swą własną. Jerzy Kolniowski r. s. Thomasz Żorawnicki r. s. Jan Nowosiecki mp. Ostafy Jełowic Maliński w. r. Fedor Wilczowski r. s. Jan Zorawnicki w. r. Konstanty Kolpitowski r. s. Stanisław Piotrowski r. w. Alexander Kolpitowski r. s. Iwan Terlecki r. s. Adam Botryżewicz Jakowicki r. swą. Fedor Jakowicki r. s. Adam Welatycki pisarz ziemski Ruski. Adam Burkacki w. r. Andrzey Podhorodinski. Jerzy Szymkowicz Sklenski. Symon Bobicki r. s. Fedor Terlecki r. s. Adam Wiekużyński r. s. Roman Terlecki. Filon Mikulicki w. r. Gabryel Kraszenski r. w. Jachim Oszczowski. Jan Nowosielski mp. Wiechowski (?) r. w. Jarosz Tur w. r. Stefan Rusinowicz Berestecki r. s. Jan Swiszczewski. Jarosz Kałuszowski. Filon Rusinowicz Berestecki r. w. Jan Bylicki r. w. Janusz Koszka Zurawicki r. w. Roslan Słownicki r. w. Fridrych Jakowicki r. s. Michał Krogulecki r. s. Fedor Wosinski r. s. Iwan Chrynicz. Jerzy Likowiecky r. w. Mikołay Zbaraski r. Piotr Dowgird r. w. Mateusz Koszka r. w. Samuel Lepisowicki m. p. Harasim Koszka, Stanisław Bylecki r. s. Hrehory Lepiesowicki r. s. Alexander Lepiesowicki r. s. Jan Bylecki mp. Piotr Lepiesowicki r. s. Въ сей грамотѣ чтется съ начала: My rady stanu duchownego y swieckiego, a obywatele woiewodztwa Wołyńskiego y inszych powiatow, kto-

rzyśmy się niżey w tym Liście naszym imionami podpisali y zapieczętowali. Oznaymuiemy y ku wiadomości waszey królewskiey M. naszemu miłościwemu Panu y wszystkiemu Senatowi Ich mosciom Panom Radom duchownym y Swieckim donosimy, что приступаютъ къ уніи съ римскимъ престоломъ... a przytym y o kalendarz nowy uniżenie prosim... abyśmy tak, iako y pierwey bywało, pospołu y ziednego, swięta nasze religiey greckiey obchodzili y święcili. Такимъ образомъ упомянутое русское дворянство перешло къ латинскому обряду, ибо русское духовенство и простый народъ принявъ унію осталось при греческомъ древномъ календарѣ. По свидѣтельству грамоты такогоже содержанія писанной въ городѣ Луцку 1598 года, уже тогда одна часть Волынского дворянства приняла Унію или латинскій обрядъ. На упомянутой грамотѣ находятся слѣдующіе подписи съ печатками: Stanisław Radziwił r. w. Jerzy Czartoryski. Michał Myszka Kasztelan Wołynski, Krzemieniecki Starosta. Abram Myszka Owrucki starosta. Thomasz Żorawnicki. Jakub Łysakowsky. Jan Hulewicz. Gabriel Sawicki proto — presbiter Didicki. Alexander Woronicz Borotinowski. Sasin Rusinowicz Berestecki sędzia grodzki Łucki. Zachariasz Jałowicki pisarz J. K. M. Janusz Koszka Zorowicki, Floryan Olenko Tysukowski (sic). Jan Kraiewski. Woyciech Kłosowski. Adam Sopocko. Samuel Polszanski. Jerzy Mleczko. Jan Krzysztof Tyskiewicz Jan Horaim. Mikołay Mikolski. Mikołay Jełowicz Bukojemsky. Woyciech Staniszewski. Matyasz Koszka Zorawicki. Jan Wyrzykowsky. Jan Wołyniec Czerczycki komornik J. Kr. M. Teodor Korytenski. Alexander Szyszka. Jan Bukoiemski. Maxim Wrypański. Jan Dzierzek Łowczy wołyński. Bazyli Odyniec. Jan Leski. Alexander Wierzbicki. Hrehory Turowicki. ar. Colloquium Lubelskie między zgodną y niezgodną Bracią narodu Ruskiego vigore Constitucyey Warszawskiey na dzień 24 Stycznia Anno 1680 złożone...

X. Cypriana Zochowskiego... Leopol. стр. 37. 38. см. подъ 1619 г.

5) Съписана есть сія книга Евангеліе выкладное въ Члъганахъ в повѣтѣ Жидачовскомъ року ᾰ҃ѱ҃т мѣсяца Юля ѯ҃к въ имѣніи ихъ милости пановъ Члъганскихъ.

Записка при концѣ рукописного толковаго Евангелія на малорусскомъ нарѣчіи находящагося нѣкогда въ посѣданіи свящ. Н. Устіановича изъ Славска.

6) На Евангеліи напрестольномъ писаномъ полъуставомъ въ листъ, находящемся въ церквѣ села Знесенія близь Львова чтется на послѣднемъ листѣ послѣдующая записка: " юонсал кюеовс юокѕр. ныксне́ сензѫ къ поп йїраχаз м҃ ѱ҃гва ѓха, оуко Р. Кто читалъ по арапску, лацно зрозумѣти можетъ".

7) Въ лѣто (1)603 мѣс. дек. 2 дня преставися князь Александръ, воевода Волынскій, сынъ князя Константина: велій плачь и жалость отцу же и чадомъ остави, наипаче же Христіаномъ, вси бо бяху чающе помощь тѣмъ уличити въ бѣдахъ и гоненіяхъ, одержащихъ церковь. Такъ чтется въ послѣсловіи пресвитера Даміана къ Октоиху изданному въ Держани 1604 года.

8) Въ томъ году написанное напрестолное Евангеліе для церкви въ Подборю нынѣ село Борки близъ города Тернополя. Борекъ или Борки село надъ р. Гнѣзною соизволилъ Король польскій Сигизмундъ Іоанну Срочицкому Подстаростѣ Каменецкому, державцѣ королевского села Борекъ, передѣлати на мѣсто съ употребленіемъ Магдебургского права. — До сихъ поръ уцѣлили четвероуголные земляные валы съ подземными большими погребами ископанными въ твердой глинѣ. Въ сусѣдной горѣ перекопанной желѣзной дорогою открыто погребы съ древными попелницами (урнами).

1604.

1) Pociey Metropolita cum esset Leopoli et expostularet cum decano Leopoliensi ut pro devotione peragenda assignetur ei aliqua Ecclesia, decanus vero responderet, se id facere non posse absque episcopo, et Pociey vellet dare monitorium per Samuelem capellanum, Decanus vocavit eum haeresiarcham ac proinde non acceptabilem in Majo. Qua de causa protestatus est coram notario Jacobo Brzeznicki. Gedeon Bałaban jubet resistere Metropolitae Leopoli existenti, qui eum adcitaverat et re ipsa die 28 Maji notum hunc Gregorium Niehrebecki decanum, Procopium Rohatyniec et totam confraternitatem excommunicavit pro usurpatione Exarchiae, pro non admissione ad ecclesias, et pro famosis libellis ad valvas ecclesiarum affixis. Изъ рукописи Митроп. Льва Кишки стр. 590.

2) Приведши мѣсто изъ пророка Исаіи: „погибе по пророку крѣпкій, погибе сила хлѣба и воды и т. д. и поставишя собѣ юношя за князя и ругателей да обладаютъ ими и прочая“ продолжаетъ сочинитель предисловія: Не туне убо православный читателю пріидохъ на сія словеса, но самовидецъ сый предреченнымъ не могохся взирая на хуленія богоборныхъ еретикъ удержати (т. е. Латинянъ), иже восташа на православную вѣру нашу и узаконеніе. Вина же сицевымъ никто точію нерадѣніе наше. Возри убо аще не лѣностенъ еси, обрящешили гдѣ правѣ неписанную безъ всякаго порока въ церквахъ святыхъ книгу, обрящеши ли чинъ и послѣдованіе по узаказанному святыхъ богоносныхъ отецъ взаконенію: обрящеши ли судъ и отмщеніе во вещахъ церковныхъ; или строителя, началника, правѣ исправляюща слово истыни. — Виждъ убо, аще не плачу достойна суть сіе окаянные времена наша въ няже увы достигохомъ: но якоже преди рекохъ яко не всуе понудихся

на сія словеса; понеже обитающу ми зде не множае лѣтъ четыри, не видѣхъ ни по единому при церкви божественной исправляющаго и побаряющаго по словеси истинѣ, дабы кромѣ всякаго смущенія пребыша лучшая, изобрѣтохъ по испрошенію каноны или правила святыхъ апостолъ и святыхъ отецъ вселенскихъ соборовъ, такоже и помѣстныхъ отъ честныя обители Уневскія и подвигся совѣтомъ и попеченіемъ христолибиваго братства въ сію книгу исписахъ. Но ни та самая книга испрошенная отъ Унева (нынѣ село близь Перемышлянъ) якоже прежде рѣхъ обрѣтеся непотребующи исправленія. Нъ точію во словеси писца, но и въ силѣ несогласующаяся, сего рады елико мощно и справися отъ нѣякое Латинское по части, обаче же не лестное древнѣйшаго и зависти всякоя чюжаго съписанія типарнымъ художествомъ парижскаго, лѣтопо воплощеніи Христовѣ ѧ҃ф҃ѯ҃ѳ҃. И написася божіею помощію мною многогрѣшнымъ рабомъ Христовымъ іереемъ Василіемъ церкве Преображенія Господня въ Люблинѣ предстателемъ, лѣта по рождествѣ Господа нашего Іисуса Христа ѧ҃ѵ҃ѯ҃ мѣсяца Іюля третяго дня. При державѣ великого короля полского Жикгимонта третего. Несущу тогда епископу на Холмѣ отступленія ради но точію Ексарху великого престола Константинополского киръ Гедіону Балабану епископу Львовскому, творящу того времени печеніе всѣмъ церквамъ. Прочитающіи же или преписующіи прощенія всякого сподобляйте, на прочаяже и сами братіе о Христѣ возлюбленная нелѣностивѣ будѣте. Предисловіе до рукописной Кормчой писанной 1604 года въ Люблинѣ. Описаніе русскихъ и слов. рукоп. Румянцовского Музеума сост. А. Востоковымъ Сп. 1842 стр. 316.

3) Исписася сія книга глаголемая Бесѣды Евангельскіе (на Евангел. св. Іоанна св. Іоанномъ Злат. бесѣдъ 88) многогрѣшнымъ и непотребнымъ рабомъ божіимъ Андреемъ въ

граде Тарнополи, лѣта отъ воплощенія Господа Бога спаса нашего Іисуса Христа ,а҃ѱ҃д҃. мѣсяца Іюля дня ѓ. Андрей Василіевичь с Подгаецъ.

Рукопись писана въ листъ полууставомъ, сберегается въ библіотецѣ креховского монастыря N. 62.

4) Писа сию книгу рекомую Триодь рабъ божій діякъ Ѳеодоръ Поповичъ року божія пръвія тысящи шесть сотъ и д҃.

Записка на рукописной Постной Тріоди церкви села Городъ близь мѣстечка Косова находящогося. По записцѣ на тойже книзѣ внизу листовъ помѣщенной была тая книга въ томъже году, нѣкимъ Матѣемъ съ женою его Анною кумплена за 12 золотыхъ и грошей 5 до церкви св. Ерарха Христова Николы въ селѣ Замулинцахъ.

5) Въ томъ году или въ самомъ началѣ XVII вѣка сдѣланъ новый списокъ Помянника Уневской архимандріи изъ древнѣйшого, кажется, вѣкомъ поврежденного подлинника. Въ семъ новомъ спискѣ четыре начальные листы дополнены и дописаны уже въ второй половинѣ XVIII вѣка, гдѣ въ поминаній благовѣрныхъ царей, князей, пановъ благодѣтелей Уневской обители чтется, что князь Ѳеодоръ Любартовичъ въ 1400 году былъ первымъ фундаторомъ сего монастыря, что король польскій Владиславъ въ 1401 году издалъ Уневскому монастырю привилей на посѣданіе земныхъ имѣній, что Александра жена Андрея кіевского князя, матерь Софіи жены короля Владислава Ягайлы погребенна здѣсь лежитъ съ 1416 года и проч. На 2. листѣ чтется: Родъ князя Ѳеодора Любарта; Родъ князя Олгерда; Родъ князей Рогатинскихъ; родъ пановъ Лагодовскихъ; родъ Пановъ Балабановъ. На 3 листѣ: родъ пановъ Олѣзаровъ Жиловича старости Луцкого; родъ пановъ Гулевичовъ Дублянскаго; родъ Митковъ; родъ князя русскаго Лва; родъ князя Олгимонта (изъ котораго рода была выше упомянута: княжна Але-

ксандра); родъ пановъ Богдановъ. На 4 л. слѣдуетъ уже поминаніе іеромонаховъ и монаховъ Уневской обители: гдѣ между прочими съ самаго начала чтется седмое имя монаха: Михаила князя (princeps), и многихъ игуменовъ и архимандритовъ упомянутого монастыря до 1772 года. Самую большую заслугу около Уневского мря имѣютъ святители львовскіе Варлаамъ и Аѳанасій Шептицкіе и мѣстные архимандриты, о чемъ свидѣтельствуетъ слѣдующая записка о томъ же монастырѣ: Abbatiale monasterium Uniowskie situm in palatinatu Russiae in districtu Leopoliensi. A principio suae fundationis erat structurae incultae, habens residentiam abbatialem, et cellas monachorum sparsim dissitas, quod partim erat de muro, partim de lignis constructum. Dein piae memoriae Barlaamus Szeptycki propter obicem incursionis Tartarorum circa circum vallis sepsit, quod opus 60000 flor. pol. perfectum (въ второй половинѣ XVII вѣка). Modo illustr. Athanasius Szeptycki Metrop. totius Russiae episcopus Leopol. abbas Unioviensis, de nova radice dirutis veteribus moeniis hocce monasterium restauravit, commodissimam abbatialem residentiam de lateribus extruxit, et in contiguitate palatii monasterium forma eleganti cum omni commoditate monasterio necessaria aedificavit, ecclesiam in novam formam redegit, ab extra tecto blacterio vestivit, ab intra eleganti pictura ornavit, et aliis ornamentis ecclesiasticis concedoravit. Grato successori aeviterna memoria reliquit. Въ 1790 году была уневская архимандрія уничтожена Австрійскимъ правительствомъ, и не скорѣе якъ въ 1817 году вмѣстѣ съ двума селеніями Уневомъ и Якторовомъ дана въ дотацію галицкого Митрополита и архіепископа Михаила Левицкого, который древнія земляныя валы и рвы устранилъ, монастырское зданіе обновилъ и разширилъ, такъ что въ настоящіе время стародавная Уневская обитель образуетъ хорошое лѣтное мѣстопребываніе галицко-русскихъ митрополитовъ.

Въ мѣстной монастырской церквѣ упокояются бренныя остатки заслуженного около русской церкви Галицкого митрополита и кардинала Михаила Левицкого упокоившагося здѣсь 1858 года дня 14 Января.

Въ упомянутомъ Уневскомъ монастырскомъ помянники чтутся еще поминанія слѣдующихъ русскихъ родовъ: Упись князя Семена старости Луцкого 1608 р.; князя Козми Ивановича Заславскаго; князя Корецкого старости Луцкого. Упись пановъ Желиборскихъ изъ Скоморохъ; Плетеницкихъ, Немиричовъ изъ Волини, Братковскихъ, Жирявскихъ, Бокіовъ, Загвоздецкихъ, Криницкихъ, Демидецкихъ, Конаревскихъ, Свистелницкихъ, Полянскихъ, Сулятицкихъ повѣту Жидачевского 1629 р.; Боярскихъ на войнѣ побитыхъ отъ Татаръ 1620: Чолганскихъ изъ Боршева и изъ Волины; Гуляницкихъ, Дѣдушицкихъ Матѳея изъ Дѣдушицъ. Упись Журавского, Радивиловского изъ Угрецъ, Дубравского, Холопецкого, Збаражскаго Николая, Винницкого Ѳеодора съ Овруча, Сезкевича зъ Гуляникъ 1650. Упись милостивыхъ пановъ Дяковскихъ Вацлавскихъ 1681, также пана Мартина Форощи, Прокопія Березовского. Упись паней Замойской 1681 (Анна княжна Вишповецка), Загоровскихъ, Баворовскихъ, Жулковской воевод. Белзкой, Фенни Нагуевской, Сахновой изъ дому пановъ Чеченовъ Сосницкого, Катерины Ольшевской зъ Львова 1654 р. Въ уписи Варлаама Шептицкого архимандрита Уневского съ 1681 Юня 26 чтется, что Варлаамъ зосталъ епископомъ Львовскимъ 1710; а преставился 1715 Марта 14, похованный есть въ катедрѣ своей Львовской. На своемъ мѣсцу зоставилъ с. м. отца Аѳанасія Шептицкого архимадритою Уневскимъ, а потомъ и епископомъ Львовскимъ въ року тимже 1715 зосталъ. Изъ упомянутой уписи явствуетъ что родъ Шептицкихъ стоялъ въ сродствѣ съ Турецкими, Блажеёвскими, Лѣтинскими, Загвозскими, Высочанскими, Чолганскими, Винницкими, Дяковскими, Проминскими, Сосновскими и проч. Въ уневскомъ помяники чтется: Упись милостиваго пана господаря Волоского Петра воеводы и бояръ его 1593 року, при архимандритѣ Исаіи Балабанѣ; пана Андрея гетмана великого земли молдавской: пана Гаврилавшо меншого Логоѳета земли Молд. пана Гигина дворника земли Молд. при господарѣ Берновскомъ 1629. Гавріилъ Моцокъ логоѳетъ волоской земли купилъ Апостолъ Львовск. издан. 1573 г. для Уневского мря, гдѣ онъ также погребенъ лежитъ. Уневскій помяникъ сберегается въ архивѣ Митрополитальномъ въ Львовѣ, подъ Н. XIV.

6) Въ томъ году приняло Львовское Ставропигіалное братство на управителя (ректора) своей школы съ должностію ученія дѣтей по гречески и по латины съ платою чвертьгодовою 10 золотыхъ польскихъ Іоанна Борецкого, на учителя же словенского языка и церковныхъ уставовъ съ чвертьгодовою платою 5 зол. пол. Ѳеодора Сидоровича. Изъ архива Львов. Ставроп. liber A. стр. 16. Упомянутый Іоаннъ Борецкій былъ потомъ въ Кіевѣ пресвитеромъ Воскресенской церкви и ректоромъ братской церкви тамже 1618 года. Наконецъ постригшись подъ именемъ Іова былъ Митрополитомъ кіевскимъ и въ письмѣ своемъ отъ 11 Января 1627 года къ Львовскому Ставроп. братству, посылая Іосифа Кириловича посвященного въ пресвитера для тогоже братства, яко опытного типографа, называетъ себе воспитанникомъ и всполбратомъ Львовской Ставропигіи.

1605.

1) Rex arguit 19 Novembris Gedeonem Bałaban, quod se vocat Exarcham, ingerat se ad alienas dioeceses, candelas in archiepiscopos proiciat et excommunicat, velut fecit Pastciae (sic) in dioecesi Luceoriensi ecclesiam consecrando. — Изъ рукописи митроп. Льва Кишки стр. 597.

2) Списася сія книга рекомая Небеса, мужа св. Іоанна Дамаскина, рукою многогрѣшною раба божія Іоанна Ѳеодоровыча, Богу ку хвалѣ а люду посполитому ку доброи науце, року бож. ,аѯе мѣсяца Августа дня л. (Ниже прибавлено) Митрополитомъ Киевскимъ и Галицкимъ и всея Росіи.

Рукопись писана въ листъ крупнымъ полууставомъ, съ прибавленіемъ въ началѣ книги: жизни св. Іоанна Дамаскина списанного Іоанномъ патріархомъ Антіохійскимъ. Сберегается въ монастырѣ Креховскомъ Н. 63.

3) Сія книга Семеона Грегоровича Сенчины мещанина Тернопольского писали еи Іяковъ Пелало (sic) у отца Георгія намѣстника Тернопольского въ року ,аѯе воротомъ (sic) будучи при храмѣ Рождества Христова за коштомъ и заплатою Семеона Грегоровича Сенчины.

Записка на книгѣ св. Іоанна Златоустаго Бесѣды 99 на Евангеліе Матѳея, писанной крупнымъ полууставомъ, разряда русского въ листъ. — Часть первая. Сберегается въ Львовской университетской. библіотецѣ подъ Н. 1. А. 6.

4) Письмо Александра графа Ходкевича воеводы Троцкого къ Львовскому Ставроп. братству, въ интересѣ слуги тогоже Василія Семяновича, которому мѣщанинъ Галицкій Влахъ увелъ съ собою жену.

Мои Ласкави Панове Пріятели! Залетивши хути мои пріятельскіе доброй пріязны В. Милостямъ ижъ передъ судомъ Его Мил. отца владики Львовского припадаетъ справа служебника моего Василія Семеновича съ мѣщаниномъ Галицкимъ Влахомъ Лавриковичомъ о отнятіе черезъ того Влаха жоны его и маетности рухомой всякой, безъ данія жадной причины Василеви ку злому мешканю въ малженствѣ што Ваш. Милостямъ самымъ въ лѣпшой вѣдомости есть,

понеже онъ въ такъ великомъ безправѣ и укривженію своимъ своволнымъ взятіемъ жоны и маетности его Вашмостямъ жалобу свою на передъ предкладалъ. Зачимъ ижъ В. М. при отцу Его Мил. Владицѣ на судѣ томъ засѣдати маете, прошу и жадаю пилно обысте В. М. маючи политованье на такомъ жнищенію маетности Василевой, до которой черезъ свиволенство жоны своей упорне предсьевзятый злый умыслъ Влаховъ прійшолъ пристойнымъ розсудкомъ росправу учинити, якобы онъ до маетности своей прійшолъ. Бо если бы Влахъ фортелевъ якихъ заживати хотѣлъ освѣдчаюся В. М, ижъ я при слузѣ своемъ такъ стати моцно хочу якобы и маетность вся оному ся вернула, а тотъ сваволный панъ потѣхи ніякой неодносилъ. Въ чомъ В. Милости зъ повинности своей того Влага упомните, абы боязнь Божую предъ собою мѣлъ, и то уважилъ, же ляда яко тоей справы зоставляти не буду, ажъ до остатного сконченія справы. А за тымъ ся доброй пріязни В. М. залецаю. Въ Гологорахъ мѣсяца Мая 1. году 1605. Вашихъ Милостей жичливый пріятель и радъ служити. Александеръ Ходкевичъ грабя воевода Троцкій р. в.

Изъ приведенного письма, сберегающагося въ архивѣ Львовск. Ставропигіи, явствуетъ, что древле члены тояже засѣдали въ епископскомъ судѣ въ дѣлахъ супружескихъ.

1606.

1) In Junio (1606) Sobor kijowski pisze do Ostrowskiego woiewody kijowskiego, oznajmując, że to był oszust, co się Dmitrem uczynił, a Carem w Moskwie został, że w monasterze Czudowie dyakonem nazwany Hryhory rodem z Repyewa, po swiecku zwał się Szoszko Bohdanowicz, wziął go Job patryarcha do pisania ksiąg y poswięcił na dyakony, ale on z popem Barlaamem y kryłoszaninem Misa-

elem oskarzony na soborze z czarnoksięstwa, zasłany na Białejezioro w Kamienny Monastyr; uciekł do Litwy y zmyslił się bydź Dimitrem, habit zrzucił: prawdziwy zaś Dmitr anno 1599 w Uhleczu zabity od Borysa Hoduna; na pogrzebie iego była matka Martha Fedorowna y Gelazy, metropolita Krutycky. Piszą, że Job (patryarcha) posyłał o to do Xięcia Atanazego Palczykowa, prosząc o złapanie jego, ale nie odpisał. Dmitr ten przysiągł bydź przy Papieżu, któremu dopomagali Jerzy Mniszek, sandomirski woiewoda, który y córkę za niego wydał, y Michał Radomski y zaraz Siewierzan pociągnął; do króla także posłano Gnoława (Постника Огарева?) Ozarewa. Król respondit: że paktów nie zrywa, et interea Mniszek posłał Swirskiego, aby Dmitra przyięli; Moskwa też do biskupow posła t. Andrzeja Bunakowa, iż Dmitr zabity, ale posła zatrzymano, a Mniszek z Stadnickim, Tarłem, y Konstantym Wiszniowieckim uprowadził Dmitra, który chciał cerkwie na kościoły obrócić, Jezuitów wprowadzić, Mniszkównie dać Nowogród y Psków; przysiągł super ritum Romanum, z czego się Papież uweselił, przez Marcina Malawidę y kazał ten interes promovere Kardynałowi biskupowi krakowskiemu. Potem tego Dmitra (ubito), a Wasyl Iwanowicz coronatus, mogąc Polakow wyciąć, pofolgował i t. d.

Po

Рукопись митроп. Льва Кишки.

2) „До здѣ скончася книга словъ блаженнаго Іоанна Златоустаго, глаголемая Бесѣды на Евангеліе Іоанна, въ лѣто отъ воплощенія Господа Бога и Спаса нашего Іисуса Христа, 1606.“ Въ самомъ низу: „Василіе Священникъ на тотъ часъ града Дрягобыча,* при храмѣ святыя и живоначальныя и нераздѣльныя Тройца.“

Записка на концѣ руконисной книги содержащей въ себѣ: Бесѣды Евангельскія, толкованія св. Іоанна Златоустаго, въ

*) Дрогобычъ повѣтовый городъ въ прежнемъ Самборскомъ округѣ.

листъ, и убористымъ письмомъ Заглавныя буквы и заставка киноворью, на 942 страницахъ, изъ коихъ до 547 слѣдуютъ Бесѣды на Евангеліе отъ Матѳея; а отъ 547 и до конца на Евангеліе отъ Іоанна; отъ Матѳея 90 бесѣдъ написаны на 37 листахъ, а отъ Іоанна 88 написаны на 32 листахъ. Въ началѣ тѣхъ и другихъ бесѣдъ помѣщены изображенія св. Евангелистовъ, раскрашенныя красками и золотомъ. Изъ предисловія видно, что книга тая „переведена бысть отъ еллинскаго премудрѣйша языка на Русскій языкъ въ лѣто 7032 (1524) въ матери градовъ, въ преименитой и пресловущей Москвѣ, при благовѣрномъ и благочестивомъ великомъ князѣ, Василіѣ Ивановичѣ, всея Руси самодержцѣ, въ 20-е лѣто господарства его, и при священномъ господинѣ, Даніилѣ, митрополитѣ всея Руси, умышленіемъ и промышленіемъ и проторы и повелѣніемъ самого того святителя, во второе лѣто святительства его, разумомъ же и наказаніемъ премудрѣйшаго Максима, его же самъ тойже самодержецъ своимъ царскимъ посланіемъ отъ святыя Горы (Аѳона) призва, мужа вельми мудра въ всѣхъ трехъ языцѣхъ въ еллинскомъ глаголю и римскомъ и въ сладчайшемъ мнѣ рускомъ, не токможе, но и творити мѣрою и роски и амешски*, и во всѣхъ благоискусна суща и много отъ человѣкъ нынѣшняго времени отстоящаго мудростію и разумомъ и остроуміемъ, его же и азъ, непотребный и неразумный, въ причастіи словесъ былъ, ангельскій хлѣбъ присно ему ядущу, таковъ азъ нарицаю божественныхъ писаній прочитаніи питающихся. . . (Въ концѣ) Но молимъ вы, и насъ не забывайте, пишущихъ сія и его же трудомъ и потомъ сіа преведеся многогрѣшнаго инока, Селивана, обители Живоначальныя Троицы и Преподобнаго чудотворца Сергія“ . . .

Изъ надписи по листамъ на сей рукописи помѣщенной увѣдуемъ, якимъ способомъ тая книга изъ Дрогобича

*) Т. е. Ямбически (?).

черезъ купно ея въ городѣ Львовѣ досталась въ Перемышльской Тройцкой Мотиковой Монастыръ въ Калушской епархіи въ Россіи. „7161 (1653), Іюня въ... д. — сія книга, глаголемая Бесѣды Апостола и Евангелиста Іоанна, а куплена сія глаголемая книга сегожь году въ Литовскомъ Городѣ, въ Львовѣ, какъ по указу великого государя ходили великіе и полномочные послы, окольничей и оружейничен и намѣстникъ Ржевской, Богданъ Матвѣевичъ Хитрово, далъ сію глаголемую книгу бесѣды Евангельскія въ Перемышльскій Уѣздъ, въ домъ пресв. и живоначальныя Тройцы, въ Мотиковъ монастырь, по отцѣ своемъ, Матвѣѣ Елизаровичѣ, и по матери своей, по инокѣ схимницѣ, Парасковеи, по родителѣхъ своихъ, въ вѣчное поминовеніе... См. Чтен. импер. общ. истор. и древн. Москва 1865 г. кн. IV. смѣсь. стр. 25.

1607.

1) In comitiis Varsaviensibus die 18 Junii Sigismundus dat privilegium ad instantiam legatorum Volhyniae, Kiioviae, Bracławiae, ne adigantur Rutheni ad ceremonias alienas.

Рукоп. митроп. Л. Кишки стр. 608.

2) Въ началѣ сего года упокоился Гедеонъ (Григоріи) Балабанъ Львовскій епископъ въ архимандріи Уневской, куда высланы были со стороны Львовской Ставропигіи на похоронъ Священикъ Федоръ, и два члены тогоже брацтва Симеонъ Луцкій и Лука Бартниковичъ. Упокоившійся епископъ Гедеонъ былъ погребенъ funebrali pompa w Cerkwi Uniowskiey in extructo Mausoleo na prawym kryłosie przy drzwiach wchodząc do teyże Cerkwi Uspienia... По современнымъ записямъ.

Король Сигизмундъ грамотою 31 Октября 1607 года затвердилъ Евстафія Тисаровского на Львовского епископа. — Изъ актъ Львовской Ставроп.

3) Почалася церковь новая въ Люблине муровати, того року кгды Подзамче горѣло и церковь деревяная (Спаская?) згорѣла року 1607.

Трефолой Люблинскій писанъ 1527 года Семеномъ Михайловымъ сыномъ Стогова изъ Переяславля Залѣского повелѣніемъ пана Василія Богдановича Чижа. См. Изданная мною Холмская епархія. Львовъ 1867 стр. 52. Сберегается въ Львовской Университетской библіотецѣ N. I. F. 12. На сей любопытной книзѣ чтется слѣдующая записка: „Сия книга рекомая Трефолои священного ерея Петра и сына его ерея Савы служ. церкви Христова Преображенія Господа Бога спаса нашего Исуса Христа. Сѣя книга есть справлена за старанемъ священного ерея Саввы и братства Любелскѣ.“ См. подъ 1604 г.

1608.

1) Jeremias Tysarowski consecratur in episcopum Leopoliensem post Gedeonem Bałaban ab Anastasio Soczaviensi Metropolita, et jurat sub Joanne Constantinovicz Palatino Moldaviae super schisma in Jassy, et quia inferius (insertus) erat in privilegio archiepiscopus Leopoliensis, aliud privilegium exportare appromittit, ideo vero erat subscriptus archiepiscopus, quia ille erat collator, et instituebat sive Vicarium generalem sive decanum: hunc Pociey adcitat die 27. Augusti sed frustra.

Рукопись митр. Льва Кишки стр. 613.

1608 Augusti 27. literis editis Leopoli, Metropolita Hippatius Pociey citat Jeremiam Tyssarowski Episcopum Leopol. quod hoc non fecit, quod Macarius Tuczapski literis suis datis Macario Metropolitae Kijoviensi (т. е. быти тогоже надворнымъ епископомъ curialem episcopum), sed extra limina hujus dominii regni Poloniae excurens conse-

cratus est. Отвѣтъ I. Тиссаровского явствуетъ изъ слѣдующей записки: Hieronimus Tysarowski, non reposuit, hanc declarationem esse fictam, cum haec tunc temporis recens fuerat... sed reposuerat, quod ille non voluerit ordinationem suscipere a suo metropolita kijoviensi ideo, quia ille fuerat factus unitus ecclesiae Romanae, ideo ille sacram postulavit ab ipso patriarcha Constantinopolitano, et ex licentia patriarchae Constantinopolitani ille fuerat ordinatus in Moldavia, quam ordinationem commemorat etiam Meletius Smotrzycki in suo opere: Weryfikacya Niewinności. pag. 15. Vilnae 1621.

2) Року ѯаѯи мѣсяца мая, дня перваго въ неделю s̄ по пасце громъ ударилъ на церковь Св. мученика Георгія въ Львовѣ и крестъ зъ церкве зверху и камень въ которомъ крестъ стоялъ и образы внутръ въ церкви попалилъ и престолъ на двое розбилъ въ олтари; а то было скоро по отслуженіи пана Тисаровского владики Львовского.

Записка на кормчой книгѣ писаной 1604 г. въ Люблинѣ, на внутренней оклейкѣ лѣвой доски переплета. Восток. Опис. рукоп. Рум. Муз. стр. 318.

3) Февр. 13. въ Суботу 1-ую Св. поста преставися благочестивый князь Константинъ Василій Острожскій живъ лѣтъ ѩа (81). Мемонаръ Софронія патр. Іерус. рукоп. Львовск. Св. Онуфрейского монастыря N. XLIX.

4) — отъ сотворенія свѣта ѯѕцѯа. Февруарія 13 дня въ Суботу Ѳеодорову преставися благочестивый князь Константинъ Василій Острозскій живъ лѣтъ 81. Той былъ великій милостникъ набоженства грецкого. Положенъ въ церкви Съборной Островской. За его вѣку были два синоды, въ Берести Литовскомъ всѣхъ епископовъ и Митрополита, 1-ый былъ року ѯафн, а 2-ый року 1596. Рукопись Солотвинская, съ XVIII. вѣка различнаго богословского и мірского содержанія на польскомъ и русскомъ языцѣ, за-

купленная мною въ Солотвинѣ, составленна по всей вѣроятности дьякомъ Михаиломъ Лысецкимъ около 1738 года въ Тысмяничанахъ.

5) Basilius Konstantynowicz Ostroski anno aetatis 83 moritur, ejus mandato Stephanus Smotrzyski parochus Ostrogensis tituli Natae Mariae, filius Gerasimi Smotryski de Kamieniec scripsit Prawiła.

Рукопись Митр. Льва Кишки стр. 612.

6) Сія богодухновенная книга св. апостола и Евангелиста и богослова Іоанна нарицаемая апокалѵ-и, написана бысть въ градѣ Подгайцахъ, въ области земля Подольскія, въ державѣ короля Жикгмонта третего, польского и литовского и прочихъ. Въ лѣто отъ създанія міру ѯзрs̄ѳ отъ въплощенія рож. Христова ѯӓѯи Юля ѕѳ день въ суботу. Кругъ солнцу ā, а лунѣ ī. въ руцѣ лѣто ē.

Записка при конци рукописи въ 4-го д. л. содержащей въ себѣ съ начала толкованіе Ѳеофиланта на Евангеліе Св. Луки, при концѣ же толкованіе на апокалѵ-исъ Св. Іоанна Евангелиста — писана середнимъ полууставомъ, и сохраняется въ библіотецѣ монастыря Ч. С. В. В. въ Креховѣ. N. 72.

7) Въ томъ году находилось въ городѣ Львовѣ кромѣ городской Успенско Ставропигіальной церкви еще осмь церквей на предмѣстяхъ: 1. Богоявленская, 2. Св. Миколая 3. Св. Ѳеодора, 4. Благовѣщенская, 5. Воскресенская, 6. Честнаго Креста, 7. Св. Покровы, 8. Св. Пятницы. По современ. записками Львовск. Ставропигіи. Такимъ образомъ Вознесенская церковь на Знесенію, въ тое время неприслялась уже къ Львовско-городскимъ церквамъ.

1609.

1) Въ томъ году возвратился изъ Москвы во Львовъ Мнишекъ воевода Судомірскій староста Львовскій отецъ

Марины, жены самозваца Димитрія — Львовское Ставропигіальное братство постановило томуже Львовскому старостѣ дати на поклонъ и повитаніе пять червоныхъ. Львовскій Ставроп. Архивъ libr. B. стр. 39). Упомянутый польскій вельможа не стыдясь вводити Самозваца въ Москву, не стыдился теперь приняти пять червонцовъ отъ Львовской Ставропигіи покупающой панскую ласку.

Въ томже году Львовская Ставропигія сообщила писменно гражданамъ Новаго Константинова, на прошеніе ихъ, Уставъ братства церковного.

Тамъже libr. B. стр. 49.

2) Року божія ,ахд мѣсяца мая кд. Предъ мною Антономъ Селиновичомъ войтомъ Святоюрскимъ, Илксмъ Кравцемъ, Гринкомъ Маленкимъ, Іоаномъ Крякгулемъ, Иваномъ Попкомъ, присяжниками тогожь уряду, ставши обличне обѣ сторонѣ повидѣли доброволие, а меновите, Яцко сынъ Омелянковъ изъ женою своею Настею и изъ Паранкою сестрою своєю, ижъ кгрунтъ и домъ, который стоитъ межи домами з едной строны Акима теслѣ, а з другой Леска зяте его: продалисмо учтивому Ивану Кравцеви, за суму золотыхъ тридцятъ, и у вѣчные теды продаемъ, даемъ даруемъ в уживаня спокойное выше помѣненному Ивану Кравцеви, жонѣ и потомкомъ ихъ, заступуючи его втомъ, ижъ не маетъ мѣти пренагабаня отъ пріятель моихъ ближныхъ и далекихъ, кревныхъ и некревныхъ, пріятелей моихъ, которыхъ всѣхъ отъ того кгрунту и дому отдаляемо и отписуемо и вѣкуисте вырѣкаемо; правнымъ и неправнымъ оборинѣнямъ: Которое ихъ обополное зезволеня, такъ продажу Яцкову яко и купно Ивана Кравца: мы яко урядъ видячи быти слушную, казалисмо записавши увести до звыклыхъ книгъ справъ нашихъ, варуючи то, абы вшелякая Справа, то есть продажь и купля, которая ся дѣетъ и отправуетъ на кгрунтѣ мѣсца сего святого церковного

владзы и сбороны Епископа Его Милости, нашего милостивого пана, моцна и важна въ своюй чести была: то есть втомъ ктобы продавши любъ тыжъ купивши, имѣла бы ся потомъ каяти которая колвекъ сторона, теды перепадаютъ вины гривенъ пять, церкви святой полтритя, а пану его милости другая полтритя; що и отданямъ зеленой рузки потвердили такой продажи и куплѣ своей: были при томъ и того суть добре свѣдомы много людей учтивыхъ и вѣры годныхъ.

Выписано изъ позднѣе оглавленной księga Jurydyczna Monasteru Lwowskiego Sw. Jerzego, въ которой недостаетъ началныхъ листовъ. Начинается съ 1580 годомъ и писана на русскомъ языцѣ до конца 1697 года. Съ 1698 года Декабря 30. начато писати польскимъ языкомъ, но начиная съ того года утрачены всѣ слѣдующіи листы до 1765 года подъ которымъ чтется: Ano Dni 1765 stante superioratu in monasterio Leopoliensi O. S. Basilii Magni ad aedes S. Georgii Martyris, Inocentii Matkowski Protoconsultoris Provinciae Polonae ordinis ejusdem zaczęły się wpisować donacye y inne transakcye czyniące się przez Juryzdyczanow do tego monasteru należących. Упомянуты книги записовые грунтовъ святоюрскихъ кончатся съ 1775 годомъ 20 Августомъ, и велись за вѣдомостію Львовскихъ Епископовъ или намѣстниковъ ихъ, что явствуетъ изъ слѣдующей записи: Мѣсяца Априля дня второго зачалися записи въ року ,ахоѓ за державы найяснѣйшаго короля его милости Михаила, а за Епископства боголюбиваго епископа Іосифа Шумлянского Львовского Галицкого и Каменца Подолского, которыхъ нѣхто у книги вписовати не маетъ толко за вѣдомомъ его милости епископа албо наместника катедралного подъ невагою запису. Описанная мною рукопись сберегается нынѣ въ архивѣ Львовскаго Святоюфріевскаго монастыря.

1610.

1) Anno 1610 moritur Michael (Matheus) Kopystenski episcopus Premisliensis.

Athanasius Krupecki die 20 Junii Brestae ab Hypatio Pociey Metropolitano conferatur in episcopum Premisliensem Alexander in saeculo, Athanasius in religione Krupecki veluti ejus investitura testatur. Die vero 19 die Sabathi Brestae emisit professionem fidei idem Athanasius.

Post fata Kopystenskiego zaiachał episcopią Przemyską Adam Stadnicki Kasztelan Kaliski starosta Przemyski, konkurował o nią przez tegoż kasztelana Jan Chłopecki, ale nie otrzymał, dano tedy Athanazemu Krupeckiemu y zesłany anno 1609 do podania komornik Krasicki, ale kasztelan nie ustąpił, został tedy król z Moskwy drugiego komornika anno 1610 Stanisława Myszkę, ale on z Chłopickim armata manu niedopuszczał, musiał tedy Athanazy iezdzić na Moskwę do króla, y tam potrzecie komornik tenże Myszka naznaczony y listy senatorskie przywiozł, odkładał od nowego lata aż do przewidnego poniedziałku, którego deklarował oddać te episkopią, ale gdy przybył Jan y Mikołay Chłopeccy, Jan Kulczynski, Marcin Rytarowski, Bazyli Terlecki, Mikita Ustrzycki, Stefan Radyłowski y Stefan Czerniecki z kupą ludzi od kasztellana nie dopuscili z Dimitrem Burdą, Dmitrem Sidorskim, y Teodorem Tatomirem. Duchownemi; miał listy od Jana Zamoyskiego, arcybiskupa Lwowskiego, Stanisława Siecińskiego biskupa Przemyskiego, Szczęsnego Kryskiego podkanclerzego koronnego, Stanisława Wapowskiego kasztelana Przemyskiego y Xiężney Ostrozkiej wojewodzinej wołynskiey, tudzież Stanisława Żółkiewskiego, wojewody kijowskiego hetmana koronnego, Lwa Sapiehi kanclerza W. X. L. y Jana Boboli podkomorzego koronnego, ale on tego niesłuchał. Uczynił

tedy protestacyą w Grodzie Żydaczewskim Athanazy 1611 feria sexta post Dominicam Exaudi.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

Въ томъ году грамотою отъ 8 Мая Кириллъ Цареградскій патріархъ затверждаетъ Львовскую Ставропигію, благословитъ туюже и передаетъ въ управительство ея Монастырь Св. Онуфрія и типографію. Подлинникъ сберегается въ архивѣ Львов. Ставроп. братства.

2) Року божого ,ᾱχῑ неделѣ квѣтной.

Того року приходу церковного чинило двѣстѣ и тридцять золотыхъ и грошій ќг вчомъ былъ шафаромъ Гаврило Присяжный, съ которой сумы есть квитованъ. А еще ся въ скринцѣ зостало золотыхъ сѣмъ и десятъ грошій, на новый рокъ, на що вчинили отъ того часу ухвалу: выбирати маемо изъ опатрунувъ двохъ на рокъ до шафованя приходами церковными и шпиталными, на що на сей рокъ выбрали пана Семіона Григоріевича и пана Мартина Злотника на що имъ повѣруемо скринку церковную зо всѣми справи и рейстрами имаютъ мѣти во своіой опецѣ всѣ апарати и книги подъ рейстромъ суть описани и повинни въ рокъ зо всего личбу чинити панумъ опатрунумъ и всіой громадѣ.

Записная книга Тернопольского церковнаго братства.

3) Року ,ᾱχῑ мѣсяца ноеврія ῑ3 дня бывши мнѣ ве Львове и слышавши боголюбивое постановленіе братства церковного Успенія пресвятыя Богородици отъ священныхъ Патріархъ и Архіепископовъ и епископовъ и всего чину духовного изволиламъ я Домна Анна Прерембская Каштелянка Сирацкая Референдарка коронная сего святого братства участницею быти — Домна Анна Могиланка (собственноручная подпись*). Книга Львовск. Ставроп. братства.

---

*) Анна была дочерью Іереміи Могилы Волоского воеводы, женою Максимиліяна Przeremb'skiego каштеляна Серадзского и референдаря коронного потомъ воеводы Ленчицкого. Онъ посѣдалъ староства Снятинское, Мостиское, Медицкое и Литинское. Niesiecki III 763.

4) Adam Bałaban trzymał grunta Uniowskiego monastyru do Przemyslan y od tego czasu są oderwane A. 1610. Уневск. Помяникъ. въ архивѣ Митрополіи греч. кат. въ Львовѣ.

5) Бывши мнѣ во Львове и слышавши боголюбивое постановленье братства церковнаго при храмѣ Успенія пречистыя Богородица отъ священныхъ Патріархъ и архіепископовъ и епископовъ и всего чину духовного изволила есмь азъ Татіана Малинская сего святаго братства участницею быти року ѧаѵї. Мѣсто печати. Книга Львовск. Ставроп. братства стр. 89.

6) Евангеліе пристолное сребромъ оправное аксамитомъ чирвонымъ покрытое друку Виленьского, которое коштомъ своимъ справилъ и надалъ его милость панъ Никора Вистерникъ земли Молдавской року ѧаѵї где и малжонка въ притворе у святого Онуфрія есть погреблена. Книга Львовск. Ставропиг. Братства, стр. 395.

1611.

1) Athanasius Krupecki unitum episcopum Premisliensem non admittit ad cathedram et privilegium ei datum de manibus extrahunt, Demetrius Burda, Demetrius Sidorski, Theodorus Tatomir presbyteri, Sergius monachus, Barlaam Broniowski et nobilis Joannes Chłopecki, qui hoc anno factus est episcopus dictus alio nomine Szyszka. Hic vixit in magna sanctitate usque ad annum 1652, post cuius mortem angeli canere auditi sunt, passus est pro unione multas persecutiones, post obitum vero dicitur esse exhumatus et ab Antonio Winnicki pseudoepiscopo combustus. Ei successit unitus eodem anno Procopius Chmielewski Archimandrita Dubnensis. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 625.

Notandum vero est ab Athanasio vero Krupecko Procopium adscitum fuisse in coadjutorem Paulum Chmielewski Archimandritam Cobrinensem, sed quia obiit ille anno 1649 idcirco adscivit Procopium Chmielewski et Paulo in archimandria Cobrinensi successit Benedictus Glinski. Тамже.

Było zas concurentow po Kopystenskim (Перемыскимъ епископѣ скончавшемся 1610 г.) cztery: Radyłowski, Litynski, Kopystenski y Chłopecki, których obranych praesentowano królowi y zalecono Krupeckiemu romani ritus, ale on będący przy kancylaryey wielkiey, na siebie wyprawił, miał y Chłopecki przewiley ale z nim w drodze zmarł. Obrała tedy szlachta 1633 Popiela, ale y ten umarł. См. подъ 1633 г. Ci zaś którzy Krupeckiego anno 1610 nie dopuszczali hi sunt: Demetrius Sidorski Praemisliae, Demetrius Burda, Dubecensis Decanus, Petrus Jurkiewski, Joannes Mikolawski, Teodorus Tatomir, Thomas et Jacobus capitulares. Nobiles vero hi: Martinus Rytarowski, Theodorus Sozanski, Andreas Solarski, Joannes Monasterski, Joannes et Nicolaus Chołopeccy, Joannes Paulus et Joannes Litynscy, Stephanus et Bogdanus Radiłowicii, Martinus, Alexander Terapon, Błahowscy, Nicolaus, Lucas Litynski, Theodorus Alexander, Andreas, Gabriel, Hyacinthus Kopystenscy, Theodorus Winnicki, Basilius Terlecki, Adamus, Basilius, Samuel Litynscy, Joannes, Theodorus Gregorius Popielowie, Martinus Ustrzycki, Gregorius Kobylanski, Joannes et Basilius Bandrowscy, Theodorus Wysoczanski, Petrus Rogozinski, Joannes et Gregorius Sozanscy, Joannes Krynicki, Joannes, Gregorius, Joannes Kulczyccy, Petrus, Alexander Sulatyccy, Michael Litynski, Joannes Czaykowski, Theodorus Kobylanski, Basilius Majkowski, Timoteus Kulczycki, Joannes Sozanski, Theodorus Komelowski (sic), Demetrius, Petrus Horodynscy, Paulus Popiel, Joannes Ilnicki, Rybczyc, Gregorius Popiel. Joannes vero Hulaniecki erat partium uniti Athanasii Krupecki.

Anno vero 1611 feria 6 post festum Paschae, Demetrius Sidorski decanus, Theodorus Tatomir, Demetrius Burda, Choma, Jakow, Ignatius, diaconus kryłoszanie, Leontius hegumenus Wilecensis, Sergius hieromonachus, Barlaamus Brośnowski monachi S. Salvatoris, Joannes Litynski nobilis, Nicolaus Chołopecki, Martinus Rytarowski, Basilius Terlecki, Alexander Ustrzycki, Stephanus Radyłowski, Jacko Kropiwnicki; protestati sunt, quod Krupecki ritus Romani, sive Unitus contra consuetudinem cum sit Lithuanus exportavit privilegium.

Schismatici Podgurenses advectant Lublinum Athanasium Krupecki episcopum Premisliensem, qui obtinuerit privilegium et cathedram invaserit, remisa est haec causa ad regem die 1. Julii. Рукоп. митр. Л. Кишки. Стр. 626.

2) In Junio facit profesionem fidei pro Haliciensi episcopatu coram Hypatio Pociey Josephus Rutski archimandrita Vilnensis.

Рукопись Митроп. Льва Кишки стр. 628.

3) Року 1609 король польскій Жикгимонтъ Третій облеглъ Смоленскъ а добулъ его ажъ 1611 року*): войны пограбили градъ и церкви; взяли Евангеліе тетръ Виленского изданія року 1600 изъ тамошнои церкви святаго великомученика Меркурія, приданое сему Храму лѣта 7.117,

*) Городъ Смоленскъ былъ взятъ 14. Іюнія 1611. Тогда польскіе войска 3. Августа приступили къ городу Москвѣ, желая чтобы королевичъ Владиславъ получилъ вѣнецъ царскій, на что Московскіи послы согласились съ тѣмъ однако условіемъ, чтобы Владиславъ принялъ греческую вѣру: było w tym zwitku (Московскихъ пословъ) o przechrzczeniu się krolewicza jegomości na ruską wiarę, пишетъ Станиславъ Жолкевскій въ своемъ сочиненіи: Początek i progres wojny Moskiewskiej. Въ томъ взглядѣ относился королевичъ Владиславъ къ Римскому Папѣ: Hic Princeps rogavit apud Paulum V. dispensari secum in ritu, ut si Deus concesserit ipsum ascendere thronum Dominii illius, liceat ipsi esse, graeci ritus uniti. Id ipsi ferme denegatum erat Josephus Velaminus Rutski Metrop. in literis datis ad P. P. Adrianum et Raphaelem monachos ruthenos alumnos collegii Graeci Romae super variis ecclesiae tunc ruthenae negotiis 24. Junii 1624. Ex codice Romanae residentiae SS. Sergii et Bachi p. 129.

Ѳеодоромъ Алексіевымъ сыномъ, и принесли у Львовъ. Ту купилъ оное Его милость Панъ Никора Прежескулъ, великій вистерникъ землѣ Молдавской, будучи ве Львовѣ, и даде его тамъже до монастыря Св. Опофрія, идеже есть погребено тѣло жены его Маріи, лѣта 1614. По лѣтехъ многихъ восхищена бысть сія книга Андреемъ Садимникомъ и до Карачинова до храму Рождества Христова отдана, но оттуду возвращена сей святой обители: потомъ же вновъ нѣкіимъ лукавцемъ украдена, и по многихъ лѣтахъ обрѣтеся въ церкви парохіальной Вроцовской, и паки возвращена сему общежительному мѣсту Лукою Заіончковскимъ, въ то время парохомъ Вроцовскимъ, дня 1. Мая 1825 року. Записка на Евангеліи напрестолномъ, сберегающемся въ Монастырѣ чину Св. Василія въ Львовѣ подъ N. 145.

1612.

1) Я Адамъ Балабанъ Остафіевичъ и Марія Гуневичовна Василовна малжонкове звѣстно творимъ тимъ писаніемъ нашимъ яко мы... подражающе благимъ дѣяніямъ родителю своею въ отчествіи своемъ вяще должное попеченіе творити тщащеся о похвалѣ имени Господни и о тихомъ пристанищу или прибѣжищу людей духовныхъ при монастырѣ или обители святаго архистратига Христова Михаила маетности своей дѣдичной Угерникахъ отъ прародителей моихъ наданной и постановленной... въ которои обители жіюще иноцы инаго житія неимѣютъ тримати кромъ общего по Василію великимъ и древнихъ святыхъ Отцовъ общежительныхъ хвалу Божу отправяюще, по обичаю православныхъ о которыхъ и прародителяхъ нашихъ, и о насъ Господа Бога молити должны будутъ, подъ благословенствомъ и послушенствомъ святаго отца нашего патріархи Константинопольского пребывающе и ныкоейже иной власти сопротив-

ныхъ повинующеся, точію оного пастыря и главу имѣюще. Понеже сихъ временъ архіепископъ Кіевскій и Галицкій со своими его епископы въ земли руской отступльше восточной церкве и послушанія св. патріархи, въ Римское послушенство наемническы отбѣгающе. Аще бы кто дерзнулъ со иноковъ быти патріаршеского послушанія смятителемъ или житія ихъ общого раскольникомъ быти, и иное послушаніе и житіе привносилъ, кромѣ выше реченного, сицевый яко врагъ Божій и мятежникъ отъ обители сея да ижденется. (Дальше слѣдуетъ описаніе границъ земли пожалованной монастырю при потоцѣ Напрошина при сели Угорникахъ, съ свободнымъ врубомъ въ лѣсахъ и ловленіемъ рыбъ въ рѣкахъ). Грамота скрѣплена печатью... Данъ въ Угорникахъ року millesimo sexcentessimo decimo secundo Novembris dwudziestego siódmego dnia. Alexander Balaban Trembovelenus, Rohatynensis capitaneus вписалъ сію грамоту въ городскія Теребовелскія акта feria V. post festum circumcisionis D. N. J. Ch. proxima 1630, и затвердилъ Угорницкому монастырю посѣданіе земель его, въ которомъ затвержденіи пишется; Uhorniki oppidum. Приведенная грамота въ 1784. занитабулована Libro Fund. T. 51. p. 299 libror. Praenot. Tom. ant. 17. p. 79. N. 1.

Александеръ Балабанъ Теребовельскій грамотою своею отъ 4. Февраля 1629. въ Стратинѣ изданною изъявляетъ: Pan Adam Bałaban brat moy stryjeszny w maiętności swoiey Uhernickiey na gruncie tym Uhernickim albo Korczakowskim (Балабаны печатались гербомъ Корчакъ т. е. корчага) założył cerkiew na imie Sw. Archistratyha archanyoła Michaiła y monaster przy niey na zakonniki zakonu y reguły Sw. Bazylego W. fundować począł y ten fundusz na pismie i zakonnikom dał... но скончавшись не успѣлъ данную грамоту вписати въ городскія акта, что теперъ Александеръ Балабанъ сдѣлалъ въ городѣ Теребовли затверждая для монастыря посѣданіе земель, надѣляя тотъ же подданными людьми, и здерживаетъ для себе и своихъ наслѣдниковъ право: „wolne podawanie starszego do tego monastera t. i. Ihumena, albo archimandryta, и вмѣсто теперъ опредѣляетъ на игумена: „Oyca Izaiasza Sulatyckiego człowieka pobożnego religicy starożytney greckiey, z przodkow iego idącego. Иноки Угорницкого монастыря придержались крѣпко восточного православія, и не скорѣе якъ 1710 года 7. Іюля Угорницкій Игуменъ emisit professionem fidei coram electo Metropolitano Georgio Winnicki in Monasterio S. Salvatoris praesente Porphyrio Kulczycki episcopo Pinscensi. Рукоп. Митр. Л. Кишки. Изъ Угорницкого монастыря произошли Іовъ Зелѣзо и Іовъ Кнѣгиницкій, первый основатель Почаевской, вторый Великоскитской Ставропигіи. Въ 1706 Декабря 24 былъ игуменомъ въ Угорникахъ Кириллъ Шумлянскій, получившій отъ Генерала Кавалеріи Князя Александра Меншикова, изъ Гауптквартире въ Жолкви протекційную грамоту „понеже Его царское Величество позволилъ взять тотъ помянутой монастырь и загородниковъ подъ свою высокую протекцію.“ Изъ записокъ оставшихся Угорницкого монастыря. См. подъ 1697 г.

Litynski nobilis et Demetrius Burda, Theodorus Tatomir, Sergius Hermanowicz, et Barlaamus Busniewski (vel Brosniewski) kryłoszanie disobediunt Krupecio et adcitantur. Рукоп. митр. Л. Кишки. стр. 628.

2) Петръ Тылицкій епископъ Краковскій въ грамотѣ своей (съ 1612 года писанной въ Борятинѣ Borzęcinie) основуя городъ Мушинку (отъ его имени Тыличъ названное?) предостерегаетъ, чтобы въ мѣстѣ Тыличу никто Русскіи неунита не поселялся; для чего комисія изъ стороны епископа краковского Якова Задика (Zadzika) высланная въ 1636 году. Русскихъ жителей изъ сего города прогнала и церковъ ихъ забрала, о ко-

торою тяжба продолжалась до 1682 года. Dodatek do Lwow. Gazety 1855, N. 34 и 35.

3) Въ лѣто ,ѕрк мѣсяца Іуніа ѕ въ нѣделя всѣхъ святыхъ. Случащемъ сѣ ми Несторъ Урѣке великы дворникъ земли Молдавской зде въ Ливовъ градъ, и видѣвшемъ боголюбезное о Христѣ съвъкупленное братство, честнаго храма Успенїи Пречистѣй и прѣблагословеннѣи владичици нашеи Богородици и присно Дѣвѣ и Маріи, еже съ благословеніемъ святыхъ отецъ, и вселенскыхъ патріархъ утвръжденное и самъ азъ боголюбивымъ желаніемъ въжделѣхъ и съвъкупихся братствѣ сеи, яко да бѫдетъ вѣвъсемъ купно съ ними служаще святому мѣсто сему, елико отъ Бога будетъ могятства нашего, въсея крѣпостиѧ сердца нашего до послѣдняго издиханіа нашего. M. П. Книга Львовск. Ставроп. Братства стр. 151.

4) Anno reparatae salutis humanae supra sesqui millesimum sexcentessimo duodecimo emptus hic liber jusso meo Andreae Ustrzicki de Unihow et dicatus usui Poponis et Ecclesiae in Jasień nunc et pro tempore existentis, ita ut a nemine alienari possit a dicta Ecclesia ejusque administratoribus; si quidem emptus sit, ex usu et ratione decimarum, nonnullarumque demeritarum penarum, quas anni praesentis Popo lueri debebat, eo respectu effici ut hunc librum pro usu necessitateque hujus Ecclesiae perpetuo emat a nobili Domino Gabriele Kalnoſoiski*) vi-

*) Гавріилъ Калнофойскій, былъ кажется родственникомъ Аѳанасія Калнофойского издавшого *Τερατουργήμα* lubo Cuda ss. ojców Pieczarskich z drukarni Kiiowo Pieczarskiey Roku 1638. Родъ русскій Устрицкихъ приводится уже въ городскихъ львовскихъ книгахъ 1432 года, т. е. Михаилъ на Устрыцѣ. Устрики (кажется Устье-рѣки) мѣстечко въ Сяноцкомъ округи. Въ сусѣдствѣ его есть село Ясень. Въ 1714 годуставъ быти Іеронимъ изъ Унихова Устрицкій Перемышельскимъ єпископомъ. По свидѣтельству Несецкого (IV. 440) родъ Устрицкій переселился изъ Семиграда на Русь, когда въ 1482 пришелъ сюда Янча сынъ Стефана изъ Ваната или Унихова. Родной братъ Янчи (Ивона) былъ Ѳеодорикъ погибшій за короля Ольбрахта въ Буковинѣ. Такимъ образомъ былибы родъ Устрицкихъ по всей вѣроятности происхожденія румынского подобно Дѣдушицкимъ, Рыботицкимъ и проч.

ginti florenis in moneta. Quodsi quis aliter facere aliquando praesumpserit poena sacrilegii mulctandus esto. Andreas Ustrzycki de Unihow.

Записка въ Номоканонѣ стр. 117, писаномъ съ начала XVI вѣка полууставомъ въ листъ на 222 л., русскаго разряда, неполный, находится въ посѣданіи препод. катихиты Желиховского въ Перемышли.

5) Сописана бысть книга сія, блажепнаго Давида пророка и царя глаголемая ѱалтырь, многими богоносными святыми отцы столкованная, працею, накладомъ и рукою недостойнаго Григорія Терлецкого священника Пятницкого, на тотъ часъ намѣстника Белзскаго. При державѣ великаго господаря короля Жикгмонта Третего въ коронѣ польской господствоющаго и прочая. Въ лѣто отъ созданія мира седмой тысящи сто двадцатаго а отъ еже по плоти Рожества Господа Бога и спаса нашего Іисуса Христа ,ѧ҃ѱкѳ, мѣсяца Ноевріа дня пятого двадцатъ.

Рукопись писана въ листъ крупнымъ полууставомъ переходящимъ въ скоропись примѣта у долу листа по осмицамъ всѣхъ 31 осмицъ (по 8 листовъ) сберегается въ библіотецѣ монастыря чину Св. Василія въ Креховѣ.

1613.

1) Athanasius Krupecki adcitat Grodecenses homines Michaelem Kuryłowicz, Stephanum Saczkowicz, Hrickonem Konaszewicz, Siekonem (sic) sartorem, Gregorium pictorem, quod adimant fundos ecclesiasticos et illi non sunt obedientes. Judicium assessoriale Felicis Kryski Cancellarii mandat inquisitionem et de inobedientia causam suspendit, commissarios assignat Achacium Grochowski cancellarium Gneznensem, secretarium, Joannem Ulinski judicem terrestrem Premisliensem, Stanislaum Domaracki subdapiferem Leo-

poliensem secretarium, et Baltasarem Brodecki. Isdem mandat idem rex ut faciant commissionem contra seditiosos Samborenses cives et Lubaczovienses, duntaxat Demetrium et Lucianum Ilnickie, Ioannem Szot, Steckonem Wołowczyk, Isidorum ministerialem, Basilium Stefanowicz, Raducha (sic), Matheum Kość et Steckonem Żych.

Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 631.

2) Елисавеѳа Могилина з ласки божей Господарине воеводина землъ Молдавскихъ и проч. Чинымъ явно тымъ нашимъ листомъ, иже що е в лѣсѣ монастыря нашого Задоровского пасѣка подданого нашего Задоровского поимени Андрей Колодка, теды тое пасѣки десятину которая приходила на насъ даемо и даруемо до уживаня святому монастиру преподобной матери нашей Парасковеи вѣчными часы. Дата въ Устю мѣсяца Августа ѣ дня року божого 1613. На власное Думни ей милости росказане Іоанъ Витолтъ Логоѳетъ. Печать полтретя креста. Подлинникъ сберегается въ библіотецѣ Бучацкого Монастыря чину Св. Василія В. Задоровскій монастырь въ округѣ Станиславовскомъ уничтоженъ 1818 г.

3) Первый помянникъ Креховского монастыря „зачался отъ перваго начальника іеросхимонаха Іоиля (писати) въ року ҂ахѳ҃і, по семъ переписася въ року ҂а҃ч҃з, се же третіе непремѣнно повелѣніемъ пречестнаго отца Силвестра Малѣкаго експровинціала и протоконсултора, и на той часъ игуменомъ будучаго, преписася мною грѣшнымъ и не достойнымъ іеромонахомъ Венигномъ Госциславскимъ р. б. ҂аѱз҃г҃.“ Записка на заглавномъ листѣ Креховского помянника, писаномъ въ большій листъ. Вторый повѣйшій помянникъ упомянутаго монастыря имѣетъ слѣдующее заглавіе: Сія книга глаголема Помяникъ списася чрезъ недостойнаго Діонисія Сіенкевича з Роздѣля подклоншеся рукою власною.“ Упомянутій Діонисій Сіенковскій былъ потомъ оффиціаломъ Львовской епархіи и фундаторомъ церкви Св. Николая въ Креховскомъ монастырѣ. Оба упомянуты помянники сберегаются въ Креховскомъ монастырѣ, и суть весьма важны для вписанныхъ тамъже славнѣйшихъ русскихъ родовъ, и монастырей нынѣ уже уничтоженныхъ. См. подъ 1628 и 1638 г.

1614.

1) Constantinus Tuczapensis, Joannes Radymnensis, Timon Zamechoviensis, Andreas Boratynensis, Constantinus Kanczugensis, Joannes Ledaczowiensis, Stephanus Tarnogrodensis, Basilius Monasterensis, Joannes Chudaviensis, Theodorus Mołodecensis, Hyacinthus Korzeniecensis, Joannes Byszovolensis, Jacobus Chotynicensis, Basilius Lisensis, Joannes Dubecensis, Basilius Dorohobużensis, Artemius et Basilius Dziuhaje Jaworowienses, Petrus et Joannes Myblicenses (Byblicenses?) popones, nobiles Samborienses, tum monasteria Beznihorense et Derazynense; denique popones Stroczko Tarnogrodensis, Banko Milkoviensis, Joannes Ryskovolensis, Joannes Włoscensis, Joannes Zaliskovolensis, Cives Sanocenses, Staromieyscenses recalcitrant Athanasium Krupecki, quos ille adcitat ad tribunal et condemnat. et vice versa illos, praecipue vero Andreas Sanocensis, Athanasium ad cassandum adcitat decretum, sed nil evincat. Tribunal enim regni feria 6 post dominicam Exaudi, remittat omnes hoc Premisliam pro executione, praeterea de eadem inobedientia adcitat et condemnat Nicolaum Zachwatayko, Andream Solecensem, Tunka (sic) decanum, et Andream popones, Anastasium et Joannem Dobromilienses religiosos, Demetrium Officialem Dubecensem, Joachimum Samborensem, Gerassimum et Joannem Wanoviensem, Jacobum Wasolicz (vel Wasowicz) Samborensem, in quibus omnibus adjuvit eum castellanus Calisiae capita-

aneus Premisliae Adamus Stadnicki, qui antea erat inimicus Athanasii et non admittebat eundem ad episcopatum. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 633.

2) Въ томъ году „мастерствомъ Анисима Михайловича Радишевского, Волынца“ напечатано въ Москвѣ, напрестолное Евангеліе въ полъ листа, въ царствованіе Василія Ивановича Шуйскаго, при патріархѣ Ермогенѣ. Изъ названія „Волынца“ увѣдуемъ, что упомянутой типографъ былъ произхожденія западнорусского.

3) Въ помянникy Добромилского монастыря сберегающемся также подъ N. 424 съ XVII. вѣка на стр. 202. чтется слѣдующее поминаніе: „Ясне велможн. его милости пана Іоана зъ Фулштина Щенсного Гелбулта (Herburta) державцы на Добромилю въ року 1614, мѣсяца Юнія 1. дня. Помяни Господи . . . строителя и создателя обители сея святыя, вышь написанного и арцышляхетного пана милостиваго Гелбулта, пана Яна Щенсного (Feliksa) и Госпожу з Острога, зъ князей княгиню Елжбиту, Коняцполского Самуила, а Госпожи его Елену, дщерей ихъ трехъ: Анну, Людвику и Сузанну, и убіенного молодца Св. памяти въ Прусѣхъ Гелбулта молодого, Яна; святой славной памяти пана Конецполского а Госпожу Оршулю Данеловичовну и проч. См. Spominki Podkarpackie przez A. Bielowskiego Głos. Lwów 1861. N. 37.

1615.

На Святаго Семеона Татаре. Изъ лѣтописи помѣщенного въ рукописномъ сочиненіи Лимонаръ или Цвѣтникъ Софронія патріархи Іерусалимскаго, сберегающемся въ Монастырѣ Св. Онуфреевскомъ въ Львовѣ подъ N. XLIX. Упомянутая лѣтопись, по всей вѣроятности, сочинена въ городѣ

Львовѣ, и названа Кроникою отъ рожд. Христова для памяти писанной.

1616.

Popones Premislienses disobediunt episcopo unito Premisliensi Athanasio Krupecki, proinde Sigismundus rex monet Joannem Daniłowicz, Palatinum Russiae sub data 7 Junii ut parochos Lubaczovienses puniat.

Athanasius Krupecki episcopus Premisliensis adcitat et condemnat in tribunali pro seditione schismaticos oves, Demetrium Sidorski, Demetrium Burda, Capitulares, Demetrium Zamszanensem, Ignatium Trojecensem, Ignatium diaconum Kryłoszanow, Hyacinthum Wasilicz, Gregorium diaconum, Joachimum decanum, Joannem Oranoviensem (sic), Andream Officialem, Heliam Solensem, Paulum Terlecki officialem, et Joannem Popiel Grodecensem, hi omnes captivari jussi. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 638.

1617.

Die 22. Januarii Tartari Volhyniam invaserunt, plurimos captivarunt, plurimos trucidarunt ab Ostrogo septem. retrogressi milliaribus.

Рукоп. митр. Льва Кишки стр. 642.

Athanasius Krupecki Premisliensis episcopus adcitat Scepusienses parochos, qui captivari decreto tribunalis pro seditione jubentur, quod ganon (quid?) explevit Lubomirski capitaneus Sendomiriae et Scepusii: dat tribunali Lublinensi centum marcas et propterea ut exequatur accipit mandatum. Тамъже.

Начата бысть печатати (писати?) сія богодухновенная книга мѣнея мѣсяць Сентевріи и прочіи (окт и декабрь), въ цръствующемъ градѣ Жолъквѣ рукою многогрѣшнымъ

и недостойнымъ рабомъ божіимъ діякономъ Стефаномъ. въ лѣто по ѧрке мѣсяца апрѣля кѓ дня.

Рукопись писана крупнымъ полууставомъ въ листъ въ библіотецѣ Креховского монастыря N. 188.

1618.

Въ томъ году напечатано въ Угорцахъ (Самборск. округа)" Собраніе словесъ отъ божественного писанія „коштомъ П. Александра Шептицкого въ 4 долю листа 48 л. Въ два годи потомъ напечатано: Апостолы и Евангелія чрезъ всѣ неделѣ и праздники и избраннимъ на весь годъ, первое изобразися. Въ Угорцахъ въ друкарни іеромонаха Павла Домжива Лютковича року ѧѵїк въ 8 д. л. 2 и 134 л.

Угерцы принадлежали родинѣ Шептицкихъ, ибо въ книзѣ Апостолы и Евангелія естъ помѣщенъ гербъ Шептицкихъ съ русскими стихами, на тотъже; слѣдовательно типографія въ Угерцахъ принадлежала Монастырю, а книги печатались иждивеніемъ мѣстного помѣщика А. Шептицкого.

1619.

Листъ данний Луцкимъ мѣщанамъ отъ старшей братіи на устроеніе братства.

Мы всѣ нижей подписаные особы, рѣлѣи старожитное греческое восточного православія: обывателе воеводства Волынского, которые ту часто бываемо и справы свои мѣваемо: где правъ и вольностей нашихъ постерѣгаемо, а мѣсца на то особливаго не маючи, где бы набоженство свое ведлугъ старожитности продковъ нашихъ отправовано было. С тѣхъ поръ погледаючи на иншіе мѣста где братства фундаціи и порядки свои маютъ: тымъ трыбомъ и мы идучи, за благословеніемъ патріаршимъ и за привилеемъ

короля его милости, на продъ заложивши брацтво милосердіа, которое за собою всѣ добріе учинки тягнетъ: абы хвала божаа въ церкви Его отправована была: абы тежъ священники и клерики и шпиталное убозство слушное выхованье мѣти могли старатися хочемо. То есть упатривши собѣ на то мѣсце особливое. где бы церковъ и школу и шпиталь ведлугъ преможеня нашого побудовати, фундовати и всякою оздобою опатровати. А ижъ сами въ томъ мѣсте обецне не мешкаючи и про одлеглость не часто бываючи: полецаемо той дозоръ и працу вкладаемо на меншихъ пановъ братій нашихъ паповъ мещанъ Луцкихъ: абы они яко до того належные на мѣсцы нашомъ працу и всякій дозоръ подоймовали и ряду всякого постерегали, и нами ся яко старшими отзывали. А мы тежъ при тихъ яко старшіе молодшихъ повини вспомогати заступати и боронити на каждомъ мѣсцу и въ каждой справе. На що и руки нашѣ подписуемо и печати свои прикладаемо. Дѣялось въ замку Луцкомъ мѣсяца Сентемврія 1. дня. Року по нароженю Іисуса Христа Сына божіа 1619.

Къ сему листу кромѣ печати братской приложено 38 печатей, въ три ряда, и 46 собственноручныхъ подписей, которые въ такомъ порядку слѣдуютъ:

Demetri Balaban. Jerzy z Baraża Woroniecki. Alexander Zubcewsky mostowniczy Łucky. Іезкиель Курцевичь архимандритъ Трехтимировскій. Смѣренный іеромонахъ Ісакій. Григорій Ушакъ Куликовскій подсудокъ Кремянецкій. Константинъ Хорошко. Крыштофъ. Еловицкій подстолій земли Волынское. Filon Elowicky. Jan Markowsky. Иванъ Выговскій. Alexander Puzyna. Jerzy Puzyna. Lawrenty Drewynsky, czesnik Wołynski. Abram Grabowiecki. Михаило Гулевичъ Воюцинскій Подсудокъ Луцкій. Krzysztof Kolczycky skarbnyk woyewodztwa Czarnychowskiego. Jury Kulczycky. Павелъ Бышборскій, Павелъ Дрцкій

Любецкій, судя гродскій Луцкій. Томашъ Гуляницкій, Иванъ Исайковскій, Jacko Huliewicz Woiutynsky. Jan Bankowsky. Миколай Нападовскій. Alexander Niemierzycz z woie. Kyowskiego. Александеръ Волковскій. Семенъ Гулевичъ Воютинскій. Iwan Hulewicz. Ѳедоръ Гулевичъ Воютинскій. Jan Wolkowsky podczesnik. Григорій Черникъ Комарникъ. Roman Hulewicz. Piotr Hulewicz. Григорій Баковецкій. Михайло Мышка Холоневскій. Hrehory Zabokrzycky. Adam Swiszczowsky. Piotr Suryn . . . Михаилъ, Судимонтовичъ Кропивницкій подсудокъ. (Неразобранная подпись). Paweł Szolgien. Богданъ Братковскій. Andrzey Sawatsky. Grzegorz Siennicki. Ѳеодоръ Кузьмичъ. См. Кіевлянинъ 1841 II. стр. 321-323. См. подъ 1603 г. списокъ русскихъ дворянъ на Волыни принявшихъ унію.

2) Домъ шпитальный который стоитъ на мостѣ съ котораго чиншъ берется трійцетъ и шесть злотыхъ, отъ небожчика святое памяти Григорія Губы на вечную памятку далъ и даровалъ братству Львовскому Успенія пресв. Богородица въ мѣсте Львове, которому дай Боже вѣчную память. Року 1619 домъ брацкій на мостѣ реченный Губинскій, панове за злот. 350 продавши, купили въ мѣстѣ въ дому Рогатинцовскомъ, часть Юрковоѣ Рогатинцовоѣ церницѣ, котороѣ частку означоную и выдѣленую з мунѣментъ урядовыхъ, которе въ скринцѣ братской лацно прочетши дознаешъ*). Книга Львовск. Ставроп. Братства стр. 398.

3) Року ,аѯ҃ді февраля дня кд. Его милость панъ Стефанъ Чолганскій Подвоевожій Львовскій на цирографъ и заставу срѣбрноправную зосталъ церкви, небожкою панею Савиною тестаментомъ отказаный склепъ и пивницу тое продавши за злотыхъ двѣстѣ, братство ему позичили и зостаетъ виненъ

*) Въ спроцисѣ Львовск. Ставр. братства составленной Д. Зубрицкимъ на польск. языкѣ рукоп. подъ 1619 г. чтется, что домъ отъ Рогатинца былъ купленъ за 250 зол. кажется, что то былъ домъ подъ N. 193.

ведле цирографу часу своего заплатити злот. двѣстѣ (На странѣ отмѣчено: Отказалъ у пана Савича Миколая взяти) Книга Львовск. Ставроп. Братства стр. 389.

4) Написалъ книгу Апостолъ „въ мѣстѣ Миколевѣ (Миколаевѣ) при храмѣ Св. Николы... Іяковомъ Козъмичеми учителемъ дѣтей . . . за державы Его Мил пана старостъ пана В. Познанского, няб обаче пана сына его року бож. 1619 мая 22.“ Потомъ принадлежала тая книга къ Львовской церкви Воскресенія Господня. Записка на Апостолѣ писанномъ полууст. на 362 л. безъ заглавнаго листа въ библ. Перемышельского епископ. Капитула подъ N. L. I. E. 12.

5) Въ лѣто отъ сотворенія міра ,зѯѳ, а отъ еже по плоти рожества Господа Бога и Спаса нашего Іисуса Христа ,аѯді мѣсяца марта з҃ дня, сію книгу рекомую Уставъ, купила раба божія Маріа Мелничка по отци Кандилишянка, до церкви золоженія преподобныя матере Паросковіи въ селѣ Бѣлой. На честь и хвалу Господу Богу и пречистой матери Божой и всѣмъ Святымъ. Въ маетности ихъ милости пановъ Белзецкихъ, за отпущеніе грѣховъ преставльшагося божія Иоанна малжонка своего вѣчне и непорушне, подъ неблогославеніемъ и клятвою святыхъ Отецъ т҃ и к҃. Хто бы имѣлъ албося важилъ безъ волѣ и благословенія братства церкви тутейшей Бѣленской взяти, и на свуй пожитокъ обернути. А еднакъ то собѣ и потомкамъ своимъ варую о тое, чого Боже не дай тутъ въ той церкви абы была Унѣя, волно му ту юкнигу отъ церкви взяти, а где инде до иншей церкви подъ благословеніе святѣйшаго вееленскаго патріарха отдати.

Записка на Уставѣ церковномъ писанномъ полууставомъ сначала XVII. въ листъ 228 л., сберегающемся въ Монастырѣ Святоонуфрейскомъ въ Львовѣ.

6) Убитъ въ битвѣ съ Татарами Іоаннъ Замойскій капителянъ Холмскій, Коронный Стражникъ, при селѣ Лисятичи близъ города Стрыя. Надгроб. надпись*).

1620.

1) Postfata Isaiae Bałaban archimandritae Unioviensis die 9. Maji obtinet privilegium Pawlus Owłoczymski, possidet tamen eandem feria quinta postfestum SS. omnium Gedeon Zapłatynski schismaticus, et Paulus (Овлочимскій) concutitur, incarceratur et vix dimittitur: quam vis commissio facta 12 (11) Junii A. 1633 per Jacobum Rozbicki praepositum Biliecensem (sic), Valentinum Tarłovium concionatorem cathedralem Leopoliensem et Nicolaum Sielski Jesuitas ex mandato Joannis Andreae Pruchnicki Archiepiscopi Leopoliensis aliter sonat. Demonstratum est enim Paulum cum centum hominibus sexta hora noctis Unioviam supervenisse portam cum Boratynski effregisse, a die Mercurii, ad diem Sabbathi alimenta et omnem honorem habuisse, nec concussum nec incarceratum fuisse, aulicum regium neminem adfuisse, imo eum frumenta dissipasse, monachum Sulatycki insanguinolasse et concusisse, ab eodem aureos numos 646, imperiales binos, et florenos octodecim accepisse, in ecclesiam, cum non sit admissus non fuisse, obedientiam nullam a subditis et religiosis ha-

*) Надгробная надпись гласитъ: Insignis pietate, et servantissimus equi exactis quadraginta in militia annis, dum jussu Sigismundi III. regis diligenter pro patria excubat et paucis cum cohortibus Scytharum inundationem fortiter ad Stryium sustinet, tribus venenatis sagittis transfixus apud Lisiaticios in acie occubuit anno 1619. О немъ пишутъ польскіе историки, что онъ побѣдительно оберегалъ Русь нашу отъ нападовъ Крымскихъ степниковъ и тоже niewolnika zabranego z Tykow Tatarskich uwalniał. Былъ женатъ на Аннѣ дочери князя Константина Вишневецкого, Русскаго воеводы, придержащагося русской народности и греческой вѣры, пока его Іезуитъ Каспаръ Нагай вразъ съ сестрою его, не перевелъ къ соединенію съ римскою Церковью. Niesiecki Kor. Pol IV. 551.

buisse, Elisaeum monachum concusisse, Gedeonem Zapłatynski aufugisse, piscinas piscibus spoliase, tormenta diripuise, sed postea de Przemyslany redidisse, denique cum non acceptaretur, sponte de monasterio exivisse; an vero haec fuerit vera commissio, est res in dubio, cum nulli fuerint testes adhibiti, praeter monachos et subditos utrosque schismaticos. Рукопись митроп. Льва Кишки стр. 660.

2) Святѣйшій Патріархъ Тимоѳей. Отъ того Скитская обитель фундушъ Ставропѣгіей, отримала, звался Лукарія.— Помянникъ Ставр. Львов. братства. О надѣленіи Манявскоскитского монастыря достоинствомъ Ставропигіи, чтется въ жизнеописаніи основателя сего монастыря препод. отца Іова, слѣдующее извѣстіе. „Основанъ бысть храмъ той святый (при Скитскомъ Монастырѣ) року 1619 мѣсяца Априля 23, и чудо вѣистину, яко за единолѣто и совершись поспѣшествомъ божіимъ: въ праздникъ бо честнаго Креста и освятити хотяху, но Старецъ (Іовъ) не повелѣ тако скорити, бдѣніе точію въ немъ тогда сѣвершаху, Литургія же антимисомъ подвижнымъ на Рождество Христово начася, совершенное же посвященіе аж на другій праздникъ честнаго Креста сотвориша; посилаще бо блаженый съ игуменомъ до святыхъ Патріархъ о благословеніе и Ставропигіонъ той святѣй церкви, и съ усердіемъ даша, вселенскій Патріархъ кирь Тимоѳей, Константинопольскій, Кириллъ Александрѣйскый, и оба благословеніе и привилея своя. И тако благодатію во всемъ сѣвершись и удовлися, то есть образами благолѣпными и одеждами священническими, книгами и пѣніемъ болгарскымъ оулейнымъ, о сихъ всѣхъ дивимся и прославимъ величія божія.“ *)

*) Въ Галицкой Зарѣ яко Албумъ стр. 217 и проч.) чтется напечатанное мною весма любопытное жизнеописаніе основателя Великоскитскаго монастыря преподобного отца Іова Княгинницкого.

3) Року божія ,ахк (1620) сей Монастырь (Язеницкій въ Золочевскомъ округѣ) сфундованъ за державы его королевской милости Владислава четвертаго а панованя ксіонжёнца Збаразкаго.

Записка въ помянникy тогоже монастыря писанномъ 1716 года, гдѣ также чтется: „а се поминаніе іеромонаха Прохора першаго Игумена и фундатора тоей обители Язеницкой.“ Тоже „панѣ Констанція Марковска фундаторка Суховска (?)“. Изъ русскихъ родовъ яко благодѣтели вписаны благородный панъ Александеръ и Ѳеодоръ Папара. Ѳеодоръ скончался 1730, Анна 1746 г. Въ уписѣ пановъ Папаровъ чтется поминаніе Архіепископа Досоѳея (не митрополитъ ли Сучавскій). Поминаніе благородной панѣ Каронъской Анны и проч.

1621.

1) Die 15. Maji protestantur Job Borecki Metropolita, Ezechiel Josephus Kurcewicz Vladimiriensis, Meletius Smotrycki Polociae, Isaias Czerczycki Luccoriensis, Isaias Międzygórski Przemysliae, Paisius Hippolitowicz Chelmae, et ignotus de nomine Pinscii episcopi contra unitos, metropolitam Josephum Rutski, Morochowski, Kuncewicz, Krupecki Athanasium, Pakosta et Paisium Stachowski metropolitanum Vladimiriae, Polociae, Premisliae, Chelmae, et Pinsci episcopos, quod unionem acceptarint, quod concutiant homines, quod sint legitime a Theophane patriarcha Hierosolimitano*), qui anno 1620 supervenit Poloniam consecrati, quod Vilnenses ad magistratum non admittunt, Bogdanum Turecki (vel Żurecki), Simeonem Krasowski, Simeonem Nowohodziec, Joannem Kotowicz, Basilium Druhowina Wilnae incarcera-

*) Cum consensu Constantinopolitani, praesente Artemio magnae ecclesiae archimandrita

verint, idem Isaaco Wolkowicz, Theodoro Kuszelicz, Bogdano Borysowicz, Abrahamo Kuszelicz fecerint, Theodora Demianowicza cechmistrza (artis sutoriae) Lwowskiego na kole ciągniono; w Mohilowie, Minsku y Orszy cerkwi poodbierano, w Przemyślu 24 mieszczan w turmie mordowano, w Jarosławiu, Krzemieńcu, w Grodku, w Pinsku cerkwie poodeymywano. Brestae Dorotheum cum fratribus in puteum coniecerint, Crasnostaviae ad muratam ecclesiam excusserint, et plurimos in Ecclesia trucidarint, in Sokal, Bełzec, Busk idem fecerint, mortis adultorum absque poenitentia, puerorum absque baptismate causa extiterint; denique protestati sunt, quod si res devenerit ad bellum, illud futurum ex ratione Unionis.

Die 28. Martii excommunicatus ab Hypatio Pociey Meletius Smotrycki, eo quod ausus sit consecrari in archiepiscopum Połocensem. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 669.

Святѣйш. Патріархъ Ѳеофанъ. Той Патріарха Іерусалимскій, былъ въ Полщи и Михайла Рогожу отступника зложилъ, а Борецкого Іова посвятилъ на Мітрополію Кіевскую, за дозволенямъ Св. памяти Жи.мунта III. Короля пол. року ,ахк. Помянникъ Ставроп. Львовского братства.

2) De scribendo Brevi adhortatorio ad Metropolitam Russiae, ne facile permittat suos episcopos comedere carnes, S. Congregatio censuit, si Sanctissimo placuerit, posse scribi Breve hortatorium ad Metropolitam Russiae, ut ad tollenda scandala, non sit facilis, quemadmodum hactenus fuit, in concedendis episcopis Ruthenis comedendi carnes, et ut hac in re strictius cum monachis S. Basilii procedat. Eodem die (6 Septembris) Sanctissimus sententiam Congregationis approbavit et jussit Reverendissimo Ciampoli ut Breve juxta decretum Congregationis expediat quam primum — (Circa A. 1621). Ex Cod. Resident. Romanae SS. Sergii et Bacchi p.

11. Изъ записокъ іеромонаха Стрѣлецкого находящихся въ архивѣ Львовск. Митрополитального капитула, подъ N. 768.

3) Року божого нарожения по „а тисячи ѵк а божіею благодатею Господа нашего Іисуса Христа скончася и съвершися сія книга на имя Прелогъ мѣсяца Генваря кг рабомъ божіимъ ереомъ священнымъ Семіономъ попомъ Рычеговскымъ . . .

Рукопись содержащая въ себѣ Прологъ отъ мѣсяца Сентября до мѣсяца Февраля включительно, писана полууставомъ, сберегается въ монастырѣ Креховскомъ N. 47.

1622.

Въ томъ году вписался въ члены Львовского Ставропигійскаго братства Петръ Сагайдачный Кунашевичъ Гетманъ Козаковъ, и подарилъ томуже братству на школу письмомъ изъ Кіева писаннымъ 250 таларовъ. Изъ записокъ Львовск. Ставроп. братства Liber DDD.

1623.

Списана бысть сія книга глаголема Евангеліе учительное (Каллиста Заноопула) многогрѣшнѣмъ іереюмъ Тимоѳеемъ, въ лѣто отъ сворения свѣта, „ѕрлѧ въ повѣтѣ Львовскомъ у селѣ Артасовѣ.

Рукопись писана въ листъ полууставомъ — въ библіотецѣ Креховского монастыря N. 184.

1624.

1) Jan III. król polski, Europy słońce, księżyca ottomańskiego zaćmienie, piorun wschodnich kraiów, urodził się w zamku Olesku 1624 r. d. 2 czerwca w wigilią św. Trojcy.

Записка на Литургиконѣ въ пергаменномъ переплетѣ серебряною бляхою окованъ въ монастырѣ Подгорецкомъ чину св. Василія В. въ растояніи одной мили отъ городка Олесько.

2) 1624. 20. Czerwca. Pogrom tatarski przez Stanisł. Koniecpolskiego hetm. polnego koronnego dnia 20 miesiąca Czerwca, w roku 1624 między Haliczem a Bołszowcem otrzymany — w Warszawie Roku Pansk. 1624.

Pisemko drukowane. W. Aleks. Maciejowski Pism. polsk. Warsz. 1853. III. 117.

3) Die 30 Aprilis fit decretum Romae, quod etiam laici possent admitti ad alumnatum Romanum ex ritu graeco. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 282.

Die 23 Maji papa Urbanus VIII. admittit Basilianos ad omnes indulgentias concessas omnibus monachis. Тамъже.

De altari privilegiato apud Ruthenos pro defunctis. Decretum S. Congreg. de Propag. fide habitae coram Sanctissimo die 19 Novembris 1624. S. Congregatio jussit, ut narrata Consvetudine Ecclesiae Ruthenae unitae, non nisi semel in die celebrandi in quolibet altari; ob eam consvetudinem privilegium pro defunctis concedatur pro tribus diebus in hebdomadam, per Metropolitam Russiae eligendis: et clausula illa: — ut dummodo tot missae quotidie celebrarentur in priviligiatis hujusmodi apponi solita, nullo modo in Brevi ponatur; sed loco illius infra scripta tantum clausula, videlicet: „Dummodo cujuslibet ecclesiae altari privilegiato honorandae, très saltem monachi sacerdotes adstiterint. In reliquis expediatur Breve nominati Decreti S. Congregationis sub die 6 Septembris praesentis anni. Ex codice M. S. Poczajov. Archiv. Protoarchm.

Записки іеромонаха Стрѣлецкого, окончившаго богословскія науки въ греческой коллегіи въ Римѣ. Онъ былъ при-

ходникомъ при церквѣ Св. Варвары въ Вѣдни, потомъ въ Раковѣ, наконецъ каноникомъ при епископскомъ Соборѣ въ Перемышли.

4) Въ томъ году куплена Тріодь цвѣтная „до церкви Сторонской горѣшней“ Святителя Николая. Записка на упомянутой рукописной Тріоди въ церквѣ села Раковци, Городенского деканата.

1625.

1) — В цны(хъ) наук(ахъ) (процв)итаючіи Іоанъ любыи сынъ пана Мигаля Алвѣзего мещанина и купца Львовского преставлшися зде положенъ есть року ѧχκε мѣсяца септеврія ѓі.

— Зде положена есть Софіа дщерь славного Мигаля Алвѣзего року ѧχκε августа ѓѧ. д.

— Зде положена есть Катерина цорка благочестивого пана Мигаля Алвѣзего мещанина и купца Львовского преставлшися року ѧχ̈κε сеп. ѓд.

— Зде положенъ есть Василіи з Нѣжина слуга пана Мигаля Алвѣзего мещанина Львовского у купца року ѧχ̈κε септеврія мѣсяця . . .

Надгробныя надписи на каменяхъ при церквѣ села Будькова. При сей церкви былъ монастыръ чину Св. Василія Воздвиженія чести. Креста, куда купецъ Алвизей выѣхалъ во время моровой зарази изъ города Львова. Упомянутая моровая язва распространилась и на Литву, что явствуетъ изъ слѣдующей записки въ рукописи митр. Льва Кишки стр. 686:

Sveci hoc anno (1625) capiunt Birze et Bowsk, de Birze tormenta excellentia ducunt Rigam, voluerunt capere Kownam et Wilnam sed impedivit pestis.

2) Дѣтина цорка моей матки крещенной Андріевои купила въ Львовѣ лѣта ѧχκε Януаріа ѓѧ. въ понедѣлокъ за грошей пять.

Записка на книжки: Wizerunek utrapioney Rzeczypospolitey y naprawa — Piotra Grzegorzkowica, z ksiąg Stan. Orzechowskiego wzięta. Przy tym — Hercules słowienski, Kaspra Maskowskiego — w Dobromilu R. B. 1616. 4to. Сберегается въ Львовской Университетской библіотецѣ подъ N. 26. F. 13.

При концѣ сей книги приклеенъ отривокъ рукописи: Zdanie o Rodzie Roskim Herburta tegoż (т. е. Феликса).

1626.

1) Къ тому году относитъ издатель польского журнала Львовянинъ 1837 года Т. II. по запискамъ или Дневнику священника Ипенки (Księdza Ipenki) въ календарѣ съ 1789 года, нападеніе Русскихъ подъ предводительствомъ дьяка Василя Боремчука на польскихъ Аріановъ въ городѣ Бережанахъ, въ томъ увѣреніи, будто тѣже имѣли быти поводомъ гоненій, испытиваемыхъ Русскими въ русскомъ воеводствѣ. Тамъже чтется, что 8. Декабря 1626 Русскіе ражного вѣка и сословія (diaki, kupcy i Filipony) собрались для совѣщанія въ городѣ Теребовли для устраненія иновѣрцовъ изъ Чермной Руси. Василь Боремчукъ діякъ при Ставропигіальной братской церквѣ (wołoskiej Cerkwi) во Львовѣ, былъ избранъ на предводителя завязанной конфедераціи, въ Теребовли, гдѣ къ извѣстной цѣли 13. Декабря 1626 собралось около 1000 вооруженныхъ Русскихъ, въ томъ намѣреніи, чтоби 16. Декабря здѣлати нападеніе на Аріановъ проживающихъ въ городѣ Бережанахъ. Однако не скорѣе якъ 24. Декабря напали русскіе конфедераты (?) на Бере

жанскихъ Аріановъ во время совершаемого ими богослуженія, но нападеные спаслись тайными погребами на Бережанскій замокъ. Въ произшедшой борьбѣ Василю Боремчуку отсѣкъ руку властелинъ города Бережанъ (Pan Brzeżański), теперъ обнялъ предводительство Іорко Черемайло, и Русскіе завладѣли замкомъ. Наконецъ властилину города Бережанъ будто спасшемуся бѣгствомъ удалось скоро потомъ разбити Русскихъ и взяти въ плѣнъ Василя съ Юркомъ.

Историческая истина сего событія, о которомъ въ русскихъ источникахъ не удалось мнѣ ничего читати, кажется быти сомнѣтельна. Неизвѣстный составитель упомянутой записки приводитъ имена русскихъ предводителей, но утаиваетъ имя владѣлца города Бережанъ, кажется, одного изъ рода Сѣнявскихъ, играющаго рицарско-романтическую ролю въ расказанномъ выше событіи.

2) — De Communione Graeca Latinis licita in necessitate. S. Officium ad litteras Metropolitae Velamini respondit quo ad secundum. Die 3 Octobris A. 1626 ... In extrema necessitate, hoc est cum mortis periculum imminet ... si Latini sacerdotis copia desit ... S. Congregatio (Ruthenos) hortatur in Domino, ut ad morem Latinum se tantisper accommodantes, Eucharistiam praebeant sub specie tantum panis. Et ne quis cuiquam forte scrupulus haereat, quod contra Ritum proprium faciant, sciant omnes, tuta id conscientia fieri, et absque ulla peccati macula posse, annuente id et expresse approbante Romano Pontifice — Ex codice MS. Poczajov. іеромонаха Стрѣлецкого рукопись л. 324.

— Papa Urbanus VIII. metropolitano Ruthenorum dat facultatem congregandi synodum Provincionale quotannis die 12. Martii. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 679.

1627.

1) За щастливаго панованія ясneосвецоного его милости пана Ѳомы Замойского воеводы Кіевского ... и ея милости паней воеводиной Катерины преосвященного епископа Черелоін Тесаровскаго ... (создана) сіа звонница року бож. ,ахкз мѣсяца іюлія кн —Надпись на камни надъ главними вратами крестовоздвиженской церкви въ городѣ Тернополи.

2) Року отъ рождества Христова ,ахкз отъ створеня свѣта ,зрле сію книгу съборникъ господскимъ и богородичнымъ торжественымъ и прочихъ въ ней обрѣтающихся святыхъ празникомъ купилъ богобоязненый іеромонахъ Веніяминъ Подгородицкій и придалъ ко храму и обители монастыря Упева Успенія пресвятыя Богородица, ко хвалѣ ея и спасенію своему, еже да подасть ему Господь. И да не будетъ никакоже отдалена отъ храму сего подъ клятвою и карностью святотатцемъ належною, и вѣчною на тѣлѣ и на души. Чтущіи же се рецѣмъ о немъ Богъ да проститъ потрудившихся въ семъ и давшихъ ко ползѣ и утѣшенію чтущихъ и послушающихъ внимателиѣ.

Записка на Сборникѣ писаномъ крупнымъ полууставомъ XVI вѣка въ листъ на бѣлой лощенной бумазѣ, русского разряда... Заглавнаго и послѣдняго листа недостаетъ. Сберегается въ Львовской Митрополитальной библіотецѣ подъ N. VIII.

3) Mikołay z Giedna Giedzinski z Płockiego woiewodztwa Ciechanowskiego powiatu, fundator obóch kościołow (т. е. на Соломоновой горѣ и въ мѣстѣ Болеховѣ) скончался 1627 27 Lipca — Надгробный камень въ костелѣ города Болехова, Стрыйского округа.

1628.

1) Въ мѣсяцѣ февралѣ (?) получилъ Креховскій монастыръ отъ цареградскаго Патріарха Кирилла грамоту на Ставропигію. См. подъ 1638 г.

2) Стефанъ Кудликъ ремесла у҃емянаго (швецъ) на тенъ часъ будучи обивателемъ Микулинецкимъ купилъ за власную свою працю, за отпущеніе грѣховъ своихъ до храму живоначальной Троицы въ градѣ Микулинцахъ ѧ҃ѵ҃к҃ въ Августа ѓ.—Записка на Апостолѣ печат. Львовской 1719 года, находящемся нынѣ въ церквѣ Св. Николая въ мѣстечкѣ Микулинцахъ, гдѣ нѣкогда была вторая церковъ Св. Тройцы, близъ обыталища мѣстного священника, гдѣ нынѣ строится новая церковь. Микулинцы, такъ прозваны отъ храма Св. Николая, упоминаются въ Волинско-галицкой лѣтописи подъ именемъ города Микулина еще въ половинѣ XII вѣка. Древнее городище находилось тамъ, гдѣ нынѣ остатки каменного замка на горѣ.

1629.

1) — Татары попалили Козятинъ и Бѣлое Поле (въ Люблинскомъ). Книга печат. Mesiasz prawdziwy въ библ. Святоонуфріевскаго монастыря во Львовѣ N. 883.

2) Początek Monastern w Hoszowie vulgi opinio deducit od Koczułada sławnego niegdyś naiezdnika z Tuchorszczyzny za Bieszczadem, a potem sławniejszego w woysku koronnem rycerza Kuczuladzkiego przezwanego, któremu za przysługi w krótce oyczyznie uczynione miano kleynot nadać szlachetny nisi mors palmam praeriperet. Изъ записокъ о началѣ Гошовского монастыра. Первоначальная деревяная Церковь и Монастыръ находились дальше въ горахъ на такъ званномъ Черномъ дѣлку.*) „О прежних игуменахъ сего монастыря говорится уже съ 1629 года даже до 1729. Въ моемъ посѣданіи находится рукописная книга Измарагдъ съ конца XV вѣка, гдѣ слѣдующая записка изъ XVII вѣка чтется: Сия книга рекомая Прелогъ есть власная его милости пана Евстафія Шумлянского ротмистра его короля милости Іоанна Казимира которую предалъ до монастыря Черного дѣлка, своимъ коштомъ фундованого Успенія пречистой Богородицы владичици, вѣчными часи. А кто бы его мѣлъ отдалити отъ сего храму нехай будетъ анаѳема проклятъ, аминъ. Въ впослѣдствіи сынъ его Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій былъ особеннымъ благодѣтелемъ сего монастыря, гдѣ находится хорошій портретъ его, и погребенъ лежитъ Станиславъ Шумлянскій ротмистръ королевскихъ войскъ Короля Іоанна III. См. подъ 1704. г.

*) Въ монастырскихъ запискахъ ошибочно говорится о красномъ дѣлку (krasny dłok alias clara valis, seu compta valis) ибо дѣлокъ значитъ тоже что monticulus, горка.

3) Храмъ сей честный совершися року божія ѧ҃ѵ҃кѳ.

Надпись на камнѣ надъ главнымъ входомъ въ Львовскую Успенскую церковъ нѣкогда Ставропигіальную въ городѣ Львовѣ. Посвященіе сего храма послѣдовало Митрополитомъ Петромъ Могилою, въ присутствіи брата его Молдавского воеводы Мойсея въ 1631 году. Внутръ церкви подъ хоромъ чтется:

Твоя отъ твоихъ тебѣ Царю Христе, рабъ твой Мвронъ Бернавскій воевода Молдовлахіи совершеніе храма сего любезнѣ приноситъ. Пріими убо милостивнѣ распныйся плотію Іисусе, Слове божій, и всѣхъ кгиторъ освяти, храмъ сей, и люды зловѣрія избавы. Року ѧ҃ѵ҃кѳ.

Внутръ церковной бани чтутся съ соотвѣтными гербами слѣдующія надписи:

Всесвѣтло кралствующу Зыгмунту третему начало и свершеніе пріять сія церкви.

Ясно свѣтлый господарь воэвода Молдавіи Миродь Барнавскій Могила свершитель церкви.

Пресвѣтлый Царь и великій Князь Москво-Россіи былъ благодатель Церкви.

Ясне свѣтлый двойцо воеводъ молдавскихъ Павелъ, Іеремій, Симеона Могилъ ктитори церкви.

Надъ дверми побочными изъ внѣ чтется слѣдующая надпись на греческомъ и старо словенскомъ языкахъ:

Сіи врата господня праведніи внидутъ вня. *Εἰσέλθετε αἱ τας πύλας αυτου ἐξομολογησθε.*

1630. Zb. sup. 692

— W roku 1630 feria 3 post festum S. Bartholomei Apostoli przed aktami grodzkiemi Halickiemi została erekcya (parafii Swistelnik) ze wszystkiemi prawami swojemi od Wielmoznego Eliasza Swistelnickiego zafundowaną i w spomnionym roku do aktow zapisaną. — По мѣстнымъ запискамъ прихода Села Свистелникъ. См. годъ 1699.

1631.

1) — Татары коло Грубешова побрали. Книга Messiasz prawdziwy. См. г. 1629.

2) Actum in praetorio Rohatinensi feria IV post Dom. Exaudi proxima a D. 1631. Do urzędu y ksiąg radzieckich Rohatynskich stanowszy obliczmie, nabożni ojcowie Petrony, Antoni Rudnicki y Elizey religij greckiey z monastera Uniowskiego, z ramienia wielebnego Oyca Gedeona Zapłatynskiego ihumena Uniowskiego, od wszystkiey kapituły pomienionego monastera Uniowskiego zesłani, maiąc moc y władze sobie od przedrzeczoney kapituły, do wyrzeczenia się z iurisdykcyi albo raczey opieki sobie od Bogobożnych Panien, mianowicie Makaryi, Seraphiny, Maryi zakoniczek

zakonu i ustawie S. Bazylego, do dwóch monasterków, iednego pod lasem przy miescie Rohatynie, pod tytułem Wniebowstąpienia Panskiego, z drugiego na przedmieściu Rohatynskim pod tytułem Przeminienia Panskiego fundowanych, y założonych zupełnie daną.... iasnie y dobrowolnie y, słowy wyraznemi zeznali: iż oni za pilną instancyą y prozbą przerzeczonych zakoniczek, a mianowicie Maryi siostry ich rodzoney, przy zeznaniu zapisu, na darowiznę dóbr do pomienionych dwóch monasterkow przynależących y przełęgłych, kięgami woytowskiemi y przysięznemi de actu Rohatini feria IV post fest. S. Dominici confessoris A. D. 1626 roborowanego niezbytey, ani na takową darowiznę dóbr przerzeczonych pozwalaiącey, zwyz mianowany zapis darowizny monasterowi Uniowskiemu y wszystkiey kapitule służący, kasuią, umarzaią, y ze wszelkiey opieki, dyspozycyi rządów, y odprawowania nabożeństwa wyrzekaią się wiecznemi czasy. Nic sobie w pomienionych dwóch monasterkach władzy, prawa, panstwa, własności niezostawuiąc, ale wszystko prawo, rządy y władzę pomienionym czerniczkom, iako tych monasterków Dziedziczkom własnym z siebie zdawaiąc y w opiekunstwo podaiąc, po którego wyroku przez zwyszmianowanych oyców czerców zeznanie przerzeczone zakonniczki, onych wszystkiego y zupełnego zdania, rządów y władzy kwituią y wolnemi czynią. Milczenie sobie y wszystkim po sobie następuiącym zakonniczkom czyniąc: co pamiętnym założono iest. In cujus rei fidem sigillum officii consularis praesentibus est subimpressum. Ex actis consularibus Rohatynensibus extraditum Jacobus Maskiewicz notarius juratus civitatis S. R. Maiestatis.

1632.

1) Joannes Bojarski concurrit pro coadjutorea Premisliensi, sed coram archiepiscopo Leopoliensi contra metropoli-

tanum vult manifestari Athanasius Krupecki. — Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 716.

2) Въ томъ году написанъ Прологъ на 378 листахъ, іереемъ Макаріемъ для церкви села Тарнавцы и Лодина надъ р. Саномъ коло Красичина въ Перемышельскомъ округѣ, и сберегается нынѣ въ капитулной библіотецѣ Перемышельской епископіи. Въ Тарнавцѣ при церквѣ Св. Иліи прор. въ XVII вѣцѣ былъ священникъ Іоаннъ Свидзинскій, того же сынъ Павло былъ священникомъ въ Володжѣ, а потомъ въ селѣ Лодинѣ, наконецъ намѣстникомъ въ Бѣрчи. Такъ отецъ якъ сынъ записивали на листахъ упомянутого Пролога, тоже Псалтири и Помянника, важнѣйшія произшествія своего времени. Псалтыръ и Помянникъ находятся нынѣ въ посѣданіи частныхъ лицъ.—См. Spominki Podkarpackie przez A. Bielowskiego Głos. Lwow 1861. N. 38.

1633.

1) По смерти Холопецкого, получившого королевскій привилей на епископа Перемышельского obrała tedy Szlachta 1633 Popiela, ale y ten umarł. Interea Hulewicz Symeon in religione Sylvester naiachał y poswięcił się bez przywileju, o co infamisowany, chcąc pozbyć infamiey Unitom poddał episcopatum, de quo vide constitutionem anno 1651 titulo restitutio Hulewicz. Рукоп. митр. Л. Кишки.

— Святѣйшій Патріархъ Кириллъ, отъ того мѣлъ сакру св. памяти Петръ Могила Метрополитъ Кіевскій около року 1632. Помяшникъ Ставр. Львов. братства. — Петръ Могила воеводичъ Молдавскій, архимандритъ Кіевопечерскій по свидѣтельству Львовской Лѣтописи (издан. мною. Львовъ 1868) былъ посвященъ въ Митрополити въ Львовѣ 1633 года въ Успенской Церквѣ: „а першое посвященье было въ середу святочную (бо Св. Юра было), другое въ суботу, а третое въ недѣлю проводную, и апарата взялъ на себе которіи самъ Патріархъ Святѣйшій посвящовалъ. А было при посвященю владыкъ четыре: 1. Авраамій владика Смоленскій, 2. Еремѣя Тисаровскій, владыка Львовскій, 3. Исаакій (Черцицкій Луцкій) и, 4. Паисій Милецкій (архимандритъ потомъ епископъ Холмскій); архимандритовъ, игуменовъ, священниковъ барзо много, также и шляхты Руской и Польской и людей барзо много“—Патріархъ Кириллъ Лукарій былъ убитъ Турками 1637. г.

2) Доглос *sou* касиаос мегас корникос молдоклахіас Divino auxilio fudit me Caesar Frank Leopoli Anno Domino 1633. —Новогреческая надпись въ горной части большого колокола составлена кирилицею гласящая въ русскомъ переводѣ: Доглосъ сынъ Василія великій дворникъ Молдововлахійскій. Латинская надпись помѣщена по краямъ колокола. На одной странѣ колокола на серединѣ тогоже находится выпуклое изображеніе Св. Георгія Великомученика бодящаго копіею змѣю. Описанный колоколъ находится при церквѣ Успенской въ городкѣ Роздолѣ, кажется занесенный сюда изъ Молдавіи изъ нѣкой церкви, гдѣ былъ Храмъ Св. Георгія. Можетъ быти изъ города Сочавы разграбленаго королемъ польскимъ Іоанномъ Собескимъ и взявшимъ въ плѣнъ Сучавскаго Митрополита со всѣмъ церковнымъ имѣніемъ и ризницею Святогеоргіевского Собора.

1634.

1) Turczyn do pokoju z Polakami te kondycye kładnie:

1. aby(król) z Moskwy ustąpił jako hołdownikow jego(?);
2. aby pułanki (sic) po Sulimanie poładowane były zniesione;
3. aby Kozacy na morzu nie bywali.

4. aby 15.m baranow co rok z Ukrainy posyłano na kuchnię do Stambułu.

Рукопись Митр. Льва Кишки стр. 723. Въ томъ времени о военныхъ дѣйствіяхъ Козаковъ на морѣ и о походѣ ихъ подъ Константинополь писалъ Кошевой Сирко къ Хану: Року 1629 братія наша Запорожцы, съ невнымъ вождемъ своимъ воюючи въ чолнахъ по Евксинпонту, коснулися мужественно до самыхъ стѣнъ Константинопольскихъ, о оныя довольно окуривши дымомъ мушкетнымъ, превеликій Султану и всѣмъ мѣшканцамъ Цареградскимъ сотворили страхъ и смятеніе и нѣкоторіи отлеглѣйшія селенія Константинопольскія запаливши, тожь счастливе и со многими добычами до коша своего повернулись. Въ року божіемъ 1633, Сулима, гетманъ войска Запорожскаго, въ моноксилахъ отъ Сѣчи по Днѣпру на Черномъ морѣ чрезъ островъ Крымской въ Меотицкое заплинувши озеро, досталъ былъ прекрѣпкаго турецкого въ Азіи города Азака... См. Симоновского Кр. Оп. о К. М. народѣ 7.

Въ Сборникѣ сочин. офиц. Николаевск. Академіи кн. II Сп. 1863 на стр. 128. представленъ образъ (способъ) военного дѣйствія Козаковъ на морѣ. Важнѣйшія дѣйствія Козаковъ на морѣ начинаются съ 1576 годомъ, когда Козаки за гетманства Ѳедора Богданка, разорили малую Азію на 100 миль, и сожгли Синопъ, Трапезонтъ и предмѣстья Константинополя. См. Грабянка стр. 22. Конституціей Варшавскаго Сойма 1635 г. (Titul. Pohamowanie inkursij morskich od wojska Zaporożskiego) запрещено польской шляхтѣ не только ходити самимъ вмѣстѣ съ Запорожцами на море за добычей, но и дѣлати симъ полѣднымъ вспоможенія. Скалковскій исторія Нов. Сѣчи Т. I. стр. 109.

2) Anno 1634 die 3 Aprilis in Stratyn (издана грамота) Assecuratio generosi Alexandri Bałaban super summam 400 flor. polon. in eadem assecuratione expressum ut

ex villa haereditaria Stratyn Alexandri Bałaban quotannis in perpetuum daretur unum dolium melis vulgo półbeczek, cztery faski masła, cztéry kopy serow, cztery kłody pszenicy, dziesięć kłód żyta; baryła wina albo złotych 30. Haec omnia ut sub documento hujus monasterii superioris recipiantur in die festi sancti Michaelis archangeli 8 Novembris secundum vetus stylum incidentis.

Изъ записокъ древней теперь уничтоженной Уневской архимандріи.

3) Ciesząc się y chwaląc Pana Boga s tych porządkow które są postanowione w Cerkwi Swiętyi Patriarszei Lwowskiei Wniebowzięcia Przenayswiętszei Panny y tego zwiazku który maią między sobą Bractwa - wpisuię się do tegoż Bractwa, ofiaruiąc się Panu Bogu y Przeczystei Matce iego Swiętei w czym będę mogł temu Swiętemu miejscu usłużyć zawszę, ażebym niebył w modlitwach w tym Domu Swiętym zapomniony proszę, y nato się ręką mą podpisuę A. 1634 Januarii 22 die. Adam z Brusiłowa Kisiel. Podkomorzy Czernichowski (?) Starosta Nosowski manu propria.*)

Книга Львовск. Ставроп. Братства стр. 154.

1635.

1) Vladislaus rex, e statione sua, filiae Gustavi permissit reginae titulum: majora tamen ausi Sveci, detrectaverunt pacem, ut sub tutorum titulo, sibimet ipsis piscarentur. Telonia proinde Dantiscana et Pilaviensia in suum converterunt usum, urbes maritimas deoccuparunt, nequidem plantam de Livonia cedere Polonis spoponderunt. Jnduciarum jam inter Sveccos et Polonos elabebatur tempus, proinde bellum

*) А. Кисѣлъ былъ потомъ воеводою Брацлавскимъ, старостою Черкавскимъ, наконецъ воеводою Кіевскимъ и старостоюов Нотарескимъ. Сконч. 1653.

rex apparat, naves sub Gedano locat, pro milite Czopowe assignat, quod quia apparando non videbatur esse capax exercitui, mittitur Abraham Sładkowski*), suffraganeus Chełmensis, per districtus, cum instructione, ut unus quisque de peculio suo inopi opituletur principi, nec tamen ad hoc deventum est ob firmatas ut supra inducias. Рукопись Митр. Льва Кишки стр. 728.

2) Hoc anno in comitiis Vladislaus IV approbat Disunitis Premisliensem Luceoriensem, Leopoliensem et Mscisławiensem episcopatus, et dat scriptum ut Jeremias Poczapowski unitus sit ad vitae tempora; Episcopus Luceoriensis, post ejus vero obitum succedet Puzyna schismaticus jam electus et consecratus, et ut in posterum sint episcopi schismatici a Nobilibus schismaticis electi. —

Schismatico Premisliensi monasteria S. Salvatoris (Спасъ) et Ławroviense, ac Smolnicense ex nunc conferantur, episcopatus vero totus debet cedere disunito post obitum Athanasii Krupecki. Episcopus vero unitus manebit solum penes villam Szehinie, habentem tantum rusticos duodecim, et penes binas ecclesias Premisliensis suburbii S. Salvatoris et S. Nicolai.—Рукопись Митроп. Льва Кишки.

3) Въ лѣто отъ созданія мира ѯзрлїг по плоти рождества Господня ѧ҃ѱ҃ле промышленіемъ Бога вышняго, въ Троици единого.

Написася сия книга Евангеліе учителное, неделямъ презъ все лѣто и праздникомъ Господскымъ, рукою многогрѣшнаго раба божія, Тымоѳтея презвитера Высочанъ.**)

*) Авраамъ Сладковскій былъ суффраганомъ Холмского греческо-каѳолического епископа Меѳодія Терлецкого. См. мое сочиненіе: Холмская епархія и святители ея. Львовъ 1867 стр. 50.

**) Высочаны селце до прихода Полонна принадлежащее, Ольховецкого деканата, Саноцкого повѣта.

Но молю васъ со тщаніемъ, отци честныи,и еже о Христѣ братія, читаючи исправляйте. А по дару Духа святаго талантъ данный вамъ росположайте, а порученное вамъ стадо Христово словесныя овца прикладомъ духовнымъ, ширей з головы своея духомъ божімъ усты своими научайте. А мене паче всѣхъ грѣшнаго и скврънаго, во молитвахъ святыхъ своихъ не забывайте. А Богъ мира да будетъ со вами во сей вѣкъ и во будущей Аминь.

Записка скорописью на 20 тетради сего поучительнаго Евангелія, писанного крупнымъ полууставомъ, нарѣчіемъ малорусскимъ горъ Саноцкихъ въ Галиціи, въ листъ безъ начальнаго листа. Сберегается въ библіотецѣ Дома Народнаго въ Львовѣ.

Изъ другой записки, при конци сей рукописи, явствуетъ, что сіе учительное Евангеліе въ 1636 году купилъ нѣкто Петръ и придалъ ее до храму Св. Николая Чудотворца дла поученія народа; но гдѣ упомянутый храмъ св. Николая находился для стертаго письма сей записки трудно дослѣдити.

4) Obiit Rutscius sanctissime Anno 1635, 20 Februarii in monasterio Dermanensi. — Relatio Jacobi Susza episcopi ruth. Chełmensis exhibita S. Congregationi de Propaganda fide circa annum 1664. О митрополитѣ Іосифѣ Веламинѣ Рутскомъ тамъже чтется: Hic factus Metropolitanus, tot imprimis dignos episcopatibus praefecit praelatos, ut nullis doctrina cederent episcopis, quorum etiam alii nobilissimi in patria fuerunt: evexit enim ad Premisliensem Krupecium, ad Luceoriensem Poczapowscium, ad Vladimiriensem Morochowscium, post eum Bakovecium, ad Połocensem B. M. Josaphat Kuncewicz*), post eum vero,

*) Причисленъ къ лику Святыхъ Римскою церковію 29 Іюня 1867 г.

Antonium Sielawa; ad Chełmensem Athanasium Pakosta, et post eum Methodium Terlecki, ad Pinscensem Paisium Horhol, et post eum Gregorium Michałowicz, deinde Raphaelem Korsak, qui post Metropolitanus fuit: ac demum ad Smolenscensem archiepiscopatum, Leonem Kreuza. Monasteria, partim a Schismaticis recepit, partim noviter fundata, non sine labore suo, vidit, videlicet virorum: Vilnense, Połocense, Minscense, Nowogrodense, Suprasliense, Czerejense, Braslaviense, Mohiloviense, Pustinense, Mscislaviense, Smolenscense, Czernichoviense, Trocense, Grodnense, Czerlonense, Wolnense, Kobrynense, Leszczynense, Żyrovicense, Bytenense, Zydyczynense, Dubnense, aliud Salvatoris, aliud S. Crucis, Dermanense, Dorohobużense, Szumscense, Storonicense, Dobrohorense. Alia autem post illum fundata, vel recepta sunt. Enumerata vero omnia retinemus, exceptis illis, quae per bella moderna, aut deleta sunt, aut erepta, ut Szumscense, Smolenscense, Czernihoviense, Pustynense, et Mscisławiense, Mohyloviense, item Leszczynense, Dobrohorense, exceptis aliis, quae recentius habuimus fundata, et Schismatici violenter nobis ademerunt. Ejusdem tempore virginum Monasteria fundata sunt. Vilnense, Połocense, Novogrodense, Grodnense, Pinscense, duplex Minscense, Orsanense. Recepta autem a Schismaticis duo, sub Ostrogio, Rozwazense, quod est igne deletum, et Dubnense quod permanet.

— 26 Февраля скончался уніятскій Митроп. Іосифъ Веламинъ Рутскій.

Josephus Velaminus Rutski Lituanus, totius Russiae Metropolita Collegii Graecorum de Urbe Alumnus. Hunc Magnorum Moscoviae Ducum sanguine Velamino clarum, Collegium hoc (graecum) primo, deinde ab absolutis hic studiis, doctrina ac virtute praestantem Ordo Basiliensis suscepit, in quo supra vicies centena Schismaticorum millia ecclesiae catholicae aggregavit. Dictus proinde ab Urbano VIII, Athanasius Russiae, Atlas Unionis, Columna ecclesiae. Praenuntiato suae mortis die, meritorum plenus excessit. Ejusque cadaver magno integritatis suffragio viginti post annis, undique incorruptum apparuit. — Inscriptio haec annexa imagini supradicti Joannis sive Josephi Velamini cernitur in collegio Graecorum Romae.

Рукопись іеремонаха Стрѣлецкаго стр. 292. Рукопись на латинскомъ языцѣ содержащая въ себѣ подробное описаніе жизни Митр. Іосифа Рутского сберегается въ библіотецѣ Святоонуфріевскаго Монастыря въ Львовѣ. И. Кулчинскій (Specim. eccl. Ruth.) пишетъ Corpora Rutscii et Ignatii (patriarchae Moscorum) integra, candida ac tractabilia quiescebant Vilnae, quam cum anno 1655 invasissent Mosci, utrumque corpus acceperunt, et in Moscoviam secum deduxerunt.

1636.

1) Die 31 Decembris Żydaczoviae fecerunt manifestationem Paulus Puzanski et Joannes Kanofolski homines omnium nobilium Ruthenorum contra Stanislaum Grochowski archiep. Leopoliensem Felicianum Grocholski Castellanum Premisliae, Albertum Przedwojowski Castellanum Lubaczoviae, et Jacobum Fredro succamerarium Premisliensem, quod noluerint acceptare ad instructionem pro comitiis hoc punctum, ne Uniti contra lauda, privilegia, et constitutiones audeant facere manifestationes.

Рукоп. Митр. Льва Кишки стр. 731.

—Sylvester Hulewicz deoccupat bona—Тамже стр. 731.

2) In castro Haliciensi 1636 Sabato post fest. Nativitatis B. V. Mariae. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia veniens personaliter religiosus Macari Golimunt archimandrita rit. graeci ecclesiae SS. et individuae Trinitatis monasterii Buczaczensis suo et totius

conventus ejusdem nomine... inscriptionem infrascriptam ad acticandum: Actum in castro Lublinensi feria V in crastino festi visitationis gloriosissimae V. M. A. D. 1636. Comparens personaliter... Maria Mohylanka primum olim... Stephani Potocki Palatini Bracław. uxor, adpraesens vero secundarum nuptiarum Nicolai Firley in Dąbrowica palatini Sandomiriensis, Lublinensis, Casimiriensis Capitanei, una cum assistentia et consensu ejusdem... ad peragendum cultum divinum... conventui ritus graeci alias Czerncom in oppido Buczacz e regione arcis Buczaczensis sub titulo SS. Trinitatis per se recognoscentem noviter erecto et fundato... in bonis suis villae Zyznomirz in palatinatu Russiae districtus terrae Haliciensis summam 4000 flor. polon. in reemptionis alias na wyderkaff inscripsit et assecuravit — Summam census annui 280 fl. pol. pro quo die et festo S. Michaelis archangeli ad manus eorundem patrum mediante quietatione solvendam esse...

3) Anno 1636 nieurodzaie wielkie bili na Wołyniu i Ukrainie. Изъ современной записки на полулистѣ (Igel).

1637.

1) Simeon seu Silvester Hulewicz religiosus, qui pretendebat episcopatum Schismaticum anno 1637 condemnatur ad infamiam Petricoviae, eo quod irruerit in monasterium S. Salvatoris, verberaverit et colaphisaverit Athanasium Krupecki, nobilem vero Janussium ejus fratrem vulneraverit. Nicolaum Stebelski musicum trucidavit, Ignatium Straszewski et Hyacinthum Husczew sanciavit. Gregorium Bandowski capitularem securibus et fustibus concussit. Ipsum Athanasium carceribus inclusit. Hostias conculcavit, suppelectilem et privilegia diripuit. Hulewicz iste absque electione et privilegio est consecratus.

Die 4 Martii Varsaviae Athanasius Krupecki episcopus Premisliae coram Raphaele Korsak Metropolitano et

Methodio Terlecki episcopo Chełmensi accipit in coadjutorem Paulum Owłoczymski, eidem congruam assignat in Szehinie, Hruszowice, Nanczułka et Ławrów. Judicia et visitationes consignat Paulo, salva ad Athanasium appellatione, litis expensae penes Athanasium. Si vero recipiat Athanasius a Schismatico Hulewicz bona deocupata, duae partes Athanasio, tertia Paulo cedet. Infamiam poenae et lucra penes Athanasium. Hoc totum denuo Athanasius ratificavit Varsoviae anno 1645 die 28 Martii coram Antonio Sielawa Metropolitano et coram Methodio Terlecki episcopo Chełmensi. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 735.

2) Anno 1637 nieurodzaie takze złe beli. Bidła stada, owcze odchodzili z lipowego lisczia zołądzia chlieb iedli: takze y pasieki popustoszałe; rozmaitemi chorobami liudzie y dzieći w ospach y na kur umierali.

Tegoz roku in Decembri I. M. P. Mikołay Potocki woiewoda Bracławsky kozakow Zaporoskich gromił trze mogiły wielki na trupach usipacz kazał, zginęło ich 20,000 przy kilka set porucznikow, towarzys zow, pacholikow capitanow, gdzie G. Żołkiewski (?) będącz capitanem maiącz 700 piechoti niemieckij do szturmu przipuszczywszi zginął y piechoti polskij niemało poległo. Изъ Записки современной на полулистѣ въ моемъ посѣданіи (Igel). См. 1636.

3) Въ томъ гробѣ есть положенно тѣло змéрлого вел: пана Александра Балабана на Стрятинѣ и Корчаковѣ, старости Трембовелского и Рогатинского. Сынъ зъ урожоного пана Василія Балабана изъ матки Гафіи Жолкевской, сестри роженной Іасне Вел. пана Станѣслава Жолкевского Канцлѣра и Гетмана великого коронного. Той вел: панъ Александеръ Балабанъ жилъ вѣку своего лѣтъ йд (54), служачи королю пану, и отчизнѣ вѣрне, нежалуючи коштy и здоровя

несмешковалъ жадной окавыи противку Турка, Москвы, Волоховъ, и Татаръ и на Цецори, где зъ инчими панами взятій до Криму, тамъ що колвекъ утрапенл угерпѣвши для отцизни: оттоль вийшолъ, былъ чловѣкъ побожный монастырѣ фундовалъ, Церквы и Костели муромъ и деревомъ будовалъ, и тому мѣстцу святому, яко и продкове его, былъ опѣкуномъ и фундаторомъ и добродѣемъ великимъ у вѣрѣ святой, старожитно руской, статечне неотмѣнне трвалъ, въ цѣрквы святой восточной подъ послушеньствомъ патріяршимъ до смерти живота своего жилъ. Умеръ въ Стратинѣ року ,аѰлз мѣсяцл Февруарія дня д҃. Тѣло его ту есть положенно въ церквѣ монастыра Уневa, презъ сыновъ его П: Ірого и Пана Алеѯандра при гробѣ продковъ его, тогожъ року мѣсяця Марта дил а҃. Которому Боже буди милостивъ и вѣчная ему память. Року ,аѰлз за державы короля Владислава Четвертаго Зы,монтовича, за канцлѣра коронного П. Томаша Замосцкого, при гетманѣ коронномъ Станѣславѣ Конецпольскомъ, Каштелянѣ Краковскомъ: за старости Львовского Станислава Мишка, при арцибѣскупѣ Львоевкомъ Станѣславѣ Грохольскомъ, при митрополитѣ благочестивомъ Кіевскомъ Петрѣ Могилѣ, которій и архимандритство Печарское держалъ; при владицѣ Львовскомъ Іеремѣи Тисаровскомъ, Аѳанасіи Пузынѣ владикою Луцкимъ, а Селивестрѣ Гулевичу Воютинского владики Премыского — (Подъ написью помѣщено на одномъ щитѣ четыре фамилійныя гербы Александра Балабана, съ правой страны гербы: Любичъ и Вѣнь, съ лѣвой: Врубы и Сасъ. Надгробная надпись: Уневской церкви [illegible]

Alexander Bałaban Starosta Trembowelski, tego ciało w Cerkwi pochowane naznaczył 400 złt. na Stratynie co rok monastyrowi Uniowskiemu na oblig A° 1637. Записка въ Уневск. Помяннику. Въ актахъ уничтоженной Уневской Архимандріи приводится подъ 1614 годомъ: Alexandri Ba-

łaban tutoris privilegiati monasterii Unioviensis graniciei bonorum abbatiae Unioviensis in circuitum visio.

4) ... именемъ Павла а гдыжь досталемъ то ... презъ право духовное и презъ декретъ самаго епископа, же мѣ наказано исплатити сію книгу, а далемъ золотихъ ї а то ся дѣялося року бож. ,аѰлз въ замку Путятинскомъ, чого свѣдому нехай будетъ Богу явно и пренасвятѣйшой Дѣвы Богородицы и святымъ м҃ мученикомъ, въ постъ неделѣ ѳ҃; а купила ей была Марія въ отца Козми, а на тенъ часъ священствующого вмѣстѣ Дунаіовѣ, а дала за ню золотыхъ к҃. А хто бы ей мавъ отъ церкви Бабуховской и храма воскресенія Іисусъ Христова отвернути кромъ дѣтей моихъ, а иншому абы ся того не важилъ, а хто бы моглъ отривати бодай клятъ, проклятъ анаѳема и марафта.

Дальше слѣдуетъ записка инымъ почеркомъ: Сія книга рекома Соборникъ купила еи рабо божія Марія Ющиха исъ Турячова, за свое отпущеніе грѣховъ и чадъ своихъ и за славетного мужа своего и предала еи зятеви своему попови отцу Константію на вѣчныи часы, по смерти его останетъ женѣ его и чадомъ его, и онъ повиненъ за свою тещу за матку Господа просити до смерти своей и дали за ню к҃ золотыхъ.

Записки на Сборницѣ на весь годъ писаномъ въ листъ крупнымъ полууставомъ съ конца XVI. вѣка, русскаго разряда въ моемъ посѣданіи. Въ немъ чтутся: словеса похвалныя святаго Климента епископа Словенскаго, о четверодневномъ Лазарѣ, Св. Михаилу и Гавріилу, Св. Іоанну Крестителю. -- Чудо Св. Иліи въ Нижнымъ Новгородѣ, и сказанія страстей Бориса и Глѣба. Отдѣльныя сказанія о святыхъ Борисѣ и Глѣбѣ, согласуются съ Сильвестровскимъ спискомъ XIV. вѣка, изданнымъ И. Срезневскимъ СП. 1860.

1638.

1) 1638. Была затаржка*) велика Поляковъ исъ Козаками, много погинуло Христіянъ и Поганъ отъ Ляховъ и отъ Козаковъ. Татары брали едныхъ въ неволю а другихъ постинали. Тогожъ року сію книгу Прологъ принесли Козаки и отдали до Храму святаго архистратига Михаила въ селѣ Вербици. Записка на рукописномъ Прологѣ съ XVI. вѣка въ Святоонуфріевскомъ монастырѣ въ Львовѣ N. 34.

Przemyska ziemia posłom daje na Seym instrukcyą aby episkopya Przemyska była przy unitach, schismatici w Zydaczewie protestantur. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 738.

2) Anno 1638 Daleko nie.... otliwszi ten rok bil na wsistko, urodzaiu nie biło: maca zita ostrogska po złt. 30, Zasławska, Constantinowska także w Pirze po złt. 40. owies po złt. 10,. przenica po złt. 40, Jecmien po złt. 12, Tatarka po złt. 10. Proso po złt. 12. Bidła stada y inszego towara siela odchodziło, chorob roznaitych doscz biło. Drogosez niewipowiedziana bila, głod na liud. Z łobodi chlieb piekli, z lisczia rozmaitego y pruchna dębowego.

Kozaki czo szię znowu zbuntowali krwawa bitwa bila, siela (сила, много) wojska polskiego zgineło, rotmistrzów, pułkowników, porucznikow y towarzystwa nie mało, asz do tractatów przisziło. Comput woyska Zaporowskiego czo na placu liegło 60.008 oproc czo potoneli w gonieniu ich, y w pogoni i tich czo w miastach na palu wbiiano, sczinano, żonom ich i dzieciom nie folguiącz.

Pan Bóg wszechmogący gniew swoi dali pokazuiąc plagi swey swiętej dopuszczicz raczil, robaki na zboża na zime siane, czo wiiadli iusz prawie dobrze zita psenice za-

*) Затаржка отъ заторгнути; отсюди польское utarczka, битва.

korzenioñc y zielone, czego przed tim nikt nie widał ani slichał.

W Zamulincach maiętnosci I. M. P. Sieniuti (?) u poddannego z ziemie na gumnie y w izbie krew zrzudlem plinela in Octobri.

Pana Boga trzeba proszic aby takową plagę oddalicz Szwą S. łaską racził. Piszalem to die 3. novbris tegosz roku. Изъ современной записки на полулистѣ, въ моемъ посѣданіи.

3) Въ томъ году написалъ іеромонахъ Іоилъ игуменъ и основатель Креховского монастыря свой духовный завѣтъ, напечатанъ мною въ Актахъ относ. къ исторіи южнозап. Руси. Львовъ 1868 стр. 161 N. XXX.

Инокъ Іоилъ съ содругомъ своимъ Силвестромъ съ началомъ XVII. вѣка проживалъ въ каменной пещерѣ близъ села Крехова подъ горою Нобойною, на которой создалъ церковъ Св. Петра и Павла, гдѣ нынѣ находятся четвероугольныя окны. Въ духовномъ завѣтѣ инока Іоила чтется, что онъ выпросилъ у Станислава Жолковского вел. корон. гетмана (убитаго 1620) землю для построенія Креховского монастыря подъ горою Нобойною, гдѣ Іоилъ за благословеніемъ архіепископа Монемвасійского, Патріарха цареградскаго и Львовскаго епископа Іереміи Тесаровского основалъ монастырецъ и малую церковь, потомъ съ умноженіемъ иночествующей братіи создалъ большую церковь Преображенія Господня, посвященную Кіевск. Митрополитомъ. Въ послѣдствіи при сей церквѣ построена была церковь Св. Николая чудотворца.

4) Сей крестъ съоруженъ есть въ начатокъ року рождества Христова [illegible] общимъ совѣтомъ ктиторовъ ставрониге Патріаршой храма Успенія пречистыя Богородицы, во время старшинства рядъ содержащихъ Гавріиліа Ланкгиша, Михаила Алвизы, Александра Прокоповича, Константіа Мезапеты, накладомъ общимъ хранилища церковнаго отъ хри-

столюбцевъ ижь именя издѣ и въ книгахъ животныхъ да испишется. Рукодѣліемъ многогрѣшнаго раба божія Андрея Касіановича составленъ бысть. См. подъ 1648 г.

Напись на серебряномъ большомъ престольномъ крестѣ находящемся въ Львовской Ставропигіальной Церкви Успенія пресв. Богородицы.

5) Року бож. 1638 мѣсяца апріля кз. ... Тарасій съ женою его Мотрен(ою) и со чади его ... купили сесю книгу ... Евангеліе тетръ и придали сію книгу до храму Св. архистратига Христова Михаила у селѣ Костѣлникахъ у маетности его мил. пана Ясневелможного Іана Тишкевича воеводы Кіевского, на сей часъ бывшаго отца Іоны.

Записка на рукописномъ напрестолномъ Евангеліи съ конца XVI. вѣка писанного середнымъ полууставомъ въ листъ, безъ начала и конца, сберегается въ библіотецѣ русского Народного Дома въ Львовѣ.

Тогоже року земля тряслася мѣсяця генваря кд. Записка на томъ Евангеліи.

6) Въ 1638 году купилъ Евангеліе напрестолное изд. Львов. 1636 г. „Ѳеодосій Онисковичъ за 24 зол. зъ усею громадою у селѣ Медини въ повѣтѣ Галицкомъ ку храму Воскресенія Христовѣ.“ — Упомянутое Евангеліе находится нынѣ въ церквѣ мѣстечка Чернилицы, куда оно потомъ досталось по свидѣтельству другой на немъ находящейся записки. См. подъ 1658 годомъ.

7) На смертный трибуналъ поволана повѣтремъ злоражена зацне славетна Анна Ивановна Кучерская мещка Рогатинска, поживши лѣтъ ѯк, а въ малженствѣ кѕ року божія ҂аχлѳ мѣсяца Септемврія дня ѳ. Богу душу а землѣ тѣло, осиротѣлымъ потомкомъ жаль зоставивши ту опочиваетъ.

Нагробная надпись въ Рогатинской мѣстской церквѣ въ притворѣ съ правой стороны.

1639.

1) Митрополитъ Кіевскій Петръ Могила, посвятилъ Церковь сію Успенско ставропигіальную въ Львовѣ року ҂аχлѳ. Помянникъ Львовского Ставроп. братства.

— Die 30. Novembris 1639 Vladislaus IV. ad instantiam Athanasii Krupecki episcopi Premysliensis confirmat privilegia Vitoldi, Casimiri Magni, Sigismundi I. et Stephani pro clero Premisliensi, ne parochi aggraventur, judicentur et parochiis moveantur a nobilibus collatoribus et ne causas matrimoniales judicent nobiles. Рукоп. Митр. Л. Кишки стр. 740.

2) — Сій Уставъ иже въ Іерусалимѣ Св. Лавры преподобн. Отца и богоносного Савы, и преданъ будетъ ку церкви далекось здасть (?). Выписанъ въ веси Яворнику при храмѣ св. вел. мученика Домитріи въ лѣта отъ созданія міра 7.146 а еже по плоти рождества Хва 1639, выписанъ мѣсяця августа дня 22. Іоаннъ Гавріилевичъ Іерей (Бабицъ) скій, сій Уставъ выписалъ рукою своею власною и трудолюбіемъ своимъ начавшему и съвръшившему Богу честь слава ... аминь. На л. 55. подписался переписчикъ книги: Року бож. 1639 дня августа 22. Іѡ хуждъшій въ іереохъ Бабицъскій. Іоаннъ

Записка на Уставѣ церковномъ, писаномъ полууставомъ 1639 года въ листъ на 227 л. Тамъже чтется записка: Ex libris reverendi Joannis Swidzinski curati in Jawornik ruski — Сберегается въ капитулной библ. въ Перемышли N. LII. C. 8.

1640.

Hoc anno vix non occisus est Athanasius Krupecki episcopus Premisliensis a civibus Solecensibus, Dorohobycensibus, et Samboriensibus, propterea quamvis contra

omnem conscientiam Vladislaus IV faveret schismati nimis, nihilominus extradit literas ut compescantur seditiones et administretur a magistratibus justitia de Joanne Ilinensi parocho Solecensi, Alexandro et Porphyrio poponidis Dobrzanensibus et Gregorio Staricel, qui voluerunt in sanguine praesulis polluere manus suas. Hae literae sunt extraditae die 30 Junii, ut uno concludam verbo, tota vita Athanasii erat continuum martyrium ob seditiones continuas Schismaticorum, hoc unico erat gloriosus, quod Josephus hegumenus Sancti Salvatoris monasterii erat vere unitus. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 743.

1641.

1) Constitutia seymu nakazuie, aby episcopia Przemyska była przy Unitach, a Disunitom w rekompensę dano Ławrów, monaster S. Spasa i Smolnicę, ale przeciw temu protestowali się w Warszawie Sabatho ante festum S. Hedwigis viduae, Joannes Adamus Stadnicki pocilator Cracoviae, Abrahamus de Czarne Czarnski capitaneus Dąbrownecensis, Franciscus Czariski legatus terrae Dobrzynensis, Remigianus Woiakowski, subjudex Premisliae, Vincentius Kornicz Gąsiewski legatus Brestensis, Jacobus Kuncewicz vexilifer Lidensis, Koniaviensis et Dubicensis capitaneus, Adamus Bal vexilifer Premisliae, Theophilus Tryzna capitaneus Wolkowiscensis, Słonimensis legatus. Ad acta dedit hanc manifestationem Antonius Zawadzki archiadiaconus Chełmensis Basilianus. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 747.

2) Въ томъ году уже упоминается о женскомъ монастырѣ въ мѣстечку Миколаевѣ, и также о женскомъ монастырѣ при Львовскомъ Ставропигіальномъ братствѣ, котораго былъ особеннымъ благодѣтелемъ старѣйшина сего братства Гавріилъ Лангишъ. Но записками Львовск. Ставропигіальнаго архива.

3) Сего года 12 Марта скончался Еремія Тисаровскій Львовскій епископъ въ селѣ Жолчовѣ, Бережанского округа.

— My Duchowienstwo kapituła szlachta obywatele woiewodstwa Ruskiego, Podolskiego, ziemie Lwowskiey, Halickiey y Kamienca Podolskiego, za złożeniem przez Jasnie wielebnego Jego Mści Oyca Piotra Mohiły Archiepiskopa Metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszistkiey Rusi, Pasterza naszego zwierzchnego oprzwilowanego podług praw y swiebod Narodowi Naszemu Starożytnemu Religiey Graeckiey służących, wolney Electiey po smierći S. pamięci Wielebnego Oyca Jeremiiasza Tesarowskiego Episkopa Prawosławnego, Lwowskiego, Halickiego y Kamięca Podolskiego obierania na tez stolice Episcopa Lwowskiego na dzień 5 miesiąca Aprilis według starego kalendarza złożoney, na mieysce zwyczayne obierania Episkopow do cerkwie swiętego Jerzego Męczenika Lwowskiey ziachawszy się za przezrzeniem Bożym y wolą iego swiętą y zawezwaniem Ducha swiętego zgodnie y iednostaynie przez stan Duchowny y Swiecki bez wszelkiey contradiciey posrzodku siebie Szlachcicow. Obywatelow, prodzonych JE. M. Pana Andrzeia Zeliborskiego y JE. M. P. Daniela Balabana ludzi pobożnych godnych zycia przistoinego y własney Starozytney Religiey Graeckiey będących, y żadney przeszkody według kanonow Oycow Swiętych do tey godnosci niemaiących na przerzeczoną Episkopię Lwowską, Halicką y Kamienca Podolskiego praeeminetią Candidatow dwuch obraliśmy, naznaczyliśmy, których aby Naywyzszy Pan dalszą wolą swoią Swiętą, ku pomnożeniu cerkwie swoiey Swiętey dirigował y sprawował, iednostainemi głosami Maiestatu Naywyzszego Pana prosimy, y tych mianowanych Candidatów podług praw pospolitych Jego Krol. Mości Panu naszemu miłosciwemu humillime praezentuiemy, prosząc aby Jego Kr. Mość Pan nasz miłościwy przychiliwszy się do Praw y wolnosci Re-

ligiey Greckiey służących z miłościwey łaski swey, Przywiley na to Episkopstwo Lwowskie, Halickie y Kamienca Podolskiego iednemu stych Candidatow conferować raczył. Po ktorym iednak otrzymaniu na Episkopstwo Lwowskie, Halickie y Kamienca Podolskiego Przywileiu powinien będzie uprzywilowany Episkop Sacre y poswięcenie od Jasnie Przewielebnego Jego Msci Oyca Piotra Mohiły Archiepiskopa Metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszistkiey Rusi Pasterza swego zwierzchnieyszego y należnego Pastyrza, podług obrzędu Cerkwie wschodniey Apostolskiey y kanonow Oyców Sw. opisanych rite et legitime poswięcenie przyiąć. Która Elekcya, iż iednostainie y zgodnie przez stan Duchowny y Swiecki, Szlachtę, obywatelow woiewodstwa Ruskiego y Podolskiego bez wszalakiey Contradicyey staneła. Dla lepszey pewnosci, przy Pieczęciach przycisnionych, rękoma swemi wszysci natey Electiey będący podpisuiemy się. Działo się we Lwowie . . . . . A. 1641.

Piotr Mohiła archiepiscop Metropolit Kiiowski Halicki y wszystkiey Rusi ręką swą.

Leontiusz Szycik Zalesky ihumen bratsky Lucky, Namiestnik Metropolitansky Coronny ręką swą.

Helizeusz Starszy przy Cerkwie Brackiey Lwowskiey mp.

Helias Izaias Sulatycki z Sulatycz Archimandryt Monastera Uniowa y Uhernik mp.

Сумеонъ Сумеоновичъ презвутеръ Никольскій, намѣстникъ Лвовскій весполъ со всѣми клерошаны Капитулы Лвовской вр.

Іоилъ Брошновскій игуменъ святое живоначалное Троицы w Rudnykach mp.

Аѳиногенъ Игуменъ преподоб. Ануфрія ве Лвовѣ.

Неофитъ Ласковецкій намесникъ братскій Луцкій рускою св.

Samuel Rogala kaznodzieja Lwowski.

Alexander Prokopowicz swoim y imieniem Jego Mosci Pana Gabriela Langysza, y wszytkiey Collegiey Bratskiey Stawropigiiy, salvis iuribus in toto Cerkwie Swiętey Mieyskiey Lwowskiey mp.

Jerzy Bałaban mp. Jerzy Zanfoyski. Prokop Tissarowski mp. Bazyli Rożniatowski mp. Mikołay Tysarowsky —Andrzey Czołhanski mp. Theodor Winnicky, Mikołay Czolhansky mp. Stephan Szumlansky. Iwan Żurakowsky. Prokop Wynnicky. Fedor Żurakowsky. Mikołay Tyssarowsky mp. Iwan Berezowsky mp. Iwan Strutinski —Adam Wasilkowski. Piotr Korityński. Sien Zagwoysky. Alexander Sulatycki. Heliasz Raczynsky. Prokop Demidecki mp. Григорій Копчинскій (?). Stefan Zapłatynski — Ференцъ Рознятовскій. Юрій Рознятовскій. Bazyły Wysłobocky mp. Stefan Witwicki Лукашъ Рознятовскій. Heliasz Swistelnicki. Piotr Rozniatowsky. Iwan Winnicky. Богданъ Игнатовичъ. Samuel Czołhansky. Jerzy Witwicki. Jerzy Rożniatowski. Piotr z Szumlan. Іереміашъ Кирницкій. Jarosz Kirnicki. Григорій Братковскій. Mikołay Kirnicki. Heliasz Szumlansky. Ѳеодоръ Балицкій. Michał Strutinski Berlicz. Ferenc Podwisocki Станиславъ Шуменскій. Alexander Balicki. Иванъ Подвисоцкій. Strutynsky Berlicz A. mp. Joan Grabowiecky. Bazyli Swaryczowsky. Andry Swaryczowsky. Paweł Szumlansky. Stefan Szumlansky. Joan Korczynsky. Mikołay Bratkowsky. Александеръ Витвицкій. Mikołay Swistelnicki. Joan Szumlansky. Jan Terlecky. Andrzey Grabowiecky. Иванъ Лозинскій. Jan Rudnicki. Федоръ Ясницкій.*) Jan Sawicz mp. Tomasz Łozinsky. Иванъ Скороденскій. Mikołay Brat-

*) Кажется изъ Ясинскъ подъ Львовомъ близъ села Лозина. Тое имя пишется также Ячинскій либо названіе села Ясиска или правилнѣе Ясинско, значитъ тоже, что Ячменисko.

kowski. Adam Cholopecki. Stanisław Szeptycki. Piotr Bandrowski. Стефанъ Скороденскій. Семенъ Ясинскій. Павелъ Предимирскій. Jan Przedymirski ze wszystką bracią. Fedor Ustricki ze wszytko bracią r. w. Семіонъ Калнофойскій зо всею братіею, своею рукою. Иванъ Путятинскій зо всею братіею. Mikołay Kurzanski. Adam Wasilkowski Василій Камянецкій. Hrehory Duchowsky. Bazyli Mytko wespoł ze wszystką bracią. Иванъ Кожуховскій. Wasko Jaworski. Миколай Яворскій. Adam Dzierzyk. Jan Dunkowski. Piotr Tustanowski Marko Turzanski. Иванъ Новоселецкій. Fedor Winnicki. Иванъ Полянскій. Jacko Popil. Roman Popiel. Иванъ Попель. Gabriel Kulczycki. Федоръ Кулчицкій. Jwan Kulczycki ze wszystką bracią. Григорій Попѣль mp. Иванъ Чернецкій. Прокупъ Кропивницкій. Bazily Kopysteńsky. Janko Kropiwnicki. Alexander Kropiwnicki. Theodor Boiarki. Иванъ Добрянскій. Jordan Dobransky. Michal Dobrański. Петръ Дубравскій. Jakub Golianski. Benedikt Poplawski. Woiciech Golianski Wojciech Szemski (?).

Gabriel Łangisz mp. Іоанъ наместникъ Галицкій. Bractwa Halickie wszystci spolnie. Феодоръ наместникъ Каменца Подолского зъ духовенствомъ и братствами. Козма наместникъ Бережанскій весполъ зо всѣмъ духовенствомъ и братствами. Радіонъ наместникъ Летичевскій зъ духовенствомъ и братствами. Семеонъ Священникъ Рогатинскій весполъ зо всѣмъ духовенствомъ и братствами. Михаилъ наместникъ Черневецкій зъ духовенствомъ и збратствами. Іоаннъ наместникъ Бобрецкій веспулъ зо всѣмъ Духовенствомъ и братствами. Стефанъ наместникъ Тернополскій съ духовенствомъ и братствами. Іоанъ наместникъ Межибозкій съ духовенствомъ и братствами. Григорій намѣстникъ Скалецкій съ духовенствомъ и братствами. Іоанъ Берында наместникъ Гологорскій зъ духовенствомъ и братствами. Стефанъ наместникъ Щирецкій зъ духовенствомъ

и братствами. Іоанъ наместникъ Жолкевскій купно зо всѣмъ духовенствомъ такъ и паны братствы всѣми обще. Ерей Варсонуфій пресвитеръ Св. Ѳеодора и братя Стефанъ Чижъ подвоевожій Львовскій, а Ѳеодоръ Вазевскій (sic) Клерошанинъ тожъ церкви. За жаданіемъ Пана Игнатка Проконовича и Леонтія Саховского Старшыхъ братства Богоявленского именемъ ихъ братства я Варголомей пресвитеръ Ѳеодоровскій подписуюся рукою моею власною подъ которымъ подписомъ они печать братскую притиснули, — За прозьбою пана Дмитра Лесчина Игнатія Наварійского старшихъ братства Благовѣщенского именемъ ихъ и всего братства ихъ я Сумеонъ Сумеоновичъ презвитеръ Николинскій намѣстникъ Львовскій подписую рукою моею власною, при которомъ подписѣ печать свою братскую притиснули. — За прозбою пана Даниліа Жолковского и Федора дяка старшихъ братства святой великой мученицы Параскевіи и всего ихъ братства, я Михаилъ презвитеръ того св. Храма подписуюся рукою моею власною при которомъ подписѣ, они печать свою братскую притиснули.— Подлинникъ писанный въ листъ съ печатями витисненными и собственноручными подписями сберегается въ Львовской Святоюнуфрейской монастырской библіотецѣ перенесенный сюда изъ Святоюріевской библіотеки. Изъ сего памятника увѣдуемъ о русскомъ дворянствѣ воеводства Русского и Подольского придержавшемся еще греческого обряда въ половинѣ XVII вѣка.

1642.

— Римская Курія соизволила Холмскому епископу основаніе латинской школы въ городѣ Холмѣ. Epistola Card. Antonii Barberini data ad Nuntium regni Poloniae pro scholis linguae latinae (etiam) apertis in Chełm ab episcopo Ruth. Molto Illre e Rmo Sigr come Fratello! Inculcando li

sacri canoni l'erettione di Scuole Cattoliche alli Vescovi in ogni luogo delle Diocesi loro, non piace a questi miei Sigri Emi della Sacra Congregatione di Propaganda Fide, l' opp positione che fa il capitulo latino della Catedrale di Chelma, per impedire la Scuola di lingua Latina, che s' intende essere stata aperta ultimamente cola per opra di Monsr vescovo Rutteno unito di quella citta, non manchi per tanto VS. di seriamente ammonire il detto Capitolo, a desistere dalle molestie, che da a D. vescovo, in materia di dta scuola, e di quanto Ell' haura operata mene dia a suo tempo aoviso. E per fine mi l' offero e raccomando. Roma 22 Marzo 1642 di VS. Come Fratello assmo. Il Card. Antonio Barberini. Francesco Ingoli secreto. E codice SS. Sergii e Bacchi Resid. Romanae p. 134.*) Рукопись іеромонаха Стрѣлецкого стр. 323.

1643.

1) Въ томже гробѣ положенное есть тѣло змерлаго Его Милости Господина Отца Ісаіи Сулятицкаго, архимандрити Уневского, которій былъ на архимандритствѣ лѣтъ їѓ. А зъ уроженя вѣкъ его лѣтъ їдѳ. (59) преставился року божія аѯѵмг мѣсяци Сентеврія дня їѳ. Сіе споряженно есть Ліею Ісаіемъ Сулятицкимъ братомъ роженнымъ тютчанымъ змерлого, на тотъ часъ архимандритомъ монастыра того Унева будучимъ.

Здѣ помѣщенъ гербъ покойнаго Ісаіи Сулятицкаго называемый Сасъ. Надгробн. надпись.

— 2) Die 14 Augusti 1643. Fuit Congregatio particularis super negotiis Ruthenorum Unitorum in Palatio Card. Pamphilii, cui interfuerent cum Em. Sua Em. D. Card. Barberinus et RR. PP. DD. Marullus Magister S. Palatii,

*) См. Изданную мною Холмск епар Львовъ. 1867 стр. 43. N. 59

Paulutius, Assessor S. Officii et P. Vincencius Ricchardus. In ea post alia deventum fuit ad petitionem Episcopi Chełmensis Rutheni Uniti, ad quas Congregatio respondit... Ad primam partem tertiae petitionis Congr. respondit episcopos Ruthenos esse Episcopos, et ut tales nominari et haberi, ut patet ex Bullis Clementis VIII super Unione Ruthenorum et Pauli V de iisdem Ruthenis. Hoc probatum est a Pontifice, cum coram eo habita fuisset Congregatio die 28 Septembris A. 1643. Ad 2dam partem, dixit episcopos Ruthenos posse, et debere erigere juxta sacros canones scholas, Ruthenosque ecclesiasticos omnes gaudere privilegiis Canonis fori, immunitatis, ac libertatis quibus gaudent sacerdotes et clerici latini, ut alias fuit definitum a Congreg. de Propag. fide 30 Aprilis 1624. Hoc quoque probavit Pontifex, episcopos nempe Ruthenos unitos posse in suis episcopatibus erigere scholas pro instruenda in litteris humanis et scientiis eorum juventute etc.

Ad 3tiam partem dixit monendos esse Ruthenos voce et non scripto, ut campanas in majori hebdomada non sonent, antequam cathedralis latina suas faciat sonare. Die tamen 28 Aug. 1643, relata instantia episcopi Chełmensis, ut decretum in praecedenti Congregatione editum circa sonum Campanarum in hebdomada majori abrogaretur, ne Rutheni uniti eorumque ritus perturbentur. Congregatio petitioni oratoris annuit. Ex codice SS. Sergii et Bacchi Residentiae Romanae p. 134. Стрѣлец. Рукоп. стр. 323.

3) — Romanus Papa confirmat Officium pro beato Josaphat martyre.—Рукоп. митр. Л. Кишки.

4) Его Милости Пану Максимиліану Брозовскому, подстолему воеводства Кіевского, Митрополитъ Кіевскій Петръ Могила посвятилъ книгу: Полуставъ, который

„въ Кіевопечерской типографіи первѣе издася року 1643.“ На оборотѣ выходного листа гербъ пановъ Брозовскихъ.

5) Сію книгу Ефремъ государь царь и великій князь Алексѣй Михаиловичъ всеа Русыи пожаловалъ Киевскія Митрополіи Скицкого монастыря Игумена Дороѳѣя зъ братьею лѣта зрна году (1643).

Записка на книгѣ Ефрема Сирина древной печати въ библіотецѣ Перемышельской епископской капитулы N. LII. D. 12. О благочестивой жизни Скитскихъ монаховъ пишетъ митроп. Петръ Могила въ своей книзѣ Kamien... Kiew 1644 стр. 367. Pódjdź na Pokućie do Skitu; tam aniołow w ciele żyiących do dwuchset w kupie, onych dawnych Pustelników życia nasladuiących znaydziesz.

— Circa Cassianum Sakowicz antea archimandritam Dubnensem et Clementem Swirski Diaconum, S. Congregatio statuit, compellendos esse, per visitatores per Nuntium Apostolicum, ut ad suum ordinem revertantur; et Cassianus quidem habitum monachalem reassumat, et sub regimine sui Hegumeni vel archimandritae vivat. Quia dispensatio obtenta a S Officio, ut possit transire ad ritum latinum, est nulla, et nulliter ab episcopo latino Luccorien- si executa, ob vitium subreptionis, respectu dispensationis, quia Cassianus tacuit decretum S. Congregationis de Propaganda de prohibito transitu Ruthenorum religiosorum Unitorum sine licentia sedis Apostolicae ad Ritum latinum: et respectu executionis ob excessum dicti episcopi executoris, quia S Officium non concessit P. Cassiano, ut fieret ex monacho presbyter saecularis Latinus, pro ut factus est. — Hoc rescriptum prodiit a S. Congregatione in Palatio Card. Sabellii habita, cum interventu Card: Barberini RP. D. Marulli Paulutii Assessoris S. Officii et Vicentii Richardi Theatini A. 1643. die 25 Julii sub N. 5. Et die 7 Augusti eodem Anno habita congregatio in Palatio Card. Pamphilii commissit causam hanc Georgio episcopo Samogitiae, cum facultate subdelegandi Judicem non suspectum, qui cum dictis monachis justitiam faciat, cum potestate excommunicandi eos, si fuerit necessarium — Ex codice MS. Poczajov. Archivi Protoarchimandritae in fol. lingua lat. et Polon.

Рукопись іеремонаха Стрѣлецкого стр. 344.

6) Въ томъ году Іоаннъ Ужевичъ ученикъ богословія написалъ граматику словенского языка. Сберегается въ Парижѣ in Bibliotheca Colbertina N. 3876. О ней упоминаетъ I. Добровскій Jnstit. linguae Slav. стр. LXII, подробно описалъ Іезуитъ Мартиновъ.

1644.

1) Simon Sylvester Hulewicz schismaticus Premisliensis invadit monasterium S. salvatoris, Athanasium Krupecki episcopum unitum, qui in Smolnica pro monialibus ecclesiam muratam extruxit, concutit et munimenta diripit. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 753.

2) 1644. На Покровъ пресв Богородицы великій снѣгъ упалъ же и домы по мѣстахъ и селахъ, въ лѣсѣ дерева поломалъ.

Записка на Лимонарѣ Софронія патр. іерусал. См. подъ 1608. г. N. 3.

3) Року 1644 мѣсяця декабра 26 дня, я рабъ божій Семеонъ Мелникъ Балановскій купилемъ сію книгу рекому Уставъ у мѣстѣ у Балановцѣ у дяка у Павла а далемъ за нюю 11 золотыхъ, при людехъ зацнихъ вѣры годныхъ, при Феодорѣ войтѣ и при Андреи бурмѣстрѣ, а Крикавскомъ писару мешчанами Балановскими а отдалемъ ей до храму Св. Чудотвор. Христова Николи вѣчнымы часы, абы ей не мѣлъ и не важился отдалити ее отъ того храму. Ета книга была потомъ увезена Татарами въ Кримъ. См. 1655 годъ.

Записка на Уставѣ церковнымъ писанномъ мелкимъ полууст. съ конца XVI вѣка въ листъ на 287 л., русскаго разряда. Въ библіотецѣ Перемышелского Капитула N. L I. F. 3.

4) Въ предисловіи до изданія Октоиха напечатаннаго въ Львовѣ 1644 чтется слѣдующее замѣчаніе:

Преждеже соизводомъ октоиха опасно исправленымъ въ благовѣрномъ боголюбивымъ и всесвѣтломъ царствіи великоросійскомъ въ градѣ Москвѣ, въ лѣто отъ создания міра ,зѓк напечатанымъ. изслѣдивше исправихомъ. ему же и сей нашъ Октоихъ во слѣдуя. вся тропари содержитъ. Таже и святопамятнаго князя Василіа Острозкаго, воеводы Киевского въ Дермани изображеннымъ Октоихомъ прилежно изслѣдивше. Къ симъ же и отъ монастыря Молдовлахійского, Нямца реченнаго, Сербоболгарскимъ, древле написаннымъ отъ христолюбиваго господаря Іѡ Мирона. Брънавского воеводы Молдавского къ намъ посланнымъ, опасно изслѣдихомъ Надвсѣми же сими, отъ вселенского Патріархи кѵръ Кѵрілла Лукари извѣствованнымъ Греческимъ истиннымъ зводомъ увѣрихомся, имже и соприлежаніемъ любопытнѣ сей изслѣдивше исправихомъ, и на стіхологіяхъ вторыя тропарѣ, кондаки же і ікосы на осмь гласовъ, въ кующдо неделю отъ греческаго на Словенскій преложше, и въ чину священныя сея книги, совѣтомъ старѣйшинъ церковныхъ положше со тщаніемъ сіе топографіи предахомъ, юже всовершеніе приведше, яко даръ честенъ и многовожделѣнъ, тебѣ православному и благодарному читателю благохотнѣ приносимъ.

Ставропигіальное Братство при Церквѣ Успенія Пресвятой Богородицы, „въ граде Леонѳополи Малыя Россіа“ якъ въ предисловѣ печатью изданного имъ Октоиха пишется, устроенное Мелетіемъ Александрійскимъ, и Іереміемъ Новаго Рима вселенскимъ патріархомъ и наслѣдниками его, и ко-

ролемъ польскимъ Жигмунтомъ третымъ утвержденное, объявляетъ въ томъ же предисловіи, что задачію его есть: „Первое, да при храмѣ, преименитомъ, Успеніа божіа матери, ставропѣгіа патріаршескаго, братство церковное любовію связуемо неразрушнѣ и вѣчнѣ пребываетъ. Второе, да тѵпографія станетъ, во преподаяніе книгъ божественнаго учителства. Третіе же, гимнасіонъ да будетъ въ обученіе юнымъ, и предложеніе худо́жества писменъ и ученій внѣшнихъ же и божественныхъ, отъ сихже тіехъ типографіа убо иждивеніемъ многимъ, яко дѣло преизящно и вещъ многоцѣнна прилежаніемъ нашимъ братскимъ составленна бывши, послѣди прежде лѣтъ нѣкіихъ, огню лютому, попущеніемъ божіимъ на градъ пришедшу, со инѣми и та сожжена нивочтоже бысть. Обачеже мы, не токмо отъ древле, соборная писаніа на се имущи устремихомся, но и самого нынѣ престолъ вселенскій добрѣ правящаго святѣйшего отцемъ отца архіепископа Константинополскаго кѵръ Кѵрилла Лукаріа, благословеніемъ же и совѣтомъ боголюбезнѣйшаго, во правовѣріи непоколебимаго, епископа Львовского кѵръ Іереміи Тисаровского, Ѥзархи вселенскаго престола изволеніемъ и святителства ихъ крайнымъ повеленіемъ, и соизвѣстнымъ разсужденіемъ пречестныхъ и благоговѣйныхъ клирикъ презвитерства Львовского, сподвигохомся на дѣло сіе честное, дабы огнемъ падшуюся тѵпографію паки воздвигнути, еже и со мнозѣмъ трудомъ и иждивеніемъ, сосудъ сей яко многочестный возставихомъ...“

5) Року бож. ,аѯмд за державы пана Яроша Коропатвы, мѣста Надворны... Краснодворскій Яцко придалъ ее къ храму Рождества Христова въ Надворнѣ.

Записка на Тетроевангеліи, писан. уставомъ XVI вѣка разряда русского, сберегается въ монастырѣ Сучавица на Буковинѣ N. 79.

1645.

Kopia Metryki IMP. Szeptyckich. — Ożeniłem się w roku 1645 die 19 Januarii, brałem slub w Krośnie ktory mi dawał ociec Eliasz za błogosławieństwem Episkopow Oycow Ich Mosc Episkopów Lwowskiego y Przemyskiego, z domu wziołem Jch Mość Panów Lytynskich IMci Pana Bazylego Lytynskiego corkę spłodzoną z Jej Mości nieboszką Zofią na Pukulinie Pukulinską. a mey małzonce imie Ewa.

Po ożenieniu P. Bog nam dał syna Michała, ktory się urodził w piontek przededniem w roku 1645 die 17 9bris — Woszczancach krzczony przez oyca Stefana Woszczanieckiego, a kumem IE. P. Adam Chłopeckij z IEMP Orszulą z Giebułtowną Marcina Michałoskiego małzonką —

W R. 1647 die 3 februarii to iest w niedziele przed wieczorem urodził się nam syn Bazyly Woszczancach ktorego ociec Stefan Woszczaniecki krzcił, a kumem IM P. Ksenefont Litynski, a Kumą IM P. Katarzyna z Karnowa IM Pana Pawła Chłopeckiego małzonka —

Anno 1648 przed zapustem który był we wtorek na ten czas, a dnia 18 9bris według starego kalendarza, w nieszczęsny czas gdyż my przed Kozakami do Wengier uciekali to we wsi Wołosance urodziła nam się Katarzyna za Beszczadem, ktorą krzcił tameczny wengerski pop, kumą była P. Helzbieta z Komarnik Konopacka siostra moia cioteczna. W piątek się Katarzyna urodziła w Niedziele Kozacy napadli i wszystko zabrali —

R. 1652 na samą Wielkanoc naszą Rzymską bo w kupie naten czas było, tylo po jutrzni rano urodził się nam syn w Balinie Alexa, którego krzcił Iwan Szumianski (alias Rumianski) ociec przezbiter, a Kumą IMP Stanska... podstarosci ekonomiey Samborski.

Anno 1655 die 10 Augusti podczas trwogi od Kozaków y Moskwy także y następujących Szwedow na panstwo Polske y na krola naszego Jana Kazimierza, gdyżześmy się że wszystkich stron byli w wielkiey trwodze urodził się nam w Bilinie Piotr we wtorek przed wieczorem, ktorego w Samborze gdysmy uciekli Ociec Iwan przezbiter od Narodzenia Naswiętszey Panny Cerkwie Samborskiey (okrzcił) a kumą IP. Katarzyna z Luszczowa Gasparska postaroscina Medyńska.

Anno 1657 na samą zaduszną subotę przed zapustem wielkim godzin 2 dodnia urodził się nam Teodor we Lwowie, gdym uszedł był przed Węgrzynem Rakoczym, ktory przyszedł był z Węger chcąc krolem polskim być, ale go Pan Bóg niepocieszył. Lecie pod czas nowiu Angusta ledwie o stu koni do Węgier uciekł, ktorego nasi Hetmani do.... puscili a woysko wszystko w niewole ordo (ą) zabrali, tak Hetmanowych iako y wszystkich iego regemętarzów. Tedy iuz narodził się nam Teodor, którego krzcił ociec Eliszay od Urodzenia naswiętsz. Panny. Tenże i mie slub dawał. Kuma Pani Żurakoska burgrabina Lwowska..... Kumem IM Sikorski —

Anno 1660 urodził się nam Teodor w Kanofostach die 5. w niedziele wpołnocy krzcił ociec Kupnoski, kumem Jego M. P. Wiktoroski, a kumą Jej M. P. Nakielska—

Anno 1662 die 6. Czerwca urodziła się nam corka w wtorek Zofia godziną do dnia krzcił duchowny nasz Woszczanieski ociec Iwan. A kumą JMP. Alexander Szeptycki brat moy rodzony wujeczny.

Anno 1664 die 21 Mai to iest w środę godziną na dzien urodził się nam syn Stanisław, ktorego krzcił ociec Jwan Woszczanieski (w) Woszczańcach, Kumą Krystyna Manastyrska siostrzenica moia —

Ożenienie moie wroku 1645 die 19 Januarii —

Современная записка въ моемъ посѣданіи.

1646.

1) Кроль польскій Владиславъ былъ въ Львовѣ зъ Кролевою и войска великіи ишли розманитихъ царей и Шведскій людъ Мѣсяца Сеп. И Гетманъ (Стан. Конецпольскій) тогожъ року померъ.

Панъ Краковскій Жолкевскій, Панъ Собецкій померъ.

Записка на Лимонарѣ Софронія патр. іерусал.

2) Въ городѣ Калушѣ Стрыйского округа.. altera ecclesia erat consecrata sub titulo S. Valentini Martyris, fundata in oppido Kałusz ad arum (?) in angulo 1610 per Mficum Dnum Thomam Zułkiewski Capitaneum Kałusiensem et per rebelles Kozacos et Cives suburbanos ruthenos, ecclesiastica argenteria, apparatu et suppellectilibus funditus spoliata 1646 — ad nihilum radacta 1695, et tertio anno 1721 noviter in Schema sanctae crucis aedificata, et de fundamentis nuper muro aucta per Illm. Admodum Rndum Dominum Joannem Ignatium de Cieszyn Cieszyński Canonicum Catedralem Camenecensem Praepositum Kałuszensem Sae Regiae Majestatis Secretarium. — Изъ записокъ латинского прихода въ Калушѣ.

3) Львовское Ставропигіальное братство помоществуетъ церковныя братствъ въ городѣ Любачевѣ и Соколю противо напастей съ стороны ОО. Іезуитовъ. — По запискамъ Львов. Ставроп. архива lib. A стр. 165.

4) Повѣтрье въ городѣ Стрыѣ. – Надпись надгробнаго камня въ внѣшней стѣнѣ латинского костела въ Стрыю.

5) — Іерей Никита Фѣлѣщенко парохъ Рун.урскій купилъ Евангеліе издан. Львовск. за таляровъ битыхъ девять и золотыхъ А (4) до храму Св. архистрат. Михаила року ахмѕ. — Записка на Евангеліи напрестольномъ въ селѣ Илинцы близь Коломыѣ.

1647.

1) (Athanasius Krupecki) na Seymie cavet, aby episcopia Przemyska była przy Unitach. — Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 760.

2) Сонце мѣнилося. — Рукоп. духовн. содерж. XVIII вѣка въ моемъ посѣд. л. 32.

1648.

— 1) Року ахѯми была воина з Козаками и тогожъ року Хмелницкій Гетманъ войска Запорозкаго во плѣнъ прошолъ з козаками по Вислу и много забрали Татаре Христянъ пошло до поганской руки въ неволю, а потому учинилося не добре; лѣти потомъ настали тяжкіе, жолнѣровъ не мало были, стацие брали людей лупили, з лану брали троякую стацію по сту золотыхъ и тріицетъ —

Записка на книзѣ Бесѣды св. Іоанна Злат. на 14 Посланій Св. Апостола Павла — Кіевъ 1623 въ библіотецѣ монастыря Креховского — cf. 1651.

— Occiditur in oppido Potylicze religiosus Chełmensis Sielecki, eo quod praedicaverit in templo latino a Cosacis, anno 1648 (vel 1649). — Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 764.

— Hieronimus Sieniawski literis datis de Brzeżany die 4 Januarii anno 1648 monet parochos et cives Oleszycenses, ut sub poena capitis obediant Athanasio Krupecki episcopo Unito

— Na konfederatiey 1648 status zgromadzone obiecuią na Sejmie przyszłem uspokoić Unitow y Nieunitow, y maią consurgere przeciwko tym, którzyby mieli rwać dyploma konferowane Syzmie od Władysława na Przemyśl, Lwow etc, co y Jan Kazimierz pod czas elekciey swoiey tegoz roku 1648 zatwierdził, za co tez Pan Bóg skarał kozakami. — Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 763.

2) 1648. Кроль польскій Владиславъ померъ (20 мая). Тогожъ року война съ Козаками велика была и побили Козаки Ляховъ. — Лимонаръ Софронія патр.

3) — На початокъ гисторія оной войны, починается отъ смерти короля Владислава (IV). Когда король померъ, тогда замѣшаніе между Поляками и Козаками веліе явися: Которую войну единъ человѣкъ зъ малымъ числомъ Козаковъ съ помочію татарскою подъять противо Поляковъ, за кривду наипаче свою, поносимую отъ Чаплинского въ Четеринѣ. Тую бѣду, междусобную брань ни прошеніемъ, ни войскомъ, ни инымъ способомъ могли Поляки укротити, но паче яряшеся на все королевство огнь и мечь. Имѣяше бо въ скорѣ силу войска велію.

Записка о козацкой войнѣ съ конца XVII вѣка на двухъ листахъ, подъ заглавіемъ: Гисторія во время войны страшной Хмелниччины.

4) — Была война Козацкая. Козаки съ своимъ гетманомъ Хмѣлницкимъ завоевали край по самъ Люблинъ. Изъ записокъ находящихся въ Добромильскомъ Монастыри.

5) — Перши бунты были Козаччины 1648 за короля Владислава, за Ихъ Милостей пановъ Потоцкихъ. На той часъ былъ Гетманомъ великимъ коронным Миколай Потоцкій, а польный Его Милость панъ Конецпольскій..... Потомъ, пасталъ Королемъ Іоаннъ Казѣмѣръ. — Записка въ Трюди цвѣти. изд. во Львовѣ 1642. г. въ церквѣ села Перегинска Стрыйскаго округа.

6) — Камянецъ Турки взяли. — Сборникъ съ статьями духовного и мірского содержанія составленъ около 1738 года дьякомъ Михаиломъ Лисецкимъ въ Тысмяницахъ, въ моемъ посѣданіи.

7) — Богданъ Хмѣлницкій, гетманъ Козаковъ съ многими Татарами предъ Святими Безсребрниками Космы и Даміяна Замость добувалъ, но побѣди Левъ, иже сый

отъ колѣна Іудова, не сущу бо дѣдичу патрону, самъ Богъ съ святыми своими предсталъ. — Записка на Евангеліи Лавровского монастыря подъ N. 534.

8) — Ляхи съ Козаками войну подняли найперше о Сошествіи Св. Духа. Жита колода по 60 зол. была. Того року и наступуючого шаранча ѣла. а 1650 згинула. — Прологъ съ 1632 года, церкви Терновецкой Св. Иліи въ бібліотецѣ епископ. капитулы въ Перемышли N. LI. E. 6.

9) — На окупъ мѣста Львова дали Русины Богданови Хмѣлницкому, гетману Козацкому всего 45 марковъ и 11 лутовъ серебра, которое руками Миколая Бережанского слуги старосты Львовского Пана Ломжинского при бытности Ивана Братковского, бургграбіого замку Львовского зъ замку низшого на ратушъ занесено; именно 4 лямпы срѣбны, кадилница одна срѣбна, свѣщникъ церковный срѣбный и таблиця одна срѣбна зъ трумны. Взяли были Польскіи Паны еще зъ Волоской Церкви оденъ срѣбрный крестъ золотистый, который важилъ 24 маркъ и 8 лутовъ, и два Евангелія въ срѣбро оправлени, но тіи три штуки казалъ Хмѣлницкій черезъ Головацкого отдати. Загальна же сума такъ въ золотѣ и серебрѣ якъ и въ готовыхъ грошахъ отъ народа руского Львовского ведля вырахованя ихъже самыхъ есть 23.874 зол. Панъ Мазараки далъ готовыми грошмы 2,000 зол. польск.; Панъ Стефанъ Ласковскій рѣчами 1.256 зол. 15 грош.; Панъ Василій Гресковичъ 268 зол. Загальна сума рускихъ (грошей) 27.398 зол. пол. 15 грошей, якъ подана зостала до вѣдомости Старосты Ломжинского въ Краковѣ.*) — Записки Святоонуфрейского монастыря въ Львовѣ.

10) Знеслысмы (пишетъ современно безъимянный членъ Ставропигіального братства) до Радечой избы судовой и

*) Д. Зубрицкого Kronika m. Lwowa 1844 стр. 310 Nota 6. 8.

Крестъ великій злоцистый и двѣ Евангелія напрестолные въ дошкахъ сребрныхъ, одино злоцистое а другое бѣлое. На тотъ часъ, гды П. Бугрaбіа тое презентовалъ въ избѣ натрафилися Козаки Пана Хмелницкого а миновите П. Иванъ Выговскій, писаръ войсковый Гетмана Хмелницкого, выпитавши П. П. Радецъ, що то за сребро, дали достатечную справу власне яко было; теды миновите тотъ крестъ и двѣ Евангелія росказалъ, абы некладено того до реестру окупу южь, але власне абы оддали П. П. Радце до Церкве намъ. И на завтріе и на третій день именемъ Гетманскимъ наказалъ, абы намъ отдалы, а скрынку зъ сребромъ П. Гайдеръ (кажется бурмистръ или городскій писарь) повидѣлъ и написалъ въ реестру, же отдалъ Тогай Беіови (имя осаждающаго Львовъ татарскаго Гана). Потомъ по оттягненію оде Львова Козаковъ и Татарь, зосталъ той крестъ и ови Евангелія у П. П. Радецъ чрезъ килка недѣль; заледве отдали презъ П. Андрея Вахловича бурмистра на тотъ часъ будучого, который поклону на П. П. Радцы одебралъ отъ насъ за то золотыхъ 100, за що и квитъ далъ рукою своею написаный, а ему самому далисмо зъ особна золотыхъ десятъ.*)

Записки Львовского Ставроп. братства.

Съ отшествіемъ Козацкихъ войскъ, Галицкая Русь, яко одноплеменна и одновѣрна съ побѣдителями Польщи, была подвержена тяжкимъ гоненіямъ и убійствамъ. Такъ теперь нѣкій помѣщикъ городка Краковца (Яворовского повѣта) по имени Лагодовскій, опольщенный Русъ, приказалъ русскому священнику и нѣсколкимъ гражданамъ утяти головы, разорилъ мѣстную церковь, и забралъ всѣ

*) Упомянутый великій золотистый Крестъ Ставропигіальное Братство въ Львовѣ принуждено было откупити отъ Шведовъ осаждующихъ Львовъ, и отъ Австрійского правительства забирающого церковное сребро во время французской революціи. См. подъ 1638 г.

имѣнія ея. Также въ городѣ Рогатинѣ русскихъ гражданъ садили на паль и вѣшано*). Въ городѣ Сокалѣ польская Шляхта рѣзала въ нечаянныхъ нощныхъ нападахъ русскихъ жителей и священниковъ, вбросывая тѣлеса убитыхъ въ рѣку Богъ.**) Въ городѣ Галичѣ тѣлесными истязаніями (torturis) испытивано русскихъ людей мірского и духовного сословія.

Confessata Jaremy Konczewica in Jud. Confederat. terrestri Haliciensi feria V. post festum S. Jacobi Apostoli proxima 1648. Generosus de Lancutow Kuropatwa Rotmagister terrae Haliciensis praesentavit judicio praesenti quosdam perduelles suscitatoresque rerum gerundarum in reipublica Jarema Ruthenum dictum Konczewski vagabundum in villa Wałochow generosi Alexandri Bydłowski apprehensum, cujus haec sunt verba sponte absque turturis.... agnovit: Że władyka Lucki Athanaz proch i kule wyslał y władyka Lwowski prochu beczek trzy y kul Kozakom, y to powiedział, że czerniec w Skicie mowił; kto lepszy temu Hospody pomoz. Miał tez na sobie stygma, ten Jarema na ręce lewey penes palmam, agnovit: że mu ten Kosinski to piętno uczynił, y za paznogcie iakies słowa włożył. Ostrowski z Tuchowskim pod Biała Cerkiew poszedłszy wiedną stronę poszedł, a Kosinski ku Brodom.

*) По свидѣтельству современныхъ актовъ находящихся въ архивѣ Ставропигіального Заведенія N. 403. стр 31. Тамъже чтется, что дѣдичъ села Краковца нѣкто Лагодовскій, по отшествіи Козаковъ повелѣлъ мѣстному священнику и нѣсколкимъ мѣщанамъ стяти головы и разорити церковъ.

**) Relatio episcopi Chełmensis Jacobi Susza ad Propagandam. 1664 anno facta: Cum inter arma Cosatica silerent jura levi data occassione Socalienses cives Disuniti a nobilibus Polonis, in Cosaticos tenentibus, plurimi excisi sunt. Etenim inventa una vel altera falcium tonna, in quadem ecclesia Socaliensi, a quodam mercatore Volhyniensi, ne in via (sic) amiterent, depositarum paratarum insidiarum suspecti facti, nocte intempesta a nobilitate illa inlectis accepti, decapitati, cum quibusdam etiam suae farinae religiosis, et in Bogum fluvium projecti. См. Холмск Епархія. — Львовъ 1867 стр. 49.

Ja z Iwanem z Ostroga ku Wołyniu y Pokuciu, a potem kazali się nam wracac na Ukrainę...

Athanazy Władyka Lucki przysłał Krzywonosowi hakownic 70, prochu osm połbeczków, ołowiu dostatek, siedem tysięcy pieniędzy wozili, żeby na Ołykę y Dubno uderzyć.

Item zeznał ze pop Halicki przy Cerkwi Michaiłowski w Lawrynowym kącie*) w rozmowach pytał go, zkąd by był, zwierzył mu się, że jest szpiegiem; powiedział pop, lepsze u nas wiadomosci, bo my ieden do drugiego piszemy, y do samego Kiiowa wiadomość dochodźi.

Item zeznał, że pop Zawałowski pisał do Podhajeckiego na starem miescie, a Podhaiecki do Tarnopolskiego Abraama Protopopa Władickiego Poiezdnika listy także od Kozaków...

Post expeditam vero tam liberam confesatorum dispositionem atque torturas, judicium praesens confaederationis poenam coli inxta qualitatem facti, super praefato Jarema ritus graeci decrevit. In loco Torturarum Haliciae.

11) Въ тойже оплаканый часъ и Монастырь Св. Іоанна Богослова (въ Львовѣ) спустошеный и ногами поганскими здоптаный, также игуменъ и проповѣдникъ слова божого отецъ Варлаамъ Поршаницкій загубленъ мечемъ Татарскимъ. Также и ктиторка наша Симеонова Содомина зъ неволѣ татарской за певнымъ окупомъ ажъ увольнена. — Записка Свято-онуфр. монастыря.

12) Niedziela 14 po S. Troycy: na ten czas uchodziliśmy przed nieprzyiacielem (козаками), przez niedziel kilkanaście mieszkaiąc w Krosnie.

Zapiski O. O. Karmalitow o klasztorze Trembowelskim. Kołko rodzinne. Lwów 1860 p. 170.

*) Лавриновый Кутъ называется нынѣ часть села Залуквы т. е. Галича за Луквою рѣкою, гдѣ тая рѣка впадаетъ въ Днѣстеръ.

Набѣги козацкіе распространялись даже въ ущелія горъ Карпатскихъ, и такъ въ лѣтописи Самовидца о войнахъ Богдана Хмѣльницкого, изданной О. Бодянскимъ Москва 1846 подъ 1649 годомъ чтется: „(козаки) и по за Днѣстромъ коло Галича замковъ доставали, межи иными и Плевского (ошибочно вм. Пневского) замку за Надворкою (вм. Надворною) доставали.“ Замокъ въ селѣ Пнѣвѣ стоитъ до сихъ поръ въ развалинахъ.

13) Kazimierz król chce uspokoic unitos et disunitos ale non catholice, bo episkopią Przemyską odeymuje, i obrano Winnickiego 1650, który przedtym był w kaydanach u Turkow. — Рукоп. митр. Льва Кишки.

1649.

1) Король Іоаннъ Казиміръ возвратился изъ Зборова послѣ унизительныхъ договоровъ, скоро за нимъ пріѣхалъ татарскій посолъ, которому нужно было заплатити 10.000 золот., и понеже упомянутый король приказалъ тую суму заплатити городу Львову, тогда Львовское Ставроп. братство должно было доставити 3000 золот. Способъ несправедливый сей грошевой ексекуціи описуетъ слѣдующая современная Записка сберегающаяся въ архивѣ Львовской Ставропигіи (Fasc. 212). „Опрессія барзо намъ шкодливая въ томъ меморіале вписанная въ памятку нашимъ панамъ братьямъ, которую утерпѣли тотъ часъ, коли Его корол. милость повернулъ зъ подъ Зборова, пакта заварши съ гетманомъ Запороскимъ и Ганомъ Крымскимъ. А то по выездье короля его милости и пана канцлера Осолинского, ужывши король Его милость всего мѣста, же выходили на часъ короткій, на персвазію его милости пана канцлера и ассекурацію коронную, сумою золотыхъ польскихъ десятокъ тысячей, а то на отправу посла ганского, который зе Зборова за королемъ Его милостью

до Львова пріехалъ. Теды П. бурмистръ на тотъ часъ будучый панъ Марціянъ Анчевскій, такъ не милостне и недескретне на насъ братство наступилъ, зезвавши насъ до себе всѣ до каменицѣ презъ слуги свои, и замкнувши въ избѣ долной не выпустилъ, ажь на насъ вымусилъ суму 3000 золотыхъ заразомъ, щосьмы зъ великимъ жалемъ выручившися за одинъ день зложили и оддали Татаромъ, колконадцять насъ персонъ мизерныхъ ad rationem сумы вышменованой десяти тысячей на все мѣсто. А то такъ нашъ магистратъ помодеровалъ зъ панами Ормены. Панове Римляне всѣ ординесъ и кумунитасъ на себе ухвалили тысячей 4. Панове Ормене съ своемъ магистратомъ и поспольствомъ тысячей 3, а на насъ бѣдныхъ тихъ братій колконадцять зъ вдовами вымогли тысячей три. Но которую суму взялы ассекурацію ведлугъ которои и заплату зе скарбу одержали панове маистратове то есть панове Поляцы взяли своихъ 4 тысячи и нашихъ 3 тысячи, такъ тежь панове Армене 3 тысячи взяли, и такъ нашихъ 3 тысячи зостаютъ при панахъ Полякахъ. Item и иные потомъ сумы що ся пожичили за ухвалсю зъ розказаня пановъ радецъ рознымъ персонамъ и речи посполитой зъ крывдами нашеми; гдыжъ ве всемъ мѣстѣ есть рожныхъ націй каменицъ 400 нумеровъ, межи которыми не машъ только каменицъ и то болей каменичокъ ликомъ 22 нашихъ, которымъ боронять по дзись день домовъ, обесця, а опресіе, дачіей, складкіе, лявды, контрибуціе, даютъ надъ всѣ націе.“ При сей способности надо замѣтити, что въ 1648 году, князь Іеремія Вишневецкій, перерѣзавшій все русское народонаселеніе города Немирова, и Іеронимъ Радзеёвскій, при ограбленіи Львова взяли отъ Ставроп. братства 27,398 зол. и 15 грошей.

D. Zubrzycki kronika Lwowa 1844. стр. 307.

2) Obiit Paulus Owłoczymski die 11 Januarii Episcopus Samboriensis, archimandrita Cobrinensis, coadjutor Athanasii Krupecki Episcopi Premisliensis. — Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 764.

3) Были дождевыя улевы и повони, залевающія села, дворы и розваливали замки.

Записки Добромилскаго монастыря.

1650.

1) In Januario rex Casimirus tollit ad instantiam Cosacorum Unionem. Episcopatum Chełmensem, Luccoriensem, Premisliensem etc. tradidit Schismaticis et Sylvestro Kossow Metropolitae. Exercitium liberum fidei permittit, portationem crucis ante metropolitam, et propterea reddit ecclesias schismaticis, monasterium Lublinense, ecclesiam S. Nicolai Belsensem, S. Heliae Horodcensem, Annuntiatae Mariae Mostensem, S. Nicolai B iscensem, etc Perehinskum episcopatui Leopoliensi restituere appromittit; cives Leopolienses ad magistratus admittit... Acta vero haec omnia sub tempus comitiorum — Рукоп. митр. Л. Кишки

Otrzymał na episkopią Przemyską przywiley (i zaraz odbiera Krupeckiemu dobra) Antoni Winnicki ad instantiam Sylvestra Kossowa Metropolity editur 30 Aprilis reskrypt do komisarzow, aby ią iemu podali z Warszawy. Potem drugi die 4. Septembris z Siemiatycz: potem trzeci die 30 Decembris. Potem anno 1651 przez Walentego Fredra i Kaspra Wojakowskiego podstolego Przemyskiego, intromissia die 24 Februarii post fata Krupeccii. Pozywa go tedy Prokopi Chmielowski o wiolentią w februario w Grodzie i otrzymuie scrutinium, które opusciwszy pozywa na seym i otrzymuie pominąwszy Seym z Kancellariey commissią; potem otrzymuje i dekret in contumatiam przeciwku Antoniemu.

Sylvester Kossow Pseudometropolita w Lublinie die 3 februarii 1650 wydaje universał do szlachty, aby się zgro-

madzili na elekcya Przemyskiego do cerkwi S. Troycy na przedmiesciu na 17 februarii, i jemu dawali znać dla prezentacyi królowi, zyczy zas Lwowskiego obrac.

Preosw. nasz hospodyn władyka y pastyr, hospodyn Sylvester myłostiiu Bożyiu archiep. Kiiew. Halicky y wseia Rossyi, eparchii (?) S. apostolskoho tronu Konstantynopolskoho, pry onom bożestwennom y swiaszczennom sobori pryzywaiut twoiu prepodobniyszy w ieromonasech hospodyne Oteze Antony na oswiaszczenye Swł Episkopie bohospasaiemych hradow Premyszla, Sambora, y Sanoka. Pisano (?) w horodi Kyewi w chrami Sw. Sofiey m. Jula 27 d. roku 1650 Sylwester Kossow, Metropl Kyewsk. Halicky. Exarch. Konstantyn. Joseph Czaplicz ep. Łucky y Ostrozki, archimand. Miłecki; Arseny Żeliborski episkop Lwowsky. Halicky y Kamenca Podolsk, Joseph Horbacky ep. Witebski, Mstysł. Orszan. Mohyl. Ihumen Mychałowski, Zozyma Prokopowicz epis. Czernihowsky.

Tamże —

Anno 1650, stante vita Krupecii. Był Krupecky post cladem Batohianam w Walawie, a Chmielowski był w Dubnie, Winnicki zas ó połnocy do Przemysla powtórnie wieżdza, bracią mieboszczyka i Capitulares w kajdany pobrał, et invasit lupus hic cathedram. Skarbiec expilavit, o co z Janusem Krupeckim zaniosł proces Chmielowski we Lwowie feria III post S.S. Trinitatem w tribunale banitią pro perpetuo.

Tamże.

2) Procopius Chmielowski archimandrita Dubnensis stante adhuc vita Athanasii (Krupeckii см. подъ 1611 г.) in coadjutorem adscitus 1650, eo quod obiit coadjutor Paulus Owłoczymski, qui sibi similem coadjutorem adscivit Antonium Terlecki anno 1662 — Рукоп. митроп. Л. Кишки стр. 625.

Innovavit itaque schisma in dioecesi Premisliensi impiissimus in saeculo Alexander in religione Antonius Winnicki, factus episcopus anno 1650, qui electus est in metropolitam anno 1667 et in locum sui suffecit Georgium Hoszowski. Non acceptatus Kijoviae rediit et divisit dioecesim inter se et illum. Uniti vero ea omnia tenebant exceptis villis qui Sanum fluvium pertingebant obiit Antonius (Winnicki) anno 1679. Georgius vero Hoszowski anno 1675. — Рукоп. митр. Л. Кишки.

3) Car scribit dii 11 Maji ad Fridericum Wilhelmum Brandeburgum per ablegatum Hernian, quod non possit concordare cum Polonis, eo quod Vladislaus promisit punire contra eum libros famosos, et Casimirus non puniat, imo imprimat libros injurios Dantisci et Lipsnae, cum scomatibus contra Carum Michaelem Fedorowicz parentem ejus et de Philareto Nikitonowicz avo ejus, quod legatos Careos exploserit, de hac materia expostulantes, quod cum Hano Crimensi pacem ineat, quod villas Moschorum vastet, proinde appromittit bellum indicare, et ne ei adjutorium det; expetit Fridericum Alexius Car. Respondit Fridericus: ea esse privata et facile per amicos componi posse, quod libri sint combusti, spondet pacem per se stabiliendam, nec esse Casimirum regem contemnendum, cum habet magnum exercitum, quod ejus ablegatus Gedeon Prosznin sit acceptatus honorifice, et expetit, ut Cosacos futuros fomites magnorum bellorum coërceat. Haec vero literae erant responsoriae, cum sint scriptae de arce Collensi ad Sprenam die 10 Julii Anno 1654.

Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 199.

4) — Nastał głod wielki; ludzie korę z lipiny darli, a z plewami mieszali i mełli, i z tego chleb jedli, niewiasty zaś psy łapały i iadły, nawet i trupy i dzieci swoie

niektórzy. — Zapiski OO. Karmalitów w Klasztorze Trembowel. Kołko rodzin. 1860 str. 170.

5) — Повѣтрье велико було. Соймъ въ Брести Литовскомъ тогожь року.

Рукоп. духовн. содерж. XVIII. в. въ моемъ посѣд. стр. 32.

6) Ruthenum posse ordinari ab episcopo Graeco — Cum Gregorius Bienkowski Monachus S. Basilii Ruthenus anno 1650 die 2. Febr. esset promovendus ad sacerdotium ab archiepiscopo Pari Naxique Graeco Romae, delata fuit quaestio ad Sacram inquisitionem, utrum episcopus Graecus posset ordinare Ruthenos: quae Inquisitio examinavit rem, et edidit Decretum pro parte affirmativa, quod videre est in actis Inquisitionis Mens. Januar. Anni supradicti. Ex Cod. Collegii Graecor. Romae.

Рукопись іеромонаха Стрѣлецкого.

7) Тщаніемъ и трудолюбіемъ іерея Николая при храмѣ честнаго креста Господня и всѣхъ обще Христіанъ, облече въ лѣпоту сіе Евангеліе напрестолное року ,ᾱχν мѣсяца Юня дня кд. Іоанъ Золотникъ Тарнополскій.

Записка на серебрянопозлаченной доскѣ Евангелія напрестолнаго изд. въ Вилни 1649 года, тщаніемъ братства Сошествія Св. Духа, въ Тарнопольской крестовоздвиженской церквѣ. Выпуклая рѣзьба русскаго золотника есть весьма хороша.

8) Въ томъ году икона живописана на деревѣ съ надписью: „Нерукотворенный образъ Господа нашего Іисуса Христа.“ Обрѣтается въ церквѣ села Сливки деканата Перегинского съ подписью: „Року ,ᾱχν 3. Новембрія. Леонтій Рожицкій іеромонахъ маляръ.“

Село Сливки стояло прежде на лѣвомъ берегу рѣки Ломницы, и жители его посѣщали монастырскую церковь стоящую на горѣ Чурика (Кирика) близь Перегинска.

1651.

1) Niedziela 4 po wielkanocy. Po tej niedzieli dnia 11 zamknelismy się w zamku Trębowelskim przed Kozakami i Tatarami, miesiąca maja, za rządów najprzewieleb. ojca Parul, przeora.

Niedziela 6 po S Troycy. Tey szczęśliwey niedzieli wyszliśmy z oblężenia i obraz panny przynaświętszey z tryumfem sprowadziliśmy. W którem (oblężeniu) zostawaliśmy niedziel dziewięć, pod które Kozacy z Tatarami, pasiekę klasztorną wybili, konie klasztorne i inne dobytki zabrali, folwarki chałupy popalili. Pod ten czas zamku Paniowieckiego (Паповцы село въ Чортков. округѣ) i Grzymałowskiego przez zdradę dostali kozacy i wszystkie zamki około Trębowlej w przyległości będące od towarów (taborów?) odsaczyli, miasta popalili, oprócz samey Trębowli, która prawie bez naruszenia za przyczyną Pany Przenayswiętszey została. Pod którą przez trzy dni Kozacy i Tatarowie podpadali z szkodą swoią niemałą, bez naruszenia oblężców.

Niedziela 15 po S. Troycy. Od tej niedzieli począł nas Pan Bóg karać w gniewie swoim. Dopuscił srożyć się powietrzu, z braci jedni pomarli, drudzy poszli w rozsypkę, i nie było nikogo coby zapisywał dochody i wydatki, bo też żadnych nie było. Znowu tedy po uroczystości zesłania S. Ducha zaczeliśmy się za bozą pomocą gromadzić i porać się obowiązkami klasztornemi i duchownemi, na chwałę boską.

Zapiski OO. Karmalitow klasztoru Trębowelsk. Kołko Rodz. 1860 str. 170. Въ томже году было повѣтрье и въ городѣ Львовѣ.

2) Krupeckiego Antoni Winnicki incarcerat y przywileia zabiera na Unią. Straszewice zajezdża, i tam incarcerat Kru

peckiego, suppellectilia diripit, na katedrę w nocy napada i drzwi cerkiewne wybija.

Die 2 Marca vet. styli w Połocku consecratur Chmielowski, za życia jeszcze Krupeckiego, który tego roku zmarł. Die 8 Martii ex carcere pisze do Chmielowskiego z S. Spasa Krupecki. Dimissus ex carcere otrzymuie scrutinium w grodzie, a die 13 Julii we Lwowie od króla otrzymuie kommissyą na reinductią do dobr. Kommisarze zieżdzaią na podanie Straszewic feria 2 ante festum S. Bartholomaei. Winnicki broni i komisarza odsyłają do krola pro decissione, pozywa takze do tribunału o inwazię i incarceratię. Kommisarzami byli Jan Zamoyski biskup Przemyski, Fridericus Alembek canonicus Premisliensis, Franciszek Dubrawski podkomorzy, Marcin Madalinski starosta Przemyski, Andrzey Stan podczaszy Lwowski, Andrzey Maxymilian Fredro, i Maciey Cielecki sekretarze. — Рукоп. митр. Л. Кишки.

О выше упомянутыхъ смутахъ въ Перемышельской епархіи пишетъ уніатъ Яковъ Суша бывшій епископъ Хо́лмскій in sua relatione ad S. Congregationem de propaganda fide: Sub eadem comitia Premisliensis quoque schismatico Winnicio per privilegium redditus episcopatus. Quare Athanasius Krupecki a schismatico Winnicki iterum invasus est, captus, incarceratus, amissisque omnibus, et ipsa cathedra, vix vita integra ergastulo pedester, investis, omnium inops, noctu evasit: ac tandem casu, obviante a principe Hieremia Wiszniowiecki palatino Russiae, curru subministrato, ad quoddam ejusdem episcopatus praedium avectus et praesidio munitus est. Multa illic, ejus famuli passi sunt, praecipue quidam jurista unitus, dictus Wojerski, bono peculio in parata pecunia, argenteisque vasis, et vestibus amissis, catenis occulto in loco per medium annum pressus, vix tandem connivente custode investis et nudipes effugit. Athanasius triumphantem de Cosacis

et Tartaris (послѣ Берестецкой битвы) regem Leopoli adit, pro episcopatu sibi erepto supplicat, et licet commissionem de vindicando episcopatu obtinuerit, judicibus catholicis parti schismaticae faventibus, imo donaria magna accipientibus usque ad mortem suam non recuperavit. Promovere tamen S. unionem, quoad vixerat non cessavit. Mortuo illo, schismaticus residuum episcopatus illius violenter occupavit. Corpus Athanasii in quandam brevem tumbam, non imposuit, sed membris etiam confractis, intrusit, nec sepelivit. Casu quondam illa succensa ecclesia, omnia combusta, corpus autem ejus cum tumba, licet ab igne amplexa fuerint, integrum permansit. Postea per successorem ejus Procopium Chmielowski recepto illo praedio et ecclesia, auditi sunt cantus, luce clara in ejusdem ecclesiae copula, tam musicae instrumentalis, quam vocalis dulcissimi, idque persaepe: imo vero in festo epiphaniae Domini, sub tempus sacri hominibus plurimis existentibus, tanta illic resonantia audita, ut cantores ipsos, cantus ille aëreus obtuderit.

Тамъ же чтется: Anno 1651 memoratus Chmielowski privilegium pro coadjutoratu, et postmodum pro successione in Premisliense episcopatum obtinuit, consecratus ab Antonio Sielawa Metropolitano, commissam quoque sibi dioecesim Luceoriensem, quoad unitos in ea existens, habuit usque ad mortem suam, hoc ovile sibi commissum, cum multa schismaticorum persecutione tenuit, strenueque defendit.

3) Голодъ великій, жито по золотыхъ девять, пшеница по 12. — Записки Добромыльского монастыря.

4) Въ роцѣ ѧ҃ч҃н҃а не добре было дорого не помалу, жита хорецъ Подтелицькій былъ по злотыхъ дванайцетъ и осми польскихъ; тогожъ року люди погибали отъ гладу, милостивый Господь буди со ними, пищу злезами... зап.

Записка на книгѣ Бесѣды св. Іоанна Злат. на 14 по-

сланій св. Апостола Павла. Кіевъ 1623 въ библіотецѣ Крехо-
вского монастыря близь Львова.

1652.

1) Дѣялося тое року ,аχїѳ мѣсяця декабря кѳ дня. Въ княжествѣ Рускомъ, въ повѣтѣ Галицкомъ, монастыру Скитскомъ (близь Манявы), повѣтрє великое пановало, отъ которого много померло законниковъ. — Записка на книгѣ Галатовского Небо новое Львовъ 1665 л. 97.

2) — 2 Junii Chmielnicki pod Batohem woysko całe zniósł, dla tego król wydał uniwersał z Warszawy d. 9 Junia, aby za powtornym uniwersałem stawało pospolite ruszenie, tak Pan Bóg prędko króla i królestwo skarał. — Рукоп. митроп. Льва Кишки.

— Cosaci perduelles fiunt et despergunt Polonos. — Тамже стр. 765.

3) — Die 20 Maji ecclesiis cathedralibus Ruthenis datur indultum, pro animabus in die commemorationis defunctorum et per octavam ad septenium, cum celebratione trium missarum. — Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 200.

4) Procopius Chmielowski unitus znowu odbiera od Winnickiego dobra, Straszewice odebrał, ale mu bronią Walawy, które on był zajechał. — См. подъ 1651 годомъ.

Otrzymuie, tedy iuż sam przywiley Chmielowski die 21 Septembris 1652, i listy do duchownych, aby byli posłusznemi, drugi do mieszczan, trzeci do kniaziow i woytow władycznych, wjezdża na episkopią, ale biią, zabiiaią, a że pacifice wiezdzał, są attestacyę iedna od mansyonarzów, druga od magistratu die 4 Octobris 1652, i czyni protestacyę w Przemyślu post S. Matheum, prezentuie pozabiianych feria III post festum S. Crucis. Sequitur monitorium krola do szlachty ut compescant tumultum w Łowiczu die 15 No-

vembris 1652; i commisia, scrutinia zaś wywiedzione. Anno 1653 pozwał Chmielowski do trybunału feria VI post exaudi. Otrzymał banitię anno 1654: wydaie po Chmielowskim Winnicki mandat na Seym de convocatione i otrzymuie bánitią Sabato post Invocavit, a Chmielowski otrzymuie evasią, deinceps fit suspensa do seymu in omni foro.

Cum Procopius Chmielowski (1652) veniret ad Cathedram Premisliensem non est admissus, imo tunc multi homines occisi, quos capi iubet Joannes Casimirus rex dato diplomate die 15 Novembris ad Joannem Zamoyski episcopum Premisliensem, Georgium Lubomirski supremum regni Marschalcum, Franciscum Dunin Praemisliae, Andream Stan Sanoci Succammerarios, Martinum Madalinski capitaneum Premisliae et Maximilianum Fredro aulicum suum. — См. подъ 1651 годомъ.

Рукоп. митр. Л. Кишки. стр. 767.

Объ епископѣ Хмѣловскомъ пишетъ Я. Суша въ упомянутой (подъ 1651) реляціи:

Quoad Premisliensem episcopatum, quando Premisliam ingressus est, cathedramque recipere a schismatico Winnicio voluit, per commotionem plebis tumulto excitato vix ab occisione evadit: cumque rebus infectis civitatem excessisset, schismatici eum circiter per duas leucas insecuti sunt, ac per duodecim ferme annos in episcopatu vivens, cathedram nunquam obtinuit propter insolentiam Cosacorum, et pugnam cum schismaticis. Jamque decreto comitiali, regnique constitutione ante annos quinque, propter eosdem Cosacos, reditum erat episcopatus reliquum schismatico Winnicio, cum quo ille jure implicitus, ut in contumaciam sui decretum ferretur, suumque robur minueret, ex comitiis abscessit. Et tandem cum Winnicius ad recipiendam villam Walawam, vigore decreti comitialis, cum capitaneo Premisliensi vi armata descendisset, ille collectis unitis sacerdotibus plus quam quin-

quaginta, variisque satellibus a nobilitate subministratis, ac demum religiosis nonnullis Basilianis ad latus suum praesentibus, ita sese defendit, juridice quidem, primo ex vallo villae pergonis praetendentibus respondit per personas, quae posessionem denegarent: deinde, si violenter vellent accipere, declaravit se, cum suis omnibus, quos ad trecentos congregatos habuit, paratum in defensione S. Ecclesiae occumbere, viderintque Capitaneus et alii commissarii, utrum et ipsi sani evasuri essent. Hac illius resolutione percepta, infectis rebus Winnicius pseudoepiscopus cum tota sua colluvie, discessit. Constantia sua et comitate erga sacerdotes, idem Praelatus effecit, ut plurimi Magnates in suis bonis, praeteritis duobus annis, suos parochos Ruthenos ei subjecerint, quos ille cum omnibus parochiis, partim per suos commissarios Religiosos in suam obedientiam recepit, partim per se ipsum, nam ad graviores viros, et loca celebriora, esto infirmus et contractus, per longa itinera, cum notabili voletudinis detrimento descendit, ecclesias parochiales recepit, atque in iis laboribus consumptus (ne memoremus ejus laudabiliter in Religione juniorem peractam aetatem) anno praesenti die 22 Februarii, relicto per privilegium successore, mortuus est.

Еп. Хмѣлевскій, поручивъ перемышскую епископію помощнику своему Антонію Терлецкому, пребывая въ своей архимандріи Дерманской тамже въ мѣсяцѣ Февруаріи 1664 г. скончался.

1653.

1) — Cosaci junguntur Moschis et multa damna inferunt Polonis.

Рукоп. митр. Льва Кишки стр. 765.

Pod czas Suczawskiej wojny u Jeremi półkownika Humańskiego przez ręce moie ta księga (Тетроевангелие) zdobyta, na cześć na chwałę większa w Bogu w Troycy Swiętey iedynemu Pannie nayświętszey do tegoż monastyra, zkąd wyszła wydaiemy. Benedikt Biniewski An. 1653 d. 8. Octobris, z pod chorągwi Imci Pana Służewskiego półkownika na ten czas xięcia Imći Dimitra Wisnowieckiego. Marek Chondzynski towarzysz chorągwie Imci Pana chorązego koronnego. Zub Tatarzyn towarzysz.... Na cześć na chwałę Bogu w Troici Sw. iedinemu, Pannie Przenaswietszey złotych sześćdziesiąt darujemy, niech za grzechy nasze modlitwa będzie. W Soczawie 1653 8 Octobris zdobita u Kozakow pod Soczawą. Stanisław Służewski rotmistrz Jego krolewski Mości połkownik na ten czas Xiezęcia Jego M. Dimitra Wisniewskiego (sic). - Записка на пергаменномъ Тетроевангелiи писанномъ 1615 года, находящемся въ монастырѣ Драгомирна на Буковинѣ подъ ч. 12.

2) Tribunal regni iubet reinducere ad bona episcopatus unitum Procopium Chmielowski. — См. подъ 1652 г.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

3) Допустилъ Господь Богъ лютаго звѣря, который пожералъ людей. — Записки Добромильскаго монастыря.

4) Во имя Отца и Сына и Св. Духа Аминь. Рабъ Божiи Іоаннъ былъ на тотъ часъ осадцемъ и ватаманомъ той Торговицкой Слободы изъ женою своею купилъ сію книгу рекомую Евангелiе престолное за золотыхъ л. и предалъ ей до ку храму Успенія Пресв. Богородицѣ за пановаиіяЕго королевской милости Іоанна Казимѣря, а за державы пана Іана Потоцкого подкоморого Галицкого въ селѣ Торговицѣ священникомъ бывшимъ на тотъ часъ Отцомъ Іоанномъ ро-

дичомъ въ Дебеславецъ, и не маетъ ей повышь писаной книгы отъ сего храму вышь писанного отдалити жадным способомъ, анѣ продати анѣ заставляти, жаденъ такъ духовныхъ якъ свѣцкихъ подъ клябою св. Отецъ тіи. иже въ Никеи буду съ нимъ судъ мѣти предъ пелицемѣрнымъ судіею: если бы кто дерзнулъ украсти албо продати потребы дѣля своей да будетъ проклятъ анаѳема маранада, на зусудъ переписовати и на отправу церковную волно, нехайся слово божіе широко протягаетъ по всемъ свѣту, а кто будетъ читати сію книгу молю васъ Отцы всѣхъ купно помянѣте и мене многогрѣшного Іоанна и жону мою Орину и дитину мою на имя Григорія а отпуститъ и намъ Господь грѣхи наша иже согрѣшихомъ во вся дни жизни нашея. А по смерти моей волно жонѣ моей если бы не было села албо церкви волно женѣ де хочетъ отдати, абыся отправовала на немъ хвала божія и иншій нѣхто року божого ,ахіг мѣсяца Марта ї дня.

Записка на Евангеліи изд. Львов. 1641 находящемся въ селѣ Слобода дек. Теребовельского.

1654.

1) — Smolenskum occupat Moschus. — Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 765.

2) Лѣта 7162 (1654) Мая въ 18 день ходилъ великій государь, и великій князь Алексѣй Михаиловичь всея великія и малыя и Бѣлыя Россія самодержецъ, противъ своего государева недруга, Яна Казимера короля польского, за его многія (нѣправды. Милостію божіею и его государевымъ и царевымъ и великаго князя Алексія Михаиловича, всея вели-

кія и малыя и Бѣлыя Россіи самодержца, щастіемъ, Яна Казимира короля польского, и гетмана его Родивила, побилъ и грады ихъ Смоленскъ, Мстиславъ, Полотскъ, Быховъ, Крычевъ, Горы, Дубровню, Оршю, Копысь, Могилевъ, Шкловъ, Гомель, Озерища и иныя многія грады, ихъ же 33 града, подъ свою государеву высокую руку подклонилъ...“ Въ предесловіи къ рукописи: „Складная книга, устроенная въ 1654 году ктиторемъ и обновителемъ Монастыря Троицко-Моткова въ Перемышли въ Калужской епархіи, любимцемъ царя Алексея Михаиловича, бояриномъ и оружейничимъ, Богданомъ Матвѣевичемъ Хитрово, во время пріѣзда его въ сію обитель на богомолье изъ польского похода. — Чтенія имп. общ. истор. и древ. М. 1865 IV. смѣсь стр. 34.

3) — Теченіе лѣто ,зрїѳ пріиде Тимушъ Хмелнецкій съ Козаками, зде у земли наша Молдавской сущей госпожда Василія воеводы и градъ Сучавскій заточена. Ажь Тимушъ Хмелнецкій бяше бо зять Василіеви воеводы: пріидоша съ войсками да возметъ я отъ града Сучавской, и въ тоа врѣмя плѣнише и пожгоша церкви и монастирей, воѣвали и святыя монастырь Хоморъ, сущій съ всѣкими благолѣпними утварми подобиями и одеждами и ничтоже отъ имѣнія святыхъ монастырей незостало. Ажь приключающихсѣ и сей святый Тѣтивангелъ у руки Козаковъ взятъ. Въ тоа съ помощью божіеви пріидохомъ мы съ войска наша отъ Григоріе Ракоцего княза его милость Седмиградскіе въ срядя браній съ Козаци, достали Угорская войска отъ Козаци, и прійде сей святій Тетревангелъ въ руки великому генералной имени Кеменъ Янушъ (Іоаннъ Кемени полководецъ князя Ракоцого), и отъ его милостей искупили мы Ию Георгіе Стефанъ воевода божію милостію Господарь земли Молдавской и паки господство ми умилостивихомся и дадохомъ святою сію Тетревангелъ паки въ святоа монастыру вишисанному Хоморъ да бѫдетъ господство мы наметь и помощь егдаже требуетъ

помощь за оставленіе гряхомъ, нинѧ въ негдаже искупилъ е теченія лѣто отъ Адама ѕрѯе (1656) мѣсяца Сен. кѣ день.

Записка находящаяся на пергаменномъ Тетроевангеліи съ 1538 г. бывшаго монастыря Хоморского, которое нынѣ сберегается въ катедральной церквѣ въ Черновцяхъ. О томъ походѣ Тимоша Хмелницкого въ Молдавію чтется подъ 1653 годомъ въ южнорусскихъ Лѣтописяхъ изд. N. Бѣлозерскимъ Кіевъ 1856 Т. I, стр. 66. Тогожъ года господарь волоскій отъ воеводы мунтянского и Ракоцого венгерского, изъ господарства изгнанъ былъ; но Тимошъ пошедши зъ войскомъ знову тестя на господарство посадилъ: однакъ Мунтаня и Венгры паки изгнали его, и Тимоша зъ тещею затворившагось, изъ ѧрматы убили, тещу же, съ тѣломъ зятнимъ, живую до Хмелницкого отпустили.

4) Die 20 Junii Procopius Chmielowski pro Premisliensi episcopatu accipit privilegium, Antonius vero Winnicki Schismaticus sub decretis existens decima sexta Aprilis accipit a rege literas Gleyt dictas. См. подъ 1652 годомъ.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

5) — Богобойный и страннопріемный рабъ божій Дмитрій Юрѣковичъ качьмаръ Яворѣницькій (съ женою) Ѳеодосіею купили (Тетроевангеліе) за золотыхъ 15 и за грошій 10, до веси Яворника*) до храму Св. Димитрія... року бож. 1654, 23 Декаб. Худшій въ іереехъ Бабицкій рукою своею грѣшною.

Евангеліе напрестолное писаное полууст. XVII. вѣка въ библ. Перемышельского епископ. капитула N. LI. E, 4.

*) Яворникъ Русскій въ Деканатѣ Бѣрчанскомъ Перемышел. епархіи.

6) Въ томъ году была напечатана „Діоптра или Зерцало житія въ мірѣ семъ человѣческаго... въ 4 д. л. (404 стр); переведена съ греческаго на Словенскій Виталіемъ, игуменомъ въ Дубнѣ, а напечатана (якъ подписано подъ предисловіемъ) трудами іеромонаха Іоила Трупевича, игумена Кутеинского Оршанского монастыря, общежительнаго, церкви св. Богоявленія. Тая книга была потомъ въ 1698 г. напечатана въ Могилевѣ, въ друкарнѣ Максима Вощанки.

7) — Затмѣнье солнца було въ середу Серпня дня ѣ (г). — Рукопись духовн. содержанія съ XVIII в. л. 32.

1655.

1) Vilnam Moschus, Cracoviam Svecus capit. Transylvanus submontana praedatur.—Рукопись митроп. Л. Кишки стр. 765.

2) Лѣта божаго 1655. Шведы вторгнули въ Польщу. Король Казимеръ убѣгъ на Шлонскъ. Король Шведскій занялъ всѣ городы т. е. Краковъ, Варшаву ажь до самого Перемышля, но Перемышель не дался.

3) Козаки съ Москалями снова воевали Польщу, разоряли церкви и священниковъ въ церквахъ пекли.—Записки Добромильского монастыря.

4) — Въ року же ѧѱне былъ (сочинитель сей записки) въ Немировѣ при храмѣ Святой и животворящои Троицы. Тамъ же Козаки изъ Москвою въ той часъ людій пекли драли, брали и церкви божіи внѣвецъ ажь до грунту и престоли вывертали.

Тогожь року (1656?) и мѣста попалили коло Львова предмѣстя всѣ, и мѣсто набралося страху. Яворовъ, Не-

мировъ, Яновъ, Городокъ, Любачевъ, Подтеличь... и многого иншыхъ, которыя и незнаю сѣлъ израховати. Тогожь року и Шведы были вышли, скоро по козацке и забавилися не мало.

Рукоп. Уставъ церковн. XVIII в. принадлежащій нѣкогда къ Благовѣщенской церквѣ въ городѣ Стрыѣ, теперь въ моемъ посѣданіи.

5) Еремій сынъ Денисовъ изъ Ясенова изъ Черемешне горной (купилъ книгу Трефологіонъ изданія Львовского 1639) ѧ҃не до храму св. Георгія. (Дальше чтется): ѧ҃год по неволнику брату моему монастырь зубожалъ мескій Косовскій (нынѣ церковь св Тройцы), который братъ фундовалъ Лукашъ Пиркулабъ. Даю сію книгу до святого монастыру Николаевского храму перенесенія мощей тогоже святого при той обители святой (въ Косовѣ). Пакилечь Ватаманъ изъ Ясенова.

Записка на Трефологіонѣ изд. Львовск. 1639 въ церквѣ св. Тройцѣ въ мѣстѣ Косовѣ.

6) — Року ѧ҃не мѣсяца Мая дня ѳ҃. Іа Ормянинъ Петрусъ тую книгу купилъ въ Криму у Татарина и посилаю тую книгу презъ Криштофа отдати ю до церкви святой, до которой самъ схочетъ и улюбитъ, абы Господа Бога просили за добре здоровя за того, що ей выкупилъ и за того презъ которого и казалъ отдати за отпущеніе грѣховъ своихъ, аминь. См. 1649 г.

Записка на Уставѣ церковномъ писан. полууст. XVI вѣка въ листъ 287 л., русского разряда въ библіотецѣ Перемышельского епископ. капитула подъ N. LI. F. 3.

1656.

1) 1656. Въ самій великій Запусты лат. Кароль Густавъ, король Шведскій Замость добувалъ, но всемогущій Богъ смиренно припадающихъ мѣщанъ обсадженыхъ найласкавше оборонилъ.—Напрестолное Евангеліе въ Лавровскомъ монастырѣ подъ N. 534.

2) Февраля 25. Шведи осадили городъ Замость и не скорѣе якъ 1 Марта отступили отъ осады тогоже города и окрестностей тогоже. Іюля 19 переходили около крѣпости Замостья Татары. Сентября 28 появилось моровое повѣтрье около Люблина, Перемышля и по другихъ городахъ. Замостье.—А. Бѣлёвского Албумъ Львов. стр. 238. Изъ записокъ Рудомича Замостянина.

3) — Король Казимеръ изъ Слезіи пріѣхалъ до Самбора отсюда до Львова потомъ рушилъ до Варшавы и побилъ Шведовъ. — Современна записка.

4) Szlachta Przemyska popów schyzmatyckich do powozów, płacenia czynszów, psów karmienia, kluczow do gumna a spiżarni i szpichlerzów brania przymusza, o co upomina Jan Kazimierz z Zamościa 11 Maia.

Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 208.

5) — Вода была два рази, первая меньшая, а другій разъ ажь у передмѣстѣ нижномъ рѣки ишли, же не могли переходити (въ городѣ Стрыѣ).

6) Тогожь року и я (записки сочинителя) многогрѣшный вторымъ разомъ сталъ мешкати въ сколѣ на Ланѣ (Львовское предмѣстье въ Стрыѣ), албо раче дячѣти, при храмѣ пресвятой Богородицы Рождества. (См. подъ 1655).

Уставъ церковный писанъ въ XVIII в. Благовѣщен. церкви въ Стрыѣ.

1657.

1) Венгры були и всюди у Брестю Литовскомъ, и якъ опановали мѣсто, а около мѣста валъ сыпали; старшій полковникъ былъ Іенджый Гавданъ. — Повѣтрье паповало. — Рукоп. духови. содерж. XVIII вѣка въ моемъ посѣданіи стр. 32.

2) — По рождествѣ Христовомъ была война Угорская съ Казаками, которы край по самъ Краковъ завоевали.—Записки Добромилского монастыря.

3) Дня 15 сѣчня Юрій Ракоцій князъ Семиградскій, шолъ чрезъ Сколье въ Польшу съ войскомъ и Краковъ занялъ, но тогожь года панъ Чернецкій и Литва разбили его, а остатокъ Угровъ розбили Татаре, Яношу гетмана Ракоцого поймали и въ Крымъ завели, и самъ Ракоцій бѣжалъ въ 100 коній гнаный Поляками.

Современная записка составлена въ городѣ Самборѣ.

4) Rakoczy z woyskiem swojem dnia 8 Lipca bardzo rano stanął za stawem Zamoyskim, ktory przez posła, wliscie pisanym oswiadczył Zamojskiemu przyjazn swoją, jako bratu i pokrewnemu. Zamojski posłał do obiadu co potrzeba było i do Tomaszowa na wieczerzę dworzanom odprowadzić go kazał. Jednakże mimo okazywanej przyjazni od wojska jego po wsiach wiele było pożarów. Zapiski Rudomicza Zamoscianina. Albom Lwów 1862 str. 259.

5) Dnia 7 Julii Pinsk wyprawił posłow Łukasza Jelskiego Marszałka Pinskiego y Adama Spytkowskiego stolnika Brzeskiego o ligę z Kozakami, których przyjął Bohdan Chmielnicki, obiecał nie ruinować Powiatu. Wiary y kościołow, do wiary Ruskiey nie przymuszać, anią wykorzeniać z Powiatu: Unitów jednak acceptować, ktoby chciał do nich przystać y był zalecony od Duchowieństwa syzmatyckiego, przy urzędach zostawuie, processum juris skraca; post fata urzędnikow elekcya wolna, a confirmacya przy Chmielnickim. Pinczucy bez woli Chmielnickiego, ani

woyny nikomu nie wypowiadac, ani pokoiu zawierać nie powinni, przy majętnosciach w Pinskim, Turowskim y Mozyrskim powiatach mają zostawać, salvo juramento fidelitatis, przy lennych prawach conservantur. Krolewszczyzny Chmielnickiemu dożywotnie dobra, ad vitae tempora Pinczukom, a potym do dispositiey Chmielnickiego. Duchownym rzymskim y szkołom wolnosći y poszanowania. Przyjaciele kozacy, przyjaciele Pinscy et e converso. Swoich ludzi obiecuie do przysięgi die 28 Junia w Czehrynie, oblata zaś w xięgach mieyskich Kiiowskich A. 1658 die 20 Julii podał Sebastyan Haławski, podpisał Vlas Zeleszkiewicz pisarz —

Рукоп. митроп. Льва Кишки стр. 204.

6) — Святѣйшій Патріархъ Парѳеній, пострадалъ отъ Турковъ около року 1651 (1657). Помян. Ставроп. Львовъ.—Патріархъ Парѳеній былъ уже третій съряду повѣшенъ на градскихъ вратахъ. (Hammer III. 474.)

7) — По свидѣтельству записки тогоже года находящейся на рукописномъ Тетроевангеліи XV. вѣка, принадлежало оно до села Любомиръ*), потому до Болвина гдѣ была церковь Св. Тройцы.—Тетроеванг. Любомир.

1658.

1) Procopius Chmielowski epis. Premisliae gratias egit nonnullis episcopis, quod eum eligant Metropolitam, sed

---

*) Въ Галиціи суть три селенія того имени. Первое принадлежитъ до прихода Лапановъ обр. рим. кат. въ Бохенскомъ округѣ, Добчицкомъ повѣтѣ; другое до прихода Недвѣдь (Niedźwiedz) Сандецкого округа, Тымбаркского повѣта; третое до Жолинѣ, Решовского округа. Ланцутского повѣта. Въ всѣхъ трехъ Любомирахъ нѣтъ уже русскихъ церквей. Упомянутое Тетроевангеліе принадлежало, кажется, до одного изъ двухъ послѣднихъ Любомирей, имѣющего еще въ половинѣ XVII. вѣка русскую церковь. О первомъ Любомирѣ въ Земли Краковской упоминается уже въ Грамотѣ съ 1088 г. (?) откуда сталъ писатися родъ Любомірскихъ. Inventar. privil. Paris 1862 p. 192.

suadet pro electione priorem locum quam Cobriniam (?) et dicit se fuisse ad latus Rutscii per binos annos, significat quoque pseudoepiscopum Antonium Winnicki Premisliensem electum esse in Metropolitam.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) Anna Mohilanka Myszkowska Xięzna Moldawska Margrabina, woiewodzina Krakowska, Grodecka, Mosciska, Medycka, Brabymska etc. Starościna (грамотою своею Datum w Starzyskach die 1 Junii Anno 1698) widząc szczupłość gruntow y zniszczenie znaczne przez nieprzyiacioł koronnego monastera Krechowskiego y zakonnikow iego, teraz przy tym monasterze zostaiących, upatrzyłam y puściłam na poratowanie onych grunta moie własne w używanie spokoyne nazwane Gorayczyzna za wsią moią Wiszenką leżące poczynające się od Orba gury Łukaszowskiey tak nazwaney, od miedzy Sołtyskiey wzdłuz idącey po kray gruntu Woli Koninskiey; a z drugiej strony po dębowy pień wszerz aż do granice Megorowskiey ciągnące się.... Które to grunta wzwyż mianowane tym sposobem daie: aby teraz za dobre zdrowie moie, a potym y za duszę po smierci Pana Boga prosili. A cerkiew z folwarkiem tamże pozwalam budować y pozytkie wszelakie sobie przymnażać. .

Упомянутую грамоту затвердилъ король польскій Михаилъ грамотою издан. въ Краковѣ во время сейма 16 Octobr. 1669 — Король Іоаннъ Казиміръ въ Варшавѣ 18 Іюня 1667 г.

3) Року божого ѧχїїи купилъ рабъ божій Марко весполъ и зъ потомствомъ (Евангеліе напрестолное изд. во Львовѣ 1636 г.) и далъ въ Черленицу до храму св. іерарха Христова Николая перенесенія мощей, марта s.

Записка на упом. Евангеліи. Черленица есть нынѣшнее мѣстечко Чернилиця такъ испорчено польскимъ выгово-

ромъ. Здѣсь находятся остатки замка построеннаго Евфрозиною изъ Станиславскихъ Петра Потоцкого Старостинею Снятинскою, потомъ княжнею Юрьевною Черторійскою воеводинею Волинскою, которая также основала въ Черленицѣ латинскій костелъ, гдѣ находится портретъ ея.—См. 1638 г.

1659.

1) Designati a Casimiro rege commissarii Martinus Madalinski capitaneus Premisliensis, Gasper Woiakowski Praemisliae, Mathias Ustrzycki Sanocensis subiudices, Stanislaus Sieciński notarius castrensis Premisliensis, Basilius Ustrzycki Camerarius, Stanislaus Krzywiecki, Joannes Popiel Jordan Czarniecki feria IV ante festum Margarethae descenderunt Walawam et eam tradunt Antonio Winnicki episcopo schismatico Premisliensi, vigore decreti Vladislai IV lati die 12 Januarii 1650, sed Chmielowski unitus episcopus non admissit per Cyprianum Wojenski missum a se extra moenia Walawa, quo subsecuti sunt ab eodem ordinati episcopo Demetrius Poskorzewski, Joannes Tarnogrodensis, Joannes de villa Porol (sic), Thimotheus de Xięże Pole. Joannes Wariczynensis et Joannes Staromieyscensis parochi, tum nobiles Janussius Krupecki et Valerius Sobolewski qui hocce decretum asseruerunt esse contumaciale, et intulerunt adhuc agitari causam in comitiis proinde a tradenda Walawa repulerunt.

In Octobri adcitat Antonius Winnicki schismaticus episcopus Premisliensem unitum Procopium Chmielowski ad castrum Premisliense, quod ei nollit tradere Walawam, injunxit castrum tradi, appellat Procopius ad judicia relationis. Judicium capitaneale remittit ad comitia, in quibus succumbit in causa Procopius ob bellum Cosaticum, nec tamen cessit de Walawa Procopius.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) Posłowie Zaporozskich Kozakow Nosacz Ewstafij i Maxym w assystencyi osob 180 jechali do Warszawy przez Zamość gdzie dnia 3 Maja hojnie przyjmowani byli.—Zapiski Radomicza Zamość. Album Lwow. 1862 str. 239.

Въ томъ году Креховскій монастырь далъ „на угоду Татарскую золотыхъ 53, а Гетманъ Станиславъ Жолкевскій мандатомъ приказалъ дати для войска 2.000 таларовъ битыхъ. — По запискамъ упомянутаго монастыря.

Въ томъ году гоненія русского духовенства были причиною, что издано законъ на Сеймѣ, которымъ русское духовенство увольняется отъ панщины и роботъ дворскихъ, и толко своимъ епископамъ имѣетъ повиноватися.—См. Volum. leg. 4. fol. 646. Польская шляхта непослушала тому закону, который нескорѣе якъ за владѣнія Австріи пришелъ въ дѣйствіе. Здѣсь надо замѣтити, что на Сеймѣ въ Гродно 1726 г. сыны русскихъ священниковъ признаны суть панскими подданными.

3) — Прійде на мѣсто сые (Плесниско-Погорецкаго монастыря, гдѣ съ 1583 года проживалъ монахъ Зосима) законникъ именемъ Созонтъ Ломѣковскій, саномъ діяконъ, зъ св. обители Скитской (Манявской) посѣщая сродники своя... начатъ жити со другимъ монахомъ По малѣ же времени Богомъ подвиженъ прибываетъ къ сему законнику Созонту ...честный старецъ Ілія Гостиславскій зъ тогоже монастыря св. обители Скитской, священно іеромонахъ року божаго 1661 мѣсяца Августа дня 4. — См. 1663 г. Синопсисъ Подгорецко-Плесниского монастыря.

4) — Марта 5-го іерей Лука Демковичъ презвитеръ парохіальной веси Лодиной надъ Улучемъ староства Мрилоцкого купилъ сей Апостолъ за золотыхъ 8 до Церкви Лодинской Рождества Богородицы *).—Записка на Апостолѣ

*) Село Лодина принадлежитъ нынѣ къ приходу Глумца, деканата Бирежкаго

писан. съ конца XVI вѣка на 304 л въ библ. Перемышельск. капитула N. LI. E. 8.

1660.

1) Varadinum a Turcis capitur.—Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 765.

2) Въ томъ году куплено до села Хвалиша (нынѣ Фалишъ близь Стрыя) до храму Св. Николая Евангеліе рукописное. — По запискѣ находящейся на томъ же Евангеліи.

3) Magnis auspiciis meliori fortuna bono exiit. Magnificus et generosus Dom. Olbrechtus de Bieniewic Bieniewski Pocilator terrae Haliciensis hoc opus universum propriis sumptibus sevientibus protunc patria domesticis et exoticis bellis ad Dei gloriam, defensionem patriae, conservationem amicorum extruxit. Anno Dom. 1660.

Надпись на мраморной таблицѣ надъ развалинами брами замка въ Раковцѣ. — Въ задной части сего замка была каплица откуда чудотворная икона пресв. Богородицы перенесена сберегается нынѣ въ мѣстной русской церквѣ. Замокъ сей былъ разоренъ въ 1760 года. См. Przyjaciel ludu Leszno 1836 стр. 306. О родѣ Бѣневскихъ герба Радванъ изъ Сохачевской земли пишетъ K. Niesiecki Kor. Polsk. I. стр. 99. Woyciech Podczaszy Halicki r. 1658.

4) Вассянъ Савчакъ игуменъ Креховскаго монастыря въ 1659 году обезпечилъ граничными концями монастырскія земли, упросилъ у польского короля коммиссію граничную, которая съѣхавши въ 1660 году въ Креховъ, сдѣлала инвентаръ всѣхъ земель монастырскихъ, въ слѣдствіе чего въ томъ году соймъ Варшавскій затвердилъ конституціею посѣданіе земель упомянутому монастырю. — Изъ записокъ

Креховск. монастыря. Изъ тыхъже записокъ явствуетъ, что въ 1625 году Олена и Владиславъ Сапѣги помѣщики Крехова, дарували землю подъ огородъ монастырскій и поле Яворникъ Въ 1643 г. Ева Стадницка дала право на мелницу на Шабелни. Въ 1658 г. Анна Могилянка Молдавская господарша подарила поле лежащее на Горайщинѣ. Къ Креховскому монастырю принадлежали слѣдующія церкви. Древнѣйшая церковь Св. Апостоловъ Петра и Павла надъ скалою на горѣ названной Лисѣча. Въ монастырскихъ стѣнахъ образующихъ четвероугольную крѣпость, находились церкви: Преображенія Господня; Св. Николая, доселѣ существующая; Покровская съ чудотворною иконою Пресв. Богородицы; Св. Тройцы; Благовѣщенская каплиця; поклонница; наконецъ двѣ иконы: Пресв. Богородицы, и св. Николая на башняхъ по нарожникахъ монастырскихъ стѣнъ.

Въ томъ году монахи Великоскитскаго Ставропигіалного монастыря признаютъ Львовское Ставропигіалное братство за своихъ ктиторовъ.—Акта Ставроп. Архива о томже монастырѣ.

1661.

Antonius Winnicki Schismaticus obtinuit contra unitum Procopium Chmielowski decretum contumaciale, ut ei cedat episcopatum Premisliensem die 1 Julii. Procopius Chmielowski unitus Antonium Winnicki Lublini ad infamiam condemnat, quod ecclesias unitas everterat, et tabernas ex iis struxerit, ornamenta ecclesiastica laceraverit, Eusebium Knyszewicz hegumenum Czerniłaviensem ad tribunal discendentem cum juribus Joannis Twardowski hospitalis Premisliensis praepositi in Krakowiec in taberna invaserit, aufugo ei ad Ecclesiam latinam equos accepit, ita ut coactus sit a Priore Dominicano habitum accipere, cui et Franciscus Proszczycki (?) Dominicanus est additus, versus Jaworowiam eundem, et Dominicanum intercepit, vestes laceraverit, concusserit, equo vili imposuerit, pedibus subtus et manibus tergo funibus allegaverit, os obstruxerit, duabus hebdomadis in carcere detinuerit, et post aliis octo Premisliae ad schisma induxerit; monasterium depilaverit, Hiliarionem diaconum religiosum Walawam Czerniłavia discendentem securibus vulneraverit in via. Nakazano tedy stawic complices Victorinum archidiaconum Derażycensem, Josephum Wołoszynowski, Josephum Tyszowski Lawroviensem, Alexium Wołoszyniec Smolinensem hegumenos, Job Tyniewicz, Basianum Romanowicz, Clementem Pimenum Staromieyski archidiaconum, Stephanum Zahajewicz Jaworensem, Symeonem Torski, Stephanum Ustrzycki Visnensem, Jacobum Arłaamowski Niemiroviensem, Nicolaum Zienczuk, Mathiam Szelągowicz, et Stephanum Pacławski ad judicia, sed pseudoepiscopus Gléyt wyprawił, y żeby strony do rosprawy cicho siedzieli.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) Въ Замостьѣ стало являтися моровое повѣтря. Замостье. А. Бѣлёвск. Album Lwow. 239.

1662.

1) Antonius Terlecki fit coadjutor Procopii Chmielowski in episcopatu Premisliensi die 4 Martii. Procopio porodonant Leopoli Commissarii contributiones omnes pro Respublica.

Рукоп. митр. Л. Кишки

Въ томъ году 18 Сентября скончался Львовскій епископъ Арсеній Желиборскій.

2) Мѣсяця мая дня ѓ морозъ былъ великій, жито попсовалъ и снѣгъ былъ великій: жито кошено а гречку сѣяно.

Тогожь року поголовщина была, такъ духовнымъ и римскимъ и русскимъ и посполитемъ людемъ.

Рукоп. духовн. содерж. XVIII в. въ моемъ посѣд. стр. 33.

3) — W tym roku zimy nie było, y razu saniami nie ieżdżono, ieno mrozy suche bywały, y urodzay bardzo dobry się był pokazał, jak w polach tak tyż y w sadowinach: ależ w miesiącu Maju dnia 8 y 9 mrozy uderżyły y tak pomroziło wniwecz jak w polach zboże, tak też y sadowinę wniwecz przecz poszła.

Записка на Тетроевангеліи писанномъ 1561 г. въ библ. Перемышельского греч. кат. Капитула подъ N. LII. E. 7.

4) Widząc porządek swiątobliwy fundowany Bractwa od Oyców SS. Patriarchow Konstantinopol. przy cerkwi pod tytułem Przenaswiętszey Pany Mariey Lwowskiey a torem idąc inszych do tegosz Bractwa wpisanych Antecessorów dla większego pomnożenia chwały Bożey y ia wpisuię się y ręką własną podpisuię. Działo się we Lwowie 3 Septembris A. D. 1662 Іѡанъ Выговскій воевода и Енералъземли Кіевскои Чегиринскій Староста.—Древн. книга Львовск. братства стр. 157.

— Видячы порядокъ святобливый уфундованого братства святѣйшихъ Патріархъ Ѳрону Константинополского при Церкви Храма Успенія пречистыя владичица Богородица Львовскѣя. А торомъ идучы иншыхъ братій до того братства вписаныхъ Антецесоровъ, для болшого помноженя хвалы божей и я облѣгую, и вписуюся и рукою власною подписую. Дѣялося въ Львовѣ дня 5 Ноевра року 1662 Григорий Лесницкии Судя Его Кролевское Милости войска Запорозкого Енералний. — Тамъ же стр. 157.

5) Въ томъ году за игуменства Іосифа Лѣщинского написанъ помянникъ Гошовского монастыря, въ которомъ чтутся

вписаны слѣдующія важнѣйшія русскія фамиліи: Гошовскихъ Берегулчиковъ; Іоанна Марковича князя Пугарского (здѣ слово князь употреблено въ значеніи войта, advocatus, Vogt); Константина Туркула старосты Черниговского 1738 Января 10; Гумовского Станислава чесника Закрочимского 1738 г.; Іоанна Виговского воеводы Кіевского зъ Руды 1665 г.; въ началѣ его рода стоятъ имена: Евстафія, Елены, Иліи и проч.; Григорія Гуляницкого старосты Носовского съ Тершова; Станислава Старискаго мечника Жидачевского, которы приказуется похоронити свое тѣло въ Гошовскомъ монастырѣ.

1663.

1) — Святѣйшій Патріархъ Меѳодій. Отъ того мѣлъ сакру Св. памяти Токальскій (т. е. Іосифъ Нелюбовичъ Токальскій Митрополитъ Кіевскій 1663—1664.).—Помянникъ Ставроп. Львовской.

2) — (Плѣсниско-Подгорецкіе монахи Созонтъ Ломѣковскій и Ілія Юстиславскій (см. 1659 г.) вознамѣряя на мѣстѣ своего пребыванія построити особенную обитель, стали письменно на таковое дѣло испрашивати соизволенія и благословенія Скитскаго Игумена на тотъ часъ отца Парѳенія, на что Скитскіе иноки отвѣтили единодушно): „да будетъ благословеніе божіе братьямъ нашимъ: Іеромонаху Иліи и брату Созонту діякону, и да почіетъ на нихъ благословеніе святыхъ отцевъ горы Аѳонскія и молитвы блаженнаго старца нашего Іѡва, и всѣхъ отецъ и братій нашихъ къ Господу отшедшихъ и нынѣ жительствующихъ, да поспѣшествуютъ имъ во благое. Послаша убо Скитскіе отцы писаніе соборное и благословища честному отцу Иліи и діакону Созонту. Еже они отъ Св. Отецъ Скитскихъ любезнѣ пріемше зѣло возвеселишася и всегдашные труды ко трудомъ прилагаху.

По семъ удаются до преосвященнаго епископа Луцкаго, въ то время Гедеона Святополка князя Четвертинскаго благословенія святительскаго, яко смиренныи иноки смиренно моляще, абы на томъ мѣстѣ святомъ жити и обитель святую... создати возмогли. (Упомянутому желанію удовлетворяя Луцкій святитель) благословитъ старца Ілію въ игумена, брата же Созонта, на степень священства поставляетъ року божого 1662.

(Въ слѣдующемъ году была Плесницкая обитель надѣлена земными имѣніями и различными угодіями и льготами польскимъ вельможею и старостою Долинскимъ Станиславомъ Конецпольскимъ, грамотою изданною въ Микулинцахъ 16 Октября 1663 года *). Въ томъ же году Гедеонъ Свято-

*) Въ сей грамотѣ: Stanisław na Koniecpolu Koniecpolski wojewodzic Sendomirski, Starosta Dolinski изъявляетъ: iż życząc pomnożenia chwały Bożey w dobrach moich dziedzicznych, snadniem się do wniesionej Ich Mosciów przyjacioł moich domowych na ten czas przy mnie będących skłonił instancyey i prośby, aby na gruntach majętności mojey Podhoreckiej Monaster starożytny Plesnicki nazwany, pod imieniem Przemienienia Panskiego budynkiem był resuscitowany, na tym że gdzie z dawna stał miejscu, y o teyże (co wywiedzeniem ludzi starożytnych ma bydź dedukowano) gruntu circumferencyey. Który to monaster iako nabożny oyciec Ilia Hoffysławski reguły Bazylego S. greckiey religiey zakonnik wystawi, staranie pobożne y pracy iego w tym kątetując, starszeństwo nad bracią zakonną Ihumenskie, za potwierdzeniem Imci Xiędza Episkopa tey Dioccezyey przy nim dozywotnie, y po nim następującym Przełożonym zostawuję. Dworzysko w Podhorcach Buhajowskie nazwane z iego wszystkiemi przynależytościami do tegoż monasteru przyłączam, sianożęc wielką ku Hućie Podhoreckiey antiquitus należącą temuż także Monasterowi przydaję. Prazników dwa, ieden na Swięto Przemienienia Panskiego, a drugi na Zwiastowanie N. Panny, na które lud schadzać się z różnych mieysc dla chwały Bożey zwykł, te obadway mają się odprawować bez żadnego naymnieyszego tak od namiestnikow moich, iak y arendarza uciężenia, naymnieyszego sobie grosza z tych przychodzących ludzi, towarów y wszelkich handlów, na ten czas y na tych praznikach obudwuch odprawujących się nieusurpując, ani przywłaszczając. Browar i winnicę wolno będzie temuż monasterowi dla pożytku swego mieć; wrąb w lesie Podhoreckim na opał, na celle, y na budynki wszelkie, więc y na samy Browar monasterowi tylko samemu należący, a nie na żadną przedaż pozwalam; na Krynicy młynek stawic także pozwalam na samą tylko potrzebę monastyra .. Тая грамота была облатована въ

полкъ князь Четвертинскій православный Луцкій и Острожскій Прототроній Митрополіи Кіевской грамотою своею изданной въ Луцкой каѳедрѣ Св. Іоанна Богослова 10 Декабря 1663 года затвердилъ новооснованную Плѣсницкую обитель и уставъ ея, въ которой между прочимъ чтется): Понеже обитель Св. Плѣсницкая подъ именемъ храму Преображенія Господня (а теперь названная Подгорецкая) фундована есть отъ Святыя памяти благочестивой княжны Елени отъ лѣта вочеловѣченія Господа нашего Іисусъ Христа тысяча сто осмьдесятаго, и для частныхъ непріятельскихъ нахожденій запустѣла зостала до сихъ лѣтъ, (теперь снова обновляется и затверждуется)... Въ первыхъ абы елекцію, що рокъ о новомъ лѣтѣ, а ежели того потреба слушная укажетъ въ полъ року и нижей, на игумена, проигумена, наместника, шафаровъ скарбу церковного и иныхъ меньшихъ мѣвали, и спосродку себе, достойнаго въ житіи иноческомъ искусного ведлугъ уподобаня своего згодне обрали, и Намъ пастыреви своему православному, и по насъ такожде будучимъ православнымъ, благословленія и утвержденія ради презентовали: а ежелибы по насъ будучій пастырь имѣли уклонитися отъ благочестія, теды будучій игуменъ мѣется до преосвященного Митрополита Кіевскаго, православного благословенія ради удати...

(Наконецъ игуменъ Илія) подобный чинъ хожденія въ трапезу и сѣданія и исхожденія правиломъ уставомъ святыя Скитскія обители управы, яко въ особливомъ Патерику отъ блаженныхъ отецъ старцовъ и началниковъ Скиту Іова и Ѳеодосія отписано. Сія и всей святой обители настоитъ держати, ибо подъ неблагословеніемъ честныи Святіи отцы Скитскіи и подъ клятвами запрѣтиша, да не про-

Львовскихъ городскихъ книгахъ feria IV post festum S. Annae Matris Deiparae V. M. proxima 1668.

тивно во всемъ, но единомысленно всѣхъ согласно съ ихъ началомъ будетъ. Въ яденію еднакъ за благословеніемъ вышъ помянутого преосвященного епископа, и изволеніемъ Св. Отецъ, и благимъ совѣтомъ блаженныхъ отецъ святыя обители Скитскія въ разрѣшенія дни, отъ кравъ и овецъ, сирѣчъ масло и млеко, да поставляется на трапезу. Хотящіися же подвизатися въ постѣ, да слѣдуютъ уставу св. обители Скитскія, благоизволивше со масломъ древянимъ ясти. (Илія игуменъ скончался 15 Декабря 1662 г. и былъ погребенъ въ церквѣ посреди паперти, ему послѣдовалъ іеромонахъ Іовъ).—Синопсисъ Подгорецко Плесниска-го монастыря.

3) — Іерей Лука Демковичъ презвитеръ Крецовскій (изъ Крецова нынѣ Лѣского намѣстн.) фундовалъ власнымъ коштомъ церковь въ Лодинѣ Рожд. Пресв. Богородицы.

Записка на Апостолѣ пис. въ XV в. въ библ. Перемышельского Капитула N. LI. E. 8.

4) — Шельоги влоскіи знесено, а золото забрали и мѣдяныи роблено.

— Мати Королева Собецкого умерла.

— Тогожъ року zwiasky (конфедерацін) були и стали обозомъ подъ Яворовомъ и былъ имъ полковникъ Свидерскій.

— Украину збурилъ Чернецкій.

Рукоп. духовн. содерж. въ XVIII в. въ моемъ посѣданіи, стр. 33.

1664.

1) Joannes Casimirus rex episcopo Premisliensi Terlecki unito dat privilegium quo Antonium Winnicki schismaticum expelli iubet de episcopatu, et mox anno sequenti

(1665) die 26 Januarii commissarios designat Maximilianum Fredro Castellanum Leopoliensem, Georgium Ossolinski capitaneum Petrikoviensem, Gasparem Wojakowski Premisliensem. Hieronimum Orzechowski Sanocensem iudices, Martinum Krasicki pincernam Premisliae et Carolum Korniak apposito decem millium vadio contra renitentem schismaticum et ne perjudicet in favorem schismatici latum anno 1659 decretum extradit ad evertendum illud citationes coram rege Antonius Terlecki unitus.

Рукоп. митр. Л. Кишки

Яковъ Шуша епископъ Холмскій in sua relatione circa an. 1666 exhibita S. Congregationi Fidei, такъ описуетъ современное состояніе Перемышельской епархіи: Episcopatus Premisliensis amplissimus, nobiles in eo quam plurimi Rutheni; si omnes essent obedientes, ter mille numerarentur parochiae, sed inquietissimus: a 50 enim annis Unitorum cum schismaticis perpetua ibi enim concertatio. Unitus episcopus cathedra pulsus toties, et toties iterum eam recepit. Nuperus vero mortuus, per 12 annos episcopatum regens in villa debuit propria cathedram locare. Extenditur hic episcopatus in longum latumque plus quam centum milliaria germanica, nam etiam Hungariae nonnullae et Scepusiensis Capitaneatus non procul Cracovia civitates, ad eum pertinent. In hoc episcopatu oeconomia regia Samboriensis, aliquot supra decem civitates continens ad quadringentas autem villas. In hoc sita est Premislia civitas celebris, et Nova Samboria, bene ambae monitae, Jaroslavia, Sanocia, Soncia, Strij, alaeque regales civitates cum capitaneatibus plurimaque oppida dominorum, millenae et millenae villae Dominorum. In hoc plurimi sunt schismatici, et ideo mirabilia perpessi Uniti.

Athanasius Kopystenski schismaticus episcopus Premisliensis, regens cancellariae unitus vero Athanasius Krupecki,

ejus successor Procopius Chmielewski, qui tenuit Walawaw, et obiit Dermani in Februario A. 1664.

Moritur Procopius (Chmielowski) 1664, ei vero succedit dictus Antonius Terlecki 1665 in Februario nominatus Premisliensis unitus, illi mortuo anno 1679 succedit Joannes Małachowski unitus. — Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 766.

— Около 1664 жилъ Яворовскій Сильвестръ знаменитый проповѣдникъ Перемышельской епископской каѳедры. Акты города Минска N. 134 стр. 287 Вѣстн. Запад. Росс. Вильно 1864 стр. 201.

2) — Любомирскій съ королемъ Казимиромъ войну мавъ. Рукоп. духовн. содерж. съ XVIII в. въ моемъ посѣд. л. 33.

3) — Imperator bis profligat Turcam et Nitriam recuperat. — Рукоп. митр. Льва Кишки стр. 765.

4) — Отъ дня 4 Грудня ажь до мѣсяця Цвѣтня стояла на небѣ великая звѣзда съ мѣтлою.—Записка на Пролозѣ писанномъ 1632 г. въ библ. Перемышельскаго Капитула N. LI. E. 6.

5) — Dnia 15 i 16 Maja w Zamosciu tracono czarownicę ze wsi Duba i zonę wojta Zamojskiego. Zapiski Radom. Zamosciania.

6) Сіе Евангеліе надалъ рабъ божій Іарошъ Видунъ войтъ Клинецкій съ сыномъ своимъ Есифомъ до церкви всемірнаго воздвиженія честнаго и животворящого креста Господня, за стараніемъ настоятеля тоей церкви господина отца Іоакима Вышотравка, которое то Евангеліе не мае отдалено быти отъ тоей церкви подъ неблагословеніемъ и клятвою св. Отецъ. За игуменства на тотъ часъ велебное въ Бозѣ ее мил. панны Серафимы Іармолинской Игуменіи Корецкой и Клинецкой: писалъ року ,ᴀ҃ѯ҃ѕ҃ Сентября ѩв дня.

Записка на Тетроевангеліи писанномъ 1565 г. при епископѣ Перемыскомъ Антоніи. Куплено Василіемъ съ женою

Луцею до церкви Св. Остафія въ селѣ Челиняхъ. Описанное евангеліе напрестолное сберегается нынѣ въ мѣстечкѣ Ходоровѣ, Бережанского округа въ церквѣ Св. Космы и Даміана.

7). — Святѣйшій Патріархъ Кириллъ, отъ того Крехов ская обитель Ставропігіонъ маетъ данный, року ,ᴀ҃ѯ҃ѕ҃. Помянникъ Ставроп. Львовскаго Братства.

8) — Non permittitur ad altare majus celebratio Missae, dum dicuntur in choro Matutinum et Horae. Sic statutum in Congreg. S. Rituum A. 1664 die 15 Septembris.

Рукопись іеромонаха Стрѣлецкого стр. 345.

9) 1664 Марта 18 Анна изъ Могиловъ Потоцкая отобрала отъ Львовского Ставропигіального братства три сундуки находящіеся въ депозитѣ здѣсь сложены братомъ ея Мойсеемъ Могилою въ 1624 году. При сей способности подарила упомянутому братству, доставшееся ей по наслѣдству отъ родителей евангеліе (безсомнѣнно рукописное) окованное золотомъ и оцѣненное въ 1,300 червонцевъ. — Вкладное письмо облатованное въ Львовскихъ городскихъ актахъ feria tertia ante festum S. Hedvigis 1666 гласитъ якъ слѣдуетъ: Anna Mohilanka Potocka, Xiężna Moldawska, woiewodzina Krakowska, hetmanowa wielka koronna, Grodecka, Mosciska, Dolinska, Drohińska, Medycka Starościna. Wiadomo czynie wszystkim, a mianowicie bractwu cerkwi Lwowskiey, pod tytułem Wniebowzięcia Panny przenayswiętszey teraz y na potem będącemu, iż ia chcąc aby Pan Bóg, był miłościw duszom przodków moich i siostry mey zmarłey, których tu fundacya przy tey zostaie cerkwi, iako też i duszy moiey, a przy tym żeby i pamiątka wiecznemi została czasy, daie, daruię Ewangeliie ieszcze od rodziców moich, u którey oprawa szczerozłota wszystka. Która to Ewangeliia aby przy tey pomienioney cerkwi zostawała, wiecznemi czasy miec chce i deklaruie pod klątwą cerkiewną Oycow

swiętych. Na co dla wiary ręką własną przy zwykłey pieczęci moiey przycisnieniu podpisuie. Data we Lwowie die secunda Aprilis 1664. Anna Potocka W. Kr. H. W. K. (L. S.).—Анна въ первомъ замужствѣ за Маркграфомъ Мышковскимъ, а во второмъ за великимъ коронным Гетманомъ Станиславомъ Потоцкимъ, была дочерью Іереміи Могили Волоского воеводы. Подаренное ею Евангеліе оставалось при Львовской Успенской церквѣ до 1704 года, когда Шведы наложивши на Ставропигіальное братство 10.000 таларовъ контрибуціи, заграбили упомянутое Евангеліе оцѣнивши золото тогоже только на 1770 таларовъ. Даромъ той Анны Потоцкой кажется былъ также „Кресть самый золотый съ камнямѣ и съ перлами, отъ панни Потоцкой“ о которомъ упоминается въ описаніи крестовъ серебряныхъ принадлежащихъ Успенской братской церквѣ. Львовск. Ставропиг. Братства книга стр. 366.

10) Аѳанасій Желиборскій Львовскій епископъ администраторъ Митрополіи Кіевской, Галицкой и всея Руси грамотою изданною въ Рудникахъ 20 Декабря 1664, подаетъ до вѣдомости: „ижъ во іереихъ честный отецъ Варлаамъ и Ѳеодосій зъ побожности своей замысливши дѣло благо и свято т. е. монастырь и храмъ пресв. Богородицы Покровъ въ монастыру негдысь будучомъ и стародавно Красная пустини званномъ въ діецезіи нашой, а державѣ и грунтахъ ясне вельможного его милости пана Собейского хоружого коронного фундовати“, на что упомянути епископъ даетъ свое благословеніе, „желаючи еднакъ, абы обще жительное по обычаю обители Скитской Угерницкой, подъ послушенствомъ нашимъ архіерейскимъ, въ згодѣ, любви, милости, строеніи, раденіи и монастырскомъ послушаніи всѣ купно коликоже васъ Господь Богъ совокупити рачитъ житіе провадити.“—Подлинникъ на бумагѣ сберегается въ Краснопустянскомъ монастырѣ.

Въ слѣдующемъ 1665 году 13 Іюнія пергам. грамотою изданною въ городѣ Жолквѣ, Іоаннъ на Жолквѣ и Золочевѣ Собѣскій маршалокъ великій коронный, Стрыйскій Яворовскій и проч. Староста подарилъ на построеніе Краснопустинского монастыря въ Розгадовской пустини землю съ трема ставками (прудами), созваляя построити мелницу, съ свободнымъ врубомъ въ своихъ лѣсахъ. Краснопустянскій Монастырь, до сихъ поръ существующій, носитъ теперь титулъ храмовый Св. Іоанна Крестителя, якое переименованіе, кажется, въ началѣ XVIII вѣка послѣдовало, ибо въ 1723 г. 14 Января Петръ Жеграйчукъ обиватель Конюскій подарилъ напрестол. евангеліе, Львовской печати 1670 года, по словамъ записки на томже евангеліи находящейся, „обители Святой Краснопущи подъ Номоряни Св. Іоанна Крестителя, и новофундованого скитику надъ ветхимъ монастыремъ на горѣ Вознесенія Господня, въ тыежа лѣта новосооруженного въ грунтахъ дѣдичныхъ въ державѣ найяснѣйшого его мил. кролевича польского Константина Собейского“.... — См. подъ 1685 г.

1665.

1) Pax inter Turcam et Imperatorem stabilitur ad annos viginti.

Рукопись Митроп. Льва Кишки стр. 765.

2) In Februario Andreas Maximilianus Fredro castel. Leopoliensis et Franciscus Carolus Korniakt commissarii regii praesentibus Antonio Terlecki nominato Premisliensi, Joachimo Ohilewicz abbate, Joanne Wasilewicz decano Jaroslaviae Daniele Samogolicz (Tamogolicz?) Czanensi parocho, Capitularibus et saecularibus: Stephano Duczyminski, Theodoro Bogdanski, Alexandro Nowosielecki, Andrea Truskoławski, Alberto Bątkowski, Adamo Głuchowski, Jacobo

Rzeczycki, Francisco Rostecki, Blasio Lipowski, Martino Wachowicz, Stanislao Zebrowicz et ministeriali regni Demetrio Szopko. Supervenerunt Walawam et lecto privilegio dato Antonio Terlecki pro episcopatu, acclamant causam, comparent ex parte schismatici Antonii Winnicki, Alexius Hulewicz Wołyniec religiosus de monasterio Ławroviensi, et Joannes Tarnowski Popowicz, expetunt protelationem documentorum ad triduum, non permittunt commissarii, sed procedere mandent: appellat Winnicki, non admittitur appellatio. Protestatur de invasione Terlecki contra Antonium, fratrem germanum ejusdem Stephanum, Stephanum Regozinski, Basilium Ustrzycki, Oczesalski, Sokalski, Joannem Wyszopawka, Michael et Georgium Czernieckie, Adamum Dobrzanski, Joannem Tarnawski alias Popowicz, Jaworski, Joannem Skorodynski, Suzanski, tum religiosos Tyniewicz, Victorem Kamieniecki, Innocentem Hoszowski, eo quod contra constitutiones 1641, 1647 et 1631 de non recipiendis bonis Unitorum latas, Valavam eripuerint, et quod teneat duo beneficia, Metropoliam et episcopatum Premisliensem, quod sub titulo fidei evocaverint rusticos ex diversis pagis, quod Walavensem arcem multitudine hominum implerent, et excubitores vulgo podsłuchi, ad quartam partem milliaris ordinarentur, quod parochos unitos Walawenses Jacobum Wolski et Joannem ad Schisma una cum subditis traxerint, quod Jacobum vix dimiserint ex carcere, regem et commissarios contempserint, tormenta paraverint bellica, quod ad damna et excessus remittent comissarii ad regem partem utramque, Walawam vero Terlecio tradunt. Appellat Winnicki, refutatur appellatio, non traditur tamen arx Walawa, imo nec praedium vulgo folwark, eo quod resisteret Winnicki, remittitur proinde ad regem causa, in duabus septimanis agitanda, sed ab hac appellavit Winnicki, non admissa appellatio, securitas parochis Valaviae sub vadio

decem millium florenorum cavetur. — Рукоп. митроп. Л. Кишки.

3) Romae 1 Julii Joannes Paulus Oliva Generał Jezuicki do prowincyałow pisze, aby Syzmatykow nie namawiali ad ritum Romanum, hoc attamen fecit ex mandato Cardinalis Chissi (Chiggi).

Рукоп. Митроп. Л. Кишки.

4) Erectio Monasterii Rozhadow.

Joannes in Żułkiew et Złoczow Sobieski Mareschalcus Magnus regni Stryjensis, Javoriensis etc. Praefectus.

Omnibus et singulis... praesentibus literis meis significo,... pro aedificando erigendoque monasterio instituti S. Basilii Magni in deserto meo Rozhadoviensi, do et determino certum locum, cui loco et monasterio tria stagna unum post aliud fluentiae quae incipiunt a monasterio et terminant in cisterna ad crucem addo. In horum autem praefatorum stagnorum ultimo molam iis pro uso solum monasteriali sine ullo incomodo arendae illius loci do facultatem erigendi. Huic item praedicto Monasterio campum, ab eo stagno, in quo molam aedificandi potestatem concessi, ubi crux est, pro signo ex utraque parte horum stagnorum a sylva ad sylvam ad monasterium usque sese protendentem designo, foenificium quoque circa monasterium situm adjungendo sine ullo tamen praejudicio subditorum meorum illius loci, cum hac clausula ne masiliani extirpationes facerent augendi gratia fundi, sed sint contenti iis quae in hoc privilegio illis conferuntur. Sylvarum autem mearum usus pari jure ac subditis meis, sine notabili depopulatione pro quotidiana necessitate conceditur. Quod si vero illis opportuna fuerint lingua pro erigendis edificiis hac cum notitia locum tenentis mei Pomorzanensis habere volo salvum et integrum ius collationis i. e. praesentationem Hegumeni illo loco mihi reservando...

Actum in Żułkiew 13 Junii 1665.

5) — Преставися славней памяти Іанъ Замойскій воевода Сендомірскій мѣсяца Марта дня 28 второкъ свѣтлый година дне.*)

Записка на Прологѣ писанномъ въ XVI вѣцѣ русскаго разряда принадлежала монастыру чина Св. Василія въ Замостью, нынѣ въ библіотецѣ ц. к. Университета въ Львовѣ N. I. F. 15.

6) Апрѣля 7 скончался Іоаннъ Замойскій воевода Судомирскій въ 38 году жизни. Замостье. А. Бѣлёвскій. Album Lwow. стр. 240.

Іюня 12 въ Родечницѣ сталъ Св. Антоній (Падевскій) дѣлати чудеса. Тамже стр. 241.

7) — Сія книга рекомая Ісаака Сирина досталася мнѣ отъ велебн. отца Дороѳея Лавриновского Ігумена Горского, зъ подъ Замостья по зруйнованю тогожь монастыря року 1665 мѣсяця Априля 29 дня. Ієрей Антоній Жмудъ mpria. На второй доскѣ сей книги чтется: Сію книгу глаголемую Ісакъ Сиринъ даровану иматъ Симеонъ Тимоѳеовичъ священникъ Ілінскій Корсунскій отъ Отца Назарія священника Конискаго ея же есть благодатію божію держитель доживотный, и по немъ чада его Василій и Іоаннъ, возраститъли я Богъ и вразумитъ емуже я вручаю яко благому промыслынику всяческихъ созданныхъ отъ него ему же слава и честь и велелѣпіе во вся вѣки вѣковъ аминь. Исаакъ Сиріанъ. пост. словеса 91. въ библ. Перемышелск. греч. кат. Капитула N. LII. E. I.

*) Писался: Графомъ на Тарновѣ и Ярославли, былъ воеводою Кіевскимъ потомъ Судомірскимъ, держалъ генералство Подольское и Староство Калуское Женою его была Марія Казиміра de Arquian, потомъ вышедшая за мужъ за Іоанна Собеского коронного Хоружого, наконецъ польского короля. Сражался подъ Берестечкомъ. и Цудновомъ съ Козаками.

1666.

1) 1666. Въ то время бѣ множество воинствъ. Козаки и Татары избили Ляховъ и поплѣниша военачалники.

Записка на напрестол. Евангеліи Лавровского монастыря N. 534.

2) — Я Евстафій Заремба мещанинъ Львовскій родичъ землѣ Мултянской з мѣста Тарговищъ, довѣдавшися иже книжка служебникъ зъ монастыра Драгомѣра: доставши я одъ жолнѣра ошарпано безъ дошчокъ далемъ оправити, якъ потреба и зась тамъ отсиламъ за спасеніе свое и родичовъ моихъ. Помяни Господи душу рабовъ своихъ прежде почившихъ; упокой Господи раба своего Евстафѣа, Анну, Магдалину, Анастасію, Елену, Парасковею, Василіа и всѣхъ родичовъ моихъ, вѣчная имъ память. Помяни Господи во здравіи Евстафія, Ѳому, Анну, Марію сотвори имъ Господи спасеніе, року божого ,аѰѯs дек. гї Anno Dni 1666. - Записка на литургиконѣ пергаменномъ съ 1620 года писан. въ долю листа въ монастырѣ Драгомирнѣ N. 57.

3) — Евангеліе учительное албо казаня на кождую Неделю и Свята урочистыѣ презъ Св. отца нашего Калиста Святѣишего Архіеп. Константинопол. (изъ печатаннаго изданія Кіевопечерской Лавры 1637 года) Списалъ Стефанъ Рыхвалской Пресвитеръ на Рыхвалтѣ до церкви Рыхвалской (Бѣчскаго намѣстн.), пожертвовалъ за отпущеніе грѣховъ року бож. 1666 февр. 20.

Учительное Евангеліе писанное полууст. въ библ. Перемыскаго епископ. Капитула N. LII. D. 4.

4) Року бож. ,аѰѯs мѣсяця Септемврія дня ä за панованя Короля польск. Іоанна Казимира четвертого, и задержавного пана Гарчинского, сей образъ совершивъ рабъ божій Прокѣпъ Супрунѣвъ за свое спасеніе и отпущеніе грѣховъ. Роевичъ малярь.

Записка на образѣ праздничномъ на иконостасѣ въ церквѣ рожд. Богородицы въ сёлѣ Каменка Волоская, округа Жолковского.

5) — Зоставлено Маховского Рейментаромъ*) надъ войскомъ, а онъ не хотѣлъ: тихо на Татаровъ пошовъ. Татарове на него ударили и розгромили и войско его взяли подъ Радивиловомъ. — Рукоп. духовн. содерж. съ XVIII в. въ моемъ посѣд. стр. 33.

6) Widząc porządek swiętobliwy fundowanego bractwa Oycow SS. Patryarchow Konstantynopolskich Cerkwi pod tytułem Przenaswiętszey Panny Maryey Lwowskiey, a torem idąc inszych do tegoż bractwa wpisanych antecessorow dla większego pomnożenia chwały Bożey y ya wpisuię się y ręką własną podpisuię. Działo się we Lwowie die 22 Junii 1666 Jan Mazaraky mp. — Книга Львовск. Ставроп. братства стр. 207.

Въ тоеже братство вписался: 1737, 23 Augusti Bazyli Turkuł Starosta Czerniechowski mp. Тамже стр. 214. Eliasz Turkuł Pułkownik J. K. M. Rplty. Тоже Joachim Grzegorz Turkuł Stolnik Czerniechowski.—Тамъ же стр. 217.

1667.

1) Въ тіи времена наступившой воинѣ Дорошеньковой (Дорошенщина) съ Козаками и Ордою... преставися Іовъ игуменъ (Плѣсниско-Подгорецкого монастыря). (Ему послѣдовалъ) Іоилъ Бачинскій иже немощи ради своея спроси прощенія у братій, дабы его оставити тако жити. (Его мѣсто занялъ) Вартоломей Вишетравка, младъ лѣтами, но старъ разумомъ и искусенъ инокъ. Наслѣдникомъ его былъ Гедеонъ Гошовскій, потомъ избранъ игуменомъ въ монастырь Гошовскій, а въ мѣсто его избрали Аѳанасія Березу (предъ 1672 годомъ).—Синопсисъ Подгорецко-Плѣсниского монастыря.

*) Маховскій извѣстный виновникъ смерти Гетмана Виговского.

2) Року ѧ҃ѯ҃з Петро Дорошенко гетманъ Запорозскій зъ Ордою войско лядское розбилъ и Маховского поймавъ вожа того войска, великую шкоду Ляхомъ Татаре учинили. (дальше отрѣзано).

Записка на рукоп. Тетроевангеліи съ 1601 года 13 Февраля написанномъ полууставомъ въ листъ „Иліею изъ Суходола (въ Бережанск. окрузѣ) сыномъ Лаврышова, въ державѣ его мил. Княжати Острозскаго... А справилъ сію книгу евангеліе престолное... Лаврентій изъ Суходола за сорокъ золотыхъ и за три золот. Нынѣ сберегается въ Бородицяхъ въ мѣстной церквѣ.

3) — Tartari Poloniam invadunt. Sub Olkiniki bellum, ubi arripiunt Tarasium.—Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 217.

4) Року божого ѧ҃ѯ҃з Октомбра к҃а дне на діяконы ординованый (Іосифъ Шумлянскій) отъ ꙗ҃іонженця Его милости отца Гедеона Святопол. Четвертинского епископа Луцкого и Острожскаго прототрон. Метр. Кіевскои, въ той же катедрѣ Луцкой року тогоже и мѣсяца и дня к҃г на презвитери, въ тойже катедрѣ въ купѣ съ Андреомъ Тимуловскимъ, презвитеромъ Степанскимъ. Тажъ, совершися на епископы отъ преосвященныхъ Метрополитовъ Софронія Филипонскаго, Ѳеофана Хіонскаго, производилъ же Даніилъ Архимандритъ, Іерусалимскій въ мѣстѣ Высочцѣ, въ маетности ихъ Милостей Василковскихъ року, ѧ҃ѯ҃и мѣсяца Іануарія а҃. — Метрика рукоположенныхъ пресвитеровъ Львовской Епископіи стр. 1. Смотри подъ 1686 г.

5) Post fata Athanasii Żeliborski episcopi Leopol. Antonius Winnicki episcopus Premisliae cathedram Leopoliensem invadit, et unionem occupat, electionem instituit, sed eandem mox rumpit, nec aliam statuit. Religiosos concutit, dissipat omnia.

Nobiles congregantur Haliciam, et sub tempus comitiorum eligunt Joannem Szumlanski commilitonem regium cchortis loricatae, qui discedit Varsaviam cum literis a duce exercituum et ab aliis senatoribus, ibidemque relinquit plenipotentem ad exportandum privilegium, mox se confert ad Antonium expetendo promotionem, sed rejicitur ab eo cum confusione bis; coram magnis hominibus expetit benedictionem, ut possit vestiri habitu monastico Krechoviae, sed rejicitur, imo Antonius det literas ad hegumenum, ne eum tamquam unitum, haereticum, apostatam acceptet, hegumenus vero non audit, sed mox in frequentia nobilitatis dat habitum, et nomen imponit Josephi. Exportet a rege literas tum ad Antonium tum ad episcopos Luceoriensem et Mscislaviensem, ut eum consecret, sed ille et literas projicit et consecrare detractet, imo anno 1668, 2 Maji excumunicat una cum Georgio Hoszowski episcopo Premisliensi et Jeremia Swistelnicki consecrato a se, ut dicetur pro episcopatu Leopoliensi. Convocati nobiles denuo confirmant Josephum, recurrit ille ad Gedeonem Czetwertyński Luceoriensem episcopum et consecratur in presbyterum, tametsi ille miteret adimpediendo (sic) juristam Tarnowski cum literis Mazaraki et Paparii impedientibus consecrationem. Mittit deinde ad Tukalski electum Metropolitanum episcopum Mscislaviensem, ut supervenit Luceoriam pro consecratione, literas de Krylos datas die 20 Julii 1668. Sed quia ille abierat Kijoviam idcirco in Valachiam se confert cum literis regiis recomendatitiis, sed et ibi impeditur consecrationem a Kinarski, et a profatis Graecis scribentibus eum esse unitum, haereticum et apostatam scribentibus, et ut mittatur Adrianopolim: cum enim superveniset Hospodar Valachiae, cum non bene acceptavit, ideo satius ex consilio amicorum fugam meditatur. Interea Metropolita Chiensis Theophanes et Sophronius Philipponensis superveniunt ituri Moscoviam et promittunt eum Camenecі consecrare veluti consecrant. Consecratus recepit

Haliciam et Berezowski arendatarium Winnicii expellit. Antonius vero in vigilia nativitatis Christi invasit cathedram Leopoliensem, famulitium in compedes conjecit, vicarium concusit et electionem aliam instituit pro Swistelnicio homine inepto die..... Winnicki a rege confirmatur Metropolita.

Рукопись митр. Льва Кишки.

6) Die 7 Augusti Antonius Winnicki schismaticus episcopus Premisliensis adscitis Innocentio Hoszowski, et Nobilibus Jaworski, Tustanowski, Tarnawski et Bieganowski expulsit Walawa Antonium Terlecki unitum episcopum. Paulo vero ante presbyterum Wolski in compedibus tenuit et post quindecim septimanas eundum occidit, socium ejus Pawinski dissecare jussit, Samuelum Januta globo trajecit, tribus diebus Walawae tuebantur se Terleciani, quarta accepit Winnicki et Antonium Terlecki horrende concussit obversis securibus, impius hic pseudoepiscopus.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

7) Ad metropoliam Schismaticam hoc anno (?) duo eliguntur, Antonius Winnicki pseudoepiscopus Premisliensis, et Josephus Tukalski episcopus Mohiloviae. Joannes Casimirus extradidit literas ad ecclesiasticos et saeculares ut ei obediant dando testimonium, et Tukalski Varsoviae electionem hanc ipse irritaverit dedit vero has literas die 12 Augusti Varsoviae.

Тамъже.

8) Въ томъ году написанъ Поменникъ женского монастыря въ Словитѣ, при архіепископѣ всея Россіи митрополитѣ Кіевскомъ Антоніи Виницкомъ архимандритѣ Уневскомъ, за игумении Февроніи Кулчицкой. Сказанный помянникъ былъ переписанъ на ново 1727 года 19 Мая старцемъ Гедеономъ Бережанскимъ. Въ поминаніяхъ вписано имя „святѣйшаго патріарха Партенія цареградского; преосв. ми-

трон. Петра, Іова, Силвестра, Діонисія, Георгія, Іоасафа; боголюбивыхъ епископовъ: Гедеона, Еремію, Арсенія, Аѳанасія, Исаакія, Іосифа, Варлаама.“ По актамъ и грамотамъ сего монастыря написалъ я въ Зорѣ Галицкой въ 1851 г. N. 13. 14. 15. историч. статью: Словицкій женск. Монастырь чину Св. Василія В. и его дѣвочое воспиталище.

1668.

1) — Дорошенько съ Татарами подъ Подгайцами облягли Гетмана Собецкого, и Поморяны и Зборовъ добули, и сгоду учинили гетманъ съ Татарами.

Рукоп. духовн. содерж. съ XVIII в. въ моемъ посѣд. стр. 33.

Першѣи бунты были. — Тамже.

2) — 18 Мая за 12 золотыхъ купилъ Андрей Гецко для науки сына своего Михаила (Ирмологіонъ подъ ноты) у Григорія Погорецкого на тотъ часъ дяка Лежейскаго.—Ирмол. Лежайскій въ библіотецѣ Перемыской Капитули.

— Року 1668 сіа книга глаголемая Соборникъ куплена есть ктиторми до храму Св. Богоявленія ве Львовѣ на предмѣстю Галицкомъ а хтобы мѣлъ ей отдалити отъ того храму таковый да будетъ анаѳема.

Сберегается въ библіотецѣ Святоонуфріевского монастыря.

3) Dnia 2 Maja Antoni Winnicki wyklina z Jeremiem Swistelnickim Lwowskim Jerzym Hoszowskim Przemiskiemi episkopami Józefa Szumlanskiego o to że episkopię Lwowską bez niego posiadł, że ludzi bije krwawi, troieżenców swięci, wyklina też adherentow iego: Jozefa Komarenskiego i Ezechiela Krechowskiego ihumenow, publicat w bractwie Lwowskim.

Рукоп. митр. Л. Кишки. — (Митрополита Антоній Виницкій въ томъ году въ праздникъ Вознесенія Господня въ Львовской Ставропигіальной церквѣ посвятилъ въ епископы Іеремію Свистелницкого).

4) Въ томъ году Іосифъ Шумлянскій Львовскій епископъ рукополагалъ пресвитеровъ въ Высочцѣ февруарія 2. Въ Коломыѣ февр. 9. Въ Тысмяницѣ февр. 14. Въ Крылосѣ Февр. 7. и Юля 26. Въ Бурштинѣ Февр. 20 и Сент. 26. Въ Городиславичахъ февр. 27. Въ монастыру Гошовскомъ Августа 9. Въ Жолкви Август. 30. Въ монастыру Креховскомъ Сентем. 3. Въ Рогатинѣ Октобр. 4. Въ Бережанахъ Октобр. 11. Въ Подгайцахъ Октобр. 18. Въ Тарнополю Октобр. 25. Въ Язловцу Декем. 1. Въ Чортковѣ Декем. 6. Въ Каменцу Подольскомъ Декем. 13. Въ Снятинѣ Декем. 25. Въ Львовѣ при церкви Богоявленія Господня Марта 1.; при церкви Св. Параскевіи Марта 4.; при церкви Воскресенія Христова Апрѣля 5. При каѳедрѣ Львовской Апрѣля 19, Мая 20, Ноем. 8.—Метрика рукоположенныхъ еписк. Іосифомъ Шумлянскимъ.

5) Сентября 16 король польскій Іоаннъ Казимиръ отказался отъ короны, и 20 Сентября польскій сенатъ именовалъ кандидатовъ до польской короны: князя Заславскаго, гетмана Собеского, Димитрія князя Вишневецкого, Паца и князя Михаила Ѳому Вишновецкого. — Замостье. А. Бѣлѣвского Album Lwows. стр. 243.

1669.

1) Dnia 5 Stycznia powiadano w Zamościu, iż Kozacy przez posłów swoich zapytywali osób pierwszych w senacie oto, czyli i oni należą do elekcyi nowego króla lub nie?

Dnia 6 Stycznia Soltan Gałga żądał aby Rzeczpospolita Doroszenkowi wodzowi Kozaków protekcyi nie dawała,

daiąc oraz znać, że już innego obrał na iego miejsce; chciał aby Polacy nie najeżdzali Ukrainy przez tegoz posiadanej i aby z Moskwą Polska nie zawierała traktatów. — Zapiski Radominskiego Zamoscianina.

2) — Basza Silistryjski A. 1669 miesiąca Robil Ahyja, to jest 1 Septembris winszuie Michałowi korony oznaymuie, że Cesarz dał mu woysko Sylistryiskie, Budziackie i Nahajskie, ale Polakow i Ruśi nakazał gabać; oznajmuie, że Doroszeńko prosił o hetmaństwo, bunczuk, i sandżak t. j. Chorągiew, co mu posłał cesarz przez Ali Agę wysokich drzwi (porty) odzwiernego, i kilka tysięcy woyska przy Baszy Kapadzi t. j. odzwiernym starszym, i prośi aby po rusku lub turecku listy były pisane, et propterea zyczy, aby na coronatią jechał do Krakowa (die 19 Octobris sub tempus coronationis).

Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 174.

— Candia a Turcis capitur. - Рукоп. митроп. Л. Кишки стр. 765.

3) Февраля 1 король Іоаннъ Казимиръ пріѣхалъ въ Сокаль на богомолie.

Іюня 19 князь Корыбутъ Вишневецкій избранъ и провозглашенъ польскимъ королемъ, за предводительствомъ Ольшовского епископа Хелминского подканцлира коронного и Черторійского Куявского епископа. Потоцкій Сокальскій Староста (Сентября 7го) говорилъ о избраніи короля Михаила: что таковое избраніе короля не было свободное, ибо имъ надъ головами стрѣляно, что день избранія былъ днемъ страшного суда, креслами покрывали головы для опасности.

— Ноября 11 Митрополитъ уніяцкій Коленда священнодѣйствовалъ при жертвенницѣ Св. Станислава въ Краковѣ, при содѣйствіи двухъ епископовъ, Шушы Холмского и Бѣлозора Пинского.

Замостье. Записки Радоминского изъ Замостья A. Bielowski Album Lwow стр. 243—246.

4) Cum vellit ingredi Josephus Szumlanski ad cathedram Leopoliensem cum quinque millibus nobilium et trecentis de Clero, jaculatus est Winnicki ad eum, et sic retro cessit ad monasterium Krechoviense pro die magno Parasceves, sed cum audiret quod omnes ecclesias vellet Winnicki pro paschate obsigillare denuo Leopolim supervenit: cum vero cathedram transiret, Winnicki horrende jaculebatur et campanis pulsare jussit, in suburbio itaque subsistere debuit penes ecclesiam Resurgentis Christi. Szumlanski, cum vero resciret Swistelnicio esse advectum privilegium, congregat Nobiles, rem iis exponit, quod Cathedram vicarius amiserit, increpat, praecipue cum in festo S. Georgii jam immineret consecratio Swistelnicii; jurant itaque nobiles non se recessuros a Josepho, mittit ille ad Antonium adhuc tentando concordiam, sed ille dragones et Cosacos adsciscit in subsidium, manet itaque in hospitio Szumlanski, et solus Vicarius cum nobilitate et clero recepit cathedram, cedente Winnicki cum confussione Ingreditur itaque Josephus salutatur et reperit in hypocausto Winnicii duos monachos et Ochmistrzynia, quos in rheda Winnicii, res vero in sex curribus avehi jussit. Tandem in festo Ascensionis Domini in ecclesia Leopoliensi in urbe consecrat Swistelnicium Winnicki cum Hoszowski episcopo Premisliensi, quem adscivit tunc, cum eligeretur in Metropolitanum. Capitaneus et capitulum disvadebat hanc consecrationem, sed non potuerunt, proinde clausis januis consecratus est Swistelnicki. Quum post consecrationem invasit cathedram Haliciensem, usus est ad ineundam concordiam Josephus ope Joannis Strzalkowski venatoris Leopoliensis, sed frustra. Rixantur itaque de privilegiis Szumlanski et Swistelnicki et in judiciis Relationum, coram judice Joanne Casimiro adjudicatur Josepho episcopatus.

Mox autem anno 1671 a Michaele rege adjudicatur idem episcopatus Swistelnicio, qua de causa recurrit Szumlanski pro succursu ad comitiola Wisznensia die 8 Decembris anno 1671, cui adstipulantur Rutheni ritus Nobiles ad eadem comitiola die 7 Decembris scribentes scilicet: Johannes Uhernicki venator Czernihoviae, Procopius Wasilkowski, Basilius Hołynski, Theodorus Żurakowski, Alexander Karłowski et Petrus Witwicki expetentes, ut in futuris comitiis intercedatur Josepho.

Finitur tandem haec causa per commissarios regios Cracoviae in comitiis coronationis die 27 Februarii 1676, scilicet Joannem Gniński palatinum Culmensem, Jabłonowski palatinum Russiae, Joannem Siomowski (? Siemonski) thesaurarium curiae, Hieronimum Kuropatnicki dapiferum Podoliae et Alexandrum Żabokrzycki pincernam Braclaviae, qui statuerunt, quod deberet Josephus pro eo quod invaserit cathedram et propter hoc invasores Nobiles poena infamiae, in comitiis ex remissa decreti tribunalitii ad comitia innodaverit, solvere Antonio Winnicki quindecem millia florenorum. Processus omnis ab utrinque cessat; quod ad laesum vero ab utrinque honorem, statuerunt iidem commissarii ut sibi eligant pro judicio incolas utriusque ritus et eorum sint contenti decissione.

Рукоп. митр. Л. Кишки

Anno 1669 Kolęda dedit episcopatus Premisliensis administrationem Jacobo Susza episcopo Chełmensi ob infirmitatem Terlecii, quod confirmavit Galeatius Marescottus archiepiscopus Corinthi nuntius sub die 21 Novembris 1669 Cracoviae, hoc fuit hoc anno et non 1679 extinctus est Terlecki.

Тамъ же.

5) Въ томъ году іеромонахъ Іоаннкій Галятовскій напечаталъ въ Кіевѣ въ 4 д. л. книгу Мессія правдивый...; въ предисловѣ авторъ повѣствуетъ о явленіи въ Смирнѣ въ 1666 году, жидовского лжемессіи Сабеэа, и лжепророка

Нафанъ Леви, и о смутахъ, которыя произвело оно между Евреями Польскими и Литовскими.

6) Михаилъ король польскій въ жалованной грамотѣ, въ день своей коронаціи въ Краковѣ на соймѣ дня 6 Окт. 1669 г. изданной, а королемъ Іоанномъ III пергам. грамотою съ привѣшенною печатью изданной въ Жолквѣ 1678 г. дня 3 Октября потвержденной, о Креховскомъ Ставропигіальномъ монастырѣ между прочимъ пишетъ: Naprzod poniewaz plerumque przełożeni inferiores uciskać zwykli, y tam gdzie wiele rządow dobrego bydz niemoże rządu, który iest do spokoinego życia regula, pierwsze prawo duchowne Stauropigium od nayprzewielebniejszego oyca patriarchy Cyrilla Konstantinopolskiego synodaliter temu monasterowi Krechowskiemu y zakonnikom wniem mieszkającym nadaię, które iest osobliwym spokoynego y Bogomyslnego życia zakonnego zaszczytem, we wszystkich iego punktach, clausulach, ligamentach, articulach y condiciach, iako nam originaliter authentice producowane y explicowane iest, powagą naszą królewską in toto per omnia ac minima ipsius partę stwierdzamy y approbuiemy. Artículy także y porządek tegoż monasteru Krechowskiego, przez pobożnego Jocla pierwszego tegoż monastera fundatora y ihumena, w testamencie, albo raczey porządku monasterskiego życia y zachowania się opisane, od bracicy iego zgodnie przyięte, de actu w tymże monasterze, roku panskiego 1638, approbuiemy y aby to wiecznie i ni od kogo nie naruszone było przykazuiemy. Do ktorey ordynacicy tegoż ich fundatora namienionego pobożnego Jocla, za pozwoleniem wielebnych Metropolitów Kijowskich prawosławnych Exarchow Patriarchi Konstantinopolskiego opisaney, iako i do prawa ich Stauropigion zwysz namienionego patriarszego stosując się, to im i temusz monasterowi cale i nienaruszenie, teraz i w potomne czasy waruiemy y umacniamy, aby w tym mona-

steru nigdy nie był żaden ambitiosus Ihumen, to iest starszym przez iaki sobie otrzymany przywiley, albo consens od kogokolwiek zaciągniony y podany, ale maia z posrodka siebie z wolnych głosow swoich, kogo sobie upodobaią, każdego roku, czyniąc sobie w swoim ze pomienionym monasterze Krechowskim a nie gdzie indziey, pod czas zaczynaiącego się nowego lata electią iuxta instituta monastica, et testamentum dicti Joelis starszego obierać, a ieśli by kto takowy z iakichkolwiek osob, prawo lub przywiley, albo consens, na takowe Ihumenstwo, albo starszenstwo, takie pokazał, tedy owszem takowe iego prawo ma bydz cassowane y żadnego niemiec valoru, nullitati subjacere debere, miec chcemy y declaruiemy na wieczne czasy waruiąc, aby im wolno takowego, ktoby nad prawa ich iakowe sobie privilegia wyprawował, albo usurpował, w tymże monasteru swoim sądzie okarac, według ich artykułow było, w czym nie odkogo zadney impętiey miec nie powinni, y owszem do sądu exarchi ich patriarchi Konstantinopolskiego, takowego występie na prawa ich następuiącego, iesliby była iaka duchowna osoba deferre, y większego karania na niego w tymże sądzie exarchi urgere pozwalamy, a temu żaden sprzeciwiać się niema i nie może podług ich opisanych monasterskich artykułow. Maiąc tez wzgląd, isz zkąd inąd sustentaciey życia swego, także y ozdub cerkiewnych nie maią tylko z pracy swoiey y szczególniey ocleczyny de communi vivendo na swoy zysk nieobracaiąc prywatny, ponieważ w posrodku swoim maią okresloną vitam monasticam zostaiąc w opisanych swoich articułach stauropigion posłuszenstwa Oyca swego Patriarchi Konstantinopolskiego, iako eo nomine to prawo patriarsze praesentibus stwierdziliśmy y stwierdzamy. Abyśmy tym większą manasterowi temu wyswiadczyli łaskawość, stosuiąc się do Protectiey y Clementiey antecessorow naszych onym wyswiadczonych,

umysliliśmy im pozwolic, iakosz i pozwalamy wolne wymurowanie przerzeczoney cerkwie ich monasterskiey iako i samego monastera, nietylko dla samey ozdoby, ale dla bezpiecznieyszego ochronienia (strzez Boże) iakiegokolwiek niespodzianego ogniowego przypadku, albo wtargnienia nieprzyiaciela, sprzętów i ozdoby cerkiewney, co by się w drewnianym budynku ochronic nie mogło; opatrując osobliwie isz to mieysce swięte dla ochrony ludzi podczas nieprzyjacielskich in cursyi bydz może zawsze potrzebne reclinatorium: do czego cooperabitur tych zakonnikow doswiadczona w dotrzymaniu statecznosci y wiernosci nayjasnieyszym antecessorom naszym y rzeczypospolitcy perseverantia, którą sobie po nich cale obiecuiąc chętnie im z władzy naszey krolewskiey pozwalamy, (co sine omni renitentia wszelkich osób mianowicie dzierzawców teraznieyszych y na potym będących, od których władzy y zwierzchnosci ten monaster z iego okolicznosciami cale excipuiemy) kiedykolwiek upatrzą czas na to sposobny, podług upodobania y przemożenia swego w tymże monasterze cerkiew takową y obronę koło monasteru z fundamentu wymurowac. Waruiemo przytym y to per expressum teraz y na potym opominaiąc dzierzawców pomienionej wsi Krechowa y miec to po nich koniecznie chcemy, aby żadney nad prawa y commisyą z pozwolenia antecessorow naszych względem ograniczenia monasteru gruntow ich de data z monasteru tegosz Krechowskiego roku tysiąc szesc set szescdziesiąt, odprawianą, y przez antecessorow naszych et lege publica constitutione regni stwierdzoną, nie ważyli się żadney pomienionym monastera Krechowskiego zakonnikom y w dobrach ich krzywdy czynic pod winami w teyze Comisiey y w prawie opisanemi; która my commissią y na ten czas in omnibus et singulis eius punctis, tanquam hic expressis hisce praesentibus in aevum powagą naszą krolewską stwierdzamy y w protekcyą naszą krolew-

ską ten monaster ze wszystkiemi iego przynależytosciami, cerkwiami, zakonnikami y ich prawami bierzemy. Obiecuiąc to sobie poniekąd, iż za nas takze y antecessorów naszych maiestat Boski w modlitwach swoich y ofiarach swiętych błagac nie przyminą. Co zaś im y successorowie nasi dotrzymaią praesenti diplomate nostro przyrzekamy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęc koronną przycisnąc rozkazalismy. Dan w Krakowie na seymie generalnym szczęśliwey koronatiey naszey, dnia 6 miesiąca Pazdziernika R. P. 1669 Panowania naszego Polskiego pierwszego roku. Michał Król. Locvs sigilli minoris Cancellariae regni. Joannes Wołowski Varmiensis et Culmensis canonicus secretarius regiae maiestatis.

7) Креховского монастыря монахъ Савва Воловое око, купилъ звонъ за 10.000 зл. пол. разбился въ 1857 и проданъ за 1.300 флор. сребр. имѣлъ слѣдующую надпись;

На честь и хвалу въ Тройцы славимому Богу, соліянъ бы звонъ въ монастыру Креховскомъ до храмовъ Преображенія Господня, Покровы Пресв. Богородицы и Св. Николая коштомъ честного монаха Савы Воловока, якотежь всей по Христѣ братіи тояжь обители, иже да будетъ Господь милостивъ въ день судный. Въ лѣто ,ᾱχξδ мѣсяца Декемврія, дня ї.

Въ томъ году король польскій Михаилъ грамотою отъ 15 Октября затверждаетъ Креховскому монастырю посѣданіе земель его, чтобы монастырь былъ во состоянiи церковь создати и монастырь для обороны отъ непріятеля укрѣпити. Креховскій монастырь обведенный каменными стѣнами, башнями и ровомъ изображенъ видится на ксилографическихъ оттискахъ съ 1699 и 1703 года сдѣланныхъ въ томъ же монастырѣ.

8) — Die 15 Novembris Cracoviae serenissimi Michaelis

Poloniarum regis pro erigenda typographia in monasterio Unioviensi privilegium.

Изъ актъ Уневской архимандріи.

— Stanisław na Radziejowicach Radziejowski, Solecki, Kamionacki etc. starosta, Pan na Kryłowie dziedziczny — na prośbę Panien zakonnych monastéra Kamionki Stromiłowey religii greckiej, reguły s. Bazylego W. przy cerkwi N. Zwiastowania z d a w n a z f u n d o w a n y c h, w którem to monasterze zostaie Panna zakonna rodzaiu tuteyszego miejskiego imieniem Warsonofia Sołąniczanka, mająca chałupę z ogrodem przed monasterem swoią własnę, oyczystą, temuż monasterowi przyległą, a ponieważ przy teyże chałupie, znayduię się plac pusty Kiszczakowski nazwany, sukcessorow żadnych niemaiący, tedy te grunta obadwa... złączywszy ze wszystkiemi przynależytosciami, iako w sobie miewali, tego monastéru Pannom zakonnym na opatrzenie y uzywanie onych wiecznemi czasy daię daruię y od wszystkich ciężarów pomienione dobra... uwalniam... W Zamku Kamionki Stromiłowey 24 Juli 1669. — Упомянутую фундацію затвердилъ король польскій Михаилъ 10 Октября 1670 г. въ Варшавѣ. Въ упомянутомъ женскомъ монастырѣ грамотныя иноки назывались К р и л о ш а н к а м и, т. е. поющими въ крилосѣ. Въ городской Стромилокаменецкой церкви Рождества пресв. Богородицы находилась чудотворная Богородичная икона, самъ городъ стоялъ на гостинцѣ Жолковскомъ ведущимъ въ Бѣлую Русь.

9) — Въ томъ году Іосифъ Шумлянскій ен. Львов. рукополагалъ пресвитеровъ въ Калуши 14 Февр. Въ Рудѣ (близь Стрыя) Февр. 24. Въ Глинянахъ 4 Мая. Въ Фѣрлювцѣ 11 Априля. Въ Г о ш о в ѣ Св Спаса 29 Августа. Въ монастыру Т р е м б о в е л ь с к о м ъ 14 Септем. Въ Межибожу 1. Октовр. Въ Б а р у 10 Октовр. Въ монастыру

Скитскомъ 28 Ноемвр. Въ Потоку Воскресенія Христова 6 Декемвр. Въ Гошовѣ Св. Николая. — Метрика рукоположенныхъ.

10) — Іаковъ Шуша Холмскій епископъ издалъ свои поученія: „Наука іереомъ о повинностяхъ ерейскихъ стороны овечокъ своихъ духовныхъ. Науки для простаковъ розмаитыи. Наука соборная и розные постановеня въ намѣстництвѣ Спискомъ и Бѣцкомъ, и где индей поданыи року 1669, Декабря, а наступуючого въ Іануарю 1670.“ При концѣ сихъ поученій замѣчено: „На що всѣ тыи науки и уставы наши съ подписомъ руки нашей и печатью выдалисмо. Писанъ въ Горбѣ 15 дня.... 1670 року. Іаковъ Суша епископъ.“ *) Поучен. Суши.

11) Сій Апостолъ подаровалъ Отецъ Іоаннъ Павелецкій **) до храму святой живоначальной Троицы до обители Паненской (чину св. Василія В), на грунтахъ Пановъ Загвозкихъ року божого ,ᾱχξδ мѣсяца Мая ї дня.

Записка на рукописномъ Апостолѣ съ XVI. вѣка писанномъ въ листъ сберегается въ библіотецѣ Митрополитальной въ Львовѣ подъ N. VI.

12) Mając czego winszowac sobie, iż mie Bóg móy grzesznika powołał nad wszelką godność moią, abym w tym pobożnym prawosławnym Bractwie Lwowskim zo-

*) Намѣстничество Бѣцкое, такъ названное отъ города Бѣча (Biecz) а Спиское въ закарпатской странѣ, было всю пору подчинено вѣдомству Холмского епископа, кажется, въ отсутствіи уніятского Перемыского епископа, которому тая крайно западная часть галицкой Руси нынѣ по церковному управленію принадлежитъ. Бѣцкое намѣстничество еще до сихъ поръ существуетъ и числитъ до 20.000 душъ греч. кат. обряда, и въ самомъ городѣ Бѣчѣ на рѣцѣ Ропѣ проживаетъ нѣсколько русскихъ родинъ не поглощенныхъ сусѣдною Польщею.

**) То есть іерей Іоаннъ изъ села Павельча. Упоминаемый женскій монастырь находился въ Загвозди близь города Станиславова и былъ уничтоженъ Австрійскимъ правительствомъ, земля оставшаяся по немъ принадлежитъ нынѣ къ Словицкому женскому монастырю

stał społbratem y sługą. Obliguię się za równo z Ich Mościami Panem Bractwem w każdych sprawach potrzebach tak publicznych iako privatnych tak pomyślnych iako y przeciwnych za całość Cerkwie Bożey Bractwa Lwowskiego stawać, tak iakobym za podięte dla imienia Swiętego nieudolne pieczołowania zarowno z Ich MM. Panami Bractwem posłyszał głos sprawiedliwego trybunała Boskiego prijdźte błogosłowenъные Otca moego naslědуjte... Paweł Tetera Brasław. Niżyn. Starosta.

Przepisanie darowania Wielmożnego IM Pana Starosty zwyszmianowanego Cerkwi naszey Moszczy Swięte S. Menczenika Merkuria z originału.

Na cześć y chwalę Boga Wszechmogącego na pamiatkę ninieyszym potomnym wiekom. Ja Paweł Tetera Morzkowski Bracławski, Niżyński etc. Starosta. Wiadomo czynię kożdemu. Ponieważ rzecz trudna dissimulare id, co obseurari nequit. Iż przedtym słyszałem a teraz dobrze wiedząc, o swiętobliwych porządkach prawosławnego y przezacnego Bractwa generalnego Cerkwie Lwowskiey, dedicationis Przenayswiętszey y Przeczystszey Panny Wniebowzięcia Matki Bożey za błogosławienstwem SS. Ojców wselenskich Patriarchów, thronu apostolskiego konstantinopolskiego, założonego, y previlegiis ac diplomatibus, od nayiasniejszych Krolow Ich MPP miłościwych Polskich stwierdzonego, nie chcąc y tego tajć za nayosobliwsze salutis animae poczytuiąc auspicium, iż in album tegoż swiątobliwego Bratstwa iestem z miłości ejusdem confraternii Ich MPanów Collegio relatus et inscriptus. Przeto in monumentum zawdzięczenia, z propensiey Braterskiey et ex voto religionis y własności moiey, do teyze Cerkwi Zasnienia y Wniebowzięcia Przenayswiętszey Panny, Lwowskiego Bractwa, przez grzeszne moie ręce os sanctum, seu reliquias Swiętego Merkuria Męczenika, onego, ktory vitam athei Juliani Sacrilegam,

iako poswiadcza S. Amphilochius y inni, czasow Sw. Wielkiego Bazilego za przesladowstwo wiernych owieczek Christusowych, iussu Mariae coelorum augustissimae imperatricis zwyciężył; ofiarowałem, dałem y darował ku ozdobie przeczoney Cerkwi y pomnożeniu chwały Boskiey, chcąc y observando aby takowe reliquie Swięte, Sw. Męczenika Christusowego za odpuszczenie grzechów moich, nigdy, nigdzie przezemnie, ni przez kogo innego żadnym sposobem od tey Cerkwie przerziczonego Bractwa Lwowskiego odbierane, oddalone y umnieyszane w naymnieyszą odrobinę nie były, ale iż custodit Dominus ossa Sanctorum, aby cale y nieporuszonie bez wszelkiego uszczerbku w swiętobliwey observantiey y reverentiey ne conterantur przy teyże Swiatnicy Cerkwie pomienioney Brackiey tanquam in tabernaculo Dei ustawicznie przebywały y zostawały na wieczne czasy obliguię, pod strasznymi i sprawiedliwym sądem Boskim. Na co ręką podpisuię się y pieczęć przykładam. Działo się we Lwowie die 25 Novembra podług starego kalendarza w dzien y Swięto S. Męczenika y Swiętey Katarzyny Męczeniczki Christusowey Roku Panskiego Tysiąc sześćsetnego sześćdziesiątego dziewiątego Paweł Tetera Morzkowski Brasławski Niżynski Starosta — M. L.

Львовск. Ставропигіального Братства книга стр. 154—155.

1670.

1) — J. W. Jego Mość p. Jan Sobieski, marszałek i hetman W. Koronny obozem stanął na polach Plebanskich (Plebanowka) pod Trębowlą, dnia 15 Lipca 1670, nie bez szkody jednak bardzo wielkiey wszystkich mieszkanców.

Zapiski O. Karmelitow Trębowelskich. Kołko rodzinne str 171.

2) — Obraz Panny Przeczystey, cudami wsławiony z Trembowla do kathedry Lwowskiey cerkwie, zdawna tytułu Sw. Irzego zfundowaney ode Lwa Xiążęcia Ruskiego, do Lwowa wzięty. — Современная записка на полулистѣ въ моемъ посѣданіи. Упомянутая икона была перенесена во городъ Львовъ, чтобы не была при частыхъ набѣгахъ Татаровъ, тимижъ захвачена. По другимъ запискамъ перевезеніе сказаной иконы послѣдовало 1673 года. См. подъ 1673 г.

3) — 25 Listopada Król posyła Hanenkowi hetmanowi Kozaków buławę i inne insygnia z chorągwią. Tych posłow ze wszystkim przejmuie Mnohohreszny wódz Kozaków, Moskwy przyjaciel, posłów aresztuie z resztą co ma czynic posyła do Moskwy po informacyą. — Zapiski Radominskiego Zamościanina.

4) Post fata Antonii Terlecki episcopi abbatia Dermanensis confertur Cypriano Żochowski —

Рукоп. митр. Л. Кишки.

5) — Въ томъ году Іосифъ Шумлянскій Львовскій епископъ рукополагалъ пресвитеровъ въ Гошевѣ Св. Николая 20 Февр. Въ монастыри Язеницкомъ 14 Мая. Въ монастеру Пацянскомъ въ Львовѣ 24. Мая. Въ монастеру Гошовскомъ 5. Іюля. Въ Калацковицахъ. Въ Коломіи 6 Декемвр. Въ Снятинѣ 8. Декемвр.

6) — Во Львовѣ прогностикъ былъ, по подъ валъ одна кравава вода, а друга была по сполу. Y Slonska szli y zniesli (?). — Рукоп. духовн. содерж. XVIII в. стр. 33. см. 1671 г.

7) — Книга Никона Черной Горы, въ листъ, славянской печати, написана, якъ значится на выходномъ листѣ: „въ святѣй обители Густинѣ, въ монастырѣ общежительномъ Прилуцкомъ Св. Живоначальныя Троицы, при отцу Авксентію, игумену Густинскомъ въ лѣто 7178, а отъ Р. Х. 1670, мѣсяца Іюня 14 дня. Напечатана въ

Почаевскомъ монастырѣ въ лѣто отъ созданія монастыра 7303* (1795). См. Лѣтопись Густынского монастыря съ предисловіемъ О. Бодянского, нашеч. Чтен. импер. общ. истор. и древ. Москва 1848 Годъ III. N. 8.

8) — (Написалъ Ирмолой) въ веси Воложи*) 1670. Д. Слоніовскій бренною подклоншеся рукою мѣсяца Февр. 15 день.—Записка на Ирмологіонѣ писанномъ нодъ ноты съ хорошими изображеніями, въ 4. д. л. на 255 л. въ библ. Перемыш. еписк. капитула N. LI. C. 12.

1671.

1) 1671. Хотѣнщина була.

— Турки Каменецъ взяли Серпня ä: a Львовъ окупився и монастырь Креховъ.—Рукоп. духовн. содерж. съ XVIII в. въ моемъ посѣданіи.

2) — 16 czerwca Tatarowie nagle wpadli do kraiu i ledwie nie pojmali Xięcia Dymitra Wiszniowieckiego hetmana.

— W miesiącu czerwcu w Korsuniu Tukalski Metropolita Szyzmatycki Kozakom radzi poddanie się Moskwie.

— Tegoż miesiąca Doroszenko wodz Kozaków pobudza tychże do wybicia się z pod rządu polskiego.

— W Lipcu Hanenko hetman Zaporoski ordę Krymską Tatarów przemawia na stronę królewską w liczbie 30.000.

— W Lipcu Basza Silistryi z wojskiem tureckim staje obozem pod Kamiencem podolskim. Przeciw niemu idzie z wojskiem Jan Sobieski hetman. W obozie polskim niezgoda między wodzami wzrasta aż do porwania się do broni, po

*) Володжь (Wołodz) приселокъ до прихода Селиска Бирецкого намѣст. Саноцкого округа.

ktorej dzieli się wojsko na części. Sobieski zostaje pod Kamiencem, Dymitr Wiszniowiecki idzie pod Zbaraz a Koniecpolski pod Tarnopol. — Zapiski Radom. Zamosc. str. 247.

3) — Dnia 16 Julii krwawe zródło wynikło pod Jezuicką basztą niedaleko pod furtą, po tym Turcy pod miasto podstąpili. Metryka kościoła orm. w Lwowie od r. 1636—1734 str. 18. Dziennik Literac. 1853 N. 34. str. 266

4) — Святѣйшій Патріархъ Діонисій, называемый Ларискій. Року ,ᾱψοα.—Помян. Ставроп. Львовск. братства.

— Владики въ незгодѣ жили, Львовскій Шумлянскій, Виницкого изъ катедры выгналъ.

— Тогожъ року въ осени декретъ выдавъ король Михалъ, казано уступити Шумлянскому и отдати Свистелницкому катедру.

Рукоп. духовн. содерж. съ XVIII в. стр. 33.

— Въ томъ году Іосифъ Шумлянскій Еп. Львовск. рукополагалъ пресвитеровъ въ Каменцы Подольскомъ 1 Апрѣля. Въ Могилевѣ 2 Апрѣля. Въ Стенѣ 17 Апрѣля.—Метрика рукоположенныхъ Львовск. Епархіи.

5) Die 14 Maji Novogrodeci in Capitulo data est potestas recipiendi archimandriam Leszczensem (Leszcz близъ города Пинска) Cypriano Zochowski episcopo Witebscensi a Joanne Małachowski episcopo Premisliensi, cui eidem ipse ad provisionem et sustentationem ejusdem dederat eandem, eo quod eam desolatus sit nec reddiderit Fumalia*), pro quibus non redditis debuit Cyprianus dare trecentos florenos.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

*) Fumale, fumagium, id est lignum necessarium ad fumum seu focum.

6) Надпись на мраморной черной таблицы помѣщенной надъ дверми каплицы находящейся при Успенско-ставропигіальной церквѣ въ Львовѣ.

Ανακενίσθη ὁ θεῖος καὶ πανσεπτος ναος ἐκ βαθρου μετὰ τὸν ὑπερ αγιας μὶ θεοτοκου εἰτισσατίλενΠης της μεγιστης ἐκκλησιας των ρωσσων ται) εις καθρον αιοβιω**) παρα τω τιμιωτατου καὶ ενδοξοτατου ἄρχοντος κυριου Αλεξιου το επικλην Παλαιανος το ἐξ Ιωαννου ος ἐποιησεν την αλαβαν ἐξοδον αυτου δια ψυχικην σωτιριαν καὶ των γονεων αυτω. Ὁς ουτος δριθις κυρ Αλεξιος κτητορ νεος ἐστιν της αγιας μονης ταυτης, καὶ ετελιωθη οὗτος ὁ θεῖος ναος ἐν ἐτει σωτιριω* 1671 (здѣ помѣщенъ родъ герба или монограма въ видѣ букви земля передѣленной вертикально чертою съ выставкою буквъ *А* съ одной *В* съ другой страны герба) *μηνος* 25 *θεου το δωρον καὶ Αλεξιω κοπος. Τα σα ἐκτων σων προσφερομεν Χριστε Βασιλευ Αμην.*

Подаемъ словный переводъ сей надписи по нашему толкованію: Обновленъ есть божественный и всепочтенный храмъ изъ основанія отнюдь (совершенно) пресвятыя Богородицы, сейже поставленъ при большой церкви Русовъ и въ градѣ Львовѣ почтеннѣйшимъ и славнѣйшимъ княземъ господиномъ Алексіемъ по прозванію Палапаномъ (Балабаномъ) изъ Іоанины, который предпринялъ всѣ издержки тоже, въ душевное спасеніе и родителей своихъ. Тотъ же сказанный господинъ Алексей создатель новый есть святой обители сей и совершился сей божественный храмъ въ годѣ спасенія 1671 А + Б Мая 25 божій даръ и Алексея дѣло. Твоя отъ твоихъ тебѣ приносимъ Христе царю Аминь.

Алексей Палапанъ князь или вельможа изъ Албанского города Янины, якъ видно, печатался инымъ гербомъ, нежели

---

*) Вм. *κω*

**) Не стоитъ-ли здѣсь *ι* вм. *λ*, тогда въ словѣ *λοβιω* скрывалось бы имя города Львова, по новогреческому выговору.

другій родъ тогоже имени, употреблявшій герба Корчакъ. Въ надписи говорится, что упомянута каплица, потомъ прозвана Балабановская, была построена на мѣстѣ, гдѣ уже предъ нею находилась древнѣйшая каплица, для постройки новой предъ 1671 г. разрушена, которая кажется 22 Января 1591 года, была посвящена митрополитомъ Михаиломъ Рогозою подъ титломъ трехъ святителей, и находилась подъ колоколницею или церковною вежою. Упомянутая каплица теперь совершенно внутрь перестроена, и древній иконостасъ тояже проданъ, находится въ заведеніи имени Оссолинскихъ въ Львовѣ, помѣщенъ въ отдѣленіи древностей. Подробное извѣстіе о сказанной каплицы смотри въ кроницѣ Львовскаго Ставроп. братства, составленной Д. Зубрицкимъ подъ 1671 годомъ.

7) Помочію божію созданъ бысть сей кимвалъ до обители креховской року божія ҂аχοα дня ї мѣсяца Іюнія.

Надпись на колоколѣ монастыря Креховского, названномъ Соботникомъ.

1672.

1) — Року божаго ҂аχοκ. Туреччина была: взято Каменецъ Подольскій, за короля Михаила мѣсяца Юліа дня єї.

Записка на Тріоди постной изд. Львов. 1642 при церквѣ Св. Духа въ селѣ Перегинскѣ Стрыйск. округа.

— Турки Камянецъ Подольскій взяли, Татаре опустошили край по саму Вислу и людей множество въ неволю забрали. — Записка Добромилск. монастыря.

2) — Были Татаре въ Польщѣ, роспустили свои загоны ажь по подъ Бескиды и людей въ неволю брали.

— Септемврія дня кд въ день вторковый приступили

Татари подъ Перемышль и разомъ подъ Красичинъ, тогожъ дня были ажь по за Тычинъ, людей побрали.

Записка на Прологѣ съ 1632 года, въ библ. Перемыш. греч. кат. Капитула N. LI. E. 6.

3) — Dnia 22 Septembra 1672 roku Kaplan Basza podstąpił pod Lwów we czwartek, a dnia 6 Octobra odstąpił z pod miasta także we czwartek.

Metryka Kościoła Ormiensk. we Lwowie p. 19.

4) — Roku pansk. 1672 Septembra d. 4. Tatarowie pobrali siła ludzi y byli aże pod Rzeszów, niezmierną rzecz plonu nabrano a wszystko w lasach. Tamże y Oyca Jana popa Rozborskiego młodego wzięto y z żoną y z dziećmi dwoima zanieśli ich pod Komarno. Tamże z pod Komarna żona iego wyszła, a iego ścięto y chłopczyka iednego na imię Samuela porzucili pod Komarnem, ale nie długo żyiąc umarł, a drugiego w polu porzucili na imie Piotr y tego niemasz. W tymże roku Kamieniec Podolski Turek opanował. W roku 1672 Tatarzy byli na samy S. Franciszek.

Записка на Тетроевангеліи съ XVI в. въ библ. Перемышел. греч. кат. Капитула N. LII. E. 7.

5) Року божого ,ᾱχοκ о святой Покровѣ была Орда Татарове съ Турками въ Польщи, которіи по самый Бескидъ границу Венгерску людей молодыхъ брали въ неволю, старыхъ стинали, села нѣкоторыя палили. — Записка на печатанной Общей Минеи въ церквѣ села Иванкова въ Скальскомъ деканатѣ.

6) — Сентемврія ї (10) монастыра Воли Деревянской доставали Турки, але за божіею волею ничого не учинили, бо ихъ пятнадцяти забито и килкунадцять пострѣлено и короговъ взято, и такъ зо встыдомъ отступили назадъ, а было ихъ тысячей три.

Записка на книгѣ Толкованіе божеств. Литургіи печат. Москва 1656 г. принадлежащей нѣкогда къ упомянутому монастырю, нынѣ въ библ. русского народ. Дома въ Львовѣ. На описанной книгѣ чтется, что упомянутый монастырь основанъ 1600 года. Тамъже замѣчено: Козакъ Игнатій Бѣлоцерковецъ заставилъ самопалъ изъ Иваномъ Лютимъ, що сотникомъ бывалъ: Иванъ же свой взялъ а Игнатіевъ остался; на Св. Петра въ року бож. ,ᾱχο мѣсяця Іюнія к҃д, взялъ свой Иванъ Лютій въ той день

7) — Sobota przed niedzielą piątą po S. Trojcy. Tu wojsko nasze z pod Usiatyna uchodzi t. j. 12 chorągwi z Jegomością panem Prusinowskim regimentarzem na ten czas.

Sobota przed niedzielą siodmą po S. Troycy. Tu pierwszy raz Tatarowie podpadli i czeladzi siła w polu nabrali, naszych poddanych także: czeladz nasza ledwie uszła nocą. W tenze takze czas Turczyn do Kamienca z wojskami niesliczonemi podstąpił.

12 Sierpnia zamknął się ojciec wielebny (Atanazy Mościcki) z trzema kaplany i bracią trzema na zamku, gdzie przy lasce bożej, lubo inne zamki poddawały się, bronili się póki mogli z szlachtą i mieszczanami i inszemi ludzmi. Zapiski O. O. Karmelit. Trembowelsk.

8) (Въ время игуменства Аѳанасія Березы) прійдоша дніе вняже видѣхомъ злая, нечестивый бо царъ Турецкій съ великими войсками своими и Татарскими, съ нимиже и Дорошенко съ войсками Казацкими пришедше въ землю нашу Россійскую многихъ Христіянъ въ плѣнъ взяша: Церкви божія разориша, Подоля спустосивши и Камянецъ Подольскій опановавши веліе смятеніе Христіяномъ сотвориша. Братія же святія обители сея овіи въ замку Под-

горецкомъ, иніи въ обители и вертепахъ кріющеся бо-
жимъ смотреніемъ вси цѣло сохранены быша; злочестывіи
же въ монастири килка келей огнемъ сожегше и прочія
вещи. По отшествіи нечестивыхъ собрашася братія въ о-
битель святую и благодариша Бога живуще въ ней. — Сино-
писецъ Подгорецко-Плеснискаго монастыря.

9) — Въ тоеже время войска Татарскія осаждали Креховскій монастырь, о чемъ свидѣтельствуетъ слѣ-
дующее письмо Гетмана Петра Дорошенки: „Петро Доро-
шенько Гетманъ зъ войскомъ Запорозъскимъ, Вамъ отцу
Игуменови зо всею законною братіею Креховскому, такъже
всѣмъ забѣжаномъ въ томъ монастыру знайдуючимся. Тимъ
писаніемъ нашимъ ознаймуемъ: ижь дошла насъ вѣсть
жалю, же вы оногдашного дня подъиздъ нашъ Козацкій и Татар-
скій зъ чаты идущихъ, которихъ зъ своего звичаю о зо-
браня товару, кинулися згромили и не мало барзо кранили
и побили, що ажъ насъ и Гана Его милость вельми обра-
зило; бо чимъ бисте мѣли милосердія захованя свое у насъ
и у Гана Его Милости просити, то есте кровь пролили,
чогося не годило чинити. Прето за такій вашъ не прія-
тельскій поступокъ, абисте знаючи Гана Его Милость и ми-
лосердія запобѣгаючи, заразъ чотире тисячи таляровъ зло-
жили, а не тилко дня, лечь ани годины небавячи: конечне
о жалю приказуемъ, бо если бисте того не мѣли учинити,
теды за симъ же листомъ всѣхъ войскъ нашихъ конныхъ
и пѣхотныхъ зъ гарматами, такъ же турецкихъ войскъ
зъ Пашами и Гана его Милости зъ ордами потугу, подъ
своею кучкою обачите, которую огнемъ и мечемъ, бо жа-
дному анѣ духовному, анѣ свѣцкому, анѣ старому, анѣ
молодому не фольгуючи певне знесутъ. Чого уходячи,
абисте заразъ суму выжъ описанную, доброю монетою тимъ
теперь посланіемъ нашимъ Ганьскимъ выстарчили и отдали,
и себе отъ згубы ратовали, и насъ отъ праци, бо певне

вамъ того непокинемо: притомъ васъ Господу Богу пору-
чаемъ. Данъ въ таборѣ подъ Львовомъ дня 25 Септеврія
1672 года — Петро Дорошенко Гетманъ. Рука влас-
ная. М. П.

Въ томъ году (27 Сентября) Козаки съ Татарами осаждали городъ Львовъ. Одинъ изъ подъѣздовъ Татарскихъ стоялъ близь монастыря, откуда изъ монастыря убито бра-
танца хана Селимъ Герея, который 5 Октября сдѣлалъ съ монастыремъ Креховскимъ договоръ, въ слѣдствіе кото-
рого получилъ 4.000 таларовъ битыхъ, о чемъ свидѣтель-
ствуетъ слѣдующая росписка находящаяся въ подлинникѣ въ упомянутомъ монастырѣ: Czynie wiadomo tym moim pisaniem, iżem z monastéra Krechowskiego na Selim Gire na hana Jegomości odebrał od ojcow Krechowskich okupu za wszystkich ludzi, którzy się z różnych wsiy do nich przygarneli sumę tak we złoćie, jako w talarach, i we sre-
brze cerkiewnym, talerow bitych 4.000 na co się ręką moją podpisuię przy pieczęci mojej. Здѣсь слѣдуетъ подпись арабскимъ шрифтомъ. Упомянутый договоръ сдѣланъ 5 Октября 1672 подъ Львовомъ сберегается въ архивѣ Креховского монастыря подъ N. 77. и гласитъ: Od nas naiiasniejszego najłaskawszego i najpotężniejszego Sihim Gieray Hana wielkich ord Krymskich, Nahayskich, Czer-
kieskich, Abazkych, Kabardyńskich, Białogrodzkich, Ocza-
kowskich, Perekopskich, Petihorskich, Semianskich, Ozow-
skich, Sinnich Ord Tatow, Atamanow, wiadomo czynię, żem w manastire Krachowskym z czerci traktat uczyniłem na cztyri tisiącze, i na pięc set talarow; tedi pięcsiet tala-
row oddali, a cztiri tisiąci maią oddac za wszystky mir, co ilie w manastire iest, to ony te czerci na swoy kark wzeli Sioana Teręty. Tedy po odaniu te sumy wolnym czyniny od woysk naszych krimskich, tureckich, kozackich a innych woysk naszych, co dla lepszey wiari s podpisiem

rięki nasze y pieczięc przycisneli. Dzialo się woyskiu Pode Lwowem 5 Oktobra 1672.

L. S.

Silim Gieray Han.

10) — Krol Michał Korybut Wiszniowiecki dał prawo na drukarnie Uniowskiemu monastyrowi 1672. — Помяникъ Уневской Архимандріи.

11) — Монастырь Бесяды (Жолковск. округа) закладано. — Рукоп. духовн. содерж. съ XVIII в.

12) Antonius Winnicki Schismaticus episcopus Premisliensis adactus et constrictus decreto tribunalitio Pimeno Staromieyski religioso, quem incarceraverat; fingit coram primate, quasi is habuerit in manu sua suppellectilia et eadem amisserit, quoniam vero hunc recursum fecit, per legatos seu nuntios ad comitia terrestres, idcirco evocat hanc causam ad se, cassat omnia decreta tribunalitia, veluti sine assistentia sua (quam non requirebatur) obtenta.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

13. — Въ томъ году Іосифъ Шумлянскій Львов. Епископъ рукополагалъ пресвитеровъ въ Львовѣ Св. Іоанна Богослова 2 Февр. Въ Рудѣ и. Выговского (близь города Стрыя) въ Декем. Метрика рукоположен. Львовск. епархіи. Село Руда прежде мѣстечко обведенное земляным валомъ съ замкомъ близь города на ставищѣ принадлежало родинѣ Выговскихъ. Въ Рудѣ у мѣстныхъ жителей сохранилось преданіе, что гетманъ Выговскій имѣлъ пословицу: Продамъ Баръ и Руду и заграю Ляхамъ въ дуду. Одинъ изъ потомковъ его Выговскій принявши лат. обрядъ основалъ кляшторъ Кармалитамъ близь Руды въ Кохавинѣ, гдѣ нынѣ польская парохія съ чудотворною иконою пресв. Богородицы находится.

Емѣловскій ошибается, будто гетманъ Иванъ Выговскій погребенъ въ Рудѣ, ибо въ Черниговской краткой Лѣтописи напеч. N. Бѣлозерскимъ въ южныхъ лѣтописяхъ. Кіевъ 1856 Т. I. стр. 29. чтется: „Татаре, да Чернецкій и Маховскій Ивана Выговского казали розстреляти; а онъ на той часъ, въ избѣ поклякнувши, читалъ акаѳистъ Пресв. Богородицы. Похованъ у Великомъ Скитѣ (Станиславовского округа) и съ женою своею Стеткевичовною, которой когда сказано, же пана забыто, пала и умерла, зоставивши сына своего, еще не великого. См. Львовск. Лѣтопись изд. мною. Львовъ 1868 стр. 4.

1673.

1) По времени же року 1672 за божіимъ попущеніемъ грѣхъ ради нашихъ егда Турки градъ Каменецъ Подольскій и все Подолье мечемъ и огнемъ плѣниша, тогдаже къ граду и замку Теребовельскому року 1673 дошедше, и тамо всѣ свои воинскія силы и хитрости обернуша, и чрезъ дній 14 штурмуючи; міны подъ муры тогоже замку подложиша, хотяще искоренити и истребити. Предстательствомъ же пресв. Богородицы, вѣрныхъ Христіянъ скорой помощницы, образовидно во время настоящея бѣды и смятенія, въ томъ замку иноками зъ монастыря принесеной и храними. Вси тіе подложеныи міны зъ подъ муровъ вылѣтающе на самыхъ же непріятелей, огнемъ ихъ паляще и умерщвляюще возвращалися, а скорая помощница пресв. Дѣва по мурахъ замковыхъ въ образѣ дѣвическомъ и солнечно зрачномъ одѣяніи ходящая не точію отъ вѣрныхъ, но и отъ непріятелей, акибы съ воинственными полками, видѣна была: Яко о семъ отъ господарей Волоского и Молдавского, при томъ же бесурманскомъ воинствѣ съ своими людми знайдуючихся, и пречестного О. Михаила Балицкаго до

оныхъ же господарей страха ради непріятельского обложенія зъ тогожъ замка нощію избѣгшаго достовѣрное бысть свѣдительство. И тако супостаты бездѣлни и страхомъ одержими оттоль отидоша.—Древянная Скрижаль находящаяся въ Львовскомъ Святоонуфріевскомъ монастырѣ. См. подъ 1670 г.

2) Султанъ Турецкій съ всей силою воевалъ Украину, Гумань и другіе городы Украинскія огнемъ и мечемъ опустошилъ.

Записки Добромилского монастыря.

3) — Евангеліе учительное или проповѣдь слова божого выбраные зъ Евангелій святои такъ тыжь съ пророчества, изъ Апостоловъ и съ Ѱалмовъ Давидовыхъ, и иныхъ книгъ належачихъ до проповѣди слова божого. Тыже іерею долженъ еси сію книгу богописменную читати и людей Христіанскихъ на путь покаянія наставляти, и самъ спасеніе получишь. Сія книга глаголемая Евангеліе учительное веси Лежахова храму Св. великого Муч. Хва Никитія (Ярославского Намѣсти.) року бож. 1673 мѣсяца Септемврія дня 1-го Й. Ї. М. Ѳ.*) — Евангеліе учителное Лежаховское писан. XVII в. на 349 л. на опольщеномъ русскомъ языцѣ въ библ. Перемышского епископского Капитула. N. L. D. 4.

*) Подобное поученіе церковное написанное въ употребленіе Архіереевъ, подъ заглавіемъ: Поученіе избрано отъ Св. Евангелія и отъ многихъ божественныхъ писаній, глаголемая отъ Архіерея изустъ, въ всѣ недѣлѣ, на поученіе Христоименитымъ людемъ, или прочитаема (начиная Нед. о Митарѣ и Фарисеи), на опольщенномъ русскомъ языцѣ полуустав. XVII вѣка въ 4 д. л. на 294 л. неполное, находится въ библ. Перемыш. еписк. Собора N. C. 4. Также въ библ. Львовской Митрополіи обр. гр. кат. неполн. въ двухъ частяхъ полуустав. начала XVII на 485 л. подъ N. VII. О времени составленія подобныхъ Поученій для употребленія Архіереямъ или іереямъ, чтется въ одномъ списки того рода Поученіи находящемся въ библіотекѣ Перемыш. еписк. Собора N. LI. L. 1. будто оно преложено съ греческаго языка на рускыя книги въ лѣто ѕ. тисящи ц. ѳі индикта (6700 – 1591 г. 15 индикта).

1674.

1) Поляки подъ Хотимомъ Турковъ побили. Въ томъ же лѣтѣ былъ великій голодъ, жито было по золотыхъ 14; пшеница по 15; людей дуже много вымерло. — Записки Добромилского монастыря.

2) Była woyna s Turkiem w tym że roku było barzo drogo, żyto po 10 złotych, owies po 5, jęczmien po 8, hreczka po 8; przenica po 12; y głod był wielki, po drogach ludzie umierali.

Записка на Тетроевангеліи списаномъ 1561 г. въ библ. Перемыш. греч. кат. Капитула N. LII. E. 7.

3) — Въ Львовѣ и всюди голодъ былъ великій и люди съ голоду цухнули и умирали.

Тогожь року четвертый разъ была поголовщина.

Рукопись духовн. содерж. съ XVIII в. стр. 34 въ моемъ посѣданіи.

4) Въ томъ году русскіе жители въ Львовѣ на Краковскомъ предмѣстью получили королевскій привилей на созданіе Монастыря Св. Іоанна Богослова, къ чему много посбствовало Успенско-Ставропигіальное братство въ Львовѣ. Въ упомянутомъ году былъ въ самомъ дѣлѣ основанъ сказанный Монастырь, а при немъ завязалось мірское церковное братство, котораго начальникомъ былъ избранъ Петръ Кунашевскій членъ Львовского Ставропиг. братства. — Лѣтопись Львовского Ставропиг. братства.

5) Для церкви въ Шляхтинцахъ близь Тернополя купилъ Евангеліе напрестолное изд. Львовск. 1665. „Филипъ Мельникъ Шляхтинскій ꙗ҃ѳ҃ ѓ҃ѥ҃ Септ. за великого короля польского Михаила, въ державѣ дѣдичной маетности его мил. князя Дмитрія Вишневецкого на Збаражѣ Корибута, на тенъ часъ державного пана Самуила Буковского и господина отца Григорія Яцковского.“ Село Шляхтинцы по-

лучило назвиско отъ горы тамже находящейся Шляхтинъ, подъ которою находится источникъ воды „Керница Гетманская“ изъ которого Гетманъ Іосифъ Потоцкій перебывая въ Збаражѣ, казалъ себѣ возити воду, по преданію до сихъ поръ здѣсь сохранившемся. — Записка на упом. Евангеліи.

6) Року ѯаѱод мѣсяца мая дня ѝ. Сей келихъ исправили ихъ милости П.П. братство молодшое Станѣславское до храма Воведенія пресв. Богородицы: а хто бы его малъ отдалити той буде проклятъ, анаѳема и маранаѳа. На той часъ былъ старшій братъ Павелъ Юрасевичъ, Григорій молодшій и иншіи братя Ѳеодоръ, марсалкомъ былъ Злотнѣчекъ.

Записка вырѣзана на выше упомянутомъ потирѣ находящемся нынѣ при храмѣ Воскресенія Христова въ городѣ Станиславовѣ. Церковь Воведенія пресв. Богородицы стояла поблизь уничтоженого Іезуитского костела въ Станиславовѣ, теперь перетворенного на городскую церковь.

7) Юрій Трубецкій агентъ Россійского правительства доносилъ въ 1674 г., что „пріѣхали изъ Польши въ Кіевъ польскаго города Львовскаго монастыря церкви Св. Іоанна Богослова игуменъ да два человѣка Львовскіе мѣщане, а сказались игуменъ Іосифомъ зовутъ Творинскій, а мѣщане, одного Иваномъ, зовутъ Городецкій, да Микулай Перпура (Папара ?), въ прошломъ въ 181 г. авг. въ 24 день, послалъ ихъ изо Львова Львовской епископъ Іосифъ Шумлянскій къ Москвѣ, бить челомъ тебѣ, Великій Государь, о милостинѣ и на строеніе церкви святаго Николая Чудотворца.“

См. Синбирскій Сборникъ, Малороссійск. дѣла N. 28.

1675.

1) — Збаражчина и Подгаечина.—Рукоп. Солотвин.

Ибраимъ баша до основанія разорилъ замокъ Збаразскій, Подгайцы и другіе замки. — Записки Добромилского монастыря.

2) Року ѯаѱое коли Татаре съ Турьками воевали тогьди и Бырязу Татаре забѫрали.

Записка на рукопис. Тетроевангеліи съ XVII в. въ церквѣ села Бубнищъ належащихъ до прихода Тисова за городомъ Болеховомъ. Еще глубше въ горахъ есть приходъ Бряза, почти о милю отъ селенія Бубнищъ, гдѣ находятся скалистія укрѣпленія съ болшими кованими пещерами, служащія нѣкогда мядярскимъ губернаторамъ Чермной Руси, пока отсюда не были вытиснены королевою Ядвигою съ помощью польскихъ войскъ.

3) Лѣта 7.183 мѣсяца.... Гетманъ Дорошенко избіенъ бысть съ вои и положенъ подъ камени на селищи Ярополчъ.

Надпись на бѣломъ надгробномъ камни находящемся середъ села Яропольча, въ Волоколамскомъ уѣздѣ, на большой дорогѣ чрезъ Волокъ въ Зубцовъ, въ 14 верстахъ отъ Волока и въ 18 верстахъ отъ Іосифова монастыря, Г. Громовъ слышалъ отъ мѣстныхъ жителей преданіе, что Дорошенько, на пути въ Москву, куда шелъ на поклонъ къ царю съ горстью приверженныхъ ему козаковъ, былъ убитъ жителями Яропольца, въ отмщеніе за смерть гетмана Брюховецкого. Извѣст. Импер. Археолог. общест. I. 367.—Въ Черниговской Лѣтописи издан. N. Бѣлозерскимъ Южнорусск. Лѣт. Кіевъ 1856 стр. 35, 36 на противъ тому пишетъ: 1675 Петро Дорошенко царю московскому зъ Чигрина прислалъ санжатки турецкіе... Тогожь року Петро Дорошенко царю

московскому поклонился, а поихавъ зо всѣмъ до Москвы на мешканье, и тамъ былъ въ чести царской, а пожившы дѣта многа, померъ на Москвѣ.

4) Въ томъ году скончался въ Лавровскомъ Монастырѣ въ Перемышельской епархіи Стефанъ Петричайка господарь Молдавскій убѣжавшій сюда (1672—1674). Имя его вписано въ помяникѣ Угорницкого монастыря (см. подъ 1683 г.) въ поминальной Уписи Іакова Халипѣнского старости Зволинского.

5) Въ томъ году король Іоаннъ III грамотою изданною въ Браславѣ надъ Бугомъ дня 10 Марта для престарѣвшагося Кіевского Митрополита Тукалского, отдалъ администрацію сей Митрополіи Львовскому Епископу Іосифу Шумлянскому, который уже въ 1677 году обѣщалъ упомянутому королю принять Унію.

6) Въ Львовѣ при церкви Св. Парасковеи [illegible] мая ё дня, (были рукоположены въ пресвитеры) Захарія (къ церквѣ) Честнаго Креста (села) Будкова, (намѣстничества) Бобрецкого, и Іяковъ (къ церквѣ) Воведенія Богородицы (села) Горожаное (намѣстничества) Щирецкого. (На поляхъ листа замѣчено): Тые рукоположены отъ преосвященного Митрополита Презрѣнскаго. — Метрика рукоположен. пресвитеровъ Львовск. епископіи, изъ неполного подлинника, но въ спискѣ описанномъ подъ 1686 нѣтъ сего примѣчанія.

7) Въ томъ году (1675) по всей вѣроятности монахъ Евѳимій сотрудникъ Епифанія Славенецкого совершилъ переводъ изъ греч. языка книги Діонисія Ареопагиты, которой списокъ пис. полууставомъ XVII вѣка, пожертвовалъ штабсъ капитанъ Гвардіи АА. Кавелинъ 1854 году въ библіотеку Скита Св. Іоанна Предтечи Господня, состоящого при Козельской Введенской Оптиной пустыни, Калужской епархіи. Чтен. импер. общ. истор. и древ. Москва 1865 кн. IV. Смѣсь 69.

1676.

1) — Шайтанъ Баша войско польское съ Королемъ и Гетманомъ подъ Журавномъ осадилъ, и тамъ на время миръ съ собою заключили.

Записки Добромилского монастыря.

— Журавенска. Въ той часъ Скитъ згорѣвъ. Война подъ Журавномъ дня 6 мѣсяца Септемврія, кроля Іоанна III облегли. Турцы учинили примѣре.—Записка на Тріоди въ церквѣ Перегинской.

(Тогда подъ Журавномъ при королѣ Іоаннѣ III находился Львовскій епископъ Іосифъ Шумлянскій) *).

— (Въ тое время сожегли Татаре замокъ въ селѣ Перегинскѣ и народъ изъ окрестностей собравшійся въ горскія ущелія оборонился на мѣстѣ названномъ Чута, на потоцѣ тогоже имени, въпадающемъ въ рѣку Ломницу) **).

2) Подъ Журавномъ Турки стояли; втеды и Скитъ (Манявскій) спаленый отъ Турковъ. — Записки ражного содержанія съ XVIII в. въ моемъ посѣданіи.

3) Не по многѣ времени (отъ 1672 г.) вторицею война Турецкая подъ Журавномъ наступила. Тогоже року и часу мѣ-

---

*) О томъ свидѣтельствуетъ надпись на серебряной табличцѣ, завѣшенной на чудотворной иконѣ Пресв. Богородицы Теребовельской, находящейся нынѣ въ митрополитальномъ Соборѣ Св. Георгія Вел. Муч. въ Львовѣ, слѣдующаго содержанія: Turczyn ieden pod czas bitwy pod Żurawnem strzelił tą kulą do osoby Imci Jozefa Szumlanskiego a nie potrafiwszy samego, śpiewaczka za nim w głowę na imie Piotrka tą kulą postrzelił, od której i umarł; a było to w dzien S. Michała A. D. 1676, przy bytności króla Imci tamże pod Żurawnem będącego na tey woynie; dla pamiątki tedy wieczney, na obrazie Nayswiętszey Panny Namiestney u Sw. Jura katedrze ruskey zawieszona.

**) О томъ пишетъ епископъ Іосифъ Шумлянскій въ собственноручно составленномъ инвентарѣ села Перегинска, принадлежащаго къ столовымъ имѣніямъ Львовской Митрополіи: Za Perehinskim w gorach jest miejsce Czuta nazwane, stoi za naylepszą fortecę, za wielką mile, tam są budynki, obronili się od Turków, potędze niemałey pod czas wojny Żurawieńskiej.

сяца Сентемврія дня шестого Св. обитель Скитскую Турцы разорили огнемъ сожегше въ то время игуменствующу въ Св. обители Скитской честному отцу Дороѳею, и паки веліе въ земли сей бысть смятеніе.

— Аѳанасій Береза игуменъ (Плѣсниско-Подгорецкого монастыря) страха ради остави сію Св. обителъ братія же неимущая пастыря вси разидошася и не осташе не единъ въ обители.... Но Богъ не восхотѣ мѣсто сіе Св. въ разореніе попустити вторицею братію Св. обители Скитскія оставлшихся, по разореніи ея и уложи въ мысль прежде помянутому старцу іеромонаху Созонтію (послушанія бо ради отшедъ бяше въ Св. обитель Скитскую), дойде на мѣсто сіе святое паки иже и спроси благословенія отъ настоятеля на той часъ отца игумена Дороѳея, и всей о Христѣ братіи въ сію обитель. Игуменъ же съ честными отцы радостью написаша грамоту яко есть обычай, придаша ему второго брата монаха Ѳому и отпустиша ихъ со миромъ. Приспѣвше же сіи старцы до обители сея святоя Ноемврія дня 6. 1666 року и не обрѣтоша ни единого брата въ обители. (По той причинѣ отправляются къ Луцкому епископу Гедеону Четвертинскому, просятъ благословенія, извѣщая святителя о нерадѣніи бывшаго игумена, на котораго мѣсто святитель поставляетъ въ достоинство игумена старца Созонта). По сихъ достигше Св. Четыредесятницы и праздника Благовѣщенія Пресв. Богородица, (пришелъ въ Плѣснискую обитель) юноша именемъ Павелъ Ломѣковскій отъ благородныхъ родителей и отечества издревле прародительнаго ему веси Чѣшокъ, зъ подъ града Олеска, облеченъ бысть въ иноческій Св. образъ отъ игумена старца Созонта и нареченъ въ монастерскомъ чину Парѳеній (1677). (Въ томъ же времени) нѣкоей нужды ради отъѣхалъ былъ до Львова игуменъ Созонтъ, со братомъ Парѳеніемъ, бяху же единокровныи себѣ. (Созонтъ возвратился потомъ въ свой

монастырь) Парѳенія отдая честному искусному старцу іеромонаху Діонисію игумену Трембовельскому въ послушаніе, который на той часъ зоставалъ при чудотворномъ образѣ пресв. Богородицы Трембовельскомъ, монастыря св. Великомученика Георгія, въ каѳедрѣ Львовской, идеже поставленъ бысть діакономъ помянутый Парѳеній априля 6 дня 1678 года (епископомъ Іосифомъ Шумлянскимъ). Потомъ по желанію Созонта избрали (иноки Плѣсницкого монастыря) игуменомъ старца Ісаію Бузскаго. Созонтъ, яко проигуменъ скончался 28 Января 1693 года.—Синопсисъ Подгорецко-Плесниского монастыря.

4) Joannes Małachowski unitus episcopus Premisliensis occupavit Walawam ab Antonio Winnicki, schismatico Stanislai Temberski*) canonici Premisliensis opera, sed mox est expulsus.

Рукопись митр. Льва Кишки.

5) Declarat Roma 4 Februarii percussores clericorum Ruthenorum incidere in excummunicationem.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

Уже въ началѣ XVII вѣка жаловался уніятскій Митрополитъ Іосифъ Веламинъ Рутскій въ своемъ письмѣ къ Римскому Папѣ: Sacerdotes nostri a quovis percutiuntur sine excommunicationis reatu hoc est a suis Dominis (польской шляхты), qui jus Patronatus habent, carceribus mancipantur, et aliis poenis afficiuntur. Nonnulli nobiles in eam devenerunt impietatem, ut eos laborare tamquam subditos cogant, et si noluerint, puniant. Consuletur huic malo, si declarabitur illos etiam includi in canone: Si quis suadente diabolo percusserit clericum anathema sit. См. Informatio Velamini Rutski Metrop. Ruth. cum enarratione variarum

*) О польскомъ писатели Станиславѣ Темберскомъ см. K. Niesiecki Korona Polsk. IV. стр. 348.

injuriarum quas experiuntur episcopi et clerus unitus a Latinis, data Romam S. Congregationi praepositae negotiis Ruthenorum. Упомянутого запрѣщенія римского престола польская шляхта совсѣмъ не опасалась, ибо русское уніятское духовенство (не говоря уже ничего о схизматическомъ), даже до послѣдняго раздѣленія Польщи подвергалось различного рода гоненіямъ и пониженію, о чемъ въ нашей сводной галицко-русской лѣтописи XVIII вѣка наведены многочисленныя доказательства.

6) 1676. Протестъ папского Нунція въ Варшавѣ Коринеского архіепископа Магліабехія 1676 года, противъ разрѣшенія короля Іоанна III неуніятскому митрополиту Кіевскому Антонію Винницкому епископу Перемыскому, созвати соборъ въ Львовѣ для разсмотренія разныхъ духовныхъ дѣлъ, противъ приказанія уніятскому Пинскому епископу Маркіану Бѣлозору возвратити отнятую у неуніятовъ церковь, и противъ назначенія Ѳеодосія Васильевича бѣлорусскимъ неуніятскимъ епископомъ. — Выписка изъ Краковскихъ трибунальскихъ книгъ.

7) — Decretum S. Congregationis de propaganda fide, declarans percusores Clericorum Ruthenorum incidere in excommunicationem 4 Februarii 1676.— Суммар.Владим.стр. 267.

1677.

1) — Мѣсяця Мая дня ïs Збаражь Турки збурили.

— Августа дня k̈s подъ Львовомъ Татарове гонилися съ Королемъ (Іоанномъ III).

— Серпня дня ë въ четвертокъ Подгайцы взяли.

— Тогожь року на рождество Христово люди босо ходили, же було тепло.

Рукоп. духовн. содерж. съ XVIII в. л. 34.

2) 7a Martii scribit Josephus Szumlanski Episcopus Leopoliensis ad Papam quod ejuraverit schisma, sed expetit ut senatus sit unitus, item petit Metropolitanus, eo quod adhuc superviveret antagonista ejus Swistelnicki et attestatur eum dedisse scriptum pro Unione jurasse, et a censuris absolutum esse. Scripsit hoc quoque quod non admissurus sit appellationem ad Antonium Winnicki Metropolitam schismaticum, et expetit ut aliquo subsidio juvetur.

Odpisuie Innocentius XI winszuiąc i ciesząc się, ale nie pozwalaiąc ut sit occultus unitus die 11 Septembris. I tak Szumlanski został potym juramencie w recydywie, emisit vero professionem fidei Varsoviae in palatio regio praesentibus rege Joanne III et Cypriano Żochowski Metropolitano die 7 Martii, in qua professione duo observanda, quod Metropolitano non juraverit obedientiam, et quod Halicensem se non nominaverit, sed scripserit nihilominus postea Episcopum, cavit vero sequentia.

1. Ut conservetur Ritus. 2. Ut beneficia conferantur dignis Ruthenis. 3. Ecclesiastici ad solum spectent episcopum et ut designetur forum competens oppressores contra. 4. Confraternitates omnes subjiciantur episcopis. 5. Pensiones tribunalitiae tollantur. 6. Ut sint in senatu. Ut sint deputati tribunalitii. 8. Ut in comitiis primum habeant locum. 9. Ut poenae assignantur illis, qui non supervenerint pro concordia Varsoviam. 10. Privilegia data contra jura subditis episcopalibus tollantur. 11. Ut sint vicini lateri regio. 12. Bona Białosowka (Białotowka?) etc sint penes Szumlanski. Episcopatus Premisliensis totus pertineat ad eum episcopum qui fuit in Schismate. 13. Beneficia in Regno do Koronnych. 14. Grodek i Obarow i Hoszcza et aliqua archimandria et pensio Romana pro episcopo Leopoliensi. 15. Tworowscio conferatur Owrucz. 16. Locus congressus a rege designatur. 17. Ne Romani statim acce-

dant cum missis ad ecclesias graecas. 18. Religiosi pertinent ad loci Ordinarios. 19. Bigami Conserventur. 20. Collatio archiepiscopi Leopoliensis tollatur. 21. Koadjutoria Chełmska Szeptyckiemu, a Szlachectwo Korendowiczowi.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

3) Ве Львовѣ при церкви Успенія Пресв. Богородицы ѡ҃ѳ҃з Декаврія ѥ҃ (рукоположенъ въ пресвитеры Епископомъ Львовскимъ Іосифомъ Шумлянскимъ монахъ) Леонтій Побалинскій монастыра Выдубицкого Кіевскаго, бывшій архідіаконъ его Милости Отца епископа Львовского Шумлянского.

Метрика рукополож. пресвитеровъ Львовск. Епископіи стр. 26.

4) Сія книга глаголемая Поменикъ церкве брацкое Луцкое въ року 1618 писати зачатый: а презъ мене многогрѣшнаго іеромонаха Іеремѣю Савицкого законника каѳедралного Луцкаго, съ послушанія тутъ на тотъ часъ въ року 1677 мешкаючого, слово во слово рукою моею власною за отпущеніе грѣховъ переписаный. На оборотѣ сего заглавнаго листа Савицкій—Худина нарисовалъ посединѣ въ кругъ крестъ на полумѣсяцѣ; а сверху и снизу сего герба написалъ соотвѣтные стихи. Помянникъ распредѣленъ Савицкимъ на три части: въ первой помѣщены роды особъ стану шляхетнаго, во второй особъ стану духовнаго, въ третьей стану посполитаго; вначалѣ поминаній Савицкій приложилъ три указательные реестра родовъ, въ помянникѣ вписанныхъ. Въ послѣдствіи, неизвѣстный инокъ, въ 1748 году тщательнымъ почеркомъд описалъ, якъ въ поминаніяхъ, такъ и въ реестрахъ продолженіе помяника и оправилъ его въ новый кожаный переплетъ. Въ упомянутомъ помянику Крестовоздвиженского Луцкого братства приводятся слѣдующіе русскіе роды извѣстны также въ нашемъ отечествѣ для своего ревнованія и жертволюбія.

„Тутъ зачинается поменикъ церковного Луцкого Братства зацъне урожоныхъ Ихъ М. пановъ и князей шляхты обывателей Волынскихъ ктиторовъ, святыя обители сея ставропигіу патріаршого Воздвиженія честного и животворящаго креста Господня.“

1. Року 1618 мѣсяца Ноембра дня 16, на несмертелную память родъ сей княжатъ И. М. Святополковъ Четвертенскихъ, которіи идутъ отъ Володимера монарха всея Россіи, найпершого Христіянина.

2. Князя Стефана Святополка Четвертенскаго, подкоморого Браславскаго.

3. Князей Пузыновъ р. 1637.

4. Пана Лаврентого Древинского, чашника землѣ Волынское.

5. П. Александра Мозелѣ р. 1647. 6. П. Тимоѳея Головинского. 7. П. Андрея Подгороденского р. 1634. 8. Пановъ Рогозинскихъ р. 1634. 9. П. Якова Гарабурды.

10. Панее Дамяновое Павловичовое, судиное кгродское Володимерское.

11. Пана Адама сирѣчь Андрея Урсула—Рудецкого *). 12. П. Іякова Дорогоницкого и жоны его Оксиміи. 13. П. Миколая Боговитина. 14. Панее Кграбовецкое. 15. П. Николая Борейка Кнерутского. 16. П. Кукоского. 17. П. Ѳеодора Воютинского. 18. Пановъ Еловицкихъ р. 1638. 19. П. Михаила Нападовского. 20. П. Михаила Кропивницкого, подсудка Браславскаго и жены его Евдокіи Головинской р. 1640. 21. Панее Киндерскои, чашниковое Браславское. 22. Панее Лаврентовое Древинское, чашниковое Волынское 23. П. Александра Жабокрицкого р. 1647.

*) Онъ былъ основателемъ православнаго Чорненского монастыря, учрежденного имъ 1631 г. въ селѣ Чорной надъ р. Горынею.

24. П. Александра Немирича. 25. П. Самуела Гумницкого р. 1668. 26. П. Павла Русиновича р. 1652. 27. П. Володимера Зубцевского, городничого Луцкого, 28. П. Александра Мокарского. 29. П. Китайчича Романа. 30. П. Петра Калусовского. 31. Панее Маріи Гулевичовое. 32. Панее Туберскои Ирины, съ повѣту Володимерского р. 1640. 33. Пановъ Савичовъ. 34. Панее Хорошковое. 35. П. Люлѣ обивателя повѣту Кіевского. 36. П. Маѳея Ясеницкого. 37. П. Евстафіа Трацевскаго и жены его Анны. 38. Панее Екатерины Соколовой Смоковской. 39. П. Лва Козинского. 40. П. Лукіана Соболевского р. 1650. 41. Ядвиги Валицкой Ивановое Мордвиновое. 42. П. Ковальского. 43. П. Богдана Братковского скарбника Браславскаго р. 1673. (Противо послѣдняго въ семъ родѣ имени — Даніила, приписано съ боку „невинно отъ Ляховъ страцон. р. 1702.) 44. П. Василія Подлѣского р. 1672. 45. Панее Анны Лясочинскои р. 1675. 46. П. Пасенковского. 47. П. Максиміліана Булыги р. 1669. 48. П. Томаша Сосницкого. 49. П. Павла Лоскоцкого р. 1653. 50. П. Павла Селявы р. 1657. 51. П. Яна Прекгалинского и жены его Екатерины Корпиловцевны. 52. П. Павла Шолкгенѣ. 53. П. Сидора Подгаецкого р. 1654. 54. П. Романа Яроцкого р. 1654. 55. Панее Урвановое Маримушанки. 56. Панеи Ѳеодоры Павловичовой судинои Володимерскои. 57. Пана Александра Езерковского, намесника Буркграбства Луцкого р 1677. 58. Панее Александровое Лепесовицкой р. 1639. 59. Пана Николая Мокренского р. 1677. 60. П. Василія Юшковского р. 1677. 61. Ѳеодора Нецевича писара кгродского Володимерскаго р. 1677. 62. П. Лукаша Выговского и жены его Ѳеодоры. 63. Панее Пискоровское Матѳеевое съ Подгаецъ р. 1649. 64. П. Яна Бушинского и жоны его Марины р. 1670. 65. П. Миколая Бобовского р. 1677. 66. П. Самуеля Вышковского р. 1677. 67. Пановъ Балабановъ р. 1677. 68. П. Іякова

Сусла р. 1678. Доселѣ исчисленные дворянскіе роды вписаны въ помянникѣ въ 1676—78 годахъ іеромонахомъ Савицкимъ. 69. П. Ѳеодора Влостовскаго р. 1678. 70. П. Ѳомы Гуляницкого, писаря кгродского Кіевского р. 1678. 71. П. Григорія Тимовицкого р. 1678. 72. Пановъ Павла и Екатерины Трипольскихъ, хоронжихъ Житомѣрскихъ р. 1724. 73. Пановъ Шостаковскихъ р. 1686. 74. П. Александра Ступицкого р. 1686. 75. П. Александра Жураховского р. 1686. 76. П. Максимиліана Верещаки реента земск. Луцкого р. 1686. 77. Паней Маріанны Вышотравчины р. 1717. 78. П. Николая Колчицкого, чеснѣка Летичевского р. 1688. 79. П. Марка Скуратовского р. 1681. 80. П. Петра Скуратовского городничого Житомѣрского р. 1720. 81. П. Ленковича Гуляницкого р. 1720. 82. П. Георгія Полянского, столника Вендинского р. 1720. 83. П. Самуеля Выговского р. 1718. 84. Панее Екатерины Гурской столнѣковой Дрогицкой р. 1740. 85. Ѳеодора Тичинского р. 1735. 86. Ясневел. Его М. Куръ Діонисія на Жабокрикахъ Жабокрицкого, епископа Луцкого и Острогскаго р. 1698. 87. П. Адама Гулевича зъ Воютина р. 1708. 88. Яснев. Куръ Іосифа зъ Выгова Выговского ексархи метрополіи Кіевской, епископа Луцкаго и Острогскаго р. 1728. 89. П. Василія Коссовича писаря консист. епископіи Луцкой 1727. 90. П. Григорія Теодоровича писара конс. епископіи Луцкой р. 1730. 91. Пановъ Горбовскихъ столниковъ Инфлянскихъ р. 1649. Сіи дворянскіе роды записываемы были съ 1678 г.; но въ помянникѣ переписаны набѣло въ 1748 году Уніятскимъ монахомъ. Послѣ года 1749 приписана фамилія пана Павла Рабчука р. 1763. Послѣ No. 61 приписанъ: родъ панее Анны Пузыняки зъ дому Заленскихъ р. 1683. Послѣдній уписъ въ помянникѣ Луцкомъ сдѣланъ 1787 г. Сент. 18. „сродниковъ раба божія Ѳеодора Бензы и жены его Агафіи зъ веси Радомисля.“ Предъ тымъ записанъ „родъ

іеромонаха Августина Славѣнского въ монастырѣ Луцкомъ брацкомъ философіи професcора и тогожь монастыря викарого р. 1778. Флоріяна Яцковского игумена монастыря Луцкого 1785 г.

Перечень русского дворянства чтется также въ братскомъ Каталозѣ, небольшой книзѣ, въ которую вписывали собственноручно имена свои всѣ принадлежавшіе къ братству сему, начиная съ перваго ктитора его до Ивана Ходаковскаго, написавшаго свое имя въ 1701 году и Василія Коссовича приписавшагося въ 1775 году. Здѣсь видно собственноручныя подписи князей Четвертинскихъ, Пузиновъ, Ивана Попѣля, Головинскихъ, Стефана Ярошинского около 1670 г. Яна Федкевича 1693 р. Яна Гуляницкого Денкевича 1699. П. Трипольскихъ; полковника Константина Волка; сотника Антонія Данилевича, Семена Скорохода и другихъ Запорожскихъ Козаковъ. Заглавіе упомянутого братского Каталога гласитъ: Каталогосъ или Реестръ, собранныхъ обще именъ братій еже о Христѣ обрѣтающихся въ градѣ Луцкомъ: и прочаа благородныхъ окрестъживущихъ сыновъ Восточного православія. Року по седмой тисечи 125. А по рождествѣ Христовѣ 1617. Во первыхъ начало сице имать: Отецъ Герасимъ Микуличь іеромонахъ игуменъ Черничицкій, еже и ктиторъ Св. брацтва сего написался... послѣ духовныхъ лицъ слѣдуетъ собственноручная подпись: Fedor Swiatopolk K. Czetwertensky. Михаило Гулевичъ Воютинскій подсудокъ Луцкій. Лаврентій Древинскій чашникъ Е. К. М. земли Волынское р. в. Александеръ Зубцевскій Мостовничій Луцкій р. в. Володимеръ Зубцевскій городничій Луцкій р. в. Крыштофъ Еловицкій Подстолій земли Волынское р. в. Первые листи сего каталога утрачены, нѣтъ листа гдѣ была подпись Петра Могилы, но сохранилась хотя неисправная копія сего каталога, въ которой 1722 года написанъ новый, уже уніятскій „реестръ

именъ и особъ свѣцкихъ вписующихся въ братство молодшее“ Сей реестръ продолжался до 1762 года, и содержитъ въ себѣ имена большію частію окрестныхъ мѣщанъ. Изъ вписавшихся въ чинъ меньшей братіи, первыми были: Игнатій Григор. Кореницкій; Андрей и Иванъ Корпиловцы; Зиновій и Андрей Калениковичи; Павелъ Слизень, Григорій Володковичъ; Андрей Сезоповичъ или Созоповичъ; Иванъ Василевичъ Злоба; Михаило Иван. Шишка; Мойсей Новицкій кравець, и другіе Луцкіе мѣщане. Кромѣ сихъ въ помянникѣ вписаны имена и другихъ славетныхъ пановъ мѣщанъ Луцкихъ напримѣръ: пановъ Гуляковъ 1648 г. пана Василія Шилня, который въ рѣцѣ Стырѣ утонулъ р. 1652 подъ часъ повѣтря; Павла Бѣлецкого на тотъ часъ даскала (учителя) братства Луцкого.“

См. Кіевлянинъ 1841. 304—323.

5) Романъ Величанскій написалъ въ томъ году Тріодь цвѣтную въ селѣ Вѣтвиця (за Болеховомъ) — за которую Витвицкій далъ 50 золот. польскихъ. — Записка на упомянутой Тріоди.

1678.

1) Мѣсто Чагринъ Турки взяли. (Время такъ званной руины Чигринской).

— Дня й Октоврія обозъ подъ Журавномъ облягли короля Турки и сгоду съ ними учинилъ, далъ покой.

— Урожай былъ.—Рукоп. духовн. содерж. съ XVIII в.л. 34.

2) Nuntius dat opem conversinis Josephi Szumlanski episcopi Leopoliensis.

Moritur schismaticus Theodosius Wasylewicz Albae Russiae episcopus post ejus exitum conferantur bona: Grodek, Obarow, Suleniec (sic), Peczersk, Borsuki, Tarasowicze, Dzięciołowicze, Josepho Szumlanski episcopo Leopoliensi a Joanne III rege.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

3) Року ,ᾱχ҃ον дня к҃ Февраля видячи порядокъ святобливый сего Святого братства прето и азъ многогрѣшный вожделѣхъ обѣщатися до скону моего услуживати тому мѣсцу святому храму пречист. и преблагословенной Дѣвѣ Маріи Успенія, и маю волю во всемъ братскую содержати помощію Бога въ Троицы святого и въ память достойнѣйшого рукою моею подписуюся. Piotr Kostyn*). Львовск. Ставроп. братства книга стр. 209.

4) Władysław Jozaphat na Niesuchoiezach y Krechowie Sapieha Czerwonogrodzki, Trabski etc. starosta; Ursula na Żurowie Daniłowiczowna małzonkowie, грамотою своею изданною въ Креховѣ 1678 Марта 4-го пишутъ: Isz my oboie według prawa naszego będąc dziedzicznemi panami, na wsi Krechowie, Kuninie, Wolce y Skwarzaw obudwu... przydaiemy im na używanie wiecznemi czasy pewne grunta w lesie Krechowskim w Jaworniku nazwane. — Упомянутую грамоту король польскій Іоаннъ III потвердилъ въ Жолквѣ 1678 3го Октября. Подлинныя грамоты сберегаются въ Креховскомъ монастырѣ.

5) Въ томъ году напечатана въ Уневскомъ монастырѣ Псалтирь въ 4 д. л., была посвящена архимандритомъ Варлаамомъ Шептицкимъ отцу его Захарію Александру Шептицкому войскому Стрыйскому, при концы книги сказано, что Димитрій Кулчицкій былъ гѣсеромъ и типографомъ Уневскимъ. Въ уписи архимандрита уневского Варлаама Шептицкого въ уневскомъ помянику съ 1681 года, гдѣ уже вписано имя усопшаго архимандрита Варлаама, а упоминается о епископѣ Аѳанасіи Шептицкомъ яко еще

*) Миронъ Костинъ великій Логоѳетъ Молдавской земли сочинилъ описаніе Молдавіи и Мултанъ Журн. народ. просвѣщ. 1847 N. I. II. Rogaski Lud. Dzieje ksiąztw Naddunajskich Warszawa 1861 T. I. 758—777. Jozefa Hrab. Dunina Borkowskiego Pisma Lwow. 1856 I. 239—274.

живущемъ, названъ, кажется, послѣдняго прадѣдомъ Ѳеодоръ, дѣдомъ Александеръ, Ѳеодора бабкою.

1679.

1) Року божія ,ᾱχ҃ος мѣсяца Мая дня к҃ї по страшливомъ спустошенію Турецкомъ и Татарскомъ подъ часъ воины Журавенской, Галича, Крилоса и всего Покутя и до грунту спаленія церкви Крилоской Успенія пресв. Богородицы, зо всего церковного аппарату и книгъ злупленя азъ Іосифъ Шумлянскій божію милостію епископъ Львовскій, Галицкій и Каменца Подольского подалемъ всѣ новые подлугъ потребы церковные книги до церкви Столечной Успенія пресв. Богородицы Крилоской Галицкой спасенія ради моего зъ повинности уряду Епископского моего и на каждой книзѣ таковый надпись далемъ, яко и на той книзѣ Евангелія, а ктобы з тихъ которую тимъ способомъ якимже колвекъ неслушнымъ неприязнымъ и шкодливымъ отъ тогожъ мѣсця святаго отдалити, и той написъ зъ книги которой колвекъ выдрати, таковый нехай отдаленъ будетъ отъ облича божія и вѣчныхъ неуйполъ мукъ, яко Дафанъ и Авиронъ, около которыхъ книгъ подъ тимже неблагословеніемъ нашимъ и клятвою, абы началникъ Крилоскій священникъ теразъ и напотомъ будучій порадку перестерегалъ и лядаяко ихъ неховалъ, мѣти хочемъ, и оніе до рукъ на сей часъ честному Григорію Дубасовичу священнику и намѣстникови тоейже церкви таковимъ же способомъ вручаемъ. Въ Крилосѣ мѣсяца и дня вышей реченнаго. Іосифъ Шумлянскій Еп. Львовск., Галицкіи и Каменца Подольскаго.

Записка на Евангеліи напрестольномъ печати Львовск. въ Крилоской церквѣ близь Галича.

2) — Media abo wynalazek do gruntownego postanowienia pokoju y zawarcia traktatu od Jaśnie Wielm. Imci

P. Marszałka y Hetmana W. Koronnego Imci P. Piotrowi Doroszenkowi Hetmanowi Zaporozskiemu z woyskiem Zaporoskim y całą Ukrainą w zamku Stryiskim dnia 8. Januarii 1679 podane. Miscelanea, тека содержащая въ себѣ письма историч. содержанія, на русскомъ и польскомъ языкахъ съ XVII вѣка стр. 67—71. въ библ. Перемышскаго епископ. Капитула N. LXVIII L. 44.

3) Преставися Антоній Винницкій архіепископъ (?) Премискій положеный въ церкви препод. Отца нашего Онофрія въ Монастыру Лавровскомъ. Новы Завѣтъ въ 4. д. л. Лавровскаго Монастыря N. 898, принадлежащая нѣкогда іеромонаху Іларіону Добрянскому, рожденному 1666 году 11 Ноября, постриженному въ Лавровскомъ монастырѣ 1700 Мая 6.

4) — Въ лѣто 6187 а отъ рождества Христова 1679. ноеврія ѩ назнаменахъ азъ смеренны Досиѳей архіепископъ и митрополитъ Сучавскый и въ сея Молдавіи, и ексархъ Плагинопъ, и мѣстодрьжитель Севастійкаго. да отслется сіе святое Евангеліе на свое мѣсто на Крылосъ себо яко ныже свѣдитель ,6652 бяше тогда отъ създаніа егда написася; уже сѫть минули 535 лѣтъ греческаго царства, ѳ-го лѣта Іоана Комнина Константинаградскаго. — Записка на пергаменномъ Тетроевангеліи Галицкомъ 1143 года сберегающемся нынѣ въ Сунодальной-библіотецѣ.

5) Въ Городку Солономъ (близь Львова) мѣсяца Декамврія дня ѩа ѧаѯод року, Инокентій Винницкій на діяконы консекрованный былъ дня и мѣсяца вышей мнованого, номѣнатъ епископіи Премыскои и Самборской. (Іосифомъ Шумлянскимъ Епископомъ Львовскимъ).

Въ томже Городку Декамврія дня ѩѳ ѧаѯод року на священно (sic) былъ консекрованный Инокентій Винницкій Номѣнатъ епископъ. (Въ томъ же году) въ Катедрѣ Львовской Декамврія дня ѩѳ ѧаѯод року, (были рукоположены)

Стефанъ изъ Перегинска (къ церквѣ) Св. Тройци, (намѣстничества) Калуского, и Петръ изъ Небылова (къ Церквѣ) Св. Михаила, (намѣстничества) Калуского. (На странѣ замѣчено) Тые консекрованые суть отъ Панкратія Митрополита Грецкого.*) См. подъ 1681 г.

Метрика рукополож. пресвитеровъ Львовской Епископіи стр. 36.

6) Electus est in episcopum Premisliensem Ioannes Winnicki. Szeptycki Barlaam archimandrita Unioviensis dał mu habit in Decembri.

Anno 1679 (Antonio Terlecki) succedit Ioannes Małachowski unitus et durat usque ad annum 1691, quo converso Innocentio Winnicki schismatico ad unionem, post obitum Alexandrii Augustini Łodziata episcopi Chełmensis transfertur ad episcopatum Chełmensem.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

Vitam Antonii Winnicki (скончался 1679 г) descripsit Pimen Staromicyski, quod fuerit avarus et praedo, quod diripuerit suppellectilia ecclesiastica post Krupecki, quod Sanctam unionem vocaverit maledictam; Unitow y Dysunitów wiele zabił, zakonnych panien i innych dziwek defloratione poczynił, i u siebie trzyma w izbie et profanavit tak Monaster S. Spasa jako Smolnicę, y trzyma nad niemi Ochmistrzynią ciotkę swoią Pawłową; że sakrę ma na metropolię nie od patriarchy, ale od prostego chłopa; że fałszywą monetę robił. Hi sunt recomendationes pseudoepiscopi. Pimena zato że Unitą został, więził niedziel czternascie y dwa dni w zimie, aż uciekł do podczaszego Wielonskiego, a potem do krola na skargę chodził.

Рукоп. митр. Л. Кишки

*) Не тотъ-ли Панкратій въ 1681 въ мѣсяцѣ Августѣ былъ поставленъ Іаковомъ Патріархомъ Цареградскимъ въ чинъ Митрополита Каменецкого, Подольского и Ексарха всея Малыя Россіи См. изданныя мною Акты относящіеся къ исторіи южнозападной Руси. Львовъ 1868. стр. 51 N. VIII

7) Die 25 Februarii electus in episcopum Mohiłowiensem Clemens Tryzna hegumenus Vilnensis schismaticus post obitum schismatici episcopi Theodosii Wasilewicz; accepit a Ioanne III privilegium pro hoc episcopatu et pro villis Peczarensibus: Peczersk, Borsuki, Cwirki, Tarasowicze Słoniny, et cum transfretorio vulgo przewóz in Borystene; tam cum villis Wierbicze, Wołotowin, Podbuże, Smoły, Lesniki, w wojewodztwie Mscisławskim. Data privilegii Grodnae. Sed cum Cyprianus Żochowski metropolita supervenisset ad regem, et dixisset Tryznam esse amissum hominme, rex vero vocavisset eum ad se, et ille coram rege stetisset tanquam piscis mutus, tunc rex ad Tryznam affatur: Ave sacrum Chrisma, Panie Tryzna, czy zdrowa twoja Schizma! Exnunc tradidit ad manus privilegium extraditum Tryznae Cypriano Metropolitae, quod etiam nunc in archivo conservatur. См подъ 1681.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

8) Zwierciadło kaplanskie dla codziennego się w niem przeglądania kapłanom swieckim y zakonnym, podane y napisane przez Xiędza Jozepha Pietkiewicza starszego Bytherskiego Sekretarza Or. D. B. M. R. P. 1679.

A teraz powtornie przepisane W. O. Alexim Lelikowiczem tego zakonu Sw. R. 1722. w Werchracie.

Рукопись въ 12. д. л. 71. картъ, въ немже Rozmyslania na dni 8. Mowy starych zakonników — въ посѣданіи почет. канон. Якова Шведицкого приходника Св. Параскевеи въ Львовѣ.

Имѣетъ новѣйшую записку: Ex libris Gregorii Harasiewicz parochi Jaktoroviensis est donatus. Reverendo Szostakowski O. S. B. M. Упомянутый Григорій Гарасьевичъ былъ отцемъ извѣстного Архипресвитера Львовск. Митроп. капитула Михаила Гарасьевича.

1680.

1) Quietat die 2 Novembris Iosephus Szumlanski episcopus Leopoliensis successores Winnicki de receptis metropolitanis suppellectilibus, quae acceperat Antonius Winnicki postobitum Dionisii Bałaban Metropolitae disuniti.

2) Winnicki Innocenty Przemyski prawuie się z chłopami Straszewickiemi i tegoz roku zostaje episcopem, broni mu Małachowski, ale dla Kuchmistrza Gałeckiego nic nie wskurał.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

3) (Antonio Winnicki mortus 1679) successit anno 1680 Innocentius Winnicki frater Antonii, seu satius nepos ex uxore, qui ut supra dictum est, amplexus est unionem, eo quod Uniti vix non omnes jam ecclesias ei adimerunt. Moritur Innocentius casu fortuito, jussit enim se totum insui panno, et aqua Hungarica aliisque pinguibus materiis illiniri, ut hoc medio dolores sedaret ventriculi, doctor vero cum filum vellet rescindere in defectu cultri, igne proscindere voluit, et absque ullo remedio extinguendi ignis eundem combusit, obiit nihilominus cum magno cordis contritione Anno 1694. Successit ei Georgius Winnicki in saeculo Gabriel frater ejus germanus, qui et metropolitanum postea adeptus est fastigium, hic vero obiit 1713 die 22 Septembris in Straszewice.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

4) Въ Крилосѣ Галицкой Катедры дня ка Ноеврія ѧаѱи року. Превелебный Отецъ Инокентій Винницкій, совершися на епископы отъ ясне превелебного Его милости отца Іосифа Шумлянского епископа Львовскаго, Галицкого и Каменца Подольского, адмѣнѣстратора Метрополіи Кіевской, такъ тежъ и отъ боголюбиваго Іосифа Волошановского епископа Мокачовского, и Варлаама Шептицкого, архимандриты Унев-

ского, и при бытности иныхъ многихъ духовныхъ, велебныхъ игуменовъ, и шляхецького стану людей годныхъ, и поблѣчныхъ особъ.

Метрика рукополож. пресвитеровъ Львовской Епископіи стр. 41.

5) — ѱпи (7188) Іюля въ 13 сю книгу первую полозвину Пролога, пожаловалъ Великій Государь Царь и Великій Князь Ѳеодоръ Алексѣевичь всея великія и малыя и бѣлыя Росіи Самодержецъ въ Скитской пустынной Воздвиженской Монастырь, которой въ Галицкомъ повѣте.

Записка на Прологѣ напеч. въ Москвѣ 1675 за мѣсяць Декабрь въ моемъ посѣданіи.

6) — Со поспѣшеніемъ Отца и Сына и св. Духа купивъ рабъ божой сию книгу евангелие напрѣстолное Иванъ Волосовичь и давъ е до храму пресвятой Богородицѣ Покровы до села до Кутувъ (нынѣ Старые Куты), давъ еи за отпущение своихъ грѣховъ и за родители свои: а потому уставъ Федорь Па(в)ловичь нето*) его и порядилъ си й знову да еи (и)ти на мѣсце свято до храму Покрови пресвятои, й давъ за рядбу ѣ золотихъ лядскихъ, а хто бы е отнимавъ отъ того мѣсца — року божого — въ лѣто ,ѕрѱи (7180).—Записка на рукописномъ четвероевангеліи съ XVI вѣка, разряда болгарскаго, списокъ съ древнѣйшего подлинника, сберегается въ библіотецѣ Народного Дома во Львовѣ. На концѣ книги слѣдующая приписка тарабарскимъ письмомъ: Фаросикош. лшжкыж. шкеднавиж чолноци нлжле. жминке. лыпецюхъ, норисжи пал. арии. То есть: За молитовъ святых отец наших Господи Исусе Христе сыне божій помилуй нас амин.

*) Древнорусское нетій, братаничь или сестриничь. Санскрытское напъ, сынъ ср πεφός, neptis.

7) — Зимы не було и лѣто добре на все було, только жито не плонне було.

— Тогожь року Декемврія 18 въ суботу комета була настала (мѣтла) велика и тревала долго.—Рукоп.духовн.содерж. съ XVIII в. л. 34.

— Въ мѣсяцю Грудню появилась комета велика на заходѣ о которой астрологи говорили, що долгота ей имѣла 675 миль.

— Снова маленкая комета показалася.—Записка Добромилскаго монастыря.

1681.

1) Die 26 Martii accesserunt ad Unionem, sed fictae Josephus Szumlanski Leopoliensis et Innocentius Winnicki Premisliensis episcopi Varsoviae praesentibus Stanislao Witwicki, Kijoviae episcopo, Stanislao Jabłonowski summo duce exertuum Lithuaniae, Andrea Potocki palatino Cracoviensi, Joanne Niemierzyc palatino Kijoviensi, et Francisco Gałecki culinae regni praefecto, commissariis qui ejusmodi dederunt declarationes.

1. Ritus Graecus in integro conservabitur.

2. Beneficia ecclesiastica indigenis, koronnym w koronie, Litewskim w Litwie de ordine S. B. M.

3. Na Ihumenie praesentabit loci Ordinarius.

4. Duchowienstwo należyć ma do sądow Episkopskich jako i wizyty.

5. Episcopi aequiparantur latinis episcopis.

6. Aby iednego Deputata mieli.

7. Pensio Tribunalska tolletur.

8. Na Seymikach post Senatores mają zasiadać i wotować.

9. Blisko boku krolewskiego na Seymach assystencya.

10. Mieszczanie po magistratach ad instar Litwy domy in circulo civitatis mieć mają.

11. Metropolia Kijowska przy koronnych, a elekcya iey od Litwy i korony póki zaś żyie Żochowski, aby do Rzymu należeli adinstar Polskich biskupow.

12. Administracya Metropolii przy Szumlanskim.

13. Parochi Premislienses maneant sub jurisdictione Joannis Małachowski, qui manserant, donec ad aliud transportentur beneficium.

14. Grodek, Obarów, Hoszcza i dobra Poleśkie mają zostawac przy Szumlanskim, a biskup Smolenski ma oddać te dobra które trzyma. Podgrodzie alias Sokoł ustąpione od Gałeckiego Kapitana applicetur Lwowu i od kwarty liberatur. Winnickiemu avulsa wolno vindicare oprocz tych, których wzięto do ekonomii Samborskiey.

15. Pobór włożony na monaster Derewlanski cassetur. Monastery zaś wszystkie ad jurisdictionem episcoporum.

16. W dobrach duchownych mają bydz ab episcopis podawani kaplani, pro illis Seminaria erigantur, a swieccy per scholas ad philosophica et theologica studia admittantur.

17. Bazyli Korędowicz, Alexander Żurakowski, Jan Mokrzycki, Alexander Kruczkiewicz (sic), Konstantyn i Alexander Tarnawski admittentur do nobilitacyey.

18. Zaleći król Papieżowi ne fiet transitus de ritu ad ritum.

19. Ne se immisceant episcopi latini et ne protegant excommunicatos. Dzierzawcy aby wykrocznych nie ochraniali, ale ad censoros oddawali.

20. Ut redeant ad Patriarcham, si ille sit Unitus.

21. Anni 1677 constitutio deducatur ad effectum.

22. Protectio regia personis et bonis appromissa.

Professi sunt quoque fidem Barlaam Szeptycki Unioviae, et Sylvester Tworowski Owruciae archimandritae in manibus Stanislai Witwicki episcopi Kijoviae praesentibus iis qui supra, et insuper Cypryano Żochowsky Metropolita, Leone Załęski Vladimiriae, Jacko Susza Chełmiae et Joanne Małachowski Premisliae episcopis, Stephano Martyszkiewicz protoarchimandrita, sub Francisco Martelli Archiepiscopi Corinti Nuntii; praesente quoque Josepho Słuszka vexilifero Lithuaniae, Joanne Stanislao episcopo Premisliensi, Thoma Karczewski vexilifero Sanocensi metatore castrorum, Michaele Winnicki, Georgio Malejewski archimandrita Czerejensi in Palatio regio.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) — Szczepłoty (Monasterium) z Winnickim, a Skit z Szumlanskim wadzą się o co komissia in Octobri w Skicie przez Gałeckiego kuchmistrza persecutora Unionis, który Skitskich continet in officio.

— Triznę do Malborku za korespondencię z Moskwą kazano chwytać. См. подъ 1679.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

In Kuprowicze moritur Ligarida metropolita Hierosolimae, sepelitur Ławrowiae. Moritur vero die 27 Januarii 1681.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

3) Въ 1681 въ мѣсяцѣ Августѣ грамотою изданного на греческомъ языцѣ Константинопольскій патріархъ Іаковъ поставилъ Панкратія Каменецкимъ, Подольскимъ Митрополитомъ и Екзархомъ всея малыя Россіи. См. изданныя мною Акты относящіяся къ исторіи южнонападной Руси. Львовъ 1868 стр. 51. N. VIII. Не о томъ ли греческомъ митрополитѣ Панкратіи упоминается подъ 1679 годомъ, посвятившимъ 25 Декабря въ Львовской епископской катедрѣ двухъ пресвитеровъ. См. выше подъ 1679 г.

4) Въ томъ году Святѣйшій Патріархъ Никонъ Московскій вписанъ въ Памян. Ставроп. Львовскаго

братства. Патріаршество Никона продолжалось съ 1652—1658 годъ: съ 1658 по 1667 г., по причинѣ удаленія изъ Москвы патріарха Никона въ новый Іерусалимъ, патріаршими дѣлами завѣдывалъ Питиримъ, митрополитъ Крутицкій. Никонъ скончался въ Ярославли 17 Августа 1681. Ему принадлежитъ составленіе такъ званной Никоновской Летописи до 1680 года, напечатана въ Петроградѣ 1767—1792; Скрижаль, Москва 1656 г.; Духовный рай, т. е. описаніе монастырей на Аѳосѣ и Валдаѣ.

5) Брустуры прежде малое поселеніе основанное пришелцами изъ Закарпатскихъ странъ изъ Брустуръ, именемъ Рыбарюки, которыи разширили село 1681 года. Первая малая церковъ построена здѣсь 1706 года, первый іерей былъ Константинъ Левѣнковскій.

Записка на Евангеліи напрестолномъ изд. Почаевск. 1780 въ селѣ Брустурахъ.

6) Комета на небѣ стояла, то есть мѣтла. Записки различ. содерж. съ XVIII в. въ моемъ посѣданіи.

7) Въ томъ году издано печатью въ городѣ Венеціи: *Ανάθημα της τιμης* Добродителми, и благочестіем украшенному ꙋскуснѣйшему и пѣломудрѣйшему мужу кур Григорію Кірніцкому въ Россіѣ Лвовскія земля обывателю, егда ученіа своего трудовъ достойную мзду в преславной Академіѣ Патавской учительства глаголю философичного изволеніем, и совѣтом всѣх в купѣ учителей совершенный воспріят степень вкратцѣ отческимъ его діалектом чрез Іакова Седовского описано. Року отъ рожд. Хва ѧ҃ѱа мця Юлія ї. (Въ серединѣ заглавнаго листа виньѣтка, изображающая надежду съ круговою надписей: Spes mea in Deo est. Затѣмъ внизу: в Преславном градѣ Венеціѣ В типографиѣ Марка Гинамма позволеніемъ Старших. На оборотѣ заглавного листа изображеніе св. Вел. М. Георія на конѣ, убивающаго змѣя, съ боковими буквами С. М. Х. Г. Ниже слѣдуютъ четыреститшія, греческое и русское съ подписью буквъ Г. К. (вѣроятно Григорія Кирницкого). На второмъ листѣ посвященіе: Преосвященному и Превелебнѣйшему іего милости господину отцу Аѳанасію Валеріану архіепископу метрополитѣ Филадельфискому и проч. В купѣ и всѣм іхъ млтим п. п. Гражданом Венецкимь Братіи и ктиторем цркве стго вел. моученика Христова Георгіа вѣры святыя восточно каѳолическія православным сыномь Іаков Седовскй здравія й благоденст. и проч.

Нѣкто Григорій Кирницкій „обыватель Львовскія земли въ Россіи“ — Якъ сказано въ текстѣ, совершивъ благополучно путешествіе на Востокѣ и посѣтивъ четырехъ Патріарховъ, изучивъ латинскій, греческій и италійскій языкъ, обучался въ Италіи и произведенъ въ Падуянской академіи въ докторы философіи. Землякъ его Яковъ Седовскій, пріѣхавъ въ славный градъ Венецію, нашелъ тамъ нѣкоторыхъ изъ Галичанъ, занимающихся наукой. Между ними онъ позналъ и Кирницкого, человѣка ученого и постояннаго въ греческомъ православіи, которого „жадна прелесть свѣта не могла отвести отъ святой вѣры до проклятой секты“ и свѣдавъ, что мѣстные жители Греки Венеціанскіе граждане, пособили Кирницкому получити степень докторскую, онъ (Седовскій) написалъ по тому поводу стихъ на своемъ родномъ языцѣ и напечаталъ его кирилицей въ типографіи Марка Гинамма изъ Венеціи. Нѣтъ сомнѣнія, что якъ Кирницкій, такъ и Седовскій были Русскіе Галичане, вѣроятно изъ города Львова. Описана книга сберегается въ библіотецѣ Львовск. Ставроп. Заведенія. См. Библіограф. находки въ Львовѣ. Я. Ѳ. Головацкого СП. 1873. стр. 23.

1682.

1) Die 11 Aprila daie Jan król moc siedzić cum libertatibus trzy osoby na gruntach cerkiewnych w Przemyskiey diecezyi, bakalarzowi, kantorowi i Wytrykusowi et subjicit episcopo.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) Tekelli fit rebellis imperatori Leopoldo, Turcae se subdit et aliquod recipit fortalitia. Рукоп. митроп. Л. Кишки стр. 765.

3) Сію книгу зовемую Тріодь купилъ рабъ божій благородный Василій Волчинскій Вата Волошинъ рахмистръ короля милости з села Мѣстковичъ за отпущеніе грѣховъ своихъ и далъ за то золотыхъ ѥ, и даровалъ ей до церкве Ковынской до храму Преображенія господа и Бога Спаса нашего року бож. ,аѯпѳ Марта ѧ. Записка на Тріоди постной южной печати, находящейся въ библ. Перемышленского епископ. капитула N. LII. C. 12.

1683.

1) 1683. Вѣденщина была. Рукопись писана въ Солотвинѣ различ. содержанія съ XVIII в. въ моемъ посѣданіи.

2) — Король Іоаннъ Третый съ войсками ходилъ подъ Вѣдень, Турковъ побѣдилъ, бывшу въ той побѣдѣ съ королемъ преосвященному епископу Львовскому Іосифу Шумлянскому *). Синопсисъ Подгорецко-Плесниского монастыря.

3) — Турецкій Везиръ съ великимъ войскомъ до 700.000 подъ Вѣдень, престольное царское мѣсто привелъ, и приступалъ до него чрезъ килька недѣль, и былбы со всѣмъ

*) О присутствіи епископа Іосифа Шумлянского въ Вѣденской битвѣ и раненія его тамже свидѣтельствуетъ слѣдующая надпись на серебряной таблицѣ повѣшенной на чудотворной иконѣ Теребовельской Матери Божой въ Львовскомъ Митрополитальномъ Соборѣ: Ta kula, w walnej bitwie króla Imci Polskiego Jana III pod Wiedniem z wyzyrem y Turkami, postrzeliła Imci X: Josepha Szumlanskiego w lewe ramie, Episkopa Lwowskiego, Administratora

взялъ, еслибы не оборона всевышняго и пресв. Богородицы, которая сердце польского короля Іоанна III натхнула, и тотъ же, съ войскомъ своимъ козацкимъ и цѣсарскимъ, побѣдилъ и разбилъ Турковъ подъ Вѣднемъ, и подъ Стригонемъ еще большую одержалъ побѣду. Записки Добромилского монастыря.

4) Die 27 Januarii comitia Varsoviae inchoata, 18 Aprilis finita hora tertia post mediam noctem, in quibus est decisa conjunctio armorum contra Turcam. Die 15 Augusti Joannes rex Cracoviae versus Viennam accellaravit, die vero 12 Septembris Turcas sub Vienna profligavit—Рукоп. Митр. Льва Кишки стр. 765.

5) Przemyski i Lwowski episkopowie Kaminskiego przywabiaią do siebie aby co oznajmił o wizytach.

Na Seymie inhibicya zachodzi z Rzymu, aby interessow Szyzmatyckich nieacceptowano

Die 30 Octobris Minscensis congregatio cassatur.

Рукопись Митр. Льва Кишки.

6) Die 12 Martii Jubileum datur pro Ruthenis.

Рукоп. митр. Л Кишки.

7) Азъ смиреный Варлаамъ Шептицкій Архимандритъ Уневскій купихъ книгу Евангеліе дня 3 Декембря 1683 року одъ сукцессоровъ ихъ милостей отцевъ Желиборскихъ епископовъ Львовскихъ за золотыхъ триста пятдесять важныхъ гривенъ сребра шесть. На тое рукою моею подписуюся по польску и по руску: Варлаамъ Шептицкій архимандритъ Уневскій.

Тоеже Евангеліе вѣчными часы до мѣсця святого Уневского отдаю Пречистой Богородицы, а подъ възглядомъ того, же по войнѣ Турецкой подъ часъ взятіа Каменца Подоль-

Metropolicy Kijowskiey, który był praesens w tey bitwie przy boku króla Jegomości, w niedziele w południe, to iest, dnia dwunastego Septembra Anno Domini 1683, a dla wieczney pamięci, na obraz najswiętszey Panny Trembowelskiej Lwowskiey Swiętego Jura kathedrze dnia 28 Octobris anni ejusdem zawieszona.

ского (29 Августа 1672) зубожалъ былъ монастырь Уневскій, три гривны сребра монастырскаго продалося на хлѣбъ монастыреви. Нагороджаючи тую шкоду, отдаю сіе евангеліе монастыреви Уневскому, которое абы вѣчными часы при мѣсци семъ зоставало. Облигую монхъ сукцесоровъ подъ судомъ Божимъ и клятвою св. Отецъ триста осьмнадесять, иже въ Никеи, абы тое Евангеліе вѣчными часы въ Уневскомъ монастерѣ было на що ся подписую. Варлаамъ Шептицкій архимандритъ Уневскій. W Uniowie ultima Decembris 1696 po kupieniu tey xięgi we trzynaście lat oddaię tę księgę monastyrowie Uniowskiemu. B Szeptycki archimandryt.

Записка на Евангеліи напрестольномъ печати Львовской 1644 г. находящемся въ Уневской приходской церквѣ.

8) Цвычене: всегдашнее монастырское, яко законникъ маетъ цвичитися въ святомъ стану иноческомъ, и теченіе свое отправовати въ справахъ законныхъ, выбрано, изъ розныхъ цвиченій духовныхъ поважныхъ монашескихъ учителей, трудомъ Гавріила Домецкого, недостойнаго архимандрита пречестныя святыя великія обители пречистыя Богородицы общежительного Сумонова-Монастыря, въ наученіе возлюбленной о Христѣ братіи моей и дѣтямъ; отъ сотворенія міра ѕ҃рча, году, отъ воплощенія же Бога слова, ѧ҃ф҃пг индикта, а҃і мѣсяца Декемврія.

Рукопись писана Уставомъ влистъ 32 листовъ, языкъ не множко спольщенъ, сберегается въ библіотецѣ монастыря Креховского Ч. С. В. В. N. 48.

9) Сей поменникъ св. обители общежительной названная Угорники списася року бож. ѧ҃ф҃пг-го мѣсяца Марта дня ѓ҃. Писанъ въ листъ на 19 листахъ на заглавномъ листѣ съ изображеніями Св. Петра и Павла, Сошествія Св. Духа и Благовѣщенія Пр. Богородицы. — На стр. 7. Благород. родъ и домъ велмож. его мил. пана Георгія Барбовского и панѣ его ѯеніи, и чадъ ихъ Елени, Екатерины. Стр. 8. Тоже пана Константія Туркула и благороднаго пана Андрея. Между именами усопшихъ приводится: Дзюкерія, Мирона, Величка. Стр. 9. Пресвелебного іеромонаха Іоиля Зеленого намѣстника Угорницкого. Стр. 10. Благород. домъ и родъ Маріи Моргуловой мешкаючи въ Селѣ Ваневичахъ. Между именами чтется: Злата, Граждана. Въ той же уписи инымъ почеркомъ дописано позднѣе: Ередіаконъ Аѳанасъ Волчинскій клесіашь (еклесіархъ?) Митроп. Сочавск. Стр. 10. Поминаніе Василія Купра зъ землѣ Молдавской зостаючого въ селѣ Шиптичахъ. Стр. 12. Велмож. его мил. пана Іякова Халепѣнскаго Старосты Зволинского, ієй милости панѣ Маріи; въ той уписи чтется: благор. Стефана Петричайка господаря. (Онъ скончался 1675 г. укрываясь въ Лавровскомъ монастырѣ). Стр. 13. Поминаніе ихъ милостей Господарей земли Молдавской подъ титуломъ архистрат. Михаила манастыра Угорницкого. Стр. 14. Іосифа Шумлянскаго епископа Львовскаго. Стр. 15. Варлаама Ясѣнского митропол. Кіевск. Стр. 16. Евдокіи Потоцкой канталяповой Каменца Подольск. Стр. 17. благор. Савина зъ Молдавы Меделничара и княгинѣ его Рубини Стр. 18. Пани Ѳеодоры Яворской изъ села Турки. Стр. Антоніа Радивиловского игумена Николского пустино — Кіевского. — Сій поминикъ сберегается въ библ. народн. Дома въ Львовѣ.

1684.

1) Pod Kamieniec Podolski woysko powrócono na Turka. — W tym roku był mróz na dwie niedziele przed sw. Pietrzem y pomroziło w polu hreczki, prosa y ięczmieny naraziło.

Записка на Тетроевангеліи писанномъ 1561 года, въ библ. Перемышел. Греч. кат. Капитула N LII. E. 7.

2) Administratio episcopatus Luceoriensis data королемъ Іоанномъ III грамотою изд. въ Жолкви 17 Ноября) Josepho Szumlanski, dum Gedeon Czetwertynski confugit Ukrainam.

Lwowski i Przemyski (Episcopi) chcą znieść Stauropigię ale nie mogą.

Georgius Malejewski (archimandrita Czerecensis) Consultor Romae expeditur contra Metropolitanum cum punctis contra eum et Episcopos. (In puncto 31 scribitur) Szumlanski vult esse Metropolitanus cum ultimo fidei exterminio.

Рукоп. митр. Льва Кишки.

3) Остави паству свою, то есть, епископію Луцкую преосвященный Отецъ Гедеонъ Святополкъ Четвертинскій и отъѣхалъ на Кіевскую Митрополію, а епископію король Его Милость (въ) блюстительство предреченному епископу Львовскому вручи, дабы належитое въ ней обрѣталося благочиніе еже благоразумнымъ преосвященного епископа Львовскаго стараніемъ на всегда бѣ явственно. Списисъ Подгорецко-Плесницкого Монастыря.

4) — Іннокентій Винницкій епископъ Премыск. Самбор. и земли Саноцкой издалъ Нравоученіе Іереемъ (касательно епатрахильныхъ датковъ) въ катедрѣ Премыской при церкви Св. Іоанна Крестителя року бож. 1684 апріля 12. Упомянутое поученіе чтется въ рукописи холмского епископа Якова Суши подъ заглавіемъ: Поученія, писан. крупнымъ полууст. въ 12 долю листа на 104 л. съ концемъ XVII вѣка на листѣ 79. Сберегается въ библ. Перемышск. епископского Капитула N. L. A. 5.

1685.

1. Seym w Warszawie, Orda koło Brzeżan, Trębowli, Uscia, Bołszowca i Stanisława, Janowa *) pod Trębowlą dobywaią. Zawałow wybrała (orda). Kozowę wycięto, a Lwów dopiero o obronie myśli.

Turcy i Orda pod Kamiencem a Moskwa do Mohilewan posyła aby się poddali wycięciem grożąc. Kamieńskiego conservat Lwowski i nazywa go kijem Boruty diabła. Seym w Warszawie. Sulimenko Kozak z ordą grasuie, Budzanów wybrano.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) Въ томъ году 10 Іюня написанъ помянникъ Краснопустинского Монастыря чину Св. Василія, гдѣ чтется поминаніе Іоанна Виговского Столника Минскаго, въ которого родѣ былъ Александъ епископомъ, тоже Іоаннъ въ монашествѣ Іосифъ епископъ Луцкій. Яко особенные благодѣтели сего монастыря чтутся здѣсь Кристинъ Цѣшковскій Нисенскій епископъ, генералный оффиціалъ Львовскій лат. обряда, записалъ своею грамотою изданною въ Бережанахъ 18 Октября 1776 12,000 зол. пол. Іосифъ Свѣправскій Черниговскій Хоружій въ 1781 г. записалъ 1.000 зол. пол.

1686.

1) Die 20 Decembris z Moskalami pactą wieczne król poprzysiągł we Lwowie.

Рукопись митр. Льва Кишки.

Tegoż roku król Jan w Jasach. Тамъ же.

2) Die 6 Maji pax aeterna inter Moschos et Polonos per Commissarios stabilita, Moschus ope Sophiae et Galli-

*) Яновъ городокъ близь Теребовли и Козова въ Бережанскомъ окрузѣ были тогда укрѣпленними подобно якъ и село Завадовъ, о чемъ до сихъ поръ оставшіеся земляные валы свидѣтельствуютъ.

cini firmata juramento Joannis et Petri Carorum, his conditionibus (injuriae ab utrinque aeternae redditae amnestiae. Tituli conservari jussi. Zaporoviensibus Cosacis a Polonis ex iis qui penes Niemiroviam Pawołociam et Białoceriam a Mochis nulla sit vindicta. Insolentes ab utrinque admitti prohibiti. Million ex nunc Polonis a Moscho datur, aliis post annum promittitur. Inter Boristhenem fluvium et Zaporoviam, regiones maneant ad conferentiam Principum desertae. Polotia, Vitebscum, Daneburgum, Newel, Siebiez, Wieliz, Rzeczyca Marijhawque cum meridionali Liwonia, villae a Cosacis neo creatae ad flavium Soza penes Polonos sint.— Liberum fidei exercitium ubique et praecipue in iis, quae recesserunt Provinciis, et hoc debet firmari per constitutionem Contra Turcam defensive Colligatio in aeternum.

A Tartaris limites tueri uterque debet. Notitia detur Turcarum Imperatori de hac Colligatione, ut Camenecum et alias ditiones ristituat Christianitati, si velit pacem. Principes collegati, notificentur quod absque iis non stabilietur pax. Ad Colligationem contra Turcas vocare Gallum, Anglos et Hollandos tum Rex Poloniae, tum Car adhibere media spondent. Contra Turcam frangentem pacta, ambo bellare tenentur secus si ea fregerit, sive Polonus, sive Moschus. Commissarii et judices ad limites stabiliendos Kijoviam destinentur. Commercia mercatoribus licita absque compactatione exceptis Haebreis. Debita privata ne pereant — Latrones puniantur. Iniuriae ad confinia exercitae, officia judicent, quodsi disjudicare non peterint ad Commissarios judicandae reijciantur. In vicinia existentes jurgia subre (?) fugiant. — Hostes non juvent. Rex Poloniae haec pacta juret, et successores confirment quae si pereant in authentico apud altertramu partem valeant, quamvis perierint — Legationes ab solvantur absque Pileis. Legato quavis heddomada quatuor millia, inviato quingenti floreni, Cursori trecenti, deinceps

legato centum quinquaginta, Currus, inviato quinquaginta, cursori triginta assignentur. Aqua praeterea et ligna suppeditari debent. Mercatoribus licitum est cum legatis adire Moschoviam et vice versa, excepto cremato et tabaco. Cum diplomatibus liber per utrasque provincias transitus. Postea ex Lithuania currat Codinum et Mihnoviciam — Tractatus hic Monarchis deferatur.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

3) — Мѣста часть запалася, котре мѣсто зовеся Никополинъ. Рукоп. духовн. содерж. съ XVIII в. стр. 35.

4) Метрика или спасеніе рукоположенныхъ отъ Ясне въ Богу превелебного Его милости Отца Іосифа Шумлянского божією милостію Епископа Львовскаго, Галицкого и К. Подол. Администр. Митр. Кіев. и епископіи Луцкой, архимандриты Печерск. акколитовъ. Отъ року ,аѱз мѣсяца Февраля дне ї зачатая. Въ мѣстѣ Высочцѣ, на Подолю... А переписана, року ,аѱиѕ. Заглавный печатанный листъ съ изображеніями для книги рукописной въ листъ, содержащей въ себѣ въ хронологическомъ порядкѣ имена рукоположенныхъ лицъ въ чинъ діаконскій и пресвитерскій отъ 1668 (дня 2 Февраля) до 1710 года. До 1 Мая 1708 года, было поставлено всѣхъ духовныхъ лицъ числомъ 3116. Послѣ чего слѣдуетъ записка о смерти Іосифа Шумлянского Епископа Львовскаго скончавшагося 16 Іюля 1708 года. На странѣ 131: „Списаніе посвященныхъ акколитовъ отъ Ясне въ Богу превелебного Господина отца Георгія Винницкого Епископа Премыского и проч. На той часъ адмѣнѣстратора епископіи Львовской Галицкой и Каменця Подольского бывшаго, по скончаніи погребовомъ Св. памяти преставшагося боголюбиваго Іосифа епископа Львовского и проч. Въ катедрѣ Львовской дня ї Сентемврія року божія ,аѱн. — Окончавается мѣсяця Іюля 1710 года — на странѣ 134. Описанная рукопись въ кожаномъ переплетѣ хорошимъ крупнымъ [illegible]

уставомъ писана, сохраняется въ Архивѣ Львовской Митрополитальной Консисторіи въ Львовѣ.

5) — (Послѣ кончины Исаіи Бузскаго игумена Плѣсиско-Подгорецкого монастыря, былъ избранъ вторично въ игумены Созонтъ, на которого мѣсто) епископъ Іосифъ Шумлянскій администраторъ Епископіи Луцкой поставилъ игуменомъ Парѳенія Ломиковскаго грамотою отъ 4 Октобрія 1686. Синопсисъ Подгорецко-Плесниского монастыря.

6) Року ѯаѯпѕ мѣсяца Ноемврія дня ѝ (8) преставися епископъ Іоаникій (Зеиканъ) Мистичевскій, на которомъ небощикъ славной памяте погребѣ былъ отецъ іеромонахъ Меѳодій*), намѣсникъ монастыря Мукачовского, и отецъ игуменъ монастыря Угольского Герасимъ, и архимандритъ Митрофанъ. По погребѣ небощика епископа избрахомъ и поставихомъ іеромонаха отца Дороѳея, и отца Ѳеодосія и отца Аѳанасія и отца Іоанникія, мы стану выше описанныи игумени, и также и стану свѣцкого, духовного соборне предахомъ монастырь Мстичевскій новосвященномъ инокомъ выше описаннымъ, да со опасеніемъ пасуть церковь Бога живого, то есть монастырь Мстичевскій. Першая тымъ способомъ жебы мода (?) не была жаднымъ свѣцкимъ людемъ, ближнимъ и далнимъ; другая жадный покревъ (сродникъ?) небощикувъ жадною мѣрою подъ проклятствомъ монастыреви перешкоду нечинивъ; третяя такожде и еромонахи имже предахомъ монастырь и поставихомъ игуменомъ отца Дороѳея, да со спасеніемъ и послушаніемъ душеполезнымъ повенуются. (М. П.): Былъ притомъ Андрей попъ Копанскый рукою власною. Отецъ Стефанъ Мстичевскій рук. влас. Отецъ Петро Бѣлецкій рука власна. Отецъ Тимоѳей Мстичевскій рук. вл. Отецъ Алексей Мстичевскій протопопъ. Береги вармедѣй*). Писалъ іерей Петръ Севмоши.

*) Въ слѣдующемъ году, кажется, Сучавскимъ Митрополитомъ Досиѳеемъ посвященъ въ Перегинскомъ монастырѣ, въ достоинство Раковецкого епископа.

Изъ актовъ Мистичевского Монастыря. См. Свѣтъ. Унгваръ 1867 N. 13.

7) Романъ мѣщанинъ Косовскій купилъ до храму Рождества Христова въ Старомъ Косовѣ книгу Апостолъ (изданія Львовск. 1666) за панованя князя Черторійского воеводы Судомірского.

По записцѣ находящейся на упомянутомъ Апостолѣ въ городку Косовѣ.

Syia knyha kuplena... ot mene mnohohrisznoho do sela Turi**) do chramu Preswiatoy Bohorodycy, aby precz ne odbyrana proszu. Andrey Żurakowski, woyski zemsk. Halicki (собственноруч. подпись). Въ имя Отца (и проч.) придалъ сію книгу глаголемую Трефолой его мил. панъ Андрей Жураковскій з села Турѣ зъ своей державы до храму рождества пресв. Богородицы до монастыря Сваричевского***) за резеденціи честнаго отца іеромонаха Рафаила Манковскаго, на тотъ часъ игумена тогоже монастыря, за преставившагося небожчика младенца Петра Вериги Семигиновского, зде лежитъ тѣло его при св. обители, за свое отпущеніе грѣховъ и родичовъ своихъ преставившися и за свое доброе здоровіе (и проч.) ѯаѯпѕ мѣсяца Октобрія дня ѯд.

8) — Józef Szumlanski episkop Lwowski, metropolii kijowskiej i Episkopii Łuckiey administrator 6 Stycznia 1686 r. wypuscił Samuelowi Szumlanskiemu czesnikowi Podolskiemu dobra wszystkie w wojewodztwie kijowskim do

*) Помадьярски: varmegi — комитатскій (чиновникъ).

**) Село Туря близь городка Долины.

***) Село Сваричевъ близь городка Рожнятова Упомянутый монастырь на горѣ укрѣпленной большими валами въ прикарпатской странѣ на рѣцѣ Чечвѣ.

metropolii kijowskicj i archymandryi kijowskiej należące w possesyę na lat trzy za 21.000 złot. polsk, rachując od Marca 1686 r.

1687.

1) Moskwa kuczy aby woysko szło pod Białogród, grożąc wojną zgodziwszy się z ordą.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) 18 Maji Zydaczoviae consecratur schismaticus Athanasius Szumlanski pro episcopatu Luceoriensi a Iosepho Szumlanski fratre suo episcopo Leopoliensi et ab Innocentio Winnicki episcopo Premisliensi — Die 29 Februarii obrany na Łucką (episkopię) Szumlanski. Тамже.

3) Въ року ,аχпз мѣсяця Мая въ й день. Въ мѣстѣ Жидачевѣ Его королевской Милости Сондовомъ (судовомъ городѣ) въ церквѣ Воскресенія Христова, превелебный отецъ Аѳанасій Шумлянскій съвершися на епископы отъ ясне преосвященного Его милости отца Досиѳея архіепископа Метрополиты Сочавскаго и землѣ Молдавской, Ѳархи святѣйшого Ѳрону Константинопольского, отъ Ясне превелебного Его милости Отца Іосифа Шумлянского епископа Львовского, Галицкого, и Каменца Подольского, администратора метрополіи Кіевской, архимандриты Печарскаго, отъ Ясне превелебнего Его милости отца Иннокентія Винницкого епископа Перемысльскаго, Саноцкого и Самборского и превелебного Его милости отца Варлаама Шептицкого, архимандриты Уневского, превелебного Николая архимандриты Молдавского, и при бытности иныхъ многихъ духовныхъ велебныхъ Отцевъ Игуменовъ и шляхецкого стану людей годныхъ и побожныхъ особъ.

Въ Жидачевѣ дня д мѣсяца Мая року ,аχпз. (Ново поставленный въ епископы Аѳанасій Шумлянскій рукоположилъ пятъ лицъ въ пресвитери при которыхъ замѣчено:) Тіи съверши на іерейство ясне въ Богу превелебный Его милость Отецъ Аѳанасій Шумлянскій епископъ Луцкій и Острозкій первого своего служенія, егда архіерейство пріять, вышъ помененомъ градѣ. Метрика рукоположен. въ пресвитеровъ Львовской епископіи стр. 67.

4) У Стрыю у митрополита Досиѳея, у Польщи, Меѳодій епископъ Раковецкій посвятився бывъ на епископство року 1687, а преставися у Польщи въ монастыри Перегинскомъ року 1693; владичивъ 7 лѣтъ. — Записка на библіи изд. Острож. 1581, во монастырѣ Мистичевскимъ въ Закарпатской Руси. Свѣтъ. Унгваръ 1867 N. 13. См. подъ 1693 г.

5) — Поставленъ бысть епископомъ Луцкимъ Аѳанасій Шумлянскій едино естественный братъ епископа Львовского въ мѣстѣ Жидачевѣ дня 8 Мая, отъ преосвященаго Досиѳея Метрополита Сочавскаго и епископа Іосифа Шумлянского и Инокентія Винницкаго епископа Перемыслскаго, въ то время еще во благочестіи будучаго, присутствующему тойже хиротоніи преподобнѣйшему господину отцу Варлааму Шептицкому архимандриту Уневскому и отцу Николаю архимандриту Сочавскому: и сей преосвященный епископъ Луцкій Аѳанасій Шумлянскій пастырское свое предреченному Игумену (Парѳенію Ломиковскому Плесниско-Подгорецкого монастыря) и всей братіи на писмѣ подаде благословеніе. Синопсисъ Подгорецко - Плеснискаго монастыря.

6) Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій, митрополіи Кіевской и епископіи Луцкой администраторъ архимандритъ Печерскій грамотою своею изданною въ Львовѣ, въ катедрѣ Св. Великомученика Георгія кѣ Априля ,аχпз года вѣдомо чинитъ всѣмъ, особливе еднакъ пречестному намѣстникови Золочовскому Александрови Волчкови и громадѣ села

Голубицѣ, что онъ на инстанціи его милости пана Станислава Дитеницкаго державцы села Голубицы, позваляетъ, чтобы игуменъ и законники монастыря Подгорецкого Плесницкого у близкости того села Голубицы резидующіи въ церкви рождества пресв. Богородицы, тогоже села Голубицы вшелякое набоженство отправляли и сакрамента Св. парохіапомъ тамошнымъ администровали, грунтовъ до церкви належачихъ заживали, зъ тымъ еднакъ докладомъ, ежели его королевская милость панъ мой милостивый позволити рачитъ, о тое мѣютъ поминутые законники пилнеся старати за инстанціею его мил. пана Дитеницкого, поневажь тая церковь отъ многихъ лѣтъ пуста зостала и священникъ для спустошенія села и зарослихъ грунтовъ тамъ при сей жити нетрафился.... Изъ синопсиси монастыря Подгерецкого Плесницкого стр. 41—42.

7) — Дня 24 Септемврія найснѣйшій монарха Іоаннъ Третый король польскій повернувши зъ войны зъ подъ Званца, прибывалъ въ Олеску и въ Подгородцахъ въ маетностяхъ своихъ: тамо пребываючи слыша о давности церкви вышепомененныя и пріѣхалъ самъ особою своею королевскою до сей Св. обители со трома сынами своими найяснѣйшими королевичами польскими Іаковомъ, Александромъ и Константиномъ, и изъ многими вельможами, сенаторами и панами, где обачивши мѣсце, церковь и письмо свое въ церквѣ надъ царскими врати, внутръ олтаря на стѣнѣ выритое, ѧрп року гони Батый Елену княжну, сіи слова зъ личбою прочетше и удивльшеся похвалиша вси Бога и причисту Дѣву Богородицу, яко увидѣвши своими очима отъ такъ давного времени церковъ святую, ни ветхостью вѣка, ниже различными войнами нарушеную. Въ то время помененный игуменъ съ братіею презентовали Его королевской Милости консенсъ албо вышъ именованное отъ ясне вельможного Его Милости Станислава Конецпольского

сему монастырови данное и просили о потверженіе албо конфѣрмацію оного, на що Его королевская Милость яко панъ побожный и Милостивый позволилъ, и не только тое право во всемъ потвердилъ але и больше своимъ письмомъ албо правомъ томужъ монастыреви падалъ: Церковь св. Іоанна Крестителя честнаго его главы Усѣкновенія, и Монастырь во всемъ яко належитъ на новомъ фундаментѣ при криницѣ зъ лѣсовъ своихъ Сасовскихъ и Олескихъ будовати и реставровати позволилъ *). До того еще и въ селѣ Голубица названномъ церковь зъ грунтами до ней припалежитыми тому же монастыреви Плѣсницкому пустинному Преображенскому, вѣчными часы придалъ. Отъ того убо часу въ Голубицы при церкви Рождества пресв. Богородицы старой и вельми спустошенной, братія съ послушанія святаго живяху и много въ строеніи труждахуся, понеже отъ килка десять лѣтъ пусто стояла, огороды поближшіе не змѣриыми борянами и поля дикою гущавою были позаростали.

8) Купилъ сію книгу рекомую Евангеліе напрестолное рабъ божій Евѳимій за здравіе телесное наипаче же за ду-

*) Король польскій Іоаннъ III грамотою своею изданною на пергаменѣ 25 Октября 1667 въ Золочовѣ затверждаетъ выше приведенную грамоту Станислава Конецпольского съ 1663 года 16 октября и кромѣ сего: z osobliwey łaski naszey (пишетъ) tenże Monaster restawrować, na tym że gruncie przy Krynicy y Cerkiew trzecią pod tytułem s. Jana Krzciciela tamże pobudować z casów naszych Oleskich y Złoczowskich z praznikiem trzecim y wolnością drugim dwom podobną pozwalamy... Tudzież dla snadnieyszey sufficientiey do wyżywienia się onych Cerkiew od kilkudziesiąt lat pusto bez nabożeństwa y duchownego we wsi naszej dziedzicznej Hołubica nazwanej, od nieprzyjaciela krzyża Św. zruynowaney do włosci Złoczowskiej należącey zostaiącą z dworzyszczem parochią, gdzie przedtym Duchowny mieszkał ze wszystką do niego należytością, z osobna, sianozęci na dwadzieścia kosarzów y pola, do siewby łanek, ktory się nazywa Ostry, sad Kalenikowski pusty w około okopany, do tegoż monastera Podhoreckiego przyłączamy. Тая грамота облатована въ Львовскомъ городѣ 1688 feria VI pridie festi Circumcis. Christi Domini.

шевное спасеніе свое и за родичовъ своихъ и придалъ его отцу Димитріеви до рукъ власныхъ, а отецъ Димитрій повиненъ неусипуще молитися за блаженного ктиторя Евенмія, а за родичовъ его; абы не важился нѣхто отдалити отъ отца Димитрія, проклятъ анаѳема и марапаѳа и святими отцы триста и йі; при которомъ было килка особъ и отецъ Іоаннъ Вишновецкій отца игумена Заваловского, отецъ который зо мною и издилъ до Львова на имя Петръ року божія ,а҃ѯпз мѣсяца Февраріи дня к. Многогрѣшній іерей Димитрій власною рукою своею наместникъ Болшовецкій. Записка на Евангеліи печат. во Львовѣ 1670 года находящемся въ селѣ Дараховѣ на потоцѣ Брусинцѣ (или Метлѣ) текущемъ въ рѣку Серетъ. Къ приходу Дараховъ (Дериховъ) деканата Теребовельского принадлежитъ сельце Тютьковъ на потоцѣ Тюха.

9) Сію книгу глаголемую Тріодь цвѣтную (изд. въ Львовѣ 1663) предалъ до Монастыря Коломыйского Благовѣщенія пресв. Богородицы до храму пречестному Отцу Венедиктъ Ступнѣцкій игуменъ Богословскій Львовскій (т. е. монастыря Св. Іоанна Богослова) за свое отпущеніе грѣховъ ,а҃ѯпз року. — Записка на упомянутой Тріоди въ церквѣ Благовѣщенія пресв. Богородицы на предградію въ городѣ Коломыя.

10) — Были морози по Божомъ Тѣлѣ такъ великіе, что садовины померзли. Современная записка.

11) Парадигмата или приклады могущіе въсякаго чьтущаго отъ злобы убо отставати къ добродѣтелиже наставити. Избранные отъ книги езыка гречьскаго глаголемые Амартолонъ Сотиріа и написанные Словенски, трудолюбіемъ смѣреннаго іеромаха Самуила Бакачица, Русина родомъ. Повеленіемъ же и иждевеніемъ всечестнѣйшаго и преподобнѣшаго въ священноиноцехъ кура

Василіа Духовника святопавелскаго. Въ святой горѣ Аѳонской, въ скитахъ святоаннскихъ. Въ лѣто Спасенія ,а҃ѯпз мѣсяца Декемврія з̃ дне.

Рукопись писана крупнымъ полууставомъ въ 4 долю листа на 214 листахъ сберегается въ ц. к. придворной библотецѣ въ Вѣдни подъ N. 59.

Вторая часть сей рукописи содержитъ въ себѣ: Дідаскалія христіанскаа въ нейже учитель вопрашаеть и ученикъ отвѣщаваеть. О имени и знаменіи Христіанина и проч.

1688.

1) Król w Wilnie odprawuje Swięta Wielkanocne. Seym w Grodnie zerwał się. Syn Muradyna Sultana na Wołyniu grassuie. Baworowski i Łucki odbili ludzi trzysta, pustoszą zaś koło Dubna, Zborowa, Złoczowa Brodów aż ku Ostrogowi. Umieraią kanclerz koronny Sędomirski y Inowrocławski woiewodowie.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) Die 7 Junij wzieła orda miasto Trębowle y woyska zginęło kwarcialnego, chorągwy ośmnaście y regimętarz wzięty do Kamienca Płomidecki (sic) — Записка на пости. Тріодѣ Львовск. изд. 1642 въ церквѣ Перегинской.

3) Февраля дня 25 въ четвертокъ сирный пришедше безбожніи Агаряне въ повѣтъ Бродскій, и шіи грады церкви божіи и село огнемъ сожегоша и людей безчисленное множество во плѣнъ взяша: тогоже часу и сію Св. обитель (Плесниско-Подгорецкую) не мало ихъ близъ окружища... Благодатью же божіею, яко отъ братій, тако изъ послушниковъ и вещей Монастырскихъ, ничтоже врежено бысть, но вся цѣло сохранена быша. Синопсисъ Подгорецко-Плесниского монастыря.

4) — Великая поводь такъ, що Днѣстерь съ Стрвяжемъ получились, всѣ поля водою покрыли и збожье болотомъ стало.

Современная записка.

5) Во имя Отца и прочь... Азъ грѣшный и недостойный рабъ божій Карпа Постолъ обиватель веси Подберезецкой со женою своею Екатериною купилъ сію книгу глаголемую Тріодь цвѣтную и предалъ ю вѣчными часы за спасеніе свое и отпущеніе грѣховъ и сродниковъ моихъ до обители Преображеня Господня Подгородискаго монастыря, которая книга абы вѣчными часы не отдалена была отъ помянутого монастыря подъ анаѳемою святыхъ богоносныхъ Отецъ. Щося дѣяло при державѣ найяснѣйшого короля его милости Іоанна третого и при панствѣ Львовского.... ясне велможного его милости пана Адама з Грановa Сѣнявского старости Львовского и прочая, при его милости пану Стефану Грановскомъ старостѣ Житомѣрскомъ и проч., при игуменѣ велебномъ Отцы Іосифѣ Творинскомъ тогожь монастыря старшомъ року божя ,ахпи мѣсяца Ноемвря дня десятого. — Записька на Тріоди печ. Львовск. 1688.

Упомянутый монастырь въ селѣ Подгородью подъ Рогатиномъ въ 1744 году прилучено до монастыря Добрянского блызъ городка Щирця. Послѣдній игуменъ Арсеній Сѣницкій оставилъ сей монастыръ 1756 года см. Шематизмъ Провинціи Св. Спасителя Чину Св. Василія В. Львовѣ 1867 стр. 162.

6) Лѣта ,зрчд Сентября въ ѧ вдова Ивановская жена Ипатьевя Московскаго жителя Екатерина Сафоньева дочь сію книгу Прологъ половину года отдала вкладомъ въ поминовеніе родителей своихъ королевского величества короля польского городѣ (?) подъ Львовомъ Преображеніе Господа

Бога и спаса нашого Іисуса Христа въ монастырь Креховскій и пустинно общежительный чрезъ прошенія іеромонаха Васьяна (такъ?) Радкѣевича. Подписалъ сынъ еѣ богомъ данной Иванъ Семеновъ сынъ Боринъ.

Записка на Прологѣ (отъ Марта до конца Августа) напечатанномъ въ Москвѣ 1685 года въ библютецѣ Креховского монастыря N. 81.

1689.

1) Han przysyła, aby odstąpili Polacy Cesarza i oddaie Podole Ukrainę i Kamieniec.

Lyszczynski pro Atheismo judicatur.

Biskup Chełminski na seymie powiedział: aut desinas rex esse, aut succure miseris subditis.

O pieniądze Moskiewskie swar, aby dano na artyleryią a nie szlachcie wygnancom, osobliwie oto zelat kuchmistrz Gałecki persecutor unionis bo zarwał 188 (?).

Moskwa pod Perekopem Tatarow zbiła.

Рукоп. Митроп. Л. Кишки.

2) — Его милость панъ дѣдичный Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій, Галицкій, Каменца Подольскаго администраторъ митрополіи Кіевской, архимандритъ Печерьскій отобралъ Перегинско отъ его милости пана воеводы рускаго гетмана великого коронного ,ахпд, мѣсяца Априля дня s̄ (6). Записка на Тріоди цвѣт. изд. Львов. 1642 въ Перегинской Церквѣ.

3) Seym w Warszawie za Perehinsk dał woiewodzie ruskiemu Szumlanski, że go ustąpil 60m. Małachowski domawia się Walawy, ale kuchmistrz (Gałecki persecutor Unionis) broni, bo ią darmo trzyma. Szumlanski stara się aby Małachowskiego król gdzie indziej przeniosł, ale nic nie wskórał.

Moskwa pod Perekopem Tatarow zbiła.

Рукоп. митроп. Л. Кишки.

4) Парѳенія Игумена Св. обители (Плесниско-Подгорецкой) боголюбивый епископъ Львовскій (Іосифъ Шумлянскій) архідіаконъ своего выправилъ въ великій царствующій градъ Москву, до пресвѣтлѣйшихъ и великодержавнѣйшихъ, благочестивыхъ Царей, въ то время благополучно царствующихъ Іоанна и Петра Алеѯѣевича и пресвѣтлой царевны соцарствующей имъ Софіи Алеѯѣевны, тамо же и до свѣтлѣйшаго кура Іоакима Московскаго и всея Россіи и всѣхъ сѣверныхъ странъ Патріархи зъ своимъ Архіерейскимъ писаніемъ*), Онъ же съ тщаніемъ сіе послушаніе пріемъ, прилежно молитъ преосвященныхъ епископовъ Львовского и Луцкого, дабы во всякомъ своемъ попеченіи пастырскомъ сію обитель и братью въ ней зостаючу имѣли. (Монахи Плесниско-Подгорецкого Монастыря по совѣту отходящого игумена Парѳенію избрала) соборне вся братія отцевъ, Варсонофія Перотоцкого намѣстникомъ, Варсонофія Венедиктовича экономомъ, которому соборне съ послушанія святого повелѣша жити въ монастырскомъ фолварку въ Голубици, при церкви Рождества пресв. Богородицы. Умоливъ же игуменъ велебного старца и отца своего духовного. Макарія Василевича Игумена монастыря названного Волѣ Деревянской дабы до его возвращенія имѣлъ Св. Обитель и братію во своемъ отеческомъ призрѣніи и братолюбномъ попеченіи: самъ, всѣхъ цѣловалъ лобзаніемъ святымъ, отиде во путь, взяже съ собою брата іеромонаха Ѳеодосія и иніе послушники дня 30 Мая 1689 въ четвертокъ. Молитвами пресв. Богородицы и Святыхъ угодниковъ божіихъ достиже царствующаго великаго града Москвы, и вся исправивъ возвратися во своя си. Возвратившу же ся ему съ пути въ обитель сію дня 21 Декемврія, воспѣша братія службу божію и молебныя пѣнія, благодаряще Господа и пресв. Дѣву о благополучномъ возвращеніи игумена своего. По семъ отходя къ епископу, отъ него же посланъ бысть, даде нѣкія вещи къ украшенію церкви божой и обители святой, такоже и братіямъ нужная.

*) Епископъ Іосифъ Шумлянскій писалъ къ московскому Патріарху Іоакиму „еже бы Галицкій престолъ учинити Митрополіею“ См. Письмо упомянутого патріарха къ епископу Іосифу Шумлянскому изъ Москви 22 Октября 1689 г., напечат. въ актахъ южнозап. Руси Львовъ 1868 стр. 29.

По совѣту убо сего (Парѳенія) начаша братія прилежно труждатися и древа на церковь и на келіи уготовляти. Между тѣмъ, благочестивый рабъ божій Михаилъ Демковичъ мелникъ ремесломъ зъ села Суходола зъ повѣту Бродскаго, дарова дерева на церковь пресв. Богородицы числомъ триста. По семъ ремесника на збудованіе оной уѯдналось, дабы церковь пресв. Богородицы честнаго и славного Благовѣщенія устроена была. При семъ усовѣтовали всѣ одногласно, дабы при криницы церковь сію сооружити и не токмо церковь, но и весь монастырь а то рады далекого отъ воды разстоянія. (Желанія совѣтующихъ иноковъ исполнились 1693 года, когда 12 Сентября переселились съ ветхаго монастыря до нового, съ которого прежнюю обитель свою стали называти Скитикомъ). (Первая церковь Плѣсискаго монастыря) „збудована есть отъ княжны Елени, которая княжна знать была вѣры православно христіянской, и прежде бо сихъ временъ на главахъ Россійского народу княжіе сіяли митри. Даетъ того певный и вѣрный документъ надъ царскими врати внутръ олтаря, въ тіе слова напись: „ѵаѱи (1180) року, гони Батый Елену княжну:“ яже и церковь сію въ то время тояжде сооружи княжна, граду Плѣсниску тогда бывшу разорену, явѣ есть; ибо тую церковь не вредимо вышній Господь сохранилъ доселѣ, и прославилъ, же ю отъ посполитого гнѣву своего и запаленя уволнилъ... Мѣстце града Плѣсницкаго, которое негдись на томъ мѣстцу

стояло, и до сего дня зовется Плѣсницко*): яко и окопы и валы значные до сихь часъ даютъ вѣдомость, тіи такъ зруйнованые ижь дубы высокіе, дерева дубравніе на томъже мѣстцу повирастали. См. 1690 г. Синопсисъ Подгорецкого Плесниского монастыря.

5) — Лѣта ѕ҃рчи-го Октября ѝ день по указу великого господина святѣйшаго кур Іоакима Московскаго и всея Россіи и всѣхъ сѣверныхъ странъ Патріарха, данъ сей чиновникъ (Архіерейскаго священнослуженія) изъ ево святѣйшаго патріарха домовые казны Іосифу Шумлянскому епископу Львовскому, Галицкому и Каменца Подольского во святую соборную церковь великомученика Георгія. Записка на упомянутомъ Чиновникѣ изд. Москвѣ 1677 года, въ библ. Львовскаго Капитула.

6) — По повеленю блаженнѣшаго Іоахима Патріархи Антіохійскаго, и всѣхъ четырехъ вселенскихъ Патріарховъ, благословеніе отримавши подаемъ и (артикулы устава церковного братства) до Бѣлого Каменя**) братству церкви храму святой и живоначальной и нераздѣльной Троицы, такъ тежъ и воздвиженія креста Господня року божія ѕ҃аӯпз Марта ѯѳ дня (здѣсь слѣдуетъ уставъ для церковного братства, состоящій изъ 23 главъ) Мѣючи мы Аѳанасій Шумлянскій божіею благодатію епископъ Луцкій и Острожскій Протоѳроній Митроп. Кіевской отъ правовѣрныхъ, благочестивыхъ, и христолюбивыхъ Богомъ спасаемаго града Бѣлого Каменя, мѣщанъ въ крестносномъ союзѣ братства съвязаннымъ при церквѣ Св. и живоначалной нераздѣлимой Троицы, такъ и Воздвиженія честнаго и животворящаго креста Господня зостаючихъ книжицу, подъ апробацію

*) Мѣстность древняго города Плѣсниска, упоминаемого въ Словѣ о Полку Игоря и Русскихъ Лѣтописяхъ называется нынѣ городищемъ.

**) Мѣстечко Золочевского округа

нашу поданную, прозрѣли силу ея, иже есть зѣло полезна, и ко небеси аки лѣствица человѣческая душа творящая въ ней составленія право возводить, на нейже да съхраняютъ сія непремѣнно, съ любовію сердца предреченныхъ православѣрныхъ Крестоноснаго союза братій ублагословивши и утвердивши, да всякъ емлетъ вѣру, печатію епископства нашего и подписомъ власной руки нашей зъмоцнилисмы, на духовномъ соборѣ року ѕ҃аӯпд Луцкомъ. Аѳанасій Шумлянскій епископъ Луцкій рукою власною. (Потомъ слѣдуетъ) Каталогіосъ братскій описаныхъ, въ року 1687 априля 3 дня П. Иляшъ Маркевичъ старшій братъ, П. Даніель Лесковичъ молодшій, П. Іоаннъ Могилницкій, П. Федоръ Волинецъ, П. Стефанъ Маркевичъ, П. Симеонъ Догтяръ. Послѣдняя глава 23 устава гласитъ: Апробованіе и ѵтвержения ухвалы порядковъ братства нашего Виленского; такимъ образомъ Бѣлокаменецкое братство взяло себѣ уставы братства Виленского яко образецъ и предложило тѣже своему епископу къ затвержденію. Упомянутая Рукопись находится въ моемъ посѣданіи.

7) Во имя Отца... Аминь. Купили сію книгу названную Евангеліе рабы божіи Манахинѣ на имя Наталіа и Панкратіа, сесътри рѣдници, а за которую книгу дали монитою польскою золотыхъ тридцять и девятъ. И придаемо е до монастыря Рѣнянского до Успенія пресв. Богородицы часы вѣчными за отпущеніе грѣховъ своихъ, представившихся всѣхъ родителей своихъ, которая книга абы не была отдалена отъ того мѣсця святого, абы и по нашей смерти не было иншого ктитора той книзѣ, только той который будетъ належати и зоставати при обители святой: а хтобы таковый мался находити тей книзѣ, абы малъ ей отдалити отъ мѣсця святого то есть отъ Успенія, теды тень (той) нехай будетъ проклятъ анаѳема... року бож. ѕ҃аӯпд Августа ѕ҃. Іоаннъ Симоновичъ рукою власно. Записка на Евангеліи

изд. Львовскаго 1670, находящагося нынѣ въ церквѣ мѣстечка Янова Теребовельского деканата. Ропянскій женскій монастырь находился въ селѣ Ропянка, въ лѣсѣ въ Станиславовскомъ округѣ.

8) Въ Монастыру Скитскомъ дня 18 Октоврія року ҂а҃рпд рукоположилъ Львовскій епископъ Іосифъ Шумлянскій шесть іеромонаховъ для монастыря Скитскаго, одного іеромонаха для монастыря въ Погони, и также іерея Василія зъ Червленицѣ (нынѣ Черилица мѣстечко) наместничества Потоцкого. — Метрика рукоположенныхъ Львовск. епископіи стр. 74.

9) Anno 1689. Rescriptum (sclavonico idiomate) Joachimi patriarchiae Moschovitici ad Illmum Josephum Szumlanski episcopum Leopoliensem, quod nequeat restaurari Metropolia Haliciensis sine consensu regis Poloniae et conferentia cum imperatoribus Russiae. — Подлинникъ сей грамоты, напечатанной мною, сберегается въ архивѣ Львовск. Митроп. Капитулы.

1690.

1) Tartari qui Zachariam (?) duxerunt Camenecum praedato (sic) tractu Brzezanensi regressi.

Рукоп. митр. Льва Кишки.

2) Comitia finita Varsoviae die 6 Maji, in quibus Perchinsk applicatur cathedrae Haliciensi, quod praedium hactenus in manibus erat saecularium.

24 Septembris quaerulantur przed samym krolem Lwowskim Szumlanski i Przemyski Winnicki na Unitow.

Рукоп. митр. Льва Кишки.

Anno 1690 die 12 Februarii Zułkoviae privilegium serenis. Ioannis III. regis Polonae (in libro pergamineo

descriptam) in rem illustres. Iosephi Szumlanski episcopi Leopol. Halic. et Kamenecensis, datum, quo omnia jura antiqua ad bona Perehińsko servientia confirmantur. Сбе регается въ архивѣ Львовского Митроп. Капитула.

3) Въ Римѣ насталъ папежемъ на имя Пинатель, съ роду Гишпанъ, который мѣлъ лѣтъ ѳ (70). *)

4)—Святѣйшій Патріархъ Московскій Іоакимъ (1674†1690) почилъ о Господѣ около року ҂а҃рчѧ. Помян. Ставроп. Львов. братства.

5) — Ioannes de Wołoska Tyrawa Tyrawski, hic fuit A. D. 1690 podczas wprowadzenia Mikoły presidium do monasterza za miastem. Szymon Josef Bartoszewicz, Jan Galecki, Stefan Łękawski A. D. 1690. Pod czas wprowadzenia presidium do monasteru. Anno D. 1690 die 15 Septembris Szepilak. Надпись на лѣвой стѣнѣ вырѣзана внутрь церкви св. Георгія въ городѣ Сучавѣ, польскими войсками опустошивши митрополиталный храмъ сей, во время введенія гарнизона, кажется до арменского монастыря, укрѣпленного каменными стѣнами и рвами близь города Сучавы еще нынѣ стоящаго.

6) — Аѳанасій Шумлянскій епископъ Луцкій и Острозскій Прототронѣ Мєтрополіи Кіевской (грамотою своею изданной въ Рожицахъ 12 Іюля 1691 г., на прошеніе Парѳенія Ломиковскаго архідіакона епископа Львовского, а игумена Подгорецко-Плесницкого соизваляетъ построити двѣ церкви, одну Благовѣщенія пресв. Богородицы, основану 1691 г. 9 Іюнія, а другую Усѣкновенія чест. главы Св. Іоанна Предтечи, основану 1692 г. 8 Мая, на новомъ фундаментѣ, подъ старымъ монастыремъ Преображенія Госпо-

*) Папа Александерь избранъ 1689, скончался 1691 Января 31; ему послѣдувалъ на папскомъ престолѣ Инокентій XII (Antonio Pignatelli) избранъ 1691 года 12 Іюня.

дня, тимъ еднакъ способомъ, абы помянутая церковь Преображенія Христова, котороя року 1180 отъ княгинѣ Елены збудованная, и до тихъ лѣтъ Богомъ хранимая зостаетъ вшелякой дозоръ около себе мѣла, ижеби хвала Божа въ ней неустовала.... см. 1680 г. Синописецъ Подгорецкого Плесницкого монастыря.

Въ томъ году куплено до храму Вознесенія Христова до веси Диринской (Диринье нынѣ Gierynie близь Болехова) Тріодь цвѣтную — По записцѣ натойже книзѣ.

7) — ѧ҃ч была въ Польщи шаранча велика барзо, которая великого мору и голоду наробила. Апостолъ писан. XVI стол. въ библ. Перемышельского Капитула N. LI. E. 8.

— 15 Augusta Szarancza szła jako woysko połkami nad Jaworowem, ale bez szkody. Rękopism polsk. poetyczn. tresci z XVII w.

— Предъ Усѣкновеніемъ Св. Крестителя саранча шла черезъ четыри тыждни такъ густа, що облаки закривала. Современная записка сдѣлана въ городѣ Самборѣ.

— Шаранча велика на Успеніе была до зимы. Записка на Уставѣ церковн. пис. XVII при Благовѣщенской церквѣ въ городѣ Стрыѣ.

— Szarancza na mil 20 wszerz a w Włoszech myszy. Рукоп. митр. Л. Кишки.

Саранча першая. Рукоп. Соловинска различн содерж. XVIII в.

8) — Августа 19 по полудни на поля монастырскіе прилетѣла шаранча взявшися отъ Св. Спаса (монастыря) зъ Дубна названого и туся крутила ажъ до вечера, и ночовала на поляхъ монастыря Лавровского: которая великіе шкоды починала. Потомъ взявшися полетѣла къ Лиску, и по кильку разы розне прибывала. Востатку зась въ край Венгерскій летѣла... Записка на Новомъ Завѣтѣ въ Лавровскомъ монастырѣ N. 898.

9) — A. D. 1690 die 20 Septembris tanta copia locustarum invasit civitatem Leopoliensem, circa ipsem meridiem, ut parvuli etiam manibus capere potuerunt, uti et capiebant, quae horis circiter tribus transvolabat civitatem. Записка in manuscripto Caspr. Butachowicz scabini Leopol. въ библ. Срменского архіеп. Капитула въ Львовѣ.—Dziennik literacki Lwow N. 35.

10) — Голодъ великій, жито было по золотыхъ ѕ҃і (16); пшеница по к҃ (20) овесъ по и҃ (8). Записка Добромылского монастыря.

— ѧ҃ч за кроля Августа по Воскресеніи Христовомъ жито по трийцеть золотыхъ; пшеница была по сорокъ золотыхъ, горохъ по сорокъ золотыхъ; татарька по двайцять золотыхъ; ячмѣнь былъ по вѣсмьнайцеть золотыхъ; овесъ былъ по дванайцять золотыхъ; сколозьдря была по шистнайцеть золотыхъ. Записка на Прологѣ писан. 1632 дня Перемышельской церкви Св. Иліи пророка, въ библ. Перемышельскаго епископ. Капитула N. LI. E. 6 листъ 134.

1691. Зрн Сир 692

1) Koło Brzeżan i Załozec Orda grassuie.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) Die 17 Septembris St. Congregatio resolvit ut Joannes Małachowski teneat, quod tenet, in episcopatu Premisliensi, et ut illi solvantur congruae quatuor millia appromissa. Innocentio vero Winnicki haec puncta porrecta: 1. Ut metropolitam recognoscat. 2. Ut ei in comitiis assistet 3. Ut habeat duos monachos unitos juxta concordata anni 1681. 4. Ut officialem et vicarios forenses habeat unitos. 5. Ut celebret festum divi Josophat. 6. Ut prohibeat libros schismaticos. 7. Ut curet mitti adolescentes ad Seminaria Pon-

tificia. 8. Jussus est (sic) nuntius gratias agere regi pro zelo in conversione. 9. Translatio ad episcopatum Chełmensem Joanni Małachowski et cessio totius episcopatus Premisliensis Innocentio Winnicki non est permissa, eo quod Joannes petierit coadjutorem eo quod neounitis non statim permittitur cura animarum unitarum, eo quod sancitum sit, ut uno defuncto alius superstes succedat.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

3) — Жолковъ выгорѣла на Мокія — Современая записка на одномъ полулистѣ въ моемъ посѣданіи. Въ слѣдствіе сего пожара король Іоаннъ III Собескій 4 Сентября 1691 грамотою изданною въ Яворовѣ увольнилъ городъ Жолковъ отъ податка чопового и подымного на 8 лѣтъ. S. Barącz pamiątk. m. Żołkwi str. 56.

4) — Кіевскій Митрополитъ Святополкъ (Гедеонъ) князь Четвертенскій, почи о Господѣ року ᾱχϙα — Помянникъ Ставроп. Львовскій. Онъ сталъ быти Митрополитомъ съ 1685 года. Въ помянникѣ монастыря Плѣсницко-Подгорецкого чтется: Четвертинскій Святополкъ Гедеонъ епископъ Луцкій и Острозскій митрополитъ Кіевскій скончался 1690 въ Кіевѣ въ великую четыредесятницу.

5) Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій 10 Іюля 1691 года стар. стиля. въ день Св. Антонія издалъ учредительную грамоту на созданіе Святоонуфріевскаго Монастыря на горѣ Сергіевъ въ селѣ Перегинску, въ память отъисканія села Перегинска для дотаціи Львовской епископіи съ помощію польского короля Іоанна III. Въ упомянутой грамотѣ чтется: Tedy ku wieczney pamięci chwały Bożey na górze Serhyow nazwaney nad wsią Perehinskiey, nad którą Cerkiew y monaster tego S. Onufrego pustelnika antiquitus od lat kilkuset był fundowany, a potym przez nieprzyjaciela krzyza Sw. Batya y Mamaja zruynowany, teraz własnym swoim kosztem Cerkiew i Monaster pod tytułem

tegoż S. Onufrego pust. pobudowałem, y tam trzech zakonnikow reguły S. Bazylego W. t. j. kapłan jeden, Dyakon, y Pustelnik, na wieczne czasy chwały Bożey fundowałem, a czwartego starszego pod którego posłuszenstwem za błogosławienstwem naszym zostawać ci trzey będą. Żeby z teyze wsi Perehinsko victualia w miesiąc podstarości moy bez żadney odwłoki z spiezarni moiey dworskiey za kwitami ręcznemi Oyca starszego oddawał przekazuję, o co i successorow swoich episkopów obowiązuię.

Въ слѣдствіе татарскихъ нападовъ въ 1749 года находился сей монастырь уже въ розвалинахъ (erant de hoc monasterio tantum rudera).

Въ сусѣдствѣ Перегинска находилось три Монастырки. Богородично-Успенскій на потоцѣ Радава, Перенесенія мощей Св. Николая на горѣ Чурикъ (Кириакъ) и Св. Онуфрія на горѣ Сергіевъ, которая, по мѣстному преданію получила свое названіе отъ закарпатского епископа тогоже имени, избѣгшого сюда въ время мороваго повѣтря и здѣсь скончавшагося. Въ 1690 году было въ селѣ Перегиску еще три приходскія церкви: Сошествія Св. Духа (дольная). Рождества Христова; и Рождества пресв. Богородицы. К. Нѣсецкій (koron Polsk. III. 512.) пишетъ: W księgach grodzkich Lwowskich dostało mi się czytać, że Fedor z Xiążąt Ruskich, Cerkiew Kryłoską Halicką funduiąc, wieś do niej Perehynsko nadał. Въ коронной метрицѣ чтется: 1476 in erastino exaltationis S. Crucis, annotatio privilegii Kasimiri regis Poloniae, quo monasterium Perehinsko cum villis ad id pertinentibus in Tutoriam pro augmento suo administrationis, cuidam Swistelnicki datur.

Наконецъ въ 1691 году Львовское Ставропигіальное братство на прошеніе епископа Іосифа Шумлянского надѣлило Перегинскій монастырь церковными книгами. См. Галиц. истор. Сбор. Львов. 1860 III стр. XCIX.

6) — Сія книга рекомая помяникъ обители Пацковскія Успенія пресв. владичица нашея Богородица и присно Дѣвы Марія. Въ ней же съдержатся поминанія усопшихъ православныхъ, помощи ради молитвъ святыхъ, о спасеніи ихъ, яже приносится имѣюще. Списася року божія ҂аѯ҃ча мѣсяца Ноемврія дня ѕ҃і. Въ первыхъ помяни Господи родителей и сродниковъ его милости пана Андрея Жураковского, войского Галицкого, тоеже святыя обители фундатора. Андрея Марію, Анну, Георгія, Михаила, Софію, Александра, Елену, Евву, Анастасію, Марію Анну, Адама, Бойціеха, дѣвицу Людовику, іеродіакона Силвестра, Казѣміра. Михаила, князя Четвертинскаго Михаила р. б. ҂аѱ҃ѯг.

Изъ русскихъ дворянскихъ родовъ вписаны здѣсь поминанія „ихъ милостей пановъ Александра Негребецкого, Петра Кузмича, Іоанна Устрицкого, Александра Чернецкого, благородного Іоанна Мацевича и жены его Анаталіи, мещанина Стрійского, Андрея Пято сотника мещанина Стрійского, пана Павла Витвѣцкого, Коцковича, пана Антонія Чолганского, Василія Ступницкого, Симеона Гошовского Кота, Стефана Креховецкого, славетне урожоного Георгія Змуркевича, мещанина Долинского, Стефана Глязовского и проч.

Пацыковскій монастырь уничтоженъ Австрійскимъ правительствомъ 1792 года. Прежная монастырская нынѣ приходская церковь построена изъ тесанного камня Андреемъ Жураковскимъ, которого лице въ видѣ на колѣнахъ стоящаго и молящагося надъ церковными дверми въ камнѣ изваяно, съ надписію о построеніи церкви: Зачатся року божія ҂аѯ҃пз совер. ҂аѯ҃ча. Упомянутая церковь противо воли Львовского епископа Іосифа Шумлянского, была посвященна Іосифомъ Стойка епископомъ изъ Мараморошъ, которого А. Жураковскій подъ силною ескортою сопровождалъ на Волынь къ епископу Жабокрицкому.

7) Соботникъ или всегдашное поминаніе душъ преставльшихся благовѣрныхъ фундаторовъ, сродниковъ и ктиторовъ св. обытили Подгорецкой словемой Плѣсницкой, повторе споряженый року бож. ҂аѯ҃ча Септембря а҃ дня... Писанъ въ листѣ на 636 л., На заглавномъ листѣ изображеніе Благовѣщенія пресв. Богородицы, на оборотѣ изображеніе погребанія инока. Другій ексемпляръ помяника былъ списанъ 1710 года 20 Февраля.

Яко первая фундаторка сего монастыря вписана: „Сѣятельнѣйшая княгинѣ Елены и прочихъ сродниковъея.“ На странѣ прибавлено: „Начало поминанія сего року божія ҂аѯ҃п (1180?). Дальше приводятся яко фундаторы: О. Парѳеній Ломѣковскій игуменъ вписанъ 1691. 9 Марта. Ясне велможнаго пана Конецпольского второго фундатора, ҂аѯ҃ѯг (1663) 16 Октяврія. Наяснѣйшихъ фунд. Его мил. короля польск. Іоанна, Марію, Александра, Константія, Людовика, Анну, 1683 Октяврія 15.

Игумени Подгорецкого монастыря приводятся въ слѣдующемъ порядку: Илія Гостославскій постриженецъ Скитскій, который своимъ стараньемъ тую св. обитель подвигнулъ р. б. 1663. Іовъ Ясневскій 1668. Гедеонъ Гошовскій. Іоилъ Бачинскій 1672, за державы Станислава Конецпольского, воеводича, старосты Долинского. Варѳоломей Вышетравка. Аѳанасій Береза. Ісаія (Илія) Бузкій 1683. Созонтъ Ломѣковскій 1684. Клементъ Словицкій 1737 Ноември 25. скончался 1739, Септября 9. Софроній Добранъскій 1739. Игнатій Филиповичъ 1797 сконч. 1800 въ Декабрѣ. Гимнасій Дашкевичъ 1809.

Изъ русского дворянства въ писаны въ помяникъ: Іоаннъ Стецкій честникъ Кіевскій 1691. Лѣдоховскій. Ярошинскій. Екатер: Крещевска. Самуилъ Гумницкій. Ясне освецонои ѯіенжни Еи мил. П. Бѣлостоцкой. Помяни Господи душу Александра.... Михаилъ Подольскій покоевый

Его кор. мил. 1687 4 октобр. Іоаннъ Кровицкій конюшій Іосифа Шумлянского епископа 1687. Велмож. панъ Іаковъ Халѣпинскій староста Дзвѣногродскій, дворянинъ Его кор. мил. 1688, за которого стараньемъ право монастереви шему Подгороцкому есть конферовано. Пановъ з Выгова Выговскихъ рожоныхъ Іосифа епископа Луцкого и Острожск., Даніеля каштеляна Мѣнского, Стефана старости Нехворо-ского Графа уписася р. б. 1725. Помяни Господи рабъ своихъ: Костантія, Ирину, Казѣмѣра Венедикта, Костантія, Александра, Епископа Константіа, Архіеп Гаврила Михаила, Казѣмѣра, Кароля, Тересу, Августина.

8) Въ старомъ селѣ (близь Львова) находилась церковь Усѣкновенія честн. главы Св. Іоанна, стояла близь замка построенного княземъ Доминикомъ Заславскомъ.*) Тогда Старое село было въ посѣданіи Екатерины Радивиловой гетманши Литовской.

По записцѣ помѣщенной на престолн. Евангеліи печ. Львов. 1690, находящемся въ церкви села Будькова.

9) — Ірмолой сирѣчь пѣснотвореніе препод. отца нашего Іоанна Дамаскина. Съ прочіими богодухновенными отци сотворены быша стихиры.... Списажеся въ мѣстѣ Канчузѣ при храмѣ Покровь пресв. Владичица нашея Богородица и присно Дѣвы Марія. Многогрѣшнымъ рабомъ божіимъ Константымъ Бѣлинскимъ року бож. 1691 мѣсяца Іюня дня 28, коштомъ (sic) и накладомъ ихъ милостей пановъ п. братства канчузскаго. Ирмологіонъ подъ ноты, писанъ крупнымъ полууставомъ, съ хорошими изображеніями на

*) Въ большемъ изъ кирпича созданномъ замкѣ Старосельскимъ, во кругъ княжеского герба помѣщены слѣдующія латинскія буквы. W. D. X. O. Y. Z. W. S. Ł. S. Władysław Dominik Xiąże Ostrogski y Zasławski, wojewoda Sandomirski, Łucki Starosta. Онъ скончался въ Старосельскомъ замкѣ 1656 года 5 Апрѣля Jerlicza. Latopis str. 184.

заглавномъ листѣ, на 406 л. въ библ. Перемышск. еписк. капитула N XL. IX. F. 4.

10) — Іерей Григорій Горуцкій вѣкарій Честнокрестскій Дрогобицкій съ женою своею Параскевіею жертвуютъ сію книгу (Св. Іоанна Злат. бесѣды на Евангеліе св. Іоанна) въ обитель Щеплотскую (Успенія пресв. Богородицы въ Перемышельскомъ окрузѣ) 1691 Февраля 14. Іоанна Злат. Бесѣды и нравоученія на Евангеліе Св. Іоанна, пис. полуустъ. съ конца XVI в. въ листъ 394 л., въ библ. Перемыш. еписк. Капитула N. L. F. 9.

11) — Евстафій Довганъ зъ мѣстечка Конюхъ зъ Завадинского Кута, купилъ за 35 золотыхъ до храму Сошествія Св. Духа тогоже села Конюхъ, для оздобы матки нашой Роксоланской. Дѣялося року ,аѯча на день Рождества чест. пророка и предтечи крестителя Іоанна въ монастыри Краснопустинскомъ. Записка на Евангеліи напрестолномъ изд. Львовск. 1690, находящейся въ церквѣ села Ладичина (Владичина?) дек. Теребовелского.

12) Въ Перегинску Іюля 29 дня року 1691 (Львовск. епископъ Іосифъ Шумлянскій рукоположилъ іерея) Іоанна зъ Рогожна (до церкви Успенія пресв. Богородицы, намѣстничества Жидачевского. Метрика рукоположк. Львовск. епархіи стр. 79.

1692.

1) Orda pod Złoczowem, Pomorzany, Załoscami, Brzeżanami grasuje, i maią ordynans aby pod Lwów ogniem spustoszyli. Seraskier Soczawy dobywa; Żołkiew zgorzała, folwarki z stajniami, przedmiescie od Krechowa, koscioł Jurski, cerkwie, tylo został ratusz, zamek, koscioł Dominikanski i szkoła żydowska; ludzi kilka set, mniszek siedm zgorzało.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) In Majo w Warszawie został unitem Innocentiusz Winnicki, co mu odradzał Szumlanski Lwowski powiadając, że go zabiią, i że wolą udać się do Małachowskiego, bo nie tak zdziera. См. 1696 г.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

О томъ событіи упоминаетъ Залуцкій (Epistolae familiar. T. II. pag. 1221 говоря, что въ 1691 года Виницкій Перемыскій владика съ избранными полномочниками русского дворянства пріѣхалъ въ Варшаву 19 Мая, и съ всею своею духовною паствою торжественно приступилъ къ соединенію съ римскимъ папскимъ престоломъ. О томъ пишетъ также Львовскій историкъ каноникъ Іосифовичъ подъ 1691 годомъ; 23 Junii facta (arsoviae) in multorum prosentia Schismatis abjuratio.

3) Anno 1692 die 16 Maji decretum postcuriale regni pro parte illustris. Josephi Szumlanski episcopi Leopol. contra magistratum civitatis Leopoliensis, intuitu liberae erectionis tabernae et braxatorii tum quoque propinationis etc.

Сберегается въ архивѣ Львовск. Митроп. Капитула.

1693.

1) Die 27 Aprilis congregatio erat Premisliae, electus est in provincialem Martianus Winnicki, frater episcopi Innocentii episcopi W. (sic) et vocatus est superintendens, ei collata est potestas visitandorum monasteriorum, fundationum, proventuum, injuriarum, apparamentorum. Statutum est, ne religiosi vagentur sine obedentialibus. Ut sit noviatus Ławroviae, Szczepłoti et Dobromiliae. Ut adsit monialum clausura Jaworowiae et Smolnicae. — Vicarius generalis in spiritualibus, electus est Joannes Rewkiewicz, cui data est potestas visitandorum ecclesiarum et parochiarum saecularium, judiciorum. Statutum est quoque ut forma absolutionis est ea, quae in latino ritu, ut festum divi Josaphati celebretur per dioecesim Premisliensem, prima dominica post incidentiam festi hujus sancti, et ut celebretur quovis triennio Congregatio. — Joannes Małachowski sub titulo episcopi Premisliensis moritur anno 1693.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) — Митрополитъ Сочавскій Досоѳей преставился въ Жолкви року ,аѯчг Декабр. ѓ. Помян. Ставроп. Львовского братства.

Nayprzywielebnieyszy w Bogu Dosoftey arcybiskup Metropolita Moldawii Bazylian przybył z miasta Soczawy z relikwiami S. Joana męczenika z trzema zakonikami Adrian Jona i Hilarion w 1691 roku do Żółkwi a umarł 1693 dnia 13 Grudnia w Żółkwi i tu w Cerkwi miejskiej pogrzebiony.

Записка приклееная на бумагѣ съ отвратной страны иконы Митрополита Досиѳея на мѣдяной доскѣ надгробной находящейся въ библіотецѣ монастыря чину Св. Василія В. въ городѣ Жолквѣ. Король польскій Іоаннъ III по взятіи города Сочавы увезъ сначала Сочавскаго Митрополита Досиѳея съ заграбленнымъ церковнымъ имѣніемъ въ свой замокъ въ городѣ Стрыю, гдѣ насиліемъ введено Унію, о чемъ N. Б. Каменскій въ своей исторіи объ уніи (Москва 1805 стр. 147) такъ пишетъ: „Въ Стрыѣ, гдѣ Сочавскій Митрополитъ жилъ Уніяты (1692 года Сент. 8) городскія четыре благочестивыя церкви отняли насильно, и священниковъ русскихъ, къ Литургіи приступившихъ, съ облаченія обнажа, вонъ выгнали... См. подъ 1687 г. Въ городѣ Стрыѣ находились слѣдующія церкви: 1 Сошествія Св. Духа упоминается 1681 г. 2) Успенія Пресв. Богородицы упом. 1688 г. Нынѣшная церковъ городская сего титла передѣлана изъ Францишканского костела. 3) Рождества пресв. Богородицы

4) Благовѣщенская на Львовскомъ предградіи 5) Монастырская честнаго Креста.

3) — Меѳодій епископъ Раковецкій (на Угорской Руси) владичивъ сѣмъ лѣтъ, преставися у Польщи, въ монастырѣ Перегинскомъ року ,аѯчг. Записка на библіи Острож. 1581 въ Мистичевскомъ монастырѣ въ Закарпат. Руси см. 1687 г. о поставленіи сего Меѳодія въ епископы.

4) Иноки монастыря Подгорецко-Плесницкого перенеслись изъ древней обители на горѣ построенной, до новаго монастыря и церкви при криницы созданной 12 Сентемврія 1693. Мѣсто вѣтхаго монастыря названо Скитикомъ.

Въ новомъ монастырѣ Благовѣщенія пресв. Богородицы, прибывшу же чест. О. Игумену сея обители собраша соборъ и чинъ устроиша по уставу и обикновенію св. обители Скитскія (близь села Манявы). Послѣдующе во всемъ блаженныхъ старцовъ Скитскихъ преданія, наипаче о избраніи начальствующихъ старшинъ: сирѣчь предводительствующого игумена, по семъ наместника, економа и прочіихъ о нихъ же уставиша, да во всякій годъ по новомъ лѣтѣ подлугъ фундушу и благословенія епископского, отъ всеи соборной братіи избираемый игуменъ бываетъ и кромѣ нынѣшнего игумена. пречести. Парѳенія, егоже до кончины житія восхотѣша и усовѣтоваша братія соизволяюшу на сіе устаовленіе преосв. епископу игуменомъ мѣти, видяще его многое и надъ иныхъ прилѣжнѣйшее о св. обители радѣніе и тщаніе, къ тому велію къ нему братолюбія ради его имѣюще любовъ. Такоже долженъ намѣстникъ и економъ во всякій годъ належитого часу непремѣнно избираемый быти совѣтующу и утверждающу ихъ избраніе пречестному игумену. Иныяже уставленія Скитскому началу послѣдствующія въ соборныхъ тетрадахъ и книжицахъ въ той же обители суть написана*). Синопсисъ монастыря Подгорецко-Плѣсницкого стр. 43. 46.

5) Основаніе и надѣленіе церкви Храма Св. Мvроносицъ прежде (и нынѣ еще) Св. Іосифа Ариматейскаго въ городѣ Болеховѣ, стрыйскаго округа.

Erekcya A. D. 1693 Aprilis 9 za dzierzawy W. I. P. Jędrzeja Ziobrowskiego Pisarza Ziemskiego Lwowskiego. za panowania dziedzicznych panow Herburtów, gdy jeszcze y miasta niebyło (no wies) że się nazywała wies Ruski Bolechow y cerkiew na tymże miejscu gdzie y teraz jest. Gdy za staraniem wielebn. I. M. P. Giedzinskich miasto fundowali, na ten czas wałem od cmentarza ogród cerkiewny przekopany. Potem należał Bolechow do Xiężny Lubomirskiey Chorążyny wielk. Koron.

Отрывокъ изъ епархіальной визиты Шадурскаго епископского Викарія.

6) — Панъ Іанъ Бонавентура на Красномъ Красинскій, воевода Плоцкій, староста Варшавскій, Штумскій (sic) Праснысскій, Новомѣйскій осягнулъ купномъ имѣніе Добромилское Гербуртовъ.

Записка Добромилского монастыря

7) — Отъ тогожъ року подымне було велике, що ся людове не могли выплатити. — Рукоп. духов. содерж. XVIII в. л. 35.

8) — Вода была велика на Св. Отца Николая ажь коло церкви Благовѣщенія (въ городѣ Стрыѣ на Львовскомъ предградіи).

— Тогожъ року у Мараморошѣ (за Карпатами) всей мыши хлѣбъ изѣли, ажь до насъ ходили (люди) для хлѣба.

*) Завѣтъ духовный іеромонаха Ѳеодосія. въ которомъ изложены правила монашеского житія, и жизнь основателя Скитской обители напечаталъ я въ Галицкой Зорѣ яко албумъ Львовъ 1860 стр. 225 251. Акта югозапад. Руси Львовъ 1868 стр. 56—98.

Записки на рукоп. Уставѣ церков. при Стрыйской Благовѣщ. церквѣ.

1694.

1) Praesens inscriptio exarata reperitur in colloso, in medio villae Hodow stante, haud procul a nemore Hodowczyk vocitante, inde et villa Hodow suam denominationem ducit in memoriam ut infra:

Deo Optimo Maximo ad gloriam, posteritati ad memoriam, Polonis heroibus ad exemplum, hostibus patriae ad ignominiam, erexit me serenissimus Ioannes III Sobiescius rex Poloniae in loco hoc, in quo solo Polono duce Zahorowscio, septuaginta millia Tartarorum, intra septa occlusi, represserunt, cum ingenti clade hostium, suorum nulla. Die 5 Junii 1694 A. In hac pugna dux praefatus Zahorowski sagitta vulneratus a Tartaro, in spatio trium dierum fatis concessit, et in coementerio Pomorzanensi ad St. Trinitatem rit. lat. sepultus est, ad cujus memoriam tam clarorum gestorum, temerata mater, tunc temporis posess. Pomorzanensis, propriis sumptibus curavit a serenissimo rege III Ioanne Sobieski hanc columnam erigi.

Quod hanc inscriptionem ego Gregorius Szaszkiewicz in hunc librum inscripsi fuit mihi praemonitum a generoso ac reverendo Domino Elia de Szaszkiewicz locali parocho, successore emortui sui patris reverendi Ioannis de Szaszkiewicz die 15 Augusti 1796 anno.

Запуска на напрестолномъ Евангеліи издан. Львовского 1665 въ типографіи Михаила Сліозки находящемся въ церквѣ села Годова. Село Годовъ находится близъ городка Поморянъ въ Золочевскомъ округѣ. Объ упомянутой записцѣ чтется извѣстіе въ журналѣ: Pamiętnik Lwowski 1817 N. 24. стр. 296. Przyjaciel ludu 1836 стр. 128; гдѣ однако

упомянутая записка не приводитея въ полнотѣ на Литургиконѣ церкви Годовской печатанного съ концемъ XVII в. за владѣнія короля Іоанна III находится сюда относящаяся записка составлена мѣстнымъ парохомъ Григоріемъ Гаванскимъ въ половинѣ XVII вѣка: Tu we wsi Hodowie, gdzie stoi znamię, tu była potyczka Polacy z Ordą, i było Ordy tysięcy siedmdziesiąt, a Polakow 500, tak się nie dali i bo ci ludzie byli strzelcy dobre. A ten słup wdowa postawiła, bo jej syna postrzelono tu i umarł.... y w kościele Pomorzanskim pochowano go. Polaków zginęło tylko 11. Ten słup wystawiono w roku 1694.

2) Missi primo legati Eustaphius Szeptycki venator Buscensis, Petrus Błażowski gladiator Mielnicensis, subscripsit vero ipse Winnicki frater ejus Martinianus, Vitalis Baraniecki Ławrowiensis, Eliseus Korobczak Dobromilensis, Metrophanes Radzimirski Lisznensis, Hieronimus Panasewicz Derazycensis, Terentius Szczepłotensis, Sylvester Czerniławiensis, Theophilus Uhlicensis hegumeni, Demetrius Chorkiewicz Premisliensis concionator, Ioannes Rewkiewicz Officialis Premisliensis, Basilius Chorecki decanus Premisliensis et alii multi Unioni aggregaverunt se in ipsa Cracovia Anno 1694.

Innocentius Winnicki episcopus Premisliensis, Samboriae synodum celebrat et aggregat dissonos ad Unionem, nobiles enim Staykowscy et Pohoreccy contulerunt sese cum suis villis Kołbajowicze et Czaykowce, sub obedienciam Iosephi Szumlanski episcopi Leopoliensi, adcitaverat hos quidem ad tribunal Innocentius sed illi nil curarunt, sed erat periculum ne illorum tramite alii quoque procedant nobiles, proinde rex Ioannes misit ad Wysock Adamum Sieniawski palatinum Bełzensem, Hieronimum Kuropatnicki castellanum Kijoviensem, Ioannem Wojakowski Succamerorium Premisliae, Constantinum Wapowski Sanocensem et

Nicolaum Stawski Lubaczoviensem vexilliferos, qui die 10 Julii in Wysock combinarunt partes ita ut dicti nobiles accederent Unionem et episcopus dimitteret eos ex processu Lublini obtento.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

Съ концемъ сего столѣтія находились еще или были уже уничтожены въ городѣ Перемышли слѣдующія церкви. 1. каѳедральная епископская церковь Св. Іоанна Крестителя. Первоначальный храмъ Св. Іоанна находился за городомъ посередъ земляныхъ валовъ, потомъ былъ онъ занятъ латинскимъ духовенствомъ изъ котораго камней построена нынѣшная латинская катедра. Настоящая русская епископская каѳедра мѣстится съ 1784 года въ прежнемъ кармелитанскимъ Костелѣ. 2. Церковь Преображенія Господня (Спаская) на Гарбарахъ, на Львовскомъ предмѣстью. 3. Ц. Воскресенская подъ Замкомъ. 4. Ц. Св. Георгія на Гарбарахъ такъ названа Комендарія, новореставрована 1754 г. 5. Ц. Св. Іоанна Богослова на Перекопаню (нынѣ село). 6. Ц. Благовѣщенія гдѣ нынѣ кладбище (Вилче). 7. Ц. Св. Троицы Монастырская, на Добромылской дорозѣ. 8. Ц. Св. Николая на Подгорью упоминается 1378 г. 1759 сгорѣла. 9. Ц. Св. Михаила архистр. на Подзамчу, уничтожена р. Саномъ. 10. Ц. Соборь пресв. Богородицы на Засаню на Угорскомъ трактѣ. 11. Ц. Рождества пресв. Богородицы на Болони. 12. Ц. Рождества Христова надъ р. Саномъ за городомъ. 13. Ц. Св. Безмездниковъ упоминается въ 1378 г.

3) Die 26 Aprilis Bresciae revocant schisma Ioannes Wirozub parochus Camenecensis tituli Natae Marae, Daniel Sakowicz viceprocurator, Paulus Kaszula consul, Adam Horbacz, Theodorus Kiersnowski, cives Kamenecenses, et Petrus Telicho parochus tituli S. Simeonis.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

— Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій и Митрополіи Кіевской мѣстодержитель грамотою своею изданною въ каѳедрѣ Львовской 26 Апрѣля 1694 г. увѣдомляетъ митрополитальной Кіевской діецесіи протопресвитеровъ Бѣлоцерковского, Немировского, Винницкого, Чудновского, Коростешовского и Житомирского, что оффиціалскій Урядъ по смерти Іосифа Болонского въ упомянутыхъ протопресвитеріяхъ, надѣляетъ отцу Іоелю Холодовского игумену монастыря Колодяженского, и поставляетъ тогоже своимъ Викаріемъ, которому имѣютъ тѣже повиноватися.

Въ томъ году король Іоаннъ III грамотою изданною въ Жолквѣ 22 Іюня по кончинѣ Аѳанасіа Шумлянского епископа Луцкого, надѣлилъ администрацію сей епископіи Іосифу Шумлянскому епископу Львовскому.

4) Въ року божомъ ,аӱчд мѣсяца Марта дня 25 въ катедрѣ Львовской совершися велебный отецъ Климентій Домарацкій настепень прѣзвитерства въ неделю цвѣтоносную; дня ѕ априля поставленъ бысть архимандритою до Св. обители Овруцкой храма Успеніе пресв. Богородицы въ воеводствѣ Кіевскомъ. Метрика рукополож. въ пресвитеры Львовск. Епископіи стр. 87.

Тотъже епископъ тогоже года 26 сентеврія въ каѳедрѣ Луцкой рукополагалъ трехъ іереомоховъ для монастыря Загоровского, двохъ для Луцкого братцкого монастыря, одного для Бѣлостоцкого монастиря. — Метрика рукополеж. Львовск. епархіи стр. 88.

5) Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій грамотою изданною въ Львовѣ 19 Априля соизваляетъ законникамъ Подгорецкого монастыря основати новую церковь въ Голубици пресв. Богородицы и чудотворную икону пресв. Богородицы изъ Голубицкой церкви перенести до нового монастыря Св. Благовѣщенія Подгорецкого. Синопсисъ монастыря Подгорецкого съ 1699 г. стр. 44.

6) — 7202 (1694) года Мая въ 15 день, сію книгу купилъ Столникъ и Полковникъ Иванъ Клементьевъ Ушаковъ, будучи въ Кіевѣ. Записка на заглавномъ листѣ книги: Зерцою Богословія въ 4. д. л., Іеромонаха Кирилла Транквилліона и напечатано „въ типографіи архимандрита Куръ Варлаама Шептицкого, потомъ изображена въ сей же типографіи Св. Православной обители Уневской, року 1692, Сентября 1го. Та книга находится въ библютецѣ Скита Св. Іоанна Предтечи Господня, состоящаго при Козельской Введенской Оптиной пустыни Калужской епархіи. Чтен. импер. общ. истор. и древ. М. 1865. IV. кн. смѣсь. стр. 71.

7) Die 18 July Anno 1694 Imci Pan Resident Moskiewski ofiarował temu miescu Swiętemu Felon Materialny na dzikawym dnie, kwiaty rożne y złote z petrachlem (епитрахилъ) y narakwicami.

Записка въ книгѣ: Rejestr wszystkich rzeczy opisany od rożnych pobożnych benefaktorów.... сберегается въ Архивѣ Ставропіального братства въ Львовѣ N. 471. P. P.

8) Dnia 21 Sierpnia upadł grad na miasto (Nowy Sambor) tak wielki jak topka soli, drugi iako pięść lub gęsie jajo.

9) Anno 1694 die 12 Januarii. Copia testamenti generosi Stephani Lauryszewicz. — Сберегается въ архивѣ Львовск. Митроп. Капитула.

10) Король польскій Іоаннъ III грамотою своею изданною въ городѣ Жолкви дня 12 Февраля 1694 надаетъ Львовскому епископу Іосифу Шумлянскому по Сучавскомъ митрополитѣ Досиѳеѣ администрацію Сучавской Митрополіи quo ad spirutualia (?) et temporalia. Въ упомянутой грамотѣ король Іоаннъ III подаетъ до вѣдомости Pobożnym ritus graeci Popom, czerncom, dyakonom, tudziesz urodzonym y szlachetnym ziemi Wołoskiey obywatelom, w panstwach naszych y rzeczypospolitey zostaiącym, a duchowne y

iurisdykcyey wielebnego niegdy Dosofteia metropolity Soczawskiego podległym.... iz wielebnego Józefa Szumlanskiego Lwowskiego, Halickiego y Podolskiego władyki administracii поручаетъ wszystkich duchownych, z ich cerkwiami, którzy kolwiek przedtym jurisdykcyey wielebnego niegdy Metropolity Soczawskiego podlegali.... ze wszystkiemi cerkwiami, wioskami y gruntami do nich należącemi, tydziesz należytym posłuszenstwem y iurisdykcyą duchowną.... ażeby wszyscy duchowni y z obywatelami do teyze Religiey należącemi, nikomu innemu, quo ad spiritualia, posłuszenstwa y powinnosci stolowych oddawać, ani żadnego inszego rządu słuchać, y znikim się znosić w potrzebach swoich nieważyli, okrom wielebnego władyki Lwowskiego.

Подлинникъ сберегается въ Львовской митроп. капитулѣ N. LI.

1695.

1) — Мѣсяця Февруаріа дня ѳ на Стрѣтеніе Господне Татаре Илвовѣ (въ Львовѣ) брали, а у насъ на пущѣня на масное.

Записка на Апостолѣ изд. Львов. 1572 въ церквѣ села Тисова близь города Болехова.

— 10 Februarii 2 Sultani z siedemdziesiąc tysięcy Tatarow wpadli w przedmieście Krakowskie w Lwowie, y wiele szkody narobili y dział trzy wzieli, ludzi nie mało na ścinali y w niewolę siła nabrali.

Записка на книгѣ: J. Botera Benesiusa Relatiey powszech. Krak. 1613 I. str. 163. находящейся въ моемъ посѣданіи.

— Dnia 10 Lutego 1695 r. Tatarowie podstąpili pod miasto Lwów, krakowskim przedmiesciem. Przed monasterem Ormianskim wielka była siekanina; od S. krzyza ko-

scioła Ormianskiego strzelano i zabito znacznego Sultana. Skoro tyIko tego Tatara zabito zaraz nazad odeszli Tatarowie. Записка на Метрикальной книгѣ Орманск. костела въ Львовѣ стр. 11.

— Мѣсяца Лютого третяго 70.000 Татаровъ подступило подъ Львовъ и было великое разлѣяніе крови христіянской и по другихъ мѣстахъ. Записка Добромылского Монастыря.

2) — Перенесено мощи Св. Іоанна Сочавского изъ города Стрыя, гдѣ чрезъ 13 годовъ сберегались, до града Жолкви, при многихъ епископахъ и іереяхъ, и сложено въ церкви мѣстской Собора пресв. Богородицы, соизволеніемъ короля Іоанна III *). Записка въ великомъ Молитвословѣ іерейскомъ съ вѣчнымъ мѣсяцословомъ, списанномъ въ 8 д. л. Григоріемъ Петрушевичемъ парохомъ села Нагорецъ великихъ и Могилянъ, Куликовского деканата въ 1775 году, находящемся въ моемъ посѣданіи.

3) Во имя Отца и Сына и святаго Духа Аминь. За побудкою живоначальнои Тройци и надохновеніемъ святаго Духа, славетне урожоный Панъ Іоаннъ изъ братомъ своимъ роднымъ Іоакимъ познали сицевую сладость, же не о единомъ хлѣбѣ живъ будетъ чловекъ, но о всякомъ глаголѣ иже исходя изъ устъ Агнца непорочна Іисусъ Христа: и божественный пророкъ ведлугъ Псалмистъ у псальмѣ $\ddot{\text{а}}\text{г}$: Вкусите и увидите яко благъ Господь, и у псалмѣ $\rho\ddot{\text{и}}\text{і}$, у статіи второй: Коль сладка гортани моему словеса твоя, паче меда устомъ моимъ Апокалипсисъ глава: $\tilde{\text{к}}\text{і}$. Се гряду яко тать. Блаженъ соблюдяй соблюдяя и блюдый рызы своя, да не нагъ ходитъ; и ведлугъ Евангеліи святой: Не

*) О времени перенесенія мощей Св Іоанна новаго въ городъ Стрый, гдѣ также чтется; Бывшу брани Будзяцкой въ $\ddot{\text{г}}$ лѣта по Вѣденской (1683) а въ то время Іоаннъ III, король польскій привезе тѣло (Св. Іоанна) зо Сочавы до польского краю, где бысть лѣтъ $\ddot{\text{р}}\text{і}$ (13).

сокрываите себѣ сокровища на земли, где червъ и тля тлитъ, и моліе поядаютъ, и татіе подкопываютъ и крадутъ: но сокрывайте себѣ на небеси, где не тля тлитъ и моліе не поядаютъ, и татіе неподкопываютъ, и крадутъ и будетъ заплата ваша многа на небесехъ, тамо будетъ душа ваша и сердце ваше. И тоже внимавши себѣ глаголъ божественныхъ, вышь поменый Панъ Іоаннъ Іоакимъ, ктиторъ храму Воскресенія Христова, купили книгу Анѣѳологіонъ сирѣчь цвѣтословъ, или Трифологъ, за свое душевное спасеніе и телесное здравіе, и придали сію книгу до вышь поменого храму Воскресенія Господа нашего Іисусъ Христа. Абы Господіе и Отци честныи, іереи и діаконы и крылъ церковный сію книгу неостало чтили (читали), за себе и за насъ Господа Бога просили. А если бы кто мѣлъ быти лакомый, злоумный, гортанобѣсителный пьяница любопицный питіамъ строитель, попъ, діяконъ, альбо дякъ малъ бы отдалити сію книгу одъ вышь поменаго храма, изъ мѣстечка Золотникъ Назелныхъ*) то мѣли бысмо съ таковыми судъ предъ пришествіемъ страшнаго и нелицемѣрнаго судіи, и абы били таковыи прикляты подъ анаѳему и злоправнымъ Аріею и его ученики: дѣялося тое у Золотникахъ року $\text{а}\ddot{\text{ѵ}}\text{ѵе}$ мѣсяца Августа дня $\tilde{\text{ѕ}}$. За настоятеля на той часъ будущаго, велебного господина отца Іоанна Вишневецкого. А далисмо за сію книгу съ праци рукъ своихъ золотыхъ осмьдесять, и маются интересовати и сынове Іоакимовы до той книги, Іоаннъ, Томоѳей и Петро, абы оную до направы, если буде потреба оддали. Притомъ здравствуйте о Господѣ Бозѣ, которому належитъ всяка слава честь и поклонъ во вѣки вѣковъ Аминь. Записка на Трефологіонѣ изд. Львовского 1694 находящагося въ церквѣ села Золотникъ Теребовельского деканата.

*) Зеленый Кутъ т. е. Буркановъ прилученый до парохіи Золотникъ.

4) Die ultima Juny eodem Anno 1695 Hospodarowa Jey Mość Petraczsika ofiarowała temu Miejscu (Успенской Церквѣ) Sw. ex pio opere ieden felon materiowy ceglasty, kwiaty kręcone złote około szyi materią dzikawą obłozony, bogato. y para narakwic, ktorey niech Pan Naywyszy nagrodzi zdrowiem dobrym.

Записка на книзѣ: Rejestr wszystkich rzeczy opisany od różnych pobożnych.... Якъ выше 1694.

5) — Ѳеодоръ сынъ Васѣвъ обополне изъ сестрою своею Маріею купили до храму Воскресенія Христова въ селѣ Сутицахъ за бытности отца Григорія священника Сулятицкого ѯаѵ҃че апрѣля кз. Записка на Тріоди цвѣтной изд. Львовск. 1688 въ церквѣ села Гумниска дек. Теребовельского.

6) Григорій Заліескій — написалъ и весьма хорошими изображенями по греческому вкуси украсилъ Ирмологіонъ сі есть осмогласникъ — въ богоспасаеномъ градѣ Золочевѣ.

Рукопись писана крупнымъ полуставомъ подъ ноты въ 4-ю долю листа, съ стихами къ читатели книги сея — при конци рукописи, находящейся въ библютецѣ монастыря чину С. В. В. въ Креховѣ. Ч. 70.

7) Року божого ѯаѵ҃че мѣсеця Февралѣя дня ѳ преставився рабь божии младенець Андрей синъ священика Сиховицкого Романа. Записка на Требникъ изд. въ Острогѣ 1606 г. въ посѣданіи холмского епископа Михаила Куземского. Село Сиховъ нынѣ Шиховичи въ Холмской Епархіи Грубишевского деканата.

8) Въ катедрѣ Луцкой мѣсяца Мая 8 дня року 1695, рукополагалъ Львовскій епископъ Іосифъ Шумлянскій іеромонаховъ для монастырей Почаевского, Овруцкого, и мірскихъ священниковъ. Метрика рукополож. Львовск. епархіи стр. 90.

9) Анамнисісъ або припоминаня въ молитвахъ церковныхъ іерейскихъ именъ вѣкоистои памяти годныхъ зешлыхъ въ вѣрѣ православной, и въ надѣи зъ мертвыхъ встаня, святѣйшихъ патріарховъ преосвященныхъ митрополитовъ и архіепископовъ боголюбивыхъ епископовъ, приподобнѣйшихъ архимандритовъ, всечестныхъ игуменовъ, и всего священноиноческаго, священническаго, и діаконского чину: пресвѣтлыхъ великихъ православныхъ царей, великодержавныхъ нашихъ польскихъ королей, благородныхъ христоименитыхъ и православныхъ братій братства. фундаторовъ и ктиторовъ церкве Успенія пресв. Богородица. Ставропигіальнои Львовской и всѣхъ въ немъ въписаныхъ правовѣрныхъ христіянъ преведенное. Зъ помянника писанного около року ѯаѵ҃д. Старанямъ тыхъже ихъ М. ПП. братства вышъ реченного храму, въ топографіеи ихже. Року ѯаѵ҃че мѣсяца маіа кн. Первыи 12 листы печатаны прочіи, писаны въ листъ полуставомъ. См. Подробное описаніе помяника Старопигіальной церкви Успенія пресв. Богородицы въ Львовѣ. Зоря Галицкая 1851 NN. 67 до 72 по спискѣ находящемся въ Краснопу стинскомъ монастырѣ, подлинникъ сберегается при церквѣ Успенской въ Львовѣ.

10) Въ томъ году напечатанномъ Помянику Львовской Успенской Ставропигіи начиная съ 1586 года чтутъся слѣдующіе русскіе роды, яко члены Ставропигіального братства вписаны, которыхъ имена подаемъ здѣсь въ азбучномъ порядку.

„Съ Богомъ начинаемъ фундушъ братскій споряженый въ семъ, отъ року ѯаѳіїѕ.

Помяни Господи душя рабовъ своихъ усопшихъ братій, зде вписаныхъ: Альвѣзій Андрей, Михаилъ. Андреовичъ Іоаннъ. Археловичъ Андрей. Афендиковичъ Яшій. Афендикъ Іоаннъ, Петръ, (скончъ. 1692 Марта 1). Бабичъ Матѳей, Ѳома Іона монахъ обыв. Львовскій. Балабанъ Александръ Аѳанасовичъ обыватель Львовскій 1661 Ноемврія 7. Барановскій

Лазарь архіеп. Черниговскій. Береженскій Алексей. Боговска Елена Котонянка зъ дому Папаровъ инокиня. Борецкій Іоаннъ пресвитеръ Воскресенскій Кіевскій 1617 Юня 14 былъ потомъ митроп. скончъ. 1632. Боярскій Василій презвитеръ Успенскій въ Львовѣ. Бруханскій Іоаннъ. Бѣлдята Іоаннъ. Василевичъ Лука, обыв. Лвовск. Лукіанъ Павло. Верверовичъ Василій. Винницкій Антоній митроп. Вишновецкій Корибутъ Михаилъ, Константинъ, Александеръ, Михаилъ ктиторы храму. Вишинскій Андрей. Вороцовскій Павелъ. Восѣчинскій Михаилъ подсудокъ 1634. Выговскій Іоаннъ воевода 1662. Іосифъ епископъ Луцкій 1730. Вядовичова Анна мѣщанка предъ брамою Краковскою скончъ 1713 августъ 18. Георгевичъ Евстафій, Манолій, Николай. Голубчикъ Іоаннъ. Гошовскій Георгій епископъ прав. Премыскій. Грегоровичъ Лука. Грекиня Анна. Григоровичь Прокопій. Іоаннъ Василій. (Гродзѣцкій Андрей). Губинскій. Губа Григорій, ктиторъ и фундаторъ на шпиталь и убогихъ. Татіяна скончъ. 1618. Димитровичь Андрей, Григорій, Николай. Добрянскій Іліа 1634. Домна Ангелина. Драмсило Андріанъ. Древинскій Лаврентій. Евстафіевичь Василій. Жураковскій Александръ. Заломовичъ Яцко. Захновичъ Касіанъ. Звѣркевичъ Стефанъ, Зинковичь Іоаннъ обыв. Львов. 1696. Злоторука Ѳеодоръ. Зота Исаровичъ. Зотовичъ Александръ обыв. Львов. 1696. Ивановичъ Ѳеодоръ. Иляшевичъ Георгій обыв. Львов. Исаровичъ Кѣріакъ. Истомичъ Ісаія. Іаковль Іоаннъ. Іоанновичъ Іоаннъ, Стефанъ. Камѣнобродскій Варлаамъ игуменъ Святоонуфрейскій. Карпицкій Трофимъ. Карповичъ Алексей. Касіановичъ Тимоѳей. Катакало Антоній. Кисѣль Адамъ воевода 1636. Клонскіь Іона. Козличъ Андрей. Козмичъ Георгій, Іоаннъ. Комонецкій Василій. Константиновичъ Георгій. Корендовичъ Василій. Корецкая Екатерина княжна. Корибутовичъ князь Михаилъ (Вишновецкій. Корнятко Константинъ фундаторъ храму Св.

Трехъ Святителей. Корупка Іоаннъ. Котоній Георгій (Котонъ) обыв. Львовск. Красовскій Стефанъ, Николай 1647 (Стефанъ Несторовичъ нобѣлитованъ скончался 1686 іюня 29. Красувскій Димитрій, Іоаннъ. Кунашевичъ Ѳеодоръ. Куртовичъ Петръ. Кѣсельницкій Кипріанъ обыв. Львов. 1693. Лавришевичъ Павелъ, Стефанъ, Сумеонъ. Лангишь Габріель, 1622 Марціанъ. Леоповичъ Василій. Лесницкій Григорій Судія 1662. Лукашевичъ Алексей, Лаврентій, Николай. Лукіановичъ Андрей. Лясковскій Іосифъ Іоаннъ. Ляшковскій Стефанъ. Мазапета Мануилъ, Константинъ. Христодулъ обыватель Львовск. 1641. Мазаракій Іоаннъ 1616. Криштофовичъ. Малечкій Алексей. Манкевичъ Григорій обиватель Ярославскій. Маринетосъ Мануилъ. Матѳеевичъ Ѳеодоръ. Милинска Татіана. Михайловичъ Василій, Евстафій, обыв. Львов. сконн. 1598 Ноемв. 8, Павелъ Симеонъ. Могилянка Домна Анна. Мѣгалевичъ Іоаннъ (Мѣгаля) Николай. Олексіовичъ Василій, Омеляновичъ Дороѳей. Онисковичъ Іоаннъ. Онофріевичъ Есифъ. Острожскій князь Василій Александръ. Павловичъ Іаковъ 1665 обыв. Львов. Папара Георгій. Петровичъ Ѳеодоръ. Печифура Прокопъ. Поповичъ Василій. Поцѣй каштелянъ Брестскіи 1592. Прокоповичъ Александръ Павелъ. Пузина Аѳаназій епископъ Луцкій. Пѣнскій Матѳей. Рожинскій Іаковъ. Романовичъ Антоній. Ружинскій Кѵріакъ (князь). Русиновичъ Григорій. Сапѣга Богданъ Минскій воевода вписался въ Ставропигійское братство 1592 Сенькова Пелагія. Сенковичъ Григорій. Серво Михаилъ. Сидоровичъ Ѳеодоръ. Синичинскій. Сливѣнска Анна. Сліозка Михаилъ (типографъ) скончъ. 1666. Солтикова Анна Потоцка. Стефановичъ Александръ Григорій. Стрелецкій Андрей 1653 Романъ обыв. Львов. СумеоновичъВасилій, Григорій, Михаилъ Петръ обывъ Львов. Тетера Павелъ староста 1669. (Тишкевичъ) Ѳеодоръ Скуминъ воевода Новгородскій 1592 г. Томкевичъ Ѳеодосій. Тукалскій Іосифъ митроп. Туркулъ

Константинъ рохмистъ и полковникъ Е. К. М. староста Черниговскій 1726 Окт. 8. Турнавскій Евстафій. Параскява Гречинъ Турнавскій обыв. Львов. Устиніановичъ Іосифъ. Федоровичъ Пантеліонъ. Халецкій Іаковъ. Четвертинскій Святополкъ Гедеонъ (князь) Митроп. Кіевскій сконч. 1691. Шумлянскій Александръ. Яневичъ Михаилъ, Романъ, Ѳеодоръ обыв. Львов. Ѳеодосіевичъ Георгій, Гречинъ, обыв. Львов. 1647. Ѳеодоровичъ Андрей, Георгій, Матѳей, Прокопій обыв. Львов. 1598. Ѳоминъ Іоаннъ. Ѳомичъ Стефанъ, Филипъ.

1696.

1) — Бувъ посолъ великій Московскій во Львовѣ до короля отъ царевны Софіи, котора сгоду учинила съ королемъ Собецкимъ и той посолъ пошовъ до Риму Шереметовъ.

— Тогожь року король Собецкій Іанъ третій умеръ у Варшавѣ (въ Виляновѣ) въ понедѣлокъ святой Троицы Русской (10 Іюлія).

— Въ томъ же року Новембрія 26 Премыскій владика (Инокентій Виницкій) во Львовѣ обвиненъ полотномъ сгорѣлъ а сповѣдался у іезуиты. См. подъ 1700 Февраля 12 тожъ.

Отъ тогожь року началося дорожити. Жито було по золотыхъ 26. — Рукоп. духовн. содерж. съ XVIII. вѣка л. 35.

2) Юня 7 дня крулъ Іоанъ III того имене умеръ, который намъ щасливе пановалъ лѣтъ 20. За него былъ покой зъ Москвовъ, Украиновъ, Цесаромъ. Еднакъ до насъ Татаре выхаповалися, и были подъ Львовомъ року 1695 мѣсяца Февраля 1 дня, где краковское предмѣсти все спалили. Предъ ихъ приходомъ звонъ въ Успенія Пресв. Дѣвы розбився ве Львовѣ.

Тогожь року такъ было збожа дорого предъ новымъ пшеница по зол. 24; жито по зол. 20; ячмѣнь по зол. 16; овесъ по зол. 10. Однакъ голоду не было.

Року 1696 снѣгу не было мѣсяца Генваря и Февраля. Птаство повылѣтало Марта на ставы. Снѣгъ впавъ першій предь Благовѣщеніемъ и цѣлый тыждень такіи морози были, же ажь птаство по дорогахъ гинути мусѣло; а другій на Благовѣщеніе, лечь до третого дне стопився.

Тогожь року мѣсяца Іюля 15 дня за Лѣскомъ въ седмохъ весехъ напавши туча вѣтрахъ збожя зъ поля снесла, и килканайцать халупъ зъ грунтовъ позабырала; въ Команчи 18 халупъ взяла. — Записка на Нов. Завѣтѣ Лавровского монастиря N. 898.

3) Die 7 Octobris Cracoviae rex Vladislao Biernacki Wschoviensi ensifero dat Białosorokam sed anno 1700 22 Maji dimittit mediantibus Francisco Gałecki, palatino Inowrocławiensi et Joanne Pokrzywnicki decano Gneznensi, praeposito Cracoviensi, tradente Joanne hanc Białosorokam Capitaneo Owrucensi Potocki dicto, Josephus tamen Szumlanski episcopus Leopoliensis debuit dare Biernacio duo millia florenorum.

Рукоп. митроп. Л. Кишки.

4) Новый унѣятъ Іосифъ Шумлянскій, владика Львовскій, по смерти короля Собѣского, возвращаючися паки отъ Унѣи ку Православію святому, писалъ зе Львова такъ до преосвященного отца Ясинского, Митрополита Кіевского якъ и до воеводы Бѣлогородского боярина Бориса Петровича Шеремета комплементалніи свои листи, полагаючи при нихъ отверженіе Унѣи и приклоненеся паки ку вѣрѣ благочестивой Грекорусской, которіи листы такъ ся въ себѣ имѣютъ:

До отца митрополита: Jasnie Wielmożny y w Bogu przeswiecony Mości Oycze metropolito Kiiowski moy wielce Mości Panie bracie и сослужителю' (здѣсь слѣдуетъ письмо на польскомъ языцѣ, изъ котораго приводимъ одну часть касающуюся отверженія епископомъ Іосифомъ Шумлянскимъ Уніи, насильно принятой): „Roku 1696 Julii 21 P. S. Dobrodzieju! miey podufałość (довѣріе) do mnie, umarł Król umarła i Unija, y nikt nie może bardziey wiedzieć iako tego pisma oddawca, w co mię był uwikłał niebożczyk Jan trzeci, król Polski, niech mu Pan Bóg odpuści, iakim był przed tym cerkwie Bożey, niechże tenże listodawca pod sumieniem wytłumaczy, co się tu ze mną y Rusią moią działo! głowy było trudno podwieść, tak był Pan wszystkim nam ciężki, ustnie ten że więcey, a ia chcę być W. M. M. Pana zyczliwym tak bratem, iako iestem prawdziwym cerkwie Bożey Prawosławno-Wostoczney synem; iuż tedy na stronę odłożyć suspicię, a mieć proszę y wziąsc przed się ku mnie konfidencią unizennie proszę mego Dobrodzieja.

Цедула о томъ Шумлянского листѣ до боярина Шереметаж о отверженіи Уніи власною рукою его писана для лучшого вѣроятія зде вклеена сицевая есть: Пане милостивый! Умерлъ король, умерла и Унія; я якомъ былъ неотмѣнно православнымъ церкви святой сыномъ такъ естемь, и неотмѣнно въ православіи святомъ зоставатиму. А що колвекъ было зъ волѣ короля нсбощика, и наразити мусѣло, его пресвѣтлѣйшаго царскаго Величества, щожь было чинить, щожь мусѣлъ, то чинить мусѣлъ. Больше того не будетъ, уневняю. И яко естемъ щоденнымъ Его царско Величества богомолцею, такъ естемъ и буду, такъ ми Боже помози, и даруй Боже Цареви нашему Петрови на враги побѣду и вамъ всѣму воинству христіанскому покорить Боже подъ нозѣ всякого врага и супо-

стата. Аминь! Аминь, дай то предвѣчный Царь! См. Самоила Величка бывшаго канцеляриста канцеляріи войска Запорожскаго Лѣтопись событій во югозападной Россіи въ XVII вѣкѣ. Кіевъ 1855. Томъ III стр. 389, 393. См. 1692 г. въ Дополненіяхъ.

5) Мѣсяца 23 Октоврія купилъ рабъ божій Леонтій Тріодь цвѣт. (изд. Львов.) за золот. польск. 33, до храму Покрова пресв. Богородицы... въ селѣ Великогородищу королевскомъ въ маетности его милости Пана Цетперя Старости Щуровецкого. Упомянутая Тріодь цвѣти. находится въ церквѣ села и парохіи Отиневичи деканата Ходоровского, куди Городище королевское и Городище Цетнерское принадлежитъ, послѣднее получило свое названіе отъ упомянутого Цетнара и было около 1696 года основано. Королевское Городище названное здѣсь великимъ есть расположено на подолговатомъ возгоріи и было нѣкогда ставицами, нынѣ лишь только ставъ Отновицкій образующими обведено и боронено. Пространство занимаемое Королевскимъ городищемъ обнимаетъ 8—10 морговъ земли, гдѣ нѣкогда мѣстился большой городъ разоренный во время Татарскаго нашествія, и послѣ своего совершенного разоренія не бывъ болѣе возобновленъ, потерялъ даже свое названіе которое, кажется, скрывается въ названіи сусѣдныхъ селъ Отиневичъ или Борничей. Церковь Святопокровская въ Великогородищѣ была построена въ 1738 году, которое селеніе въ началѣ XVIII перешло въ посѣданіе пана Думаневского старости Щуровецкого. Село Отиновичи впослѣдствіи находилось въ посѣданіи Иларіона Сѣмановского австрійского апелаційного судіи, отъ котораго потомъ перешло въ посѣданіе Пановъ Забѣльскихъ а теперь Бохеньскихъ изъ экономской должности добившся большого земного имѣнія.

6) Anno 1696 feria secunda post festum S. Francisci in castro Haliciensi generosus Swistelnicki nomine illmi Szumlanski episcopi Leopoliensis, contra generosus Zurakowskie ratione conductionis extranei episcopi huc in regnum etc. Protestatus. Жураковскій посорившись съ епископъ Іосифомъ Шумлянскій призвалъ былъ русского епископа изъ Закарпатскихъ странъ для посвященія созданной имъ каменной церкви при Монастырѣ въ селѣ Пацыковѣ, нынѣ деканата Перегинского.

Anno Domini 1696 dnia ... Pamiątka Pana Hadzi Kiriaka. Ekonoma Góry Synaskiey. Joannes Malinowski pinxit. Записка на большой масляными красками писанной картинѣ, представляющей святый градъ Іерусалимъ съ областью Палестины, находящейся на внутренней западаной стѣнѣ на церковномъ подворіѣ Ставропигіального Заведеніе въ Львовѣ при Успенской Церквѣ.

1697.

1) Кроль Августъ (II) 27 Іюня насталъ. Рукоп. Солотвинская различ. содерж. съ XVIII в.

2) Варлаамъ Ясинскій архіепископъ митрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея малыя Россіи, грамогою своею писанной въ катедрѣ митрополитальной святософійской Кіевской 1697 года 26 Февраля вѣдомо чинитъ „ижъ оказателе сего писаня законники монастыря заграничного, а не могущаго мѣти поратованя милостинного въ странѣ своей для гоненія иновѣрцевъ, Іеромонахъ Ісаія намѣстникъ тоей святой обители и іеромонахъ Серапіонъ з прочіими выправленным именемъ всея обители ихъ съ надѣею на соболѣзнующую милость православнымъ, пребыли до престола нашего митрополитального Кіевскаго зъ писаніемъ отъ преве-
лебного отца игумена своего, желаюче о тое насъ усердно,

абы могли быти з Кіева на Задѣпре въ городы малороссійскіе съ благословіемъ и ходатайствомъ литералнымъ для набытя милостини святой пропущены: яковому ихъ жалоному желанію не могучи отмовити, дерзаю за оными до всѣхъ обще милостей Вашихъ архіерейскую нашу вносити причину, абы при страполюбіи богоугоднымъ законникомъ симъ Угорницкимъ наннщенный монастырь ихъ, могла быти ведлугъ преможенія падана милостиня святая, для воздаянія помилованіемъ благовременнымъ и вѣчнымъ отъ всемилостиваго Господа рекшого: блажены милостивы яко тыи помылованы будутъ. — На семъ же листѣ прибавлено: Я вношу мою причину до милостей Вашихъ Іоасафъ Кроковскій митрополитъ Кіевскій рукою власною.

3) Leopoli moritur Generalis Dobczyc, paulo ante conversus miraculo thaumaturgae Vladimiriensis e Calvinismo ad Unionem in qua et mortuus est.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

4) Въ томъ году въ актахъ Львовской Ставропигіи упоминается о существаніи церкви Св. Петра и Павла при Ставропигіанской Успенской церквѣ.

5) Въ Крилосѣ въ катедрѣ Галицкой мѣсяца Августа 27 дня року ѧаѿѕ (рукополагалъ Львовск. епископъ Іосифъ Шумлянскій іеромонаховъ для монастырей Скитского, Угорницкого, св. Іоанна Богослова въ Львовѣ, и 19 священниковъ для розличныхъ приходскихъ церквей. Метрика рукополож. Львовск. епархіи стр. 97.

1698.

1) Орда Покутя брала: о хлѣбъ тяжко. Рукоп. Солотвинская различного содерж. съ XVIII в.

2) — За короля Августа, скоро по коронаціи его была велика дорожня. Записка на прологѣ писанномъ 1632 г.,

сберегающемся въ библютецѣ Перемыш. епископ. капитула N. LI, F. 6.

3) In Polonia terrae Chełmensis sita urbs nomine et effectu gloriosa Zamoyscia (Замостье) quae denominationem suam a dominis ejusdem vocabuli sortita, hostibus aggressu et attentatu difficillima, cum toto suo comitatu pietate pervia Dominae thesaurariae supremae regni, nomen et ritum dedit domino Metropolitano, seu in eo unioni sacri et sedi apostolicae: haec enim Stauropigia servans (nexum) cum ecclesia Constantinopolitana schismatis tenacissima, solemnem ad legitimum pastorem direxit legationem, qua se expetere orthodoxam fidem et apostolicae sedis communicationem cupere avidissime significavit, missos ad haec munus obeundum legatos a confraternio Zamoscensi benigne et clementer dominus Metropolitanus Vladimiriae excepit, legationis contenta legit, et omnem pastoralem non modo amorem et curam, verum etiam obligationem in promovendis ipsorum causis apud sedem apostolicam spopondit, mensa et convivio advenas dignatus est, et ad dominam illius urbis literis eosdem commendavit. Magnum inde sacrae Unioni et ecclesiae catholicae accessit gaudium cum plures parocciae in illo comitatu complexae, unionem ad hoc tempora vel nominatus perosam admiserint, pastorem suum recognoverunt, obedientiam vicario Christi et successori legitimo principi apostolorum Petri praestiterunt, candem spem portendit etiam Leopolis in Rusia rufa metropolis, quae stimulante domino Jabłonowski castellano Cracoviensi, olim ejus administratore et invigilante P. P. Theophilo Rutka societatis Jesu, viro ad promovendam sanctam unionem, et extirpandam schisma zelosissimo, quo toties sacer ordo S. Basilii, tametsi non efficaciter intromitti decernabatur, tam suam declarare non verecundatur imo palam profitetur propensionem animarum ad unum conficiendum o vile Domini... Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 494.

Такъ клонились къ паденію и прекратились въ томъ или слѣдующемъ столѣтіи Ставропигіи Цареградско-патріаршескія на южнозападной Руси, въ Львовѣ учрежденная 1588 г., въ Вильнѣ съ того же года; въ Луцку съ 1620 г.; въ Слуцку тоже съ 1620 г.; въ Могилевѣ съ 1633 г.; въ Креховѣ съ 1628 г.; Остались еще Кіево Богоявленская съ 1620 года, и Галицко Скитская до 1785 г.

4) Widząc nie omylną nadgrodę od Naywyższego, tym którzykolwiek w domu Jego Swiętym pracy swey nie lutuią, a naybarzey funduiąc się na słowach Chrystusowych, ktory mówi: Иго мое благо и бремя мое легко есть, które ia ochotnie podjąc resolwowawszy się, przystępuię do związku y bractwa tego do usług Matki Bożey y Domu Jego Swiętego zebranego, gotow będąc według przysięgi mey ktoronem wykonał dla chwały Bożey oraz obrony cerkwie swiętey y narodu prawosławnego praw y swiebod ile sił moich do zgonu życia mego bronić y we wszelkich potrzebach даже до крове usługę moią powinną niewymowną obiecuię. Stwierdzaiąc to podpisem ręki moiey własney We Lwowie in loco Confraternitatis solito. Anno 1690 Decembris die 20 ritus Graeci. Jakob Chalepinski Zwinogrodcski y Zwolenski starosta *). Львовского Успенск. братства книга стр. 211.

---

*) О немъ пишетъ Niesiecki: Jakub Chalipinski szlachcic Multanski, y bliska krew Stefana Piotra woiewody Multanskiego, dworzanin krolewski indygenatem darowany na Seymie coronationis w roku 1676. Const. fol. 69. Nie wiem czy nie iego synowie, Jakub Starosta Zwolenski y Jan Podstoli Drohicki, kwitneli w roku 1697. О Халепинскимъ пишетъ Ѳ. Юзефовичъ Annalium urbis Leopoliensis liber extravagenus подъ 1684 годомъ: Petryczenko palatino Valachiae... a suis derelictus a Rege in terra Premisliensi obtinuit villam Mokoniow ac ipsus adjacencias... Paulo post mortuus (1675) consors ejus derelicta, nupserat Halepinscio graeco, sed brevi et ipsa morbo correpta mortua est, et quia liberi deerant Turkulonibus et aliis affinibus, substentia opima cum mobilibus cessit.

5) Anno 1698 die 21 Aprilis Leopoli. Ex libris Domus olim generosi Stephani Krassowski secretarii S. R. M. Polon. ad monasterium divi Joannis Theologi Leopoliensis suburbanum in perpetuam memoriam. D. D.

Записка не престол. Евангелія печ. Львов. 1670 въ церкви Залѣсцяхъ подъ Жидачевомъ. Тоже на пости. Тріоди печ. Львов. 1694 въ церквѣ села Княжовское близъ Рожнятова Стрыйского округа чтется: Anno 1697 die 17 Febr. V. S. Leopoli. Ex libris Andrae Krassowski equitis Poloni.

6) Церковь св. пророка Иліи Ѳезвитянина въ селѣ Кривчицяхъ (близъ Львова) мастности дѣдичной ясне превелебного его милости отца Іосифа Шумлянского епископа Львовского, Галицкого и Каменца Подольского, Митрополіи Кіевской и Митрополіи Сочавской и епископіе Луцкой адмѣнѣстратора, архимандрита Печерского. Его милости господина отца епископа пастыра власнымъ коштомъ и стараніемъ тая церковь Кривецкая поставлена и самимже его милостію посвящена есть дня к (20) мѣсяца Юлія року ,аχчи въ самій праздникъ св. пророка Иліи ѳезвитянина которого есть храмъ. Записка на Трефологіонѣ церкви села Знесенія близъ Львова. На мѣстѣ упомянутой церкви построена въ новѣйшее время новая изъ камня.

7) Лѣітургіаріон сі есть служебникъ Литургіа Святаго Іоанна Златаустаго Архіереемъ единимъ и освященіе епископовъ и Архимандритовъ. Волею тщаніемъ и благословеніемъ въ Богу ясне превелебнаго Его милости Господина отца кѵръ Діонисія на Жабокрикахъ Жабокрицкого архимандрита православнаго епископа Луцкаго и Острозкаго Протоѳрона Митрополіи Кіевскія: написася въ святой обители Загаецкой — бытія міра ,зѯѕ смотренія Христова ,аχчи мѣсяца Іануарія дня їі. въ листъ полуставомъ 157 листовъ Сберегается въ архивѣ Львовск. Митроп. Капитула.

8) — Въ Любинѣ тратили жида рабина зъ Сандомира, що мучилъ дѣтину, котру за три зол. одъ власной матки купилъ. Современная записка на книзѣ Mesiasz prawdziwy...

9) Въ Кривчицахъ (подъ городомъ Львовомъ) въ дѣдичной мастности нашей мѣсяца Іюля 20 року ,аχчи Львовскій епископъ Іосифъ Шумлянскій рукополагалъ іерея Іоанна зъ Корсуня, для церкви Преображенія Христова протопопіи Корсунской, іерея Василія зъ Мелехова для церкви собора пресв. Богородицы намѣстничества Львовского и проч. Метрика рукополож. Львовск. епархіи стр. 99.

1699.

1) Татаре серкизки (въ сыропустъ) вийшли и весь повѣтъ Стрійскій позабирали и попалили мѣсяца Февруарія. Записка на церковномъ уставѣ Благовѣщенской церкви въ городѣ Стрыѣ. О томъ Татарскомъ опустошеніи пишется въ памятникахъ Іоанна Станислава Яблоновского воеводы Русского, Bibliot. Ossolinskich. Lwow 1862 I стр. 228. W zimie około zapust sułtan Kara Gierej w kilkadziesiąt tysięcy Tatarów wszedł za granicę koło Sniatyna, i nie zważając traktatu promulgowanego z Portą w jesieni przeszłej, puścił czambuł po za Dniestrem na Kałusz, Stryj, aż prawie pod Sambor. Lubo partye pod różnemi regimentarzami niektóre odnogi jego czambołow pobiły, jednak niezmierną szkodę ludziom i w kraju ubezpieczonym uczynili. Takżeśmy byli w oddaniu niewolnikow od Turkow oszukani, bo nie przyprowadzili nad kilka tysięcy, i choć sześć bab dzieci i chłopow, i to głodem zmorzonych, lubo wzieli z kilkadziesiąt tysięcy, powiadaiąc że ich zaraz od ręki poprzedawali Turkom za morze. Тяжко страдало отечество наше

за польского владѣнія. Для недостатка войска оберегающаго восточныя предѣлы нашего отечества отъ нечаянныхъ нападеній Татарскихъ.

2) — Въ мѣсяци Вересни (1696) Турки изъ Каменця добровольно уступили, дѣлали тое не для пановъ польскихъ но для короля.

Записка Добромилского монастыря.

3) — Въ катедрѣ Каменца Подольского Святой Троицы дня 29 Августа 1700 рукоположилъ епископъ Іосифъ Шумлянскій діакона Николая изъ Китайгорода.

— Pierwszy raz po odebraniu od Turek Kamienca z traktatu Karłowickiego 1699 dnia 16 Januarii zawartego, po ewakuacyi tegoż roku po 27 lat posessyi tey fortecy, odwiedził Szumlanski biskup katedrę swoią (въ Каменцѣ Подольскомъ), ale po Podolu, bo puste było nieprzeieżdżał się. Метрика рукоположенныхъ пресвитеровъ Львовск. Епархіи, стр. 106. См. подъ 1681 годомъ, гдѣ говорится о Панкратіи Каменецкимъ, Подольскимъ Митрополитѣ и ексархѣ всея Руси, котрый подъ Турецкимъ владѣніемъ былъ соперникомъ Іосифа Шумлянского уже тайного приверженника Уніи.

4) Post receptum a Turcis Camenecum cum formaretur constitutio comitialis ut Cameneci nemo sit ex haereticis, schismaticis et Haebreis, dat Augustus privilegium in Julio Warsoviae Meletio Doroszkowski archimandritae Leszczynensi pro episcopatu Camenecensi, quo viso mox postea anno sequenti fit unitus Josephus Szumlanski episcopus Leopoliensis et Camenecensis.

Рукоп. митр. Льва Кишки.

5) — Нѣмцѣ вѣйшли сирѣчь Саси исъ Циганами (?) Перше кѣнникѣ (конница) брали по золотыхъ по м (40) на мѣсяць: потомже пѣхота исциглономъ (sic) брала по золотыхъ к на мѣсяць.

Записка па уставѣ церк. въ Благовѣщенской церквѣ въ Стрыѣ.

6) Іросимонъ си есть помяникъ рекомый Соботникъ всѣхъ о Христѣ братій, ктиторовъ церкве, Храму Вознесенія Господа нашего Іисуса Христа составленъ есть превелебнаго священного іерея Сумеона Василевича, на той часъ зостаючого при храмѣ семъ. Року ,аѯчд мѣсяца Марта д дня.

Заглавный листъ украшенъ изображеніемъ Софіи премудрости божіей на оборотѣ листа изображеніе Распятія Христова. Сей помяникъ находится до сихъ поръ при церквѣ села Знесенія, получившаго свое названіе отъ титула мѣстной церкви, нѣкогда кажется предградія города Львова.

Въ томъ же помянникѣ чтется: „поминаніе раба бож. священного іерея Сумеона Василевича презвитера Знесенского и жены его Парасковеи и чадъ ихъ: Іоанна Іакова и Андрея списаное рок. бож. ,аѯп (1680) Марта 21.“ Тутъ же чтется: Сіе поминаніе раба божія Антонія и жены его Анны, которіи будучи осыротѣлыи зъ дѣтей своихъ, не маючи кому вручити працю рукъ своихъ, за живота еще своего презъ велебного отца Сумеона Василевича, на той часъ служащого престолу божію, то есть храму Вознесенія Іисуса Христа, вручаютъ сѣножатъ дѣдичную съ которой на кождый рокъ, уживаючій человѣкъ повиненъ будетъ отдать зъ ней мѣстцу святому за помененного раба божія Антонія и Анны золотыхъ з (7), на свѣчу золотыхъ е, а священику на той часъ служащому на молитву золотыхъ к (2); зачимъ не виполняючій и запираючійся дани сей церквѣ божой и священику, отвѣтъ судіи справедливому на его страшномъ судѣ отдати имѣетъ. Дальше приписано: Łąka legowana do cerkwi 1699 a zapisana zostaje pod młynem Babyroh zwanym. Въ списки церковного братства Села Знесенія

чутся слѣдующіи русскіи роды: Іоаннъ Драгный, Ѳеодоръ Кордонъ, Стефанъ Вертипорохъ, Сенко Кушевичъ, Александеръ Болкотовичъ, Іоаннъ Кошулинскій, Телечинскій, Карабанъ, Скавронка, Стрепко и проч.

7) — Создася Храмъ сей року божія ,аѯчд за благословеніемъ пр. архипастыра. Іосифа Шумлянского, короля Августа и за державы колятора его м. п. А(ндрея) Свистедницкого и жены его Екатерини.

Надпись вырѣзана на сѣверныхъ дверяхъ церковныхъ въ селѣ Свистельникахъ. — См. подъ 1630 г.

8) 1699 Іюля мѣсяца за короля Августа збоже дороговъ: пшеница по зол. 30; жито было по зол. 24; ячмѣнь по 18; сколоздра по 15; гречка по 18; овесъ по 14; горохъ по тому якъ пшеница. — Записка на книзѣ: Новый Завѣтъ въ Лавровскомъ монастырѣ N. 898.

9) — Року божого ,аѯчд за короля Августа второго Саса, заразъ по его коронаціи было барзо дорого, по воскресеніи Христовомъ было жито по золотыхъ трійцать, пшеницѣ полумярокъ по золотыхъ сорокъ, горохъ былъ по золотыхъ сорокъ, татарки полъ мярокъ по двайцятъ золотыхъ ячменю полумярокъ былъ по золотыхъ осмнайцять, овса полумярокъ по золотыхъ дванайцять, сколоздра полумярокъ былъ по шиснайцять золотыхъ.

Записка на прологѣ писанномъ 1632 года для Терновецкой церкви Св. Иліи, въ библ. Перемышельского Капитула N. LI. E. 6. л. 210.

— Велика дороговъ была, пшениця по 34 золотыхъ жито по 26. Также было въ 1700 року. Записка Добромилского монастыря.

10) Въ томъ году скончался около Львовского Ставропигійского братства и русского народа заслуженный старшина упомянутого братства Николай Красовскій.

Для обновленія древной церкви въ Крилосѣ близь Галича дало Львовское Ставропигійское братство 2000 золот. пол. Также для церкви въ городѣ Каменцѣ Подольскомъ опустошенной отшедшими ихъ сего города Турками, послало упомянутое братство 12 иконъ церковныхъ и потребныя посуды и книги для богослуженія. Хроника Львов. Ставроп. Братства.

11) Annus igitur 1699 instabat, quo serenissimus Moschorum imperator Petrus Alexiewicz in persona sua serenissimum Poloniarum Principem Varsoviae, Zamoscii et alibi in ditionibus regni invisit, summaque familaritate sancito foedore pacis usus est, spondens irrevocabiliter se postulante exigentia suppetias laturum et daturum contra hostes patriae sarmaticae; ubi jam rediret in suum regnum, commonefactus de internis seditionibus in Moschovia principum et boiarorum, Brestae in Lithuania nonnihil subsistit, pro regia dignitate a domino Josepho Słuszka Castellano Vilnensi et exercitus in ducatus Lithuaniae campiductore in arce sua Terespoliensi versus Bugum amnem sitam, exceptus magnifice tractatus erat, adfuit dominus Metropolitanus*) cum suorum assistentia, serenissimum principem consalutavit glorioso praeconio, sacram unionem tametsi schismaticis tenacissimo comendavit, suique exoratores perenne declaravit, grato animo illum sibi praestitum acceptavit honorem, benedictionem pastoralem pro more gentis illius impertiendam postulavit, et quisnam esset, cujus personam deferret ubi intellexit subiunxit princeps, non debere violenter ad Unionem sui sectatores pellicere, et ecclesias sui juris facere, reposuit Metropolitanus, in orthodoxo etiam regno et principe et senatu catholico non debere sectarios sibi iura cudere, et in Unionem detonare,

*) Тогды былъ уніатскимъ Митроп. Левъ Заленскій Волинянинъ родомъ.

quam edicto Domini ne portae quidem inferi praevalere possunt. Multis aliis disceptatis, de statu Unionis sacrae et successibus eiusdem, de ritibus, qui nullo titulo infringuntur verum secundum morem ecclesiae orientalis in suo vigore et valore durant, de erectione novorum monasteriorum variis per partes regni, pietate ipsorummet dominorum purpuratorum ritus latini et equestris ordinis! Audiit haec grata tanter, subjunxit, utinam, quem admodum relatum habemus de vobis nostrum etiam regnum in deditionem S. sedis Apostolicae et vicariorum Christi deveniret, ut tandem exclusa contrarietatis specie oriens et occidens in unum coalesceret corpus, fieret unum ovile et unus Pastor; nos quantum vires suppetant huic proposito et labori in regno nostro non deerimus, volumusque a te praesul, ut ad nutum nostrum idoneos huic muneri subministres operarios, quos protegere favoribus prosequi nostrum erit. Facta collatione dominus Metropolitanus osculum manui imperatoris fixit, ipsi vero benedictionem, impertitus ad cathedram rediit. Nec vani conatus fuere pastoris, pollicitatioque imperatoris et enim D.... Szeremetew magnus in imperio senator facta nomine sui principis legatione ad Innocentium XII summum Pontificem spem convertendae gentis ad unionem appromissit, in documentum cuius rei missionarios suos apostolicos in regnum flagitavit, assignati sunt, ad id ex ordine (Basilitarum) per Breve apostolicum, cum explicito sensu summi Pontificis et sacrae Rotae Cardinalium ac Collegii de propaganda fide jurejurendo obligati pater Joannes Szperkowicz Lithuanus et alter pater Palladius Rogowski Moschus, ex collegio Graecorum missionarii, quorum alter in patria fundamenta ponit, primus in Lithuania subsistit, donec certior reddatur, de omnibus in regno circumstantiis, quae nonnisi magno populorum, tumultu ac cruenta cede ob excitatam rebellionem sopientur...

Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 492. Упомянуты покушенія взглядомъ Уніи уніатскаго митрополита, Римскаго престола, и Парижской Сорбоны (1717) безуспѣшно кончились. Впрочемъ Graecos et Romanos non montes non maria dividunt sed nationalitate disrupta charitas.

1700.

Такъ оканчивая на сей разъ мою Сводную галицко-русскую Лѣтопись, не можемъ здѣсь еще не упомянути о збывшемся важнѣйшемъ церковномъ актѣ въ городѣ Львовѣ 1700 года, т. е. введеніи Уніи русской церкви съ Римскимъ престоломъ въ Львовской епархіи, стоявшемъ Польши полчетверта вѣка большего труда и ревнѣйшій усилій всего латинопольскаго духовенства, такъ мірского якъ монашескаго чина, и всей польской рѣчи посполѣтой, безъ всякого разбора средетъ къ тому душеспасительному дѣлу. Вотъ якъ описуетъ сказанное торжество современный хроникарь Львовскій латинскій каноникъ Іоаннъ Ѳома Іосефовичъ (Annal. urb. Leopol. tomus extravagans N. 53).

Eodem anno 1700 die meditatum opus, (pro quo laboraverant saecula!) Josephus Szumlanski episcopus ritus graeci Leopol. perfecit in acceptanda Unione romana, abjuraverat ille schisma suum Varsaviae, aliquoties, coram nuntio Apostolico. Nunc recenter in manibus cardinalis Radziciowski regni primatis, ovile Rutthenum cui praecerat, in Domum apostolicum Pontificis Romani immisit. Verum Unionem Ecclesiae charitatemque fraternam exosa synedria ad ecclesiam muratam in civitate sitam (confraternitatem Stauropigianam ex Clero et populo conflatam appellant) Patriarchae Constantinopolitano se immediate subjectam esse dicebat, ac ideo se rebellem

praestitit, nec Unionem ecclesiae Romanae acceptare, nec jurisdictionem Szumlanscii agnoscere voluit. Venerat dies SS. Apostolorum Petri et Pauli memoriae cultuique sacra, quam diem Ruthena natio speciali veneratione celebrat, ad hujus ergo diei celebrandam festivitatem, jurisdictionem suam per celebrationem liturgiae in hac ecclesiae civitatensi reasumendam accinxerat sese Szumlanscius episcopus, et ad hanc devotionem magni nominis hospites Jablonovium sc. Castellanum Cracoviensem, ducem exercitus, filiosque ipsius Palatinum Russiae, vexiliferum regni et alios multos ex statu saeculari et ecclesiastico, nostrumque Constantinum Mrozowicki cum religionum praelatis, uti administratorem cumque magistratu consulari invitaverat. Et ecce dum magno illo numero selectissimorum hospitum ad januam ecclesiae venit, clausam, beneque obseratam reperit, omnesque portas aditum non permittentes, debebant que ille invitati hospites alii circa pronaum et propyleum stare eum rubore, alii in area cum murmure diutius subsistere. Offensus hac inurbana urbanorum civium resistentia episcopus, petiit a Jablonovio, ut milites portam aperirent, annuit facile Jablonovius, pareere illico satellites, ac per tegulas vicinioris lapideae subintrantes ecclesiae portas securibus reserarunt, iterque ad ecclesiam episcopo et hospitibus patefecerunt. Absolvit itaque (cathema (sic) juxta morem suum portans episcopus Szumlanscius) in praesentia et populi sui et tot hospitum liturgiam sacram, ac illam ecclesiam in iurisdictionem suam recepit, sed a plebe inconditas voces multoties audire patienter, ac etiam a plerisque ex clero suo debebat, quas flocci pendebat, non ignorans nullum melius esse probitatis testimonium, quam odio haberi ab iis, qui oderunt probitatem.

Ставропигіальное братство не залишило противо такому

насилію чрезъ своихъ делегатовъ въ Варшавѣ Юря Корендовича реента городского Каменецкого, Стефана Лясковского и Юря Котіа Драгановича поднести жалобу королю Августу II. Вотъ что пишетъ хроника Ставропигіального Успенского братства въ томъ дѣлѣ подъ 1700 годомъ:*) Doniesło bractwo wypadek ten ablegatom swym w Warszawie, i zaniesło skargę, tak do Hetmana Jabłonowskiego, iako też i do starosty Lwowskiego o zgwałcenie wolnego wyznania wiary i przywilejow królewskich. Ablegaci przedstawili krolowi Augustowi II, który sam swieżo nie z przekonania, lecz ażeby koronę osiągnąc, katolikiem został, bezprawny i bezprzykładny ten postępek, otrzymali od niego cztery reskrypta pod dniem 6 Juny, pierwszy którym w ogólności wszystkie przywileje bractwu służące potwierdza, toż bractwo pod szczegolnę swą protekcyą przyjmuie, od zwierzchności ordynariatu miejscowego wyłącza, od krzywd miasta zasłania, wszelkiego rodzaju wolności udziela, i prawo patronatu do obóch cerkwi oddawna służące zatwierdza; drugi i trzeci w podobnej że treści pod 18 i 21 Junii, ktorym zaleca Józefowi Szumlanskiemu, ażeby chciaż sam do Unii przystąpił, Stauropigię pod karami na targaiących się na przywileje i rozkazy krolewskie, do tego nieprzymuszał, lecz ią przy dawnym obrządku grecko-ruskim prawosławnym i swobodach zachował; czwarty pod dniem 26 Junii, w którym toż wszystko ieszcze raz powtarzając, biskupowi Szumlanskiemu, staroście Lwowskiemu, magistratowi miejscowemu i komukolwiek bądz, pod karą 20,000 czerwonych złotych węgierskich zakazuje Stauropigię, w iej

*) Хроника Львовского Ставропигійскаго Успенского братства составлена Д. Зубрицкимъ на основаніи мѣстныхъ актовъ и письменныхъ памятниковъ упомянутого братства на польскомъ языцѣ въ двухъ томахъ. Первый томъ обнимаетъ событія съ 1551 до 1650 года, вторый томъ съ 1651 до 1760, по списку находящемуся въ архивѣ Львовского Митроп. капитула, но кажется неполному.

swieżo potwierdzonych prawach, dawnych obrzędach, cere-
moniach duchownych, fundacyach i swobodach; biorąc ją
pod swą własną opiekę, nadwerężać zakazuje. (Oryginały
i kopie urzędowe w fascykule 54 i 145). Do łaskawości
tej powodem było królowi wychowanie w religii akatolic-
kiey, która wszystkie gwałtowne nawracania odrzuca; i
przyjaźń z Piotrem samowładcą Rossyi, którego przeważa-
jącemu wpływowi, osiągnienie tronu polskiego był winien,
i z innego względu zasługiwał August II na wdzięczność
i błogosławieństwo Rusinow. Król z krwi udzielnych xiąt
żąt, nie upadlał się jak Sobieski, każąc sobie opłacać łaskę
lub sprawiedliwość. Powrócili delegaci Stauropigii z War
szawy, lecz rozkazy królewskie lekce sobie ważył biskup
Szumlanski wspierany przez Jabłonowskiego i Jezuitow.
Rozsprzęgnienie wszelkiej władzy w Polsce, do tego już
doszło bezrządu, że każdy byle miał siłę za sobą, tyle
tylko szanował prawo pospolite i rozkazy panującego, ile
mu się podobało; zaprzeczył zatem ustąpienia się z cerkwi,
Jabłonowski zaś jak gdyby na urągamie pisał do bractwa
na dniu 28 Julii, że Szumlanski nie dla tego wystawił
tron swój w cerkwi Stauropigialnej, jako miał w niej za-
miast S Jerzego zakładać katedrę swą, lecz tylko za poz-
woleniem niektórych braci, ażeby przyzwoiciej i wygodniej
stać w cerkwi, a zatem że przez to żadne dla bractwa
niewyniknie praejudicium. Starosta Sieniawski Adam cho-
ciaż wziął antał wina za 720 złotych, a Pisarz grodzki
Korytko dwa kobierce za 140 złotych polskich (Lib. B. F.)
niesmiał jąc się biskupa przez Hetmana wspieranego, mu-
siano za tem o nowych mysleć srodkach. Такъ тяжба съ
епископомъ препятствована домашными безпорядками и
войнами продолжалась, пока Львовское Ставропигіальное
братство по кончинѣ епископа Іосифа Шумлянского, не
подчинилось, уступая насиліямъ, самому Римскому престолу,

освобождиваясь отъ вѣдомства и подчиненности Львовскому
епископу, что также папа Римскій Клементій XI. затвер-
дилъ грамотою своею изданною въ Римѣ 5 Апрѣля 1709
года, принимая Львовское Ставропигіальное братство въ свое
безпосредственное видѣніе и управленіе. Breve hoc apostolicum in suo authentico originali oblatum est, adacta officii Consularis Leopoliensis feria tertia post festum S. Michaelis Archangeli proxima anno 1709. Item ad acta Consistorii Leopoliensis latina anno Domini 1726 die veneris prima mensis Martii. Item ad acta Consistorii armena a. d. 1737 die lunae 23 Mensis Septembris, et habetur in actis authenticis commissionis apostolicae in eadem confraternitate Stauropigiana a. d. 1732 peractae, cum inscriptione a tergo Clementis XI. P. O. M. Breve Apostolicum confraternitati Stauropigianae Leopoliensi ritus rutheni uniti benegnissime collatum ex authentico.

Дополненія

до Сводной Галицко-русской Лѣтописи.

1601.

Тактиконъ Никона изъ черной Горы (переписалъ) архідіаконъ Васіанъ Уставникъ монастыря Уневского (заглавного листа недостаетъ), дописана сіа книга року божія ,аχа, при концѣ книги чтется записка: сіа книга монастыра.... до реестровъ книжныхъ вписана, въ томже монастыри ,аφа, року. — Рукопись писана крупнымъ полууставцемъ въ листѣ на 499 листахъ, сберегается нынѣ въ

библютецѣ Львовского святоонуфріевского монастыря въ крѣпкомъ переплетѣ.

1609.

Иже въ святыхъ отца нашего Іоанна Златоустаго. Бесѣда избранная, о въспитаніи чадъ въ Львовѣ. Въ друкарни Братской. Лѣта, отъ рождества Христова ,ᾱχ̄ѳ Індіктіона 3 Іоуліа. кѳ. въ 8 д. л. малого формата 4 + 40 листовъ. На заглавномъ листѣ изображены Св. ап. Петръ и Павелъ съ знаменами четырехъ евангелистовъ по четыремъ краямъ листа, на оборотѣ листа гербъ города Львова и Ставропигійского братства (башня), съ стихами на сей гербъ. На 2 л. На Злотоустаго и до читєликовъ. Стихи на опольщенномъ русскомъ языцѣ. На л. 35. въ св. отца нашего Василія В. кесаріи каппадокійскія отъ исповѣданія вѣры, на неже подписася Евстахій Севастійскій епископъ. На л. 39. Тогожде отъ житіа. Поученіе къ ученикомъ Ліваніа Софісты. Весьма рѣдкій єксемпляръ сей книжечки неизвѣстной русскимъ библіографамъ сберегается въ библіотецѣ парохіальной при митрополичей церквѣ Св. Георгія въ Львовѣ подъ N. 3041. Подробное описаніе сей книжечки напечатано мною въ Словѣ Львовь 1873 г.

1610.

Въ томъ году скончался Михаилъ (Матѳей) Копыстенскій епископъ Перемыскій, присутствующій на Берестскомъ соборѣ 1596 года. Митроп. Левъ Кишка (Рукопись стр. 285) упоминаетъ еще о Мелетіи Копыстенскомъ, о которомъ пишетъ: apprime eruditus, ejurato Schismate, unionis propagator, et praedicator, multus in construendis coenobiis templisque fuit, ac monumentis Patrum. Creatus jam

fuit coadjutor episcopatus Premisliensis, verum irruptio Cosacorum, in fugam eum vertit, ut relicta sui dignitate vel inter latibula vitae consuleret. Dein pro Unione... decretum accepit, quo lingua manibus, et pedibus mutilaretur, concisus in frustra.

Изъ того роду былъ славный Захарія Копыстенскій, воспитанникъ Волынскихъ школъ, намѣстникъ Лавры Печерской, а съ 20 Ноября 1624 г. архимандритъ ея. Въ 1607 и 1611 былъ Іоаннъ Копыстенскій поборцею (податковъ) въ Перемыской земли (Constit. fol. 882), гдѣ потомки сей родины еще проживаютъ.

1611.

Ѳеодоръ Авукаръ епископъ карійскій, бывшій при Ѳомѣ патр. Іерусалимскомъ написа о разныхъ ересѣхъ словъ 42. Іудеевъ и Сарацинъ, яже Михаилъ сугель отъ языка арапска въ еллінскій преложи. Въ Словенскій же нѣкій спудей града Острога преведе. Бѣ при царѣхъ греч. Василіи Македонцѣ и Львѣ премудромъ, патріарсѣхъ же Игнатіи и Фотіи Константинопол., панѣ же Ромстѣмъ Адріанѣ лѣта Христова 876, яко являетъ въ предисловіи книги сея на Исаіа Балабана архімандрита Уневска и Дерманска написаномъ въ Острозѣ градѣ лѣта 1611 Марта 23 емуже начало: Корабль церковный. Предисловіе къ читателю. См. Оглавленіе книгъ кто ихъ сложилъ составилъ С. Медвѣдевъ издалъ В. Ундольскій. Москва 1846 стр. 78. N. 128.

1612.

Около сего года дворянство Минского воеводства и другихъ земель составило церковное братство для защиты греческого обряда и русской народности и къ той цѣли брат-

чики основали Петропавловскій Монастырь въ Минскѣ съ училищемъ, построили большій храмъ. Изъ братскихъ актовъ видно что первоначальныхъ членовъ Петропавловского братства было 52. Въ главѣ ихъ стояли князья Огинскіе, и также извѣстные роды русскіи: Стеткевичи, Тышкевичи, Трызны, Ваньковичи, Володковичи, Вериги и другіи именитыи люди. — Съ возвращеніемъ Минского воеводства Россіи и съ учрежденіемъ Минской епископской каѳедры, монастырскій храмъ сталъ быти каѳедральнымъ соборомъ. Въ 1799 году архіерейска каѳедра перенесена въ нынѣшній каѳедральный соборъ, устроенъ съ Базиліанского Св. Духовского монастыря, и сему послѣднему присвоено названіе Петропавловского, а древній храмъ возобновленный щедротами имп. Екатерины, названъ Екатеренинскимъ, снова возобновленъ 26 Февраля 1872 г. См. 1683. При монастырской церквѣ Воскресенія была Архимандрія чину Св. Василія дотованная земными имѣніями княжны Елены жены короля Александра, въ 1492 году.

1616.

Die 12 Novembris Christophorus Zbarazski praefectus stabuli regni, capitaneus Cremenecensis, dat inventarium Religiosis (O. S. Basilii) villam Tatarynowiec, a przedtym Lew Soltanowicz Zbaraski zapisał go na szpital y kapłanów y Cerkiew S. Krzyża wymurował. Kollatorem uczynił żonę (zmurowana zaś ta cerkiew A. 1598) Marynę Jełowiczownę. Ten zaś Lew oprócz Tatarynowca zapisał wsi Nikomowiec (sic) Krasnę, Putce (? Pólce), Juszkowice y Záhorec, które były jemu zapisane wiecznością od Maryny. Post fata uxoris Leo constituit collatorem Janusium Zbaraski palatinum Bracławiensam cuius filius erat Christophorus. Testament ten Lwa był pisany 1601 die 12

Octobra w Krzemiencu cum subscriptione Lew z Zbaraża Woroniecki Sołtanowicz, aktykowany w metrykach sub dato w Krakowie die 23 Novembra 1606. — Рукопись Митр. Льва Кишки стр. 638. Въ 1633 году Cremenecensis ecclesia applicatur dioecesi Vladimiriensi ex antiqua praxi. Тамъ же стр. 721. Наконецъ чтется тамъже стр. 740 подъ 1639 годомъ. In Novembri Decanus Cremenecensis Theodorus Turbiawski Turski, cedit ecclesias binas cathedralem Resurrectionis Christi, alteram tituli S. Salvatoris cum villa Syczowka, et cum duabus mansis cum auio (sic) et stagno in villa Kołosow, et cum duobus ibidem mansis, Josaphato Bokiey archimandritae Szumscensi.

1619.

Въ томъ году въ Рохмановѣ, маетности княгини Вишневецкой, потомъ 1698 года въ типографіи Уневской архимандріи напечатаны Евангелія на праздники господскія всего лѣта и нарочитымъ святымъ иждивеніемъ Кирилла Транквилліона Ставровецкого въ листъ. Въ посвященіи князю Юрью Чарторыйскому, сочинитель говоритъ что онъ пользовался „изъ бесѣдъ евангелскихъ а по части съ Апостолскихъ которыя перевела (поручила перевести) съ греческого на словенскій языкъ, стараніемъ, промысломъ и коштомъ своимъ св. памяти ія милость княжна Чарторійская Софія, сестра В. К. М. Пани Боговитинова хоружина Волинская.“ Дальше говоритъ сочинитель: сію книгу составлену догматы церкве Восточныя за благословеніемъ 4-хъ патріархъ пріятыи Іоасафомъ митрополитомъ Монемвасійскимъ, ексархомъ Іерусалимскимъ лѣта 1616 и Еремiемъ Тисаровскимъ ексархомъ Константинопольскимъ (епископомъ Львовскимъ) 1614 Генваря 19. Однако противо сего сочиненія якъ пишетъ самъ авторъ: Гнилое слово хульнаго

языка, полное лжи и яда змія адскаго, промчалось всюда по всей земли Русской, смущая народъ, смущая города, и возбуждая противъ мене простый народъ... но мою невинность откроетъ Господь. Въ Москвѣ тое сочиненіе Кирилла мнѣніемъ священника Іоанна Насѣдки, признано было пастическимъ, и указомъ царскимъ велѣно было истребити ексемпляри его. Кириллъ Ставровецкій былъ учителемъ (дискаль) Львовского братства и проповѣдникъ слова божія, а наконецъ (съ 1626 Марта 25) архимандритъ Черниговскій. К. Несецкій (Korona Polska I. 370) пишетъ что Юрій Черторійскій, вторый сынъ Ивана Федоровича изъ Клеванъ Черторійского, оставивши греческую вѣру, porzuciwszy schizmatyckie odszczepieństwo, do iedności koscielnej, pierwszy z tego xiążęcego domu przystąpił. Annuae societatis impressae fol. 425. Сынъ Юрія Черторійского Николай былъ особеннымъ благодѣтелемъ ОО.Іезуитовъ, для того іезуитъ Пигловскій въ своемъ сочиненіи: Historia Collegii Luceoriensis называетъ его Societatis Jesu amantissimus, ибо онъ щедрою рукою надѣлялъ земными имѣніями іезуитскія коллегіи на Руси*). Въ библіотецѣ имени Оссолинскихъ въ Львовѣ находится собственноручно писана книжка Т. Ставровецкимъ въ родѣ Sylva rerum.

*) Князья Черторійскіе получили свое прозваніе отъ мѣстности Чертопія, которой названіе не стоитъ въ связи съ чертами, діаволами, но означаетъ поле порытое кертицею, или кретомъ, ибо на старословенскомъ языцѣ кръторыя означаетъ крота, talpa europea, отъ глагола кертати, чертати, ср ромынское чортъ rostrum suillum. Поле порытое кротами называетъ простый народъ также когавина, отсюда названіе мѣстности въ Стрыйскомъ округѣ Когавина, сполска Kochawina, отъ слова кока, кога, кочка, кретовина, Maulwurfhaufen.

1623.

Actum Leopoli sabatho pridie Dominicae quinquagesimae proximo anno dom. millesimo sexcentesimo vigesimo tertio. Coram officio praesenti Consulari Leopoliensi, honestus Joannes Dumański, famulus officii juratus relationem fecit. Quia ex instantia famati Stanislai Cerasini civitatis ejus instigatoris nomine, et ex parte civitatis publico agentis actoris, famatos seniores Ruthenicae nationis, cives Leopolienses, ad officium praesens pro termino praesenti ligitime citavit. Ex quorum numero cum famati Nicolaus Dobrzański et Andreas Bildacha ruthenicae nationis comparuissent, praefatus civitatis instigator proposuit contra eosdem ex scripto parato sub verborum tenore tali qui sequitur. Tenor propositionis. Imieniem miasta wszystkiego, tak urzędow iako y człowieka pospolitego, catholików, żałośnie się skarzę na pany starsze Ruskie mieszczany y obywatele Lwowskie, isz pomienąwszy oni zwyczaie dawne w tym tu mieyscie strony odprawowania pogrzebów ludzi swey religiey zachowuiące się, mimo dekreta swiątobliwych krolow polskich między catholikami y natią Ruską, de pompis funeralibus, iako się odprawować mają zaszłych przeciwko także dekretom y zakazom urzędowym tutecznym, ważeli się temi czasy pogrzebną processią, ciało zmarłego Ruskiey Religiey z miasta, przez wszystek rynek y ulice katolickie Lwowskie, z swiecami, spiewaniem, poubierawszy wszystkie popy w ryzy, wszystkiego pospólstwa, tak z miasta, iako i oboyga przedmieścia, swey Ruskiey natiey obesławszy, y parą a parą według Cechow s swiecami poordinowawszy asz do monasteru za miasto na przedmieście prowadzić, co wszystko incontemptum dekretom króla Jego Mośći, y zakazowym urzędowym, także z gorszeniem katolików wszystkich, a osobliwie Jego Mości Xiędza Ar-

cybiskupa i kapituły, zakonnikow y wszystkiego Duchowienstwa Lwowskiego, będące Schismatikami prawdziwego kościoła, y iednego pastérza nie znaiąc od posłuszeństwa y iedności iednéj apostolskiey Rzymskiey odstrychnąwszy y oderwawszy się uczynili. A widząc takową insolentią y vetitum, przestąpione pomienione Duchowienstwo nasze ex adytis*) na kazaniach publice invectivy czynili na urząd tuteczny, isz schismatikom takowych pompas funebrales przez wszystko miasto Rynek, y ulice przeciwko prawom, decretom, y zwyczaiom miasta tego. cum cereis, cantis, ordine, omnibusque insolitis funebralium apparamentis, et indumentis dopuscieli; quo nomine tanquam adjuvantes, faventes, non impedientes incuriose poenas Canonum denunciowali. A isz decreta króla Jego Mości y zwyczaie strony odprawowania pogrzebów cadaverum Ruthenicae nationis takowe są, isz kiedy ktory Rusin schismatyk między Catholicami mieszkaiący umrze, tedy ciało iego sine quavis pompa funebrali wynoszą, asz na ulicę Ruską, tam na którey czerkiew iest, przy ktorey chowane ciało bydz ma. Tam dopiero zchodzą się processie, szkoły i popi Ruscy, ubierali się w Ryzy swoie, spiewaniem a z świecami processionaliter do grobu niosą, y prowadzą cum solitis, iako kogo stanie pompis funebralibus, isz tedy panowie starszi Religiey Ruskiey, contra decreta, mandata vetita, usum et antiquitus receptos poważyli się pompas funebrales modo ordine et ratione promissis odprawować, aby magistratus civitatis, iako custodes jurium civitatis y Catholici illustrissimo loci ordinario pastori subiecti, fidem et officium suum debitum manifestum et planum uczynili ad instantiam In

*) Adytum, ecclesiae pars solis sacerdotibus pervia, id est ex presbyterio, sanctuario, Bema Graecorum.

stigatoris. Starszy Ruscy zapozwani są proszę, aby de praemissis animadversia na nich była nakazana sententia officii praesentis mediante..... Упомянутыи члены Ставропигийскаго братства Андрей Билдаха и Николай Добрянскій призваны, изъявили предъ выше приведеннымъ урядомъ: Isz niewiedzielismy o tey pompie pogrzebowey, którą nie my ale Duchowienstwo nasze odprawowało, aniśmy rozkazywali żadnego spiewania y publiczney przez rynek processiey, na co gotowiśmy jurament uczynić. Do tego się znamy, isz na tym pogrzebie bylismy idąc w tym za Duchowienstwem y za Religią naszą..... Actum Leopoli ipso die sacro cinerum anno Dom. 1623, Citati Rutheni satisfaciendo dilationi suae super directam Responsionem, obtentae eam ipsam responsionem directam per Proloquutorem suum nobilem Zachariam Siarniczki in scripto parato sub verborum tenore tali produxerunt. — Tenor directi responsionis.

Aczkolwiek gotowi by pozwani expurgować się z tego, ut iuris est, iako takowey processiey z pompą funebralną czynic presbyterom swym nie rozkazowali. Ale to dzieło y zawiadomienie samych presbiterow było y iest, zawsze przełożone swe duchowne, uczciwym pogrzebem opatrywać. Ale nie Panow starszych, którzy o pogrzebach sąsiad swych tylko w bractwie będących zawiadować zwykli. Jednak że aby iuramenta temere non deferantur, horum enim contemta religio Deum ultorem habet, dla tegosz do przywileju swego referuią się, et simul ad usum processionendi antiquitus observandum, longissimique temporis praescriptione firmatum, scilicet annorum supra sexaginta eo oboie sapit vim exceptionis peremtorie, w którym przywileiu ad omnes libertates, immunitates, mores, ritus et iura aeque cum hominibus catholicae religionis przypuszczeni są in distincta et absque omni exceptione, o czym przywiley sam

szerszy w sobie praedicta omawia, ktorego exemplum po-
dbie się sub litera A *) Druga, isz ten przywiley nię
tylko a senatoribus regni status secularis otrzymany iest,
ale tesz z pozwoleniem y uchwałą stanow duchownych,
bo na to ośm biskupow Polskich podpisało się. Trzecia,
Gdyby spirituales to porównanie Greków z katolikami ro-
zumieli bydz na on czas za iakie praeiudicium ecclesiae
aut vituperio catholicorum cedere, pewnie by byli, takiego
przywileiu xięza biskupi, Greckiey religiey ludziom nieda-
wali. Czwarta. Żadne concilium, żaden Synod prowincio-
nalny koronny, żaden canon koscielny nie odięto tego
Greckiey Cerkwie, co u nich z starodawnego zwyczaiu za-
chowało się, y owszem ritus ipsorum w Rzymie nawet nię
improbuie Apostolica sedes. Piąta. Gdyby Graecanici co
nowego nad starodawne zwyczaie wymyslali, tedy to pote-
stas secularis mogła ieszcze proprio motu cohibere. Ale to
quod in ecclesia Graecanica non mutatur, quare stare pro-
hibetur, iako regula juris docet. Jesli to przedtem w Cer-
kwi ich zdawna było, w Cerkwi ich dotąd zostało, czemu
się tu im bronić ma, co ich iest cerkiewnego. Szósta. Je-
żeli te wolności senatus regni utriusque ordinis mogł absque

*) На томъ мѣстѣ присовокупило Львовское Ставропигійское братство грамоту короля польского Сигизмунда Августа. Datum Varsoviae in conventa regni nostri generali die 20 mensis Martis anno dom. 1572 regno vero nostri anno 43, въ которой упомянутой король на жалобу и прошеніе делегаторъ Ставропигійского братства Вашка Тиновича и Ѳомы Бабича, всѣмъ Львовскимъ русскимъ жителямъ, aequaliter cum aliis civibus et suburbanis Leopoliensibus Polonis Romanae obedientiae, сознаваетъ, чтобы Русскіи мѣщане, omnibus juribus, privilegiis, libertatibus, praerogativis et immunitatibus quibusvis nullis prorsus exceptis... utentur, fruentur, potientur... подъ карою 20,000 aureorum hungaricalium. Тая трамота чтется напечатана изъ подлинника въ Временникѣ института Ставроп. Львовского съ мѣсяцословемъ 1874 года стр. 130—135. Въ той грамотѣ король польскій признаетъ тѣже свободы Львовскимъ русскимъ жителямъ, которы Литовская Русь получила въ слѣдствіе Люблинской Уніи.

invidia catholicorum subditorum conferre Grekom, co za praeiudicium wtym religiey Catholickiey może bydz. Gdysz tego co się panu podobało poddany naganić nie może. Jeśli zaś co a scandalo personarum ecclesiasticarum poszło eo Graecanicis imputari nequit. Odia enim restringenda sunt, favores vero inter cives amplicando. Quemadmodum enim concordia parvae res crescunt, ne discordia magnae dilabuntur. Siódma. Usus longissimi temporis processionandi millilat pro citatis. Bo od tak wielu lat zwyczaiowi temu, vel uno verbo potestas loci ordinariorum et dioecesanorum nie contradicowała nigdy pompis funebralibus Graecanicis. Osma. Siela canonow iest Greckich canonom Łacinskim repugnuiących, y zwyczaiów siela przeciwnych. A wzdy ich sedes apostolica nunquam est detestata. Ale owszem consvetudines Graecanicarum ecclesiarum soepius amplexa est. O czym iest osobliwa decretal Innocentii tertii Papae cum olim de Clericis coniugatis libro tertio, titulo tertio, kędy consvetudinem unius regionis in vituperium alterius provinciae non redundare disponitur. Ex eo quod consvetudo religionis amplicat prorogatqne jurisdictionem. Ostatnia ratio. Isz y constitutionibus regni recentioribus in iuribus ipsorum moribus et ritibus Graecanicorum zakazano turbować y molestować, ale w pokoiu ich zachować rozkazano. Na co osobliwie pamiętac potrzeba, ne iuribus regni ulla contraventio fiat. Jeśli tedy magistratus et iudicium com. quos penes summa potestas est, z iakich okoliczności swych y oycowskiey miłości ku poddanym swym religiey Greckiey pominąwszy i takowe pompas funebrales quem admodum catholicis ita e converso Graecanicis usitatas alicui vitio imputare chcieli — tedy Citati a tali gravamine salvuią sobie integrum ius provocandi, które ieśliby im było odcięto, gotowi będą evadere pro ut juris erit. Gdzieby im has exceptiones peremptorias prawo remota appellatione conclu-

dendo itaque responsionem suam z tym się declaruią: isz przytym przywileiu mocno stoią. A transactionibus wszelakim przewiley ten poprzedzającym penitus et de facto renunciant, poniewasz expresse per posterium privilegium zniesione są. O decretach żadnych ultimae instantiae w tey sprawie zaszłych citati niewiedzą y niewiedzieli.

Post insertam responsionem directam instigator civitatis decreta, alterum quidem Stephani regis de data Niepołomiciis feria sexta ante dominicam cantate anno dom. 1575, alterum vero eiusdem praetacti regis de data Leopoli Sabbatho ante festum S. Joannis anno 1578, allegabat, et civitatem circa eorundem tanquam posteriorum, et circa antiquam consvetudinem et civitatis usum conservari, citatos tamquam schismaticos, a catholica religione alienos a funebralibus pompis publicis in posterum cessare debere declarari, ac propraesenti pompa funebrali in eosdem decreto officii mediante animadversionem decerni petebant. —

(Decretum) Et officium eo considerato, quod decreta sacrae regiae majestatis per instigatorem civitatis reproducta praevilegio, per citatos allegato, posteriora, citatis quam diu in schismate perssistunt, non licere, pompas funebralis, cum cereis incensis, per forum publicum obire, neque cadavera mortuorum suae nationis, et ritus hominum, cum cantu publice deferre, disponunt, quae etiam usu et consvetudine continua, in civitate observata, vim legis obtinuerunt; quoniam vero citatos interfuisse controversae processioni funebrali, prout ex illorum confessione compertum est, decretis allegatis eosdem contravenisse, atque in contemptum catholicae religionis praetactos funebrales cum cereis et publico cantu pompas, contra usum et jura civitatis peregisse deductum est; proinde super duobus ex citatis, videlicet. Nicolao Dobrzanski, et Andrae Bildacha, tam quam praetactae legis et civitatis consvetudinum transgressoribus, sessionem in praetorio sustinendam, atque pro poena sexaginta marcas reponendas decrevit, praesentis decreti vigore. Quod actorea pars pro iure suscepit. Citati sentientes se gravatos esse appellationem ad sacram regiam maiestatem interponebant, quam ipsis officium tanquam in causa privilegiata bonaque in civitate catholica regiminis atque iuribus romanae ecclesiae contraveniente non admisit. Protestati sunt citati de gravimine et prosecutione appellationis non admissae. Protestatum est officium quod nihil temere sed iure mediante in causa praesenti procedat. Et hic in continenti praefati Nicolaus Dobrzanski et Andreas Bildacha sessionem iniunctam in praetorio vix unam horam sustinuerunt, quam ipsis officium ad certorum concivium itidem Ruthenorum intercesionem relaxavit. In cujus rei fidem sigillum officii nostri consularis praesentibus est subimpressum. Albertus Zimnicki civitatis Leopoliensis Notarius m. p. (L. S.) Ex actis officii consularis Leopoliensis extractum. Сберегается въ архивѣ Львовск. Митроп. Капитула N. XXXVI.

Въ томъ году напечатана въ Кіевопечерской Лаврѣ книга Св. Іоанна Златоустаго толкованіе на 14 посланій Св. Павла Апостола. — Въ придословіи на бесѣды Святого чтется: Яко въ первый разъ издана тая книга архимандритомъ Кіевопечерской Лавры архимандрита Елисея, и яко Ѳеодора княгиня Чарторыйская Боговитиновая, хоружая Волынская благочестивая по мужи своимъ втораго не познавшая, Кипріана іеромонаха, суща отъ града Острога, мужа свята, еллиноки, искусна въ Енетіихъ (Венеціи) и Патавіи любомудретвовавша, таже на горѣ Аѳонстѣй живша призва, иже и прешедъ преложеніе 14 посланій сотвори. Посемъ Михаилъ Корибутъ Вишневецкій староста Овруцкій на тисненіе залоги даде и умре. По семъ сей Елисей архимандритъ Лаврентіемъ Зизаніемъ Тустановскимъ пресвитеромъ дидаскаломъ, и витіею въ Ел-

линогрецкомъ языцѣ художнымъ, прежнее превожденіе во двохъ лѣтехъ изслѣдова съ извѣстнымъ архитиномъ изданнымъ въ градѣ Етонѣ, таже съ благословеніемъ св. православныхъ архіереовъ Захаріемъ Копистенскимъ, епитрономъ и іеромонахомъ Памвою Берындого съ греческими книгами и Словенскимъ архитуномъ исправи и въ двохъ лѣтѣхъ съ нравоученіями напечата.

Въ рукописной книзѣ: Св. Іоанна Злат. 9 Бесѣдъ на Евангеліе Св. Матѳея, (перевединой въ Москвѣ 7032 (1524 года) и разумомъ и наказаніемъ премудрѣйшаго старца Максима отъ Св. Горы потомъ же переведенной инокомъ Селиваномъ обытели живонач. Троицы и препод. чудотвор. Сергія) при концѣ книги послѣ особно дописаной бесѣды 45, чтется прибавка отъ переписчика: „понеже по написанію книги сея преведена и написана бысть, отъ кого и за чіимъ приводомъ, что и сіе посланіе извѣстень будешь. Благочестіа величествомъ сіяюще, велможной Госпожи Ѳеодосіи (? Ѳеодоры) княжнѣ съ Чарторійска и прочая. Богоугодно теченіе съвершити, смиренный молится Кѵпріанъ перкви православныя людемъ желанію съ гласна сущи Ваш. вел. Въ еже нѣколико бесѣдахъ евангельскихъ ружнаго преводу, видѣти чистѣйше списаніе, подвижемя и поостри, развръгша реченную книгу діалекту греческаго, аки бы рекъ самого того книгы списателя всезлатаго Іоанна рѣчи, еюже той дѣйствоваше; превести въ сладкій ми словенскій языкъ, еже и бысть Богу поспѣшествующу. Словеса же преводу суть: еже отъ Матѳея мѣ бесѣда вся: а деветдесятыя конець. Еже отъ Іоанна бесѣда кв, не подалеко отъ начала, даже до нравоученія близь кг бесѣды. Отъ тогоже Іоанна мд, ме, мѕ, мз, бесѣда цѣло списана, и ясно тамо видѣхъ, яко не за непоспѣхъ преводника Селивана, лишена быша нестолкованія: но яко листове тіи въ кожаныхъ изъ нихже писаше книгахъ недосташа. Начало двадесять вторыя, и конецъ двадесятъ третѣя бесѣды еже отъ Іоанна, показуетъ ся, пачеже и ч бесѣды еже отъ Матѳея конецъ. Обаче или сице или инако оставлены быша тогда преводу отъ Селивана. Нынѣ любезно тѣхъ списаніе пріймѣте прощенію мя сподобляюще въ еликихъ аще погрѣшихъ..... Зъ обители монастыря Дерманского храму святыя живоначал Тройца мѣсяца Февр. 2. въ лѣто отъ воплощенія Христова ѧѯе (1605). Упомянутая большая рукопись писана крупнымъ полууставцемъ въ листъ на 650 л. сберегается въ библютецѣ Галицко-Львовской Митрополіи. Книга тая была напечат. въ Москвѣ по тремъ переводамъ 1664 г. Въ польской Енциклопедіи общой Варшава Т. III. стр. 902—3 ошибочно пишется Bohowitenowa autorka ruska w XVI wieku.

1624.

По желанію Елисея Плетенецкого архимандрита Лавры Печерской Кіевской была въ томъ году въ типографіи Кіевопечерской Лавры напечатана книга: Бесѣды на дѣянія Апостолскія Св. Іоанна Златаустаго въ листъ съ лицевыми изображеніями. Въ предисловіи сей книги подписанномъ іеромонахомъ Захаріею Копыстенскимъ чтется: „Къ семуже его (Е. Плетенецкого) желанію благодать Господня препода и възбуди православнаго и словеснѣйшаго мужа кѵръ Гавріила Дороѳеевича Примикирія П. и клирика церкви Львовскіе, дидаскала въ еллиногреческомъ любомудрѣйшомъ и художномъ языцѣ, иже отъ еллиногреческаго архитипу въ Етонѣ *) изображеномъ въ славенскій языкъ якоже зрите разумнѣ и право преведе и преложи.“

*) Етонъ, Eton городокъ въ Англіи надъ рѣкою Темизою противу Виндзору, нѣкогда славный своею латинскою школою основанною 1441 году (Eton College).

1625.

Włoczebne praeeminentom y drużynie kiowskiey z szkoły Włodzimierskiey Ruskiey. Za kolędę z Rakowa Łacinską uprzeymym sercem ofiarowane roku bożego 1625. Брошюра въ 4 д. л. 2+25 страницъ, безъ означенія мѣста печати, кажется въ Замостью? Здѣсь на страницѣ первой чтется: A przytym z politowania powinnego, zdało mi się na was krzyknąc namilszy Rossiani moi: abyście się w zdan tego nad Subet*) snu twardszego ocknąwszy, oczy swoie przetarli, a obaczyli iasnie, iako iest zarazliwe a bardzo niebezpieczne obcowanie z przeklętymi heretykami.

Упомянутая книжечка сберегается въ архивѣ Львовск. Митроп. Капитула.

1626.

Juxta decretum S. Congreg de Prop. Fide. 1 Juli 1626 fideles utriusque ritus ad sacerdotem latini vel Rutheni ritus a suo episcopo ordinario adprobatum in ecclesia sui ritus confessionem excipientem, peccata confessuri accedentes, audiendi sunt, et beneficium sacramentalis absolutionis valide ac licite obtinere possunt. Sacram vero Communionem nemo aliter, ac in suo ritu sumat, scilicet latini sub una specie etc.

1627.

Michael Surieveker (sic) rector Viennensis significavit (кому на Руси?) nolle Menzelium ingredi Basilianam Religionem, quam artea voluit; laudat, vero alumnos Basilianos Viennenses. — Рукоп. митр. Льва Кишки. Отсюда явствуетъ что Василіяне въ какомъ то школьномъ заведеніи въ Вѣдни воспитивали своихъ членовъ.

*) Subet изъ арабскаго языка продолжительный и безмѣрный сонъ

1629.

Synodus inter Unitos et schismaticos designatur Leopoli, et quia Metropolita voluit Luceoriae, idcirco disvadet ei ne hoc faciat Alexander princeps de Ostrog, negando se Luceoriam superventurum literis Dubnae datis die 1 Aprilis. Sed haec synodus non erat, quia Nuntius inhibuit imo jusit nequaquam Leopoli compareret, quamvis debuerit Metropolita comparere, cum alii comparerent, non praecauti ex eo, quod Nuntius praecaveret ne cuiquam eiusmodi revelaretur inhibitio, missam itaque tantum absolvit Metropolitanus praesente Alexandro Ostrozski palatino kijoviae, erant episcopi octo*), quoniam et Haliciensis erat episcopus, Metropolitanus vero nonus. Quarta die supervenerunt schismatici Vilnenses expostulantes, cur non celebretur sy-

*) Митрополитъ уніатскій Іосифъ Веламинъ Рутскій: Львовскій епископъ Іеремія Тысаровскій неунита; Луцкій епископъ Іеремія Почаповскій неунита; епископъ Пинскій Григорій Михаловичъ унита; епископъ Перемыскій Іоанцъ Шишка унита; архіепископъ Полоцкій Мелетій Смотрицкій унита; епископъ Смоленскій Левъ Кревза Ревускій унита; епископъ Владимірскій Іоакимъ Мороховскій унита; Галицкого епископа заступалъ Рафаилъ Корсакъ унита; яко епископъ употреблявшій сего титла, коадъютеромъ стараго Митрополита Іосифа Рутскаго. Изъ міркихъ лицъ были тогда въ Львовѣ на соборѣ яко королевскій коммиссарь князь Александръ Заславскій (Острожскій), князь Пузина, Древинскій чесникъ Волинскій, изъ стороны Львовского Ставроп братства, Романъ и Гавріилъ Лангишь, Миколай Добрянскій, Стефанъ Лясковскій, мѣстный приходникъ Боярскій. О томъ безуспѣшномъ Соборѣ подаетъ подробное извѣстіе Д. Зубрицкій въ кроницѣ города Львова стр. 267, напечатавши тамже Дневникъ того Собора. На тотъ соборъ выслали большіи брацтва церковныи свои-хъ заступниковъ.

nodus? Responsum datam non fore celebrandum cum in termino non comparuerint, audita sunt nihilominus puncta eorum et quidem Primo: quod venerint ut intelligerent, quid agatur, et postea nihil concludendo ad suos referrent. Responsum. hoc esse contra essentiam synodi, ut acta eius approbentur vel reprobentur a saecularibus. Secundo: intulerunt esse medium efficax ut ipse Patriarcha superveniat Constantinopoli et conciliet dessidentes. Responsum: quod ob Turcam non potest supervenire, nec in regno admitti potest, praeterea Patriarchae semper relinquunt veluti fecerunt Jeremias et Theophanes, modernus vero sit Calvinista. et sic calvinismum inducet, misit enim centum juvenes Graecos in Angliam veluti gloriabatur palatinus Bełzensis haereticus, propositumque est medium ut ab iis acceptetur concilium florentinum. Promiserunt Unionem in Lithuania, his dictis Metropolitanus abscesit et provisus est per integram hyemem a palatino Kijoviae. Crux ante Metropolitanum semper ferebatur et tenebat cum iret cum archiepiscopo Romani ritus dexteram partem, qui et cathedram suam obtulit ad celebrandum, et mirabatur de subjectis dignis in Russia unita, dixitque jam non cessaturam unionem. Visitavit archiepiscopus Metropolitanum bis et prandio excepit victuali non suppeditavit, eo quod villae illius fuerint exustae a Tartaris, erat vero archiepiscopus septuagenarius (Joannes Prochnicki). De his omnibus certioravit Nuntium Rutscius literis datis de Falicze (?) die 10 Novembris et misit ei ultimum librum Meletii Smotryski Archiepiscopi Hyeropolitani. Notandum enim est, quod rex hoc anno intimaverit synodum provincialem Ruthenis Leopoli celebrandam, pro Unione ineunda die 28 Octobris Leopoli. Seorsive vero ante hanc synodum unitis Vladimiriae et disunitis Kijoviae die 9 Julii, sed schismatici nobiles Kijovienses protestarunt die 5 Julii. quod non sint superventuri ad Synodum dictam, et mallent ut fiat in comitiis decissio. Nobiles vero hi fuere Filon Hrybit (sic) pincerna, Alexander Niemirowicz, Georgius Lachota, Michael Butowicz, Theodorus Kiedronowski. Gregorius Kniazinski, Lucas Theodorowicz, Theodosius Stych, Zdan Sapinowski, Joannes et Theodorus Trypolscy, Bogdanus Wyhowski, Alexander Kłaniewski, Georgius Żochowski, Basilius Trypolski, Christophorus Stepowski, Basilius Bryzowski, Nicolaus Dubnicki, Joannes et Theodorus Niemierzycki, Martinus Kimowicz, et Thomas Iłowski. Haec idem fecerunt milites sub Marienburgo die 19 Aprilis, hi vero fuerunt: Andreas Swaryczewski ex terra Żydaczoviensi, Alexander Holutycki ex palatinatu Vilnensi, Joannes Zycapowski (sic) ex terra Haliciensi, Helias Bojarski ex palatinatu Podoliae, Joannes Popiel, ex terra Premisliensi, et Joannes Sokołowski, ex districtu Winnicensi. Leo quoque Iwanowicz dux exercituum Zaporoviensium ad metropolitanum schismaticum scripsit, quatenus denuntiet, qualis sit haec futura synodus? et appromisit usque ad mortem suam schisma tueri literis datis 25 Junii in Osmianowka, proinde die 5 Julii cum ecclesiastici Kijoviam convenissent; die 5 Julii supervenit quoque Adamus Kisiel regius legatus, et die 9 reddidit regias credentiales literas, sed die 12 Julii responderunt ecclesiastici schismatici, quod non possunt celebrare synodum, ob protestationem a nobilibus factam, adeoque Kisiel coram actis civitatensibus Kijoviensibus, cum acta castrensia essent occlusa, manifestatus sit de deligentia. Uniti vero celebrarunt suum conventum prope Vladimiriam in villa Falimicze ad episcopatum pertinente Luceoriensem. Porro synodus tantum debebat durare binis et non amplius septimanis securitas est stabilita in comitiis Warsaviensibus die 21 Februarii.

Schismatici expediunt Kijoviam ad regem Theophanem Bojarski et religiosum Petronium Ryszczewski, tum Andre-

am Szanderowski tribunum Bracławiensem excusando se, quod non possint comparere pro synodo Leopoliensis eo quod obsistat palatinus Kijoviae, Episcopus Leopoliensi et confraternitates; putabant enim hanc synodum congregari, quatenus inter se faciant uniti et disuniti combinationem, quod ad bona et monasteria ac parochiales ecclesias, non vero quoad Unionem in fide et obedientia Romana, quod non posunt sine consensu Patriarcharum, ut non fiant postea majores dissensiones sicuti factae sunt tunc cum Uniti unionem acceptarint, absque consensu Patriarcharum. Uniti vero ut supra convenerunt Leopoli, ubi et confraternitates comparuerunt excepto Minscensi, quae tamen per legatos et litteras excusavit se et promisit omnia acceptare, literae vero datae erant die 1 Augusti cum his subscriptionibus: Lucas Bohuszewicz Byszko (Syszka?) consul Joannes et Symeon Chotianowiczowie, Basilius Piszczka, Cyprianus Kostkiewicz, Joannes Jakubowicz, Lucas Ludwichowicz, Nicolaus Matyaszewicz, Symeon Tymanowicz, Demetrius Andrzeiewicz, Philippus Romanowicz Boburka, Joannes Wasilewicz, Joannes Hawryłowicz et alii plurimi. In comitiolis Kijoviae ante omnia apponitur in instructione sedanda religio graeca, ita ut prevaleat schisma, ut reedificatur arx Kijoviensis fulmine tacta et combusta, ut privilegia extraduntur idiomate rutheno, ut Peczarense monasterium sit liberum a contributionibus et ne Hospodar Valachiae admitatur ad libertates Polonas.

Rex pro Synodo Leopoliensi die 28 Februarii extradit literas encyclicas, post quam synodum, cum Rutscius Vladimiriensis cum episcopis curiositatis gratia visitaret ecclesiam Leopoliensem, confraternitatis et typographiam, expetieretque ut ei ecclesia aperiretur, ex parte schismatis, hoc negaretur, et Rutscius subinferet habere se jus illuc visitandi etiam serris fractis diceret, ac religiosum insolentius

in se incursitantem amovisset, signo datae campanae vix non occissus est, lapidibus impetitus, atque ad famulitium vulneratus nisi aufugisset, qua de causa haec ecclesia, sub poena decem millium est adjudicata metropolitano.

Kijoviae inchoata est synodus die 9 Julii Job Borecki Pseudometropolita confunditur quod reddiderit actum honoris Alexandro principi ab Ostrog, postea inseruxerunt contra subjudicem Bracławiae pincernam Volhyniae, et Bakowicki quasi illi exportarent instrumentum a rege pro Synodo, quod ex duobus respectibus, partim quia synodales constitutiones rex ad se avocaret, partim quia unio promoveretur per hanc synodum, non acceptarunt. Voluerunt ut ad protestationem Borecki se subscriberet, sed ille privatum se dicens noluit, et alii sunt eum sectati (sic). Missam habuit Borecki, prandium apud Peczarensem archimandritam, prima die electus in Marschalcum Dicewinski (?) et e statu ecclesiastico legatus et concionator episcopi Leopoliensis, Alexander ab Ostrog venit. Cosacos voluit pelle sed non potuit, quamvis esset legatus a rege. Sesio reiecta ad 10-am, qua die archimandrita Peczarensis concessit synodum, sed legati Leopolienses non permiserunt, justifikowali się podsądek i czesnik składaiąc winę na X. Bakowieckiego ale zaraz okrzykneli grożąc Kozacy y tak rozeszli się. Archimandryt Peczarski płakał u którego i Borecki nocował. Die quarta ab inchoata Synodo in monasterio Pustynensi congregati Borecki prosił Ostrozskiegoo radę z płaczem co czynić, ponieważ szlachta protestowała się nec comparet, a kozacy śmiercią grożą postanowili nie zezwolić na synod, lubo duchowni chcieli synodować i podziękowali królowi za łaskę, i prosili aby ten synod seymem był naznaczony, aby się zniesli z Patryarchą, aby było mieysce sposobne y bez presidentów religionis latinae.

Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 699. 701.

Упомянутый Львовскій соборъ описуетъ I. Θ. Іосефовичъ Львовскій латинскій каноникъ (Annalium urbis Leopoliensis tomus extravagans N. 125.) съ сылкою на Квятковича іезуиту слѣдующимъ способомъ: Eodem anno 1629 Sigismundus rex ad suplicationem nobilitatis ducatus Russiae schismatis graeci praetesae Synodum pro die 18 Octobris in anno eodem Leopoli celebrandam, tam unitis quam Schismaticis episcopis Graecorussis indixerat. Convenerunt permulti, venerat et Josephus Rudzki metropolitanus. Vir doctus et unionis zelosus propagator cum 7 suis unitis episcopis (?) archimandritis et clero satis numeroso. Ad fuit et dux in Zasław palatinus Kijoviae regius commissarius, in locum praesidentiae regis nomine designatus sed infausto pede, quia vix solutata Leopoli, mortem obiit. Schismatici tamen episcopi venturos pro die praefixa spoponderant non comparuerunt. Jnchoata tamen in termino constituto synodus fuerat et dictus metropolitanus ut calumniam evelleret, quae a Schismate Unitis astruebatur, quasi latino sermone missas dicerent, in magna Russorum multitudine publice ac solemniter in nostra ecclesia (Leopoliensi cathedrali) ritu graeco, idiomate sclavonico celebravit. Post hanc liturgiam concionem habuit P. Mathaeus Bembi Soc. I. svadebatque schismaticis multis rationibus, ut unionem cum ecclesia Romana capesserent. In hac synodo probabant Uniti coram Nobilitate, missivis literis et dictis ipsiusmet Patriarchae Constantinopolitani, quot sit Calvini haeresi infectus tantumque lucrati, ut Nobilitas Russica, se sponte susceptura cum ecclesia Romana unionem publice declararent; Jnidem patriarcha haeresim Calvinianam cujus accusabatur, solemniter abiuraverit. Super quo ad eundem literae Nobilitatis nomine expeditae, quia nullum responsum tulerunt, neque se ab objectis emundare curavit, passim Permulti Nobilium a Schismate ad ecclesiam Romanam transibant, archipraesule Prochnicio (ut refert p. Kwiatkiewicz Soc. I. fol 871) strenuam laboris sui operam, unitis subministrante. Весьма жаль, что современныи источники несберегли намъ имена родинъ русского дворянства перешедшого тогда къ латинскому обряду и тѣмже опольщившагося.

1631.

Spectabilibus et famatis Proconsuli et consulibus totiusque Magistratui civitatis nostrae Leopoliensi fid. nobis dilectis.

Sigismundus III. Dei gratia Rex Poloniae magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prusiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque nec non Svecorum, Gottorum Vandalorumque haeredarius rex. Spectabiles et famosi fid. nobis dilecti. Mamy tę wiadomość, isz pewna cerkiew murowana Bracka zwana we Lwowie za dobrowolnem z niey nieiakiego Boiarskiego swieszczennika ustąpieniem wacuie. A isz na tym wiele należy aby do tey tam cerkwie człowiek spokoiny, y ktory by rzeczy do Uniey prowadził, a przytym zgody spolney przestrzegał, był podany: Przeto napominamy y chcemy to mieć po wier. wasz. żebyscie nie inszemu swieszczennikowi pomienioną cerkiew w zawiedowanie puścili, tylko który by w Uniey był, y drugich do zgody powszechney z kosciołem Catholickim przykładem swoim y pobożnym życiem umiał wieść. Nie wątpiemy że w tym Wier. Wasz. podług woli Naszey, wygadzaiąc bono publico civitatis sobie postąpic zechcećie. Którym za tym życzemy dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia 28 miesiąca Stycznia Roku Panskiego MDCXXXI. Panowania naszego Polskiego XXXXIII Szwedzkiego XXXVIII. — Sigismundus Rex. — Подлинникъ сберегается въ архивѣ Львовск. Митр. капитула N. XXXVII.

1634.

His annis Basiliana religio adeo inclaruit in Polonia, ut turmatim ex aliis ordinibus sese offerent, inter quos erant Franciscus a S. Teressa Carmalitanus. — Anno 5 to Clementis X. die 7 Julii datur facultas Gregorio Złotarzewski transeundi Carmelitis ad Basilitas. — Рукоп. Льва Кишки Митр. стр. 722. Все то дѣялось для скрѣпленія Уніи, а тѣмъже ополяченія Руси, новыми убогими польскими миссіонерами вѣдѣвшими богатое русское дворянство остающееся въ шизмѣ. См. подъ 1683 г.

1638.

Я Сень Кожанъ, чиню тестаментъ за живота своего, межа сынами и зятемъ своимъ Дмитромъ Волошиномъ, стороны грунту, который приходитъ на тры сыны, на четвертого зятя, Дмитра Волошина. Волошинъ Дмитръ далъ ужъ, золотыхъ трытцять, Кожанови, и сыномъ его ведле четвертой части за що и ратовалъ грунтъ розширяти, позволилъ Сень Кожанъ, добровольне, изъ сынами своими, за има Костемъ и Федькомъ, и попомъ Андреомъ; грунтъ Киятка изъ млиномъ и съ корчмою, и зушиткими пожитками, ведле наданя Ксяньженьте славныхъ памятій (кажется Острожскихъ) ихъ милостій. Дмитрови Волошинови и дѣтемъ и потомкомъ его, вѣчными часы. А що для лѣпшой вѣры свѣдоцьство и запись собѣ учинили, за живота своего Сень Кожанъ; при которомъ тестаментѣ, были добріи люде: Перший Федоръ Прокопувъ изъ сынами своими, Петро, и Андрей, и Иванъ, Штефко Сачковичъ, Яремко Иванувъ, Сенка Рудковичъ, Романъ Митаничъ, Гриць Поповичъ, Василь Стинавчичъ. И далѣ была притомъ и вшитка громада, и отецъ Іоаннъ Наместникъ Тухелскій. Дѣялося то въ дому Дмитра Волошина. Року божого ,аѯм.

Упомянутая духовная писана четкою скорописью на маломъ продолговатомъ бѣломъ паперномъ листочку, безъ всякой подписи и печати, составлена въ селѣ Рожанка въ Скольскихъ горахъ. Родина Кожановъ нынѣ Козановичей доставила мнѣ тую грамоту для напечатанія въ доказительство того, якъ прикарпатская Русь наша употребляла русского письма при составленіи фамилійныхъ актовъ. Изъ приведенной грамоты явствуетъ, что такъ въ нашихъ восточныхъ, яко и западныхъ карпатскихъ странахъ заведено было польскимъ правительство весьма много волоскихъ поселеній, подъ названіемъ князей, которымъ польскіи короли, уже съ концемъ XIV вѣка, за сдѣланные ими воеиныя и другія послуги, надавали пустыя участки земли, гдѣ тѣже призывая русскихъ жителей изъ долныхъ странъ устроивали новыя поселенія, доказующія своею румынскою топографическою номенклатурою свое волоское происхожденіе. См. A. Hr. Stadnickiego o wsiach tak zwanych wołoskich na północnym stoku Karpat. Lwow 1848. Toroże o kniaztwach we wsiach Wołoskich, część II. Lwow 1853. Наше русское дворянство, получившее свое прозвиско отъ селъ прикарпатскихъ и употребляющее герба Сасъ принадлежитъ румынскому происхожденію якъ напр. Дѣдушицкіе, Шептицкіе проч. О томъ вѣдалъ хорошо I. Длугошъ толкуя о гербѣ Сасъ: Sas, Dragovie alias Sassovie. Описавъ видъ сего герба, прибавляетъ извѣстіе о происхожденіи родовъ печатавшихся симъ гербомъ. Genus Valachicum ex montibus et silvis provinciarum Russiae, qui Poloniny nuncupantur ducens originem См. Jana Długosza Banderia Prutenorum tudziez insignia seu clenodia regni Poloniae — издалъ Іосифъ Мучковскій. Краковъ 1851. стр. 67. См. 1683 годъ.

1639.

Въ томъ году повелѣніемъ Папы Урвана VIII введены уніатскіи русскіи монахи чину Св. Василія В. при церквѣ Св. Сергія и Бакха въ Римѣ, нѣкогда костелику принадлежавшемъ до клаштора Св. Франциска di Paulo. Упомянутую церквицю звано также della Madonna del Pascolo, отъ чудотворной Богородичной иконы Жировицкой, которой копія находится въ главномъ олтарѣ сей церкви.*) Украшенія великого жертвенника сдѣланы иждивеніемъ князей Черторійскихъ, о чемъ помѣщеный гербъ сей родины свидѣтельствуетъ. Здѣзь погребенъ лежитъ Митрополитъ Рафаилъ Корсакъ. Гробъ его имѣетъ слѣдующую надпись: Raphaeli ex comitibus Korsak, archiepiscopo Kijoviensi et Haliciensi, Metropolitae totius Rusiae, qui a Sigismundo III Poloniarum rege apud S. Sedem ad gravissima negotia A. B. Josephat Koncewicz archiep. Połocensis martyrii causam agendam ablegatus. Rebus sed.... прочая часть надписи на камнѣ стертая, въ которой чтется только имя папы Урвана VIII и годъ 1641 кончины Корсака, который съ 4 Февраля 1628 года сталъ быти коадюторомъ Митроп. Іосифа Веламина Рутского, и титуловался епископомъ Галицкимъ. Съ 1633 сталъ Корсакъ быти епископомъ Пинскимъ, а съ 1637 митрополитомъ уніатскимъ. Въ 1829 году церковь Сергія и Бакха и госпиціумъ при той подаровалъ Императоръ Николай I. Римской пропагандѣ, куда также и акта сей церкви перенесено. См. Pamiątki Polskie w Rzymie Bibl. Warsz. 1858 стр. 505. Такимъ способомъ уничтожено папою Урваномъ VIII учрежденное заведеніе для греческо-русского обряда въ Римѣ, и ожидается еще

*) На италійскомъ языцѣ жиръ называется pascolo, pascua.

исполненія сказанныхъ имъ словъ къ уніятскимъ святителямъ: O mei Rutheni, per vos ego orientem spero convertendum. Изъ записокъ Якова Сушы.

1640.

Specialiter exhilaravit capitulum Joannes Carolus Czolhański, qui in Ecclesia nostra Scholasticum fundans, dotem et erectionem ipsius, de proprio peculio procuravit, ac ejusdem confirmationem regiam, a Vladislao IV in conventu generali reipublicae in anno sequenti obtinuit, quam authentice in anno 1643 deposuit. Упомянутый I. K. Чолганскій яко Суфраганъ Луцкій скончался 1664. I. Thomae Josephowicz canonici cathed. Leopol. Annalium urbis Leopoliensis tomus extravagans. (Manuscriptum) N. 206. 364.

1643.

1) Concilium provinciale regni Poloniae de anno 1643. Titulo: de Unione Ruthenorum promovenda, tollendo quosvis abusus per ritum Ruthenum pro tunc practicatos, ne jura episcoporum clerique Romani usurparent, eos auctoritate Synodi monuit, cujus constitutionis tenor est talis. „Porro ut qua charitate (?) clerus Romanus Ruthenos Unitos complectitur, eandem ipsi clero Romano exhibeant monitos esse vult, monetque S. Synodus ne praerogativas et jura episcorum clerique Romani sibi usurpent, aut impediant, atque illustrissimorum titulis abstineant, torquibus aureis nonnisi ad missam utuntur, monasticum S. Basilli habitum deferant, decimas latino clero nefas esse solvi, aut reddi non debeant (!), neque a suis popis aut

sacerdotibus doceri permittant, nec quidquam, quod juribus Latinorum sacerdotum praejudicet, comittant. Quod si in aliquo praemissorum aut similium deliquerint coram Illmo Domino commissario a sede apostolica deputando conventi respondere judicatumque pati tenebuntur

Вотъ якъ понимало латинопольское духовенство такъ званную S. Unionem Ecclesiae Ruthenae cum Romana Sede за владѣнія польского на Руси. Такихъ самихъ правъ и господства надъ уніатскою галицко-русскою церквою домагался еще Львовскій латинскій архіепископъ Вячеславъ Іеронимъ Сѣраковскій подъ Австрійскимъ правительствомъ въ прошеніи своемъ поднесенномъ отъ себе и всего Львовского латинского капитула нѣмецкому императору, приведши выше напечатанный декретъ помѣстного польского Собора съ 1643, протестуючи противъ заведенія русскихъ капитулъ при епископскихъ соборныхъ церквахъ въ Львовѣ и Перемышли. Правда упомянутому латинскому архіепископу удалось оклеветати русское духовенство въ Римѣ, въ слѣдствіе чего Папа Римскій отказалъ привѣшеніе оловяной печати къ изданной уже учредительной грамотѣ для Львовского епископскаго Капитула, которая писанная на пергаменѣ лишена печати сберегается въ архивѣ Львовск. Митроп. Капитула, прислана сюда въ доказательство дорого заплаченнымъ римскимъ агентомъ, что сдѣлалъ все потребное въ римской куріи въ упомянутомъ дѣлѣ, и что лишъ только письмо Львовского латинского архіепископа Вячеслава Сѣраковского, оклеветавшаго русское духовенство, воспрепятствовало окончити уже переведенное дѣло взглядомъ учрежденія русскихъ Капитулъ при епископскихъ каѳедрахъ. Однако неуважая на всѣ затѣи латанопольского духовенства человѣколюбное Австрійское правительство пособствовало къ скорому заведенію капитулъ въ Львовѣ и Перемышли и даже учрежденію Галицкой Митрополіи для совершенного

освобожденія русского духовенства отъ преобладанія латино-польского духовенства *).

2) Grammatica sclavonica scripta per Ioannem Useviccium sclavonum celeberrimae academiae Parisiensis studiosum theologum. Parisiis anno a nativitate filii Dei 1643. Сочинитель сей книги писанной полатини и попольски подписался: Joannes Ugevicius, Sclavonus, sacrae theologiae studiosus. Писана въ 4 д. л. 472 л. См. Les manuscrits Slaves de la bibliotheque imperial de Paris par le p. Martinof Paris 1858.

---

*) Противо оскорбительному трактованію Галицко-русскихъ Уніатовъ латинопольскимъ духовенствомъ предписало австрійское правительство печатанными императорскими универсалами въ 1782 г. для своихъ урядовъ способъ, якимъ имѣютъ съ трема католическими обрядами въ Галиціи поступати и таковіи почитати: И такъ въ томъ валядѣ въ §. 18 толкуется: Erhaltung des Ansehens aller dreien im Lande bestehenden Kirchengebräuche (Ritus). Da hier zu Lande die katholische allein seligmachende Religion aus dreien ritus besteht, als nähmlich, dem lateinischen, griechischen und armenischen Unirten, so wird vorzüglich darauf zu sehen seyn, dass diese drei Töchter der nämlichen Mutterkirche in gleicher schwesterlichen Liebe einander leben, alle Uneinigkeit unter dem Volke, sowohl als auch unter der Geistlichkeit auf das sorgsamte vermeidet, und alle drey in gleichem Ansehen erhalten, mithien keinem von denen eine gleiche Verehrung verdinenden Ritus, der geringste Vorzug vor dem anderen gegeben werde. Alles Religionsgezänke zwischen diesen dreien unirten Religionen. Verachtung der gegenseitigen Kirchengebräuche und der Geistlichkeit sind sorgfältigst zu entfernen und die genauste Sorgen zu tragen, damit die Religionsübungen dieser dreien Rituen der herrschenden Religion auf keine Weise gestört und unterbrochen werde. Такъ кончились оскорбительныя гоненія латино-польского духовенства Галицкихъ несчастныхъ Уніатовъ возбраняющихся измѣнити свой отечественный обрядъ на латинскій, а русскую народность на шлахетскопольскую нѣкогда господствующую стихію. Но еще въ сію пору можемъ сказати. что неуважая на всѣ удари судьби, наши собранія Поляки ничего не забыли и ненаучились, думая, все таки поглотити Русскихъ Галичанъ, пробудившихся къ политической народной жизни. Видно Наполеонъ I правъ сказавши: Что сей народъ носитъ въ своемъ характерѣ зародышъ своего уничтоженія.

1644.

Мелетій милостью божією митрополитъ ексарха В. всей Азіи, пишетъ въ грамотѣ изданной въ Самборѣ новомъ 1644 Апріля 14 въ понед. Св. великои недели, что „будучи на послушаніи отъ превелебнаго его мил. господина отца Парѳенія благодатіею Бога вседержителя архіепископа вселенскаго патріархи Константинополского, Владислава его мил. великого короля польскаго, притрафилося намъ быти зъ волѣ божой на Подгорю въ державѣ его мил. въ мѣстѣ новомъ Самборѣ, пришедши теды предъ насъ мещане и предмещане зъ братства св. и все хвали: апост. Филиппа церкви Самборской, вказали намъ артикулы списанные для порядку церковного, которіе смо видячи речи барзо добріе и душиспасительные апробуемъ и потвержаемо со похвалою, пресъ толмача нашего.“ Дальше взываетъ упомянутыхъ мѣщанъ къ благочестивой жизни, вѣрному перестереганію артикуловъ церковного братства, и благословитъ ихъ за молитвами пресв. Богородицы и Св. Апостола и Евангелиста Іоанна Богослова „его же азъ есть сопрестолникъ“. Упомянута грамота подписана собственноручно: Іеронимъ епископъ съ притисненіемъ печати. Подписавшійся епископъ есть Іеронимъ (Георгій) изъ Унихова Устрицкій епископъ Перемышельскій, бывшій святителемъ съ 1715 до 1746 года, въ которомъ оставилъ владичный престолъ и скончался 1748 года.

Преведенная грамота помѣщена при самомъ концѣ рукописной книжечки писанной полууставомъ въ 4 д. л. на 34 л., которой начальныи листи утрачены, гдѣ находится грамота Іоакима патр. Антіохійскаго, въ ней же говорится, что упомянутый патріархъ испервa въ городѣ

Львовѣ постановилъ церковное братство которому всѣ прочіи на Руси учреждаемы братства имѣютъ повиноватися и соотвѣтно даннымъ артикуламъ проживати у управлятися. Дальше на л. 9. безъ выраженія имени и титула издающаго грамоту, къ чему лишено бѣлое мѣсто чтется: „будучи намъ во епархіяхъ нашихъ придалося намъ во градѣ Красномъ Ставѣ быти, державы его мил. короля польского Стефана, маючи при собѣ честныхъ и священныхъ епископъ, отца Кирилла епископа Луцкого и Острозского, и отца Арсенія епископа Перемыского и Самборского, и пришедши предъ насъ мещане Красноставскіе, оказали намъ копію листа его мил. отца Іоакима патріархи Антіохійскаго, данного прежде соизволеніемъ всѣхъ насъ славнымъ панамъ мещаномъ Львовскимъ на утвержденіе братства, жадали насъ ижебисмо ихъ до таковыхъ же порядковъ и изедноченя братства благословили, который мы листъ видѣвше иже во всемъ пристойне ведлугъ преданій апостольскихъ есть выданъ зверхности пастырства нашего оныхъ до того святого братства благословляемъ всѣхъ зде живущихъ..... и найболшее утвержденіе до того листу руки нашѣ суть подписанны и печать наша притисненна, и дале для розмноженя милости христіяньской позволилисмо инымъ мѣстомъ и селамъ преписи того давати подъ печатію ихъ братскою, церкве св. живоначалныя Тройцы прибѣжище всѣхъ. Писанъ въ Красномъ Ставѣ року божіяго ,ѧфїд мѣсяца септеврія дня к. Потомъ слѣдуетъ: предисловіе ко всѣмъ благовѣрнымъ всякаго чина, на полпята листахъ. Отъ л. 15. начинаются: Артикулы албо порядокъ брацства церкови Преображенія Господня мѣста Александріи (т. е. Города Сколого Стрыйскаго укруга). На 20 артикулѣ преривается сей неполный ихъ списокъ, послѣ которого слѣдуетъ: Листъ благословеній братству церковному всѣмъ обще православнымъ превелебного архіепископа кyръ

Іова митрополитъ Кіевскій и всея Росіи (т. е. Іовъ Борецкій съ 1620—31), которымъ артикулы братствъ церковныхъ въ обще затверждаются. На конецъ на л. 33. приводится выше описана нами грамота Мелетія митрополита и ексарха всей Азіи. Описана рукопись находится въ моемъ посѣданіи.

Упомянутый Іоакимъ патріархъ „великія Антіохіа Іверія и Киликія, по всему востоку слонца“, якъ онъ самъ пишетъ въ своей грамотѣ, что посѣщаючи „Христову соборную и апостолскую вселенскую восточную церковь, православную Греческую и въ землю Росскую, достигшу ми въ господарство богохранимаго и христолюбиваго Стефана короля польского..... пришедшу ми въ градъ Львовъ..., за епископства Гедеона Балабана въ лѣто отъ созданія міру (?) ,αφῆς (1586) мѣсяца Января въ первый день, въ то время пришли предъ насъ и предъ наше право духовне братство Улицкое всѣ посполите ктиторове храма Св. іерарха и чудотвор. Христова Николая въ селѣ Уличу, хотячи братство устроити.... падаетъ артикулы братства церковного и тоеже затверждаетъ. По записками въ моемъ посѣданіи находящимся.

Восточны патріархи съ порученія цареградскаго патріарха посѣщали часто Русь нашу такъ по части строенія дѣлъ церковныхъ, якъ собиранія милостини. Такъ въ 1654 году патр. цареград. Аѳанасій возвращаясь изъ Москви скончался въ Мгарсколубенскомъ монастырѣ, гдѣ его мощѣ въ каменной Спаской церквѣ почиваютъ. Лѣтоп. Велич. T. I. 191. Въ 1656 былъ въ Кіевѣ Антіохійскій патріархъ Макарій.

1650.

In Januario (1650) rex Casimirus tollit ad instantiam Cosacorum Unionem, episcopatum Chełmensem, Luceoriensem, Vitebscensem iungendo cum Mscislaviensi, Premisliensem, archimandrias Leszczensem et Żydyczynensem, tradit Schismaticis, et Sylvester Kossow Metropolitae; Vitebscensi vero episcopo tradit medictatem bonorum episcopatus Połocensis, exercitium liberum fidei permittit portationem crucis ante Metropolitam, et praeterea reddit has ecclesias schismaticas Boryso Chlebensem sub muris Smolenscensibus in arce vero ipsa fundum pro ecclesia S. Abrahami. Monasterium S. Salvatoris Mohiłoviense, Grodnense, Vilnense monasterio titulorum Reserectionis, S. Joannis et S. Georgii Vilnenses. Natae Mariae Trocensem; Resurectionis Christi Grodnensem, SS. Trinitatis Minscensem, Natae Mariae Połocensem, Natae Mariae Kobrinensem, S. Trinitatis Mscislaviensem, S. Spiritus Anuntiationis Mariae Witebscensem, S. Joannis Novogrodensem, S. Salvatoris Lidensem, Natae Mariae Humenensem S. Salvatoris Łohiszynensem Ecclesias. Monasterium Lublinense SS. Trinitatis Krasnostaviensem, S. Nicolai Bełzensem, S. Crucis Hrubieszoviensem, S. Praxedis Trojanoviensem, S. Nicolai Cremenecensem, S. Heliae Horodcensem, Anuntiatae Mariae Mostensem, S. Nicolai Buscensem, Resurectionis Christi Horodlensem, S. Nicolai Kowlensem, SS. Trinitatis Ratnensem ecclesias, Vladimiriae vero Piatnicensem, permisit antiquas restaurare Ecclesias, judicia, confraternitates, scholas, typographias erigere; Perehinscum episcopatui Leopoliensi restituere appromittit; cives Leopolienses ad magistratus admittit; Kijovienses, Czernihovienses, Winnicenses, Mosyrenses, Rzeczycenses, Starodubovienses, Pincenses penes libertates conservat, et popones ab subsisten-

tiis liberat. Acta haec vero omnia sub tempus comitiorum. Mox Janusius Radziwiłł capitaneus Samogitiae in Augusto descendit Wilnam veluti Commissarius, sed a traditione Schismaticis ecclesiarum trium Vilnensium Resurrectionis Christi, S. Joannis, et S. Georgii, arcetur a Metropolita Antonio Sielawa, dicente, quod fuerit in comitiis nec de simili auditverit diplomatej ibidem. Mox nihilominus rex experitur calamitates a Cosacis; illi enim una cum Hano in amicum Polonorum Hospodarum Valachiae irruerunt, homines abduxerunt, ita ut hanc vexam a Tartaris redimeret Hospodar, Nobiles postea Chmielnicki exciderit, et denuo in Wallachos irruerit et extorserit, promissum dando in connubium filio suo filiae, imo ad Turcam recursum fecerit; Hanum ut mitteret ad Svecos, promovendo contra Polonos bello concitaverit (unde legatus ejus publice per Poloniam in perniciem ejus transivit per Poloniam in Sveciam) proinde svadet militem conduci. Hi sunt fructus oppresae a rege Unionis.

Extradit etiam literas encyclicas rex die 2 Novembris, Cosaci per Niemierzycz et Wyhowski postularunt a rege petierunt sibi dari Episcopatus Władimiriensem, Brestensem, Chełmensem, Bełzensem, Ostrogensem cum bonis. Archimandrias Żydyczynensem, Dermanensem. Dubnensem. Ecclesias S. Sophiae, SS. Trinitatis ab Ostrogensibus Jesuitis adeptas, Dorohobazum, Lublinum, Sokalum, Belzam, Krasnostaviam, Cremenecum, Mosty, Bielscium, Branscium, Mielniciam, Tykocinum, Knyszynum, Goniadz (sic), Buscum, Hrubieszoviam, Żołkoviam, Horodłum, Kownam (?). Ratnam. In Lithuania vero Episcopatum Pinscensem, Smolenscensem et Połocensem archiepiscopatum. Supraslium, Zyrovicum, Bitenium, Grodnam, Pustinios cum S. Onuphrio, Troki, Kownam, Borysso Chlebum, Minscum, Borisoviam, Czereiam, Orsam, Disnam, Noblum, Ihumeniam, Kleszcze, Lawrysoviam palatinatos Novogrodensis. Ecclesias Berezveciam, monasterium Minscense S. Spas. Cobriniam, monasterium Vilnense et ecclesiam cathedralem Natae Mariae Vilnensem, et ut popones ad servilia opera non obligentur.—Рукоп. Митр. Л. Кишки.

2) Dictionarium latinum slavicum operi Calepini servata verborum integra serie conformatum, studio atque opera reverendorum in Christo patrum Epiphanii Sławenicki et Arsenii Korecki Satanoviensis Ordinis S. Basilii. Moschoviae Anno reparatae salutis 16. — Состоитъ изъ 2 частей „Словаря латинопольского и словенскополского писанъ въ 4 д. л. на 302 странахъ. Упомянутые сочинители сего словаря были призваны Патріархомъ Московскимъ Никономъ въ Москву, для расмотренія литургическихъ книгъ. Епифаніи Славеницкій воспитанникъ Кіевской академіи и знатокъ греческого и латинского языка прибылъ въ Москву въ 1649 г. вызванный царемъ „для реторического ученія и для перевода греческихъ книгъ." Патріархъ Никонъ облекъ Епифанія званіемъ начальника патріаршего училища и главнаго справщика книгъ. Сотрудникъ его Арсеній Сатановскій перевелъ съ греческого: Георгія Кодина о чинахъ и о градѣ царскомъ. Епафаній составилъ грекославяно-латинскій лексиконъ, въ которомъ объяснено до 7.000 словъ, тоже началъ въ 1643 году въ Кіевѣ переводъ Калепинова словаря, которой исправилъ и дополнилъ въ Москвѣ вмѣстѣ съ Арсеніемъ въ 1650 году. Выше описаный словарь сберегается въ Парижской королевской библ. См. Мартинова Les Manuscrits Slaves de la bibl. imp. de Paris. Филарета обозрѣніе русск. древной Литературы. Харковъ 1859 I. N. 223. 224.

3) Decretum S. Congreg. de propag. fide 16 Febr. 1650 in causa praecedentiae inter episcopos lat. et graec. ritus statuitur, nullam aliam rationem caeteris paribus, inter illos

habendam esse, quam antiquitatis eorum promotionis ad episcopatum.

Anno quinto Clementis X die 7 Julii 1650 datur facultas Gregorio Złotarzewski transeundi Carmalitis ad Basilianos — Рукоп. Митр. Л. Кишки.

4) Около сего года также написанъ помянникъ церкве Зборово-Терновской* т. е. Собора Пресв. Богородицы на Тарнавцѣ*) въ Львовѣ. Начальные листы утрачены, писанъ въ 4 д. л. и переплетенъ вмѣстѣ съ помянникомъ церкви Св. Параскевіи въ Львовѣ и переплетчикомъ въ горѣ обрѣзанъ. Между поминаніями усопшихъ можно еще прочитати уписи. Прокопа Кравцевого зъ Рыботичъ. Илка Мучаревого съ Терновки, Симеопа Шиманьского, Іоанна Куницкого, Станислава Мокротинца.

Около сего года написанъ Помяникъ церкви Св. Параскевы въ Львовѣ на Жолковскомъ предградіи, въ 4 д. л. начальные листы утрачены. Здѣсь чтутся поминанія пана Даміана Куспяка Федкова Боднарова сына. Пана Андрея Горошка и жены его Пелагіи (1670 г.) Іоанна Вурлика (Орлика?), Іерея Іоанна Василевича пресвитера церкви Рождества пресв. Богородицы Зборово-Тернавской предмѣсцкой Львовской 1714 г., Пана Георгія Стременецкого, Стефана Богачика, Симеона Гурскаго, Онисима Подольского, Симеона Палюшка 1675 г., Козмы Гермачика 1679 г., Александра Головецкого (т. е. изъ села Головска нынѣ Голоска), Александра Жолковского 1687 г., Михаила Мѣхоцкого 1686 г., Михаила Прокоповича дидаскала. Лазаря

*) Терновкою или Тарновко называлась прежде часть Жолковского предградія. Тую церковь называно ошибочно Св Варвары, когда по-дякано была то церковь Рождества Пресв Богородицы. См. мою статью: Краткая роспись русскимъ церквамъ и монастырямъ въ городѣ Львовѣ Галиц митр. Сборникъ Львовъ 1354 I стр. 20.

Бѣлогоского (т. е. изъ Бѣлогость близь Львова), Михаила Верещаки. Хащинского. Іоанна Ружки Щирецкого. Василя Поповича Сороковского. Игнатія Иваницкого, Ѳомы Пѣсецкого. Андрея Савчака (Савчинскій). Дениса Калинского 1657 г. Георгія Коцяго (Котіа). Іоанна Клопотовского. Іоанна Смоктуна. Александра Ходоровского. Между святителями упоминаются имена: архіепископа Софронія, архіепископа Гедеона, архіеп. Михаила, архимандрита Ісаію. Митрополита Іова, архимандрита Елиссеа, еписк. Ѳеофана и проч. Упомянутый Помянникъ сберегается при церкви св. Параскевіи въ Львовѣ.

1651.

1) Bitwa pod Beresteczkiem 1651 dnia 28 Czerwca. — Zabity w teyże okazyi Joasaph Corinthiyski metropolita, czyli dla jałmużny otrzymania, czyli dla pobudzenia na Polaków Chmielnickiemu przysłany? Spoliały z niego y sociusza iego diakona te są odebrane: Riz abo ornatów perłami i złotem haftowanych kilkoro, ktore od żołnierza wadzącego się o nie na sztuki porznięte. Czerwonych złot. na szyi zawieszonych 400, z maluchnym kości słoniowey obrazkiem we srebro oprawnym, na którym z iedny strony Pan Zbawiciel ukrzyżowany z drugiey naswietszey Troyce wyrażenie trybem wyryte Moskiewskim. Ten obrazek przy świętym obrazie Chełmskim y teraz znayduje się. Na ostatek wzięte są przy nich pastorał duży srebolity, mitra na purpurowym aksamicie blachami srebrnemi na krzyż przez wierzch położonemi gorąco złocistemi ozdobiona, na czterey oney bokach czterech ewangelistów odlewanych na tabliczkach dużo pozłocistych, a przy kraju mitry około, także blachę złocistą z napisem greckim. Joasaph metropolita Korynthu widzić było. I. Suszy Phoenix tertiato redivivus str. 116.

2) Король польскій Іоаннъ Казиміръ пергамен. громотою изданною въ Варшавѣ 30 Августа 1651 года, писанной на латинск. языцѣ затверждуетъ но польски писаны: Punkta zgody cechu szewskiego między Maystrami religiey greckiey y polskiey ułożone w roku 1651. Подлинникъ сберегается въ приходскихъ актахъ при церквѣ Св. Параскевіи въ Львовѣ. Литерат. Сборникъ Львовъ 1870 стр. 101.

1652.

Athanasius (Alexander) Krupecki episcopus Premisliensis et Samboriensis. De nobili genere ortus, a Nobilitate creatus territorii Luceoriensis notarius, a rege factus regens Cancellariae majoris regni,. Vladislavo regi ab incunabulis nutritor et inspector fuit. Valedixit mundo factus monachus, mox creatus episcopus (1610) idque primus post episcopum Kopystenski schismaticum fuit religiosismus et doctus antistes unionis zelator, in montanis ditionibus vulgo Górale dictis depredicabat. Urbium Roxolanorum plateas et compita itinerat, quamvis ubique contemptui habitus qua apostata indigitatus. Quum antagonista ejus Athanasius Hulewicz post actum coronationis Vladislai IV. favorem et privilegium ad male narrata et subreptitio modo pseudoepiscopatum assecutus.... fustibus nonnunquum et pugnis caedebatur. Rheda qua quadrigis modo portabatur, obseratis valvis obstinatiae cedendo, exulceratorum hominum coeno spurcissimo, et excrementis pecudum inficiebatur. Hulewicz interim convocata aere nobilitate Graecissmum temere tutante, collecta, et bene pota pleba populari et armata, invasit virum dei in monasterio Salvatoris vulgo S. Spas intra montium abrupta situato, sacram eo tempore liturgiam decantantem. Plebs viginti millium numerum adaequantia monasterium cinxit, postes et sepes perfregit,

sclopetis aera verberat. Cum hostis occuparet atrium famulitium securitatis causa in turrim sese recepit. Nonnulli cruenter trucidati resistere non valuerunt, integra aula a hostibus spoliata est. Dein ecclesiae occlusae cardines et fores securibus dissectae erant, et turba irruens, recedentem Krupecki ab ara post incruentum sacrificium, amictum adhuc diploide pontificali cum cruce obviam sibi procedentem offendit, quem intuitus dominus Markewicz nonnemo civis (cujus post funere corpus inpraesentiarum cum epitaphio attestante parricidale nefas attentatum in pastorem ad portam meridionalem visitur) duos sclopeta in pectus exonerandа applicando, intendit pontificem ingulare, verum deo negante explosionem, cum irritos suos cerneret conatus, utroque verticem capitis contundere nisus, ni Hulewicz utramque prohiberet prehenderetque manum inquiens desiste, ne quemadmodum Vitebsci malum recrudescat, confestimque pallis episcopali virum Dei disgustatum et morti vicinum cooperit, in Zacristiam abducit, denudatumque extemplo omnibus, obseratis postibus, depullutis aedibus desolutione novissima abscesit. Monasterium alterno nisu aggreditur, contenta in illo direptioni mandat, et mensae convivali cum complicibus sceleris immetati accumbit, ad notabilem sitibundae fecis compotationem. Adveniente serotino hespero, ubi tumultus ad tranquilitatem conversus et plebs bene pota ronchos traheret, Hulewicz venerabundum convenit senecionem multa commentis refert, in zelum indeliberatum exacerbati populi conjicit... et tandem inedia totius diei consumptum deducit ad codinum stramine nonnisi refertum, vinctis equis aggrestium cum ephebo et.... profunda nocte Antiquam in Urbem (Старе мѣсто) expedit. Nonnisi sola interula iudutus pastor, detecto capite convulsis capillis, expillata barba de proprio palabundus exul fugebat. Mane ad parochum latini ritus in vicina urbe vir

Dei appelit, a quo gratanter exceptus, interea de mandato fors Hulewicz ruricolae assistentes profugo antistiti rhedam studio igne crepant. Gratia parochi antistes incognito venit Premisliam. Processus contra Hulewicz et nobilitatem quae raptores per septenium cum dispendio non levi vitae et fortunarum pertractabatur, donec favore et potentia Domini Daniłowicz supremi thesaurarii regni ad finem perductus erat. Supellex episcopalis de aerario cathedrae Premisliensis S. Joannis, quam Hulewicz depraedatus est exintegro interiit (стоящая до 17.000 золот. пол.). Post latum decretum in partem Athanasii Krupecki, Hulewicz exauthoratus, banizatus, incidit praeviva apprehensione in phrenesim, epilepticum agens in quadam caupona itinerans misere obiit. Acceleravit subinde rebellio Cosacorum schismati deditorum, quae omnia jura sancita pro Unione militantia evertere cassare praerumpserat, ideoque denuo schisma privilegium pro Winnicki in episcopum erigendo per pactionem a sua regni majestate evicit. Winnicki denuo Athanasium Krupecki de bonis Samboriensibus ejecit, qui nunc privatem vilam se divinae voluntati conformando duxit. Mortuus Walaviae, episcopali apparatu attrito licet amictus in ecclesia Valaviensi sepultus, certo sub lapide humatus est. Hoc audiens Winnicki Walaviam stipatus cateroa perampla siccariorum advolavit, comperit missam peragi in ecclesiam primus ingreditur jam sacrum canonem perlegentem senetionem... trahitur canitie venerandus mysta per capilitium ab aris, populus collectus dispergitur, ecclesia polluitur, senecio exutus colaphis ceditur, et post 2 septimanas moritur. Winnicki jubet dein recondita ossa episcopi Krupecki exhumare, corpus illuditur, denudatur in tellure nuda expansum spectaculum jacuit Deo et hominibus donec populus vicinus corpus pastoris linteo coopertum eodem condit loco, et lethali signat saxo. Krupecki coad-

jutori suo Paulo Owłuczymski (съ 1645 г.) adversa, prospera ipsamque mortem (1640) efficacissime praedixit. Vladislaum IV. Poloniae regem voce apostolica arguit, eo quod ab episcopatu Premisliensi villas rempe sedecim abscideret regalibus bonis adiunxerit nec curaverit fore restituendas. Successit in episcopatum olmi ipsius coadjutor Procopius Chmielewski (1652).

1653.

Въ томъ году былъ іеромонахъ Авраамій первый игуменъ и создатель обители Щеплотской, скончался 1653 года.

По записцѣ находящейся въ помяницѣ Щеплотского монастыря писанного въ 1754 году Мая 1го Яхимовичемъ.— Сберегается въ библютецѣ Креховского монастыря подъ N. 20. Между ктиторами и благодѣтелями Щеплотского монастыря приводятся слѣдующіе русскіе дворянскіе роды: Адамъ Лѣтинскій, Павелъ Гулевичъ, Іоаннъ Вышетравка, Стефанъ Петричайка господаръ Молдавскій, Іоаннъ Вѣслоцкій, Михаилъ Стрибиля, Александеръ Копестинскій, Матеей Воронецкій, Георгій Папара, Ѳеодоръ Виговскій, Данилъ Турецкій, Андрей Ставецкій, Самуилъ Загродскій, Исаія Потлока, Павло Жураковскій, Михаилъ Паковскій съ Гошова, Ѳеодоръ Драгушевскій, Симеонъ Подгорецкій, Василій Подгорецкій скончавшійся 1757 г. 10 Декабря стар. стила.

1655.

Dominus Ignatius patriarcha Moschoviae. — О немъ пишетъ Митр. Л. Кишка стр. 357—58 между прочимъ. E principum Moschoviticorum magna pro-

sapia satus, principem et episcopos ad Unionem cum ecclesia Romana soadebat, ideo persequitur ad Metropolitam Rutski sibi proxime affinem Lithuaniam secessit. Venit Vilnam ubi ad principia Unionis ab Hipatio Pociey Metropolitano et Josepho Rutski honorifice acceptus, schisma ejuravit, publico voto anathemazavit atque sententiam ad S. sedem apostolicam direxit. Virginem augustissimam in icone sacra a S. Luca depicta cum Helena olim Alexandro principe Poloniarum et Lithuaniae, ex Moschovia a Basilio in arrhabonis vim data eximie thaumaturga, uti in omni vita, ita in morte frequentissime salutavit. Cum Rutscio et Josaphato familiaritatis jura sanciebat, omnes apud primores Lithuania acceptatissimus ac praedicabilis de opinione sanctitatis. Anno 1615 (?) fuerat in pontificalibus cum clero Rutheno, asisterat funerali pompae sacram peragendo liturgiam et vigilias suo ritu et more fieri solito in ecclesia cathedrali Vilnensi, in funere Gabrielis Woyna Procancellarii M. D. Lith., cujus meminit P. Martinus Widziewicz Soc. Jesu in Monodia. Patriarcha Ignatius mortuus Vilnae (circa 1640) magna solemnitate et confluxu omnium statuum humatus in ecclesia S. Triados, ad quam etiam sanctam traduxerat vitam. Exuviae eius uti et Rutscii in corruptiae asservantur ad annum ferme 1660 (?), quo anno Moschi occupant Vilnam (1655), perlustrant sacrarum aedium penetralia, ubi reposita justorum corpora, capulis in patulis quiescentia unde abducta sunt in sedem Moschoviae horum Patrum corpora, et magno cultu in cryptis caeterorum patriarcharum recondita magno Unionis sacrae cordolio.

Упомянутый Игнатій былъ Лжедимитріемъ избранъ въ патріархи, и когда онъ для приличія просилъ благословенія у Іова патріархи, отвѣчалъ Іовъ свободно: по ватагѣ атаманъ, по овцамъ пастырь. Никон. Лѣтоп. 76. По воцаренія же своимъ царъ Василей злокозненнаго собесѣдника

Розстригина, патріарха Игнатія съ престола сведе, и положи на него черное платье, и отосла его въ Чюдовъ монастырь подъ начало. На престолъ же возведенъ бысть Казанскій митрополитъ Гермогенъ. Игнатій былъ прежде архіепископомъ Кипрскимъ пріѣхалъ въ Москву вмѣстѣ съ Арсеніемъ Елассонскимъ, который потомъ начальствовалъ надъ Суздальскою епархіею.

2) Въ томъ году сталъ быти игуменомъ Святоюрского монастыря Іосифъ Комаренскій (Komarzeński), былъ онъ и намѣстникомъ Львовскимъ за епископства Желиборского съ 1655 до 1665 года. Изъ актъ Святоюрскаго монастыря.

1658.

Андрей Потоцкій воевода и генералъ земель Кіевскихъ, староста Галицкій Коломійскій Лежайскій издалъ жалованну грамоту въ Станиславовѣ 14 Сентября 1658 года для Воскресенской церкви и братства тамже гдѣ чтется: Niechcąc wniesioney mieszczan miasta mego Stanisławow rzeczonego w religii Greckiey zostaiących deesse prośbie, na zbudowanie cerkwi pod tytułem tym, ktorym ią mieć zechce i pozwoli wieleb. oyćiec episkop Lwowski, plac mieysce w témze mieśćie Stanisławowie po prawey ręce idąc z miasta do porty blisko wału naznaczam, w tym ocerkleniu i okręgu iaki dawno iest wymierżony. Ktorą to cerkwią bractwo zawiadować będźie i presbyterów do usług duchownych w tejże cerkwi odprawowania obierac sobie, a obranych mnie abo successorom moim ad probandum praesentować cum recommendatione wieleb. oyca władyki Lwowskiego i Halickiego będzie powinno... Prezbyterowie, szkoła, szpital, pałamarz i proskurnica i starszy Brat w bractwie do żadnych nie będą należyć

exakcyi mieyskich i zamkowych, od których in genere wszystkich wiecznemi czasy ich chcę i deklaruie wolnych... A jeżeliby jaka w tych Presbiterach pokazała się niesposobność albo w nabożeństwie cerkiewnym niedbalstwo, przez co by bractwo niebyło z nich kontentno, za odniesieniem się do mnie albo successorów moich, takowego do nich nie ukontowania innych zgodnieyszych i pilnieszych powinności swej podobnym jak wyżey sposobem wolno im będzie tych od mieysca tego oddalić i innych nastawić... Przy którey cerkwi ieden będzie bakalarz dla nauk wszystkich dzieci do których kolwiek pomienionych wyżey należących parochii. Krórego bakalarza ta będzie powinność, aby wyrostków do posługi cerkiewney sposobnych do inszych cerkwi z swojego ramienia submministrował i podawał, dochody sobie należące tenże bakalarz sam na się odbierając. Pola zaś do tey cerkwi wymierzone i nadane przy mieyskich polach w dyspozycyi bractwa na alementacie duchowieństwa swego i potrzeby cerkiewne zostawać będą.. Szpitalowi zaś do tey cerkwi należącego ubóstwa miejsce za bramą naznacza się.. Уномянутую грамогу подписалъ также Станиславъ Потоцкій воевода Гнезненскій, староста Галицкій. Потомъ Іосифъ Потоцкій воевода и генералъ Кіевскій. Ingrosatum in actis terrestribus privilegium praesens 15 Decembris 1777.

1659.

1) Описавъ событія выставленного года поважный хронікарь города Львова латинскій каноникъ Іоаннъ Ѳома Іосефовичъ сконч. 1728 г., въ своей рукоп. Annalium urbis Leopoliensis tomus extravagans, (приготовленной къ печати подъ 1780 годомъ на стр. 149 N. 323) вздумалъ своего чительника на счетъ русской народности развесилити, для того разсказуетъ слѣдующее преданіе: Claudat seria, lepida tra-

ditio hoc quoque anno in civitate nostra vulgata. Certa die sonabat crassum melos compana magna ad Ecclesiam Ruthenorum, pro tunc schismaticorum existens. Sociam fori sui Ruthenam, mulier Polona illusorie interpellavit. O quam vester Seryło grande sonat*). Ruthena illa pro injuria reputavit denominationem Campanae ritus sui, gravissime que objurgavit Polonam, ac quasi vindictam referens dixit: Si mea campana Seryło, vestra cathedralis est Hawryło. Multis ergo jurgiis linguarum pro honore utriusque campanae, secum in foro publico adeo digladiatae fuerunt, ut post multa improperia in jus venire debuerit. Agebat tunc judicem Bartholomaeus Zimorowicz, praematurus consul, qui dum futiles illas garullarum mulierum concertationes intellexit, tulit decretum: Heus tu mulier, ne leve nomen tantae campanae tribuas, sed adde titulum, et sub mulcta pecuniaria dicito semper; Dominus Seryło sonat. Ad quod decretum Polona risit, Ruthena laetabunda pro jure suscepit. Et ita campana illa ex garrulitatae mulierum in futuram seram aetatem injuriosum Nomen sustinere cogitur.

Приведенная анегдота усовершена Варѳ. Зиморовичемъ представляетъ дражливыя отношенія Поляковъ къ покореннымъ Русскимъ, и почтенный читатель увѣрится еще больше о томъ, когда прочтетъ упомянутаго армянина Варѳоломея, родного брата Шимона Зиморовича 15 и 16 идилю (Sielanka 15 Kozaczyzna, Sielanka 16 Burda Ruska), гдѣ опольсченный арменскій поетъ нещадитъ Руси, для заявленія своего полонизма. Къ тому времи надо отнести въ польскихъ рукописяхъчасто встрѣчаемый пашквиль:Ewangelia Ruska Schysmaticka. Knychy rodeneia y płodenyia Swiatych y Swiatyc błachowirnych Ruskich koli se plodeli na pu-

*) Кажется имя колокола Кирило. Чурило спольска Сугуло подало поводъ къ подобной насмѣшцѣ перегласованіемъ буквы к.

stynach даже до рожденія Bohdana Chmielnickoho hetmana Zaporoskoho.

2) Купилъ сію книгу именемъ Евангеліе іеромонахъ Гедіонъ за золотыхъ ёи до монастыря Юссипецкого до храму Вознесенія Господня въ повѣтѣ Жидачевскомъ року божія ѧ҃ѯд.

Я іеромонахъ Гедіонъ игуменъ монастыря Юсипецкаго предалемъ книгу Евангеліе за золотыхъ одинадцать до села Ракова (близь города Долины) до храму Св. Василія В. кирейского Иванови Петрови Княжевичеви Раковскому року бож. ѧ҃ѯ҃ (1660) мѣсяца Іюня ё день.

Записки на рукописномъ тетроевангеліи съ конца XV вѣка. Монастырь Юсипецкій находился въ нынѣшнемъ сѣлѣ Юсептичи деканата Стрыйского, слѣды тогоже монастырка находятся еще въ лѣску тамже.

Hadiacensia pacta facta pisał Susza Marca 8-go do Jana Wychowskiego Hetmana Zaporoskiego recomendando unionem cum controversiis de Papa, de Spiritu Sancto. — Рукоп. Митр. Л. Кишки стр. 171.

1660.

1) Библѣя малая, зобранъная з розныхъ кънигъ, вибранныхъ сенътенцій въ коротцѣ для снадъпѣйшого вырозумленія и памяти, не зупелъно цвѣчонымъ чительникомъ и съходзѣтикомъ съписанъная въ Шаргородѣ, року 1660 Февъраля 30 Всѣмъ наинижъшій слуга, Григорій Димитъріевичъ, священникъ грецькой церкви.

Рукопись въ 4 д. л. 298 л. писана полууставомъ малорусскимъ, содержитъ въ себѣ Лексиконъ л. 258. Отъ 260 до 262 л. утрачены, гдѣ была статья о Смоленскомъ голо

дѣ и Литописъ которого осталась одна страница. — См. См. Славянорусск рукописи В. М. Ундольского Москва 1870 стр. 380.

2) Paphnutius Krupecki diaconus, Josephus clericus uterque germanus antistiti (episcopo) Premisliensi domino Athanasio. Paphnutius omnibus literarum numeris absolutus sub tempora Josephi Rutcii Metropolitae ordinis S. institutum amplexus, sic et Josephus. Moschis depopulantibus Brestam e monasterio Żyroviensi cum fratre suo libere dimissi, fugebant in Volyniam inibi Leopoli a P. R. ordinis Praedicatorum S. Dominici hospitio excepti. Paphnutius obiit in hoc coenobio 1660. — Рукоп Митр. Л. Кишки стр. 370.

3) Сіе поминаніе мѣсця святія обители сея монастыря Панянского Львовского храму Воведенія въ Церковь Пресв. Богородица и приснодѣвы Марія и въ немъ о Христѣ почившихъ честныхъ инокинь. — Списанъ около 1660 года. Переписася сіе поминаніе изъ старого помяника у сей новый року бож. 1708 мѣсяца Февр. списася іеромонахомъ Θеοфиломъ Дунаевскимъ на той часъ мешкаючого при церквѣ мѣсцкой Львовской Успенія Пресв. Богородицы. Древнѣйшее поминаніе чтется на л. 20. Іерея отца Луки Тарашевскаго протопопа Корецкого уписася року бож. 1664; іеромонаха Силвестра Ждановича року 1662; Александры Игуменія р. 1661. Сберегается въ Авхивѣ Львовского Митроп. Капитула. Упомянутый монастырь находился на Жолковскомъ предградіи до 1796 г. между церквою Св. Параскевіи и церквою Воскресенскою уничтоженною 1774. Основателемъ сего женского монастыря былъ молдавскій господарь. „Сіе поминаніе пресвѣтлаго господаря земль Молдовлахійскихъ: Іо. Василія Лупила благодѣтеля нашего и фундатора Св. обители сел. Сей господарь закупилъ 1646 года землю подъ монастыръ въ Львовского мѣщанина Іоанна Скородинского. Дальше слѣдуетъ поминаніе пани Датицкой

обывательки Варшавской року 1756. Пана Гавріила Лангиша. Инокини Серафиніи Чолганской; пани Котоніей изъ дому Папаровой Сусаны инокины; инокинь Марини Попелёвой, Евдокіи Степковской, Едокіи Блонской. Симеона Старицкого друкаря Львовского, Матѳея Бабецкого. Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій въ своей грамотѣ изданной въ Львовѣ 1669 года 24 Октября въ Львовѣ соизволяющей монахинямъ Львовского Воведенского монастыря дѣлати свѣщи и просфоры, пишетъ что монастырь сей есть фундованый отъ лѣтъ килканадцать, и наданное имъ право такъ опредѣляетъ: „абы свѣчки почавши отъ полгрошовыхъ, по грошу, по полтораку, по два гроши, по три и далей робили, и продавали, всюды безъ жадной перешкоды отъ дидаскаловъ (учителей). Тыиже тежь и просфоры (поневажь не меншая истандъ (z tąd) можетъ быти обители святой подпора и пожитокъ), тыежь предреченые инокинѣ, а не кто иншій печи маютъ, зъ которыхъ то просфоръ що неделя до церквей капитуларныхъ на службу божію по осмы за грошъ, а зособна по агницевѣ давати будутъ повины. Когда Львовскіи дидаскали, неуважая на данную Львовскимъ инокинямъ грамоту исключного дѣланія свѣщъ, тѣхъ въ правѣ ихъ оскорбляли, тогда Аѳанасій Шептицкій епископъ Львовскій, на жалобы ихъ грамотою изданною въ Уневѣ 1718 года 27 Марта подъ угрозою низложенія изъ дидаскалства запритилъ причиняти убытокъ жалующимся.

1663.

1) Die 9 Novembra 1663 dla zawojowania Kijowa zebrali się Szyzmatiki do Korsunia na electią Metropolity po Dionizym Bałabanie, przystali zaś do nich Gedeon Czetwertyński Lucki, Antoni Winnicki Przemyski, Athanazy Żeliborski Lwowski, iż tego zechcą kogo oni obierą, gdy zaś obrali Józefa Niekułowicza Tukalskiego episcopa Mscisławskiego, druga partya obrała Antoniego Winnickiego, o co imieniem Korsuńskich protestantur Samuel Grzybowski a. 1663 die 14 Decembris w Łucku. Po nich zaś przebyli tamże na dzień 19 Novembra Gedeon Czetwertynski protothroni episkop Łucki, Athanazy Żeliborski episkop Lwowski i Paweł Tetera hetmani i insza szlachta obrali Winnickiego i do krola z Korsunia list pisali. Czetwertynski zaś dowiedziawszy się o protestacyi Samuela Grzybowskiego reprotestował w Łucku 14 Decembra iednak ći którzy obrali Tukalskiego, iego się trzymali aż do smierći iego, aż dopiero w Krakowie 20 Februarii a. 1676 przyieli za Metropolitę Antoniego Winnickiego, podpisali się zaś Józef Szumlanski, Theodozy Wasylewicz nominat Białoruski archimandryta Słucki, Jan Sofronowicz sekretarz i dworzanin Jego K. M.; Antoni Skawiński ihumen Dzięcołowski, Gabriel Malejewicz, obywatel powiatu Oszmianskiego, Bazyli Krasiński Chorąży Smolenski Moskal rodem. Piotr takze Doroszenko, hetman pisał do krola że na rozkaz iego chciałby przyjąc Winnickiego, ale nie może aż wszyscy obiorą i prosi aby elekcya była złożona podług zwyczaju w Białey Cerkwi, list ten pisany z obozu pod Czerkasami 28 Julia anno 1666.

Tetera Paweł hetman Zaporoski wydaie uniwersał, że iest obrany episkop Mscisławski za Metropolitę i przekazuje posłuszenstwo. Podpisał się też do tey elekcyi Winnickiego Victor Kamieniecki archimandrita Derażycki, Abraham Grabowiecki Czesnik Wołynski, Bazyli Ustrzycki starszy, potem Ezechiel Filipowicz obligat Stefana Horaina archimandritę Mileckiego. Iob Kornelowski ihumen Ławrowski, Eustafi Liniewski, Alexander Bałaban etc. Schismaticis Antonio, Georgio (?) Winnicki Premisliensi et Tukalski Msci-

slaviensi conferuntur pro Metropolita privilegia sed Tokalski praevalet.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) Подъ тимъ годомъ Каноникъ І. Ѳ. Іосефовичь Annal. urb. Leopol. N. 361. сообщаетъ древное русское преданіе, въ которомъ Батуханъ разоритель русскихъ городовъ представленъ въ мистическомъ видѣ страшного богатыря Солодиваго Буняка, будто около сего времени погибшаго въ казацкихъ войнахъ. His forte expeditionibus cecidisse in acie cum nostris perhibetur, famosus apud Cosacos bellator, Sołoduszczy Buniak, dictus. Polonorum hostis acerimus, et odiorum incensor, spectrum quinimo cacodaemon forma humana indutus. Cujus, quia vulgatum in Ukraina nomen, multique et magni acervi cadaveritii, vulgo Mogiły, Polesiam Kijoviam versus erecti, sylvis, pineis quercinis cooperti, hucusque retinent, non abs re judico, vulgatam illius historiam, ex relationibus Cosacorum petitam, et apud illos nugis fabellarum assvetos, facile credibilem, referre. Narrant itaque aliqui Cosacorum, quod Sołodowy Buniak miles illorum fuerit, a scabioso capite idcirco od głowy parszywey sic dictus, ignotam originem habens qui ardenti Cosacorum odio, turmis se adjunxit, magnamque crudilitatem in Polonos aeque ac Cosacos Praefecturam assecutus exercuit. Hic semel in mense balneo utebatur, semperque secum unum sequentem ex ordine regestri turmalem militem assumebat, quem lotione perfunctum, illico occidi mandabat, sive ipse perimebat, vel ideo, ne cuipiam narraret, quod praeter vultum, manus, pedes ut viscus putrefactum, non carnem non corpus viventium hominum, sed skieletum (остовъ) prout cadavera videntur, aut mors in imaginibus adumbratur praeseferebat. Accidit ut turnus eundi pro comite ad fatales termas, in quendam caderet, filium unicum superviventis matris, qui mortem indubitatam

praesentiens, matrem accersit multorum fata, suumque vita dirscrimen, situm corporis sui Praefecti enarrat, quomodo itaque certam mortem evadere sive a consortio Praefecti sui declinare possit? consilium opemque exquirit. Intellexit illa, forte non inscia doli infernalis, utpote volatilis mulier, quis in illo imaginario homine lateret, ideo filum bono animo esse jubet, placentam illi lacte uberum suorum conditam offert, quam ut egrediens a thermis in oculis Praefecti manducaret, eidemque petituro partem sponte offeret, serio demandat, quod Cosacus ille fatalium thermarum socius, adimplendum constituit. Dum itaque saevus ille balneator, placentum a commilitone lotione perfuncto comestam videret, ut sibi frustrum divideret, rogasse fertur, quod dum oblatum sapide commederat dixisse narratur: Eja nunc mortem evasisti, sed mihi intulisti, quia insimul eodem ubere matris lactati sumus. Sic ille Cosacus mortis laqueos jam paratos evasit, et suis diffidens, ad nostros Polonos profugus secretum spectri illius, quod ictus Polonorum irritos reddebat et summopere nocebat, propalasse narratur. Atque sic adhibitis benedictionibus, innuus ille cadaver portans pro corpore humano ferro visibili inpervius in conflictu succubuisse sive evanuisse creditur. Haec si pro rei veritate non subsistunt (apud Casacos enim praestigia locum habent) pro exhilaratione tamen legentium sufficiant. Hoc tamen observatione dignum, quod loca illa, quae idem Buniak possederat, lemures infecta ac inhabitabilia ad praesens dicantur. Другаго рода народныя преданія о Солудивомъ Буняку, якъ въ самомъ дѣлѣ назывался князь Половецкій, опустошающій своими набѣгами южную Русь, приводитъ І. Вагилевичъ въ статьи: Szełudywy Buniak z podań ludu. Bibl. Ossoliński T. XI. 1844. стр. 181. Въ огромномъ великанѣ названномъ Солудивымъ Буняком или Буньомъ олицетворилъ себѣ народъ нашъ все разрушающую смерто-

носную лютость историческогс Батыя, татарского вождa, и спрошенъ при всѣхъ большихъ русскихъ городищахъ, кто бы разрушилъ тѣ городы, всегда тоже толкуетъ, что ихъ построила Св. Елена царица, вмѣстѣ съ великолѣпными св. храмами: по Солудивый Бунякъ, гоняся за нею, разорилъ ихъ, своимъ страшливымъ взоромъ, когда ему только жина его желѣзными вилами подняла долговолосья бровы. Такимъ образомъ нашъ Галицко-русскій народъ сберегъ въ своихъ хотя миѳическихъ преданіяхъ, два великія событія совершившіяся на Руси, т. е. введеніе первое Христіанства на Руси Св. Олгою-Еленою и страшное разореніе русскихъ городовъ Батыемъ. Сюда надо отнести надпись находящуюся въ Плесницко-Подгорецкомъ монастырѣ, сочиненію на выше приведенномъ преданіи съ ошибочною вставскою года: ҂ѓрѱ (1180) року гони Батый Елену княжну, яже и церковь сію въ то время сооружи. См. Lwowianin 1830 г. стр. 27., и мой Галицкій истор. Сборникъ Львовъ 1853 I. стр. 88. См. подъ 1689 г.

2) Die 3 Novembris Gabriel Kolenda archiepiscopus Polociae, administrator metropoliae Jacobus Susza Chelmensis, Andreas Złoty Smolenscensis, Barlam Kozinski Minscensis et Mscislaviensis archimandrita, haec puncta dederunt Jacobo Susza descendenti Romam. 1. Pro canonicatione b. Josaphati petuntur Commissarii, episcopus Vilnensis, suffraganeus ejus Valerianus Judycki praepositus Trocensis, Notarius Lithuaniae Młyniecki, Słupski et Beynard canonici Vilnenses. Ex saecularibus palatinus Połocensis procancellarius, referendarius Brzostowski, Daniłowski subjudex Połocensis, Podbipięta (?) judex terrestris Vilnensis literas ad episcopos accipiat pro sumptu. 2. Metropoliae quam cititius provideatur, et Bulla Clementis, Pauli V. illustretur, cum Latini Ruthenos concutiant, excommunicentur qui concutit. Nuntius non invitem (?) in jurisdictione Metrop.,

vacante metropolia liceat erigere administratorem. 3. Domus SS. Sergii et Bacchi ut penes nos, Małachowski non transeat ad ritum, et domus illa reparetur impensis Romanis. Misionarios nostros non faciant, cum et ipsi indigamus. Alumni solvantur a juramento, et expulsi Brunsberga (in Warmia) restituantur. Alumnatus per Germaniam restituantur, ut moneantur ne transeant ad ritum. Episcopi non se intrudant, visitationes iconum praesumant. Derezińska moniales Polocensis ex dispensatione Jezuitarum nupsit Armeno Zamoscii. Calviniani scripta prohibeantur. Ozierko, Sokołowski, Korolkiewicz non protegantur a Latinis. Kochanovius et Lubicz Carmalita suscipiantur. De decimis pensiones tribunalitio tollantur, nec adeant nostri Synodus. Hungari non suscipiant episcopum Munkaczinensem conseratum a latino. Synodus fiat. Ecclesia Buczacensis a Dominicanis restituatur. Parochus Dubnensis restituat bona decano Dubnensi. Ne graventur bona a militibus. Libertates datae a regibus a Sanctissimo confirmantur. Grodnenses et Rozanenses icones Bernardini Grodnenses, et Dominicani Neogrodnenses restituant. Bernardini Minscenses et alii omnes occupatas res tempore belli reddant. Ut sint deputati nostri (in senatu). Ut jubileum specialiter mitatur. Ut Lublinense, Leszczense, Mohilioviense Coenobia ad unitos redeant. Bigami dispensentur. Sumptus curentur pro comitiis. Gratis literae Romam mittantur veluti fuit sub Rutscio. Minscenses et Chelmenses scholae muniantur ne ibi doceant Jesuitae. Fundatio Dubovitii a Carmalitis recipiatur et applicetur domui S. Sergii et Bacchi. Intercedat pro Gregorio Bienkowski per fragillitatem enim comittit aliqua in domo 5. Sergii et Bacchi et erat in carceratus. Изъ выше приведеннаго явствуетъ что латино-польскіи монашескіи ордены съ Іезуитами дѣлали русскимъ Унитамъ большіи убытки и захватывали послѣднимъ имѣнія и школи,

цеуважая что Русь преступила уже къ соединенію съ римскимъ престоломъ. Смотри въ томъ взглядѣ мое сочиненіе Холмская епархія и святители ея. Львовъ 1867.

1664.

1) Chmielewski Procopius episcopus Premisliensis, archimandrita Dermanensis et Dubnensis, administrator Ostrogensis. De familia nobili natus, orphanus parentum spirituale patrem Simeonem Jackiewicz nactus ad tyrocinium spirituale advolavit, post bienalem probationem Braunsbergam in Warmiam studere abiit. Ordinatus in presbyterum praeditator Minscii, Żyrowiciis. Post fata Casiani Sakowicz archimandriam Dubnensem obtinuit, dein post Ioannem Dubowicz factus est archimandrita Dermanensis, abbas, et Premisliensis cathedrae coadjutor cum jam Krupeccius viribus fractus, extremis laboraret. Egit pro modulo cum Winnicki, restitit schismati, acclamavit Principes et publicum statum, opem ferre Unioni labenti, sed in vanum. Post fata Krupeccii (1652) invitus consecratus in episcopum Minscii ab Antonio Sielawa tempore infestissimo pro Unione, quando bona omnia in manibus schismaticorum erant, illo unicam sollummodo Walavam occupabat. Habet adversarium in episcopo Winnicki. Dominus Zamojski in ditionibus sibi sujectis presbyteros ad obedientiam episcopo Chmielewski qua legitimo pastori, sua auctoritate adegit. Idem praestitit D. Stadnicki in montibus unionem fulciendo. P. Chmielewski ad interim Dermanii degens ibi obiit 1664. Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 388—89.

2) Eustracius Dabiza hospodar Multanski z Jas die 10 Februarii pisze, żeby posłani do Konstantynopola o Metropolią od Tukalskiego i Winnickiego u niego się zatrzymali, boby Turczyn suspikował, że to są szpiegowie, dla

tego chce swego posłać do Konstantynopola i sakrę zatrzymać przy sobie do zgodney elekcyi. Pimen posłany po sakrę dla Antoniego Winnickiego do Patriarchi o co prosił i Nektarego patriarchę Jerosolymskiego i hospodara. Prosili też o przysłanie exarchę aby wejrzał w porządek. Prosi o interdykt na Joannickiego Munkaczowskiego że swięci z cudzych diecezyi. Prosi aby Daniel metropolita Warnianski, iako wyklęty, zostaiący w Lisiance nie swięcił. Prosi aby dwużency mogli odprawować, ponieważ garną się do Unitów.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

1665.

1) Аѳанасій Желиборскій епископъ Львовскій администраторъ митрополіи Кіевской и архимандритъ Уневскій издалъ во Львовѣ 15 декабря 1665 года уставную пергам. грамоту для Святониколаевского братства въ городѣ Миколаевѣ, Стрыйского округа. Таяже грамота на обратной странѣ была потверждена Аѳанасіемъ Шептицкимъ еписк. Львовскимъ въ архимандріи Уневской 14 Августа 1717 года на прошеніе церковныхъ братей Маѳея Корецкого, Алексея Кричкевича, Іоанна Сливинскиго. Списокъ сей грамоты сдѣланный мною изъ подлинника, находится въ моемъ посѣданіи. Самъ подлинникъ подписанный также Іосифомъ Шумлянскимъ еп. Львовскимъ не находится уже въ Миколаевѣ.

2) Paweł Tetera hetman pisze list 28 Aprila do króla i Mikołaja Braimewskiego biskupa Łuckiego kanclerza koronnego die 27 Aplilis z Bracławia że promowet na Metropolią Winnickiego.

Рукопись митр. Л. Кишки.

1666.

1) Die 28 Julia 1666 z obozu pod Czerkasami Piotr Doroszenko pisze do króla acceptuje Winnickiego ale prosi, aby przez elekcyą był ogłoszony.

Рукоп. митр. Льва Кишки.

2) По записках на церковныхъ книгахъ села Петликовецъ, съ 1666 года называлось тое село Пехликовцами, гдѣ шляхтичъ Войтехъ на Петликовцахъ еще 1421 основалъ латинскій костелъ, но тая фундація потомъ опустѣла. Въ томъ селеніи проживаетъ русская шляхта: Павло Шалева Галка нѣкогда мѣстный священникъ; Юрій Дума Кончевичъ; Михаилъ Дума Сталовичъ, Іоаннъ Ставниковичъ Крушелницкій, Игнатъ Тимковичъ Чайковскій и проч.

3) Въ томъ году Петръ Жураковскій записалъ Великоскитскому монастырю 3000 зол. на своемъ имѣніи Жураках, Старуни и Грабовѣ. Тоже Константинъ Жураковскій поле Петричина Дмитрова въ Журакахъ. Въ 1672 г. Павелъ Жураковскій поля и сѣножати въ Журакахъ. Въ 1675 г. Марія съ Хржонстовскихъ жена Василія Жураковского, поле: Лазъ прикрый и двѣ нивы „Тымковскіи“ въ лузѣ въ селѣ Журакахъ. Въ 1676 г. Иванъ Жураковскій поле „Урочище прикре“ въ Журакахъ. Въ 1698 Стефанъ въ монашествѣ Сосипатеръ Жураковскій, сынъ Павла 5000 зол. Въ 1776 Александръ Жураковскій и жена его Софія съ Лашстовецкихъ, часть свого села Жураки. Благодѣтелями сего монастыря были Симеонъ Ладиовскій съ женою изъ Жураковскихъ Еленою, Стефанъ Лавришовичъ мѣщанинъ Львовскій и Іоаннъ Кароньскій, толмачъ коронный. Шематизмъ Чину Св. Василія. Львовъ 1867 стр. 166.

1667.

1) Pimen Staromiejski zakonnik pisze z Adrianopola, że gdyby nie włożono w instrukcyą królewską punkta o Metropolią, nie dana by była sakra, bo Tukalski z hospodarem Wołoskim bronił Winnickiey Metropoliey, dla którey instrukciey Cesar Turecki kazał napisać list do patriarchy Nektorego o sakrę die 8 Augusti.

Die 12 Augusti dał Kazimierz przywiley Winnickiemu na Metropolią, Józefa Tukalskiego obranego od Zaporozców oddaliwszy, a Paweł Tetera hetman Zaporowski wydał, aby Józefa Tukalskiego słuchali po Bałabanie pod datą w Czehirynie 15 Nowembra 1662.

Kolęda Metropolita dat literas ad regem ut Wyhowska cum sex filiabus locata in monasterio Vilnensi alio transferatur ob paupertatem monasterii.

Die 29 Septembris introducitur do Wilna S. Josafat.

Рукоп. Митроп. Л. Кишки.

2) Іеромонахъ Ѳеофилъ игуменъ Скитскій обще со всею братіею о Христѣ письмомъ изданнымъ въ монастырѣ общежительномъ Скитскомъ честнаго и животвор. Креста Господня року ,ᾱχξ̄ζ Іюня ѯѳ дня,“ свидѣтельствуетъ „просвященнымъ въ православіи сіяющимъ архіепископомъ, боголюбивымъ епископомъ, архимандритамъ и пр., яко его мил. шляхетне урожоный въ православіѣ панъ Іоаннъ Шумлянскій волею си прійде... прося... очищенія чрезъ сповѣдь... купно же и благое намѣреніе свое извѣсти яко хощетъ церковь св. въ православіѣ помощникомъ быти и оной боронити. Того рады азъ смиренный іеромонахъ Ѳеофилъ игуменъ Скитскій нарекійся ему въ духовна отца. Аще Богъ восхощетъ и ваше благословеніе всѣхъ обще избрати, въ пастыря п. Іоанна Шумлянского на престолъ епископіи Львовскія,

судимъ достойна быти на сицевое благословенное дѣло, сирѣчь по степени епископства санъ воспріяти ему, не убо мы сами на сіе избираемъ, но божія воля благословеніе, отъ негоже званіе и честь, точію восхотѣвшу Богу, не токмо отъ сановитыхъ, но и отъ гноища спленъ есть съ могущими вѣчислити.

Подлинникъ сберегается въ архивѣ Львов. Митроп. Капитула N. XCIII.

1668.

1) Die 2 Martii Joannes Casimirus rex dat literas ad Paisium Alexandrinum et Macarium Antiochenum Patriarchas, gratias agendo, quod existentes Moschuae laetentur de pace stabilita inter Polonos et Moschos, ac quod vellint, ut etiam sit pax in fide, proinde expetit, ut ad hoc cooperentur, et eligant tempus in Junio, locum vero in Moschua quo appromittit mittere legatos suos, legatos Clementis IX et legatos archiepiscopi Gnesnensis aliorumque episcoporum Poloniae. In eadem materia dedit quoque rex literas tum ad Paisium Ligaridi Metropolitam Gazensem (sic) tum ad Carum Moschoviae.

Рукоп. митр. Л. Кишки.

2) Софроній милостію божіею греческій Митрополитъ Филипонскій Драмскій ексарха Македонскіи, Θеофанъ милостью божіею греческій Хіовскій митрополитъ ексарха пасонъ тон Кикладонъ нисонъ. Данилъ архимандритъ святѣйшого Ѳрону Константинопольского грамотою на русскомъ языцѣ изданной въ Высочци мѣсяца Февруарія дня ї року ,аѯ̃ѕи за собственноручными греческими подписями и печатьми свидѣтельствую, „ижъ священный во іеромонасехъ Господинъ отецъ Іосифъ Шумлянскій бывшій нареченный епископъ

Львовскій, Галицкій, и Каменца Подольского, ради оскудности православныхъ пастиревъ въ Россіи (т. е. въ земляхъ русскихъ подъ польскимъ владѣніемъ) вакуючой на той часъ Метрополіей Кіевской, за изволеніемъ пресвѣтлой палаты великодержавнаго пана своего его королевской милости Іоанна Казимера, яко тежъ благословеніемъ отъ рукополагаемого на степень іерейства православного отца и пастыра своего пришелъ до нашего смиренія на той часъ въ землѣ Молдавской въ богоспасаемомъ градѣ Ясахъ жительствующихъ, и истинное великодержавного самого короля пана своего запечатлѣнное особливе способствующее, яко тежь ясне велможныхъ ихъ милостей пп. сенаторовъ, православныхъ обивателевъ з стану духовного капѣтулярныхъ отцевъ, тутежь и брацтвъ рожныхъ отдавше намъ начертаніе, и иные, яко то елекцію, привилей, конфирмацію показавши намъ права архіерейского собѣ отъ насъ получити молствовалъ совершенія... яко для благодарнѣйшаго гласа, абисмо въ епархію его зихали молствовалъ насъ где зближившися до мѣста Высочкѣ маетности ихъ милостей пп. Василковскихъ дѣдичной, болшее еще отъ згромаженныхъ на той святобливый актъ архіерейскій православныхъ обывателевъ духовного и свѣцкого стану, которые въ томъ намѣренію святобливомъ были промоторами и иныхъ прытомне будучихъ также православныхъ христіанъ... на амвонѣ въ церкви Высочкой заложенія святого іерарха Христова Николы при тыхже православныхъ духовного и свѣцкого стану обывателевъ прочтивше начертанія и права на вѣру православно каѳолическую... на послушаніе преосв. архіепископа метрополиты Кіевского Галицкого и всея Россіи сакру отъ святѣйшаго Патріархи Константинопольского мѣючого, клятвенное обѣтованіе предъ жертвенникомъ олтара кадилного исполнити принудилисмо, по которомъ исполненію обѣту ажь на той часъ за призваніемъ пресвятаго и

животворящаго Духа рукоположихомъ его на святый степень архіерейства до епархій богоспасаемыхъ градовъ Львова Галича и Каменца Подолского...

Грамота тая писана крупнымъ полууставцем съ цвѣтными украшеніями по краямъ паперного листа подкленного зеленою китайкою, сберегается въ архивѣ Львовского Митроп. капитула N. XLII. A.

Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій грамотою изданною въ городѣ Тернополи 26 Октября 1668 затверждуетъ при церквѣ Св. Тройцы заведенное духовное братство „благочестивихъ и благоговѣйныхъ младенцовъ въ мѣстѣ Тарнополи обитающихъ", по уставу и артикуламъ младенческому братству списанному. Подлинникъ сей грамоты писанный на пергаменцомъ листѣ сберегается при церквѣ Св. Тройцы въ Тернополи.

1670.

1) Anno 1670 (sic) Methodius patriarcha gracce scripto decreto adjudicat episcopatum Leopoliensem Josepho Szumlański deturbat vero Jeremiam et Antonium Winnicki episcopum Premisliensem.

Упомянутая грамота сберегается въ архивѣ Львовского Митрополитального Капитула греч. кат. обряда подъ N. XLII. B. Грамота писана на паперѣ подклееномъ шелковимъ платкомъ чермнаго поблекшого цвѣта. Годъ означенъ буквами: ,ᾱχο. Винзу грамоты замѣчено: Interpretatus fuit hoc rescriptum R. P. Narolski S. Jesu vir candidae conscientiae die 23 Junii (безъ означенія года, кажется съ концемъ прошедшаго столѣтія).

2) Вѣнецъ вѣры каѳолическія на основаніи символа святыхъ апостолъ и различныхъ цвѣтовъ богословскихъ и прочихъ сплетенный и душамъ вѣрнымъ яко дѣвамъ жениха небеснаго во украшеніе и во воню благоуханія духовного сооруженный. Трудолюбіемъ іеромонаха Сумеона Ситіяновича Полоцкого. Въ лѣто отъ созданія мира ,ѕр҃ои, а отъ рождества еже по плоти Господа нашего Іисуса Христа ,ᾱχο мѣсяца іюпія въ д҃ день. Рукопись писана большою Бѣлорусскою скорописью съ конца XVII или начала XVIII вѣка въ 4 д. л. на 330 л. Принадлежала нѣкогда Василію Григоревичу по латинской записцѣ внизу листа, теперь сберегается въ приходской библіотецѣ при церквѣ Св. Петра и Павла на Личаковскомъ предградіи въ Львовѣ. Ситіяновичъ былъ даровитый воспитанникъ Кіевской коллегіи, слушавшій Лазаря Барановича, прибылъ въ Москву въ 1664 г. былъ учителемъ царевича Ѳеодора Алексѣевича, скончался 1682 году.

3) Досиѳей патріархъ Іерусалимскій въ соборной грамотѣ изданной въ Яссахъ 1670 мѣсяца Іюля... За собственноручной подписю и также подписями Гедеона Митропол. Сучавского. Іова митроп. Виѳлеемскаго, Н. Иѳокесарійского И. Родоского*), Досоѳея епископа Романского, Іоанна Гушскаго, увѣдомляетъ всѣхъ православныхъ Христіянъ епархіи Львовской, Галицкой и Каменца Подольского — что лжеепископъ Іосифъ Шумлянскій „рукоположись внѣ предѣла, кромѣ собора боголюбивыхъ епископовъ Россійскихъ и своего митрополита Кіевскаго, ниже избраніемъ общимъ... Яко рукоположись отъ двохъ изверженныхъ архіереевъ, ниже за своя премногa беззаконія изгнаны быша отъ архіерейска чина... и по соборныхъ Св. Отецъ судомъ из-

*) Переписчикъ грамоты не былъ въ состояніи имена сихъ двохъ епископовъ прочитати, епископы Романскій и Гушскій принадлежали къ Сочавской Митрополіи нынѣ же къ Яеской, куда перенесена есть митрополія Молдавская изъ Сочавы города, послѣ разоренія тогоже Поляками въ концѣ XVII вѣка.

вержены быша, законно и соборно, и за кое дѣло извержены суть, стоитъ въ свитцѣ Константиноградскія великія церкви, яже и мы видѣхомъ и подписахомъ. Въ мимошедшее убо лѣто братъ нашъ вселенскій патріархъ Константинопольскій кyръ Меѳодіе, Соборѣ усмотри лже епископа быти Іосифа, сего ради, наипаче, яко рукоположись отъ изверженныхъ и невѣрныхъ мужей, ихъ же пореченія показаны писана въ свитцѣ. Сего ради законно истинно извержение написа книгу соборную послалъ намъ, дабы есмо ю видѣли своима очима... Егоже аще кто именуетъ епископъ ложь есть, да вѣсте чадца о Христѣ, яко лжитель есть, перволжитель діавола сынъ... Іосифъ (Шумлянскій) тщится, да покажетъ господина Іеремею (Свистелницкого) епископа Львовского за симонѣяка*). Мужіе Россійстіи не прелщайтеся словами Іосифа, яко суть ложные, всяко бо нѣсть симонѣякъ Еремея, не рукоположися бо дарами, яко сей злый Іосифъ... И аще Іеремея Свѣстелпецкій належащу Іосифу имѣлъ дати гроши, нѣсть се Симонѣя, яко не благодати ради пріятія Духа святаго, но умиренія ради церкви божія: понеже и Господь глаголетъ, аще кто хощетъ отъ тебе взяти одежду даждь ему и хитонъ, и самъ драхма далъ есть мира ради, тако и Господинъ Іеремея: понеже лжеепископъ Іосифъ восхотѣ церковь божію умирити на златѣ, восхотѣ дати ему отъ имѣній своихъ мира ради церкви божія, въ таково убо время, яко дни лукавыхъ блаженнѣе даяти нежели взимати. Но аще вамъ симонѣя се мнится, по что не умолисте его да онъ ничто же вземъ, яко лжеепископъ праведну и посвященну Іереміи изволитъ епископства пустити: но яко Іюда Христа, тако онъ тѣло, его церковь божію, восхотѣвъ продати... Не глаголи его

*) Симоніакъ т. е. поставленъ на мздѣ.

(Іосифа) и не царицай никтоже епископа, дане оскверниши устъ своихъ: не лобзай его никтоже скверную руку, да не продаси Христа беззаконнымъ лобзаніемъ: не имѣйте его за святителя, яко есть неосвященъ: никтоже да рукополагается отъ него, яко неимать на се власти, и аще кто сотворитъ инако есть съ нимъ проклятъ отъ животворящія и и всесвятыя Троица... есть проклятъ отъ святѣйшого Константиноградскаго патріярха и собора его; есть непрощенъ и отъ насъ и отъ архіереевъ иже ся прилучили при насъ и подписали на семъ... Но сообщайтеся и имѣйте и возлюбите законного вашего архіерея Іеремею и отъ него освящайтеся и пріемлѣте благословеніе и благодать и освященіе..." Здѣсь прибавляетъ переписчикъ грамоты: Подписалъ рукою власною святѣйшій патріарха грецкій великими лѣтерами имя свое на титулѣ выразне, и за нимъ будучи на тотъ часъ митрополитове и епископове, также печати свои поприкладали и попидписовалися, которыхъ имена таковіе напередъ. Здѣсь слѣдуютъ имене Гедеона митр. Сочавского и проч. Списокъ сей грамоты сберегается въ библіотецѣ Перемыш. капитула.

Іосифу Шумлянскому, по домагательству Львовского Ставроп. братства, противоставленъ былъ польскою властью Евстафій, въ монашескомъ чину Іеремія Свистелницкій, которого посвятилъ еп. Антоній Винницкій Акт. Зап. Рес. V. N. 69. 70. 72. 76. Въ тыхъ же актахъ V. N. 169. напеч. Посланіе епископа Іосифа Шумлянского 1687 г. къ епархіальному духовенстви о чествованіи воскресныхъ и праздничныхъ дней. Въ дополн. къ иностр. Акт. стр. 200 напечатано письмо его отъ 25 Января 1701 г. къ гетману Яблоновскому, о принятіи имъ Уніи. С. Величко въ своей Лѣтописи II. 536. помѣстилъ пѣснь или думу сочиненну І. Шумлянскимъ на досаду гетману Самойловичу, и приводитъ весьма много данныхъ для біографіи сего воина и епископа.

Въ изданныхъ мною актахъ относящихся къ исторіи южной западной Руси. Львовъ 1868 стр 34—51 напечаталъ я Духовную (тестаментъ) еписк. І. Шумлянского составленный имъ 12 Ноября 1707 г., свидѣтельствующій о великой дѣятельности его яко святителя и гражданина.

1672.

Въ томъ году написанъ помяникъ церкви городской Воскресенія Христова въ городѣ Станиславовѣ, заглавный листъ утраченъ, писанъ въ листъ 40 л.

На первомъ листѣ чтется: Сіе поминаніе раба божого его милости Петра Петричайка воеводы земль Молдавскихъ и ея милости господарови Маріи Катерджини, и родителей ихъ. Помяни Господи душа усопшихъ рабъ своихъ, прежде почившихъ отецъ и братей ихъ: Ѳеодора, Илію, Маріи, Іоанна, Василія, Димитрія, Александра, Аѳѣръ, Георгій, Катерина, Антамѣй, Евдокіи*). Дальше слѣдуютъ поминанія Пана Савина вел. Меделничара землѣ Волоской и княгинѣ его Агафіи и чадъ ихъ Георгія и Саѳи рокъ отъ созданія міра ,зр҃чг (1685) мѣсяца Сепг, дня а. Упомянутый Савинъ подписался собственноручно съ добленіемъ послѣ своего титула Стродчевичь ,зр҃чг Носв. ѣ. — Пана Драгуцескула сподружіею Своою — Куръ Евстратія Папалуцы. Іоанна Исческа Копѣтана землѣ Волоской. Георгія Шимоновича 1672 Авг. 13. Пановъ Лукавецкихъ. Пана Іосифа Крыжановича и жены его Маріи. Пана Туркула Туркуленка, Василія, Анастасіи Ісаака, Анны. Куръ Евстафіи Масіевича и

*) Изображеніе Господаря Молдавскаго Петра Петреченка въ натуральной величинѣ въ княжеской коронѣ, въ одной рукѣ мечь другая всперта на щитѣ, на которомъ представленъ левъ въ спѣмъ полѣ, находится въ церкви села Сокола Золочевского округа.

жены его Маріи. Пана Петра Паленяка и малжонки его Анны обывателей Перемыскихъ. Пана Александра Галчинского Пана Андрея Соболевского. Куръ Ѳеодора Гдешицкого Леонтія Хировского. Киръ Сммеона Данкевича. Михаила Солтинскаго войта Станиславовского. Куръ Симеона Ираповича. Куръ Стефана Даговича. Куръ Іакова Стаховскаго. Павла Хомептовского. Василія Полодоского. Ѳомы Котовича. Симеона Лопатинского. Іоанна Худинского. Пана Димитрія Загайкевича обыв. Станиславовского. Андрея Заславскаго тоже. Пана Стефана Хромовского. Іоанна Квочинского Михаила Морского. Игнатія Жукотинского. Андрея Туржанского. Пана Якова Билѣнского.

1674.

Въ томъ году 18 Февраля скончался уніатскій Митрополитъ Гавриилъ Коленда и бывшій архіепископъ Полоцкій. О немъ пишетъ папскій Нунцій кардиналъ Marescotti, что онъ яко митрополитъ проживалъ въ Василіанскомъ онацтвѣ Сокали, и что для старости его былъ ему Римскимъ престоломъ опредѣленъ въ коадютора Кипріанъ Жоховскій архіепископъ Полоцкій. Тогда по докладу тогоже Нунція папѣ Клименгію X, уніатскіе русскіе митрополити не имѣли опредѣленной столицѣ, ибо Кіевъ, пишетъ онъ, находится въ посѣданіи Московитовъ, Галичъ опустошенъ, и что для того подобало бы митрополиту пребывати въ Львовѣ. См. Relacye Nuncyuszow Apostolskich o Polsce T. II. Poznan 1864 стр. 409. О заведеніи Сокальского монастыря чтется въ Рукоп. Льва Кишки стр. 405. Liberalitate seu verius pietate D. Potocki Palatini Cracoviensis pro Religiosis unitis Ordinis S. Basilii M. Sokalii Monasterium erexit, ubi studia spiritualia et literaria emolu-

mento animarum et eruditione tum nobilium tum aggrestium consurgerent.

2) Въ томъ году пріѣхалъ изъ Варшавы Русскій резидентъ (посолъ) В. М. Тяпкинъ чрезъ Замостье, Томашовъ, Раву, и 22 Іюля на подхожій станъ за милю отъ города Львова близь монастыря (не Креховского—ли?). Хотя резидентъ прибылъ въ военной станъ, угрожаемый безпрерывно нападеніемъ многочисленного войска, ставшаго уже въ 12 миляхъ отъ Львова, однако въ тотъ же день его встрѣтили съ надлежащею честію по обычаямъ посольскимъ и поселили въ самомъ городѣ. См. Русское посольство въ Польщѣ въ 1673—1677 годахъ. Соч. Попова СП. 1854 стр. 122.

3) 1674 г. Въ томъ году напечатано въ Уневскомъ монастырѣ: Выкладъ или ученіе о церкви и ея тайнахъ, изданный прежде въ Кіевѣ 1666 и 1668 г., сочиненъ Ѳеодосіемъ Сафоновичемъ учителемъ и проповѣдникомъ кіевскимъ, съ 1665 г. игуменомъ Златоверхаго Михаилова монастыря. Онъ былъ также сочинителемъ Хроники о событіяхъ въ Руси до 1290 г., взятой изъ Кіевской и Волынской лѣтописей, къ чему прибавилъ краткую хронику Польщи и Литвы взятой изъ Стрыйковского. Хронику Софоновича перевелъ и дополнилъ Иннокентій Гизель архимандритъ Печерской Лавры, и издалъ подъ названіемъ: Синопсисъ Русской исторіи до царя Ѳеодора Алексѣевича, былъ по первый опытъ исторіи (напеч. въ Кіевѣ 1674, 1676, 1678, 1680 и проч.) который до исторіи Ломоносова, за не имѣніемъ другихъ почитался классическимъ. Достозамѣчательнѣйшимъ трудомъ Гизеля есть Патерикъ Печерскій напеч. въ Кіевѣ 1661 г. Хорошій рукописный списокъ Синопсиса писанный крупнымъ полууставомъ XVIII вѣка сберегается въ библіотецѣ Львовск. Митроп. Капитула.

4) Лосицкій Павловичъ Михаилъ іеромонахъ Густинской пустини, въ 1674 году написалъ кройнику россійскую т. е. южно-задной Руси на основаніи лѣтописи Несторовой, Кіевской, Волынской и польскихъ кроникарей съ 840—1597. Она напечатана въ полномъ Собр. Русск. лѣтоп. Сп. 1843 Т. II. М. Лосицкій сочинилъ также Лѣтопись Густинского монастыря въ 1670 г.

1675.

1) Въ томъ году на соймику въ Судовой Вишни собравшіеся дворянство постановило ухвалу (laudum), чтобы епископу Перемыш. Іоанну Малаховскому уніятѣ, неимѣющему жадного пропитанія, подъ титуломъ elemosinae (милостини) изъ податка чоповаго Перешелского и Саноцкого дати 1000 зол. Зубр. крон. Львова 434. Въ 1677 году на томъ же соймику, вызначено для тогоже епископа, изъ чопового Львовского 300 зол., изъ Перемышельского 300 зол., а Саноцкого 100 зол., за труды упомянутого епископа около спасенія душъ, и веденія схизматиковъ ad obedientiam romanae ecclesiae.

Тамъ же 436.

2) Тогоже 1675 року, Турчинъ ярачися на Поляковъ, же Дорошенковѣ его союзниковѣ и подданому не даютъ въ покою, и разораючи людей его рейменту Украинскихъ, (прошлого 1674 року, яко вышшей описалось, взяли и разорили Паволочь, полковій и значній городъ Дорошенковъ), вийшолъ съ многими силами отъ Константинополя на Поляковъ, албо приличнѣе рещи на Малую Русь, подъ державою Польскою зостаючую, а пребывши первѣе подъ знаменитій и богатій монастырь Скитскій (въ которомъ по донесенію фалшивомъ, многихъ Польскихъ надѣялся достати сокровищъ и скарбовъ) доставши оній безъ великой

трудности, омилился въ своей надѣи; понеже тамъ шляхетских скарбовъ необрѣтши монастырскими тилко единими и то немногими добрами ненасищеній свой афектъ втѣшилъ мало; братію зась монастыра онаго едну выбилъ а другую по пустинѣ тамошной роспудилъ; на остатокъ обытель тую Скитскую въ конець разоривши и огню предавши, рушилъ далѣй, мѣсяца августа, и вшедши внутръ державы Польской въ Малую Россію, воевалъ на городы Русскіе, то есть Львовъ, Броды, Дубно и иныхъ мѣстъ Русскихъ же добывалъ*); а наконець подъ Жолквою зъ войсками полскими знаменитую отправивши баталію, и многіи коронѣ того лѣта въ войску Полскомъ, въ людехъ посполитихъ, и въ ихъ жилищахъ починивши шкоды и разоренія, за разореніе Паволочи, повернулъ въ свояси. См. Величка лѣтоп. II. стр. 371. Тамъ же подъ годомъ 1676 чтется: „Сатиръ еденъ многи часи въ Недоборѣ лѣсѣ Подолскомъ (нынѣ Поляками названномъ Медоборомъ у русского народа Товтрами) будто преживши, сего лѣта зборомъ демонскимъ тамъ перестращенній будучи, бѣжа пречь зъ Недобору; прибѣгши же въ пустиню Великоскитскую и обрѣтши въ ней другого сатира, глагола ему сіе: здѣсь слѣдуетъ подслуханный великоскитскимъ монахомъ разговоръ веденный между сатирами въ которомъ содержится богословско-поетичное поученіе о пагубныхъ расдорахъ и несогласіи партій между Украинскими Козаками.

*) А же написалемъ Львовъ, Дубно, Броды и иныя грады тамошнія Россіею Малою, учинилемъ не зъ моего мнѣнія, але зъ Скарбницы премудрого мужа отца Галатовского, которій въ той своей Скарбници; въ чудѣ 26 вышположенномъ, ясно гради преченіе Малою нарицаетъ Россіею. С. Величко лѣт. II. 372. Такъ видно что южная Русь стала помалу опамятуватися, что ея земля и народъ не Польща а Русь. Іоаникій Галатовскій архимандритъ Елецко-Черниговскій издалъ въ Новгородѣ сѣверскомъ свою книгу; Скарбница содержащую въ себѣ чуда Пресв. Богородицы Елецкой.

1676. Зрисоп. 692

1) Въ томъ году въ мѣсяцѣ Сентябрѣ — Nowica oppidum igne sublatum. Oppugnata ab hostibus Kałussia, ad Woyniłow non sine munitione oppidum, acriter a nostris pagnatum ibique et Tartari et Turcae a signifero regni Sieniavio fortiter rejecti cesique. Ad Dołhe vicum die 29 Septembris melius fracti, triplici sorte Rex equitatum dispertiit, advolarunt in aciem Scythae multitudine nimia, paucitate nostrorum opressuri, sed fortiter fugati, multique ex iis ceciderunt, Hani filius jam a nostris captus, denuo a Tartaris per caedes et vincula vindicatus. Aly Bey saucius, Bey frater Martacae Hani sororinus capti et ad Brzeżany missi. Рукопись: Annalium urbis Leopoliensis tomus extravagancus... Joannis Thomae Josephowicz canonici cathedr. Leop. стр. 209. Городокъ Новица; одну нѣмецкую милю отстоящій отъ Калуша, въ томъ году разрушенъ, уже болѣе не обновился, и образуетъ нынѣ большую деревню за рѣкою Ломницею на горѣ расположену, гдѣ я былъ нѣсколько годовъ мѣстнымъ приходникомъ. Новица въ XIV вѣцѣ принадлежало до дотаціи Галицкой Митрополіи, но уже въ 1446 и 1463 попалась она въ посѣданіе частного лица писавшагося Iwasko de Nowica.

2) Anno 1676 Sabatho post festa paschatis in castro inferiori Leopol. Copia oblatuati testamenti generosi Andreae Czołhański pro ministris ecclesiae cathedralis ad Georgium 2000 flor. pol. inscribentis.

Сберегается въ Архивѣ Львовск. митроп. капитула греч. кат. обряда. Родина Чолганскихъ перехвачена къ латинскому обряду сдѣлала большую фундацію для жалованя одного каноника при латинской Львовской Капитулѣ.

См. подъ 1640 годомъ.

3) Король польскій Іоаннъ Казимиръ грамотою своею изданною въ Варшавѣ 20 Іюля по кончинѣ Львовского Епископа Аѳанасія Желиборского надаетъ упомянутую Львовскую епископію Іосифу Шумлянскому „na co i confirmatia nasza za zgodną obywatelów Religiey Greckiey dioecesiey tego wladictwa electią ludzi y obywatelów ziem pomienionych przez osobliwy przywiley zaszła...

Подлинникъ сберегается въ Львовской Митроп. Капитулѣ N. L.

4) Тукальскій Нелюбовичъ Іосифъ съ 1661 г. архіеп. Могилевскій, съ 1663 г. митроп. Кіевскій, въ 1664 г. схваченъ Поляками и заключенъ въ Маріенбургѣ, гдѣ томился больше двухъ лѣтъ. Освобожденный въ 1667 г. гетманомъ Дорошенкомъ, въ 1668 г. получилъ онъ отъ патріарха утвержденіе въ санѣ митронолита съ званіемъ ексарха его. Не довѣряя ни въ чемъ Польшѣ, съ которою тогда мирилась Россія переѣхалъ онъ на правый берегъ Днѣпра, где оставался въ Чигиринѣ при Дорошенцѣ. Ему одолжена была Украина тѣмъ, что въ условіяхъ съ гетманомъ Демьяномъ положено удержати Кіевъ за Россією. Маркевичъ II. 184. I. Тукальскій скончался 1676 г.

5) Tutaj leży komendant armaty lekkiey Jan Koziemski, który umarł dnia 17 marca 1676 roku. Надпись на камнѣ надгробномъ съ изображеніемъ топора и окружною надписью выше приведенною, на валѣ замковымъ съ лѣвой стороны въ городѣ Поморянахъ. Kronika Pomorzanska p. B. Zamorskiego стр. 90. Въ Поморянахъ, находился уже въ XVI вѣцѣ замокъ, отъ своего положенію между водами такожъ Корабъ названный. Въ 1456 г. соизволеніемъ короля Казимира IV перемѣнилось село Поморяны въ городъ сего имени. До 1620 г. принадлежали Поморяны богатой родинѣ Сѣпинскихъ, потомъ перешли въ посѣданіе Собескихъ, а были ими возобновлены. Въ XVI вѣцѣ были Поморяны сѣ-

далищемъ началника калвинскихъ соборищъ на Руси, подобно якъ Раковъ въ Польщѣ. Къ городу Поморяны принадлежали тогда села Глинна съ замкомъ, Коризникъ, Озерна, Рыковъ, Богутинь, Зарудье, Прысовцы, Злочовка, Лузинъ, Сукмановъ, Орлеёвъ (Урловъ), Бобрчаны (Бубщаны), Славна, Калне, Розгадовъ,

1678.

1) Списокъ с писма каковъ присланъ въ Чигиринъ х Козакомъ отъ Турского Салтана іюля въ $\bar{з}$ день $\overline{\text{аѯон}}$ году.

Салтанъ сынъ Салтана Турского, цесарь Турской, Греческой, Македонской, Вавилонской, Іерусалимской, паша Ассирійской великого и малого Египта, король Александрійской, Армянской и всѣхъ на свѣтѣ обытающихъ князь надъ князями, внукъ божій, храбрый воинъ навѣтникъ христіанскій, хранитель распятаго Бога, господарь великій, дѣдичь на земли, надежда и утѣшеніе Бесерманское, Христіаномъ скорбъ и паденіе, повелѣваемъ вамъ чтобы есте доброволно поддалися со всѣми людми.

Отвѣтъ отказовъ изъ Чигирина Салтану.

Салтанъ проклятаго Салтана Турского товарищь, сатанинъ бездны адовы, салтанъ Турской, подножіе Греческое, поварь Вавилонскій, брошникъ*) Іерусалимскій, колесникъ Ассирійскій, винокуръ великого и малого Египта, свинопасъ Александрійскій, аргачь**) Арменской, песъ Татарской живущій на свѣте проклятый аспидъ, похититель Каменца Подольского, и всѣхъ земныхъ подданныхъ шпынь***) и ска-

*) Броварникъ (?) по другимъ списками.

**) Аргачь ср. Украинское аргатъ, ромынск. аргашь, поденщикъ.

***) Шпынь, шпиъ. гвоздъ безъ шляпки, строптивый человѣкъ, злой насмѣшникъ.

редь, и всего свѣта привидѣніе, Турского уѣзду Бусурманъ равенъ смуту, клевретъ сатанинъ и всего сонмища, адовъ внукъ, проклятого сатаны гонець, распятаго Бога врагъ и гонитель рабовъ его, надежда и утѣшеніе Бусурманское, паденіе и скорбь ихже. Неподдадимся тебѣ, но битися съ тобою будемъ.

Книга глаголемая Цвѣтникъ писана великорусскою скорописью съ конца XVII вѣка въ 4 д. л. сберегающаяся въ ц. к. придворной библіотецѣ въ Вѣдни подъ N. 88 лист. 269.

Письмо Запорожскихъ Козаковъ такогоже содержанія писанное къ Султану Мухамеду IV въ 1680 году по другимъ двумъ спискамъ помѣстилъ Н. И. Костомаровъ въ Русской Старинѣ Октябрь 1872 книга X. стр. 450. Также одинъ изъ варьянтовъ письма Запорожцевъ кажется, помѣщенъ въ „описаніи Хронографовъ Андр. Попова. Печатаемые мною списоки письмъ не имѣютъ подписей. „Султанъ Турецкій Мухамедъ.“ а на отвѣтѣ данномъ томуже: „Кошовій отоманъ Захарченко со всѣмъ кошомъ Запорозькимъ. Н. И. Костомаровъ догадывается, что отвѣтъ тотъ можетъ относиться до времени Мухамеда IV. (царствовалъ съ 1648 по 1687), завоевавшого Каменецъ (1672 г.) и Подоль; на то намикаютъ слова: Каменицькій катъ, Подольскій Злодіюка,“ а въ печатаемомъ мною спискѣ: Похититель Каменца Подольского. Мнѣ кажется, что почти современный списокъ упомянутыхъ письмъ мною напечатанныхъ, такъ касательно тамже опредѣленного времени сочиненія ихъ, якъ содержанія тыхже, есть достовѣрнѣйшій нежели напечатанный въ Русской Старинѣ.

2. Въ томъ году господствовало повѣтрье въ городѣ Львовѣ. Крон. Ставроп.

1679.

1) Король Іоаннъ III. грамотою изд. въ Жолквѣ 20 Октября освободилъ жителей селъ Солонки и Жиравки близь города отъ „posłow i hiberny“ по той причинѣ: „iż posłów tureckich, kozackich, tatarskich, wołoskich y innych postronnych monarchow do nas przeiezdżających swoim kosztem podeymować y nazad powracających podwodami odprowadzać zwykli. Король Михаилъ грам. изд. въ Львовѣ 29 Октября 1671 г. соизволяетъ упомянутымъ селамъ: Sochaczki albo wolne sprzedawanie mięsa w każdą sobotę w Lwowie. Жители сказанныхъ селъ особенно же Жиравки, по свидѣтельству физического ихъ организма и фамилійныхъ названіяхъ носятъ на себѣ до сихъ поръ признаки восточного татарского происхожденія.

2) Въ томъ году скончался краковскій епископъ Андрей Требицкій (Trzebicki) который съ Іоанномъ Великопольскимъ старостою Краковскимъ уничтожалъ послѣднія остатки поганства между горияками Татрянскими. Видно, що давная Польща болѣе печалилась о спасеніе душъ русскихъ, якъ польскихъ, высылая на Русь сотнями миссіонеровъ различныхъ монашескихъ орденовъ, когда между тѣмъ въ сусѣдствѣ древной польской столицѣ оставалось поганство, а по южной Руси мирно плодилось жидовство, доставляя польскимъ вельможамъ способныхъ арендаторовъ и факторовъ.

1680.

Contributio Capitalis vulgo Pogłowne totum clerum gravabat, decretum poenale, exactores in statum ecclesiasticum (qua authoritate nescio) publicare volebant, nisi capitulum diligentiam in persolvendo (ut a gravaminibus decli-

naretur) adhibuisset ✠ J.T. Josephowicz Annalium urb. Leopol. lib. extravag N. 448.

1681.

Tempore Comitiorum regni indictione Roman. IV. die 26 Martii in regio palatio Varsoviae existente constituti personaliter Reumi Domini Josephus Szumlański episcopus Leopol. Halic. et Cam. Innocentius Winnicki episcopus Premisliensis, Sambor. Tum etiam reverend. archimandriiae seu abbates Barlaam Szeptycki Unioviensis, Silvester Tworowski, Owrucensis. Primi quidem domini episcopi supra nominati flexis genibus et sanctis evangeliis tactis medio juramenti fidei professionem juxta formam ab Urbano Papa VIII pro orientalibus praescriptam, et hic adjunctam de verbo ad verbum clare et intelligibili voce singulariter singuli prout jacet in manus Ill. Rev. D. Joannis Stanislai in Witwica Witwicki episcopi Kijoviensis Czernihoviensis abbatis Płocensis emiserunt. Secundi vero videlicet archimandritae praefati una cum dominis episcopis neounitis subscripserunt, se tantum professioni orthodoxae fidei ab orientalibus faciendae, sed eandem professionem de verbo ad verbum proferendo et legendo postea emittere promisserunt in manibus Domini episcopi Leopoliensis, quod totum actum est praesentibus Illmo Excell. dom. Stanislao Joanni Jabłonowo Jabłonowski palatino Russiae, exercituum regni Poloniae campiduce, Boguslao Josepho Słuszka Vexilifero magno ducat. Lith., Francisco Sigismundo Gałecki capitaneo Nivicensi (sic) testibus. Tanquam assistens juramento Cyprianus Żochowski archiepiscopus totius Russiae, Leo Załenski Protothronius Russiae episcopus Wladimir et Brest. Jacobus Susza episcop. Chełm. et Brestensis archimandritae Żydaczen. Joannes Małachowski episcopus Premislien. et Sambor. archimandrita Leszczynensis, Sylvester Tworowski archimandrita Owrucz. Stephanus Martyszkiewicz Businski protoarchimandrita totius ordinis S. B. M. Lectae quoque literae Stephani Horaim archimandritae Mednicensis ad episcopum Leopol. ex dioecesi Luceoriensi, quibus profitetur zelum sancti hujus operis et declarat fusius. Wypis z ksiąg grodzkich Zamku Łuckiego 1697, 15 Marca. Takowe profesie wpisał Dominik Żochowski. Do akt Zamkowych infer. Leopol. wniesione feria V. post Dom. Misericordiae proxima 1647.

2) Негребецкій Павелъ воспитанникъ Львовскаго училища, сочинитель: Донесенія къ царю (московскому) отъ 19 Мая 1681 г. на Яна Бѣлободскаго, бывшаго кальвинскимъ проповѣдникомъ въ Слуцкѣ, а въ 1681 г. явившемуся въ Москву для занятія мѣста наставника въ академіи, обличая тогоже въ калвинствѣ причемъ пишетъ въ томъ доносѣ: „И прежде извѣщахъ князю Василію Ѳедоровичу Одоевскому о единомъ постояномъ, въ философіи и богословіи ученомъ мужѣ, Елисеѣ Карабчикеевичѣ игуменѣ Добромыльскомъ; также и тебѣ великій государь, извѣщаю о томъ человѣцѣ, яко зѣло казнодѣй (проповѣдникъ) есть искусный, на егоже поученія не токмо православные, но многіе отъ Римлянъ приходяще, чудишася. И въ великомъ Скитѣ (близь села Манявы) есть іеромонахъ, именуемый Гаволевичъ, богословъ и философъ, и въ состязаніи зѣло острый и православію великій ревнитель. Такожде въ поученіи онымъ подобный, нынѣ зѣло великій православія отъ ересей защититель, иже за вѣру и страданія даже до смерти страдапе, игуменъ Люблинскій Монастырскій, иже еще будетъ угодно твоему царскому величеству, желастъ здѣ твоему величеству и Св. православной вѣрѣ послужити. Еще же инъ тамо обрѣтается, человѣкъ мірскій, зѣльный благочестивыя нашея вѣры поборникъ, Терновскій.

Рукоп. Москов. Духов. Акад. N. 68.

Тотже П. Негребецкій по всей вѣроятности написалъ „Доводъ яко ученіе и языкъ еллино-греческій наипаче нужно потребный, нежели Латинскій языкъ и ученіе“, писаный предъ открѣтіемъ греческого училища въ 1681 году. Сочинитель указываетъ на Св. Владиміра, приводитъ свидѣтельства Поссевина, Липсіа, Епифанія Славенецкого; выставляетъ въ примѣръ европейскіе университеты — Падуанскій, Лондонскій, Лейденскій, Парижскій, Пражскій. „Хотя Бѣлоруссы и учатся латинскимъ языкомъ, скудости ради греческаго, кромѣ Львова, что учатся гречески; однакожь припоминати надобно, что малая часть изъ тѣхъ въ Унію не падаютъ, познаваются въ нихъ останки езувическіи; понеже езувиты не учатъ ихъ высокими науками, покаместъ предъ Богомъ не обѣщаются держати Латинской религіи. Рукоп. Москов. Дух. акад. Филарета Обзоръ рус. дух. Литер. I. 296.

3) О послѣдованіи Іисусу Христу — сочиненіе Ѳомы Кемпійскаго напечатано въ Вильнѣ въ 1681 г. въ 8 д. л. Первое изданіе сего сочиненія было напечатано въ 1647 году въ 8 б. л, 216 и 10 листовъ въ типографіи Дельскаго монастыря повелѣніемъ и иждивеніемъ Елены, начальницы Угровлахіи Запланенскія жены господаря Матѳея Басарабы. Въ третій разъ была тая книга исправлена и напечатана 1764 г. въ типографіи Почаевского монастыря, гдѣ въ предисловіи говорится, что тая книга была прежде лѣтъ ста седмнадесятъ (1647) трудолюбивымъ Орестомъ Настуреломъ Угровлахенскія (Угровлахійскія) земли вторымъ логоѳетоиъ славенски переложенна. Въ первой половинѣ прошлого столѣтія неизвѣстный перевелъ тую книгу съ французского, которая писана скорописью на 191 л. въ 4-ку находится въ собраніи Славянорусск. рукописей В. М. Ундонского N. 557 Наконецъ въ наше время напечаталъ тое со-

чиненіе извѣстный отецъ Влад. Терлецкій въ переводѣ на галицко-русскомъ языцѣ.

4) Тогожь року король польскій Янъ Собескій, наложившися безбожне, въ Русь подъ короною польскою состающую впровадити Унѣю, зъ согласіемъ сенаторовъ своихъ и прочихъ персонъ значныхъ духовныхъ уніацкихъ, а марта 18 справивши потребніи до того дѣла пункта, выправилъ зъ ними на зъѣздѣ въ Люблинъ пословъ своихъ значныхъ для утвержения тоей пагуб... Унѣй. Якіе пункта любо и были у мене, однакъ нѣгдѣсь пропали, и ко вписанію здесь не обрѣлися; видно однакъ тое, ижь послы оніи королевскіи зъ пунктами тими въ Люблинѣ бывши, все помыслное на сторону королевскую и унѣятскую зорудовали; поневажь Іосифъ Шумлянскій владика Львовскій, крѣпкій предъ тимъ оборонца православія святого, обѣтницами ласки королевской черезъ пословъ онихъ декларованными уведеній и побѣжденній, зблудивши отъ пути православія своего, и не такъ о блаженство вѣчное, яко о ласку королевскую и о примножене себѣ добръ дочасныхъ дбаючи, склонился до Унѣи зъ иншими владиками Русскими *). Яко листъ его Шумлянского, зъ пунктами марта 27 зъ Варшавы, до Иннокентія XI папы Римского сице писанный, свѣдительствуетъ:

Найсвятѣйшій и Найблагословенѣйшій въ Христѣ Отче Пане, Пане милостивый!

Малую але пожитечную манѣфестаціи моей забавилемъ хвилю, абы святобливости Вашей апостолскимъ ногамъ, въ болшей личбѣ приступующихъ преложоныхъ имфулатовъ, моглъ (якъ уже пріобецалемъ) тисящное отдати цѣлованіе. Ово жь святіи и унѣверсальній всего свѣта отче; Львовска

*) См. Colloquium Lubelskie między zgodną a niezgodną bracią narodu Ruskiego vigore konstytucicy Warszawskiey na dzień 24 Stycznia a 1680 złożone nadalъ C. Żochowski. Lwów.

и Перемыска, двѣ найобширнѣйшія дієцезіи, оразъ зъ настырами своими изъ двома, Шептицкимъ Унѣовскимъ и Тваровскимъ Овруцкимъ (архимандритами), а зъ третимъ Мѣлецкимъ, любъ непритомнымъ, еднакъ чрезъ листъ католицкій до мене писанній якобы обецнымъ, архимандритами монастырами и духовными числомъ незлѣчоними, голосу святобливости Вашей уже слухаютъ, и отъ оного упартого зъ тимъ католицкимъ вызнаванямъ приступуютъ, абы приняли за голову святобливость Вашу, и похожене животворящого отъ Отца и Сына Духа святого усти и сердцемъ вызнали. Всего того по Бозѣ первымъ и принцѣпалнимъ початкомъ былъ его корол. Милость панъ нашъ милостивый, которій яко для щастя пожаданного Рѣчи посполитой, зъ небесъ есть данный, такъ той же конституціи будучи промоторомъ, и между такъ великимъ и неизмѣрнымъ старанямъ, народу Рускаго обращеніе за Божіею помощію моделуючи, старався и доказавъ, же восточные вызнане святого унѣверсалного Флоренского суноду выполнили, которое зъ покорою, при призенціи освященного и превелебного епископа Кіевского, и освященыхъ и презацыхъ Краковского, Кіевского и Русского воеводъ, его королевской милости и Рѣчи посполитой незлѣчоныхъ комѣсаровъ и радѣтелей, выдалисмо и подписанемъ нашимъ потвердилисмо. Едного того тилко жадаемо, абы святобливость Ваша, исповѣдающихъ пословъ просбамъ не отмовилъ, и у его королевской милости, за посредствіемъ добре рѣчамъ нашимъ фаворизующимъ святобливости Вашой апостолской, права и волности наши ствердивъ на потомнѣе часи. А теперь якъ найпокорнѣй объемши ноги святобливости Вашой, о верховнѣйшое, которое по всемъ свѣтѣ есть, просимо благословенія. Данъ въ Варшавѣ, марта 27 року 1681. Святобливости Вашей Пана, пана нашего милостиваго найнижшій и найпокорнѣйшій.

Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій, Галицкій и

Каменецкій, администраторъ добръ митрополіи Кіевской порадку греческого.

Иннокентій Винницкій епископъ Перемыскій, Саноцкій, и Самборскій обрадку греческого унѣтъ.

Надпись верхній того листа: Найяснѣйшому найблагословеннѣйшему во Христѣ, отцу и пану, пану Инокентіевѣ, божіею милостію папѣ XI, святой Римской и унѣверсалной церквѣ епископовѣ, найкрѣпшому и найболшому пану, пану милостивому.

Пункта тогожь епископа Шумлянского и епископа Жохвского, на сейму зложенїи взглядомъ Унѣи.

Пункта которіи, могутъ приватне мѣтися, за повагою его милости епископа Нунцѣуша, межь нами самими а ихъ милость отцами давнѣйшими, въ згодѣ зъ костеломъ святымъ зостающою братіею нашею. Также и тіи пункта, которіи можетъ самъ его милость ксіонже Нунцѣушъ повагою столици святой апостольской успокоити, и въ потребахъ нашихъ насъ уконтентовати.

1. Митрополія Кіевская. 2. Епископія Перемиская. 3. Дигнѣтарства коронніи абы при коронныхъ зоставали — а Литовскіе при Литвѣ. 4. Епископія Львовска такъ есть убогая, же и едного не маетъ подданного, просимо теди за тою епископіею и самымъ отцемъ епископомъ, жебы за промоціею столицы святой апостолской, любъ добра отпадалін тоей епископіи были привернены, любъ особливе той епископіи Гродекъ и Гоща зъ архимандріею якою былъ приданнымъ; поневажь бы для того епископіа упасти мусѣла; а тимъ часомъ о респектъ яковій на особу ихъ Мосціовъ просимо, и о опредѣленіе зъ ласки отца святого. 5. За его милостемъ отцемъ Тваровскимъ, яко заслужонымъ въ церквѣ святой и человѣкомъ учонымъ, до гого шляхетской кондиціи братомъ нашимъ, также просимо о респектъ яковій и

архимандрію, симъ часомъ вакующую, Овруцкую, абы на особу его милости тая была зъ ласки его корол. милости на инстанцію ксіонжа Нунцѣуша отдана. 6. Деклараціямъ нашимъ часъ и мѣсце, за унѣверсалами его королевской милости, пана нашого милостивого на Русь назначити, абы тамже и тіи зъихали, которіи конституціи и листовніи деклараціи его королевской милости теперь не слухали, жебы недовѣрствомъ, подъ вымовкою невѣдомости претендованной упартія головы не наробляли. 7. По деклараціяхъ нашихъ панове ксіондзи обряду Римского, абы це заразъ до церковь Рускихъ зъ набожествомъ входили, поки добре зъ нашею порозумѣемся Руссю; и отъ толь тежь вшелякій початокъ бываетъ притрудній, и жебы не былъ якій тумултъ и турбація между поспольствомъ, о що на Руси не трудно. 8. А поневажь безъ нарушенія жадного правъ и старожитныхъ звычаевъ нашихъ входныхъ церквей, до згоды приступаемо; претожь и то собѣ варуемо, абы до стану духовного законники всѣ въ епископіяхъ ихъ зостающіи, ведлугъ права старожитного, въ канонахъ святыхъ выраженного, цѣле належали. 9. А жебы межи поспольствомъ неучонымъ, барзѣй за мѣньшемъ, а нежели за самою слушностію тягнущимся, не была зъ оказіи отдаленя поповъ, до поповства неспособныхъ двожествомъ порочныхъ, якая конфузія: не отъ рѣчи здалобыся опыхъ теперь при достоинствѣ священическомъ заховати, ведлугъ присловя того, зъ двойга злыхъ, которое меньше есть обератись звикло — и учинити потимъ перестороги, жебы такіи до стану духовного не збѣралися. 10. Не слушный интересъ его мости архіепископа Львовского есть о знесеню епископа Львовского; поневажь за знесенемъ головы и меншій ущербокъ мѣвають. 11. Коадюторовѣ Хелмскому и Шептицкому.

Способъ згоды церквей: то есть церкви всходней съ церковію западною въ королевствѣ Польскомъ,

подъ щасливымъ его корол. милостю пана нашего милостивого панованемъ зостаючихъ, зъ укантентованемъ всего народу Русского.

1. Обрядокъ абы былъ захованный, такъ въ набожествѣ, якъ тежь въ давныхъ звычаяхъ нѣгди не отмѣнный зоставалъ. 2. Уряды Рускіе Русѣ совершенно, за згодою духовенства Русского каждой діецезіи монастыровъ абы были подлугъ правъ роздаванныи просимо. 3 Духовенство Руское, а именно свѣцкіи духовныи, нехай маютъ всякій волности, и жебы до едной юрисдикціи епископа своего належали, и въ кривдахъ всякихъ до поссесоровъ, якого колвекъ титулу, право жебы назначенно было. 4. Брацтва щитячіеся (отличены) правомъ патріаршимъ, поневажь суть противку правамъ епископскимъ уфундованы, подъ послушенство кождого епископа діецезіи его поддати. 5. Податки въ трибуналѣ Любелскомъ вымишленыи, не безъ утисненія особъ такъ епископовъ Рускихъ якъ и убогихъ монастыровъ, знести просимо. 6. А поневажь добровольне въ згоду входимо, и до старого послушенства отца св. вертаемось, же не тилко такъ многими документами и привилеями, сенатомъ упевненны; але же тежь и сама милости рація и звязокъ пріязни щирой, межь ровными будучи, вытягаетъ, абысмо зъ духовенствомъ Римскимъ во всѣхъ преимуществахъ поровнани были, и притомне въ сенатѣ для лучшой потребъ своихъ промоціи зоставали. 7. Въ трибуналѣ депутатовъ, абысмо зъ межи епископовъ и архимандритовъ обранныхъ своихъ мѣли, для многихъ поважныхъ респектовъ и лучшой правъ церковныхъ оборони. А елекція абы на певномъ мѣстѣ была, намъ короннымъ въ коронѣ, а Литовскимъ ихъ Мосціомъ въ Вилнѣ. 8. На сеймахъ, жебысмо могли мѣсце первое по сенаторахъ и голосъ мѣти — просимо. 9, Тихъ которіи, подлугъ конституціи и листовной деклараціи его корол. милости, пана нашего милостивого, не зъи-

хали на сеймъ до Варшавы, скарати, и знову мѣсце где бысмо зъихатися мѣли назначити; а то подъ утратою каждого чиновъ, и на самихъ персонахъ подъ наказаніемъ. 10. Привилея, противку правамъ епископскимъ наданныя подданымъ въ епископскихъ добрахъ, абы знесенны были, а въ кривдахъ на судѣ, жебы до жадной перешкоды непарушена поссесоровъ была аахована акція. 11. Просимо тежъ, абысмо были захованы въ привилеяхъ блаженныя памяти короля Жигмунта третого, который позволилъ, абысмо найближшими были боку короля его милости, между преложоными обрядку Римского особами.

Смотри ласкавый чителнику, по листу и пунктахъ Шумлянского, для якихъ причинъ и респектовъ отринувши благочестіе уклонился до Унѣи зъ прочіими. Подобно припомнѣлъ перестороги Апостольской: мняйся стояти, блюдися да не падетъ, чили не падешъ. Отецъ Шумлянскій зъ прочіими новыми Унѣяты, подлугъ пунктовъ своихъ, чи одержалъ ласку королевскую чили нѣтъ, о томъ неизвѣстно, аже принялъ Унѣю то есть власная правда, зъ листу его до Папы писанного показующаяся.“ См. С. Величка лѣтопись Событій въ югозапад. Россіи. Кіевъ 1851. II. стр. 503 до 509.

1682.

Василій Андреевичъ Дунинъ Борковскій полковникъ Черниговскій построилъ Воскресенскую церковь въ Черниговѣ. Иванъ Дунинъ Борковскій коллеж. ассесоръ 1786 г. Упомянутая родина имѣетъ въ Черниговской Губерніи въ Городицкомъ уѣздѣ свои земныя имѣнія. Въ 1870 г. былъ Дунинъ Борковскій Могилевскимъ губернаторомъ. См. Шафонского Опис. Чернигов. Губер. 220, 251 Москов. Вѣд. 1870 N. 226. Упомянутый „Борковскій обозный генеральный Козацкій, Марта 4 числа умре; похованъ въ монастырю Елецкомъ Чернѣговскомъ въ папертѣ по правомъ боцѣ. Юзнорусскія лѣтописи изд. N. Бѣлозерскій Кіевъ 1856 стр. 42.

1683.

1) Parochus Lubecensis Paulus Jarocki occiditur pro unione jussu Gedeonis Czetwertyński episcopi schismatici Luceoriensis ab Alexandro Hilario Czetwertynski Castelanide Minscensi. Zahoroviam vero reinducitur Gedeon Czetwertynski episcopus Luceoriensis, futuro anno pro occiso Jarocki ex decreto tribunalitio solvit ille mille marcas, et Hryc occisor poenae capitis captivari jubetur. Hoc anno Laurentius textor cum subdito Stephano Frąckiewicz religiosum Alexium Borodka Roma reducem circa Nowogrodcum tiranice occidunt.

Рукоп. Митр. Л. Кишки.

2) Въ томъ году 25 Іюля совершилась Минская Василіанская конгрегація о которой чтется въ рукописи Л. Кишки Митр. Dic 30 Octobris 1683 Minscensis congregatio cassatur. Изъ актъ сей конгрегаціи явствуетъ, что тогда нѣкій Паллавициній, изъ капуцина сдѣлавшись Василіаномъ, пріѣхавши изъ Рима, вознамѣрялъ ввести литургію на латинскомъ языцѣ. Вотъ для чего вступали въ чинъ Св. Василія, члены различныхъ латинскихъ орденовъ. См. 1634 г. На упомянутой конгрегаціи введено (?) новое достоинство Протоархимандрита на 4 года, чѣмъ ослабилась власть епископовъ, и подалась способность къ развращенію начальниковъ чину Св. Василія. См. 1612 г.

3) Я на имя Иванъ Пересневичъ продавъ емъ поле на Дехтювъци, добровольне Юрькови Баляшювыцеви и потомкомъ его за золотыхъ ї. вѣчными часы, по поточину идъ

своему полю. Хто бы его мавъ турбовати у тюмъ полю або ему прекосилъ (sic), любъ кревный любъ хто кольвекъ повинъ (sic) дати на замокъ гривенъ ѧ. непусне. Дѣялося на урядѣ у Тимѣка у Княнижиней Рожанки. Были при томъ люде на (и)мя, Кюзь присяжный Игатъ (Игнатъ) присяжный, Иванъ Борько, Сидюръ Щефькювъ, Дорощь Ивашиць и притомъ ущика (ушитка, вся?) громада Рожаньская Року божого ѧ҃ѯпг мѣсяца Ноеврія дня ѩв. Іоанъ Господинъ Рожанки.

Грамота писана большою скорописью на маломъ папернomъ лоскуткѣ находящаяся въ моемъ посѣданіи. См. подъ 1638 годомъ.

4) Instrukcya PP. ablegatom na seym Warszawski 1683. Panu Affendykowi i Wasilewiczowi, nie maią dopuścić PP. Ableg. konstytucyey, in praejudicium miasta, osobliwie względem Monopolii, Handlów i otwarcia sklepów krajowych contra iura civitatis, gdyż o to pendet actio na relacyinych sądach J. K. M. cum tota Natione Graeca, i owszem postaraią się PP. Abl., aby konstytucia Pani Affendukowey na seymie Grodzińskim dane, była kassowana. Acta off. consularis fasc. 16 ab A. 1684—1685. S. Barącz Pamiętnik dziejów Polskich. Lwów 1855. стр. 93.

1684.

Въ томъ году напечатано Якова Сушы епископа Холмского въ городѣ Замостью Fenix tertiato redivivus de Thaumaturga icone B. V. M. starożytnego obrazu Chełmskiego. Въ томъ сочиненіи упоминаетъ Я. Суша о славнѣйшихъ родахъ русскихъ въписанныхъ въ Холмскомъ Помянникѣ, которыхъ имена приведемъ здѣсь по алфавитическомъ порядкѣ.

Андреевскій. Бака Василій. Вака былъ еписк. Холмск. Бибелскій. Боговитинъ. Богушъ. Боскіи Окушкевичъ. Бразина. Бруно Сѣдлискій. Веремовскій. Верещинскій. Внуковичъ. Войпловичъ. Гаскій. Глазневскій. Городинскій. Горохъ. Губинъ. Данлаевичъ. Дениско Кременецкій. Збируйскій. Збунинскій. Златошъ. Клюйводичъ. Книшевичъ. Коиленскій. Колодинскій. Крыщкій. Крупскій. Крушинскій. Луковскій. Миникайло. Немѣра. Окушко. Олизаръ. Омоковскій. Подгородынскій. Поридубскій. Потѣй. Рогатинскій. Рогоза. Романовскій. Свистелницкій. Свѣровскій. Свѣрчовскій. Серна. Серебрискій. Скорута. Смаржевскій. Солтанъ. Сосновскій. Ставскій. Станишичъ. Страшко. Стреченъ. Терлецкій. Трышинецъ. Туръ. Тыпинскій. Уровицкій. Холмскій. Хлебовичъ. Ширинецъ. Шумлянскій. Щитинскій. Черемошеньскій. Черневскій. Чешинскій. Чирскій. Якимовичъ. Яцына.

2) Изъ княжескій литовско-русскихъ родовъ приводятся имена слѣдующихъ князей, изъ которыхъ нѣкоторыи были епископами Холмскими, и постриженцами здѣшнего монастыря.

Белзскіе. Друцкіе. Вишневецкіе. Збаражскіе. Кобринскіе. Коріатовичи. Любартовичи. Олгимунтовичи. Острожскіе. Ратенскіе. Сангушки. Соколинскіе. Трабскіе. Холмскіе.

1685.

1) Anno 1685 die 1 Augusti fundationis illustris. Josephi Szumlański episcopi Leopoliensis pro octo monachis Basilianis ad ecclesiam S. Georgii Leopoliensem. Copia. — Сберегается въ архивѣ Львов. Митроп. Капитула. Епископъ Шум. Чолганскій откупилъ землю Чолганщину отъ сей родины перешедшей къ латинскому обряду, и надѣлилъ ею Святоюрскій монастырь, чтобы въ томъ найдавнѣйшемъ Монастырѣ Св. Юря, якъ своей грамотѣ пишетъ богослуженіе не прекращалось, ponieważ per injuriam temporis, et injuriam tutecznych przeszłych episkopów, nie mało dóbr i

prowentów tego miejsca do iurisdikcyi miasta Lwowa odpadło etc. Настоятелемъ Святоюрского монастыря сдѣлалъ теперь еп. Іосифъ Шумлянскій игумена Теребовельского монастыря Діонисія Александровича. Тотъ же епископъ особенному попеченію сего монастыря поручаетъ чудотворную икону Пресв. Богородицы перенесену изъ Теребовли 1672 года вмѣстѣ съ сокровищами, а о колоколѣ находящемся при церкви Св. Георгія свидѣтельствуетъ: A że dzwon na dzwonicy tuteczney starożytny i pod tytułem księżęcia ruskiego Dimitra za Ihumena Euphemiego roku od stworzenia swiata według ruskiego kalendarza 6849 (1341) wylany a teraz w tym roku lat w sobie 344 mający antiquitatem tego mieysca pokazuie, tedy w osobliwey, aby zostawał ochronie. См. 1688 г.

2) Діалоги, яже разглаголствоваху словеснѣйшій и мудрѣйшій самобратія, іеромонаси Іоанникій и Софроній Лихудіевы, иже отъ преславнаго Кефалоніи острова, съ премудрымъ Руткою Іисуитомъ, въ Польщѣ въ 1685 лѣтѣ отъ Христа въ Львовѣ. Еще въ томъ же польскомъ войскѣ устремишася тогда на Скифы, рекше на Татары, въ Бучакіи и въ иныи грады, присутствующу въ нѣкіихъ розговорѣхъ, паипаче же о исхожденіи Св. Духа, самому королю Польскому Іоанну Собежскому, ему же сущу съ нѣкими архіереи сигклита его и боляры и повелѣвающу со всякою свободностію комуждо имѣти власть своя мудрованія защищати. Сія убо рекомыя различности по укрѣпляющей Божіей благодати Пресв. Духа, якоже тогда сихъ предрѣченныхъ учителей укрѣпи и любопряхуся съ Іисуитами, по чину въ сей книзѣ имами распослати.

Сія записка вынята изъ рукописи: Діалоги сирѣчь разглаголства Грека учителя къ нѣкоему Іисуиту, издана была въ прошломъ 7198 (1690) году, мѣс. Февруарія. Современный спис. полууст. на 137 л. въ 4-ку. Вся книга состоитъ

изъ 21 разлаголствъ. Въ самомъ концѣ: л. 130 Іоаннікія и Софронія самобратій Лихудіевыхъ, родъ, воспитаніе и дѣянія. См. Славяно-русскія рукописи. В. М. Ундольского. Москва 1870 стр. 346.

1686.

Король Іоаннъ III отправился съ войскомъ въ Молдавію, овладѣлъ Яссами (16 Августа), но окруженъ со всѣхъ сторонъ толпами Татаръ, оставилъ упомянутый городъ (17 Сентября) и возвратился съ голоднымъ и больнымъ войскомъ въ городъ Львовъ, гдѣ пріѣхали русскій бояринъ Борисъ Петровичъ Шереметовъ и околничій Чаадаевъ изъ Москвы, для скрѣпленія присягою договора, которымъ Польша на всегда отказывалась отъ Кіева: сослезами въ очахъ присягнулъ король. Что болѣе въ тую пору совершила Россія также значительное дѣло церковного возсоединенія восточной и западной Руси, условливавшаго и возсоединеніе политическое. Якъ извѣстно, въ XV вѣцѣ сбылось насильно политическое разъединеніе обѣихъ частей Руси подъ двѣ господствующія династіи, Рюриковскою и Гедиминовскую, что также имѣло слѣдствіемъ раздѣленіе Русской церкви; ибо Литовскіе князья, владѣвшіе Кіевомъ, не хотѣли, чтобъ ихъ Русскіе подданныи въ церковномъ отношеніи зависѣли отъ Московского Митрополита и настояли на посвященіе особого въ Кіевъ. Теперь съ присоединеніемъ Кіева къ Москвѣ, наслѣдники Калиты, стремясь къ собранію русской земли, уничтожили дѣло князей Литовскихъ, возсоединяя русскую церковь чрезъ подчиненіе Кіевскаго Митрополита Московскому патріарху. Такимъ образомъ Москвѣ съ Кіевскимъ Митрополитомъ въ церковномъ отношеніи подчинялось и все зависѣвшее отъ Кіевского Митрополита православное русское народонаселеніе, еще оставшееся въ польскихъ владѣніяхъ. Упомянутое важное дѣло было улажено при помо-

ции отечестволюбнаго Гетмана Ивана Самойловича.

См. Załuski epist. t. 2. p. 989. Дѣла Польскія и Царскія въ Москов. архивѣ Мин. Ин. Д. 1686. С. Соловьева Истр. Россіи М. 1864. Т. XIV стр. 16.

1687.

1) Въ томъ году въ книжцѣ изданной въ типографіи при обителѣ Св. Георгія въ Львовѣ, Метрика албо реестръ для порядку церкви св. взываетъ епископъ Іосифъ Шумлянскій въ своемъ нравоученіи къ мірскимъ іереемъ, чтобы тѣже старались изучати латинскій языкъ и посѣщали русскія школы. „Наслухалемся, говоритъ сей епископъ, и того часто, же намъ панове духовенство Рымское, а часомъ и ляда кто промавляютъ, простотою, называютъ насъ неуками, а то для того самого, же латинского письма альбо польского многіе неразумѣютъ, язикомъ латинскимъ, албо польскимъ мовити не умѣютъ, хочай другій священникъ въ славенскомъ языку и письмѣ будетъ добре учоный и умѣетный и большъ умѣти бы не повиненъ только кождый своего власного языка добре писмо, але же латинского языка албо польского не умѣетъ, то южъ у пана простакъ. Павелъ святый по священнику науки потребуетъ гды мовитъ: подобаетъ епископу, албо священникови быти учительну, и сама слушность, албо потреба духовная того на насъ вытягаетъ, иле тутъ въ краяхъ короны польской, абы духовенство наше Россійское православное, духовенству Рымскому языкомъ принаймнѣй корреспондовало, жебы священникъ съ паномъ полѣтичне моглъ ся розмовити, и на заданье якой трудности умѣетне отповѣдити. Абысте сыновъ своихъ зъ молодыхъ дитинскихъ лѣтъ заправовали, первѣй своего словенского письма, и языка добре научившу, потомъ до школъ польскихъ и латинскихъ не забороняли, и овшемъ отческо ихъ промововали. Суть зъ ласки божой школы, не

только тутъ въ Львовѣ, въ Ярославію, въ Краковѣ, але и въ Кіевѣ, еще за державы найяснѣйшихъ монарховъ кроловъ польскихъ, и за особливымъ стараньемъ блаж. пам. преосвящ. метрополити кіевского и вся Россіи, господина отця Петра Могили зафундованіе, а теперъ за державы благочестивыхъ царей и великихъ князей Россійскихъ повеленіемъ и скарбомъ ихъ ново реставрованніе албо отновленіе; суть и ближей насъ въ Гойщи, дорога тежъ за упокоеніемъ монарховъ христіянскихъ, хвала Богу вольная, такъ зъ Кіева до насъ якъ и отъ насъ до Кіева. Тамже честніи отцеве своихъ сыновъ для науки посилайте, кошту не жалуйте... а ежели кому здается до Кіева далеко, посылай теды до Гойщи можетъ и тутъ поучити ся добре, такъ Русского словенского, яко и польского и латинского письма и языка, я самъ мѣю, и мѣти обѣцую на таковыхъ мое пастырское ласкавое око.“

Гойща, Гуща, городокъ на Волыни надъ р. Горинею, былъ нѣкогда гнѣздомъ княжеского русского рода Гойскихъ (Гостскихъ). Въ здѣшнемъ манастырѣ находилось училище, впрочемъ въ половинѣ XVII. вѣка кн. Романъ и Гавріилъ Гойскіе были ревными покровителями Аріановъ, имѣющихъ здѣсь также свое училище. Lubieniecki Historia Reform. p. 276.

2) Того года февраля 2. въ Львовѣ затвердилъ присягою король Іоаннъ III. договоръ Гримултовскій съ Россіею, въ присуствіи пословъ ея, пріѣхавшихъ сюда еще прошедшого года въ томъ дѣлѣ. Зубр. крон. Львова. 442.

1688.

1) Въ томъ году епископъ Іосифъ Шумлянскій получивъ отъ короля Іоанна III. привилей нь типографію, поручилъ туюже теперъ въ управительство Святоюрскаго монастыря, тогожа игумену Діонисію Александровичу, но потомъ въ 1690 году продалъ еп. Шумлянскій тую типогра-

фію Львовскому Ставропигійскому братству за 5000 зол. вразъ съ привилеемъ. Изъ сей типографіи извѣстны до сихъ поръ двѣ изданы книги: Псалтиръ... зъ типографіи епископской Львовской, при обители Св. Великомуч. Хва Георгія 1688 г. въ 8. д. л. посвящена еп. І. Шумлянскому іеромонахомъ Діонисіемъ. Типографомъ былъ Василій Ставницкій. Метрика албо реестръ для порядку церкви с. и снадньйшой информаціи духовнымъ свѣцкимъ... въ 4. д. л.

2) Въ томъ году издалъ король Іоаннъ III. въ Варшавѣ 20. Іюня приговоръ, rozstrzygający sprawę między stanami miasta i garncarzami, iako zapozywającemi, a najprzewielebniejszym Szumlańskim, biskupem ruskim, iako zapozwanym, nakazuiąc pod utratą towarów, żeby się nikt nie ważył na gruncie S. Jerzego przy Cerkwi greckiej (нынѣшней площади Святоюрской, plac Sw. Jura) odprawiać jarmarku, który król, chociaż wiedział, że od dawnych czasow bywał, skasował, a wyroki dawniejsze na szkodę miasta i cechu garncarzów wydane odwołał i zniszczył. Podany ten wyrok do aktow konsularnych w poniedziałek po dniu ŚŚ. 3. królów roku zaraz następuiącego 1689. Dla czego zaś ten wyrok swego skutku niema, i jarmark ten jak przedtem, tak i teraz corocznie się odbywa? niewiadomo mi dotąd. X. J. Tomasza Józefowicza kronika miasta Lwowa. Lwów 1854. str. 469. Львовскій польскій магистратъ старался также въ нынѣшнее время завладѣть Святогеоргіевскою площадью и чтобы ежегодно собирающійся русскій народъ въ праздникъ Св. Георгія, и въ день Покровы пресв. Богородицы отъ торговъ на упомянутой площоды отвести, но начатая имъ въ томъ взглядѣ подъ Австрійскимъ правленіемъ неокончилась тяжба еще въ ихъ пользу, для того якъ иногда арменопольскій каноникъ І. Іосифовичъ, такъ теперъ польскіи Русофаги удивляются, для чого упомянутая площадь находится еще въ посѣданіи столовыхъ

имѣній Галицко-Львовской Митрополіи, и торги по прежному совершаются, при большомъ собраніи русскаго народа.

3) Синодикъ сирѣчь помянникъ монастыря Вознесенія Господа Бога и Спаса нашего Іисуса Христа, Деревянского списася тщаніемъ въ Бозѣ велебного господина отца іеромонаха Макарія игумена тосижъ святыя обители. Діоцезіи боголюбиваго епископа Іосифа Шумлянского Львовского Митроп. (?) кіевскаго року божого ,аχпи-го мѣсяця Іюля 3. дня, на память св. Муч. Іоакинѳа. Писанный въ листъ 76 листовъ текста,

На 1. листѣ чтется собственноручно вписано епископомъ Іосифомъ Шумлянскимъ послѣ начертанія знамени креста слѣдующее поминаніе: Помяни Господи отъ вѣка усопшихъ отецъ и братій нашихъ со нимиже. Марка, Маꙁима, Алеꙁандра Евстахія, Анну, Павла, Стефана, Іоанна, Павла, Іоанна, Михаила, іеромонаха Макарія, Анну, Ѳеодора, Василія Василія, Константина, Екатерину, Василія, и прочихъ. По отмѣнѣ житія сего во вѣчное, помяни Господи и мое недостоинство, по многимъ щедротамъ твоимъ. Іосифъ Шумлянскій православный епископъ львовскій, администраторъ Митроп. Кіевской, архимандрита Печар. влас. рук. Въ катедрѣ Львовской св. великомученика Христова Георгія мѣсяца ёі дня року ,аχпи. На оборотѣ сего листа: Упись Княжаты Четвертинского архіеп. Гедеона митр. кіевск. На л. 2. упись Іоанникія Галатовского архимандрита Черниговского.

Дальше слѣдуютъ поминанія на л. 7. препод. отца Парѳенія Ломѣковского игумена монастыря Подгорецкого, словемого Плѣсницко, а архидіакона на той часъ ѳ. м. госп. отца Іосифа Шумлянского православного епископа львовского. Л. 12. пановъ Папаровъ на Батятичахъ л. 13. Упись пана Бориса резидента Московского и панѣ его Анны. Пана Яцентія Богута и пани его Евдокіи изъ Львова Симеона Ставницкого друкаря Львовского. Л. 14. пана

Ирія изъ Жолквы. л. 15. пана Андрея Майборода бурмистра Жолковского. Л. 18. Дѣдилова Марка Швачки. Пана Савки Гловацкого мещапина Львовского. Августина Стычинского іеромонаха. Пана Пыѣницкого Василія хоругви надворной его мил. пана гетмана коронного и проч.

1689.

1) Въ томъ году Ученики Львовской Ставропигіальной школы, по обычаю заведенному езуитами въ Польщѣ, разиграли діалоги т. е. священныя драматическія представленія въ Успенской церквѣ. Упомянутое представленіе было дано съ великою пышностью, при многочисленномъ стеченіи зрителей. Крон. Ставроп. Первые опыты драматической поезіи возникли въ Руси въ югозападной части ея, занесены въ Львовъ и Кіевъ изъ Польщи. На Руси разигриваніе діалоговъ въ школахъ заведенныхъ Іезуитами, совершалось въ Люблинѣ, Львовѣ, Полоцкѣ, Вильнѣ. Въ городѣ Львовѣ была въ 1630 году переведена трагедія: Страдающій Христосъ, которую преданіе приписываетъ Св. Григорію Богослову. Кириллъ Транквилліонъ, объясняя пользу своего Перла многоцѣнного (1647), говоритъ, что вершами его могутъ пользоватись учащіеся въ духовныхъ комедіяхъ. Онъ самъ, въ тойже книзѣ, за похвалами праздникамъ Рождества и Воскресенія Христова, помѣстилъ розговоры между пятью отроками, хотя и не имѣющіе права называтися драмами, но указующіе на обычай занимати въ упомянути дни учениковъ якими нибудь школьными діалогами. Драмы св. Димитрія Ростовского (1651—1709), вѣроятно, написаны имъ во время пребыванія его въ Батуринѣ или въ Черниговѣ. А. Галахова истор. русск. Словесн. I. 198, 204. Впрочемъ надо примѣти, что въ городѣ Львовѣ (1611 г.) на ринкѣ было представлено сценически взятіе города Смоленска поляками.

2) Въ томъ году писалъ изъ Москвы 22. Октября Іоакимъ московскій патріархъ, въ отвѣтъ къ Іосифу Шумлянскому епископу Львовскому въ дѣлѣ учрежденія Галицкой митрополіи. Сюда относящееся мѣсто гласитъ: „Еще же писалъ еси намъ, еже бы Галицкій престолъ учинити митрополіею, и то изъ древле имать Кіевскій Митрополитъ званіе. И нынѣ и отъ насъ дадеся, и нарушати того неподобно. Ащели изволеніе тамошняго начала, королевскаго величества, и рѣчи посполитой (польской) по обыклости правленія ихъ, съ совѣтомъ благочестивѣйшихъ нашихъ великихъ государей, и съ нашею мѣрностію возможно въ иномъ городѣ коемъ въ Львовѣ, или въ прочемъ устроити архіепископію, аще и Митрополита, ежебы о себѣ ему пребывати, и подсудствовати токмо къ нашему патріаршу престолу всероссійскому, а не Кіевскому митрополиту. Напечат. мною въ актахъ южно-запад. Руси стр. 29. N VI.

1690.

1) Король польскій поручилъ Львовскому епископу Іосифу Шумлянскому войти въ тайныя сношенія съ Гетманомъ Мазепою, на что Шумлянскій охотно согласился, потому что въ отпаденіи Мазепы отъ Москвы увидалъ средство достигнути своей завѣтной цѣли — Кіевской Митрополіи. Онъ немедленно отправилъ къ Мазепѣ довѣреннаго человѣка, шляхтича Домарацкого съ письмомъ: „Молю Вашу милость поскорѣе объявити, въ какія отношенія желаетъ вступити къ королю и республицѣ... Въ Божіе время работайте, и промышляйте, якъ бы сняти то иго съ вольной шеи своего народа.“ Изустно Домарацкій объявилъ, чтобъ гетманъ поскорѣе отзывался съ своимъ желательствомъ на сеймъ... Если бы теперь гетманъ вскорѣ отозвался съ желательною склонностію къ польской державѣ, то епископъ Шумлянскій, одѣвшись въ мірское купеческое

платье, самъ пріѣхалъ бы тайно въ Батуринь, чтобъ и-менемъ королевскимъ переговорити обо всемъ изъ устъ въ уста: о вольностяхъ и правахъ войсковыхъ и чести гетманской, якъ все то должно быти на будущое время.

Мазепа получивъ тое страшное посольство, велѣлъ отдати Домарацкого подъ стражу, подвергнути его пыткѣ, а письмо Шумлянского отправилъ немедленно въ Москву. Потомъ Домарацкій былъ въ Москвѣ поставленъ предъ польскимъ резидентомъ Доминикомъ Довмонтомъ, и повторилъ предъ нимъ, отъ кого и зачѣмъ былъ присланъ къ Мазепѣ. Резиденту дано было русскимъ правительствомъ вырозумѣти, якая съ королевской стороны явная противность: якъ теперь послѣ того поступати, чему вѣрити, гдѣ обнадеживаніе и обязательство союзное и правда? Мазепа въ своемъ письмѣ къ Московскимъ Государямъ, оправдивдиваясь подозрѣвалъ въ тихъ интригахъ полковника Михайлу Гадяцкого и яко посредника черица Соломона имѣющаго прибѣжище въ въ епископа Шумлянского. — Подробное извѣстіе о черницы Соломонѣ игравшемъ головную роль въ томъ дѣлѣ. См. С. Соловьева Истор. Россіи Т. XIV стр. 186. — Хорошій образчикъ польской политики, вѣроломстви и до сихъ поръ практикованного сѣянія раздора между южную и сѣверною Русью въ интересѣ воздвиженія Польщи, безъ всякого разбора средствъ, хотябы самыхъ подлѣйшихъ. — См. подъ 1692 г.

Русскій резидентъ Волковъ доноситъ изъ Варшавы въ Москву 14 Мая 1690 года: въ Варшавѣ канцлеръ коронный Ернестъ Денгофъ судилъ Владимірскихъ неуніатскихъ мѣщанъ съ епископомъ Владимірскимъ, Уніатомъ. Епископъ хотѣлъ обратити въ Унію двѣ неуніатскія церкви, построенныя Владимірскимъ братствомъ: онъ выставлялъ на видъ, что всѣ русскія церкви теперь въ Уніи, и находятся подъ его паствою; осталось только двѣ тѣ церкви, и священники

ихъ ходятъ по своей волѣ, а его епископа не слушаютъ. Мѣщане доказывали, что церкви тѣ изстари греческія, и потому не слѣдуетъ обращати ихъ въ Унію, король при избраніи своемъ присягалъ, что вѣрѣ никакого утѣсненія недѣлати. Канцлеръ произнесъ такое рѣшеніе: „Хотя прежде тѣ церкви въ Уніи и не были, такъ теперь будутъ.“ — Но только, что онъ выговорилъ тѣ слова, якъ всѣмъ показалось, что своды въ палатѣ начали трещати и стѣны колебатися. Вси кинулись бѣжати; канцлеръ въ дверяхъ зацѣпился за что то своими широкими рукавами и упалъ, бѣжавшіи за нимъ попадали на него и чуть не задушили, вынесли его чуть живаго. Опамятавшись въ сѣняхъ, канцлеръ послалъ вѣрныхъ людей осмотрити, нѣть ни кого на сводахъ и отъ чего грозять паденіемъ: на сводахъ никого не нашли и своды стояли безъ всякого поврежденія. Не уважая на то, канцлеръ, нерѣшился докончити суда и больше уже не входилъ въ ту палату, а дѣло представилъ на королевское рѣшеніе: король рѣшилъ въ пользу Уніатского святителя.

При дворѣ русского резедента Волкова въ Варшавѣ находилась греческая церковь, гдѣ служилъ священникъ изъ Перемышля. Въ церковь сходилось множество неуніатского народа, покоевыи дворяне королевскіи и русская шляхта, священникъ исправлялъ церковныя службы, исповѣдалъ, пріобщалъ, крестилъ младенцовъ, вѣнчалъ свадьбы. Все то неполюбилось польскому духовенству и 20 Мая 1690 Познанскій бискунъ Витвицкій приказалъ схватити священника на улицѣ и привести къ себѣ. Послѣ сдѣланныхъ тому-же упрековь относительно греческой вѣры, велѣлъ пискупъ посадити его подъ стражу у себе на дворѣ. На другій день умеръ скоропостижно королевскій сокольникъ русскій человѣкъ; товариши его сокольники подали королю просьбу, чтобъ изволено было похоронити умершаго по греческому

обряду; король согласился, и по его указу освободили священника изъ подъ стражи епископской.

Осенью тогоже года уніатскій Перемышльскій епископъ Малаховскій захватилъ пять православныхъ церквей, причемъ Уніяты отняли у греческихъ вѣроисповѣдниковъ дворы, и разграбили имѣніе. Король велѣлъ дворы и орную землю священникамъ неуніатскимъ отдати: но Уніяты не послушались, а вдова бывшого коронного подскарбія Андрея Модрѣевского, Урсула (Urszula), въ имѣніи которой находились захваченныя церкви, велѣла поймати одного священника и бити передъ собою дубьемъ: несчастный получилъ триста ударовъ, послѣ чего духовныи собратія священники привезли его въ Жолкву къ королю для осмотра, но не получили жадной управы.

Въ сю пору въ Львовѣ въ школахъ Іезуитскихъ ученіе русскимъ людямъ было свободное; но на девятомъ десятки XVII вѣка Іезуиты начали русскую молодежь принуждати къ Уніи и присязѣ: кто изъ русскихъ учениковъ выучится у нихъ въ школахъ граматицѣ и реторицѣ, того допускали они слушати философію только годъ, кто же хотѣлъ оставатися далѣе въ школахъ, тотъ долженъ былъ приняти Унію.

Дѣла Польскія въ Москов. арх. Мин. Ин. д. С. Соловьева Истор. Росс. Т. XIV стр. 198—200.

1691.

1) Winnicki Innocentius episcopus Premisliensis, Samboriensis et Camenecensis Unitus. Submontanis oris nobili propagine satus... primorum Poloniae aulis inserviens... Schismaticus metropolita, dux de Czetwiertyn ipsum conjiciens vacillare, et tutiora sibi ac ovibus sibi commissis indagare... omnem aggressus fuerit movere lapidem

in avocando a praeconcepto bono ipsiusmet praeposito adhortari fecerit, literis Joannis Alexiewicz, magni ducis Moschorum, nec non eiusdem imperii Patriarchae, imo etiam Constantinopolitani, quibus omnes schismatis promotores iam blanditiis promissionisbusque, iam etiam censuris exterrebant; similiter Josephus Szumlański Leopoliensis et alter Luceoriensis episcopi nihil intermisserunt operae, modo in eadem pertinacia sui sectatorem detinerent: inde vero equestris ordo terrarum Premisliensis, Samboriensis, Luceoriensis, Leopoliensis et aliarum regni ditionum schismatis Graecanici tenacissimus, imo monachismus et clerus palam expetebat.

Innocentius facta cum suis favorabilibus collatione, ubi cognovisset plures fore sui imitatores, ad ecclesiae Rossiacae Metropolitanum Cyprianum Żochowski internuntios misit, expetentes nomine sui pastoris communionem cum ecclesia unita S. Romana ecclesia — quos Metropolita a censuris absolveret, ecclesiae uniret ac Innocentio XI ad annum domini 169 (sic) reconciliaret... Demum ipse in manus Metropolitani schisma ejuravit (1691)... cum supra 3000 ecclesiarum parochialium fidei professionem secundum formam jussu Urbani VIII editam Romae typis S. Congregationis de propaganda fide 1621 edidit et germanus S. Unionis assertor enituit. — Postea favore et auxilio procerum regni ecclesias schismaticas Unioni et ecclesiae S. Romanae aggregavit... coenobia sui juris cnm personis religiosis in obsequium verae fidei revocavit. Dein Camenecum cum tota Podolia ac affinibus ditionibus ei cessit. Понеже Львовскій епископъ Іосифъ Шумлянскій съ народомъ при схизмѣ еще оставалъ. Vergente ad coronidem saeculo 1700 pedum dolore lassus, ut tumorem in dies hydropi causante curaret, concesserat Leopolim medicorum captaturus consilia, quorum ubi ex sententia curari necessum habuit in vanna calida,

eo modo, ut strophia cremato fortissimo intincta, a talo usque ad crura pedibus obvolverent, sic intenso insuper calore procuratosudor emungeretur. Accidit quadam dierum, ut illum methodum chyrurgus sequestro famulitio exequeretur jamque abvolutos pedes et filis compactos in manu teneret, ecce casu ex condicto adversariorum, ut fors non inanis fama percrebuerit, dum filum apto abscindendi carens instrumento, candellae dissolvendi causa applicat, assumpto ignis ex materia adustiva impetu, prae terrore fugiente interim chyrurgo, nec nisi solertiam (sic) proponente familiae, succureret domino cum vereretur etiam aedium conflagrationem, non in pedes modo verum in totum etiam corpus imaniter saeviit, ita ut sui impos viribus destitutus manibus pedibusque eo pro casu colligatus, medius inter flammas diffuso ex cremato de proximo vasculo auctas, exanimis de sede corrueret, et non tam voce viva, quam rauco suspirio animam Deo beatae Virgini Mariae SS. patronis et angelis custodibus commendaret. Accurit familia aedem igni absumi spectat de domino sollicita nihilominus irruens inter flammas antistitem plane carbonem ignitum, non sine dolore contuta (sic) succurere studuit, ereptumque vix spirantem, aliis succurentibus, in salvationem aedium lecto deponunt, qui tumore per totum corpus dilatato, hyantibus stigmatibus, protuberantibus vesicis contabescens, jamque pene animam agens, conscientiam strictissimo examinet et poenitentia expiavit legitima coram sacerdote, factaque dispositione sui, animae et bonorum suorum, recrudescentibus in momento doloribus, carne totus putrido et nervis complicatus, cum asa caro cum vivente non compaginaretur, inter lacrymas, suspiria Jobum se verum profitens et non nunquam ingentes edens eiulatus tertio a casu die animam egit.

Favore demum principis et primorum regni jurisdictio super electione libera episcopi illius loci fundata et inauguratio facta solemni actu in ecclesia seu cathedra Premi-

sliensi, post liberam nobilum totiusque equestris ordinis per vota designationem domini Georgii Winnicki germani antecessoris in praesatem culmen meruit.

Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 426—28.

Подъ 1691 годомъ пишетъ латинск. каноникъ I. Іосефовичъ N. 494 Laetata est et nostra Metropolitana Leopoliensis, quod episcopus Premisliensis ritus graeci Winnicki nobis convicinus, cum deputatis a Nobilitate Varsaviam venerit, et facta 23 Junii, in multarum praesentia schismatis abjuratione, cum universo grege suo, ad gremium S. Romanae ecclesiae accessit.

2) Варлаамъ Ясинскій, воспитанникъ Кіевской коллегіи, и увѣнчанъ въ Краковской Академіи философскимъ колпакомъ, яко Митрополитъ Кіевскій жаловался въ своей грамотѣ ко всероссійскимъ царямъ отъ 28 Марта 1691 г., что Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій съ братомъ своимъ Аѳанасіемъ, епископомъ Луцкимъ, поступаютъ съ заграничными православными монастырями, церквами и духовенствомъ также, якъ поступали при предмѣстницѣ его Гедеонѣ Четвертинскомъ, отбираютъ антиминсы Кіевскіе и Св. Муро и раздаютъ свое, запрещаютъ православнымъ воспоминати въ церковныхъ молитвахъ Кіевского Митрополита владѣютъ митрополитальными маетностями подъ самымъ почти Кіевомъ, приверженныхъ къ Кіевской іерархіи настоятелей, монаховъ, священниковъ и мірянъ проклинаютъ, ограбляютъ, въ темницы заключаютъ и въ суды забираютъ а Іосифъ Шумлянскій продолжаетъ именоватися Блюститель Кіевской Митрополіи и архимандритомъ Кіевопечерскимъ и даже старается стати особымъ митрополитомъ Галицкимъ.

3) Полковникъ Палѣй ходилъ промышляти надъ Турками подъ Бѣлгородъ (Акерманъ), и возвращаясь съ пабѣга разбилъ подъ Поволочью польскій отрядъ Холмского каште-

ляна Яна Друшкѣевича, находящіися въ томъ отряди русскіе люди убили своего полковника Апостольца и предались Палѣю.

Въ Синодикѣ монастыря св. великомуч. Димитрія (безъ означенія мѣстности) „въ немъ же писанъ есть вѣчнаго ради богомолія родъ благочестивѣйшихъ великихъ государей царей и вел. князей Іоанна Алексѣевича, Петра Алексіевича и пр. съ конца XVII вѣка, сберегающемся въ архивѣ Львовск. Митр. капитула, чтется на л. 90. Записка: О здравіи родъ Палѣя; храбра война и заступника восточныя церкви: Семіона, Филиппа, Ѳеодосія, Савву, Симіона, Стефана. За упокой Іоанна, Трифони, Ирину (кажется родителей Палѣя) На оборотѣ сего листа: Родъ его милости Пана Симіона Палѣя полковника его королевского величества войска Запорожского. Симеона, Ѳеодору, Савву, Лаврентія Мурона. За упокой родъ Палѣя: Іоанна, Трифона, Ирину.

На бѣлыхъ листахъ сего чужостраннаго Синодика, чтутся помяники Львовского женского Монастыря Воведенія Пресв. Богородицы (См. подъ 1660 г.) и Синодикъ Львовской Благовѣщенской церкви съ 1699 годъ. См. 1699 г.

Въ упомянутомъ помяницѣ Монастыря Св. Димитрія кромѣ поминаній выше приведенныхъ царскихъ лицъ, приводится на л. 6. родъ столника князя Ѳеодора Андреевича Хилкова (съ переводомъ сего текста по гречески). л. 7. родъ болярина князя Ѳеодора Семеновича Урусова; родъ князя Дмитрея Михайловича Голицина (тоже на греческомъ языцѣ) л. 8. родъ околничаго Андрея Артемоновича Матвѣева л. 9. родъ болярина князя Данила Аѳанасіевича Борятинскаго, родъ князя Феодора Феодоровича Борятинского. Л. 14. родъ полковника Ахтирскаго Слободскаго подку Алексея Лисовицкого. Л. 42 родъ великого господина святѣйшаго Кѵръ Адріана архіеп. Московского и всея Россіи и всѣхъ сѣверныхъ странъ патріарха и проч.

тоже по гречески). Л. 46. За упокой помяни Господи игумена межигорского кіевского съ братіею іеромонахя Ѳеодосія, Созонта. Л. 48. родъ Окольничего Никита Ивановича Акидова — л. 88. Родъ о здравіи Варлаама Ясинского преосвящ. митроп. кіевского и проч. л. 89. О здравіи родъ благочестиваго Іоанна гетмана Мазепы войска ихъ царск. пресвѣтл. величества Запорозскаго достовѣрного хранителя православныя вѣры. л. 90. о здравіи родъ Палѣя. л. 93. Родъ дьяка Ивана Козлова. На оборотѣ чинъ бываемый на одѣяніе ряси и камилавхи. л. 108 Послѣдованіе малаго образа еже есть манѣшіа. л. 109. Послѣдованіе аггелскаго великаго образа. л. 127 - 128. Послѣдованіе провода ипоческаго. Рукопись хорошо сбережена въ крѣпкомъ кожаномъ переплетѣ.

1692.

Епископъ Шумлянскій старался оправдатись предъ Російскими царями. Весною 1692 г. русскій резидентъ стольникъ Михайловъ находился во Львовѣ. 30. Апрѣля епископъ прислалъ къ нему своего архидіакона съ приглашеніемъ пріѣхати къ нему на другій день въ катедралный соборъ къ обѣднѣ, и смотрѣти комедіи, которая будетъ дѣйствоватися въ честь св. мученника Георгія, а послѣ комедіи обѣдати у него епископа. Резидентъ не поѣхалъ, отговорившись нездоровьемъ. На другій день 1. мая новый посолъ отъ Шумлянского, соборный священникъ, монахъ Красинскій, у которого резидентъ великимъ постомъ исповѣдался. Монахъ говорилъ о силномъ огорченіи епископа, что нигдѣ не можетъ видѣтися съ резидентомъ; все то изъ за Соломона, но епископъ, тутъ невиноватъ, ввязался онъ въ дѣло по неволѣ. Резидентъ Михаиловъ отвѣчалъ, что онъ никакого дѣла не знаетъ, не видался съ епископомъ по болѣзни и за

недосугами, и если Шумянскій хочетъ непремѣнно съ нимъ видѣтися, то можетъ 4 мая, съ немногими провожатыми, пріѣхати въ загородную пустыню Іоанна Богослова: тамъ онъ резидентъ будетъ у обѣдни. Шумянскій пріѣхавши на опредѣленное мѣсто и удаливъ всѣхъ свидѣтелей началъ говорити резиденту: „Въ печаемую бѣду и гнѣвъ царскаго величества вшелъ я неволею, а не охотою.“ Тутъ взялъ онъ крестъ, поцѣловалъ и прослезясь, продолжалъ: что чернець Соломонъ съ фальшивымъ письмомъ отъ Мазепы къ королю пріѣхалъ, и что король сейчасъ же прислалъ за нимъ (Шумляпскимъ) и говорилъ: „Пане отче, приспѣло твое время намъ помагать. а кромѣ тебя дѣлать того дѣла некѣмъ.“ По приказу короля писалъ Шумлянскій къ гетману Мазепѣ письмо своею рукою, чтобъ по желанію своему, приступалъ къ наслѣдственному государю... Дальше говорилъ Шумлянскій, что прежный резидентъ, Волковъ оклеваталь его, будто онъ законопреступникъ, писалъ въ Украину воровскія письма... Такъ оклеветанъ и дѣло уже доходило до того, чтобы и ту онъ (Шумлянскій) такъ поступилъ, якъ перемышльскій епископъ... Резидентъ снова отвѣчалъ что онъ не знаетъ ничего, однако думаетъ что тое письмо, которое Шумлянскій писаль къ гетману Мазепѣ, весьма нехорошее письмо, и резиденту видится, что тое письмо написалъ Шумлянскій самъ отъ себе, и чтобы себе оправдати. теперъ короля клеплетъ. Шумлянскій услышавъ такій отвѣтъ, сталъ клятися и божити, что тое сдѣладъ по королевскому указу: У мене о томъ, говоритъ онъ, два королевскихъ письма за его подписью и печатью. Впрочемъ могъ ли я тое сдѣлати самъ собою? вѣдь Мазепа съ Украиною никогда менѣ въ подданство не подастся... Россійскій государь требовалъ отъ короля, чтобы онъ видалъ мене къ Москву на казнь, и король не отвѣчалъ ничего; а еслибъ я писалъ къ Мазепѣ самъ собою, то король разсердился бы на мене и необоронялъ. Но слава Богу, что отъ того ничего

не сдѣлалось, всѣ по прежнему и то будетъ менѣ въ науку; король не перестаетъ жалѣти о томъ, и до сихъ поръ хлопочетъ, якъ бы скорше дѣло прекратилось и Соломона отдалъ. Резидентъ не далъ Шумлянскому жадного рѣшительного отвѣта, только замѣтилъ, что ту дѣло не малое, и надобно бы Шумлянскому въ томъ исправитися, и душу отъ такого великаго грѣха избавити. Шумлянскій вздохнувши сказалъ: Сатана мене искусилъ. Потомъ сталъ заставлятися тимъ, что не только онъ но и король далъ обманутись черицомъ, чтобъ только отыскати Украйны: но король въ серединѣ великого поста прислалъ къ намъ (Шумлянскому) и прибывшого къ себѣ встрѣтилъ словами: Отче! прежнее то наше дѣло исполнилось, Мазепа уже нашъ, пріѣхалъ уже въ Бѣлую церковь. Цѣлый тотъ день король былъ веселъ и напоилъ мене добрымъ виномъ, якого уже давно никто у него не пивалъ. Но потомъ, послѣ четырехъ дней призвалъ снова король Шумлянского и говорилъ, что дѣло отмѣнилось... Изъ того можно видѣти, якую Поляки имѣютъ надежду. Слышу отъ тебе дѣла дивныя, говорилъ резидентъ: не ожидалъ я отъ твоей особы и отъ твоего чина, чтобы ты впалъ въ такъ тяжкія грѣхи своевольно. Но якими же способами ты хочешь исправитися и вину свою покрыти?“ — „Что было, то было, отвѣчалъ Шумлянскій, прогнѣвалъ я великихъ государей письмомъ къ Мазепѣ, весьма жалѣю, да воротити нельзя; а хочу за ту вину заслужити великимъ государямъ вотъ чѣмъ. Въ дальшей своей рѣчи изъявляетъ Шумлянскій въ пользу Россіи, что заключенный вѣчный миръ съ Поляками не крѣпокъ, ибо Поляки русскому Государю не доброхоты, и ждутъ только случая, якъ бы малорусскія города оторвати, для того мирный договоръ и въ конституціяхъ ихъ ненапечатанъ, подкрѣпленъ онъ одною королевскою присягою, а рѣчію посполитою не потвержденъ. Извѣстно, что королевскія рѣшенія можетъ послѣдній шляхтичъ оспорити. Союза съ

ними имѣти невозможно, потому что все обманываютъ и всякими способами ищутъ зла: за вѣчнымъ миромъ мала не всѣхъ неуніятовъ привели неволею въ Унью, остался съ своею епархіею я одинъ*). По той причинѣ для скрѣпленія вѣчного мира, надобно потребовати на сеймѣ, чтобъ Поляки мирный договоръ въ конституціяхъ своихъ напечатали, а если не напечатаютъ то великіе государя не будутъ ставити тотъ миръ въ миръ. Надобы также спросити, за чѣмъ Перемишльскую епископію обротили въ Унью? когда станутъ Поляки говорити что епископъ приступилъ къ Уніи своею охотою, отвѣчати: да будетъ онъ одинъ и будетъ вашъ, а неуніятамъ его епархіи дайте волю выбрати другаго епископа; а съ прошеніемъ о томъ выборѣ много неуніатовъ на сеймъ прійдетъ и я прошеніе въ томъ взглядѣ изготовлю. Поляки не возмугутъ отказати такимъ прошеньямъ, и епископія востановится и греческое благочестіе утвердится на долгія времена. Потомъ должны будутъ царскіе послы поднести на соймѣ дѣло обо мнѣ, потребуютъ наказанія за письмо къ гетману Мазепѣ; я будучи огражденъ конституціею, выступлю противъ короля смѣло, письма королевскія всѣмъ покажу. Думаю, что тутъ король станетъ утѣкати. А на сеймѣ надобно съ ними обходитися по французкому обычаю, нѣкоторыхъ сенаторовъ надобно подкупити; такъ войною Поляковъ не повоюешь, якъ подачкою; подарками царское величество можетъ сдѣлати на сеймѣ все что угодно. Если же великіе государіе прежде потвержденія договора конституціею начнутъ дѣло обо мнѣ, то я приступлю къ Уніи или за границу уѣду. Совѣсть мою Богъ видитъ, что я писалъ письмо по крайней неволѣ, укрывая греческое благочестіе, принужденъ я поступити подозрительно, ношу сапоги то красныи то

*) Шумлянскій замолчалъ что онъ уже самъ еще въ 1680 году въ Варшавѣ тайно клялся принять Унію.

желты, шапку надѣваю вмѣсто клобука, угождая польскимъ политикамъ, якъ бы только епархію свою отъ гоненія избавити."

Въ день 15 Мая, въ Тройцынъ день Шумлянскій служилъ въ соборной церкви, молился усердно, торжественно за царей, за вселенскихъ и за московского патріарховъ, за царскую палату, за умноженіе греческой благочестивой вѣры и закона; резидентъ былъ въ церкви а Львовское братство „съ великимъ благочиніемъ и рацеями отдавало передъ нимъ великимъ государямъ свое доброжеланіе и рабскую уклонность." См. дѣла польскія въ Московск. Архивѣ Мин. вн. дѣлъ С. Соловьева Истор. Росс. Т. XIV стр. 195—198.

О томъ соблазнительномъ событіи повѣствуетъ Львовскій каноникъ І. Ѳ. Іосефовичъ (Annalium urbis Leopol. Tomus extravagans подъ 1690 г. N. 493. незная ничего о письмахъ короля Іоанна III писанныхъ къ московскому епископу Іосифу Шумлянскому въ дѣлѣ заговора съ гетманомъ Мазепою, для того пишетъ будто король Іоаннъ недался увести technis sacrificuli Samuel (Соломона), который въ томъ Іосифомъ Шумлянскимъ обличенъ ex consilio Senatus in Moschoviam pro poenis sumendis remissus est.

4) Лѣтомъ 1692 года, будучи во Львовѣ, резидентъ шелъ однажды предмѣстьемъ, и за іезуитскимъ костеломъ встрѣтилъ старика весьма почтенного вида, который подошелъ къ нему, объявилъ, что онъ шляхтичъ русской вѣры, именемъ Папара и попросилъ позволенія поговорити безъ свидѣтелей. Съ тяжелымъ вздовомъ началъ свою рѣчь Папара, что бывалъ онъ въ Москвѣ еще при царѣ Михаилѣ, неразъ цѣловалъ, у него руку, а при державѣ царя Алексѣя Михайловича въ продолженіи многихъ лѣтъ ссылался обо всякихъ тайнахъ съ бояриномъ Матвѣевимъ и будто его службою Кіевъ остался въ царской сторонѣ. Въ тѣ годы всѣмъ неуніатамъ былъ покой большій, принужденія къ

Уніи ни отъ кого не было, во всемъ русскихъ людей Поляки почитали и ничѣмъ обидѣти не смѣли, опасаясь царского гнѣва. Но когда заключенъ былъ вѣчный миръ и Іезуитамъ въ Москвѣ вѣру свою распространяти позволено, то сейчасъ же въ Польщѣ началось гоненіе великое на церкви Божіи, больше семи сотъ церквей обратили въ Унію, а теперь и послѣднюю Львовскую епископію принуждаютъ къ Уніи. Поляки хвалятся будто въ Москвѣ ихъ вѣру больше любятъ, чѣмъ свою русскую. „Насъ православныхъ здѣсь, продолжалъ Папара, Поляки ни въ чемъ не слухаютъ и за скотовъ почитаютъ, нинче призвалъ мене къ себѣ епископъ Іосифъ Шумлянскій и говорилъ, что присланъ королевскій указъ о присоединеніи къ Уніи. Я одинъ и безъ братства сказалъ епископу, чтобъ онъ объявилъ королю нашу русскую раду: никогда мы добровольно въ Уніи быти не захочемъ, по милости Божіей у насъ вѣра добрая, и никогда мы о вѣрѣ королевскому величеству не докучали; изволилъ бы король обороняти насъ отъ Татаръ, а не отъ вѣры. Я въ преклонной старости и кончину свою вижу при дверяхъ, такъ объявляю для христіанской вѣры самую истину, что Львовская епископія въ благочестіи не устоитъ, если не въ томъ году, такъ все же скоро будетъ въ Уніи, потому что Шумлянскій на епископство возведенъ силою, обороною и желаніемъ нынѣшняго короля, когда тотъ былъ еще гетманомъ, а при поставленіи обѣщался непремѣнно приступити къ Уніи; а Перемышльскаго епископа ставилъ онъ Шумлянскій при такомъ же обѣщаніи и прошлого года Перемышльскій епископъ Унію принялъ. І. Шумлянскій въ тайнѣ Уніатъ, а явно не присягаетъ, потому, что братство крѣпко стоитъ. А вся та слабость сдѣлалась отъ того, что позволено быти католикамъ въ Москвѣ, все государство іезуиты вызвали, описали всѣ городы и обычаи, и трое Францувовъ было не давно въ Москвѣ для того же. У папы, цесаря, королей Французского и Польского положено: если война съ Турками и у цесара съ Французомъ прекратится, то всѣмъ сообща войною и всякими вымислами ввести въ Московское государство католическую вѣру; многіе іезуиты, которые въ Москвѣ были, предложили къ тому способы, и многіе охотники собираются о томъ радѣти и присягаютъ, что то дѣло могутъ въ Московскомъ государствѣ совершити въ короткое время. Намъ православнымъ отъ того великое опасеніе.“ Резидентъ успокоивалъ старика, но Папара все таки настаивалъ: „Вѣрно знаю, что Поляки чрезъ Іезуитовъ, папу, цесаря и Француза уговорили вводити въ Москву католическую вѣру.“

— Когда Львовскіе жители, пишетъ дальше резидентъ, являлись къ королю на визитъ съ поздравленіями и подарками, то впереди шли Поляки; потомъ Армяне, а уже за Армянами русскіе православные, тогда якъ прежде Русскіе стояли выше Армянъ.

— Перемышельскій епископъ Иннокентій Винницкій, принялъ Унію, сталъ жестокимъ гонителемъ греческого вѣроисповѣданія: по его наученію шляхта напала на православную церковь св. Тройцы въ мѣстечку Комарнѣ, въ четырехъ миляхъ отъ Львова; въ церкви священникъ Иванъ Ревенець служилъ обѣдню, шляхта хотѣла вытащить его вонъ и убити, но прихожане заперлись въ церкви и оборонялись часа съ три, но потомъ видя, что отсидѣтися ніякъ нельзя, надѣли на священника женское платья, выпровадили его тайкомъ, и потомъ отперли церковь. Шляхта, не нашедши священника, била прихожанъ на смерть а церковь запечатала для отдачи Уніятамъ.

Польскія дѣла въ Московск. архивѣ Мин. Ин. Д. С. Соловьева Истор. Росс. XIV. стр. 201—208.

1693.

1) Małachowski Joannes episcopus Premisliensis, nominatus Chełmensis, archimandrita Żydyczensis et Leszczynensis. Oriundus ex palatinatu Mscislaviensi in alba Russia. Monachus factus Bytenii, studia frequentabat Romae ubi doctoratus fastigium obtinuit. Żyrovitiis praedicator, administrabat Vilnense coenobium, ignorans dependentiam ab archimandritae loci pro tunc juris Martiani Białozora. Typographiam Vilnae innovavit jam plane obsoletam, edique curavit e praelio sclavonico Diurnalia ritui nostro per annum deservientia, cum nonnullis orationibus necessario adjiciendis, propterea notoria contraxit debita ex oppignoratione argenti ecclesiae Vilnensis, et bonorum dictorum Skorobowszczyzna: dignum equidem hoc opus tanto dispendio ac impensis, sed indignum tanto medio, ut breve propter lucrum aut commodum omnium unum luat, damnificetar monasterium perpetuo, nec enim licet facere malu ut eveniant bona. Metropolita Gabriel Colenda eundem episcopatui Premisliensi praefecit ac Vilnae in ecclesia SS. Trinitatis consecravit, abeundo Premisliam asportavit secum mitram episcopalem nullo titulo perviam et nonnulla apparamenta ecclesiastica cum damno loci. Tandem quia Premisliensem episcopalem sedem cum bonis Innocentius Winnicki post unionis assertor jure tenuit, ipse carens reclinatorio Varsoviae ad latus Joannis III haesitavit, a quo mille florenos annuae provisionis uti et a serenissima consorte ejus quingentos depromebat, caeterorumque primorum regni respectu beatus, uti ejusdem nominis et affinitatis non longae dissitae episcopi Cracoviensis principis Severiae et germani ejus palatini Sendomiriensis: ast in his indeliberatus sui animus non raro inopiam parturiebat, donec post fata domini Łodziata in sortem ejus cesserit episcopatus Chełmensis et abbatia Żydyczynensis, qua potitus adversa coepit laborare valetudine... ad F. F. de misericordia S. Joannis petiit asportari, ubi sacramentis munitus in nosocomio pauperum fratrum obiit 1693, pridie idus Februarii. (О томъ I. Малаховскомъ пишетъ I. Бартошевичъ (Encyklopedia powszechna T. XVII стр. 886. Król Jan III dawał władyce na własność w Warszawie tak zwaną kaplicę Moskiewską. Stefan Wierzbowski nominat na arcybiskupstwo Gnieznienskie dawał Małachowskiemu... plac piękny, w dziedzicznym swoim miasteczku Górze kalwaryi w Czerskim z prośbą ażeby klasztor Bazylianow tam założył. Ale niezdawało mu się jak wprzódy w Warszawie tak i teraz w Górze śród Mazurów zakładać ruskie klasztory: plac Wierzbowskiego sprzedał więc za 500 złot. pol. Pijarom, które za to sobie w górze wybudowali kościoł i mieszkanie.

2) Насилія не прекращались: въ 1693 году воевода Полоцкій Красинскій въ своемъ имѣніи Соколовѣ отдалъ въ Унію церковъ Покрова Богородицы, застрашивши прихожанъ войскомъ: Русскіе люди стонутъ и плачуть (пишетъ Резидентъ), а помощи себѣ не могутъ и стали въ вѣчномъ помраченіи."

Въ Каменцѣ Литовскомъ подканцлеръ князь Радивилъ обратилъ въ Унію церковь Рождества Богородицы. На представленіе резидента отвѣчали, что въ Каменцѣ было Руси только человѣкъ съ тридцать и сами просились въ Унію; что же касается до Полоцкого воеводы, то онъ распоряжался въ своей отчинѣ, запретити ему трудно, надобно резиденту поговорити съ нимъ: „Все вы толкуете о вѣчномъ мирѣ! говорили паны: тымъ вѣчнымъ миромъ великіе государи хотятъ распоряжаться въ нашихъ отчинахъ, якъ будто по вѣчному миру мы стали ихъ невольниками! По нашему праву всякій шляхтичъ въ своемъ имѣніи воленъ и безъ королевского вѣдома можетъ хлоповъ сво-

ихъ казнити якъ хочетъ; и неуже-ли нельзя якогонибудь негодного пона перемѣнити? Въ договорѣ съ царскимъ величествомъ идетъ дѣло объ однихъ королевскихъ имѣніяхъ, а не о панскихъ и шляхетскихъ маетностяхъ, потому что пану въ его имѣніи указывати нельзя. Изъ Москвы Іезуитовъ выслали, Римской вѣрѣ неволя— во королъ молчитъ, потому что цари въ своемъ государствѣ вольны."

Россія въ интересѣ своихъ единовѣрныхъ теперь не могла ничего сдѣлати, потому что на плечахъ была опасная война: не русскія войска ходили на Крымъ, а Татары навѣщали Украину.

Польскія дѣла въ Москов. Арх. Мин. ин. Д. С. Соловьева Истор. Росс. Т. XIV стр. 203.

Въ томъ году изданъ въ Могилевѣ типографіи братства Богоявленія Максимъ Вощанка Псалтырь — въ 4 д. л. Также издано Псалтыръ въ Уневскомъ монастырѣ въ 4 д. л.

1694.

Въ интересѣ уніи епископъ Іосифъ Шумлянскій возмечталъ въ церквѣ Львовской Ставропигіи предпринять диспутъ между богословами римскими и грекорусскими, и въ томъ взглядѣ издалъ потребныя возванія. Ставропигія возбранялась соизволити свою церковь къ такимъ диспутамъ, и въ томъ дѣлѣ отправила свое прошеніе къ королю съ приказкою 20 черв. зол., также почтила подаркомъ и епископа Шумлянского и тѣмъ способомъ освободилась отъ вознамѣренного диспута, въ слѣдствіе рѣшенія королевского отъ 6 Декабря 1694, что упомянуты диспуты должны совершатись въ церквѣ Св. Георгія въ Львовѣ, яко епископской каѳедрѣ: но при всемъ томъ необишлось безъ меньшихъ смутъ, ибо ученики латинской школы напали на русскую школу, побили убогихъ учениковъ, и забрали или подерли русскія книги. На занесену жалобу приказалъ король регента латинской школы укарати, что тотъ же во время пребыванія московского посла во Львовѣ, былъ поводомъ соблазнительной схватки. Крон. Ставр. II. 63.

О Годовскомъ каменномъ памятникѣ чтется подробное извѣстіе въ книзѣ Kronika Pomorzanska przez B. Zamorskiego стр. 91.

1695.

1) Anno D. 1695 die 10 Febr. przyszli Tatarzy wieczorem i minowszy Krzywczyce, na noc staneli za Zboiskami pod Malechowem. Die 11 rano Zamarstynow spalili... Po obiedzie bili się potężnie z naszem wojskiem którego tu było z półtora tysiąca. Die 12 w Zubrzy mi dwór z gumnem spalili. Dziennik lwowsk. radcy Dominika Wilczka Зубр. крон. Львова 444.

2) Въ томъ году проживалъ въ Львовскомъ Святоонуфрейскомъ монастырѣ принадлежащемъ къ здѣшней Ставропигіи монахъ отецъ Никодимъ (Зубрицкій) искусно вырѣзывавшій на деревѣ и гравировавшій на мѣди. Кроника Ставроп.

Другій русскій монахъ и рѣзчикъ на деревѣ проживалъ всю пору въ Креховскомъ монастырѣ, сдѣлавшій хорошое изображеніе тогоже монастыря. Онъ былъ родомъ изъ Роздола Стрыйского округа назывался Діонисій Сѣнкевичъ, быль игуменомъ Креховскимъ, оффиціаломъ Львовской діецезіи, скончался около 1730 года во Львовѣ. Онъ гравировалъ заглавный листъ Акаѳиста изд. Львовъ 1699 г. нѣсколько вѣньетокъ въ Ирмологіонѣ, во первый разъ изданномъ въ Львовѣ 1700. См. Пекарск. II. 2, 2, 39. Д. Ро-

винскаго Русскіе граверы. М. 1870. 131. О граверѣ Николаемъ Зубрицкомъ рѣзавшимъ учител. Евангелье. Уневъ 1696. „Акаѳисты Львовъ 1699 г. Литургиконъ. Львовъ 1702. Апостолъ Львов. 1696. и проч. см. Ровинскій стр. 211.

3) Въ томъ году издано изъ типографіи въ Супраслѣ Минею общую въ листъ Сопиковъ I. N. 632. тогожь года Служебникъ въ листъ; въ 1697 г. Послѣдованіе постригу двою во искусъ, си есть въ малый иноческій образъ, въ листъ.

4) Вежа (башня) Успенской церкви сто годовъ тому назадъ создана Константиномъ Кориктомъ и Ставропигійскимъ брацтвомъ, утерпѣла большій вредъ во время турецкой осады городя Львова въ 1672 году, и требовала новой постройки. Король Іоаннъ III., увѣдавъ о томъ, повелѣлъ изъ своихъ лѣсовъ издати потребный матеріалъ и поручилъ своему зодчему Петру Беберъ, чтобы по желанію Ставропигійскаго братства сдѣлалъ чертежъ новой башни, и занялся совершеніемъ зданія ея, что все успѣшно скончилось слѣдующаго года, съ иждивеніемъ болѣе 24.000 зол. крон. Ставроп.

5. Артикулы албо фундушъ братскій поданый отъ святыхъ апостолъ и утверждены отъ ихъ намѣстниковъ, святѣйшихъ патріарховъ, послѣдиже, и зде принесены суть, превелебнѣйшимъ въ Христѣ и святѣйшимъ патріархомъ Іоакимомъ Антіохійскимъ ѧфїг списани словенскимъ діалектомъ Нынѣже року ѧ҃ѵне на рускій языкъ преведены для латвѣйшого вырозумѣнья и братству поданы. Рукопись сберегается въ библ. Льввоск. Митроп. капит., писана полууставомъ въ листъ на 39 л. Артикули числомъ 22 подписаны собственноручно Іосифомъ Шумлянскимъ еп. правосл. Львов. Гал. и Камен. Подол. администрат. Метроп. кіевск. архим. перяслав. съ притисненіемъ печати на л. 12. На л. 13. Року ѧ҃ѵне дня ѧ҃ марта въ Неделю Ѳомину. Ведлугъ давныхъ

обичаевъ братскихъ отъ святѣйшого патріарха Антіохійского Іоакима постановленныхъ и артикулами утвержденныхъ, и по немъ зостаючихъ пастырей православныхъ наданыхъ, и теразнѣйшого его милости пана и пастыря Іосифа Шумлянского епископа львовского благословеніемъ конфѣрмованыхъ. Мы нижей описанное братство мѣское Жолковское храму рождества Христова сына божія въ дому божомъ засѣвши и елекцію рочную учинивши, якъ старшихъ, такъ молодшихъ братій обралисьмо, при бытности пречестного отца Стефана Лозинского намѣстника Жолковского, на тотъ часъ будучого духовного нашого, которое обобранное братство взявши той дозоръ церкви святой найперше присягою, ствердили въ дому божомъ при духовномъ яко мѣютъ пилновати добрѣ церковныхъ не лѣниво. А потомъ въ тотъ каталіогъ всѣ суть вписаный кождый по едному въ имя господне.

Каталогъ всѣхъ братій вписанныхъ отъ 1695 до 1743. Панъ Василій Семіоновичь старшій. П. Іоаннъ Руткевичь молодшій. П. Георгій Путятицкій столовый. П. Георгій Турчиновскій столовый. П. Павелъ Словиковскій. П. Стефанъ Пушницкій. П. Михаилъ Онискевичъ писаръ. П. Матвей Кузмичинъ. П. Григорій Крупскій. П. Петро Стефановичь кравець. П. Александеръ Кѣшанъ. Панъ Александръ сынъ Робаковъ. Въ слѣдующихъ годахъ упоминаются имена братей церковныхъ: Іоаннъ Руткевичь, Григорій Прокоповичь. Блѣхарскій. Голубовичь. Чачкевичь. Стисловичь. Голозубовичь. Петрановичь. Предримѣскій. Пашковскій. Тарнавскій. Стояновичь. Жеребецкій. Бѣланьскій.

1696.

Въ томъ году издана первая Россійская грамматика сочинена Генрихомъ Вильгельмомъ Людольфомъ, на русскомъ

и латинскомъ языкахъ напеч. въ Оксфордѣ въ 8 д. л. 8 листовъ и 97 стр., и сверхъ того 1 таблица, гравиров. на мѣди, Henr. Wilh. Ludolfi Grammatica Russica, quae continet non tantum praecipua fundamenta Russicae linguae, verum etiam manuductionem quandam ad Grammaticam Slavonicam. Additi sunt in forma dialogorum modi loquendi communiores, Germanice aeque ac Latine explicati, in gratiam eorum qui linguam ignorant. Una cum brevi vocabulario rerum naturalium. Oxonii e Theatro Sheldoniano, a. MDCXCVI. За латинскимъ посвященіемъ тайному совѣтнику князю Борису Алексѣевичу Голицыну, слѣдуетъ русское царю и великому князю Петру Алексѣевичу, въ коемъ авторъ подписался: Смиреннѣйшій рабъ Андрушка Виллиемка Лудолфъ. Сочинитель уроженецъ Ерфуртскій былъ габинетскимъ секретаремъ и въ 1683 г. посланъ ко двору Россійскому отъ князя Датского Георга. Въ предисловіи говоритъ онъ объ отношеніи русского языка къ Старославянскому, и увѣряетъ, будтобы въ Россіи тогда утверждали, что говорити должно по руски а писати по Словянски (loquendum est Russice et scribendum Slavonice). До сего времени, говоритъ Людольфъ, простымъ нарѣчіемъ напечатано одно только Уложеніе*), въ которомъ однако словоустройство (конструкція) такъ же больше сходствуетъ съ Славянского, нежели съ обыкновеннымъ разговорнымъ языкомъ. Симеонъ Полотскій, продолжаетъ онъ, въ Духовномъ обѣдѣ, въ Духовной вечери и въ многоцвѣтномъ Вертоградѣ по возможности избѣгалъ труднѣйшихъ реченій; но при всемъ томъ слова имъ употребляемыя суть Славянскія и часто непонятыя (ignota). Давная Русь такъ южная якъ сѣверная, принявъ

*) Уложенье государя царя Алексѣя Михайловича напеч. въ Москвѣ въ 1649 г. въ листъ 338 лис.

съ церковнымъ богослуженіемъ старословенскій языкъ, придержалась въ своей инсьменной литературѣ своего языка по лексикальной части его, полюбывъ однако граматическія формы старословенского языка, ввела тѣже въ свой письменный языкъ, яко признакъ и форму ученого книжного слога. Такъ уже въ 1073 году грамотный переписчикъ Сборника для князя Святослава, не дерзнулъ перемѣняти граматическія формы древнословенского языка упомянутого Сборника староболгарского разряда, но одноко, для большой понятности текса Сборника, не опасался „перѣмѣну сотворити рѣчи, инако набъдяште тождьство разумъ его“ (mutationem facere verborum, modo attendentes identitatem sensuum ejus) т. е., онъ перемѣнялъ южнословенскія слова, удобопонятнѣйшими сѣвернословенскаго нарѣчія. Въ такомъ смыслѣ надо понимати изреченіе сочинителя Слова о полку Игоревѣ, что онъ также постановилъ свѣтскую пѣснь свою „начати старими словеси“ т. е. что онъ мірскій человѣкъ, будетъ употребляти древнословенскихъ формъ и оборотовъ въ своей чисторусской рѣчи, для наданія большой поважности и книжности своему поетическоисторическому повѣствованію. Подобная примѣшка древнославенскихъ граматическихъ формъ въ русской книжной рѣчи удержалась съ древнихъ временъ въ всѣхъ письменныхъ памятникахъ церковной и свѣтской литературы и хотя тѣмъже дѣлала русскую рѣчь тяжелую и менѣе поворотливою и неплавною, но не портила книжную рѣчь нашу въ той способъ, якъ примѣшка чужихъ словъ и цѣлыхъ изреченый въ иныхъ европейскихъ языкахъ. Мнѣ казалосьбы что употребленіемъ старословенскихъ формъ въ русскомъ книжномъ языцѣ старались наши предки устранити различныя граматическія формы русскихъ нарѣчій, образованіемъ одной книжной рѣчи, которая всѣмъ Словенамъ греческого вѣроисповѣданія была удобопонымаема общностью старо-

словенскій формъ, якъ напр. Сербамъ и Болгарамъ, покн
тѣже не стали употреблять въ книжной рѣчи, простонарод
ного своего нарѣчія съ началомъ текущого столѣтія, подо
бно Великороссамъ, которыи отбросивъ старословенскія фор
мы, ввели въ книжную рѣчь граматическія формы, выговоръ
и словосочиненіе своего московского нарѣчія, употребляемого
въ окрестностяхъ столицы царства ихъ. Нѣчто подобнаго
принятіемъ граматическихъ формъ одного изъ германскихъ
нарѣчій т. е. саксонскаго посредствомъ перевода священ
ного писанія М. Лютромъ, послѣдовало въ многонарѣчевой
Германіи, съ большею пользою для просвѣщенія и объединія
Германіи, подобно тому якъ еще прежде для Италіянской
рѣчи принятіемъ тосканского нарѣчія. Такимъ способомъ съ
образованіемъ новыхъ большыхъ державъ образуются или лучше
сказати обновляются и язики ихъ, составлающія одинъ изъ
важнѣйшихъ факторовъ для народного объединія и просвѣ
щенія, для того всякіи импровизаціи новыхъ посередныхъ
языковъ, будьто бы уже съ помощію фонитического право-
писанія, яко всякій радикализмъ въ религіи, политицѣ, тѣмъ
болѣе въ лингвистицѣ, есть мечтою несбиточною — нигиз-
змомъ, который самымъ собою разрушается.

1697.

Въ томъ году издалъ въ городѣ Полоцкъ Леонъ Кишка
книгу: О сакраментахъ въ 12 д. л. 204 (?) лис. и въ
томже году издано другое сочиненіе о сакраментахъ въ
16. д. л. 74 (?) лис.; но болѣе книгъ не открито еще изъ
сей типографіи. И. Каратаевъ хронолог. роспись славянскихъ
книгъ напеч. кириловскими буквами. Сп. 1861.

1698.

Въ томъ году король Августъ собралъ великое войско
коло Львова подъ Скиловомъ для отъискянія Каменца По-

дольского, однако на съѣздѣ съ царемъ Петромъ вели-
кимъ въ городку Равѣ 10 Августа, неладахъ въ обозѣ
подъ Бережанами, и небольшой схватцѣ Феликса По
тоцкого воеводы Краковского, съ Каплапъ Гереемъ ханомъ
Татарскимъ подъ Подгайцями 8 Сентября 1698 кончи
лась вся кампанія. Петръ В. перебывалъ частѣйше въ го-
родѣ Львовѣ въ 1707 году, находясь при арміи, и тогда со-
изволилъ грамотою своею отъ 28 Февраля безпошлинно
продавати церковныя книги на Украинѣ, и одарилъ съ сво-
ими полковниками щедро Успенскую церковь Крон. Ставроп.

Татаре возвращаясь страшно опустошили Покутье: Sul-
tanus (Kaplangereius) velox, fluvium Strepa transit, Came-
necumque versus tetendit, multa tamen incendia damna,
stragem hominum in Pokutia patravit et multam turbam
captivorum abduxit. Th. Josephowicz Annal urb. Leopol.
tom. extrav. N. 516.

2) Zaleski Gabriel presbyter monachus Żyrovitits (на
Литвѣ). Liberalitate Potocki Palatini Cracoviensis erectum
erat pro religiosis Unitis Ordinis S. Basilii Sokali monaste-
rium, ubi studia spiritualia et literaria emulumento anima-
rum et eruditione tum nobilium tum aggrestum consurge-
rent. Zaleski Gabriel hic expiditus animarum curam diligen-
tissime gesit, affectus lue pestifera curat, ipsemet infectus
triginta aliquot annorum obiit 1698. Рукоп. Митроп. Льва
Кишки стр. 405.

3) Король польскій просилъ (11 Іюня 1698) императ.
Петра I. исходатайствовати у патріарха Московского дозво-
леніе посвятити Діонисія Жабокрицкого (былъ двоеженецъ),
въ Кіевѣ епископомъ въ Луцкую епархію.

1699.

1) Наконецъ въ томъ году послѣдовало отданіе Каменца Подольского Турками, которое Θ. Іосефовичъ такъ описуетъ: Cesserunt itaque vicini sed infensissimi hostes, urbis nostrae Cameneco, Turcae, ruinato, spoliato omnibus decoribus, armentario, armisque die 21 Septembris ipso die festi S. Mathaei ap. Die 22 Septembrie claves ab illo forralitio reddiderunt. Die 23 Septembris emundatio; die 24 reconciliatio ecclesiae cathedralis facta; die 25 solemnis gratiarum actio subsecuta domino Deo exercituum, pro beneficio restitutionis in praesentia commissariorum regni populique undique confluentis, cum applausu tormentorum, quae in castris erant. Ita tot et tantarum cladium bellum finitum, magno sanguinis diluvio gestum, sine ulla tamen provinciarum diminutione.

Упомянутой русскій городъ называно: urbs antemurale Christianitatis, также ключемъ къ Польши. Въ 1652 г. Б. Хмельницкій осаждалъ напрасно тую крѣпость чрезъ двѣ седмицы.

2) Солнце минилося сентября 13 числа, когда Иванъ Мазепа былъ въ Черниговѣ. Тогожь року на Вкраинѣ хлѣбъ былъ дорогъ. Тогожь року Михаилъ Лежанскій архимандритъ Новгородскій Сѣверскій умре. Н. Бѣлозерского лѣтоп. южнорусс. стр. 41.

Въ томъ году неуважая на переговори о мирѣ въ Карловцахъ снова напали Татаре на Русь нашу. Вотъ что пишетъ: Θ. Іосефовичъ: Dum enim ad Karłowice labore Stanislai Małachowski, palatini Posnaniensi plenipotentiarii regis ac Reipublicae pax optima rerum tractatur, soltanus Kaasigereius, cum turmis Bassabniensium (Басарабскихъ?) Tartarorum post festa Nativitatis Domini, magnam irruptionem in Russiae provincias attentavit, tristmeque hominum

cladem fecit, longam depopulationem villarum, longissimam vero consternationem ad nostram usque Leopolim (inani spe foederis lactatis) fecit. Proposita quaerela de hoc invassione Alexandro Maurocordato Turcarum ad pacem condendam suprimo legato, et ferebatur, quod illam ad Vezyrium detulerit, expressitque in literis suis, ad Palatinum Magdeburgensem directis, quod Tartarorum insolentia per Wezyrium Hanumque punita fuerit, captivorum omnium hac incursione abductorum restitutio demandata, vix tamen aliquorum, vel saltim paucorum facta, quia precario obtenta.

3) In Comitiis Varsoviae decretum est in favorem Unionis contra schismaticos, qui per pacta conventa cum Porta Othomanica diu certatum, demumque ex utraque parte conclusun Kamenecum et totam Podoliam, imo quidquid dudum regni Poloniae recognoscebat jura, restituendum cum suis urbibus oppidis et villis, et ad hoc exequendum deputarentur Commissarii, decretum est: episcopatum illic ritus graeci unionis asseclis cum suis iuribus privilegiis sancitis, paroeciis, presbyteris, et ovibus eius Dioecesis deserendum, et schismatici arcendi, ne quicquam auderent attentare, cessitque cathedra Camenecensis D. Innocentio Winnicki episcopo Premisliensi (Leopoliensis episcopus Josephus Szumlański Schismaticus electus de sua possessione et praetensione protectionem auspicatus apud Woiewodam Blachiae (Валахіи) misit eo ex nostris P. Patribus Basilitis) Kamieński et R. P... Chockiewicz... Notabile et memoria dignum extitit Cameneci prodigium, post trinam namque aspersionem coemeterii et ecclesiae ibidem cathedralis per D. Suffraganeum Chełmensem factam, erutisque cadaveribus Turcarum continuo refloruit in suo virore pyra (груша) cum foliis productis, alibi item rosa protulit germen.

Рукоп. митр. Л. Кишки стр. 494.

In vita Innocentii Winnicki episcopi Premisliensis sub

Іоанна Кѣселя Бѣлогорского. Ѳеодора Чаплинского. Ѳеодора Войтинского. Іоанна Асманицкого. Петра Бѣлостоцкого. Дальше слѣдуетъ: Сей каталіогъ рабовъ божихъ всѣхъ по именахъ ихъ Гаварской: цихи: Стрѣлницкой: и Лучницкой впичася року бож. ,ѧѱ·мз дня кѕ мѣсяца Октоврія. Іерея Дмитрія Твардіевича. Симеона Яремкевича: іерея Михаила Левитского благовѣщенского. инстигатора генералного 1770.

6) Въ второй половинѣ XVII вѣка написалъ „Матѳей Поповичъ Рубежовскій Минею за мѣсяцъ Май, въ листъ полууставомъ, которая была потомъ куплена до Благовѣщенской церкви въ Львовѣ. Въ второй день Мая чтетсе служба перенесенія мощей св. новоявленныхъ мученикъ Бориса и Глѣба, гдѣ помѣщены три чтенія отъ Бытія, но сочинены изъ текста ветхозавѣтныхъ книгъ на основаніи жизнеописанія упомянутыхъ русскихъ святыхъ по Несторевой лѣтописи. Сберегается въ библ. Львовск. митроп. Капитула.

7) Книга глаголемая Зерцало богословій собрана отъ многихъ книгъ богословскихъ и трудолюбіемъ составлена іеромонаха Кирилла Транъквиліона, и проповѣдника слова божія: своимъ иждевеніемъ напечатася въ монастыри Почаевскомъ. Во притяжаніи Господина Андрѣя Фирлѣя лѣта ,ѧѱи въ кі день. Нынѣ же написася съ бѣлороссійского языка на чистый славенскій діалектъ многогрѣшнымъ діакономъ Ѳеофаномъ. Во пречистѣй обители преподобного отца нашего Савы Сторожевскаго.

Рукопись писана крупнымъ полууставомъ переходящимъ въ скоропись съ конца XVII вѣка, въ 4 д. л. на 180 листахъ, сберегается въ ц. к. придворной библіотецѣ въ Вѣдни подъ N. 75.

Внизу листовъ сей рукописы чтется слѣдующая запись: Сіа книга глаголемая Зерцало Ивана Стефановича Шлавонскаго. Дальше чтется. Сію книгу подарилъ мне іеромонаху Пахомію іеромонахъ Галактіонъ ризничи Симонова монастыра на Мойви року ,ѧѱй мѣсяца Марта кг день Потомъ досталась тая рукопись въ Дальмацію по свидѣтельству слѣдующей записки на л. 20. Сія книга глаголемая Зерцало богословія монастыра Крке святаго архаггела 1771 Февруаріа 18. На листѣ 180 чтется: Пречати сію книгу сву (всю) сладко глаголивою Макарія Крнета іуніа й день у Скрадину. Книга Зрцало богословія монастыра святаго архаггела Михаила зовимъ Крке.

8) Учрежденіе и заведеніе новыхъ монашескихъ орденовъ въ Польщѣ, которы по большой части поселялись и гнѣздились на нашей Руси, въ XVII вѣцѣ. И такъ появились въ первый разъ въ Польщѣ и Руси въ 1605 Кармалиты безапожные (босые) 1612 Бонифратры, или братія милосердія. 1651 Миссіонеры ордена Св. Викентія a Paulo, мужеского и женского пола. 1642 Терезіанки (въ Львовѣ). 1646 Сестры милосердія. 1654 Дѣвицы ордена посѣщенія Пресв. Богородицы, Визитки. 1664 Театины. 1668 Филипины. 1670 Маріаны или бѣлые Піары въ память непорочного зачатія Пресвят. Богородицы. 1680 Комунисты прозваны Бартошками. 1683 Капуцины. 1685 Тринитары. 1688 Сакраментки. 1691 Венедиктинки Ормянскія во Львовѣ. Кромѣ выше упомянутыхъ монашескихъ чиновъ находились уже изъ прежныхъ вѣковъ на Руси и ревно исполняли свое миссіонерское дѣло латинизаціи и опольщеніемъ нашего отечества: Домининканы, Францисканы, Францисканы Обсерванты, Августины, Іезуиты, Реформаты, Кармалиты сапожныи. По докладу папского нунція Марескотти находилось въ 1670 году уже 408 самыхъ мужескихъ класторовъ въ Польщѣ и на Литвѣ. См. P. W. Fabisza Wiadomość o legatach i nuncyuszach apost. w dawnej Polsce (1075—1865) Ostrow 1866 стр. 265.

Въ томъ году 24. Февраля упокоился Иннокентій Винницкій епископъ Перемышельскій и митрополитъ уніатскій. Eodem anno 1700 die 13. Julii narratio de comparente post mortem Innocentio Winnicki metropolita unito cuidam Casimiro Obrębski, facta in festo S. Ignatii in Collegio Iesuitarum Jaroslaviae, quod morte ignis sit ideo mortuus quia unionem suscipere distulit.

ПРИБАВЛЕНІЯ И ПРИМѢЧАНІЯ.

Окончивъ дополненія къ Сводной Галицкорусской лѣтописи, за благо разсудилъ я, между тѣмъ собраны новы данныя, въ родѣ прибавленій и примѣчаній къ выше напечатаному присовокупити. Сообразивъ тое обстоятельство, что Русь въ оборонѣ своей народности и вѣроисповѣданія, не только дѣломъ, но и словомъ, т. е. духовными братствами, школами и письменною полемикою, вела продолжительную борьбу съ противниками русского имени и обряда, для того казалось мнѣ также нужнымъ обратити вниманіе и на сей родъ русской дѣятельности, предпринятой для отстоянія русской народности. Такимъ образомъ не только подвиги русского оружія, но и произведенія русской словесности, особенно же въ сію епоку, богословскія сочиненія удостаяются, по важнѣйшой части ихъ упомянутыми, и здѣсь хотя въ кратцѣ, касательно времени появленія тихже, приведенными быти. Наконецъ неправильность составленія и печатанія моей лѣтописи, за XVII столѣтіе, и случайное раздѣленіе ея на три части, при новомъ перепечатаніи тойже, слиянiемъ собраннаго матеріала въ одну хронологическую цѣлость, могутъ благосклоннымъ издателемъ и дополнителемъ сей Лѣтописи легко устранена быти.

1600 стр. 8. 1. Около сего года если еще не въ XVI. столѣтій высѣчена въ камнѣ церковь Св. Николая, иноками чину Св. Василія въ Струсовѣ, или якъ прежде называно Подбогородичиннѣ. Надъ пещерною церковью и катакомбами создано потомъ каменную церковь, которая нынѣ опередѣленя на приходскій костелъ мѣста Струсова. Мѣстная аріанская каплица съ 1670 г. стоитъ стѣнами своими въ розвалинахъ.

2. Съ началомъ сего вѣка сталъ гетманъ корон. Станиславъ Конецпольскій перестроивати село Броды на городъ съ замкомъ, упокоившись 1646 г. 11. марта былъ погребенъ въ здѣшнемъ собою построенномъ костелѣ. Въ 1648 г. замокъ Бродскій остоялся но городъ былъ сожженъ Козаками. Кажется, что о Бродахъ, упоминается уже въ духовной Мономаха. Полн. Собр. русск. лѣт. I. 103.

3. Въ помяницѣ монастыря Зимненского близъ города Владиміра Волынского переписанномъ около 1600 года, чтутся вписаны слѣдующіе славнѣйшіе русск. роды: Евстахія Выговскаго старосты Кіевскаго; Деспотовъ; Яна Горностая; Загоровскихъ; Киселей; Кольчицкихъ; Ласковъ: Немировъ (въ 1460 году вл. кн. Свидригайло Олгердовичь отдалъ Зимно село пану Немирѣ). Андрея Садковского; Стецкихъ; Солтана Митрополита; Яна Тележинского старости Луцкого; Поповъ; Димитрія Холоневского; Стефана Ярошинского; Ярмолинскихъ. Въ церквѣ Сулковецкой укрѣпленной находится фамилійная гробница Ярмолинскихъ съ словенскою написью на камнѣ: „Tu leży Bałłaban Jarmolinieccki i Sułkowski wielki Pan. Послѣдняя Ярмолинская внесла имѣніе Ярмолинцы въ Инфлантскую родину Шепинговъ. Король Владиславъ Ягайло далъ село Ярмолинцѣ нѣкоему Ходкови Кроату грамою изданного въ Краковѣ 1407 года. см. Przezdziecki. Podole, Wołyń I. 33.

4. Константинъ княжа Острозъское воевода Кіевскій. Ознайомуемы ижь кгды ся приточила справа передъ насъ презъ апеляцыю межи славетными Лавриномъ Ленътвуттомъ Андреемъ Крупъкою, Васкомъ Чайкою опекунами шпиталя релѣи грецкое мещаны Тарънопольскими яко сторонною поводовою з едное, а невернымъ Менъдлемъ жыдемъ аренъдаремъ мыть Тарнопольскихъ, яко позваным з другое стороны, о тое ижъ тотъ жыдъ подъ претекстомъ якогось права своего неневного власную волоку шпитальную на кгрунте мѣсткомъ Тарнополскомъ подля лану шпиталя Лядзкаго волоки при ставѣ кгрунтовъ села Билецкого лежачою отнялъ. Которая справа предъ намѣстникомъ нашимъ Тарнопольскимъ урожонымъ Петромъ Лопотомъ (?) правне поиираная и сужона была, въ которой справе пречоный намѣстникъ нашъ обачивши напередъ

привидей нашъ шпиталеви русскому отъ насъ на пречоную волоку даный, и за выеханемъ на той кгрунтъ стисненъя и кривду оного наказалъ былъ абы тую волоку которую за привилеемъ на шимъ уживаетъ шпиталь, тудежь и Бѣлчане, которые побочне втручался, маючи кромъ того достатокъ поля на своемъ престали: так же тымъ же и Менъдель жыдъ жадного права на тое не показовалъ абы тая волока, подле волоки шпиталя лядзкого лежачая, которое жыдъ ужываетъ былъ тому шпиталеви рускому вымерывши такъ долго широко яко и шпиталя лядзкого есть привернена и до уживанья подана была. Отъ которого декрету такъ жидъ якъ (селяне до насъ апеловали). Мы теды присмотривши и прислухавшися контроверъсіямъ обудвухъ сторонъ, которые такъ на писме яко и презъ устное попиранье того Мендля вгчане были. Обачивши тежь слушный декретъ старосты нашого Тарнопольского во всѣмъ аппруемъ и утверждаемъ съ тою еднакъ поправою нашою, абы тому Мендлеви который указовалъ купно отъ небозчика пана Галича (sic) была вымѣрена волока отъ дѣлниць и стѣны Бѣлецкое такъ же долго и широко яко и шпиталеви русскому и лядзкому, що все поручаемъ старосте нашему Тарнопольскому, абы на той тамъ кгрунтъ выехавши ведлугъ декрету нашего тое все помѣрилъ и каждому до уживанья и посесыи заручивши подъ стома гривнами монеты польское, хтобы ся въ той помѣръ втручати мѣлъ. Подалъ (sic) которому помѣрови назначаемъ часъ отъ даты нынѣшнего дня за тыждень Писанъ въ Острозѣ року тисяча шестсотого мѣсяця юня двадцать семого дня (дальше приписано) и абы оттакъ вѣчнѣ и непорушне до того шпиталя русского тая волока належала и гыхъ привилеевъ и декретовъ моихъ, абы и потомокъ мой жаденъ посвати и тое волоки подъ срокгою помстою несмѣлъ. Власна рука (М. П.) Пашеровая подлин. грамота писана весьми мелкою скорописью сберегается въ приходскихъ актахъ Тернопольской церкви рождество Христова.

5. Козаки подъ предводительствомъ Ивана Костки пособствуютъ Полякамъ въ войнѣ съ Волохами, а въ слѣдующемъ году въ войнѣ съ Шведами. Гаврило Кортневичь гет. Козаковъ.

6. Ипатій Потій издалъ въ польскомъ переводѣ въ Вильнѣ Antirrhesis przeciw Krzysztofowi Philaletowi y książkom iego falszu

pełnym którym napis Apokrysis (изд. 1597)*), написанную Петромъ Аркудіемъ въ латинск. языцѣ.

Даніилъ Ланчицкій издалъ въ Вильнѣ 1600 Ἀντίῤῥησις albo Apologya przeciwko Krzysztofowi Philaletowi, który niedawno wydał książki imieniem starożytney Rusi religii Greckiej przeciw książkom o Synodzie Brzeskim napisanym R. P. 1597**).

7) Hypatius Potiey episcopus de Włodimiria ad metropoliam Kijovien. transfertur a papa Clemente VIII 5 Februarii 1600. Theiner Mon. Polon. I. 274.

8) Electo Vilnensi Benedicto Wojna gratulatur pontifex Clemens VIII de regimine ecclesiae suae suscepto, commendatque Unionem Ruthenorum et Collegium in eorum commodum Vilnae erigendum. Theiner Mon. Pol. I. 275.

1601 г. стр. 11. 1) Въ томъ году Мая 5 стар. календ. въ Люблинѣ на трибуналѣ головномъ воеводства Волынского обязались дворяне Волынскіе защищати Люблинское братство отъ всякихъ бѣдъ, надѣлили его землями и скрѣпили свое сбязательство собственноручными подписями 44 лицъ — Року 1603 месеца мая 22 дня. Передъ нами депутаты суду головного трибуналу Любелского, на рокъ теперѣшній 1603, зо всихъ воеводствъ короны Польское обраными и высажоными, постановившися очевисте у суду нинешнего славные мещане Любельскіе православія греческого, шесть ихъ зъ братей, которые въ томъ року, зъ межи братства згодне порядкомъ своимъ, были за старшихъ обраными, яко фундаторы и подавцы церкве Преображенія Господня въ месте Любельскомъ меновите: Леонтей Афаносовичъ, Стефанъ Желеховскій, Трохимъ Олешковичъ, Олекшій Молмецкій, Андрей Лукѣяновичъ, Олешкій Васковичъ, сами

*) Апокрисисъ албо отповѣдь на книжны о Соборѣ Берестейскомъ именемъ Людій старожитной релѣи греческой, чрезъ Христофора Филялета врихлѣ дана 1597 въ 4 д. л. 222 л. Въ томъ предметѣ издано въ томъ году отъ Неуніатовъ: Правдивое описаніе поступку и справы собора Берестейского. Со стороны Римскихъ богослововъ писалъ Thoma a Jesu Carmalita discalceatus: De Unione Ruthenorum cum S. R. E. sub Clemente VIII. De Synodo Brestensi. De conditionibus ineundae Unionis. De ipsa communione concessa a S. sede Apostolica.

**) Сочиненіе іезуиты Скарги Obrona synoda Brzeskiego.

отъ себе и отъ всего братства показали и подали листъ, або списъ, подъ печатьми и съ подписами рукъ ясневельможныхъ ихъ милостей Константина, княжати Острозского, воеводы кіевского, маршалка земли Волынское, старосты Володимерского, княжати Григора Сангушка Кошерскаго, каштеляна Браславскаго, княжати Яхима Корецкого, воеводича Волынского, такъ тежь подъ печатми и съ подписы и иншихъ княжатъ и пановъ, обывателей воеводства Волынского, на папери, письмомъ Русскимъ писаный, на оборону тыхъ грунтовъ и домовъ, которыхъ ихъ милость прикупивши, пречесной церкви братской даровали, а меновите домъ называемый Буковскій, которого отъ Адама Бунка, стоячій на горѣ близко тоежъ церкве на Чвартку*), при гостинцу Литовскомъ и Рускомъ и зъ грунтомъ, огородомъ, будованемъ, другой домъ отъ Флоріана Сепретовского, стоячей на той же горѣ, объ межу тогожъ дому Буковского, зо всемъ будованемъ, садомъ плацомъ и огородомъ, такъ яко ся въ собе маетъ, сами ихъ милость власнымъ коштомъ своимъ купивши, часы вечными пречесной церкви дали и даровили, о чомъ ширей и достаточней тотъ поменоный листъ, печатми и подписы рукъ людей зацныхъ, обывателей воеводства Волынского, наполненый, въ собе обмовляетъ, просечи, абы до ведомости судовое принятъ и въ книги вписачъ былъ, которого судъ нынешній головній трибунальскій огледавши и для вписованя до книгъ пріймуючи, передъ собою читати казалъ, и такіе слова его суть: „Мы нижей меновапые обывателя воеводства Волынского, бачачи великое стисненіе въ кгрунтахъ церкви св Преображенія Господня, на предмѣстью Любельскомъ будучое наследуючи въ томъ продковъ своихъ, и фундаторовъ церкве тое, для примноженя хвалы Божое а снадпейшого выходзаня слугъ церковныхъ, кгрунту, ее прилеглого, прикупивши оной безпорушно и вѣчне придалисмы, затымъ и оборону вшелякую такъ кгрунтомъ, до нее належачимъ, свещенпкови и братству церковному прикладомъ продковъ нашихъ, обецалисмы и обецуемъ, а такъ

*) Церковь Св. Николая чудотворца въ Люблинѣ, по мѣстному преданію есть одна изъ древнѣйшихъ святынь въ Люблинѣ стоитъ на горѣ надъ Чеховскою. Названіе мѣстности на Чвартку, происходитъ кажется отсюда, что въ каждой седмицы день Четвертка посвященъ есть службѣ Св. Николая. Другая монастырская церковь въ Люблинѣ была основана за соизволеніемъ короля Сигисмунда III для Уніятовъ. Sierpiński Obraz m Lublina. Warszawa 1859 стр. 52.

вси посполите кождого, и предъ якій колвекъ урядъ бы кривда тоее церкве, фундованые продковъ нашихъ и насъ самыхъ принесена была, такъ священикови, кгрунтомъ, поддапымъ и братству, въ всемъ помочными быти рачили, пилне просимо. Якожъ про отлеглость отъ того местца, вси братству тутошнему, сполечне изъ священикомъ, вшелякихъ кривдъ и стисненя оное перестерегаючи и о каждой кривде собе давали знати злецилисмы. Дѣялося въ Люблине, на трибунале головномъ воеводства Волынского, року тисеча шесть сотъ первого, мееца мая пятого дня, ведлугъ старого календаря. У того листу, або спису, ихъ милости княжатъ и пановъ печатей чотырдесетъ и чотыри, а подпись рукъ въ тые слова: Константинъ Острозскій, власною рукою Григорей Сангушко Кошерскій (князь) Якимъ Корецкій (кн.) Юрей Друцкій-Горецкій, рук. влас. Юрей Кирдей-Мылскій рук. влас. Якубъ Жабокрицкій судья земскій Кремпецкій влас. рук. (кн.) Гаврило Гойскій Депутатъ Волынскій, Федоръ-Суринъ-Рудецкій, чашникъ короля его милости, на оборону сполне зо всими руку подписую. Александеръ Загоровскій депутатъ воевод Волынского. Демьянъ Павловичъ, судя кгродскій Володимерскій власною рукою. Самуелъ Горностай депутатъ воевод. Кіевского рук. влас. Василей Семашко, хоружій земли Волынское. Иванъ Хреницкій подсудокъ земли Луцкой. Юрей Овлучимскій. (Кн.) Юрей Пузина рук. влас. Марекъ Жоравницкій влас. рук. Лавринъ Древинскій. Яродей Гойскій рук. Иванъ Яковицкій рук. влас (кн.) Янъ Курцевичъ Булыга, подстаростей Черкавскій рук. (кн.) Юрей Чарторійскій рук. влас Александеръ Хреницкій ловчій земли Волынское. Фридрихъ Тишкевичъ зъ Логойска рук. влас. Захаріашъ Ставецкій рук. влас. Богданъ Шумипскій подсудокъ земли Брескоe рук. влас. Миколай Ярмолинскій рук. влас. Григорей Кольмовскій рук влас. Андрей Загоровскій. Матѳей Немвричъ судичъ земскій Кіевскій. Демьянъ Павловичъ судья кгродскій Володимерскій влас. рук. Прокопъ Павловичъ, Иванъ Мелешко. Федоръ Балабанъ Андрей Гулевичъ. Михайло Янушевичъ Гулевичъ Миколай Еловицкій. Адамъ Болобанъ. (Кн.) Григорей Четвертинскій рук. влас. Иванъ Микулинскій писарь земскій Браславскій рук. Прокопъ Хреницкій (кн.) Павелъ Друцкій-Любецкій рук. влас. Шимонъ Павловичъ. Юрей Гулевичъ. Мартинъ Бутовичъ. Михаило Гулевичъ-Воютинскій писарь земскій Луцкій. Политанъ Чеконскій-Даниекевичъ — Которій то листъ або списъ, ихъ милости княжатъ и пановъ, на папери писа-

ный, за просьбою пречечоныхъ особъ, тотъ листъ подаваючихъ, у весь съ початку ажь до конца до книгъ справъ головныхъ трибуналскихъ воеводства Волынского есть уписанъ.

Книги трибунала Люблинского воеводства Волынского 1603 г. справа 530, въ главномъ архивѣ царства Польского. — Архивъ южнозап. Россіи Кіевъ 1861 часть II. томъ I стр. 35. Такимъ образомъ русское дворянство вступая въ церковную ассоціацію, старалось соединенными силами спростати латинопольской пропагандѣ старающейся латинизаціею русского дворянства тое отнародовляти и для дотацій своихъ костеловъ и кляшторовъ пріобрѣтати. Русскому дворянство лежало на сердцѣ такъ важный пунктъ на погранічіи Руси, якимъ былъ городъ Люблинъ удержати, чтобы тамже пріѣжающая Русь до головного трибуналу имѣла гдѣ въ русскомъ обрядѣ помолитись Богу.

2) Papa Clemens VIII regi Poloniae de Joannis Pac palatini Mipscensis ad ecclesiam ab haeresi reditu, deque ejus Romane peregrinatione scribit, et eundem in patriam redeuntem impense commendat 17 Januarii. Theiner Mon. Pol. I. 276.

Idem Papa eidem regi et episcopo Cracoviensi Petrum Pociejum Ruthenum filium Hipatii episcopi Wladimiriensem Romae a parente relictum comendat 30 Januarii. Тамже I. 277.

Idem papa eidem regi Joannem Jansulam a Moldavia ejusque conjugem Mariam filiam Mirsae a Valachia coniuges Romae ad unitatem ecclesiae reversos et in patriam redeuntes comendat 21 Aprilis. Theiner. Тамъже.

3) Отправа Флорентійского собора Вильно 1601 (Ипат. Потѣя?).

1602 г. стр. 12. 1) Радымна выгорѣла вшитка. Львовская лѣтопись изданная мною Львовъ 1868 стр 10.

2) Въ томъ году окончилъ Ѳеодоръ Евлашевичъ Новгородскій подсудокъ свои историческо-фамилійніи записки на русскомъ языцѣ начинная съ 1546 года, которые издалъ князь Т. Любомирскій въ Варшавѣ 1860 г. подъ заглавіемъ: Pamiętniki Jewłaszewskiego Nowogrodzkiego podsędka въ переводѣ польскомъ. Собственноручная рукопись Ѳ. Евлашевича сохраняется въ бібліотецѣ графа Потоцкого въ Виляновѣ, и удостается со всѣхъ мѣръ издана быти на западорусскомъ нарѣчіи подлинника, которого новомодный переводъ польскій лишилъ его древняго изложенія-колорита.

3) Papa Clemens VIII episcopo Vilnensi mandat, ut detractoribus et impugnatoribus Calendarii Gregorii viriliter se opponat. 20 Aprilis. Theiner Mon. Pol. I. 278.

4) О образѣхъ, о крестѣ о хвалѣ Божіей и о молитвѣ святыхъ и о инныхъ артикулахъ вѣры, единое правдивое церкве Христовы Вильно въ 12 д л. около 100 л.

1603 г. стр. 16. 1) На Руси нашей перебывало много греческихъ и южно-словенскихъ святителей, и пріѣхавши сюда за милостинею или оставивши свое отечество остающееся подъ тяжкимъ турецкимъ игомъ прожилали въ русскихъ монастыряхъ. Такъ митрополитъ Бѣлградскій Лука сидѣлъ нѣсколько лѣтъ въ Степанскомъ Монастыри на Волыни надъ р. Горинею, водворенный сюда княземъ Константиномъ Константиновичемъ 1599 года. По немъ въ 1603 году поступилъ въ Степанскій монастырь Іеремія митр. Пелагонскій. Въ 1606 году былъ здѣсь настоятелемъ снова епископъ, не названный по имени, можетъ быти, тотъ самый Мукачевскій владика, который находился въ Степанскомъ монастырѣ 1610 года. М. Максимовичъ (Кіевлян. III. 49) догадуется, не одноли то лице съ епископомъ Амфилохіемъ? Или же то былъ другій владика изъ Руси Закарпатской. Въ 1663 году Даніилъ митрополитъ Варненскій отлученъ отъ церкви перебывалъ въ городѣ Лисянцѣ и поставляялъ тамже священниковъ. См. подъ 1668 и 1681 г. Въ Лукомѣ городку полка Лубенского перебывалъ въ 1662 году странствующій Митрополитъ Язскій (Ясскій) Пансій Вакаридъ, упросилъ попаду сего городка и гражданъ у Юрья Хмельниченка. См. Величка Лѣт. II стр. 22.

2) Король Сигизмундъ III грамотою отъ 12 Февраля 1603 г. сопзволяетъ Станиславу Жолковскому изъ села основати городъ Жолковъ, сравнивая его съ городами Замостье и Шарогородъ. Въ 1648 г. была Жолковъ уже укрѣплена и окупилась отъ взятія ся Козаками. На поблизкомъ возгорью Горай, построилъ себѣ король Іоаннъ Собеский палатку, гдѣ часто перебывалъ. Король Іоаннъ III основалъ здѣсь 1677 г. de nowa radice коллегіату. Тотъ король сопзволилъ призваннымъ сюда монахамъ чину Св. Василія 1682, на мѣсто старой приходской церкви Рождества Христова собирати жертвы на созданіе новой церкви. Въ 1753 году князь Михаилъ Радивилъ воевода Виленскій вознесъ упомянутый монастырь на степень Архимандріи, и записалъ дся ней на имѣніи своемъ Глинску 20.000 з. п.

3) Константинъ Корнякт записалъ на Ставропигіальную Церковь 400 зол. на селѣ Збоискахъ, одну половину сей сумы на церковь Св. Онуфрія. Духовная его находится въ актахъ Львовск. Магистрат. Testamentoram liber Tom I. p. 665.

Въ томъже году было повѣтрье въ Львовѣ.

4. Выроком смертельныхъ враговъ, отыде свѣта сего Иванъ Елецъ року отъ Р. Х. 1603, Ноября 11. часа 13. пожив лѣтъ 24.

Нагробная надпись въ Кіево Печерской Лаврѣ. Жена И. Елца была Христина Тышкевичевна, сестра то Яна Тишкевича, который будучи воеводою кіевскимъ по 1648 г., сильно содѣйствовалъ уже къ утѣсненью своей предковской Вѣры. Въ тойже Печерской лаврѣ погребенъ былъ знатного и давного русского рода Исидоръ Копець маршалокъ и писаръ королевскій. Тоже Симеонъ Лыко извѣстный русскій герой 1621 г. и Николай Шашкевичь хоружій Врацлавскій скончавшійся 1624 года Ноября 3.

5) Въ томъ году послѣдовало основаніе села Нова Бережница. Locatio villae Nowa Bereznica dicta et scultetiae sive Kniaziewo. Ставиславъ Жолковскій кастелянъ львовскій, полный гетманъ коронный, Рогатынскій, каменецкій, калусскій староста, объявляетъ грамотою своею изданную въ Калушѣ 14. Іюнья 1603 года, что для побольшенія доходовъ въ калускомъ старостве „uczynilem pewne postanowienie z Jurkiem Kniaziem Uhrynowskiem, Prokopem Perejem y Iwanem Sawka Uhrynowskim też kniaziem... z strony wolnego y swobodnego wsi osadzenia na surowym korzeniu w lesie na gruncie króla I. Mści... którą to wieś osadzać mają kniaziowie w lesie, powyżey wsi Uhrynowa nowego, osady tychże kniaziów przy wierzchowinie rzeki Bereźnica a przezwiskiem tegoż mieysca Bereźnica. Oznaczenie granic takie ma bydź: wzdłuż Uhrynowa nowego wziąwszy do potoka górnego, od potoka do Nowicy wierzchowiny potoka słonego, od słonca podle Nowickiey Bani, minąwszy Banią Nowicką Przysłopem wierzchiem, Strochiza (?), między potokami ku wierzchowinie Bereźnicy y do samego potoka Krasne, przytym y z potokiem przerzeczonym Petranka (пынѣ села сего имени)... упомяную грамоту затверждаетъ король Сигисмундъ III. въ Варшавѣ 18. Февраля 1609 г. на прошеніе князей или скултетовъ Юрка отца и сыновъ его Прокопа и Ивана, также Савки отца и сыновъ его Ивана и Грицка изъ села Красного.

6) Obrona S. Synodu Florenckiego powszechnego dla prawowiernej Rusi napisana, wydana od Gelasiusza Russowskiego archim. Wilen (сочинилъ Петръ Федоровичь) w Wilnio 1603. въ 4 д. л. XII. † 92 стор.

1604 г. стр. 25. Въ актахъ древняго Уневского монастыря чтется, что король Володиславъ Ягайло далъ грамоту super tutoream monasterii Unioviensis Duci Michaeli de Piasek. См. мою статью: Ист. извѣстіе о древной Уневской Архимандріи въ Пчелѣ журналѣ. Въ актахъ город. Львовск. Т. III. стр. 1012 названъ сей князь Michael Olschański cum nobili Syenkone Lopatycz de Ostalowice, которымъ поручено въ попеченіе Уневскій монастырь. Тамже пишется упомянутый князь Michael de Piński, гдѣ онъ имѣлъ свое владѣніе; слѣдовательно de Piasek есть ошибка переписчика.

8. Въ томъ году появилась первая книга изъ типографіи Ѳеодора Юркевича Болобана въ Стрятинѣ, Служебникъ (Литургиконъ) въ 4 д. л. 2. + 11 и 570 стр.: въ 1606 г. Требникъ въ 4. д. л. На томъ прекратилась по всей вѣроятности упомянутая типографія.

3. Соборное посланіе Григорія протопопа (намѣстника) львовского, священника при Благовѣщенской церквѣ со всѣми крилошанами отъ 5. Юнья 1604 года, въ которомъ жалуются на Ипатія Потея митрополита уніятского, который пріѣхавши 30. Мая въ городъ Львовъ „въ томъ великій розрухъ и розтеркъ и звады межи поспольствомъ звыклымъ въ покою жити починилъ, подводячи люди на люди и уряды такъ духовніе якъ и свѣцкіе стану, на чиненье кривдъ, саженя и винами караня изъ цеховъ витисканье, отсуженя чти, и по катедрахъ казнодѣйскихъ, якъ грубѣ быти неможетъ публикованя примушеніемъ кгвалтовнымъ до якогось новозмишленного вѣры вызнаванія, анѣ то римское анѣ нашое православное держатися... черцовъ на мясо разрѣшаетъ и самъ его уживаетъ и хлѣбомъ ринковымъ не на то учиненымъ служитъ... календарь старый неганитъ, а новый залѣпшій держати велитъ... о числу гдесь якомся учитъ... Листы до церкве кгвалтовне з незвиклой владзы своей з урядомъ мѣскимъ поприбивати розказалъ, до послушенства своего примушалъ, повѣдаючи себе быти нѣкоего велика и силна. Кролемъ паномъ нашимъ, привилеями и банѣціями его Кор. Милости страшачи грознвъ, що ся ижь снать и въ князствѣ Литовскомъ вико-

нало: то такъ съ тимъ то его жаркимъ и вересклевивымъ проще-
немъ пришолъ и о то ся ставилъ. Противко которого то таковою
правовѣрія единодушне и покорне зо всѣми священиками, шляхтами,
братствы, и всѣми православными христіаны людьми его Мил. отецъ
епископъ нашъ Львовскій Галицкій и Каменца подольского ѳархa
великого престола Константинопольскаго Гедеонъ Балабанъ за стадо
Христово, за вѣру и за законъ божій в сѣдивости своей моцне ся
заставляти рачилъ, оного всправаючи слови досить пристойными, ижь
тесто ихъ отъ церкви божой отщепенство, самыхъ ихъ себе предси
взятя, и соблаговолители ихъ, ижь указуючи то явне. ижь не для
чого иного тилко за вражливе Богу и людемъ выступки ихъ, су-
жены бывши, и ижь не могучи въ церкви святой восточной, такими
бывши, мѣсца мѣти, зъ декретовъ капонныхъ синодалне на западъ
утекли, и тамъ ихъ съ тимъ цѣло заховано, што здѣ не на себе але
на иныхъ епископовъ такъ быти Потей зезналъ, чого на доводъ
и до лѣпшого скончена справы по долгихъ розмовахъ предъ обли-
чностію его мил. пана воеводы Белзкого въ Господѣ его милости
просилъ его мил. отецъ епископъ нашъ Львовскій о певный росписъ
лемѣтацыи до пришлого сейму предъ его кор. мил., хотячися очи-
висте ставити и такъ его мил. Потей не позволилъ на сеймъ, тилко
за дворными суды хотячи на звлоку привести чого его мил. отецъ
епископъ нашъ Львовскій не позволилъ и такъ непостановивши ничъ
зачимся розыйшло. Зачимъ видячи его милость Ипатей Потѣй же
са сим рѣчи не ведлугъ мысли его повели ижь и наймешей душѣ
во своимъ довѣ непоймалъ, ядовите вшедши до фары въ середу по
пентекостѣ собравши за дзвономъ великимъ костела тамтого людей
много римского закону, при службѣ его тамъ же протопопу и всѣхъ
насъ священниковъ, братства и всѣхъ людей народу руского выкля-
тими клялъ, свички гасилъ, металъ, плювалъ иналался самъ и всѣ
его съ нимъ... при которои церемонѣи тамъ же листъ свой читалъ
и на дверехъ у церкве мѣцкой изъ урядомъ мѣцкимъ прибити
розказалъ, за чимъ заразъ и отехалъ: услышавши и прочитавши
собѣ въ Господѣ своей листы ему принесеные о Виленской звадѣ
новой за вѣрою его, штося тамъ стало, иже тамъ много забытыхъ
на плацу полетло, шапкою о столъ билъ, фрасовался и съ тимъ зе
Львова отъѣхалъ зоставуючѣ по собѣ розрухъ въ речи посполитой,
нарушеной привилеями покою мѣцкого, звады, ненависты, промоц-
ска, взгарды ижъ людъ на людъ, домъ на домъ повсталъ, тое онъ
зробивши во Львовѣ отъѣхалъ Зачимъ идутъ отъ урядовъ заказы

уживанье обходовъ, зъ доброй пріязни Руси съ Поляки окрутнеся
велика непріязнь вщела, и що затимъ идетъ, и покимъ ся тотъ по-
жаръ розширитъ и до кого пріидетъ жадно то каждын бачити
можетъ*)... Тое теды щося южъ стало до свѣдомостей ваш. мил. всѣхъ
сполечне относимъ и щося еще станетъ съ новинности уряду нашего
дати знати не занехаемъ. Просимъ теды пилне и унижоне о здро-
вую раду, о помочь и поратованя потужное, забѣгаючи конечному
злому абысте ваш. мил., що найпрудше до его корол. мил. пословъ
выправити рачили просячи о захована справъ нашихъ ведлугъ
унѣверсаловъ его кор. мил ажь до сейму. А насъ въ бѣдахъ и цер-
квей нашихъ отдавна южь будучихъ, кгдижъ не маемъ чимъ ни-
щеты ради великое справъ поправити... Въ Львовѣ при церкви сто-
лечной святого великомученика Георгія року ,ᾱχλ мѣсяца Іюня є.
Григорій священникъ Благовѣщенскій, намѣстникъ Львовскій со всѣ-
ми крылошаны." По списку находящемуся въ архивѣ Львовск. ми-
троп. капитула.

— Козаки подъ наказнымъ гетм. Иваномъ Заруцкимъ съ соеди-
няются съ Поляками пособствуя Лжедимитрію. Великорусскія
войска разоряютъ Прилуки.

4) Papa Clemens VIII regi Poloniae unionem Ruthenorum impense commendat, utque eorum Metropolita in Senatorium ordinem admittatur Monum Poloniae et Lithuaniae ed. A. Theiner Romae 1863 p. 283. Допущеніе русскихъ уніатскихъ святителей не скорѣе послѣдовало въ сенатъ якъ съ паденіемъ Рѣчи посполитой, т. е. въ время учрежденія Варшавскаго княжества, когда въ 1811 г. на Варшавскомъ соймѣ явился въ первый разъ Холмскій епископъ Фердинандъ Цѣхановскій, и митрополитъ уніатскій Ѳеодосій Ростоцкій. Въ томъ взглядѣ Ф. Цѣхановскій 9 Декабря 1811 г. произнесъ свою любопытную рѣчь въ польскомъ соймѣ предъ королемъ Фридерикомъ Августомъ. См мое сочиненіе Холмская епархія и святители ея Львовъ 1867 г. стр. 204.

5) Papa Clemens VIII Archiepiscopo Leopoliensi lat. commendat Ruthenos, ut eosdem contra molitiones Schismaticorum tueatur 20 Martii Theiner Mon Pol. I. 282.

6) Idem Papa Martino episcopo Luceoriensi Ruthenorum Unionem et ducem Ostrogiae et Palatinum Kijoviensem commendat 13 Octobris Тамъ же I. 285.

*) Такъ ясно предвидѣвано уже тогда жалкія послѣдствія насильно введенія Уніи, что въ половинѣ XVII вѣка въ самомъ дѣлѣ послѣдовало.

7) Апологія Флорентійскаго собора — Вильно въ 4-ку; приписывается Игнатію Потѣю.

1605 г. стор. 27. 1) Въ томъ году „въ середу мѣсяца Іюнія 15 дня бурмистры и радцы мѣста его корол. Милости Виленского, обое стороны римская и руская“ изъявляють „нижь пришедши до раду меского отецъ Гипатій Потѣй митрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея Росіи, владика Володимірскій и Берестескій, оказалъ есть книгу знайденную въ церквѣ Кревской, старосвицкимъ письмомъ уставнымъ словенскимъ языкомъ писаную, инъ кварто интролиговану, вельми старую, въ которой есть написанъ: Соборъ осмый Флоренцкій, и Листъ достоятлейшаго (?) отца Сикста четвертаго папы Римского писаный отъ митрополиты Кіевского Михаила и одъ архимандритовъ Печерского, Виленскаго, и отъ великихъ княжатъ и панов рускихъ року по рождествѣ Христовомъ тысяча четыриста сѣдмдесятъ шостого (1476), который листъ абы всѣмъ къ вѣдомости пришолъ, бачучи того быть потребу, его милость умыслилъ здруку на свѣтъ по словенску и полску выдати. Якобы нихто зъ противныхъ немогъ и несмѣлъ того мовити и удавати въ людехъ, жебы тотъ листъ не з тутъ помененой, вельми старой книги, але з новыхъ якихъ екземпляровъ, з друку на свѣтъ выданъ мѣлъ быти. Жадати его милость рачилъ, абы въ той книзце ихъ милость панове Бурмистрове и радцы и писари мѣстскіе руки свои подписали, и жебы оказаные тое книги на урадѣ до книгъ мѣсткихъ радецкихъ записано было.... Упомянутое письмо митроп. Михаила къ папѣ Сикету IV было напечатано мною, по двумъ спискамъ находящимся въ Римѣ, въ Львовѣ 1870.

2) Тогожь року царь Московскій (Димитръ Самозванецъ) ся явилъ и ве Львовѣ былъ и проч. См. Лѣтоп. Львовская стр. 10.

Стадницкій Станиславъ Лѣскій (изъ Лиска) старосту Перемыского забилъ (Ѳому Дорогоевского). Тамъже.

3) Король Сигизмундъ III. грамотою 24 Февраля 1605 г. сонзваляетъ Андрею Тенчинскому кастел. Вислицкому, старостѣ Городельскому основати городъ Топоровъ, такъ названному отъ герба Топоръ, которое было обведенно земляным валомъ.

4) Въ томъ году священникъ Даміанъ напечаталъ въ Дерманскомъ Монастырѣ: Листъ Мелетія патріарха Александрійского въ 4 д. л. болѣе 40 л.

5) Земныя имѣнія Вербичи, опустошены Татарами, потомъ прозваны Грановъ въ Брацлавщинѣ, продалъ кн. Ярошъ Четвертинскій (1605), Іерониму Сѣнявскому только за 3.000 зол. cum attinentiis. По кн. Четвертинскихъ образовались два большія земныя имѣнія: Немировщина доставшаяся кн. Збаражскимъ (Іоаннъ Збаражскій рожденъ изъ кн. Четвертинской) и Грановщина Сѣнявскихъ. Въ 1598 г. Животовъ принадлежащій кн. Юрью Збаражскому сталъ осѣдати селцями (wioskami). Kwiaty. Kijow 1870 стр. 294.

6) Козаки дѣлаютъ морскій набѣгъ и палятъ городъ Варну.

7. Papa Clemens VIII. Constantinum Ducem Ostrogensem palatinum Kioviensem ad unionem cum Romana eccesia amanter invitat. Romae 15 Januarii 1605. Упомянутый папа между прочимъ пишетъ: Quae tu tecum prudenter cogitas de conservanda utriusque ecclesiae dignitate, ea nos quoque cogitavimus antea, ritusque et caeremonias, quas colitis, integras vobis reservavimus, et quaecumque pertinent ad vestram existimationem propagandam, etiam nunc volumus omnia aeque ac tu ac tui, Tuae duntaxat Nobilitatis desideratur consensus. Patriarchas quod constitueris aggredi Antiochenum et Constantinopolitanum, nec facile nec brevi in nostram illos deduces sententiam: operosa res est et longissimi temporis, quae aetas iam ingravescens non admodum abundat. Atqui si placet experiri, quod te assequi posse non diffidis, Principis viri experiamur, exemplo ad quod homines ingenium et mores facile accomodant, hoc est tui. Tu illis facem profer ad concordiam, tu illis, Deo juvante viam ostende, per quam ambulant, te ipso prius sanctae hnic Sedi plane addicto, dedito, dicato. Id tu te cum si reputas, facis, quod virum pium decet: sed tu interim in Sacrosanctae Romanae ecclesiae communis matris advola gremium, et nostrum tui ad nos adventus incredibile desiderium leni perceleri properatione. Nos jam nunc (si pateris) Tuae occurimus Nobilitati tuisque, quos tecum dcturs es, exercitum magnum valde bonorum piorumque hominum, quos omnes sanctae huic sedi perpetuum decus atque ornamentum ubi addideris, tuae eximiae pietatis charitatisque memoriam cum omni posteritate adaequaveris. Carissimi in Christo filii nostri Sigismundi regis ad rem christianam juvandam omnia cum referuntur consilia, non dubitamus illum tum sua sponte, tum nostro hortatu facturum quidquid publicis conducet rationibus. Tu quam tuis in literis profiteris palam, in nos benevolam, in sanctam Unionem propensam voluntatem retine,

et quam habes animo, jam conceptam sententiam prome, ut et Tuae Nobilitatis et clarissimae familiae tuae nomen verâ immortaite illustretur, et nos primarii viri amici opera tantam amplitudinis accessionem S. sedi apostolicae nostro tempore adjunctam, una cum coelestibus divinisque choris gaudeamus, triumphemusque in omni vita. Monum. Polon. et Lith. ed. A. Theiner III p. 286.

8) Poselstwo Metropolity Misaela do pap. Syxta IV. z r. 1476. Wilno 1605. См. мое изданіе.

9) Листъ Мелетія патр. къ Ипатію Поцѣю, переводъ греч. Іовомъ Борецкимъ. — Дермань. 4-ку около 40 л.

1606 г. стр. 29. 1) Гедеонъ Балабанъ епископомъ Львовскій, Экзархъ патр. на свой счетъ и своего племянника Ѳеодора Балабана открылъ въ Стратинѣ типографію и при ней училище. Издалъ здѣсь Служебникъ 1604 г. и Требникъ въ 1606 г., получивши отъ патр. Александрійскаго греческій служебникъ и требникъ, послѣдній свѣреный съ древними списками Св. горы Аѳонской. Въ Крылосѣ издалъ Евангеліе учительное въ 1606 г. Его стараніемъ были переведены съ греческаго сочиненія Златоустаго: о священствѣ и Бесѣды на Дѣянія, напечатаны по смерти его, первое въ Львовѣ 1614 г., второе въ Кіевѣ 1624 г. Гедеону Балабану епископу Львовскому неизвѣстный по имени сочинитель посвятилъ свой Путникъ о градѣ Іерусалимѣ, напечатанный мною въ Львовѣ 1872. Стратинская типографія послѣ 1607 г. была куплена для Печерской Лавры архимандритомъ ея Елисеемъ Плетенецкимъ.

2) Въ томъ году купилъ Исаія Балабанъ игуменъ Уневского монастыря типографію отъ Львовскаго консула (радцы) Андрея Мондровича. Д. Зубрицкого крон. Львова стр. 234. Закупленный типографскій станокъ былъ употребленъ Балабанами въ типографіи Крылоской (подъ Галичемъ) гдѣ въ 1606 году издано Евангеліе учительное, или въ Стратинѣ, гдѣ Ѳеодоръ Юрьевичъ Болобанъ напечаталъ 1604 года Служебникъ (Литургиконъ), ибо изъ Уневской типографіи появляется первае книга въ 1670 году: Выкладъ о церкви и церковныхъ рѣчахъ, о службѣ Божой и о вечерни, въ 4 д. л. л. 25 и 13.

3) Около 1606 года сочинилъ неизвѣстный по имени священникъ Львовскаго Ставропигійскаго братства: Перестороги. Причину скрыванія своего имени предъ польскою публикою пода-

етъ; утверждая: „кто противъ васъ пишетъ, и не смѣетъ жаденъ своего имени въ книжкахъ своихъ написати, абы его не поткала (не настигла) бѣда, якъ Стефана попа, которого въ Луцкой рѣцѣ утоплено, ижь противъ васъ стояти обѣщался и оповѣдался. По той причинѣ русскіи писатели утаивали свои имена и подписывались псевдонимами: Христофоръ Филалетъ, Ѳеофиль Ортологъ, клирикъ Острожскій, Евсевіи Пименъ, и проч. Тая перестрога — сочиненіе историко-догматическое объ Уніи, писанное очевидцемъ Берестскаго собора и Варшавскаго сойма, она напечатана въ IV т Акт. Запад. Рос. Н. 149. Сочинитель былъ современникомъ славныхъ учителей Львовской школы Стефана Зизаніи и Кирилла Лукаря, которыхъ митроп. Михаилъ въ своимъ письмѣ 1591 года благословитъ яко способныхъ учителей Львовской братской школы. Акт Зап. Рос. IV. N. 27. Стефанъ Зизанія отправился въ Вильну, гдѣ издалъ: книжицу на Римскій костелъ. Король приказалъ магистрату выгнати Стефана изъ Вильны и впредь не пускати. Акт. Зап. Рос. IV N. 142. 144. 146. Впрочемъ не только гонено русскихъ писателей стоявшихъ въ оборонѣ своей вѣры и народности, но также забырано русскія книги и письменныя памятники для тихже уничтоженія, о чемъ сочинитель Перестороги пишетъ: „книги забрано, яко то на око обачитъ: у самомъ Краковѣ корунномъ и въ костелахъ Рамскихъ (іезуитскихъ и доминиканскихъ) полно того;*) книгъ словенскихъ велицкими склепами знайдешъ замкненныхъ, которыхъ на свѣтъ не выпускаютъ; такъже есть и во Львовѣ у миховъ Доминикановъ склепъ великихъ книгъ нашихъ Словенскихъ учительскихъ, до купы знесенныхъ по збуреню и осягненью паньства Руского. И такъ то велми много зашкодило панству Рускому, же не могли школъ и наукъ посполитыхъ розширяти, и оныхъ не фундовано... Читаючи кроники польскіе знайдешъ о томъ достаточнѣ, якъ Поляци Рускіе паньства пообсѣдали, попріятелившися зъ ними, и, царскіе цурки (дочери) свои за Русиновъ давши, черезъ нихъ свои обычаѣ оздобные и науки укоренили, такъ, ижь Русь посполитовавшися зъ ними, позавидѣли ихъ обычаемъ, ихъ мовѣ и наукахъ, и, не маючи

*) Обращаемъ вниманіе на тое важное обстоятельство, что изъ многочисленныхъ словенскихъ церковныхъ книгъ печатанныхъ съ концемъ XV вѣка въ Краковѣ до сихъ поръ ни одна не сохранилась въ польскихъ библютекахъ, только на сѣверной Руси.

своихъ наукъ, у науки Римскіе своѣ дѣти давати почали: которые зъ науками и вѣры ихъ навыкли, и такъ помалу-малу науками своими все паньство Руское до вѣры Римской привели, ижь потомкове княжатъ русскихъ зъ вѣры православной на Римскую выкрестилися, и назыска и и имена собѣ поотмѣняли, якобы николи не знался быти потомками благочестивыхъ прародителей своихъ*). А за тымъ православіе Греческое озимнѣло и у взгорду пришло и, во заведбаніе: бо тежь зацныхъ становъ особы, погордѣвши своимъ православіемъ, до врядовъ духовныхъ приходити перестали, але леданкого на нихъ вставляли, къ воли только самому поеполитому человѣкови. За чимъ наступовали на столицѣ митрополитове и епископове неискусные, не такіе, якіе и сперва бывали.“ На конецъ надо замѣтити, что сами Русскіе, хотя ученыи люди, восхищены чрезмѣрною религійною ревностью уничтожали огнемъ русскіи письменныи памятники. Такъ пишетъ Яковъ Суша епископъ Холмскій на похвалу М Смотрицкому въ біографіи его, что онъ: cistas duabas longas orgiis, librisque refertas, sedulo revidit, et qui heresim aut schisma redolerent, vernae fornacium custodi, decem florenis polonicis, seu testonibus assignatis tradidit abolendos; qui fideliter mandatis parens, triduo illis fornacem cubiculi ipsius calefecit.

4) Papa Paulus V Cancellarium M. D. Lithuaniae laudet, quod Metropolitam Ruthenorum contra molitiones Schismaticorum defendat, 9 Junii. Theiner Mon. Pol. I. 293.

5) Казаки съ гетм. Петромъ Кунашевичемъ наѣжаютъ Болгарію и беруть городъ Варну. Заруцкій розбилъ Русскія войска подъ Путивлемъ. Зборовскій гетманъ Козаковъ

O przywileiach i dowodach które S. Unie zalecaią i potwierdzaią. Wilno 1606. (Ипатія Потѣя).

1607 г. стр. 32. 1) По кончинѣ Гедеона Болобана епископа Львовского завладѣлъ насиліемъ Ісаія Балабанъ коадюторъ покойного епископа и архимандритъ Уневскій Святоюрскою соборно церковію и епископскою палатою. Упомянутый Исаія былъ сыновцемъ покойного Гедеона епископа, который его, въ мірѣ названного Іоною, за своей жизни постригъ въ монахи, сдѣлалъ Уневскимъ архимандритою, и за соизволеніемъ королевскимъ своимъ коадюто-

*) Такъ въ нынѣ врѣмія еще стыдясь русского выговора имени своихъ предковъ русскіи дворяны: Богданы, Дяковскій, Сопиги пишутся Bochdany, Dziekowscy, Sapiehy и проч.

ромъ. Уже за жизни Гедеона епископа воспротивилось тому Львовское Ставропигіальное братство и по долгой тяжбѣ въ 1602 г., согласились спорящіи стороны, чтобы Балобаны отказались отъ наслѣдственного права на Львовскую епископію, и чтобы кандидаты на тую же свободнымъ голосованьемъ избирались; для того теперь такъ духовенство якъ Львовская Ставропигія запротестовали до актъ городскихъ, что никогда не признаютъ Ісаю Балабана епископомъ, хотя за нимъ былъ князь Острожскій. Такими церковными смутами вздумалъ теперь латинскій Львовскій архіепископъ Іоаннъ Замойскій воспользоватися, чтобы добитись прежнего права номинованія намѣстниковъ Митрополитальныхъ Галицкихъ, а теперь Львовскимъ епископовъ, и когда духовенство и Ставропигіальное братство избрало Евстафія Тысаровского, тогда и онъ архіепископъ тогоже королю предложилъ. Король чтобы вліяніе архіепископа на избираніе русскихъ епископовъ скрѣпити не уважая на тое обстоятельство, что уже издалъ былъ Исаіи привилей на Львовского епископа, другимъ привилеемъ отъ 31 Октября 1607 затвердилъ Евстафія Тысаровского, который по стригши подъ именемъ Іеремія вступилъ на Львовскій епископскій престолъ. Крон. Ставр. 94—97.

2) Инструкція Волынского дворянства посламъ, отправленнымъ на Варшавскій сеймъ, бывшій въ 1607 году. Постановленіе воеводствъ Кіевского и Волынского объ уничтоженіи Уніи и возстановленіи православной религіи въ прежнемъ ея видѣ, о лишеніи Уніатскихъ Митрополита и епископовъ духовной власти и о дозволеніи дворянству избрати новыхъ іерарховъ. Просьбы дворянъ Волынскихъ о возвращеніи неуніатскимъ монастырямъ церковныхъ имѣній, розданныхъ уніатскими епископами частнымъ лицамъ и объ учрежденіи семинарій для образованія православнаго духовенства и проч. 1607 Марта 27. Тую инструкцію писану на польскомъ языцѣ подписали: Janusz z Ostroga Zasławsky woiewoda Wołynski ręką swą. Krzysztoph Zbarasky. Konstanty z Ostroga Zasławsky. Krzysztof Palucky Podczaszy Wołynsky. Янушъ Жабокрицкій судія земскій Кременецкій. Андрей Боговитинъ, стольникъ Волынскій. Andrzey Zabarowsky. Bohusz Horain, Podsędek, Krzemieniecky ręką. Lawrenti Drzewinski cześnik Wołyński. Iwan Jakowicki. Jan Jelowicz Malinsky sekretarz Jego król. Mości. Jan Bohowityn H P. Миколай Хряницкій. Hrehorey Uszak Kulikowsky. Иванъ Сербиновичъ Кобецкій. Politan Czekonsky Danilewicz. Alexander Chrynicky Łowczy Wołynsky marszałek tego

sevnikin. Къ тому сойму избраными послами были: Князь Януш изъ Збаража Порыцкій, староста Иберполскій, Іоаннъ Харлинскій подкоморій Луцкій, Адамъ Пр[illegible]иновскій подкоморій Володимірскій, князь Андрей Кизика, Іоаннъ Лагодовскій, Михаилъ Хрипицкій, книга гродская Луцкая 1607 листъ 388. Архивѣ южнозап., Россіи. Часть II Томъ I стр. 86.

3) Того и слѣдующего года описуетъ лѣтоп. Львовская стр. 41 бурды (схватки) Стадницкого изъ Ланцута

4) Въ томъ году издано въ типографіи Острожской, Лекарство на оспалый умыслъ, въ старословенскомъ языцѣ вмѣстѣ съ переводомъ на бѣлорусское нарѣчіе въ 4 дл. 183 лис., въ 1612 г. издано Часословъ повелѣніемъ князя Януша Острожского, и такъ сприкращеніемъ сего княжеского рода уничтожено и типографію, въ которой недокончено печатаніе Книги Никона Черногорца, безъ выхода, около 1640 (?) года въ листъ 96 л. Быти может что упомянутая книга печатана шрифтомъ Острожскимъ, но гдѣто въ другомъ мѣстѣ.

5) Въ томъ году Февр. 3 издалъ въ Львовѣ Ісаія Балабанъ архимандритъ Уневскій и нареченый епископъ Львовскій свое посланіе къ духовенству и мірянамъ съ обѣщаніемъ исполняти добросовѣстно святительскія обязанности. Напечатано мною въ актахъ южно-зап. Руси Львовъ 1868 стр. 8.

На соборѣ областномъ въ Петриковѣ 8 – 10 Октября 1607 касательно Уніи постановлено: De unione Ruthenorum rit. graeci cum ecclesia romana promovenda — Monet (соборъ лат. святителей) ut hoc negotium S. unionis omni favore prosequantur, promoveant tueantur. См. Concilium provin regni Poloniae. Petricoviae 1607. Cracoviae 1609.

6) Papa Paulus V regi Poloniae patres Societatis Jesu commendat (19 Maja), qui quoti die experimus salutarem eorum operam in procuranda Dei gloria et animarum salute" особенно на Руси Theiner Mon. Pol. I. 295.

Idem papa Georgio duci in Visniovec de sua schismate ad ecclesiam catholicam conversione gratulatur commendat que patres Ordinis S. Dominici 6 Novembris. Theiner Mon. Pol. I 296. О Доминиканахъ также чтется: Quare libentissime concessimus Tibi quidquid pro amplificatione religiosae familiae fratrum Praedicatorum Leopoliensium Ordinis S. Dominici hac de causa a nobis postulasti, mandavimusque eius-

dem Ordinis Praedicatorum Superiori ut quem ad modum magis expediat facultatem aedificandae novae ecclesiae atque Monasterii concedat: Тамъ же 296. Кн. Юрій Вишневецкій принявъ лат. обрядъ первый въ своемъ родѣ, построилъ Доминиканамъ кляшторъ въ Бускѣ 1608 и село Держовъ записалъ, тоже въ Залозцахъ. Въ Луцкѣ далъ землю на коллегіумъ Іезуитамъ.

7) Король Сигисмундъ III грам. въ Варшавѣ изд. 18 Іюня затверждаетъ свободы для уніат. церкви. Козаки пособствуютъ тому же королю при осадѣ Смоленска, и опустошаютъ Очаковъ и Оръ въ Крымѣ.

8) Harmonia abo konkordancia.. cerkwi orientalney z kościołem rzymskim Wilno 1607 (Ипатія Потѣя). Тоже по русски Вильно 1608 года. Herezia, ignorancie bractwa Wileńskiego Zmartwychwstały Nalewajko Wilno

1608 г. стр. 33. Въ томъ году 22 Января издалъ въ Львовѣ Евстафій Тысаровскій епископъ Львовскій свое посланіе къ духовенству и мірянамъ съ обѣщаніемъ исполняти добросовѣстно святительскія обязанности и непарушимо сохраняти всѣ права и привилегіи, данныя патріархами и королями польскими духовенству и мірянамъ, и въ томъ числѣ право избиранія епископовъ. Напечат. мною въ актахъ южнозап. Руси. стр. 17 N. IV. Правомъ избранія Львовскаго епископа пользовалась Львовская Стакропигія еще за Австрійскаго правительства, предкладая по кончинѣ епископа Петра Бѣлянского (1798) чрезъ руки перемышельского епископа Антонія Ангеловича его Величеству императору, яко кандидатовъ на Львовскую епископію собою избранныхъ: Николая Скородынского, Іоанна Горбачевского и Игнатія Витошинского.

2) Papa Paulus V metropolitam Hypatium de adversitatibus pro fide perpessis consolatur 6 Januarii. Theiner Mon. Pol. I. 297

3) Episcopus Vilnensis Benedictus Wojna Unionem Ruthenorum et Petrum Arendium presbyterum graecum pontifici Paulo VIII impense commendat. Тамъ же I. 298.

4) Тимоѳей Высоцкій мечникъ земли Волынской жалованною грамотою изданною въ Луцку 1608 года 18 Сентября записуетъ Святониколаевской церквѣ въ Львовѣ земное имѣніе, которое польскій король Стефанъ," отъ столу своего отлучивши брату моему рожденому небожчику пану Яхиму, Высоцкому, секретарови и писа-

реи своему за годные и вѣрные послуги его вечнымъ правомъ ему самому и потомкомъ его дати рачилъ“ грамотою издан. въ Вильнѣ 30 Мая 1579. Яко свидѣтели и пріятели Тимоѳеи Высоцкого, на жалованной грамотѣ его подписались панъ Станиславъ Прокшиць Каштеляна писарь городскій Володимірскій, панъ Янъ Вонсикъ (Wąsik), Панъ Михаило Линевскій. Литерат. Сборникъ Львовъ 1870 отр. 98.

5) Польскій поетъ Мартинъ Пашковскій, въ сочиненіи своемъ: Ukraina od Tatar utrapiona, пишетъ что около его временъ (1608) Татары на Украину 40 разъ вторгнули и опустошали страну и плѣняли народъ.

6) *Αντιγραφη* albo opowiedz Захарія Копыстенского Вильно 1608 (противъ гармоніи).

7) Гармонія, альбо согласіе вѣры сакраменътовъ и церемоней святое Восточъное церъкви с костеломъ Римскимъ — на бѣлорускомъ и польскомъ языкахъ. Вильно въ 4 ку 58 л.

Ѳеѳесъ, сирѣчь извѣстны предложенія отъ ученія ево о Таинахъ церковныхъ, которыя защищалъ Вельяминъ Рутскій въ 1608 г. на публичномъ диспутѣ въ Виленскомъ Троицкомъ монастырѣ.

Діалогъ албо розмова о православной и правдивой вѣрѣ — объ выше приведены книги безъ означенія мѣста и года изданія.

1609 г. стр. 35. 1) Roku Panskiego 1609 Augusta 11 dnia, z naprawy Schismatykow Nowo Cerkwianów Wilenskich, Lotr ieden, łayduk chcąc zabic oyca Hipatya Pocieia Mitropolita Kiewskiego, zdradziecko szablą przeciął sutannę y koszulę, a szyi nie obraził. Tymże ciosem uciął od ręki lewey dwa palca y z pierścieniem. A iego Pan Bóg, za przyczyną Panny Naswiętszey cudownie od nagłey śmierci uchował. Te tedy tabliczkę y z pierścieniem ociętym, na pamiątkę tu na obrazie Panny Naswiętszey ku ćći zostawił. Castigans castigavit me dominus et morti non tradidit me Psal. Напись на серебряной таблицѣ находящейся на чудотворн. Иконѣ Пресв. Богородицы въ церкви Св. Троицы въ Вильнѣ гдѣ тое нападеніе на И. Потѣя на мѣсткомъ рынку сбылось. См. Jedność święta cerkwi wschodniey y zachodniey (Wilno) 1632 стр. 46.

2) Козаки съ княземъ Іоанномъ Романомъ Рожинскимъ идутъ противо сѣверской Руси. Круковщина.

3) Въ томъ году издано въ Вильнѣ: Relacia i uważanie postępków niektórych około ruskich cerkwie Wileńskich.

1610 г. стр. 38. 1) Макс. Рылло епископъ Перем. пишетъ въ своемъ памятникѣ: Anno 1751 Febr. 10 abscessi in Premisliam. Diebus residentiae mea in Dubiecko solebam cum filiis illustris: castellani (Krasicki) presoepe commorari. Unum ex illis indolis optimae puerum vocitatum Xaverium ruthenicae didici legere, ita ut cum summo parentum stupore, et magna mihi obligatione (si quidem parentes desiderarunt unum ex filiis educare in ruthenismo, forsitan in Moschovitica alias skoropis lingua (?) multa habent documenta, ut narrarunt ipsi parentes) multum intra biduum profecit. Illustrissima castellana appromisit huic suo filio praeceptorem ruthenicum vulgo Dziak praeficere ut melius ruthenismum addisceret.

2) Въ томъ году 8 Апрѣля скончался князь Іоаннъ Романъ (Нариmунтовичъ) Ружинскій, погребенъ въ Доминиканскомъ костелѣ въ Кіевѣ ибо онъ первый и послѣдній въ своемъ родѣ принялъ латинское вѣроисповѣданіе, и пособствовалъ Лжедимитрія къ занятію города Москвы, но съ пришествіемъ подъ Москву польского короля оставилъ тогоже. См. Kobierzynski Histor. Vladislai p. 232. Рожинскіе или Ружинскіе князя получили свое названіе отъ городка Ружинъ Кіевской губерніи Сквирского уѣзда. Въ 1591 г. король Сигисмундъ надѣлилъ князю Николаю Ружинскому земныя имѣнія на Украинѣ гдѣ нынѣ Романовка. Ружинскіе закупили имѣнія Котелянскіе въ Кіевской области, они прозвали таки же Щорбовъ, Новымъ Ружиномъ. Родъ князья Евстафія Ружинского чтется вписанъ въ Синодикѣ Кіевопечерской Лавры, а въ Львовскомъ Ставропигіальномъ помяникѣ названъ кн. Кирїакъ Ружинскій ктиторомъ и патрономъ Львовской Успенской церкви. Протестація о гоненіяхъ русскихъ жителей въ городѣ Львовѣ занесенная князьями Ружинскимъ и Вишневецкимъ, на латинскомъ языцѣ чтется: Russica Monum. Supplem.

3) Побѣда Поляковъ подъ Клюшиномъ. Татаре опустошаютъ Украину — Горностай огнемъ разоряетъ Черниговъ. Война Переяславская. Григорій Тискиневичъ гетм Козаковъ.

4) Въ томъ году издалъ М. Смотрицкій подъ именемъ Ѳеофила Ортолога: *Θρῆνον* т. е. плачь восточной церкви на отступленіе нѣкоторыхъ отъ древнаго греческаго исповѣданія и отъ повиновенія

патріархѣ Константинопольскому 1596. Тое же сочиненіе издано потомъ въ Вильнѣ 1610 года на польскомъ языцѣ: *Θρῆνον* czyli lament jedyney ś. powszechney apostolskiey wschodniey cerkwie z obiaśnieniem dogmat wiary, pierwey z greckiego na słowieński, a teraz z słowieńskiego na polski przełożony, przez Theofila Orthologa. Wilno 1610 in 4. М. Смотрицкій оставаясь еще при греческовосточномъ вѣроисповѣданіи въ той способъ возываетъ (стр. 15) къ оступившимъ отъ упомянутого вѣроисповѣданія а потомъ отъ русской народности русской народности русскимъ княжескимъ и дворянскимъ родамъ: Gdzie teraz nieoszacowany on kamuszek (каменецъ), iako Lampa lśniąca się Carbunculus, którego m ia (церковь восточная) między innemi perłami, iako słońce między gwiazdami w koronie głowy mey nośiła, Dom Xiążąt Ostrozskich, który blaskiem świątłości starożytney wiary swoiey przed innemi świecił. Gdzie i insze drogie y rownie nieoszacowane teyże korony kamyki, zacne Ruskich książąt domy, nieocenione Szaphiry, y bezcenne Diamenty, Książęta Słuccy, Zasławscy, Zbarazscy Wiśniewieccy, Sanguszkowie, Czartoryscy, Pronscy, Rużeńscy, Sołomireczcy, Hołowczyńscy, Kroszyńscy, Masalscy, Horscy, Sokolińscy, Łukomscy, Puzynowie, i inne bez liczby, których poiedynkiem wyliczać, rzeczby długa była. Gdzie przytych y drugie nieoszacowane moie kleynoty. Rodowite (mówże) sławne, wielkomyślne, silne y dawne, po wszemi swiecie w dobrey sławie, potężności y męstwie słynącego narodu Rosieyskiego. Domy Chodkiewiczowie, Hlebowiczowie, Kiszkowie, Sapiehowie, Dorohostayscy, Woynowie, Wołowiczowie, Zienowiczowie, Pacowie, Chaleccy, Tyszkiewiczowie, Korsakowie, Chrebtowiczowie, Tryzny, Hornostaiowie, Bokiiowie, Myszkowie, Hoscy, Siemaszkowie, Hulewiczowie, Jarmolińscy, Czołhańscy, Kalinowscy, Kyrdeiowie, Zahorowscy, Meleszkowie, Bohowitinowie, Pawłowiczowie, Sosnowscy, Skumienowie, Pocieiowie, y drugie. Nie wspominam tu szerokiey w granicach Rosieyskiey ziemi, Księstwo y Powiatów, kosztowney oney szaty moiey niepoliczonemi perły, y różney farby kamykami upstrzoney, którą sięia ustawicznie zdobiła. Atoliście mię złoczyncy z tak ozdobney szaty złupili, y nad nędznem ciałem moiem z któregoście wyszli, naśmiewiskiem i urąganiem się pastwicie; aleć przekięty wszelky który na wzgardę nagość Matki swey odkrywa, przeklęci i wy, którzy się z nagości mey naśmiewacie i cieszycie. М. Смотрицкій встревоженный отступничествомъ большихъ русскихъ вельможъ думалъ, что великій народъ русскій, безъ дворянства загибнетъ. Иного мнѣнія былъ уже Вареоломей Папроцкій (Panosza Krakow 1575), который справедливо

осуждая доблести русского народа, хотя пониженаго подъ владѣніемъ польскимъ написалъ тіи слѣдующія пророческія слова: „Слава того народа (русского) роспространена всюду и останется за ними въ вѣки вѣчныи, хотя бы Польща и погибла! См. слово 1874 N. 46.

5) Θρῆνον т. е. плачь Восточныя церкви на отступленіе нѣкоторыхъ отъ древняго греческаго исповѣданія и отъ повиновенія патр. Константинопольскому — Мелетія Смотрицкого. Вильно въ 4-ку. Тоже издано и на польскомъ языцѣ тамже.

1611 г. стр. 40. 1) Въ Мостискахъ (повѣтовый городъ въ Перемышельской епархіи) поставлено церковь, которой тамъ нѣкгди не было; бо не вольно было. Лѣтоп. Львовская стр. 211.

Король Сигисмундъ III грамотою съ 1611 г. сонзволяетъ Іоанну Свощовскому писару земскому Львовскому село Залѣсье перестроити на городъ Яновъ, гдѣ онъ 1614 г. построилъ костелъ гдѣ упокопваются мощи Констанціи изъ Черторыскихъ Понятовской каштеланши краков. матери Короля Станислава Августа упокопившейся 1759 г. 27 Октября въ селѣ Малчицяхъ.

2) Въ томъ году издано въ Евью въ типографіи Виленского братства Св. Духа, Псалтирь съ Новымъ Завѣтомъ въ 4 д. л. Въ 1612 г. издано Діоптру въ 4 д. л. Часословъ въ 4 д. л. Въ 1613 Анеологіонъ въ 16 д. л. Въ 1615 Казанье на Преображеніе Господне и на Успеніе Богоматери въ 4 д. л. 50 лис. Въ 1616 Евангеліе учительное въ листъ. Въ 1618 Кіновіонъ въ 12 д. л. 65 лис. Въ 1619 Граматика Славянская сочин. Мелетіемъ Смотрицкимъ въ 8 д. л. 248 лис. Въ 1637 г. Полууставъ въ 16 д. л. трудолюбіемъ иноковъ обители Сош. Св. Духа. Въ 1638 г. Псалтирь въ 16 д. л. въ типографіи Ставроп. братства при Храмѣ Сошествія св. Духа. Въ 1638 г. Псалтирь съ Возслѣдованіемъ. Въ 1642 г. Ирмолой 12 д. л. 1 + 166 лис. Въ 1646 г. Полууставъ въ листъ 5 + 222 листовъ.

3) Episcopi Vladislaviensis et Plocensis cardinalem Burghesium de Smolensko expugnato certiorem reddunt 27 Julii Paciazii.— Между прочимъ пишутъ: Domitis enim gentibus illis multitudine innumerabilibus, feritate et superstitione barbaris, ac ad cultiorem vitam et ecclesiae S. Maiestatem venerandam adductis, plurimum Christianae reipublicae praesidii accesserit. Theiner Mon. Pol. I 346. Papa Paulus V regi Poloniae de Smolensko recuperato gratulatur. Папа надѣется

отъ сюда propagationem catholicae religionis, quam ex amplificatione regni (пишетъ онъ) tui nobis pollicemur, utilitas reipublicae Polonae nobis tantopere dilectae — Romae X Calend. Augusti. Тотъ же Папа 27 Augusti Regem Poloniae hortatur ut in proximis comitiis rei catholicae et unioni Ruthenorum provehendis incumbere, atque apud Moscos catholicam fidem fovere velit. Тамъ же.

4) Въ городѣ Львовѣ господствовало повѣтрье.

5) Татары плѣнили Острожокъ. Кунашевичъ моремъ идетъ въ Крымъ, беретъ Кафу, палитъ предмѣстья Козлова и отнимаетъ Христіанскихъ плѣнниковъ тамъ находящихся (1612).

1612 г. стр. 43. 1) Въ томъ году впали Татаре на Русь опустошая край до города Львова, разбывши Стефана Потоцкого въ Молдавіи.

Въ томъ же году сдѣлала саранча великія опустошенія Зубр. крон. Львова стр. 243.

5) Papa Paulus V Januarii 7 metropolitae Hipatio Potiej et episcopis Ruthenis significat, regi de favore in comitiis S. Unioni praestito se gratulasse, et cum eo ad optinendum ipsis locum in Senatu Polonae reipublicae tractasse. Idem papa 20 Decembris regem et proceres ecclesiasticos et saeculares regni Poloniae ad rem catholicam et unionem Ruthenorum in proximis comitiis tuendam impense hortatur. Theiner Mon. Pol. I. 349, 354.

3) Въ томъ году старецъ Іовъ (Кибгницкій) изъ Угорницкого монастыря, послѣ 12 годового своего монашества на Св. Аѳонской горѣ, началъ созидати „новый Ватопедъ (названіе одного изъ Аѳонскихъ монастырей) въ Россіи," въ Карпатскихъ горахъ при потокѣ Баторсѣ впадающемъ въ рѣку Маневу, съ помощію іеродіакона Ѳеодосія. Была то деревянная церковь животворящаго Креста, построенна за благословеніемъ архимандрита Уневского Ісаія Балабана в Стагонскаго епископа Авраамія. Въ 1613 году по завѣщанію Іова старца, посвятилъ Іосифъ Моневасійскій Митрополитъ діакона Ѳеодосія въ чинъ ерея и въ должность перваго игумена Скитского, который въ 1619 г. вмѣсто прежной церкви основалъ новую подъ титломъ Воздвиженія Честнаго Креста, для которой на прошеніе Іова и Ѳеодосія игумена (1620 г.) „даша Ставропигіонъ, вселенскій патріархъ кур Тимоѳей Константинопольскій и Кирилъ Александрійскій и оба благословеніе и привилея своя."

О сихъ привилеяхъ упоминаетъ игуменъ Ѳеодосій въ своемъ духовномъ завѣтѣ, напечатанномъ мною въ актахъ южнозапад. Руси стр. 56 - 98. Вполный надгробный мраморный камень старца Іова и игумена Ѳеодосія, по разрушеніи Скитской обители и храма былъ перенесенъ до сусѣдного села Марковы, гдѣ помѣщенъ въ церквѣ служитъ вмѣсто жертвенника, и имѣетъ слѣдующую подвойную напись раздѣленную изображеніемъ греческого креста: „Преставися отъ временныя во вѣчную жизнь блаженный отецъ нашъ схимонахъ Іовъ, первоначальникъ святыя обители Скитская въ лѣто ,ѕ҃р҃к҃д (1621) мѣсяца Декемврія дня к҃. Сподвижникъ блаженный отецъ нашъ іеросхимонахъ Ѳеодосій по многихъ трудехъ духовныхъ зъде упокоеный въ лѣто ,ѕ҃р҃л҃н (1629) мѣсяца Септемврія к҃д. Вѣчная имъ память. Изображеніе сего надгробнаго камня хотя не совсѣмъ вѣрное помѣщено въ брошюрѣ: Monastyr Skit w Maniawie przez D. J. Wagilewicza Lwow 1848. На грамотѣ Кіевского собора, совершенного подъ предсѣдательствомъ Митроп. Іова Борецкого съ 1628 г., подписался игуменъ Скитскій Ѳеодосій слѣдующимъ способомъ: „Многогрѣшній Ѳеодосій игуменъ Скитскій и Угорникъ, протъ монастырей воеводства Рускаго, Белзкого и Подольского власною рукою." См *Аполлеи* Апологія книжка діалектомъ русскимъ написаной, польскимъ зась въ Львовѣ друкованой стр. 7 см 1629 г.

4) Поляки избрали Деміяна Кушку гетманомъ для Козаковъ, убитъ въ походѣ подъ Бѣлогородомъ. На мѣсто его избранный Поляками Бородавка, котораго повелѣніемъ Конашевича схвачено и осуждено на смерть яко самозванца.

Стефанъ Потоцкій пособствуетъ изгнанному молд. воеводѣ Константину Могилѣ, разбитъ подъ Дѣжею, яко плѣнникъ увезенъ въ Цареградъ. Другій походъ князя Самуила Корецкого и князя Михаила Вишневецкого снова неудаченъ, первого плѣнено въ Цареградъ, другій скончался.

3) Парігорія albo utulenie uszczypliwego lamentu Orthologa (М. Смотрицкого) Heliasza Morochowskiego sekretarza Jego król. Mości посвящено Льву Сапѣгѣ канцлеру В. К. Лит.

1613 г. стр. 47. 1) Siadło kilkadziesiąt tysięcy Rusnaków poborami wypędzonych około Egru i Solnoka (гдѣ нынѣ еще суть русскіе приходскіе церкви), a czego się spodziewać od nich?

Jedno że łupieżstwa łupiestwem oddać zechcą; o naruszenie wiary swoj
naruszeniem worków, wozów i ostatków naszych wetować będą. Cm.
Zdanie o narodzie Ruskim spisane pod czas konfederacyi Moskiewskiey
1613 roku, od nieboszczyka pana Szczęsnego Herburta Dobromilskiego
Wiśnieńskiego, Mościskiego starosty. Напечатано въ Вѣстникѣ запад.
и югозапад. Россіи Кіевъ 1862 I стр. 2—16, и также въ книгѣ:
Документы, объясняющіе къ исторіи запад. русск. края. Сп. 1865
стр. 228.

2) Въ томъ году Монастырь Добромильскій съ церквою св.
Николая Чудотв. за соизволеніемъ Іоанна Щясного Гербулта Мо-
стиского старосты и Судовой-Вишнѣ ново построенъ на горѣ, до
1705 г. стоялъ, потомъ въ 1731 г. на нынѣшнемъ мѣстѣ съ церквою
создавъ, за игумена Гервасія Наславскаго. Особеннымъ благодѣте-
лемъ сего монастыря былъ 1668 г. Альбрехтъ Красинскій кастелянъ
Цѣхановскій; въ 1740 Самуилъ изъ Явора Яворскій мечникъ Кіев-
скій. Потомъ Григор. Назіан. Яворскій совѣтникъ ц. к. Велич. Имп.
и Станиславъ Братковскій дѣдичь Журавна 1791 г.

3) Въ томъ году основано латинское епископство въ городѣ
Смоленскѣ, а давное Баконское епископство въ Молдавіи
присоединено до Львовской Архіепископіи. Такимъ образомъ дре-
вное латинское епископство учрежденное въ городѣ Серетѣ, пе-
реведенное потомъ до города Баковы на р. Быстрицѣ уничтожилось.

4) Episcopus Premisliensis lat. Stanislaus Papam Paulum V de
misera suae dioecesis conditione ac de laeto unionis Ruthenorum in ea-
dem progressu certiorem reddit. Praemisliae 25 Septembris 1613. Упо-
мянутый епископъ пишетъ: Ante sexennium, dissidio animorum inter
duos vicinos equites Lucam Opalinum catholicum et Stanislaum Stadni-
cium, haereticae labis inter primos quosque assertorem acerrimum, illo
superiorem, isto parem non ferente, exorto, depopulatione civitatum ac
villarum hoc inde interveniente, ecclesiarum parochiarum tredecim pro-
phanatarum hostilem depredationem bellum intestinum regni confirma-
verat, pacatis et sedatis motibus, eaedeque postmodum Stadnicii subse-
cuta, initio episcopatus restaurandis illis ecclesiis vires animumque in-
tendi... Post decessum Kopistiński epi schismatici seu vladicae Premi-
sliensis cum literis ad S. R. Maiestatem et regni proceres, tum prae-
sertim bonestatibus inferiorum negotiorum S. Unionis confirmandi et schisma-
tis eliminandi promovere coepi; ac post diuturnas molestias nonnullorum
adversa fama clanculum impedientium superatas, venerabilem Athe-

nasium Krupecium Unionis S. addictissimum in locum demortui epi schis-
matici surrogari perfeci, et si fides ac pietas in his esset, in quibus
summa esse deberet, plebis tota terrae istius ritus graeci huic S. Unioni
minime adversata dudum fuisset... Nobilissimus Hungaroram Georgius
de Humennagi, non ita pridem ex haeretico conversus et factus Catho-
licus, pro suo erga fidem cath. zelo, ac eiusdem unionis promovendae
studio populorum suorum, qui in ejus comitatibus vivunt, ritus ejusdem
Graeci a me aliquoties literis contendit, ut eundem Krupecium ad con-
firmandos in Unione suos subditos ablegarem: quod equidem ante ali-
quot dies re ipsa iam praestiti qui hinc in Hungariam discendens pe-
tiit a me, ut hanc petitionem suam perscriberem Sanct. Vestae, Sup-
plicat S. V., ut in ecclesia S. Salvatoris (Спасъ) prope Samboriam in
dioecesi mea pro festo Transfigurationis domini indulgentiam plenariam
et perpetuam obtineri possit, exestimat enim id incentivum foret maxi-
mum ad amplectendam Unionem iis, qui eidem adhuc adversantur. Idem
Georgius Hungarus et patres Societatis Jesu, quos Cracovia evo-
cavit, a me petierunt ut Hungaros, quos ad me destinaverit ad sacros
ordines promoverem idque extra tempora... Haeresiarchas duos Bolestra-
sicium et Lisacovium ante biennium opera patruum Soc. Jesu, quos in
cathedrali civitate pro tenuitate fortunarum mearum sustento, ad gre-
mium S. Matris ecclesiae, aliis a fide alienis factum demirantibus reduxi.
Доноситъ о введеніи монахинь S. Scholasticae divi Benedicti въ горо-
дѣ Ярославѣ, liberalitate et munificentia... Annae de Stemberg du-
cissae in Ostrog viduae pientissimae consilio et svasu meo adduc-
tae, что послѣдовало Dominica in Albis anno proxime praeterito. Пе-
ремыскій епископъ надѣется, что упомянуты монахини своемъ бла-
гочестіемъ ad detinendos animos filiorum dictae Ducissae in
fide catholica, quam ab incunte aetate a patre Schismatico enutriti as-
pernabantur, ante triennium a me confirmati mirifice amplec-
tuntur, et in studiis apud patres Societatis Jesu ibidem manen-
do instituantur, quorum maiorem natu eadem Ducissa mater ad exterras
nationes brevi ablegandum et mittendum studiorum causa destinavit.
Александеръ сынъ Константина Василія, воевода Волынскаго, былъ
отрадую отца, онъ невнималъ ни безотвязнымъ просьбамъ своей же-
ны Анны дочери Судиміского воеводы Костки изъ Штемберга, ни
убѣжденіямъ латинского духовенства, чтобы измѣнити свой отече-
ственный обрядъ въ которомъ скончался 1603 года, и былъ погре-
бенъ въ Острожской Богоявленской церквѣ на замкѣ. Константинъ
Василій и Александеръ Острожскіе (отецъ и сынъ) вмѣстѣ съ кня-

ами Ѳеодоромъ Сангушкомъ, Адамомъ и Михаиломъ Вишневецкими Григоріемъ Пузиною, Григоріемъ Радивиломъ и другими въ 1599 г. въ первую середу по пятьдесятницы, подписали въ Вильнѣ актъ первой конфедераціи образовавшейся на защиту греческого вѣроисповѣданія, и угнѣтенныхъ въ Польщѣ послѣдователей евангелического вѣроисповѣданія. Сей актъ въ русскомъ переводѣ чтется въ Описаніи Кіевософійского Собора. Кіевъ 1825 стр. 68—79 со всѣми подписями дворянства. Сыновья кн. Александра и Анны Константинъ и Иванъ (Янушъ) померли и тогда дѣдичная, неординатская часть Острожского княжества досталась сестрѣ ихъ Аннѣ Алоизѣ, вдовѣ знаменитшого гетмана Карла Ходкевича. Theiner Mon. Pol. I. 357.

5) Побѣда козаковъ при Конскихъ водахъ надъ Татарами. Мстроп. Ипат. Потѣй сконч. 18 Іюля. Сеймъ польскій приказалъ коронным гетманамъ уничтожити Козаковъ яко розбойниковъ.

1614 г. стр. 49. 1) Король польск. Сигисмундъ грамотою своею изданною въ Варшавѣ 22 Апрѣля 1614 года увѣдомляетъ: Quod posteaquam a generoso Joanne Płaza de Mstyczow Magno procuratore arcis nostrae Cracoviensis, Lubaczoviensis, Niepołomicensis capitaneo edocti essemus de loco idoneo ad locandum novum oppidum in capitaneatu nostro Lubaczoviensi, prope villas nostras Goraico (Горацъ) et Żuków, iuxta fluvios Lubelly et Rożaniec dictos volentes utilitati et commodo publico consulere... non solum locationem ejusdem novi oppidi quod Płazovium (нынѣ село Плазовъ или сполска Блажовъ) nuncupari volumus, consentimus, verum etiam eidem oppido privilegia, immunitates et beneficia concedenda esse, ut eo citius incrementa capiet decrevimus. Itaque commendatam habentes eiusmodi in rebus obeundis dexteritatem nobilis Richardi Lewes eidem locationem huius oppidi novi committimus, cui etiam advocatiam ibidem speciali privilegio nostrae assignabimus. Jus theutonicum quod Magdeburgicum vocatur eidem oppido nostro damus et concedimus... Insigne pro magistratus... erit S Michaelis archang. draconem conculcantis et lancea confodientis imago. — Упомянута грамота была потомъ затверждена королемъ Владиславомъ IV Львовъ 18 Октября 1624. Казимиромъ Варш. 28 Января 1665 Іоанномъ III Яворовъ 1 Іюля 1682. Августомъ Варш. 20 Февр. 1736. Послѣдняя грамота на 4 листахъ пергамен. съ привѣш. печат.

2) Гетманъ Самуилъ Кишка нападаетъ на малу Азію и загибаетъ Сулеону. Конашевичъ съ козаками уничтожаетъ турецк. флоту.

3) Татаре пустошатъ Подолье.

1615 г. стр. 48. 1) Около сего года Іоаннъ Даниловичъ (сконч. 1628) оженившійся съ Екатер. Красицкою кастелянкою Перемыскою, а по смерти ея, съ Софіею, Жолкевскою (1605), крайчій корон. и властелинъ Олеска, основалъ на земляхъ села Комарова городокъ Сасовъ (1615 г.) такъ названное отъ герба Даниловичей Сасъ, гдѣ первый, построилъ латинск. костелокъ, подобно же якъ въ Станиславчикѣ и Рудѣ (Кохавинѣ) Стрыйского округах. При дворѣ сего Іоанна Даниловича въ Олеску перебывалъ Михаилъ Хмелницкій (Хмель), а когда Даниловичъ былъ потомъ старостою Белзскимъ и Корсунскимъ, надѣлилъ онъ Михаила Хмельницкого землею Суботово при лѣсномъ побережіи р. Таясмины о милю отъ Чигрина, гдѣ потомъ возникло село Суботовъ. Михаилъ Хмелницкій хазяйничая въ Суботѣ исполнялъ также должность писаря старостинскихъ доходовъ въ Чигринѣ, и послюбилъ дочеръ Ѳеодора наслѣдницу козачьего имѣнія. Оставивъ потомъ писарскую службу, вступилъ Михаилъ Хмелницкій въ ряди реестровыхъ и былъ избранъ въ писарѣ реестроваго полку въ Чегринѣ, которое однако достоинство оставивши былъ вѣрнымъ приверженикомъ польской рѣчипосполитой и отцемъ Гетмана Богдана Хмелницкого. См. Kochowski Annal Climact. pag. 19 Szajnochy Opowiadanie o królu Janie III стр. 19.

3) Constitutio (2 Decembris) qua papa Paulus V ordinat, ut perpetuis futuris temporibus quatuor adolescentes nationis Ruthenae, ex iis videlicet, qui ad unitatem S. matris ecclesiae redierunt, in Collegio Graeco de Urbe recipi valeant, ut natio Ruthena seu Russa fide catholica ac sana et orthodoxa doctrina melius et commodius imbuatur inclinatus supplicationibus Josephi archiepiscopi Kioviensis et Haliciensis totius Russiae Metropolitae, utque ad instar aliorum dicti Collegii alumnorum ali et teneri, ac in descendentium loca alii eiusdem Nationis substitui debeant.

Idem papa 10 Decembris edidit declarationem circa ritus et caeremonias ab episcopis et clero Ruthenis observandos. Denique edidit sub eodem statutum super susceptione muneris, Consecrationis pro episcopis Ruthenis. Theiner Mon. Pol. I 359 360 361.

---

*) Іоаннъ былъ сыномъ Станислава (Михайлова) Даниловича властелина Руды, хоружого Львовского, родины по всей вѣроятности происхожденія румынского, которую ОО. Доминканы перевели изъ греч. обряда къ латинскому подобно якъ Дѣдушицкихъ.

4) Козаки съ вождемъ Голубомъ опустошили Трабизонду и Синопу: съ Головчинкомъ впадаютъ въ сѣверную Русь.

1616 г. стр. 51. 1) Въ томъ году Гербуртъ Добромилскій писалъ къ папѣ Павлу V письмо въ интересѣ политически и религіозно гонимой Руси подъ владѣніемъ Польши, гдѣ между прочимъ говоритъ: Quid enim Authori sacratissimae nostrae fidei magis contrarium quam potentia et vis? Sed haec videre mihi ut homunciomi et dolere ut non ignora mali licet, stat[illegible]re est Sanctitatis Vestrae, quae in petra stat. Ab hoc malo amplissima regna haec, quae uno nomine Poloniae nunc vocantur, quod hactenus libera fuerunt, laudamus prudentiam Majorum nostrorum, nobis gratulamur: sed ne apud nos quoque incendium exoriatur, vehementer metuimus. Jam Beatissime Pater proximis annis hoc in negatio suppositi sunt ignes cineri doloso. Inter eos qui timent, ne flamma erumpat, et patriam damno afficiat ego sum unus; parvus quidem nunc cum ita fata tulerunt et Reipublicae et meae, sed majoribus illis ortus de quibus dici posset: fuimus Troes fuit Ilium et ingens gloria. Qua lege itaque et ratione servus sciens et non faciens apud Dominum excusatus erit? Russi gens mearum Russia patria nostra communis, adfinitates cum illis infinitae, subditi feres omnes Russi, vircm geri video: vis excitat tumultum, tumultus periculosissimus. Regnum Russiae maximum, sex palatinatibus constans, qui non provinciis sed regnis aequiparari possunt. Vicinae nos bis sunt gentes Hungaricae, Moesicae, Bulgaricae Graecae, Moschicae innumerae omnes ejusdem fidei, omnes ad bella natae. Si pacatis et convenientibus modis et tali spiritu plenis, uti sanctitatis Vestrae sunt ad me literae, unio Ruthenorum ageretur, spem haberemus futuram firmiorem Pauli V temporibus quam Eugenii IV, quae nunc orbem Christianum et maxime patriam nostram turbat. Habet Sanctitas Vestra mum a corde meo, ita Haebreorum sapientes epistolam vocant... Data in arce mea Dobromiliensi die 5 Augusti 1616... Herburt Dobromilski] Crucis spiritualis seu vigilantia pastoris continens literas de unione Schismaticorum Ruthenorum cum Catholicis optanda. Cracoviae 1617. Издатель сей брошюри Яковъ Сливскій посвящаетъ сію книжечку князю Константину Острожскимъ. Изъ письма епископа Перемышельского латинского Сѣтинского (Siecinskiego) явствуетъ, что тотъ епископъ писалъ взглядъ Гербурта къ папѣ Павлу V, и что епископъ Сѣтинскій упрекалъ Гербурта, будто онъ стаетъ въ оборонѣ схизматиковъ, препятствуетъ Уніи, что сонзволяетъ схизматикамъ въ своихъ им-

піяхъ созидати церкви, что онъ Гербуртъ учредилъ большій праздникъ въ Святоонуфріевскомъ монастырѣ въ Добромили, чѣмъ простый народъ въ схизмѣ утверждается, что удержуетъ у себе русского епископа бѣжавшаго изъ Закарпатскихъ странъ. Дальше пишетъ, что Гербуртъ ошибочно называетъ Русь своимъ народомъ, ибо хотя есть въ сродствѣ съ Русью, и имѣетъ за жену русскую княжну, но католическую, самъ происходитъ изъ Фулстина въ Моравіи, что матерь его Екатерина Дорогоевская была католической вѣры, и что его родители воспитивали, дабы былъ добрымъ католикомъ. Наконецъ взываетъ Гербурта, чтобы онъ написалъ другое письмо, и сдѣлалъ въ немъ обѣщаніе, что не будетъ дальше препятствовати распространенію Уніи, ибо онъ святитель дѣлаетъ все тое для пріязны и спасенія души его. Изъ письма папы Павла V писаннаго къ перемышелскому епископу явствуетъ, что тотъже Папа писалъ также къ Гербурту увѣщая тогоже, по желанію епископа чтобы онъ Гербуртъ не дѣлалъ препятствія разширенію Уніи, и что вскорѣ въ томъ взглядѣ издасть особное breve.

Касательно древности родины Гербуртовъ въ Моравіи, надо замѣтити, что князю нашему Данилу Романовичу вторгнувшему съ русскими полками въ Моравію къ рѣцѣ Опавѣ, также по словамъ Волынской лѣтописи: Герьбортъ присла Данилови мечь и покорение свое" Инат. Л. 190. За владѣнія въ отечествѣ нашемъ князя опольского Владислава (1370—9) пришла родина Гербуртовъ на Черную Русь, гдѣ управленію ея были поручены главные города. О Гербуртахъ въ XIII и XIV вѣкахъ подаетъ подробное извѣстіе К Стадницкій Przewodnik Naukowy. Lwów 1874 T. II стр. 83—90.

2) Въ томъ году Львовская Лѣтоп. 11 описуетъ казнь смертную польскихъ конфедератовъ въ Львовѣ.

Въ томъ году издано въ первый разъ въ Могилевѣ, Служебникъ (Литургиконъ) въ 4 д. л.; въ 1619 Евангеліе учительное въ листъ.

4) Люстрація староства Рогатинского съ 1616 г. пишетъ городъ Фирлеёвъ нападами Козаковъ и Шведовъ совершено опустошенъ. Тотъ городъ надъ Желѣзнымъ потокомъ при устью до р. Липы, основалъ Іоаннъ Фирлей воевода Люблинскій, маршалокъ Вел Корон. Староста Рогатинскій на поли Матѣёвскомъ и получилъ отъ короля Сигисмунда Августа 1570 г. право магдеб. На войта

наслѣдственного опредѣляетъ Король Миколая Нараёвского судію Львовского, для учрежденія мѣстной школы призначается: Żakowe mistrzowi (учителю).

5) Въ томъ году Аѳанасій Крупецкій епископъ Перемышельскій, управлялъ также и Мукачевскою епархіею въ Закарпатской Руси, яко смежной съ нашею областью. Для удобнѣйшого управленія еще предъ 1786 г. отпали къ Мукачевской епархіи а теперь ко Пряшовской отъ Перемышельской епископіи: Ярембина, Якубяны Камёнка, Литманова, Солинъ съ поселеніемъ Кромпы.

6) Козаки съ гетманомъ Самуиломъ Кушкою опустошаютъ Трапезунтъ. Помоществуютъ Поляковъ въ войнѣ съ Турками, побѣда Козаковъ надъ Дмѣстромъ. Конашевичъ побѣдилъ подъ Галачомъ, и завозванъ королемъ польскимъ къ возврату изъ Молдавіи. Татаре впадши въ Украину, разбиты Конашевичемъ надъ Конскими водами.

1617 г. стр. 51. 1) Каменецъ Подольскій погорѣлъ. Лѣтоп. Львовская 12.

2) Въ томъ году былъ Александеръ Балабанъ старостою Винницкимъ въ Брацлавщинѣ, мужественно оберегающій Русь отъ Татарскихъ нападовъ. Имѣнія его, пишетъ гетманъ Жолковскій, одни на Украинѣ, другіи подъ Каменцемъ, набѣгами поганскими уничтожены. Pisma Stan. Żolkiewskiego 259.

3) Іосифъ Руцкій Митроп. учредилъ Протоархимандрію въ мостырѣ Св. Тройцы въ Вильнѣ.

4) Уговоръ (трансакція) съ козаками въ обозѣ надъ р. Росью 28 Октября.

5) Лео Кревза Ревузскій издалъ книгу: Obrona iedności. Wilno.

1618 г. стр. 52. 1) Татаре о вознесеніи (14 Мая) Лѣтоп. Львовская 12.

Въ томъ году появилось первое большее сочиненіе изъ Почаевской Типографіи, Зерцало Богословія іеромонаха Кирилла Транквиліона въ 4 д. л. 29–86 лис. Около сего года (1618) напечатано здѣсь кажется: Слово на Латиновъ Максима Грека, безъ выхода, 110 стр.

2) Польскій поетъ Петръ Горчинъ, въ своихъ сочиненіяхъ: Łzy świeżo smutne Podola utrapionego w r. p. 1618 въ 4 д. л. и Treu więźniów koronnych u hord Tatarskich w r. 1618 zabranych пишетъ: что Татаре разбѣглись по всеи Подоліи въ томъ году, разграбили Збаражъ, Сатановъ, Скалатъ и Тернополь, гдѣ на Розмятинскихъ и Горименскихъ поляхъ Русь съ Поляками забѣгли дорогу Татарамъ, но разбити тихъ же неуспѣли. Уже Іоаннъ Кохановскій большій польскій поетъ по поводу страшного опустошенія южной Руси Татарами даже до города Сѣнязы (за Перемышлемъ) написалъ извѣстный стихъ:

Wieczna sromota i nienadgrodzona
Szkoda, Polaku: Ziemia spustoszona
Podolska leży, a pohaniec sprosny,
Nad Dniestrem siedząc, dzieli łup żałośny..

Но все напрасно польская Рѣчпосполита все таки nierządem stała, а Татаре и Турки опустошали ужасно Русскую землю, которая Завислянскую Польщу своею грудью заступала, куда степовые поганцы только нѣсколько разъ вторгнули. Здѣсь на юговосточной Руси—Украинѣ саму большую услугу въ оборонѣ нашей земли исполняло русское рицарство Козачество. Кромѣ сего на восточной окраинѣ Руси образовалось между русскимъ дворянствомъ такъ званная поплечная дружба, о чемъ въ севременныхъ письменныхъ памятникахъ часто упоминается Такъ въ духовной Ивана Юхновича чтется: „А поплечному другу моему пану Ивану Стрыбалю Лукъ мой стрелчій зо всѣмъ, а пану Антону Елцовичи шаблю мою, а пану Игнату Дедовичу, шоломъ мой зо двома знаками, панцеръ мой пану Семену Путятичу... Отсюда произошло потомъ у Поляковъ слово pocztowy, stronnik gardlujący za swym panem.

3) Въ томъ году князь Яндріанъ Юрьевичъ Черторыйскій передаточною грамотою (цессіею) писанной на русскомъ языцѣ въ Люблинѣ 20 Іюня за соизволеніемъ стрыя и опекуна своего князя Януша изъ Острого Заславскаго воеводы Волынского „вступаючи въ законъ св. Францѣшка обсерваптовъ, тутъ въ королевствѣ Польскомъ названныхъ Бернардиновъ," передаетъ брату своему Николаю всѣ свои села и городы въ сей грамотѣ приведены, и такъ ему якъ потомству его даруетъ и записуетъ вѣчними часы. Списокъ сей грамоты находится въ архивѣ Львовского Митроп. Капитула греч. кат. обряда.

4) Въ томъ году въ окрестностяхъ мѣстечкахъ Орынинъ надъ р. Званчикомъ Станиславъ Жолковскій вел. корон. гетманъ собралъ на здѣшнихъ равнинахъ большую войсковую силу, гдѣ были Татарскія войска разбиты. Григорѣй Кердей подкоморникъ подольскій основалъ здѣсь еще въ 1474 костелъ. Родъ Кордеевъ или Кырдеевичей есть древнорусского происхожденія изъ Волынского дворянства. Порфирій Кырдыевичъ записалъ монастыру св Спаса землю Кудрявчицкую; сынъ его Васько Кырдеевичъ кажется есть одно лице съ Васькомъ Кудрыновичемъ (index curiae тивунъ дворскій) Wasco Kudrynowicz который упомянутъ въ латинской грамотѣ послѣдняго Галицкаго князя Георгія 1333 г. (Карамз. IV пр. 276) Kudrynowicz можетъ быть ошибка иностраннаго писца грамоты, вм. Kyrdeiewicz. I. Длугошъ подъ 1430 г. говоритъ о Грицкѣ Кѣрдѣевичи, между польскими баронами (боярами) земли Подольской, Олизарь Кирдѣевичъ былъ Маршалкомъ Волынскимъ и Старостою Луцкимъ 1483—1486. Онъ записалъ 1483 г. Село Добросинъ*) Спаскому Краеносельскому Монастырю близь Луцка; въ 1486 г. село Серники томуже монастырю. См. Востокова описъ. старослов. рукоп. Румянц. Муз. стр. 178. Равнина отъ городка Орынина на сѣверъ до Куприна есть покрыта могилами, и вообще тая часть Подоля есть богатая земляными памятники сего рода.

5) М. Смотрискій издалъ въ Вильнѣ: Славенскаго языка правильное синтагма. Еще въ 1615 году издалъ: Institutiones linguae graecae. Colonіae.

6) Конашевичъ взялъ Ливны, Елецъ, разбилъ кн. Волконского подъ Серпуховомъ, подходитъ подъ Донскій Монастырь, бьетъ Бутурлина и съ королевичемъ Владиславомъ осаждаетъ Москву; разбиты 23 Сентября Никитою Годуновымъ на возвратномъ путитому стоятъ область Серпуховскую и отъ Калуги возвращаются (1619).

7) Конституція сойму польского затверждуетъ свободы Уніатовъ.

1619 г. стр. 52. 1) Въ томъ году былъ большой трусъ[illegible] мый въ городѣ Львовѣ около Св. Покровы и появилася на небѣ мѣтла. — Крон. Ставр. стр. 109.

2) Въ томъ и слѣдующемъ году Львовская Лѣтоп. 12 описуетъ несчастный походъ Станислава Жолковского на Волоховъ и дорожию.

*) Добрусинъ село въ Жолковскомъ деканатѣ.

3. Переговоръ (трансакція) съ Козаками въ обозѣ подъ Раславицею 8 Октября.

4) Татары опустошили Русь по Тысмяницю, которою разорили. Тысмяница еще въ 1448 г. получила магдебурское право.

1619 г. стр. 52. Король Сигисмундъ III. въ 1619. г. сопзваляетъ на границахъ краю Якову Лютомирскому, на поляхъ села Каспаровцы на мѣстѣ за Серетомъ названномъ, новый основати городъ Лютомирскъ, и надетъ ему магдебург. право, съ торгами на русскіе праздники Св. Юря, рождество Св. Іоанна и Покровъ пресв. Богородицы. Названіе Лютомирскъ не удержалось только осталось убогое мѣстечко Касперовцы между Залѣщиками и Городкомъ.

2) Снѣгъ на Вознесеніе Господне выпалъ съ морозомъ... въ полю овечки померзли Бѣлозерск. южнорус. лѣтоп. 13.

1620 г. стр. 56 Въ томъ году на Варшавскомъ соймѣ, Лаврентій Древинскій, чашникъ, депутатъ Волынскій и членъ Виленскаго луцкого братства и Львовской Ставропигіи, говорилъ въ присутствіи короля Сигисмунда III., сенаторовъ и пословъ обоего народа Польского и Литовского, съ трогательными выраженіями свою рѣчъ о тогдашнихъ гоненіяхъ русской церкви и народа. Представляя большую опасность грозящую польской Рѣчипосполитой для гоненія восточной церкви по всей Руси находящей подъ владѣніемъ Польши, говорилъ онъ между прочимъ: что въ Могилевѣ, Оршѣ и Пинскѣ церкви запечатаны, священники разогнаны, а Лещинскій монастыръ обращенъ въ питейный домъ, въ слѣдствіе чего дѣти безъ крещенья съ сего свѣта отходятъ, а тѣла умершихъ безъ церковного благословенія изъ городовъ якъ стерво вывозятъ, что народъ безъ браковъ въ распутствѣ живетъ и безъ исповѣди и безъ пріобщенія Св. Таинъ умираетъ. Не ужели сіе не самому Богу обѣда? Не уже ли за то отмщевати не будетъ Богъ?.. Или то не притѣсненіе нашему русскому народу, что не говоря о другихъ городахъ, во Львовѣ дѣлается? Кто тамъ греческого закона, и къ Уніи непреклоненъ, тотъ въ городѣ проживати, купечество и продажу питей производити и въ ремесленные цехи принятъ быти от-

иодъ не можетъ.“) Если кто въ томъ городѣ, отважившись жити, умретъ, того тѣло мертвое по обряду церковному къ погребенію препровадити, до больного съ тайнами Христовими открыто ити не вольно... Въ Вильнѣ же не вопіющее ли притѣсненіе? Слыханное ли до сего? тѣло мертвое благочестиваго (неуніаты) когда хотятъ за городъ провадити, то тѣ самыя ворота (коими всѣ ходятъ, и ѣздятъ даже жиды и Татаре) запираютъ такъ, что принужденными себе находятъ православные, въ тѣ ворота, коими смрадъ и одну только нечистоту городскую вывозятъ мертвеца своего вынести. Даже въ полученіи воды бѣдныи крайнѣ нуждаются; моихъ непреклонныхъ къ Уніи, ловятъ, бьютъ, и на вольной дорозѣ ихъ имая, въ узилища заключаютъ. Въ чины гражданскіе людей достойныхъ и ученныхъ за то только, что съ Уніею не соединены, не производятъ; но простяками и невѣждами (такъ что иной нѣзнаетъ, что естъ правосудіе, или справедливость) въ поношеніе сторонѣ Русской праздныя мѣста наполняютъ. Суммы грошовыя (денежныя) отъ невинныхъ благочестивыхъ, безъ всякой основательной причины, исторгаютъ. Коротко сказати: давно уже великія и неслыханныя притѣсненія Русскій нашъ народъ такъ въ Коронѣ, якъ и въ великомъ княжествѣ Литовскомъ переноситъ. Внутреннее такой обиды непрекращеніе отсюда происходитъ, что Ваше корол. Величество, противу справедливости, противу правъ и вольностей нашихъ дворянскихъ, на высшіе чины властей духовныхъ, не вѣдая и происхожденія ихъ производити изволяете. Кто о семъ не вѣдаетъ, что нынѣ именуемый архіепископъ Полоцкій, рожденъ во Володимірѣ, есть сынъ купца нѣкоего сапожника, и оттуда образовавъ себѣ фамилію дворянскую, Кунцевичемъ титулуетъ себе? Кто сего очима не видитъ, что Перемишельскій владика, прозываемый Шишка, родился отъ пастуха, и нынѣ родный братъ отца его во селеніи Влокѣ въ холопахъ у Кіевского воеводы имѣется. Кто о семъ не знаетъ, что Володимірскій владика сынъ есть мещанки львовской Стецковой? Кому (свидѣтельствуюсь Богомъ живымъ) не извѣстно, что холмскій владика, прозываемый Покостъ, есть сынъ Виленского купца, которыи у одного бургомистра Ви-

*) На свидѣтельство ОО. Іезуитовъ что Армянка Катарина Іолбеева при-нала unionem sanctæ, получала въ 1632 году отъ львовскихъ городскихъ радцовъ дожизненое право шинковати виномъ и малвазіею Зубрицкій кро-Львова стр. 276.

денского унесъ сукно, и если бы его не спасъ монашескій клобукъ, давно бы онъ пошелъ на висѣльничный крюкъ (гакъ)?... Да и нынѣ данъ намъ въ Луцкѣ въ противность правъ и вольностей нашихъ, никто Почаповскій, коего дворянской породы хотя и не отрицаемъ, но въ разсужденіи лѣтъ его, не только не достоинъ онъ таковаго сана, ниже діаконского, не говоря о священствѣ, а потому называти его отцемъ не можемъ; ибо еще и двадесяти лѣтъ не имѣетъ. Все же сіе неустройство происходитъ отъ того, что не отъ правильного пастыря посвященіе пріемлютъ.. И такъ милосердія ради Божія, именемъ всея братіи нашея всенижайше прошу Ваше корол. Величество сжалитися въ обидѣ не нашей, но Божіей. Уже отъ двадесяти лѣтъ на каждомъ соймикѣ, на каждомъ Соймѣ и главномъ съѣздѣ горкими слезами молимъ, но непросити не можемъ, дабы мы при правахъ и вольностяхъ нашихъ сохранены остались; дабы братія наша таковыхъ несправедливостей неперетерпѣвали; дабы по послѣдней мѣрѣ, нынѣшній митрополитъ и владики во послушаніе прамого своего въ вѣрѣ пастыря константинопольского патріярха, а имѣнія церковныя хотя не скоро за симъ „но непремѣнно по измертвіи нынѣшныхъ владѣлцовъ къ законнымъ помѣщикамъ своимъ превращены были. Въ противномъ случаю (что да отвратитъ Богъ) естли совершенное успокоеніе на семъ Соймѣ, и исцѣленіе толикихъ тяжелыхъ ранъ непослѣдуетъ, то принужденныхъ себе увидимъ съ пророкомъ возопити: Суди ми Боже, и разсуди прю мою.“ См. подъ 1622 г. Письмо Канцлера Льва Сапиги въ том же дѣлѣ.

2) Давная Польща, вознамѣривъ народное и религійное сліяніе Руси съ Поляками негнушалась жадныхъ средствъ для переведенія затѣянной ею церковной Уніи въ Берестѣ, и государственной въ Либлинѣ. Въ интересѣ церковной Уніи избирано на русскія епископскія столицы людей безъ всякого воспитанія и науки, или королевскихъ двораковъ и чиновниковъ, яко послушныя орудія польскій политики. Такими были напр. Ипатій Потѣй бывшій каштелянъ посвященъ скоро по смерти своей жены въ епископы: Мороховскій Илія изъ секретаръ королевского епископъ Владимірскій, Арсеній Желиборскій изъ дворака короля Владислава въ 23 году епископъ Львовскій, Меѳодій Терлецкій епископъ Холмскій, изъ писаря скарбника Литовского Николая Тризны. Іосивъ Шумлянскій изъ война епископъ Львовскій. Словомъ люди безъ всякихъ богословскій наукъ изъ міреского сословія постригались въ монахи

и рукополагались на епископскія столицы, слѣдовательно ничего удивительнаго въ томъ что большія церковныя братства на Руси въ Львовѣ, Вильнѣ, Луцку, и проч., тоже большія Монастырѣ Велюскитскій, Креховскій и проч. освобождались отъ своихъ епархіальныхъ епископовъ и подчинялись въ непосредственное вѣдѣніе цареградскаго патріарха образуя извѣстныя на Руси Ставропигіи.

3) Въ началѣ сего вѣка стало входити переименованіе въ употребленіе древняго города Чесибѣсы на Іезуполь, такъ названное по примѣру прилежащаго Маріамполя. Въ Чесибѣсахъ Мартинъ Зборовскій кастел. Крак. староста Толмацкій сконч. 1565 г. въ половинѣ XVI построилъ былъ каменный замокъ, изъ котораго нынѣ только малая часточка уцѣлила. Много подобнаго рода переимѣнованій городовъ не удержались, якъ напримѣръ городка Гляпянъ Королемъ Владиславомъ Ягайломъ на Шасбургъ, Обертина на Николтовъ, Сколего, на Александрію, и проч. Яковъ Потоцкій воевода Брацлавскій былъ въ 1594 году въ замкѣ Чесибѣскомъ нечаянно осажденъ Татарами и съ большою нуждою удалось ему избѣгнути убіенія, для того основалъ онъ въ Чесибѣсахъ кляшторъ для ОО. Доминикановъ (1578), который сынъ его Николай крак. кастелянъ и гетм. В. к. совершилъ и ту 1651 погребенъ упокоивается. Упомянутый Яковъ Потоцкій за сонзволеніемъ королевскимъ переименовалъ Чесибѣсы на Іезуполь, и былъ (около 1570 г.) основателемъ города Золотого Потока надъ Дѣстромъ изъ села Загайполя надѣленого ему, съ Соколовомъ королемъ Сигисмундомъ Августомъ.

4) Ѳеофанъ патр. Іерусалимскій издалъ благословенную грамоту 1620 г. октября 18. къ Перемышельскимъ гражданамъ взывая ихъ къ крѣпкому стоянію въ вѣрѣ. Тотъже патріархъ въ томъ году Сентября 7 изъ города Бѣлой Церкви издалъ затвердительную грамоту для Львовской Ставропигіи. Акт. Зап. Росс. IV. N. 219. Первая грамота Ѳеофана патр. напечатана мною въ актахъ южнозап. Руси Львовъ 1868. стр. 6.

5) Исаія Копынскій воспитанникъ Острожского училища, митроп. Кіевскій. Устроилъ Густинскій Монастырь, который князь Михаилъ Вишневецкій обезопасилъ своими роспоряженіями существованіе сей обители, такъ по его ходатайству кн. Ирина Вишневецкая назначила угодія для устроеннаго имъ Мгарско-Лубенского Монастыря, и для нового Ладинского женского Скита, гдѣ былъ

игуменіею Александра сестра И. Копынского. Акт. Зап. Росс. II. 182, 214—216. Въ 1620 г. патр. Ѳеофанъ посвятилъ И. Копынского изъ игумена Межигорского Монастыря въ епископа Перемышльского, откуда былъ изгнанъ Іезуитами, пребывалъ въ Ладинскомъ скитѣ. По принятіи Уніи Мелетіемъ Смотрицкимъ, поселившимся въ Дерманскомъ Монастырѣ, было поручено ему управленіе Смоленской и Черниговской епархій, въ якой должности присутствовалъ онъ на соборѣ 1628 г. призвавшимъ М. Смотрискаго къ оправданію. Тоже присутствовалъ на Кіевскомъ соборѣ 1629 г. для исправленія Служебника. Въ 1631 г. по смерти Іова Борецкаго сталъ быти Митрополитомъ чрезъ два годи, ибо для старости оставилъ потомъ Кіевскій престолъ. Онъ написалъ посланіе къ князи Іереміи Вишневецкому, отцу короля Михаила, съ увѣщаніемъ возвратитися къ прародительской вѣрѣ (Акт. Зап. Росс. IV. N. 233.). Матерь князя Іеремія Вишневецкого наслѣдника великихъ земныхъ имѣній, умырая въ присутствіи Митроп. Исаія Копинскаго, увѣщавала его, чтобы не измѣнилъ прадѣдному своему вѣропоставѣданію. Константинъ Вишневецкій, по смерти матери, далъ племянника своего въ іезуитскія школи во Львовѣ, гдѣ Іеремія лишенъ былъ любви къ своему отечественному обряду *), сталъ теперь созидати костели

*) Іезуити, въ своихъ школахъ дѣлали самую большую пропаганду переловленія послѣдователей греческого вѣроисповѣданія и даже самыхъ Уніатовъ къ латинскому обряду. По той причинѣ еще въ 1700, Ноября 20, писалъ изъ Полоцка Leo Lucas Kiszka secretarius totius ordinis Basilii Superior Polocensis, alumnus collegii de Propaganda fide, до кардиналовъ конгрегаціи de Propaganda, горко жалуется о тое, что nostri ritus saeculares (Русь), philosophiae in suis scholis (Iesuitorum) per integrum ducatum Lithuaniae insudare, nisi ritum graecum nostrum unitum derelinquant, non permittentes, ansam prebent cogitandi schismaticis, idem nos sapere cum illis (въ отношеніи къ русскому неуніятскому юношеству посѣщающему Василіанскія школы). Дальше пишетъ о нападеніе Іезуитовъ на уніатскую Полоцкую каѳедру въ отсутствіи святителя: Nuperrime vero die scilicet duodecimo Novembris (1700) sub tempus horarum Canonicarum, cum iidem (Jesuitae) irruerent in ecclesiam cathedralem Polocensem, preces interrumperent, serras reserrarent violenter, et reliqua catholico spiritui absona patrarent, scomatibus super personas religiosorum adiectis, quantum exortum est, in populossima civitate Polocensi scandalum supremus arbiter judex et vindex novit. Antequam itaque Illustrissimus Rusiae metropolitanus, longissimae distans Polotia, et tota religio nostra, idem exponere possint negotium Em. ac Illmae Dominitioni vestrae, ego infimum perpetuumque mancipium precurro, ea quae par est,

въ Лубнахъ, Ромнѣ, Ловицѣ, въ Прилукахъ основалъ кляшторъ Доминиканамъ. Князь Іеремія скончался 16 Августа 1651, оставивъ одного сына Михаила, въ послѣдствіи короля польского, померщого безъ потомъства въ Львовѣ 10 Ноября 1673 г. Побробное описаніе жизни Исаіи Борисовича Копынского еп. Перемышельского см. Наук. Сбор. Львовъ 1866 стр. 147.

6) Гетманъ Станиславъ Жолковскій убитъ подъ Цецорою 19 Сентября. Турку и Татаре розбѣгшись по Руси, обошли городъ Львовъ, и стали о двѣ милъ обозомъ коло села Волове. Станиславъ Любомирскій напалъ на нихъ съ Львовскимъ гарнизономъ но былъ разбитъ такъ, что едва третая часть войска его спаслась бѣгствомъ во укрѣпленый Львовъ. Зубр. крон. Львов. 254. — У Варшавѣ на сеймѣ шляхтичъ Пекарскій (короля) Жигмонта... ударилъ чеканомъ, и палъ король на землю... Владиславъ королевичъ казалъ его на конѣ мѣдяномъ спалити и заразъ выволано, абы чекановъ нихто не смѣхъ носити. Бѣлозерскій южнорусск. Лѣт. 13.

7) Козаки съ Зиновіемъ Хмѣльницкимъ впали въ Крымъ. Съ Потребичемъ пособствуютъ Полякамъ противъ Туркамъ, зачто признаетъ польск. Соймъ Козакамъ нѣкоторыя свободы. — Посольство Кунашевича къ цару Михаила Федоровичу. Соймовая конституція приказуетъ міръ межи Уніятами и схизматиками.

8) Учрежденіе братской школы въ Кіевѣ. Пріѣздъ патріархи іерусал. Ѳеофана на Русь, книга о вѣрѣ единой Св. церкви изд. Азарія (въ Кіевѣ) въ 4-ку. Въ томъ году напечатана брюшюря: Pogrom Tatarów przez Wielmoż. hetm. koron. Stanisł. Żółkiewskiego, których 30.000 legło. Od siedmi tysięcy Rycerstwa polskiego, w Wołoskiey ziemi, 6. Octobris. W roku 1620. Przy tym Ordynek wyprawy Tatarskiey na woynę, Marcina Broniowskiego. Y zaś edykt Kozaków Niżowych. Послѣдній едикъ напечаталъ на малорусскомъ языцѣ, толкуетъ о способѣ сраженія съ Татарами, раздѣленіи плѣнниковъ и написанъ есть противъ трусливыхъ въ

---

submissione exorando, quatenus sacra de Propaganda fide Congregatio speciale ponat lisdem interdictum ne nos addictissimos S. sedi Apostolicae adulatores esse, ac re ipsa schismaticos circumferant. Такъ писалъ о Іезуитахъ Левъ Кишка потомъ Уніат. Митрополитъ яко occulatus testis omni exceptione major.

войнѣ. Въ первой части говоритъ сочинитель о борьбѣ кн. Витолта съ Татарами подъ Очаковомъ, гдѣ онъ построилъ себѣ паровую лазню. Тая любопытная брошюра напечана въ сочиненіи Войцицкого: Starożytna biblioteka томъ III. Въ томъ же году напечаталъ Bartosz Pogodziński брошюру: Nowiny z Czech y o przyrodzeniu tych ludzi. R. P. (кажется: rycerz pieszy). Можетъ быти, что сочинитель служилъ въ войскѣ импер. Фердинанда ведущого кровавую борьбу съ Чехами которыхъ такъ характеризуетъ: naród czeski do pokrewności Polakom zwykł się odzywać, przeto iż obadwa narody od dwu braći rodzonych początek swoy wywodzą: iednak od cnoty i animuszu Polskiego daleko się odstrychnął; narod to na wszystkiem Moskwie podobny, na wzgardę y obelżenie wszystkich przysłownych braći swoich odrodzony, y co się Lwem pieczętuią, ci ludzie szluszniebу mieli znaczyć się szkorpionem bo im ten panuje. Дальше сочинитель побасенькою взятою изъ Космаса оскорбляетъ народную честь Чеховъ и Слезаковъ, подобно нынѣшнимъ Ультрасамъ, которы полны римской гордости и шляхетского рода презираютъ Русь и Чеховъ, возбраняющихся поступити въ службу польской политики и народности.

1621 г. стр. 58. 1) Князья Черторыйскіе, были кажется потомки Константина — Коригайла Ольгердовича, во владѣніе которого достался древній Волынскій городъ Черторыскъ. Внукъ сего перваго князя Черторыйскаго, Брацлавскій Староста Михаилъ Васильевичь получилъ отъ Свидригайла Клевань, и отъ него князя Черторыйскіе начали называтися князьями на Клеваню. Сынъ его, Луцкій староста князь Ѳеодоръ Михайловичь Черторыйскій, получилъ во владѣніе и Пересопницу около начала XVI вѣка, отъ короля Александра. Сынъ Ѳедора Иванъ, владѣвшій Клеванью, Бѣлградомъ (Бѣлевымъ) и Пересопницею умеръ послѣ 1569 года. По немъ остались два сыновья Иванъ ратовавшій подъ знаменами короля Стефана Баторого, а меньшій сынъ Юрій, и двѣ доцери — Катерина и Елена, которыя оставались на рукахъ овдовѣвшей матери своей — Евдокіи Козминичны, уроженой княжны Заславской. Сія княгиня, наслѣдовавшая греческое вѣроисповѣданіе своей матери Настасьи Юрьевны, старалась о воспитаніи молодого Юрія, утверждая его въ праотеческомъ правовѣріи и для окончательного образованія постановила послати его въ Вильну, въ Іезунтскія школы. О томъ намѣреніи своемъ писала она кня-

ю Андрею Михайловичу Курбскому въ городъ его Ковель. Сей знаменитый герой Казанскій, а теперь гражданинъ Западной Руси сюда убѣгшій, вотъ что писалъ между прочимъ въ отвѣтъ вдовѣ Ивана Черторыйского: „За то благодаримъ величѣ, яко твоя честность писала къ намъ, иже сынъ твой во страсѣ Божіемъ и во правовѣріи праотеческомъ утвержденъ и охоту маетъ къ священнымъ писаніямъ... А еже твоя милость писала еси къ намъ, еже хощеши послати его до Вильни до Римского закона честныхъ презвитеровъ Езуитовъ; и то умышленіе твое похвально. Но всяко не хощу тя утаити, яко слуга и приятель твой во всемъ тебѣ доброхотный, иже многіе родители были дали имъ, яко княжатскихъ родовъ, такъ и шляхетскихъ и честныхъ гражданъ, дѣтки своя учити науковъ вызволенным, яко слышимъ отъ нѣкоихъ: но они неначуча, перѣе, мало не всѣхъ, въ неразумномъ еще будучи вѣку, намовя ихъ хитростнѣ, отлучили отъ правовѣрія и покрестили во свое полувѣріе, яко Крошинского князя сыночковъ и другихъ. И того ради многіе отцы отъ нихъ дѣти свои паки отобрали... Предсказаніе князя Курбскаго сбылось, ибо Юрій Иваповичъ Чорторыйскій, по свидѣтельству К. Нѣсецкого, былъ первый изъ всего княжескаго рода, который перешелъ къ латинскому обряду и скоро потомъ съ своимъ потомствомъ оставивши русскую народность ополячился. Въ послѣдствіи к. Чорторыйскіе отыгривали въ польской исторіи большую ролю, и яко претенденти до польской короны, управляютъ польскою политикою и нашею полякующею братію на Руси. При церквѣ, находящейся въ Бѣлѣвѣ (возлѣ Клевани) хранится Помянникъ писанный въ половинѣ XVI вѣка. Въ началѣ онаго вписанъ: „Родъ князей Чорторыскихъ“ начиная съ князя Константина. Рядъ именъ заключается слѣдующими именами: князя Юрья, монаха князя Андрея, княжну Елену, князя Миколая, князя Михаила, князя Кароля, княгиню Магдалену, княгиню Анну. Имена здѣсь приведены послѣ к. Миколая, умершаго въ 1662 г. принадлежатъ сыновьямъ его — Михаилу воеводѣ Судомірскому, Яну Каролю подкомор. краков. женѣ его послѣдняго Магдаленѣ, урожденной Конопацкой и кажется дочерѣ Николаевой Аннѣ. Послѣ того приписаны уже польскими буквами разнаго почерка слѣдующія имена: Kazimierz, Isabella, Ludwika, Konstancya. Michał, Alexander, Theodor, Stanisław, Argusta, Zofia, Kaziemierz. — Изъ сихъ именъ первыя семъ принадлежатъ семейству Михайлова сына Казиміра

кастеляна Виленского; Изабелла жена его, Людовика дочь его постригшаяся въ Визитки, Констанція, другая дочь, бывшая за Понятовскимъ; Михаилъ, Александръ и Ѳеодоръ, его сыновья. М. Максимовича Кіевлян. 1840 стр. 253.

2) Іоаннъ Вишневскій или изъ Вишневца, инокъ подвизался въ Аѳонской горѣ въ монастырѣ Зографѣ. Якъ уважала его и якъ дорожила имъ южная русская церковь, видно изъ постановленія собора 1621 г. Здѣсь сказано: послати на Св. Аѳонскую гору, чтобы вызвати и привести преподобныхъ мужей русскихъ, въ томъ числѣ блаженныхъ Кипріана и Іоанна прозваніемъ Вишневского, и прочихъ тамъ находящихся, процвѣтающихъ жизнію и богословіемъ Памят. Кіевск. ком. I. 1848 стр. 217. Нынѣ извѣстны съ Аѳона писанныхъ Іоанномъ Вишневскимъ: 1. Посланіе князю Острожскому и ко всѣмъ православнымъ. 2. Ко Львовскому братству и къ отцу Іову скитнику Марковой пустыни (Скиту Манявскому). 3) Къ Кириллу, Ипатію и Рогозѣ строгое обличеніе. Изъ Уневского Монастыря отецъ Іоаннъ писалъ старицѣ Домникіи наставленіе въ благочестіи. Такогоже содержанія сочиненіе его писанное въ Аѳонской пещерѣ: Позорище мысленное. См. Рукоп. Царского N. 486.

3) Въ томъ году папа Григорій XV даетъ нунцію своему въ Польщѣ, потомъ кардиналу и протектору Польщи въ Римѣ, Козмѣ де Торресъ, особенное порученіе взглядомъ покровительства Уніатовъ на Руси. Такоже порученіе получилъ въ 1622 году нунцій Ланцелотти.

4) Турки осаждаютъ Поляковъ въ обозѣ подъ Хотимомъ (2 до 28 Сентября). Миръ 9 Октябр. Карль Ходкевичъ и Петръ Кунашевичъ, послѣдній казалъ Бородавцѣ козаку въ Межибожѣ голову стяти 31 Августа. Универсалы короля Сигисмунда противо патріа. Ѳеофана и рукоположеннымъ имъ епископамъ. Ѳома Замойскій разграбилъ церкви и монастыри въ Кіевѣ. — Съ тымъ годомъ Кириллъ Лукарій сталъ быти патріархомъ цареградскимъ, бывъ прежде ректоромъ Острожской школы, когда въ 1598 г. сочинилъ отпись на листъ Ипатія еп. Владимірского до кн. Константина Острожского воеводы Кіевского, напечатанъ въ Острозѣ 1598 въ 4 ку 57 л.

5) Люстрація съ 1621 г. пишетъ: Tenuta Bobrka, ktorey połowice trzyma Gratus Tarnowski Castellan Zarnowski. Teraz przez incursią tatarską ysz wszystko miasto spalone iest, zaczem się procent żaden nie nayduje. Въ Люстраціи съ 1661 г. говорится что: do dzier-

ławy Bobreskiej należą włości. Piatniczany, Łany, Łąki małe, Saruki czyli Sarniki. Zamku żadnego w Bobrce nie było antiquitus y teraz niemasz. Городъ Боберка получилъ 1469 г. право магдебургское.

6) Въ томъ году погорѣлъ городъ Решовъ надъ р. Вислокомъ принадлежащій тогда польской родинѣ Лигензовъ (Ligęzów), которая стала сей городъ укрѣплять земними валами. Нынѣ подъ городомъ Решовомъ въ селѣ Залѣсю есть русскій приходъ, гдѣ находятся русскіе прихожаны, якъ къ тому приходу прилученныхъ селахъ на сѣверъ отъ Решова, въ Старомѣстѣ (давная посада города Решова), на югъ Слотинѣ, Драбинянцѣ, Тычинѣ, Ланцутѣ, проживаютъ еще Русскіи люди. Въ половинѣ XIV вѣка составлялъ городъ Решовъ съ прилежащеми ему по обоѣмъ сторонамъ селами и городами особную волость, со временъ русскихъ князей, что явствуетъ изъ грамоты короля Казимира В. изданной Cracoviae die Dominica, qua cantatur omnis terra Anno 1354. для Іоанна Пакослава изъ Строжискъ (или Стожискъ?). которому упомянутый Король, и его наслѣдникамъ даетъ oppidum Rzeschoviense cum suo toto districtu in terra Russiae situm, secundum quod antiquitus per Serenissimos duces Russie extitit limitatum... quorum limites incipiendo a gadibus terre Sandomiriensis videlicet, a villa Dambrowa, quae ad terram Sandomiriensem noscitur adiacere, et ex alia parte protendentibus graniciis usque ad villam Lanzaysko limitibus terre Jaroslaviensis confinante, liem a dextris versus Russiam descendendo, usque ad limites castri Czudec suis finibus circumferentialiter distinguuntur. Rzyszczewski Cod. diplom I. 204. Село Дуброва (Dąbrowa, Лежайскъ и Чудецъ лежатъ съ лѣвой страны р. Вислока, слѣдовательно русская земля простиралась нѣкогда дальше на западъ, которой жители теперь уже ополщались. Наслѣдники Станислава изъ Строжискъ стали теперь называтися Решовскими, которыхъ родоначальникъ былъ королемъ Казимиромъ В. за тое Решовскою волостью награжденъ, что отвелъ Татаръ отъ союза съ Русскими.

7) Въ томъ году издано книжку: Proba verefikatiey omylney y dowod swowoleństwa małosłychanego czerneów y iedynomyślnych bractwa Wileńskiego. Chrześciańskiem katholickiem uważeniem przez Timotheusza Limanowicza zakonnika S Bazylego D. E. W. napisana w Zamościu. Drukował Simon Nicolius Roku Panskiego 1621 въ 4 д. л. 24 л. Посвящено князю Юрію Черторыйскому, гдѣ чтется: Wiadomo albowiem iest wszystkim pobożność W. X. M. gorąca w na-

bożeństwie Chrześcianskiem katolickiem greckim: którą nikomu naprzód niedajesz, przy niey nieodmiennie stojąc, y oney rzewliwie za podaną każdą occasyą broniąc. Data ze Włodzim. 10 Augusti 1621. Въ первой главѣ толкуетъ о томъ: Co się stało w roku 1620 y w teraznieyszym 1621.

8) Въ томъ году напечатанъ въ Вильнѣ: List do zakonnikow monastera św. Ducha (7 Августа въ 4-ку 42 стр.) На томъ листѣ подписались: Janusz Skumin Tyszkiewicz pisarz W. X. L Bracławski starosta; Adam Chreptowicz, Mikołay Tryzna podkomorzy Slonimski, Jerzy Meleszko chorąży Słominski: Опровергаютъ книжку: Verefikacya niewinności. — Werifikacia niewinności (M. Smotryskiego) изд. въ Вильнѣ. — Противъ того издана: Sowita Wina przez oyce monastyra Wilenskiego S. Troycy (I. B. Руцкого) изд. въ Вильнѣ. — Obrona Werefikacyi niewinności M. Smotryskiego изд. въ Вильнѣ. -- Examen Obrony niewinności (I. B. Руцкого) изд. въ Вильнѣ w drukarni Leona Mamonicza, od zakonnikow monastera Wilenskiego S. Troycy (въ 4-ку 42 стр. въ которомъ опровергаютъ: Verefikatią niewinności. — Apendix na Examen obrony werefikacii M. Smotryskiego изд. въ Вильнѣ. — Противъ послѣдней издано: Proba werefikacii Tymot. Symonowicza изд. въ Вильнѣ. — Justifikacia niewinności (Ioba Boreckiego Metrop.) w Kiowie въ 4-ку 43 стр. Symonowicza Tymotwiewa, dowody sprawdzenia fałszywego i bezczelności w Zamościu, противо М. Смотрискаго: Verefikacii niewinności.

1622 г. стр. 60. 1) Петръ Сагайдачный былъ родомъ изъ Карпатскаго подгоря, сынъ Самборскаго шляхтича Конона или Конаша Сагайдачнаго, получившій свое воспитаніе въ Острожскомъ училищѣ, потомъ поступилъ на службу въ Запорожское войско, и дослужился Гетманства. О кончинѣ его чтется въ старинномъ Помяникѣ Михайловского Золотоверхаго монастыря: Року 1622 Априля 10 дня, благочестивый мужъ панъ Петръ Конашевичъ Сагайдачный войска его кор. мил. Запорозкого, по многихъ знаменитыхъ военныхъ послугахъ и звитяствахъ, на ложи своемъ простеръ нози свои, приложился къ отцемъ своимъ, съ добрымъ исповѣданіемъ, исполненъ благихъ дѣлъ и милостини, въ Кіевѣ. Погребенъ при церкви школы Словенское въ мѣсто на Подолѣ честно, въ дому братства церковного. См. М. Максимовича Кіевлян. III стр. 172.

2) Дорожня, жита колода по золотыхъ 24 Львовск. Лѣт. 12.

3) Въ томъ году издано въ Кіевопечерской типографіи. Вѣрши на жалосный погребъ Петра Конашевича Сагайдачнаго въ 4 д. л. Въ текстѣ подъ стихами подписаны имена тѣхъ студентовъ 20 чи- словъ которые ихъ произносили при погребеніи. Между ними упо- минаются русскія имена: Стефанъ Почаскій, потомъ названъ Со- фроній П. яко ректоръ Кіево братской коллегіи, Петръ Созоновичъ, Бацыка. Ѳеодоръ Скаревскій, Іоаннъ Стецкій, Іоаннъ Пел- чицкій, Георгій Воронычъ, Симеонъ Шулга.

4) Papa Gregorius XV rogat 28 Martii regem Poloniae, et unio- nem Ruthenorum contra molitiones schismaticorum tucatur. — Idem papa 2 Aprilis significat Metropolitae Ruthenorum. Procuratores ejus ad visitanda limina Apostolorum a se exceptos fuisse, condolet que de insidiis a schismaticis sibi structis. Theiner Mon. Pol. I. 366, 367.

5) Въ томъ году 12 Марта отвѣчая Левъ Сопига Литовскій канцлеръ на письмо Полоцкого архіепископа Іосафата Кунцевича, дѣлаетъ благоразумныя примѣчанія касательно насильного способа введенія Уніи на Руси, и предостерегаетъ о пагубныхъ послѣдствіяхъ которыя отсюда послѣдуютъ.

Nie zaprzeczam (пишетъ Л. Сопига), że ja sam przykładałem starania koło unii i porzucić go byłoby rzeczą nierozumną; lecz nigdy mi na myśl nieprzyszło, żeby Wasza Przewielebność miała zamysł ludzi do niej przywodzić tak gwałtownemi sposobami. Najwyż- szy przywołuje do siebie wszystkich łagodnie: „Przychodźcie do mnie wszyscy i t. d., lecz niewolników gwałtem przywleczonych mieć nie chce i nie przyimuie... Podług waszych wyrazów są to tylko niektóre mnichy z eparchii Boreckiego (митр. Кіевского) і Smotryckiego (ар- хіеп. Полоцкого), і kilku z szlachty kiiowskiej, co się Unii sprzeciwiają. Lecz prośba królowi podana nie iest od kilku czernców, ale od całego wojska Zaporozkiego; z żądaniem żeby Boreckiego i Smotryckiego w ich eparchiach potwierdzić, a was wraz z drugiemi oddalić... Na sej- mach zaś czyż mało odbieramy w tej mierze skarg od całej Ukrainy i od całej Rusi nie od niektórych tylko czernców. Niedosyć na tem, że kozacy oczekują w Kijowie rozstrzygnienia w tej rzeczy narzeczonej od króla komissyi; lecz o to idzie, czy ta się uda pomyślnie!.. Nieroz- sądkiem zatem jest przerywać zgubnym gwałtem tyle pożądaną zgodę,

a tem samem i należące się królowi posłuszeństwo. Wy nadużyciem swojej władzy i swojemi postępkami, powodowani raczej próżnością i prywatną nienawiścią, aniżeli miłością ku bliźniemu, wbrew świętej woli, a nawet wbrew zakazu Rzpltej, byliście przyczyną i podżogą tych niebezpiecznych iskier, które wszystkim nam zagrażają pożarem bądź bardzo zgubnym, bądz też wszystko trawiącym. Wy piszecie, że polityka ma ku nim obróconą uwagę; a ia dodaię, że nietylko polityka lecz i rząd: bo z ich posłuszeństwa większe dla kraju wynikają po- żytki, aniżeli z Waszej Unii... Co się tyczy niebezpieczeństwa życia Waszego, można powiedzieć: każdy sam przyczyną biedy swojej... Ja obowiązany jestem, mówicie, naśladować biskupów i t. d. n. p. Złotoustego (Іоанна), і innych wszelkich pasterzów, jest rzeczą chwalebną; lecz naśladywać ich także trzeba i w pobożności. w nauce, w cierpliwości i w dawaniu dobrych przykładów. Przeczytajcie żywota wszystkich pobożnych biskupów, przeczytajcie wszystkie dzieła Złoto- ustego, nie znajdziecie w nich skarg, ani protestacyi, ani jednej wzmian- ki processów, zatargów abo świadectw sądowych ani pozwow do sądu Antiocheńskiego lub Carogrodzkiego, o prześladowanie, o osobiste (z urzędu) zrzucenie, o pozbawienie życia pobożnych duchownych... Obróć- myż się teraz do czynów Waszej Przewielebności: u Was pełne ziem- skie sądy, pełne magistraty, pełne trybunały, pełne ratuszy, pełne bi- skupie kancellarie pozwów, procesów, protestacyi, czem nie tylko Unii utwierdzić niepodobna, lecz nawet i ostatni w społeczeństwie związek miłości się roztarga, i sejmy i wszelkie urzędy napełniają się niezgodą i kłótniami... Jeszcze piszecie: na sejmach podnoszą głosy szkodliwe nie tylko Unii, ale całemu prawowiernemu Rzymskiemu duchowieństwu i t. d. któż temu winien? jedna Unia przyczyną jest wszystkich tych nieszczęść. Kiedy gwałt czynicie sumieniom ludzkim, kiedy zamykacie cerkwie, żeby ludzie bez nabożeństwa, bez obrządków chrześciańskich, bez świętości zginęli iak niewierni, kiedy samowolnie na złe używacie miłości і poważania króla Imci. to w tem obchodzi się bez nas; lecz kiedy z powodu nieforemności powstaje w narodzie niespokojność, któ- rą usmierzyć trzeba, wtedy nami dobrze drzwi zatkać... Na nieprzyj- mujących Unii, piszecie dalej. wydać rozkaz, і wygnać ich z państwa і t. d. Broń Boże! niechaj się nie dzieje w ojczyznie na- szej tak okropne bezprawie... Oddawać, piszecie, cerkwie na urą- ganie і t. d. lecz zapieczętować і zamykać cerkwie і urągać się z kogokolwiek, jest to zgubne wzruszenie braterskiej jednomyślności і wzajemnej zgody... Przynajmniej piszecie, dał mi w tej mierze

przepis Pasterz najwyższy czyli iego namiestnik i t. d. sprzeciwić się Najwyższemu Pasterzowi byłoby przeklętym pokuszeniem; lecz ja smiem utrzymać, że jeśliby ojciec Sw. wiedział, iakie z powodu Waszej Unii w ojczyznie naszej powstaią rosterki, bez wątpienia pozwoliłby na to, czemu wy upornie się sprzeciwiacie... Żydom i Tatarom nie zabrania się w państwach królewskich mieć swoje synagogi i meczety, a wy chrześcianskie pieczętujecie cerkwie! Z tego powodu rozchodzi się już wszędzie pogłoska, że oni wolą być u niewiernych Turków w poddaństwie, aniżeli cierpieć takie sumienia swego uciśnienie... Co się tyczy Połoczan i innych przeciw wam buntowników, to może być, że oni są takiemi, ale Wyście sami ich do buntu podniecili; byli oni Wam we wszystkim posłuszni, cerkwi Waszej nie porzucali; lecz wyście sami ich od siebie odrzucili! Nowogrod Siewierski także Starodub, Kozielec, i mnogie inne twierdze, Unia od nas oderwała; nawet i teraz ona jest główną przyczyną, że naród Moskiewski od królewica stroni, jak się to oczywiście pokazuie z Rosyjskich listów do Panów Rad i inszych naczelników wielkiego ks. Litewskiego. I dla tego nie chcemy więcej, ażeby ta tyle dla nas zgubna Unia,do końca nas zniszczyła. Te są obiaśnienia, które daję na list Wasz. Życzę sobie na przyszłość być wolnym od sporów z Wami. Proszę tylko Najwyższego o wszelkie dla Was pomyślności, a razem o ducha łagodności i miłości bliźniego, zostając z poważaniem.. Такъ ясно предвидѣлъ канцлеръ Л. Сопига жалкія послѣдствія религійной нетерпимости въ Польщи, но прекратити грозящее зло было уже невозможно. Что насилие не есть средствомъ къ навращенію человѣка къ истинѣ, увѣдалъ уже хорошо польскій политикъ Іоаннъ Замойскій (сконч. 1605 года) сказавшій: Даю полъ жизни моей, чтобы всѣ обратились къ истинѣ, пожертвую всю жизнь мою, поки сонзволю, дабы кого набудь гоненіемъ къ истинѣ обращано.“ Но все насрасно судьбу погибающей Польщи отвратити было невозможно. Она пала въ службѣ чужой насбиточной идеи!

6) Большее утѣсненіе неунитовъ на Украинѣ, аренда оплаты отъ пасхального хлѣба жидамъ. — Олиферъ Остановичъ Голубъ (Стеблецевъ) гетманъ Козаковъ. — Митроп. Іовъ Борецкій предкладаетъ соймовы въ Варшавѣ свое оправданіе. Петръ Конашевичъ сконч. 10 Апрѣля черицемъ въ Кіевѣ.

7) Elenchus pism uszczypliwych i Appendix na Examen Obrony Verefikaciey. Wilno M. Smotryskiego отвѣчаетъ на Examen

obrony verefikacyi. — Antelenchus, Анастасія Сѣлявы. Вильно. — Palinodia przeciw Obronie iedności. Zachar. Kopysteńskiego. Kiow. List do JW Jci X. Jozefata Kuncewicza archiep. Połockiego od JW Iéi Pana Leona Sapiehi kanclerza W. X. Lit. pisany. При концѣ письма дата: Z Warszawy dnia 12 Martii A. D. 1622 — въ 4-ку 12 стр Кажется что письмо тое напечатано въ началѣ господствованія Станислава Августа, когда Поляки занимались дѣлами Диссидентовъ. Б. Линде въ своемъ Статутѣ Литовскимъ (стр. 159—165) перевелъ упомянутое письмо на польскій языкъ и съ русского текста.

8) Около сего года или 1610, Николай Гвдинскій, основавшій въ 1607 году костелъ латин. въ своемъ городѣ Болеховѣ по свидѣтельству Oblaty ex anno 1740 feria 3 in crastino festi assumptionis in coelum B. M. V. in castro Haliciensi, записалъ Болеховскому Монастырю чину Св. Василія В, находившемуся на предмѣстью Волоское село, 3000 зол. польск...

1623 г. стр. 60. 1) Моръ былъ во Львовѣ великій, почался по Св. Петрѣ, а по Матцѣ Божой, бо было Св. Пречистой въ Патницю. А въ недѣлю въ ночи выгорѣло предмѣстя краковское вшитко, и церквей сгорѣло 3. Св. Оеодора, Св. Онуфрея и Св. отца Николы. Костеловъ 3: Св. Яна, Панны Марін и Всѣхъ Святыхъ. Ормянскихъ три: монастырь, Св. Якуба, и Св. Крижа; и жидовская божница една. Шкода незличона была вшиткимъ. Лѣтоп. Львовск. 13.

2) Татары опустошили Русь даже до города Лежайска. крон. Ставроп. Въ 1354 году село Ляжайско (Lanzaysko) принадлежало до волости (dzierzawy) города Решова. Первая посада Лежайска была тамъ гдѣ нынѣ село Старо-мѣсто надъ Саномъ. Король Владиславъ грамотою съ 1397 года сонзваляетъ перестроити село Лежайскъ (Lezensko) на городъ съ названіемъ Королево-мѣсто (krolowomyesto), и продалъ въ немъ войтовство Станиславу Ясѣнскому мѣщанину изъ Переворска (Przeworska). На посаду мѣста опредѣляетъ одну милеву пространъ земли по обоѣмъ странамъ р. Сана, особенноже милю земли, межи р. Ожана впадающею въ Санъ и рѣкою Колна, порослую лѣсомъ. Іоаннъ Кохановскій, польскій поетъ въ своей пѣсни Dryas Zamechska (Warszawa 1803 стр. 168.) пишетъ, что вся земля межи рѣками Сопотъ, Танвица, Танвою и Рданею, przed laty trzymał to Iwan Kustra z Krzeszowa mąż sławny,

który Łożeysko na swym gruncie zabudował, tu Łukową założył, a we Przy panował. Новое построеніе Лежайска, кажется послѣдовало послѣ 1500 года, когда тое мѣсто спалили Татаре. Крешовъ (Krzeszow надъ Саномъ, съ мѣстнымъ староствомъ король Сигисмундъ III 1588 года надѣлилъ Іоанну Замойскому канцлиру и гетману, а постановленіе польского сойма затверждая тое наданіе говорятъ: aby dzierzawa Krzeszowska w ziemiach ruskich, którą on prawem dożywotnym trzyma, była iemu y potomstwu iego na wieczność prawem dziedzicznym dana. Село Крешовъ въ 1641 г. споволилъ король Владиславъ вдовѣ Ѳомы Замойского канцлера вел. кор. перестроити на городъ съ правомъ магдеб.

3) Въ томъ году 12 Ноября убитъ Св. Іоасафатъ Концевичъ архіепископъ Полотскій. Услышавъ о насильной смерти Полотского святителя. Папа Урванъ VIII, писалъ въ письмѣ своемъ отъ 10 Февраля 1624 къ польскому королю Сигизмунду, касательно сдѣланного убійства между прочимъ: Ubi tam atrox facinus divinae ultionis flagella implorat, maledictus homo qui prohibet gladium suum a sanguine. Ferro igitur atque igni abstinere, rex potentissime, non debes. Sentiat haeresis non de esse cruentis sceleribus supplicia. In tam detestando facinore misericordia pro saevitia est habenda. см. Specim. Eccl. Ruthen. per J. Kulczyński Appendix p. 253 edit. Paris. Wyrok kommissarski w sprawie pokarania zbójców B. Jozafata Koncewicza. J. Stebelskiego. Przedatek do Chronologii III str. 290. Польскій король повиновался римскому приказу и мстилъ цѣлою гекатомбою смерть Полотского святителя. Якъ извѣстно, за сдѣланное убійство, коммиссія осудила около ста человѣкъ на смертную казнь, изъ которыхъ однако большая часть успѣла на время скрытися. Изъ находившихся на лице осужденныхъ, двадцяти отрублены головы на плахѣ предъ ратушомъ въ Витебскѣ; имѣнія всѣхъ виновныхъ конфискованы; весь Витебскъ былъ признанъ виновнымъ, за то лишенъ права магдебургского и всѣхъ вообще правъ и преимуществъ и подчиненъ воеводскому управленію. Вѣчевой колоколъ, знакъ преимуществъ — и свободы города былъ снятъ, ратушъ, гдѣ составлялся заговоръ на жизнь убитаго святеля разрушенъ, тоже Соборная Пречистенская церковь, при которой совершено было преступленіе опредѣлено разрушити, и вмѣсто ея для Унитовъ, на счетъ гражданъ новую въ большемъ розмѣрѣ выстроити и проч. Для большого укрощенія неунитовъ начиная съ Витебска, король

Сигизмундъ запретилъ своими декретами, въ Полоцкѣ, Могилевѣ, Оршѣ и Мстиславѣ, строити и починяти неуніятскія церкви, велѣно принятии Унію, подчиняя всю Бѣлорусь Полоцкому архіепископу... См. Епархія Холмская... стр 45.

4) Acta Officii Consularis civitatis Leopoliensis fasc. 35 et 36 ab A. 1700—1730 Respons na punkta pod imieniem wojska J. K. M. P. N. M. Zaporowskiego podane 1675 roku. Здѣсь Польща оставаясь подъ напоромъ Козацкого оружія обѣщаваетъ всякую свободу для русскихъ неуніятовъ на Руси, для того тамъже чтется: że Jego król. Mość protekcyą swoie oycowską, religii Grecko-ruskiey oswiadczać będzie, gdy prawa jej ledwo nie pięciądziesiat konstitucyi stwierdzone (но всегда напрасно противо шляхоцкого своеволя и гордини латино-польского духовенства), na szczęśliwey. da Bóg, koronacyi swoiey, poprzysięze, iakoż iuż na elekcyi poprzysiągł... Po którey koronacyi zaraz i nieomieszkanie na uznanie wszystkich Cierkiewnych dolegliwości, praw, i fundacyi, o których teraz ani się wiedziec, ani decydować sprawiedliwie może, komisyą złożye raczy J. K. M. z osób, które same duchowienstwo z pośrodku siebie wysadzi, a z strony Rzeczypospolitey, których przychylnych i wiernych rozumiec będzie i obierze. Sakramenta Sw., processye i pogrzeby publiczne używane bywaią (!), upewnia król IMsc, czego sam świadkiem, i nigdy o zabronienie ich skargi niesłyszał, i sam nie raz na odprawowanie ich patrzał. Także duchowieństwo Greckoruskie, za buławy J. K. M. P. N. M. wszelką miało od żołnierza ochronę, czego pogotowiu i teraz Panem i ojcem wszystkich zostawszy przestrzegac Wnym Hetmanom swoim obojga narodów przykazuje... См. Pamiętnik dziejów Polskich zebrał S. Barącz. Lwow 1855 стр. 159.

5) Papa Gregorius XV 28. Januarii Poloniae regem et ordines regni Poloniae adhortatur, ut Ruthenos cath. contra atroces Schismaticorum persecutiones tueatur. Theiner Mon. Pol. I. 368.

6) Богданъ Конга (Конча) Гетманъ и Жара вождъ Козаковъ. Потомъ Максимъ Григоровичъ.

7) Żywot S. Ignaciusza patriarchy konstantinop. Joach. Morochowskiego bisk. Włodzim. w Zamościu. — Supplikacia въ 4-ку 22 л. Wilno. Поданная Сойму Варшавскому отъ Неуніятовъ жалующихся на гоненія съ подписомъ: Obywatele koron. y W. X. Litewskiego religiey graeckiey starożytney posłuszeństwa wschodniego.— Сочиненіе М. Смотрпского. См. Паренесисъ стр. 22. Justifica-

ela Niewinności — въ 4-ку 22 л. Писана до короля Сигизмунда III подписана Іовомъ Борецкимъ Митроп. Тая юстификація была сочинена также М. Смотрискимъ (см. Napomnienie do narodu Ruskiego стр. 22.) якъ и Супликація и вознамѣряла изъяснити Полякамъ, что неуніятскіе епископи non sunt rei criminis laesae majestatis, хотя были поставлеными Ѳсофаномъ патр. Іерусалимскимъ, яко делегатомъ цареградскаго патріархи, безъ предварительного королевского соизволенія. М. Смотрискій пишетъ въ своей Апологіи (1628 г.), что онъ въ 1621 году отбросивши Lamentowe błędy (Θρῆνος 1610) сталъ сочинять свой Катихизисъ, который 1623 года окончилъ, который былъ, кажется написанъ на русскомъ языцѣ, судя изъ намековъ о немъ въ Лиѳосѣ Е. Пимена *). Въ 1622 Захарія Герганъ напечаталъ по гречески свой Катихизисъ.

1624 г. стр. 61. 1) Въ томъ году на прошеніе Іосифа Рутского митр. Уніатского опасающогося о благостаяніи Уніи, для перетяганія Уніатовъ русскихъ къ латинскому обряду, отвѣтила Римская конгрегація de Propaganda fide томуже: Ad conservandam pacem et concordiam inter Ruthenos unitos (и Латинопольскимъ духовенствомъ) et ob alias gravissimas causas SS. in Christo pater et Dominus noster D. Urbanus div. prov. Papa VIII de consilio et consensu venerabilium fratrum suorum S. R. ecclesiae Cardinalium Congregationis de propaganda fide decrevit: ne de caetero Ruthenis unitis, sive laicis sive ecclesiasticis tam saecularibus quam regularibus et praesertim monachis S. Basilii ad latinum ritum quacunque de causa etiam urgentissima, sine speciali sedis apostolicae licentia transire liceat, et proinde omnibus archieppis, eppis et Officialibus Ruthenorum unitorum districte praecipiendo mandavit, ne deinceps licentias pro huiusmodi transitu subditis suis cujus cunque gradus et conditionis existant, concedere praesumant, et Archieppis eppis ac aliis praelatis latinis ac eorum officialibus, ne Ru-

*) Въ моемъ посѣданіи находится рукописный списокъ, кажется катихизиса М. Смотрицкого, но недостаетъ въ немъ шесть начальныхъ листовъ, раздѣлается на седмъ выводовъ о Св. Тайнахъ, писанъ въ 4-ку съ конца XVII вѣка на 57 л. полуустявцемъ. Находился нѣкогда въ посѣданіи Якова Шушы еп. Холмского. Другая часть сей рукописи содержитъ съ себѣ богословскія и историческія статіи. У мене находится также почти современная рукопись Славянской граматики М. Смотриского но не полна въ 8 д. л.

thenos praedictos unitos ad ritum latinum transire volentes quovis praetextu aut causa cum licentia Ruthenorum Praelatorum suorum recipere audeant, sub poenis nullitatis actus, ac aliis arbitrio Sanctitatis suae et Romanorum Pontificum successorum suorum transgressoribus infligendis, non obstantibus contrariis. Такимъ образомъ Римская Куріа запретила такъ духовнымъ якъ мірскимъ лицамъ русской народности переходъ къ латинскому обряду, декретомъ своимъ отъ 7 Февраля 1624 года: но въ слѣдствіе занесеной противо тому декрету протестаціи королемъ Сигисмундомъ III. съ польскими вельможами (stanami królestwa); издалъ тотъ же самъ Папа Урванъ VIII за совѣтомъ нунція Сципіона Ланцелотти иное постановленіе, которое конгрегація de propaganda fide дня 7 Юля 1624 г. обнародовила: decrevit: ne de caetero Presbyteris et aliis ecclesiasticis Ruthenorum unitorum et praesertim monachis S. Basilii ad ritum latinum (слѣдовательно теперъ съ исключеніемъ русскихъ мірскихъ лицъ) quacunque de causa etiam urgentissima sine speciali sedis apostolicae licentia transire liceat... Такою вредною для народности русской перемѣнію первого Римского декрета воспользовалось латино-польское такъ свѣтское якъ монашеское духовенство на Руси для переловленія богатыхъ русскихъ вельможь и мѣщанъ къ латинскому обряду, которыи въ послѣдствіе богато надѣляли земными имѣніями ими фундованныя латинскія парохіи и клашторы, а при греческомъ обрядѣ, которого церкви называно синагогами, остались теперь tylko chłopi i popi, якъ полякующая Русь въ честь своей побѣды нынѣ голосить. Не скорше якъ съ паденіемъ польской Рѣчипосполитой Римскій папа Климентій XIV отъ 16 Апрѣля 1774 г. (а Пій VII отъ 3 Апрѣля 1803 на прошенія русскихъ святителей обновили конституцію папы Урвана VIII отъ 7го Лютого 1624 года, запрещая русскимъ мірскимъ лицамъ переходъ къ латинскому обряду. Розумѣется, что запрѣщеніе подобнаго рода были уже запоздно, ибо все русское дворянство облатинилось и ополщилось, русской народъ съ духовенствомъ остался при своей народности, отсюда возникшій обрядовый и національный раздоръ, старается нынѣ полякующая Русь заведеніемъ польскихъ школъ въ Галиціи и вознамѣреннымъ отсюда ополщеніемъ простонародія ослабити, стараясь притомъ крѣпко стоящихъ на стражи русской національности подлыми и ложными клеветами церковной снзмы и Москвитизма съ помощью всѣхъ польскихъ журналовъ застрашити, и тихъже такими доносами въ Вѣдень и Римъ компромитировати,

Но все напрасно, ибо историческая Немезисъ дается уже сильно чувствовати надъ Вартою и Вислою тимъ которы хотѣли бы поглотити Русь Галицкую, съ которой однако во вѣкъ Польщи не будетъ.

Въ времена митрополита Веламина Рутского, при всей старости уніятскихъ святителей Унія неуспѣвала, якъ о томъ свидѣтельствуетъ любопытный актъ: Informatio data ab episcopis Ruthenis sub Metropolita Josepho Welam. Rutski Romam S. Congregationi praepositae negotiis Ruthenorum in materia Religionis et Unionis propagandae. Тотъ большій докладъ чтется напечатанъ въ Annales Ecclesiae Ruthenae, authore Mich. Harasiewicz Leopoli 1862 p. 264—293. Причины не успѣванія Уніи въ упомянутомъ докладѣ усмотрываютъ уніятскіе святители въ пять препятствіяхъ. Особенноже жалуются на препятствіе третое происходящіе: Ex parte transeuntium ex ritu graeco ad latinum гдѣ говорится: Ex scholis latinorum (изъ школъ польскихъ особенно ОО. Іезуитовъ) ducenti fere juvenes nobiles Ruthenorum transiverunt ad ritum latinum. In aulis (по дворахъ шляхты польской) et militia totidem. Jam queritur: post decennium quid remaneret ex nobilitate apud Ruthenos? Dicetur manebunt rustici. Contra est. Ruet tamen unio, quia rustici non defendent unionem a schismaticis; viles quippe sunt, et mancipia, depressionem a suis Dominis sustinentes in hoc regno (въ Польшѣ) majorem, quam in toto orbe terrarum, imo nec ipsi permanebunt in unione, sicut enim facile exemplo adducuntur ad unionem, ita facile ad schisma regredientur propter suam simplicitatem, incapacitatem et animum abjectum, eamque partem, que erit potentior, sequentur. Пресказанное сбылось 1839 года, осталась только русская ополъщена шляхта. Удержуется еще малая часть Уніатской церкви съ двома святителями въ Галиціи, гоненная Поляками до сихъ поръ что не хочетъ совершенно ополъщится, а единственно покровительствована нѣмецкимъ Австрійскимъ Правительствомъ. Жалующіеся русскіи святители безъ обиняковъ говорятъ, что уже по всей южной и сѣверной (Московской) Руси толкуется: deceptos Ruthenos esse a Latinis, qui sub splendido pretextu Unionis sensim sine sensu minuuntur, ac pereunt contra pacta unionis per indulgentiam Sm. Pontificis facultatis transitus ad Latinos.

2) — Leonardus Bagni notificat Metropolitae (Josepho Rutski) velle Caesarem vocare Basilianos in Valachiam, sed non posse tam cito erigere monastesia et episcopatum, nihilominus Methodio Terlecki permittit (sic), sed est factus ad instantiam populi Maximilianus monachus. Тамже стр. 683. Въ сію пору покушалась Римская курія, посредствомъ русскихъ Василіановъ распространяти Унію не только между Румынами, но и между Греками и южными Словенамъ. И такъ чтется подъ 1627 годомъ въ рукоп. Л. Митроп. Кишки (стр. 693) Cardinales compelant Metropolitam (J. Rutski) ut duos monachos mittat ad montem Athos, qui convertant (?) duo monasteria principalia Dyonisianum et S. Laurae, ad instantiam monachi ex Zacyntho insula Alexandri Vasilopoli. Въ 1628: Roma per Nicolaum Novatium Basilianum declarat... misionem Ruthenorum in Croatiam et Valachiam sumptu Papae. Franciscano vero episcopo Semandriensi, tantum sit pecuniosum, indulgentias dare missionariis, et mox instituitur pro missionario religiosus Methodius Romae degens, datur ei facultas dispensandi in tertio et quarto gradu consanguinitatis et affinitatis, cognationis spiritualis simplici et dupplici et impedimento publicae honestatis... Тамже стр. 696. Упомянутый Меѳодій Терлецкій (пишетъ Л. Кишка стр. 458.) Писаръ (amanuensis) Николая Тризны казначея Вк. Литовского, окончилъ философскія студія въ Вѣдни, ubi augustissimae Majestatis, ducum et comitum imperii nactus favorem... nec supprimendus ille ejus nominis honos, quo imperialis gratia eum munerari decreverat, utsi acceptasset in provinciis prope ex pugnandis vindicandisque ab Othomanica tyrannide Hungariae certum episcopatum graecissmo adherentem, quo titulo S. Unionis propalaretur gloria, se erecturum novam pro eo ritu Metropoliam effecturumque apud sedem Apostolicam, quatenus meritis honor in ecclesia Romana responderet, verum imperii inversa facies. spei intentionem praecidit О томъ же М. Терлецкимъ потомъ епископѣ Холмскомъ пишетъ Яковъ Суша (Relatio ad propag. 1664 г.) in studiis adhuc Viennae existens in Hungariam ad Russianos et Valachos ritus graeci Montis Fellétrii in regnis Croatiae, Carniolae et Slavoniae degentes, socpius frequentans, tempore studiorum vacantium multos ad fidem S. convertit, et a barbarie illa, quam habuerant, expolivit. О дальшей судьбѣ и кончинѣ М. Терлецкого см. изданною мною Холмскою епархію Львовъ 1867 стр. 41—54. Бренныя остатки М. Терлецкого были похорены на мѣстѣ гдѣ Холмскіе латинскіе епископы погребались въ Красноставѣ, для чего потомъ Поляки домагались присоеденія Холмской русской епархіи съ латинскою Холмскою. Ajebant enim, ut ultimum episcopum unitum per sepulturam episcopis latinis esse incorporatum, ita etiam episcopatum istum incorporandum. Яковъ Суша Relatio ad Propagandum 1664 г.

3) Татары разграбили Русь нашу даже до города Казимира надъ Вислою. Подъ Мартиновомъ надъ Днѣстромъ зашелъ имъ дорогу гетманъ Станиславъ Конецпольскій, Татары убили слабыхъ плѣнниковъ, оставили самыхъ дѣтей, которыхъ гет. Конецпольскій привезъ на возахъ въ городъ Львовъ. Зубр. Крон. Львовъ 263.

4) Papa Urbanus VIII 10 Febr. regem Poloniae et proceres ecclesiasticos et saeculares hortatur, ut molitiones schismaticorum et Cosacorum contra Ruthenorum Unionem reprimant. Папа пишетъ: infensa cath. religioni hostis schismatica haeresis impiorum dogmatorum monstra in finitimas provincias inmittit, et nuper in Cosacorum concilia subdole irrepens, fortissimorum militum viribus armata propugnare audet causam satanae, et orthodoxae veritati excidium minitari... Schismaticorum sodalitia (церковныя братства) illic institui, novas leges identidem contra Unitos sanciri accepimus. Regia authoritas, quae fidei praesidium esse debet, sacrilegem hanc temeritatem infringat... ut Pseudoepiscopi Rutheni, qui turbas movere, et in Cosacorum comitiis dominari conantur, dignum tam audaci facinore supplicium ferant. Tum ille seditionum fax et facinorosorum dux Pseudopatriarcha Hierosolimitanus Regalis irae vim experiatur, suaque calamitate coeterorum extereat audaciam... Certe Nicephorus ille Graecus, qui factus armiger diaboli et signifer seditionum, tot contra Ruthenos Unitos procellas in istis provinciis non ita pridem sedente Clemente VIII excitavit, tandem deformatus aerumnis et perpetius vinculis mancipatus docuit; non modo quam atrox, sed etiam quam misera res scelus est. Eiusmodi exempla si crebro schismatica temeritas intueatur, non ita animos tollet, et ultionum Dominum formidare discet... Idem papa 11 Maji laudat regis Poloniae prudens consilium, quo Polocensis archiepiscopi (I. Кунцевича) mulctati sunt, ipsique Unionem Ruthenorum comendat. Theiner Mon. Pol. I 371. 372.

Anno 1624 Octobris 21. Praepositus generalis Soc. Jesu exmandato Sedis Apostolicae suos in Polonia monet religiosos, ne laicos de graeco ad latinum traducant ritum. Тому запрещенію не повиновались никогда ОО. Іезуиты, служитъ только явнымъ доказательствомъ что Римскіе папы хорошо вѣдали о такомъ злоупотребленіи Іезуитовъ въ нашемъ отечествѣ, съ большимъ вредомъ для русской народности и самой Уніи, что наконецъ причинилось къ поданію Полыни, которая думала будто поглощеніемъ Русскихъ скрѣпится. См. 1629 г.

Eodem anno Februarii 7. Urbanus papa VIII ad relationem Cardinalis Bandini rescripsit, episcopos ruthenes posse ex causa legitima dispensare cum ipsorum subditis, qui in Latinorum aulis commorant, ut juxta calendarium Gregorianum jejunia ac festa observent.

5) Татаре рабиты Станисл. Конецпольскимъ подъ Мартиновомъ — Походъ Козаковъ къ Цареграду — Максимъ Григоровичъ гетм. Козаковъ избранъ Поляками, убитъ Зарожцами 1 Октября. Стефанъ Хмѣлевскій воевода Кіевскій, королевичъ Владиславъ, король шведскій Густавъ Адолфъ дѣлаютъ королю Сигизмунда представленія объ утѣсненіи Козаковъ. — Дорошъ Кочкевичъ гетманомъ.

6) Около сего времени завладѣли Поляки въ городѣ Люблинѣ русскою церковью, которое событіе С. Гродскій (Histor. belli Cosacco poloni 1. 12) слѣдующимъ способомъ описуетъ: Attingebat autem Rusica sive Graeca religio usque Lublinum; cujus rei documentum est, quod non solum in recensitis palatinatibus ad praesens etiam sint templa, et episcopi ritus graeci; sed insuper et Lublini habuerunt jam hoc nostro aevo (XVII) templum eo loco, ubi est forum dictum Słomiany Rynek; verum aliquot supra XXX annis ademptum est a Russis, et applicatum ad usus ecclesiae Romano catholicae, nihil proficientibus solennibus hominum Graecae religionis protestationibus, inter quos eo tempore eminens nobilis quidam Basilius Lytynski dum et ipse constitutus fuisset inter assessores Tabulae Judiciorum generalium regni Tribunalitiorum, Lublini tunc celebratum (vulgo deputati vocantur), cum nulla ratione conatibus catholicorum resistere potuisset tandem in publico consensu dictorum judiciorum, in haec verba peroravit. Equidem video tantopere invaluisse conatus Dominorum catholicorum in occupando hocce templo, quod unicum in hac civitate antecessores nostri religionis graecae crexerunt, atque in pacifica ejusdem possessione per longissima temporum intervalla exstiterunt, adeo ut me jam sexagessimum annum agente nulla de ipso contraversia instituta fuerit; ut, si quidem singulis annis ex universa Rusia, omnibus, quorum actiones ex variis palatinatibus per viam appelationis in hocce ultimae instantiae subsello decidendae sint, comparere hic necesse sit, habeant et illi modum sacra Deo debita secundum conscientiam suam celebrandi. Video, inquam conatus adversae partis in tantum invaluisse, ut nulla habita ratione privilegiorum antiquorum, prout per praedecessores serenissimos Reges, ita et per modernum feliciter regnantem (regnavit autem Vladislaus IV) juramento solenni confirmatorum, templum hoc vi summa nobis eripia-

tur; cui malo cum mederi aliter nequeam, solennem instituo protestationem, religioni graecae magnam vim et injuriam esse illatam, quam mihi quidem nec animus, nec modus est ulciscendi. Praesagit tamen animus multos ex hoc concessu supervicturos ad ea tempore, quibus Deus, qui est omnis injustitiae et perjurii vindex acerrimus, excitabit gentem, pro hoc uno centena templa occupaturum. Pro qua protestatione confestim est de ordine suo exturbatus, et nisi ipsi subvenissent ceteri dissidentes a religone catholica, et aliqui sanguine juncti capite detruncatus fuisset. См. подъ 1654 г.

7) Въ томъ году Татаре спалили предградія города Перемышля. Въ 1648 г. Козаки, а въ 1656 г. Шведской вождъ Дугласъ, въ 1657 г. князь Семиградскій Юрій Ракочій шесть недѣль напрасно осаждали Перемышель. Замокъ на горѣ былъ въ 1759 г. на около обведенъ новыми стѣнами и мостъ чрезъ ровъ новый созданъ изъ камня. По инвентару съ 1765 г. было еще miasto murem starym w około oprawadzone z przedmieściami krubelem i Przekopaną. До дѣшнего староства принадлежала сольная жупа въ Гойску. На горѣ Capią zwanej most z ciosu i szczątki zamku. Древнее городище съ четвероугольными продолговатыми земляными валами есть за городомъ надъ Саномъ На основаніи буллы папы Григорія XI съ 1375 г., появились въ Перемышли латинскіе епископы. Въ 1389 г. получилъ сей городъ отъ короля Владислава Ягайлы 100 лановъ оравконскихъ и магдебурское право. Въ 1412 г. король Владиславъ Ягайло отнялъ русскую каѳедральную церковь pulcherimo opere ex petra quadrata fabricatam, ejectis extumulatis Ruthenorum cadaveribus якъ пишетъ Длугошъ, и отдалъ польскому епископу. Въ 1498 г. господарь Молдавскій Стефанъ спалилъ городъ Перемышель, а 1594 г. Михаилъ Копыстенскій епископъ Перемышельскій приступилъ съ частью народа къ Уніи, когда однако не скорѣе якъ въ 1720 г. принята была въ цѣлой епархіи.

8) Въ томъ году Татаре спалили совершенно городъ Гусаковъ, который король Сигисмундъ 1525 г. сонзволилъ Іоанну Богатинскому хоружему Перемышельскому изъ села перестроити онъ городъ съ магдебурскимъ правомъ. Въ 1585 году принадлежалъ Гусаковъ русскому дворянину Константину Корнякту, который построилъ въ Гусаковѣ мости и гребли, за что получилъ отъ короля польского Стефана Баторого торговельныя льготы и мостовыя мыта Въ первой половинѣ XVII вѣка приняли Корнятки латинскій обрядъ

и около 1635 года построили въ Гусаковѣ кластор ь ОО. Кармелитамъ.

9) Казанье на честн. погребѣ отца кур Елисея Плетенецкого Кіевъ 1624. Relacya o zamordowaniu okrutnym Josafata Koncewicza I. E. Morochowskiego. Zamość.

1625 г. стр. 60. 1) Ярославъ погорѣлъ вшистокъ у Ярмарокъ. Шкода незличоная, и людей много погорѣло. Лѣтоп. Львов. 14. Огень возникъ въ Августѣ въ день Св. Вартоломея, весь городъ егорѣлъ съ товарами болѣе якъ на десять милліоновъ зол. польск. По свидѣтельству Старовольского собирались здѣсь купы изъ Италіи, Нѣмець, Турціи, Персіи, Москвы. На ярмарокъ являлось 20.000 коней, 40.000 воловъ. По семъ пожарѣ опасались уже иностранные купцы въ деревянной городъ Ярославъ являтись: однако въ 1656 г. король Шведскій Карлъ Густавъ по свидѣтельству Пуффендорфа помѣстился еще въ Ярославѣ со всемъ своимъ войскомъ. Въ 1790 г. 3 Юнія выгорѣлъ снова весь Ярославъ. Въ 1711 году царь Петръ В. перебывая въ обозѣ подъ Ярославомъ, былъ кумомъ съ Елизаветою Сѣнявскою краковскою кастелянею при крещеніи отрочати Ярославского мѣщанина. Nikt się przed carem darmo nie poskarzył, пишетъ современная рукопись z najmniejszym rad gadał, na biesiady mieszczan uczęszczał, w obozie najwięcey przebywał i sam każdemu sprawiedliwość czynił.

2) Въ томъ году напечатано въ Четвертнѣ въ типографіи Павла Домжива Лютковича и іерод. Сильвестра, Псалтирь въ 8 д. л. 12+232 лис.; и Часословъ въ 8 д. л. Казалось бы что П. Д. Лютковичъ перевелъ свою типографію изъ Угорецъ въ Четвертню надъ рѣкою Стыромъ, гдѣ князь Александръ Святополковичъ въ 1437 построилъ монастырь чину Св. Василія. Той городъ получилъ названіе Старой Четвертни, съ того времени якъ Яцко князь Четвертинскій въ прилежащомъ селеніи Боровичи построилъ замокъ и назвалъ его Новою Четвертнею. См. 1618 г. — Казанье о блаж. Іосафатѣ при поднесеніи его мощей. Вильно 1625 тоже изд. по польски. — Омилія на роковую память Елисея Плетенецкого Кіевъ. Żywot błogosł. Josafa Kuncewicza, Anast. Sielawy. Wilno.

3) Въ томъ году Петръ Могила сынъ Симеона Могилы воеводы Молдавского (брата Іереміи Господара Молдавского въ 1593 г. получившего индигенатъ польскій) постриженъ въ Кіевопечерской Лаврѣ, скончался Митроп. Кіевскимъ 1647 г.

4) Papa Urbanus VIII 10 Maji regi Poloniae unionem Ruthenorum commendat, insinuatque quamprimum nominare coadjutorem metropolitae Kioviensi senectute opresso... Idem papa 6 Decemb. praecibus regis Poloniae de Joanne Dukla inter beatos collocando respondet. Папа обѣщиваетъ исполнити желаніе короля. Theiner Mon. Pol. I. 377.

5) Іовъ Борецкій Митроп. послалъ Исаака епископа Луцкого къ царю Михаилу Федоровичу, съ прошеніемъ о принятіе Украины и Запорожья въ свое покровительство. Стефанъ Хмѣлецкій разбилъ Татаръ подъ Вѣлоцерквою. — Битва подъ Кураковымъ озеромъ 31 Октября. Станиславъ Конецпольскій разбилъ Козаковъ; договоръ 6 Ноября. Козаки избираютъ въ гетмана Михаила Дорошенку Городъ Нѣжинъ получило Магдебурское право.

6) Въ томъ году скончался Ѳома Ширавскій епископъ Никопольскій Суфраганъ Львовской Архіепископіи лат. обряда. Онъ заслужился около исторіи и географіи отечества нашего сочиненіемъ своимъ: Descriptio archidioeceseos r. l. Leopoliensis facta 1615 г, описуя въ немъ всѣ большія лат. приходы на Руси и опредѣляя годъ учрежденія ихъ и построенія латинскихъ костеловъ въ русскихъ городахъ. Изъ упомянутаго описанія архідіецезіи Львовской узнаемъ о ходѣ латинизаціи и опольщеванія нашего края и также о русскопольскихъ помѣщечихъ родахъ основывающихъ на Руси латин. костолы и кляшторы. Ѳ. Ширавскій описуетъ границы Львовской архідіецезіи латин. обряда слѣдующимъ способомъ: Ab oriente incipiendo a Sniatyn pertinebat Pokutia et protensive pars Podoliae Białobuczynensi (Białobożnica), Kociabunensis (Kociubince) et Liczkowiensi (Liczkowce) ecclesiis et oppidis terminabatur. A meridie Żydaczoviensi, cujus districtus portionem continet ecclesia et oppido claudditur, et abhinc dioecesim Premisliensem contiguam habet. Aboccasu quasi in circulum eadem Premisliensi dioecesi ambitur Rudensi, Wisnensi, Jaworiensi, Niemiroviensi ecclesiis definiebatur. A septentrione Chełmensi dioecesim habet centerminam, et modico spatio Lucoriensem quoque attingit, et disterminatur ecclesiis et oppidis Kamieneccensi, Buscensi et Białokamenensi. Въ 1671 году Львовская архідіецезія числила седмь деканатовъ: Львовъ, (но самый городъ не причислялся къ кондеканалномъ) Городокъ, Жыдачевъ, Устье, Рогатинъ, Золочовъ и Теребовля.

Границы Перемышельской латин. епархіи еще въ XIV вѣкѣ такъ опредѣляются. 1) Ubi confiniunt limites Lubaczovienses et Grodecenses, usque ad flavium Russ sive pontem in hoc fluvio positum; 2) Ab eodem flavio Russ sive ponte directe transcundo ad fluvium sive lutum Błozew, et ab eodem fluvio, usque ad eum locum ubi Błozew cadit in fluvium Dniestr; 3) Per fluxum ejusdem fluvii Dniestr procedendo, usque ad illum locum, ubi fluvius Stryj intrat in fluvium Dniestr inclusis castris Tustan (нынѣ Урѣчье въ Карпатскихъ горахъ) Sambor nec non districtu Stryiensi, Drohobyczensi tum adjacentiis universis ex illa parte dictorum fluviorum situatis cum pleno iure ad episcopos Premislienses pertinere debent — in quod etiam archiepiscopus Leopoliensis consensit. Vide Trzebiniana privil. II-um de anno 1380 et privil. III de anno 1398. Vitae Premisliensi Episcoporum. Viennae 1844 p. XLI.

1626 г. стр. 64. 1) Seraphina de Anna Chodkiewiczowna Korecka (княжна) fuit monialis Monasterii Korcensis (въ Корцѣ), sub hujus cella et sub pyro voluit mater sepeliri et legavit ei in Kliniec apud Mieliński octodecem milia pro domo Międzyrzeczensi pro peregrinis pauperibus; Duo milliaria in Niewierków et constituit superintendentem Arsenium hegumenum Horodiscensem pro monasteriis duobus uno virili, altero foemineo in Bieliłów, villas Charow et Zezyłów, ex quibus villis assignat duo millia pro pauperum domo in eadem civitate et preterea pro eadem domo legat villam Rokotyłówka. Рукоп. Митр. Л. Кишки стр 690. Тамъже стр. 696 чтется: Eodem anno (1628) memoratur fuisse virgo monialis nescitur ubi (?) Seraphina filia Annae Chodkiewiczowna uxoris principis Joachimi Korecki.

2) Cessio a Josepho Diatkowicz Confraternitati B. V. Mariae Annuntiationis Leopoli in suburbio Cracoviensi, super hortum jacentem post ecclesiam statim et altera parte R. P. P. Dominicanorum facta anno 1526 feria 4 post festum S. Andreae apostoli in actis civilibus Leopol. См. 1673 г.

3) Гетманъ Конецпольскій ходилъ за Козаками ажь до Медвежихъ Лозъ и гетмана далъ имъ Дорошенка. (Дорошенько) Завѣлъ (обманулъ) былъ Ляховъ хорошенько, а не хотѣлъ бити, мусѣли бо ся были просити. Львовск. Лѣт. 14. Михаилъ Дорошенко сталъ быти гетм. козацкимъ 1625 г. убытъ въ Крыму 1628 г. Актъ о коммисіи на Медвежьихъ лозахъ см. Соловьева истор. Росс. X. 97, 100, 104.

4) Княжна Анна Корецкая родная сестра Карла Ходкевича, по убіеніи своего сына Самуила въ Едикулѣ Турками духовною своею въ Межерѣчѣ Корецкомъ отъ 30 Марта 1626 г. учредила въ селѣ своемъ Бѣлоловцѣ богадѣльню (гостиницу) для возвращаю-

щихся изъ турецкой и татарской неволи, и поручила мѣстнымъ монахамъ чину Св. Василія попеченіе о плѣнникахъ и нищахъ въ томъ же заведеніи. Kwiaty i owoce. Kiew 1870 стр. 284.

5) Papa Urbanus VIII 22 Augusti Metropolitam et episcopos Ruthenos de constantia in fide laudat, et invitat, ut seminarium Ruthenicum a se in Polonia instituendum adiuvent. — Папа пишетъ то для укрѣпленія Уніи, proinde Seminarium in Poloniae Regno institui iussimus, quod Ruthenae inventatis gymnasium et laborantis religionis domicilium habeatur... Nos autem, ne apostolicae charitatis fructibus careatis, mile scuta ad ejus seminarii commoda erogari iussimus, exiguum munus ingentis voluntatis. Theiner Mon. Pol. I. 379.

6) Eodem anno 11 Septm. referente cardinali Baudino, regni cancellarium literis regiae nominationis hanc adjecisse clausulam, ut nominatus episcopus Chelmensis ruthenus teneatur suae in spiritualibus et temporalibus administrationis reddere rationem latino episcopo pariter Chelmensi, S. Congregatio decrevit, ut Nuncius apostolicus mediante brevi Pontificio, agat cum rege pro revocatione praedictae clausulae. Anno sequente 1627 Febr. 22 in congregatione propag. fide lectae fuerunt Nuncii Apostolici literae, quibus relatam clausulam de literis regiae nominationis sublatam fuisse, ne scilicet Rutheni amplius teneantur rationem gubernii praestare latinis episcopis. Латинопольская іерархія хотѣла вознамѣряла Унію, по етимологическому значенію сего слова перевести, т. е. совершенною подчиненностію русской церкви польскимъ епископамъ, а не римскому Папѣ.

7) Соборъ въ Кобрыни Уніатовъ. Семинаріумъ уніятское въ Вильнѣ. Вовкъ Константинъ гетманъ. Дорошенко напалъ Крымъ, розбитъ — Козаки пособствуютъ Полякамъ въ Шведской войнѣ. Засуждены въ подданство.

8) Въ томъ году былъ спаленъ городъ Тустань или Хоростковъ. Такъ чтется въ люстраціи съ 1627 года: to miasteczko tak rok funditus nieprzyjaciel krzyża S. zniósł, teraz poczęli się osadzać, osady iest 25. Король Стефанъ Баторый въ 1578 году сповелѣлъ Іерониму Сѣнявскому воеводѣ Русскому, старостѣ Галицкому на пустомъ мѣстѣ, межи селомъ Хоростковомъ и мѣстечкомъ Сѣмиковцы до столово имѣнія латин. архіепископа належащимъ, на дорозѣ изъ Галича до Конколникъ ведущей, построити городъ Хоростковъ которому надаетъ магдебурское право. Въ люстраціи съ 1621 г. говорится: miasteczko Tustan alias Chorostków, lubo przez nieprzyjaciela niespustoszone, ale przez częstego żołnierza y nieurodzaj

zubożone iest y przez to provent żaden z niego nie idzie. Теперь упомянутый городокъ составляетъ село Тустань надъ устьемъ рѣки Гнилой Липы въ Днѣстеръ на противъ города Галича.

1627 г. стр. 65. 1) Въ томъ году Данилъ Малинскій изъ Голухова подъ городомъ Острогомъ прислалъ родителями его на созданіе Львовской Ставропигійской церкви записаны 200 зол. пол. Дѣтоп. Львов. Ставроп. братства.

2) Іовъ Борецкій Митроп. Кіевскій, на прошеніе членовъ братства церковного въ Рогатинѣ пришедшихъ въ Кіевъ на поклоненіе, грамотою своею отъ 6 Мая 1627 г. въ куріопаску затверждаетъ уставы церковного братства въ повомъ мѣстѣ Рогатинѣ при храмѣ Сошествія Св. Духа. Грамота издана въ обители архистр. Св. Михаила церкви золотоверхое въ Кіевѣ. Упомянутое братство было уже прежде учреждено грамотою Іереміи Тисаровского Львовского епископа. Уставы тогоже братства.

3) Лексиконъ Памвы Берынды. Кіевъ. — Катихизисъ большій Лавр. Зизанія изд. въ Москвѣ, но не выпущенъ въ свѣтъ и потому безъ выхода въ л. 346 л. Въ польскомъ языцѣ напеч. сей катихизисъ: Wyklad prawoslawney wiary Wilno 1596.

4) Hoc anno 21 Maji S. Congregatio de propag. fide decrevit Graecos Dalmatiae et Albaniae conservandos esse in proprio ipsorum ritu juxta concilii Florentini decreta, nec esse eosdem trahendos ad ritum latinum.

1628 г. стр. 66. 1) Въ учредительной грамотѣ патріарха Константинопольского Кирилла Креховской Ставропигіи Преображенія Господня, писанной на греческомъ языцѣ на пергаменѣ 1628 года есть 12 Ноябрь, яко день изданія грамоты означенный, но на русскомъ спискѣ сей грамоты съ многими варіантами противо подлинника, чтется мѣсяцъ Февраль, съ нечеткимъ означеніемъ дня. Обѣ грамоты сберегаются въ Креховскомъ монастырѣ. На русскомъ спискѣ кромѣ патр. Кирилла, подписались собственноручно: „Θеодосій Мѣдіанскій митроп. Неофитъ Тессалунскій митроп. Досоѳей епископъ Романскій (изъ Молдавіи), Сильвестръ Андринополскій митроп. Пахомій Иверскій митроп. Николай Музалонъ епископъ Амѣклѣйскій. Мѣстность изданія сей грамоты неопредѣлена, и оканчивается слѣдующими словами: „Чесо ради сіе наше сенодальное писаніе даемъ при печати (привѣшена оловянная печать на си-

номъ шелковомъ шнуркѣ у греческаго подлинника), дабы было законникомъ въ нашей патріаршой Ставропигіи Преображенія Господня въ расположеніи Крехова, недалече города Львова живущимъ достойнаго ради и вѣчного утвержденія вручено. Лѣта Господня 1628 и мѣсяца .. дня.

2) Въ томъ году напечатано въ Луцкѣ: Ламентъ (плачь) по святобливо-зошломъ, велебномъ господину отцу Іоаннѣ Васильевичу пресвитеру, исписаный презъ многогрѣшного іеродіакона, Давида Андреевича: въ 4 д. л. Также Епикидіонъ*), або вѣрше жалобныя на погребеніе Василисы Яцковны — Стефана Полумерковича въ 4 д. л.

3) По свидѣтельству люстраціи съ 1628 г. Мосты Великіе или Августовъ, съ 1549 г. перемѣненое на мѣсто, составляло съ селами Дворцы, Бутынъ, Домашовъ, Хлѣвчаны, Хроновъ, Волица и Реклинецъ особную державу (волость). Въ 1550 году городскія земли распространялись къ востоку, якъ пишетъ люстрація съ сего года, даже до сего мѣста: ubi flumen Zeldecz jungitur alio flumini Ratha seu Wrocisko.

4) Papa Urbanus VIII 7 Octobris. Archiep. Polocensi (M. Smotryski) de suo ex schismate ad ecclesiam cath. reditu gratulatur, Theiner Mon. Pol. I. 381.

5) Actum in castro Haliciensi feria 4 post dom. jubilate proxima 1628. Visio cameralis terrestris Haliciensis fundorum ad ecclesiam parochialem Haliciensem spectantium, vigore decreti Tribunalitii Rni Lublinensis per generosum Piekarski camerarium peracta. Въ томъ актѣ чтется описаніе границъ до Галицкой парохіи принадлежащей земли: pole plebanskie, które pole leży z tey strony od Sw. Stanisława kościola, a przed tym niekiedy cerkwi Sw. Panteleona Въ костели Св. Станислава подъ Галичемъ въ головномъ олтарѣ до сихъ поръ надъ иконою Св. Станислава помѣщенъ есть образъ Св. Пантелеймона, которого праздникъ въ томъ нынѣ Францисканскомъ костели до сихъ поръ торжествуется. Костелъ Св. Станислава построенный изъ тесанного четвероугольного камня яко нѣкогда опустошенный подарилъ король Сигисмундъ грамотою свою издан. на сеймѣ въ Варшавѣ 5 Юля 1596, ордену ОО. Францисковъ, обитающихъ въ Галичѣ въ стѣнахъ города (intra moenia civitatis) гдѣ

*) Епикидіонъ, ἐπικήδειον carmen lugubre, жалостная пѣснь.

подъ горою для выше находящогося водного источника ихъ мѣстопребыванія propter suum limositatem ac palustrem naturam minime esse aptum et convenientem, ad fundamenta jacienda structuras erigendas, corpora sepeliendа... Костелокъ Св. Станислава стоялъ опустошенъ на горѣ между двома земляными валами, прежде занятія его францисканами, которыхъ интромиссія въ посѣданіе его послѣдовала 1612 года fer. 4 post Dom. Cantate. Въ интромиссіи говорится: ecclesia S. Stanislai hic in campo Haliciensi (Pobereże надъ р. Ломницею впадающею въ Днѣстеръ) antiquitus constructa. Изъ выше сказанного, явствуетъ, что латинопольское духовенство завладнувши русскими церквами задерживало давныя праздники занятыхъ церквей, якъ тое сдѣлано въ Дрогобичѣ, Самборѣ и другихъ мѣстахъ.

6) Scrutinium (сказаніе свидѣтелей) pro parte religiosorum Hedeonis Zaplatyński ihumeni et aliorum presbyterorum monasterii Unieioviensis rit. grae. actorum. Contra generosum Andream Łabodowski ratione per eum sub tempus hominum multorum ad devotionem congregatorum (въ Праздникъ Успенія пресв. Богородицы) famulorum armatorum in monasterium Unieioviense violento more hostili immissionis, ibique hominum sexus et status varii concussionis ac vulnerationis nonnullorum crudelis interemptionis ac postea villae Jaktorów monasterii proprie depopulationis, ac pecorum inde violentae abactionis citatum. In terminis iudicialibus castren. Capitan Leopol. feria III ante festum S. Agnetis virginis proxima. A. D. 1628 per inductionem testium expeditum. Лагодовскіе отъ села Лагодова близь Унева лежащаго, были покровителями Уневского монастыря, оставались еще въ греческомъ вѣроисповѣданіи, якъ кажется, отецъ Андрея Александръ Ванко Лагодовскій скончавшійся 27 Января 1574 г., которому жена его Варвара изъ Сѣнна (Сѣнинская) въ Уневской церквѣ большій надгробный памятникъ построила. О монастырѣ Уневскомъ нѣкогда славной архимандріи чину св. Василія, привелъ я выше подробныя извѣстія, здѣсь скажу еще, что въ грамотѣ короля Владислава Ягайли изданной его вѣрнымъ слугамъ Іоанну и Деміану и потомству ихъ на посѣданіе горского села Крушелницы въ Тустанской волости на рѣцѣ Стрыю, тотъ же король говоритъ: что на крѣпость сему листу (пергаменному) нашему нашу печать привѣсилисьмо въ нашомъ селѣ въ Глинѣнахъ (нынѣ мѣстечко) за Львовомъ чтыры мыли, противъ монастыря Унѣва въ понеделокъ цветней и день по святое Покрове Божей Богородицы, а при томъ свѣткове били... логи Куровскій, нашъ панъ Кичры (?) и панъ

Данило Задеревацкій и панъ Степанъ Борисовичъ влади коло (sic)... стало подъ лѣты нарожѣня Христова тысяча лѣтъ трыста лѣтъ девятдесято лѣтъ пятого лѣта (1395). Приведенную грамоту затвердилъ король Сигисмундъ на соймѣ въ Варшайѣ 1556 г. на прошеніе дворянина (nobilis) Андрея Крушелницкого и сына его Матеея. Тустанская волость такъ называлась отъ крѣпости Тустань, нынѣ Каменъ подъ селомъ Урѣчьемъ въ Стрыйскихъ горахъ. См. мое разсужденіе: Каменныя розвалины близъ села Урѣчья, остатки города Тустаня. Зоря Галицкая 1854 N. 10. Dodatek tygod. do Gazety Lwowsk. 1857 N. 40—41. Изъ сего явствуетъ что монастырь Уневскій уже съ концемъ XIV вѣка былъ извѣстный.

7) Михайло Дорошенко гетманъ убитъ въ Крымѣ. Козаки съ гетманомъ Тарасомъ Трясилою возстаютъ на Поляковъ, побѣждаютъ подъ Переяславомъ. Тарасова нощъ. Гришко Савичъ Чорный гетманъ избранъ Поляками (убитъ 1630 г.) Истребленіе жидовъ на Украинѣ. Козаки его напрасно осаждаютъ Переяславъ, и онъ принужденъ возвратитись въ Польщу. Миръ съ Козаками. Тимоѳей Михайловъ Арендаренко (Оренда) нареченъ гетманомъ Поляками.

Въ томъ году сгорѣла типографія Львовского Ставропигійского братства, на обновленіе которой Димитрій Карточій (? Карлочій) староста Старосельскій пожертвовалъ 500 золот. Кроник. Львовск. Ставроп.

8) Въ томъ году король сонзволяетъ Арменамъ и Грекамъ, и другимъ осѣдати въ Новомъ мѣстѣ Снятинѣ заниматився ремеслами, оградити мѣсто земляным валомъ или каменною стѣною. Арменамъ даютса такіи права, якъ имѣютъ Армени въ Львовѣ и Каменцѣ Подольскомъ. Въ 1415 году, былъ въ Снятинѣ король Владиславъ Ягайло, и принималъ присягу отъ Александра Господара Молдавского. W ten czas posłowie (пишетъ Стрійковскій) od cesarza y Patriarchy konstantyn. przyiechali prosząc o wspomożenie żywnością, bo ich Turcy oblężeniem udręczali. Przeto król z Rusi y Witold z Litwy Dnieprem .. posłali im do Kacibeja portu morza Pontskiego, zboża i żywności dostatek. Въ 1531 г. воевода Молд. Петрило спалилъ Снятинъ, а въ 1589 г. спалили тотже Татаре въ самъ торгъ и взяли Купцовъ пріѣхавшихъ сюда въ плѣнъ.

9) Apologia peregrinacyi do kraiów wschodnich M. Smotryskiego we Lwowie. Тамъ же отъ стр. 130. Considerataie albo uważania sześciu różnic między cerkwią wschodnią i zachodnią strony

wiary zaszłych. въ 4-ку 204 стр.*). Соборъ въ Кіевѣ. Мел. Смотрискій отказался отъ своей Апологіи. *Ἀπολλεία*. Апологія книжки діалектомъ русскимъ написаной, польскимъ зась въ Львовѣ друкованой. 1628 Августа 30 въ 8 ку. — Protestatia przeciw soborowi w tym roku 1628 we dni Augusta miesiąca w Kiiowie .. M. Smotryskiego — Lwów. Написана противо книжки Аполеіа. М. Смотрискій издалъ: Listy (четыре) do oyca Boreckiego i innych w Dermanin 1628 въ 4-ку.

1629 г. стр. 66. 1) Roku 1629 Pan (Stefan) Chmielecki i hetman Kozaków Hryszko Czarny pod Bursztynem do 8000 tysięcy Tatarów ubili i Kantymirowych synów iednego zabito, drugiego żywcem pojmanego królowi oddali. Latopisiec Joach. Jerlicza (Kiевскаго дворянина) I стр. 36. Warszawa 1853. Родный братъ сего нашего Лѣтописца Іоаннъ Ерличъ убился упавши изъ дуба въ 1643 году. и былъ pochowany w Tarnopolu w cerkwi murowanej narodzenia Pana Jezusowego dnia 16 Novembris w niedzielę. Тамъ же I. 47.

2) Въ томъ году съѣхались на соборъ уніятскіе святители въ Львовъ а неуніатскіе въ городъ Кіевъ, якъ выше сказано. О томъ соборѣ упоминаетъ кроникаръ Львовской Вартол. Зиморовичъ въ своей исторіи Львова, и при своей ненависти и грубому невѣжеству взглядомъ русскихъ церковныхъ дѣлъ, пишетъ что вмѣстѣ съ епископами явились на соборъ Тропари и Контаки, которыя польскій переводчикъ и знатокъ греческаго языка гимназіальный профессоръ Мартинъ Пивоцкій (Historia miasta Lwowa. Lwów 1835 стр. 339), передѣлалъ на церковныхъ пѣвцовъ. Дальше пишетъ В. Зиморовичъ что тогда былъ поморъ, для нездорового воздуха, которого причину простой схизматицкій народъ приписывалъ Уніи, которая будто бы бывъ причиною, закрытою повозкою пріѣхала въ городъ Львовъ съ княземъ Александромъ Заславскимъ.*)

---

*) М. Смотрискій написалъ Апологію по русски и послалъ Іову Борецкому Митроп., потомъ же перевелъ на польскій языкъ и послалъ І. В. Рутскому уніятскому митроп.

*) Подобного недоразумѣнія сталось латин. слово Унія при самомъ своемъ введеніи въ городѣ Львовѣ. Въ 1700 г. въ день пріѣзда Іосифа Шумлянского епископа Львовского, изъ Варшавы въ Львовъ, собралось къ дому его множество простаго русского народа, чтобы посмотрѣти на Унію, которую привезетъ съ собою епископъ. Послѣдній въ Варшавѣ добылъ пуделя большой породы, которой породы собакъ въ то время въ Польщѣ было еще мало, а

3) Король польскій Владиславъ IV въ Львовѣ 1634 г. Октября 26, на прошеніе Скитского игумена Дороѳея и Георгія Кунасевича и всей монастырской братіи затвердилъ грамоту Станислава Потоцкого воеводы Браславскаго данную на земныя имѣнія Скитскому монастырю въ Галичѣ 12 Іюля 1629 года. Въ грамотѣ Станислава Потоцкого чтется, что упомянутый Скитскій монастырь имѣетъ подъ своемъ управительствомъ монастыри: Угорницкій, Толмацкій, и Коломыйскій, похваляетъ Скитскій монастырь „dla przykładnego w sa... tych powinnościach obchodzenia, nie mniey dla oświadczenia życzliwy... zawsze ku oyczyznie wierności y przytulenia do siebie obywatelów... szlachty pod czas zamieszania nieprzyjacielskiego w tych tu kraiach na... osobliwszą u wszystkiego stanu ludzi zasłużył sobie miłość. Дальше слѣдуетъ топографическое описаніе границъ монастырской земли. Напечат. мною въ актахъ южно запад. Руси. стр. 98. Уничтоженіе Скитского монастыря Австрійскимъ правительствомъ послѣдовало 1785 года 25 Августа, изгнаны иноки переселились въ Буковинско-румынскій монастырь Сучавицю.

4) Въ томъ году напечатано въ Чорненскомъ монастырѣ въ типографіи Павла Домжива-Лютковича, Діалогъ, албо розмова чловѣка хорого, або умираючого съ духомъ и проч. въ 4 д. л. 36 (?) лист. Упомянутый іеромонахъ Павелъ Домживъ Лютковичъ въ Угорцахъ 1620 г. напечаталъ Апостолы и Евангелія въ 1618 г. Собраніе словесъ отъ божествен. писанія. См. подъ 1618 г. Не назывался ли Уторецкій монастырь Чорненскимъ?—Historya o obrazie P. Maryi Żyrowieckiey Theodozego Borowika. Wilno.

5) Въ томъ году король Сигисмундъ III надастъ мѣстечку Борщову лежащему на потоцѣ текущемъ въ р. Ничлаву магдебурское право, на прошеніе Юрья Дыдыньского судьи земского Каменецкого.

6) Козаки отправляются вниходь къ Цареграду. Соборъ въ Кіевѣ 29 Іюня Мелет. Смотрискій выклятъ. Соборъ уніатовъ въ Львовѣ 28 Октяб.

въ Львовѣ и вовсе не видно. Шумлянскій везъ чуделя съ собою въ каретѣ; когда повозка остановилась передъ домомъ, и отперли дверцы, высунувся громный курчавый песъ, и, видя кругомъ множество народа, сталъ ворчати, лаяти и не хотѣлъ выйти изъ кареты. Народъ разбѣжался по городу, и разсказывалъ: „Пріѣхавъ владика, и привезъ съ собою косматую Унію. Она и ворчитъ и брешетъ.“ Крон. Ставроп.

Wezwanie do iedności kath. narodu Ruskiego na kazaniu w kościele metrop. Lwow. w SS. Szymona y Judy ap. przy obecności Josepha Welam. Rutskiego Metrop. i inszych episkopow przez Math. Bembusa kapłana Soc. Jesu. Krakow 1629 въ 4-ку 13 л. второе изд. въ Львовѣ 1630 въ 4-ку.

7) Paraenesis abo napomnienie od M. Smotrzyskiego rzeczonego archiepiskopa Połockiego... do Bractwa Wileńskiego w Krakowie. Посвящено кн. Александру изъ Острога Заславскому воеводѣ Кіевскому. Antidotum przeciwnemu narodowi Ruskiemu, albo warunek przeciw Apologiey M. Smotryskiego przez Andrzeia Mużyłowskiego protopopę Słuckiego y Kopylskiego *) въ 4-ку 3—48 л. Противо тому издалъ М. Смотрискій: Exętheśis albo Expostulatia t. j. rozprawa między Apologią y Antidotem. Lwów въ 4-ку.

8) Въ томъ году іезуитъ Лаврентій Суслига написалъ: Żywot Helżbiety z Leżenic Sieniawskiey, Marszałkowey koronney — Kraków 1629. Въ описаніи жизни покойной чтется: „Gdy za staraniem Zygmunta III stanęła Unia kościoła, sama ią naprzód wprowadziła do swojej maiętności, tak mocno, że żadnego popa nie cierpiała u siebie Uniey przeciwnego. I pewnie z niey wielki ratunek mieli biskupi greccy bo popów swowolnych pod ich rząd oddawała, a gdy tego było trzeba samaż je w karności zatrzymywała. Na święto Bożego ciała dawała sługom swoim barwę, i iako z naiswiętszą pompą processyą odprawowała zaciągaiąc na nią y popów Unitów, i sprawiaiąc im na to kosztowne Rezy. Сочинитель залишилъ упомянути что его благочестивая покойница при миссіонерскихъ ея подвигахъ на Руси, повиновалась своимъ духовникамъ ОО. Іезуитамъ.

Anno 1629 Septembr. 12 Praepositus generalis Soc. Jesu suis in Polonia religiosis, exmandato SS. Domini inhibuit ne laicos ad ritum latinum traducant. См. 1624 Іосифъ Веламинъ Рутскій Митроп. уніатскій жалуется въ своей релаціи въ келлеріумъ de propaganda fide: Homines non habemus, qui rem christianam inter Ruthenos promoveant a latinis deserti sumus, ut plurimum juventus nobilis, splender et praesidium nostrum ademptum est nobis per scholas et in scholis. Дальше пишетъ сей равнѣйшій Уніатскій святитель, что подобнаго рода пе-

---

*) Я. Шуша еписк. Холм. (въ книзѣ Saulus et Paulus Romae 1666 p. 121) пишетъ что сочинителемъ Антидота былъ Гизель Печерск. инокъ. — Противо Апологіи писалъ также Геласій Диплицъ Антапологію 1631 г.

рехватываніе схизматиковъ къ латинскому обряду, болѣе всего пре-
пятствуетъ введенію Уніи: impedit conversionem schismaticorum, qui
maxime hoc abhorrent, et removentur ab amplectenda unione, ut tandem
gradu facto latini evadant. Et certe quam diu licentia haec durabit, fru-
stra volimus, ut reliqui schismatici in septemtrione ad unionem redeant;
semper nobis ad unionem invitantibus respondebunt, sicut nunc respon-
dent: Assecurate nos, quod post accessum ad unionem cum liberis no-
stris tuto permanebimus in ritu nostro. Впрочемъ самъ I. Рутскій из-
спыталъ на себѣ всю наглость обращенія къ иному обряду. Рафа-
илъ Корсакъ, наслѣдникъ I. Рутского въ достоинствѣ митрополита,
пишетъ въ жизнеописаніи его, что іезуитъ Бокъ принуждалъ Рут-
ского измѣнити свой обрядъ, и возбраняющогося тое сдѣлати при-
велъ къ папѣ, представляя тогоже яко способнѣйшего къ разшире-
нію Уніи на Руси. Папа похваляя предложеніе Бокса сказалъ въ
присутствіи его молодому Рутскому: Joannes volumus ut sitis graeci
et in illius advitalitiam observationem juretis. Рутскій отвѣтилъ что
сего сдѣлати не можетъ, не имѣя понятія о греческомъ обрядѣ.
Папа снова сказалъ: Ioannes volumus ut juretis in ritum ruthenum.
Рутскій сталъ теперь заставлятся тимъ что онъ лишь что изъ Кал-
винизма желаетъ жити и умирати въ латинскомъ обрадѣ, и приня-
ти греч. обрядъ не неможетъ, ибо ни одного слово по русски непо-
нимаетъ. Папа возразилъ на слова Рутского: Ioannes in virtute
sanctae obedientiae volumus ut mutetis ritum latinum in graecum. Въ
молчаніи и со слезами отошелъ Рутскій, жалуясь на іезуиту при-
нудившого его къ званію мисіонерскому, котрому посвящатись
Рутскій не думалъ. Жизнеописаніе митроп. I. В. Рутского состав-
ленное Рафаиломъ Корсакомъ сберегается въ библіотецѣ Святоону-
фріевского Монастыря во Львовѣ.

1630 г. стр. 68. 1) Подъ тимъ годомъ описуетъ Львовскій Лѣтописецъ подробно походъ польского Гетмана Конецпольского на Днѣпръ за Козаками. Пишетъ, что тогда Козаки Гетмана Гриська (Григорый Савичъ Чорный убитъ 1630), присягшого на Унѣю стято; что панъ Лащъ Лисѣнку мѣстечко, на самъ великъдень высти-
налъ; что Козаки въ недѣлю всѣхъ святыхъ въ Окопѣ за Днѣ-
промъ Золотую роту гетм. Конецпольского совершенно уничто-
жили; что тотъ же Гетманъ показывая на побитыхъ Ляховъ и Ко-
заковъ сказалъ: „Отожъ Унія.. лежитъ Русь съ По-
ляками", что для гетм. Конецпольского отправляющогося за

Днѣпръ, „миисп Домѣнѣканы (въ Кіевѣ) мечь посвящовали, и около костела носили, и презъ вшитку мису на олтари лежалъ зъ тимъ докладомъ, же на то поганство на Русь, жебы ихъ выкоренити...; что въ томъ году избрано Козацкимъ гетманомъ Тымоша Михайловича Оренду (Арендаренко). Но немъ назывался Гетманомъ Леонтій Бубновскій.

2) Въ томъ году (?) напечатана первая книга въ Кутейнскомъ Монастырѣ, Брашно Духовное въ 4 д. л. Въ слѣдующемъ году въ томъ же Монастырѣ въ типографіи Спиридона Соболя напеч. Молитвословъ въ 12 д. л.; въ 1637 г. Дидаскалія въ 4 д. д. 4—31 стр.; въ 1637 г. Житіе Св. Варлаама и Іоасафа, на бѣлорусск. языцѣ въ 4 д. л. 363 лис.; 1653 г. Лексиконъ славяно-рускій соч. Памвою Берындою, первое изданіе въ Кіевѣ 1627 г. Кутеенскій Богоявленскій Монастырь основанъ въ 1623 г. Богданомъ Стеткевичемъ, съ заведеніемъ здѣсь школы и типографіи, которая въ 1665 году переведена патр. Никономъ въ Иверскій Новгородскій Монастырь. Сей Монастырь былъ Ставропигіальнымъ, находится въ Могилевской губер. близь города Орши, при оврагѣ, по которому протекала прежде рѣчка Кутеенка.

3) — Meletius Smotrziski archiep. dictus Polocensis archimandrita Wilnensis et Dermanensis ex monast. Derman 16 Febr. scribit ad papam Urbanum VIII de sua ad cath. fidem conversione, et de mediis, quibus in Russia Rutheni schismatici ad Unionem S. reduci possunt. Ex decreto ejusdem S. D. N. in sacra de Propaganda fide congregatione edito die 5. Augusti 1630 in castro S. Angeli unacum eiusdem Meletii vita collocanda. Тое любопытное письмо изъ подлинника напечат. Theiner Mon. Pol. I. 383. М. Смотрискій думаетъ, что Унія на Руси будетъ укрѣпляется, понеже persequntores говорятъ онъ, S. Unionis Magnates, viri Principes, qui advenas episcopos, et istos *επιβαξάς* pro se suisque subditis tenebant, alebant et defendebant, evanuere (т. е. скончались или приняли уже латин. обрядъ). Дальше въ пользу Уніи пишетъ М. Смотрискій. Iuventus illa gentis Rossiacae, nobilis et plebeia, schismati addicta, quae in collegiis societatis Jesu Patrum literis operam navat, ritum mutare ne cogatur, imo etiam volens non admittatur: sed ad Unionem S. piis monitis allecta in suo ritu persistat, stabiliatur. Hinc enim operarii ad messem istam Domini, ad urgendam, inquam, et promovendam S. Unionem suppeditabuntur. Въ доказательство сего ссылается М. Смотрискій на слова Св. Апостола сказующого: Si quis suorum ma-

xime domesticorum curam non habet, fidem negavit, et est infideli deterior... Non enim possunt vere affirmare, se pari ratione afflictam matrem, Orientalem ecclesiam mutato ritu iuvare posse, quam si persistant in ritu: nam fortius iste de vita periclitantem iuvat, qui cum viva voce admota manu iuvat, quam qui e longinquo solo clamore iuvat. Всѣ совѣты не правились, ибо давной Польщи Унія служила только средствомъ для опольщенія Руси, которая въ противномъ случаи, хотя бы приняла была Унію, всегда оставалась опасною, ибо лишена при своей народности, грозила отпаденіемъ отъ Польщи; для того стараюсь, опольщити, поглотити Русь, но понеже кусокъ былъ большой, такъ удавилась Польща Русью.

4) Рада Козаковъ въ Черкесахъ (Таборщина); отправленіе пословъ къ кор. Сигисмунду съ жалобою объ утѣсненіяхъ. Миръ съ Поляками въ Переяславѣ. — Татаре нашавши Русь разбиты Стеф. Хмѣлецкимъ. Иванъ Петрижицкій гетманъ наречень Поляками.

5) Professio fidei archiepiscopi Leopol, Armenorum Nicolai Torosewicz eiusque Cleri — 8 Novembris praestita papae Urbano VIII. Theiner Mon. Pol. I. 390. Въ томъ году изданъ въ типографіи Львовской Ставропигіи Октоихъ въ листъ съ посвященіемъ слѣдующимъ лицамъ яко благодѣтелямъ Ставропигіи: Мойсею Могилѣ воеводѣ Мултанскому; Мирону Барнавскому шурину цесаго, послѣдовавшому на господарство Мулт.; Екатеринѣ Боговитиновой замужной Ярмолинской; и Александру Балабану старостѣ Теребовелскому и Рогатинскому. Сопиковъ I. N. 755. Также издано во Львовѣ: Верше съ трагедіи: Христосъ пасхонъ. въ 4-ку. В. Ундольскій N. 336. Сопиковъ I. N. 199. — Woyciecha Kickiego Zwierciadło Iehmość Panom... w Greckiey wierze będacym z strony kalendarza, y o zwierzności Papieskiey — Krakow — въ 4-ку.

6) Іеремія Тысаровскій грамотою изд. въ Львовѣ 28 Апрѣля затвердилъ уставъ церковного братства въ городку Яновѣ близь Львова, наданный церквѣ мѣстной Св. Михаила архистратига Іоахимомъ патріархомъ Антіохіи и Киликіи.

1631 г. стр. 68. 1) Соимовая конституція о насиліяхъ (gwałtach) въ взглядѣ религіи. Иванъ Петрижицкій гетм. заноситъ до Варшавского сойма жалобу о гоненіяхъ Руси. Густавъ Адольфъ король Шведскій присылаетъ своего посла къ Козакамъ. Андрей Гавриловичъ наречень гетманомъ Козаковъ. Исаія Копынскій изб-

бранъ Кіевск. Митрополитомъ, но Петръ Могила архимн. Печерскій поѣхавъ въ Варшаву привезъ для себе привилей королевскій на Кіевскую Митрополію. И. Копынскій отъѣхалъ въ Лубенскій Монастырь (Мгаръ).

2) Въ томъ году скончался въ Краковѣ князь Юрій Збаражскій каштел. Краков., съ нимъ прекратился родъ его, а имѣнія перешли до князей Вишневецкихъ.

3) Іоанникія Волковича размышленіе о мукѣ Христовой и Стихи на Воскресеніе — въ Львовѣ въ 4-ку. Въ томъ году іезуитъ Ѳома Елзановскій издалъ въ Львовѣ брошюру: Niewia schismatikow Polskich — здѣсь безъ всякихъ доказательствъ злобно утверждаетъ: że żaden Schismatyk naszyniec, żaden heretyk, tak Ormianin, iako Rusin... nie wierzy taiemnice Troyce przenaświętszey, y owszem żadnego artykulu wiary Sw. nie przyznaje. Такъ оклеветано Русь нашу, лишено ей всякой вѣры въ Бога, чтобы потомъ безпечно возможно имъ было гонити Русь и лишати всякихъ правъ и имѣнія. Книгъ подобнаго рода латино-польскіе инквизиторы не захватывали и не пали якъ съ русскими дѣлано. Такимъ образомъ своимъ престрастнымъ поступкомъ оскорбляли Іезуиты иновирцовъ, что тѣже якъ напримѣръ Полякъ Григорій изъ Жарновца (Grzegorz z Żarnowca) называлъ ихъ Jezu-beitami, а Русь Вызуватами.

4) Hoc anno Julii 29 Congreg. de propag. fide, quod media sibi a Meletio Smotrycki proposita super ejectione Schismaticorum parochorum nihil respondit, quod vero ad transitum Ruthenorum decrevit, non esse recedendum, a primo Urbani papae VIII decreto, mandavitque, confessarios latinos nomine pontificio moneri, ne laicos Ruthenos ad ritum latinum pertrahant. Такимъ образомъ пропаганда обращенія Русскихъ къ латинскому обряду латинскимъ духовенскомъ тайно совершалась въ конфессіоналахъ! касательно насѣльственного средства для обращенія Руси къ Уніи соглашался Іосифъ Веламинъ Рутскій Митр. съ М. Смотрицкимъ. Вотъ что писалъ въ томъ взглядѣ I. Рутскій до коллегіи de propag. fide: Si vellent catholici latini, intra unum annum vix alicubi intra regnum schisma apparet, quod sic deducitur. Libertates nobilium in hoc regno tales sunt, ut in bonis suis sint Domini absoluti, et possint facere quid quid ipsis videtur, praesertim in rebus ecclesiarum Ruthenorum, in quas maiorem sibi potestantem usurpant, quam in ecclesias latinas: possunt ergo uno verbo sine ulla difficultate

quilibet ex nobilibus (и даже жены и вдовицы ихъ *), tanto magis senator ex bonis suis patrimonialibus sacerdotes schismaticos ejicere, et unitos introducere, et tunc ex Palatinalibus Kijovcens. Volhynens, Podoliens. ubi maxime viget nunc schisma, et multa sunt iprorum monasteria, vix aliquot remanerent de ministris schismaticis, nec possunt domini bonorum a suis subditis vel a quovis alio hoc nomine citari ad jus, quia non habent schismatici talia iura, ex divina enim providentia factum est istud, ut omnia jura et immunitates ecclesiasticis et ecclesiis Ruthenis data sint his, qui erant in unione, quod satis abunde in proxime praeteritis comitiis anno 1623 celebratis, ipsis schismaticis audientibus, et contradicere non valentibus probavimus. Изъ сказанного явствуетъ, что I. Рутскій соглашался также, на употребленіе насильственныхъ средствъ въ дѣлѣ Св. Вѣры, забывая на ученіе Христово и тое обстоятельство, что съ перемѣною католического правительства въ Польшѣ, такимъ самимъ правомъ насилія можетъ дѣйствовати противная религійная партія; слѣдовательно, что не подобаетъ никогда пользоватись неправственными средствами къ доброй цѣли.

5) Въ томъ году въ мѣстечку Рудѣ основалъ Іоаннъ изъ Журова Даниловичъ воевода Русскій лат. парохію. Нынѣ здѣсь нѣтъ костела, только поблизъ въ Кохавинѣ, гдѣ въ 1738 году построилъ деревяный костелъ Константинъ Выговскій хоружій Быдгоскій. Руда была нѣкогда укрѣплена земляными валами и принадлежала гет. Іоанну Выговскому.

1632 г. стр. 69. 1) Puncta pacis inter incolas regni Poloniae et M. D. Lithuaniae nationis Ruthenae religione graeca existentes per regem suetiae Vladislaum I. ad affectationem totius reipublicae, praesentibus deputatis utriusque gentis et ordinis, conclusa. Theiner Mon. Pol. I. 399. Также чтется: Liberum exercitium religionis et SS. Sacramentorum administratio, ecclesiarum reparatio, et de novo erectio cum expresso consensu S. R. Maiestatis, sed et xenodochiorum, seminariorum, Scholarum, typographiarum, accessusque liber ad civiles magistratus in Unione non existentibus in omnibus civitatibus et oppidis reipublicae datur.... Episcopatus Pracmisliensis ut et

*) См. подъ 1636 г. О вдовѣ Карла Ходкевича, и Елисаветѣ Сѣнявской 1629 г. Н. 8.

Leopoliensis penes non Unitos debent manere semper cum omnibus bonis et attinentiis ab antiquo pertinentibus. Ius tamen ad vitalitium moderni patris Krupecii, vel donec ad aliud beneficium non promovebitur, integrum debet esse. Incolae autem Praemislienses debent sibi eligere episcopum non unitum, cui a serenmo rege futuro in comitiis coronationis privilegium dabitur, et plenariam iurisdictionem habebit supra omnes in Unione non existentes. Pro residentia autem monasterium S. Salvatoris et S. Onufrii et dictum Smolnica debent illi ex nunc dari: donec vero moderuus pater Krupecius in possessione dicti episcopatus manebit, quolibet anno 2000 Florenos illi episcopo futurus Sermus Rex et republica debet assignare.... Protestatio Metropolitae et episcoporum Unitorum et Polonorum contra puncta Schismaticorum in comitiis electionis anno 1632. — Actum Varsoviae in comitiis electionis 8 Novemb. 1632. —

2) Въ томъ году по кончинѣ короля Сигисмунда III. (пріѣхали въ Варшаву на соймъ елекційный новаго короля депутаты козацкого войска, съ требованіемъ побольшенія козацкого войска и платы для тогожс. Польскіе сенаторы сдѣлали въ томъ взглядѣ слѣдующее для Козаковъ поучительное примѣчаніе: iż Kozacy są wprawdzie częścią rzeczypospolitey, iako się mianują, ale taką, jaką są włosy albo pazury w ciele ludzkiem, które gdy zbyt wyrosną, włosy głowę obciążaią, pazury zaś ostro kolą: trzeba ie przeto obcinać. Że podobnym sposobem Kozakow mała liczba może ku obronie służyć rzeczypospolitey; gdyby zaś oni rozmnozyli się, baćby się trżeba królestwu, żeby od Chłopstwa ruskiego rebellia przeciw panom nie powstała. По данному наставленію въ послѣдствіи Козаки въ своемъ интересѣ, стали обрѣзовати кран польской рѣчпосполитой, которая нехотѣла ихъ узнати головными членами своего государственного тѣла. Впрочемъ Поляки понимали до позднѣйшихъ временъ великое значеніе Козаковъ, такъ напр. Юліанъ Немчевичъ (Pamiętniki Poznan 1871 I стр. 386) описуя несчастный походъ своихъ собратій съ Наполеономъ I. въ Москву, дѣлаетъ замѣчаніе: Byłoby to najgłębszą polityką naszą, gdybyśmy mogli Kozaków od Moskwy odciągnąć; a to by się mogło zrobic przy pomyślnym pokoju, warując obydwa brzegi Dniepru dla nas, z wyspami iego Czehryną, Dubrową, Krzemieńczukiem i Pereslawem; zapewniaiąc im największe korzyści (т. е. обманывая). Oderwać Kazaków od Moskwy, jest to samo, co uciąć im obydwa skrzydła. Жаль, что польскіи политики съ 1632 г. уже сдѣлавъ одинъ походъ съ Лжедимитріемъ въ Мовкву, не вѣ-

дали ничего о великой пользѣ Козаковъ для Польши, ибо нынѣшние совсѣмъ напрасно воспитываютъ себѣ изъ Галиційскихъ импровизованныхъ Украинцевъ новую надполтавскую Козачину.

3) Памва Берында, справщикъ книгъ и топографіи печерской управитель, протосинкель св. отца патріарха Ерусалимскаго, мужь ученый, оставилъ Лексиконъ Словенороссκій: по трудѣхъ иноческихъ, исповѣдническихъ и топографскихъ здѣ опочи. Року 1632, Юля д 13.

Справщикъ книгъ и типографіи роспорядитель, проповѣдникъ Печерскій, Тарасій Земка, мужь ученый, въ языкахъ Грецкомъ, Латинскомъ, Словенскомъ и Рускомъ, по кончинѣ своей здѣ положенъ. Року 1632 Сент. 13. д.

Надгробныя надписи въ Кіевопечерской Лаврѣ. П. Берында перебывалъ и издавалъ книги прежде во Львовѣ, гдѣ проживалъ „въ дому пресвѣтлаго и благочестиваго пана Ѳеодора Болобана", о чимъ онъ самъ говоритъ въ предисловіи къ лексикону. — Въ Львовѣ издана имъ книга Златоустаго о священствѣ 1614 г., и написаны и изданы имъ: Вѣршѣ на рождество Христовѣ. 1616 г.

Въ томъ году на Записѣ отъ 12 Мая засвидѣтельствованной Петромъ Могилою Митр. что монахъ Иванъ Богушъ Гудкевичъ уступилъ права свои на владѣніе дѣвичемъ Монастыремъ Флоровскимъ въ Кіевѣ игуменьѣ сего Монастыря Агафьѣ Гуменицкой, подписались Варлаамъ Десковскій намѣстникъ Печерскій, Hrehory Kmicki z wielkiey Kunii podczaszy Starodubski.

4) Въ томъ году прекратился родъ кн. Збаражскихъ, ибо Юрій и Кристофъ Збаражскіе померли бездѣтно, для того по князю Юрью Збаразскомъ кастелянѣ краковскомъ, дѣдичатъ князь Іанушъ Вишневецкій и княжна Елена (Вишневецкая) за Станиславомъ Варшицкимъ Мазовецкимъ воеводою. Ключь Ладижинскій еще въ 1595 году князь Григорій Коротки предалъ князю Янушу Збаразскому и такимъ образомъ пришли кн. Вишневецкіе въ посѣданіе самыхъ большихъ имѣній въ южновосточной Руси. Князья Вишневецкіе или правилнѣе Вишневскіе сидѣли въ Вишневѣ въ долинѣ Бута воеводства Русского въ старостѣ Лѣбенскомъ близь мѣстечка сего имени и писались отсюда кн. Вишневецкими. Вишновецъ надъ р. Горынью есть позднѣйшею

осадою. Сборникъ докум. сѣверо запад. Россіи. Вильно 1867. стр. 90.

5) Въ томъ году издано въ Вильнѣ Синопсисъ, и представленъ въ томъ году 27 Сентября новому польскому королю Владиславу. Дорогоцѣнное для исторіи югозападной Руси сочиненіе, писанное на польскомъ языцѣ въ листъ 16 л., содержитъ въ себѣ привилегіи, данныя польскимъ правительствомъ русскому неуніатскому народу, и изображеніе тѣхъ страшныхъ притѣсненій, которыя терпитъ онъ за вѣру. Въ Кіевѣ говоритъ Синопсисъ, Софійскій соборъ и другіе храмы опустошены, Выдубицкій монастырь тоже; въ Луцкѣ неуніятскіи храмы обращены въ питейные дома; въ Холмѣ, Львовѣ, и другихъ городахъ запрещено открыто носити св. Тайны, къ больнымъ и погребати умершихъ; въ Вильнѣ храмы заняты шинками и гостиницами. Людіе чиновныи и цеховыи лишаются правъ на начальственныя званія и должности и запираются въ темницы; падворныи и другіе суды мучатъ неуніатъ непрерывными позывами въ судѣ и рѣшеніями безсовѣстными. Запрещено принимати пожертвованія для церквей по духовнымъ завѣщаніямъ и строити каменныи храмы. Въ Минскѣ церковная земля отдана для мечета. Въ Полоцкѣ нежелевшихъ Уніи заключали въ тюрьмѣ и выгоняли изъ города. Въ Туровѣ церкви съ ихъ имуществами отняты и епископъ выгнанъ. Въ Минскѣ священниковъ заключали въ бочки и мучили. Въ Оршѣ, Могилевѣ, Мстиславлѣ и во всѣхъ окружныхъ мѣстечкахъ храмы запечатывали и православнымъ запрещено собиратися на молитву, даже въ загородныхъ шалашахъ. Въ Ковнѣ храмъ разгребленъ и земля его отнята. Въ Бельжскѣ (Белзѣ) опредѣлено: того, кто не пойдетъ съ Уніатами въ крестномъ ходу въ костелъ, казнити смертію. Въ Мятзелѣ (Мядзьолъ городъ въ Ошмянскомъ повѣтѣ) несогласившихся на Унію выгоняли изъ мѣста жительства. Монастыри — Лаврашевъ, Городненскій и другіе опустошены. При такомъ повсемѣстномъ гоненіи противъ православія, епископы не иначе посѣщали паству, якъ тайно. См. Виленск. акт. II. N. 42. Вильно 1843 г. Сравни выше приведенное мѣсто съ рѣчью Лаврентія Древинского чашника Волынского, произнесенною на Варшавскомъ соймѣ оказуется по содержанію весьма вѣроятно, что ему принадлежитъ Синопсисъ. Л. Древинскимъ была также занесена Протестація 1630 г. Старостинскому суду о похищеніи Уніатами имущества братства Виленского, къ сожа-

ѣнію, не вся уцѣлила и напечатана въ Акт. Запад. Росс. IV. N. 229. Словомъ Л. Древинскій былъ для схизматической церкви во свое время тѣмъ же, чѣмъ былъ до него князь Острожскій самымъ ревностнымъ защитникомъ правъ ея предъ польскимъ правительствомъ, для того въ старомъ Луцкомъ помянникѣ справедливо названъ онъ „столпомъ восточного православія.“ Заглавіе Синопсиса гласитъ: Synopsis albo krótkie opisanie praw, przywileiów, swiebód, y wolności od Nayiasn. śp. królów Polskich y W. X. Litewskich y Ruskich, przezacnemu starowieczemu narodowi Ruskiemu, pod posłuszeństwem Św. O. Patryarchy konstantynopolskiego stale y nieodmiennie od krzczenia się nowego trwaiącemu nadanych i poprzysiężonych. Na kształt roczych dzieiów. W osobie obywatelów koronnych y W. X. L. Religiey Starożytney Greckiey, w Chrystusie braci duchownych y swieckich Bractwa Cerkiewnego Wilenskiego uprzywileiowanego. — Nowo teraz na swiat wydane z drukarni tegoż Bractwa. Книжка та посвящена: Senatowi y Posłom na generalną Convocatią Warszawską. — Позднѣе издано въ тойже типографіи: Supplementum Synopsis albo zupełniejsze obiaśnienie krótkiego opisania praw i t. d.

Противо Синопсиса К. Т. Скупѣнскій писаръ лавничій старой Варшавы издалъ въ 1634 г. опроверженіе подъ заглавіемъ Rusin albo Relatia rozmowy dwóch Rusinów Schismatika z Unitem, o rozmnożeniu wiary katholickiey, o Patryarchacie Carogrodzkim, i Schizmatach, o Soborach, o Uniey y chrzcie Rusi, o wolnościach duchowieństwa Ruskiego y insze miscellanea. Сочинитель сей брошюры отказуетъ всякія права Схизматикамъ хотя тѣже въ религіозномъ взглядѣ признаетъ Евреямъ и Татарамъ проживающимъ подъ владѣніемъ Польши. Kto wolność ma (говоритъ Уніата) na to z prawa nadaną, używa iey. Żydzi maią przywileie na to; tych też łamac przykładem inszych krajow niegodzi się. Ruś Schizmatycka wolności niema, a opacznie się nią zasłania, iako się wyżey dowiodło. Żydzi y insi swym kosztem bożnice budowali. Ruś Schismatycka uniackie Cerkwie y imiona Cerkiewne trzyma. A toż ma to taką odpowiedź. Сочинитель сей Релаціи розговора двохъ Русскихъ, выходитъ отъ неисторическаго предложенія, что нѣкогда Русь вся находилась въ Уніи съ Римскимъ Престоломъ, для того теперь яко отпавшая отъ Уніи потеряла всѣ права на свободу религіозную и посѣданіе церковныхъ имѣній, слѣдовательно схизматики на Руси и подъ владѣніемъ Польши и гдѣ не былибы не имѣютъ жадныхъ правъ: Schismaticus, ergo extra legem est in Republica polona!

6) Въ томъ же году Уніаты въ оборонѣ своихъ правъ издали въ Вильнѣ книгу: Prawa y przywileie od Naiasn. królów Ich Mość. Polskich y W. X. L. nadane obywatelom Korony polskiey y Wielkiego X. L. Religiey Greckiey, w iedności z kościołem Rzymskim będącym. Przez bractwo Wileńskie Przenayśw. Tróycy w iedności S. Cerkiewney będące na świat wydane. Roku Panskiego 1632 Octobris 1 въ листъ 72 стр. Въ томъ же году Сентября 1 тоеже церковное братство издало книгу: Jedność Swięta cerkwie wschodniey y zachodniey od początku wiary S. katolickiey obficie rozkrzawiona. W ruskie kraie od przyięcia krztu S. szczęśliwie zawitała. Prawami y przywileiami od Najjaśn. K. J. M. Polskich potężnie warowana. Przeciw skryptowi Synopsis nazwanemu Rocznemi dzieiami Ruskiemi okrzczonemu. Nowo wysiawiona przez bractwo Wileńskie Przenayśw. Tróycy, w jedności z S. kościołem Rzymskim będące. Въ листъ 4—50 стр. Въ томъ сочиненіи въ послѣдней осмой главѣ стр. 49. Говорится о Соборѣ Кобрынскомъ съ 1626 и Львовскомъ съ 1629 г. 28 Октября. На возваніе до уніатского Виленского братства Св. Троицы, съ запрошеніемъ на Львовскій Соборъ, подписались: Joseph Bobrykowicz, Rector etc. P. Drzewiński, Pan Proskura Pisarz Ziemski Kijowski. Pan Kropiwnicki Podsądek Bratsławski. Тамъ же сочинители сей книги пишутъ, что имъ дѣлаетъ тое большее утѣшеніе что теперь Павелъ Сапига отдалъ свою дочеръ Екатерину до Виленского женского монастыря чину Св. Василія, памятая о томъ, что Павелъ Сапига воевода Новгородскій дѣдъ, и отецъ его Богданъ Сапига воевода Минскій погребены находятся въ церкви святой Троицы, что въ томъ женскомъ монастырѣ есть сестра его въ сію пору игуменею, гдѣ и дочерь его постриглась въ инокиню.

7) Въ томъ году напечатано въ Кіевопечерской типографіи Евхаристиріонъ албо вдячность, въ 4 д. л. Собраніе стихотвореній, поднесенныхъ въ свѣтлое Воскресеніе Петру Могилѣ, отъ учениковъ учрежденной имъ Лаврской гимназіи. Между 23 именами учениковъ упоминается: Стефанъ Стрибылъ. Самуель Мужиловскій. Михаилъ Полубенскій. Андрей Черхавскій. Филинъ Миклашевскій. Василій Сущанскій-Проскура. Степанъ Колчицкій. Ѳеодоръ Сусло. Василій Устрицкій. Евтихій Соболь.

8) Antopologia Gelaziusza Dipliekiego w Kijowie. Противъ Апологіи М. Смотрискаго *) Schisma albo błąd grecki, a przytym

*) Подъ именемъ Диплица Геласія, скрывается Евстахій Кисѣль, основавшій въ Кисилинѣ школу, онъ перевелъ Ѳому Акамписа на греческій

de potioritatis iuris Unitow w stolice Rzymskiey na dobra duchowne religiey greckiey, przeciwko Schyzmatykom patryarchy Carogrodzkiego. Przez Waleryana Wilckiego die 25 Novembris w R. 1632 napisana. W Warszawie w drukarni Jana Rossowskiego... R. P. 1632 въ 4-ку 90 стр. *Cnopus* albo krótkie opisanie praw, przywilejów... Narodowi Ruskiemu posłuszeństwem S. Oyca Patryarchy Konstantynopolskiego nadanych. Na kształt dziejów ruskich. — Wilno. — Supplementum synopsis, albo zupełnieysze objaśnienie krótkiego opisania praw .. z revelatią nieomylną naszych jeszcze niektórych processów strony zuniowanej nie każdemu po te czasy wiadomych. Wilno въ листъ.

9) На елекційномъ соймѣ, 1 Іюля дѣлаютъ миръ между Уніятами и неуніатами. Генеральная варшавская конфедерація забезпечуетъ права и свободы Дисендентамъ 16 Іюля. — Семенъ Перевязка гетм. Козаковъ, вступаетъ въ сношенія съ Поляками, убѣгаетъ передъ судомъ. Поляки съ Крымскими Татарами опустошаютъ сѣверную Русь. — Андрей Гавриловичъ гетм. Козаковъ.

10) Южн. русскій Лѣтоп. (изд. Н. Бѣлозерскимъ стр. 16.) пишетъ. Тогожъ року въ Лубняхъ мужикъ одинъ назвался царемъ, и зобралосе до него много голоты; а гды Ляхи того царя поймали, гултяйство его едныхъ постинали, а иншіе поутѣкали, а самого того царя — набивши гармату великую вложили его въ ен и выстрелили на воду, и тамъ утонулъ. Видно что изобрѣтателямъ и покровителямъ самозванцовъ, сдѣлавшимъ съ ними наглое попаденіе на Москву теперъ отпала охота къ дальшимъ покушеніямъ подобнаго рода.

1633 г. стр. 71. 1) Въ томъ году скончался Іоаннъ Андрей Прохницкій архіепископъ латинскій Львовскій, о которого родѣ пишетъ С. Окольскій (Orbis Polon. Crac. 1641 I. 440) Prochniccii de Prochnik in Premisliensi terra. Nituntur Prachniccii ducum de Bybel Russiae sanguine ut ex privilegio Casimiri de data Sendomiriae die S. Jacobi Apost. 1361 patet, гдѣ чтется: quod veniens ad nostram praesentiam generosus ac magnificus Demetrius Chotko dux de Bybel (въ русскомъ текстѣ о имени Демитрія и княжескомъ достоинствѣ его ничего не чтется, только пишется: пришедши предъ наше обличе

спод въ Франкфуртѣ 162). О сочинителѣ Антапологіи пишетъ похвально Мушальскій въ Антидотѣ л. 48 на оборотѣ.

слуга нашъ вѣрный Ходко (Theodorus) Быбельскій monstravit majestati nostrae ducis Leonis, et caeterorum ducum praedecessorum, super bona haereditaria oppidum et villam Bibel cum adiacentibus villis. Дальше пишетъ Окольскій: Demetrius Chotko dux de Bibel, Andreas et Chricko germani fratres, Kudin cuius filius Procopius Dussyn, Balko Jarochno, Alexander Skoruta. Hi omnes conscripti sunt cum familiis et successoribus suis in ecclesia Ruthena monasterii in Chorodisco prope oppidum Bibel (нынѣ Городиско при Новомъ мѣстѣ въ Добромильскомъ повѣтѣ) nam erant schismatici (вотъ большій грѣхъ!) sepulti ibi numero 402. Говорливый монахъ Окольскій, кажется, видя въ помянницѣ Городиского монастыря вписанныхъ нѣсколько сотокъ именъ крестныхъ изъ рода и дома Быбельскихъ думалъ, что они всѣ при упомянутомъ монастырѣ упокояются. Для разгрѣшенія славного рода Быбельскихъ прибавляетъ наконецъ Окольскій слѣдующее извѣстіе: Daniel filius et successor ex Alexandro Skoruta factus catholicas romanus (т. е. ОО. Доминиканы перехватили его яко bene possesionatum изъ русского къ латинскому обряду для окончительной Уніи), ante ducentos octodecim annos (слѣдовательно еще 1422 г.), a quo defluit nobilissima Prochniciorum prosapia. Такимъ образомъ лишенный родъ Прухницкій греческого обряда и русской народности издалъ двухъ святителей Николая епископа Каменецкого и упомянутого Іоанна Львовск. архіепископа. Мнѣ кажется мнымыи князи Быбельскіи и даже Предѣльницкіи (ибо селеніе Предѣльница лежитъ на западъ въ непосредственномъ сосѣдствѣ съ селомъ Быбло) о которыхъ послѣднихъ пишетъ Папроцкій (Herby rye. polsk. 2 edit. 683), Окольскій (Orb. Pol. I 437) и К. Нѣсецкій (I 145) суть одного и тогоже происхожденія и повсей вѣроятности румынского, подобно тому якъ князи Любецкіи въ Жолковскомъ округѣ. См. Мое изданіе и изъясненіе русск. грамоты короля Казимира В. съ 1361 г. 25 Іюля изд. въ Судомирѣ. Науков. Сборникъ Львовъ 1865 IV стр. 265—270.

2) Подробныя извѣстія о Кириллѣ Лукарія патр. Акександр. См. Phillipi Cyprii Constant. eccl. Protonot. Chronicon, Lipsiae 1687 p. 439.

3) Въ томъ году описуетъ Львовск. Лѣтоп. походъ короля польского Владислава въ Москву, нападеніе Турковъ на Украину и разореніе мѣстечка Студеницѣ (надъ Днѣстромъ). Дальше пишетъ о статіи господара Молдавского Бернацкого (Барнавского) ту-

редкимъ Султаномъ, и призваніи на господарство Симіона Могилы, который опасаясь судьбы его предшественника бѣжалъ въ Польщу.

Въ томъ году на соймику русского воеводства, по избраніи пословъ на елекційный соймъ по кончинѣ короля Сигисмунда III дана была тимъже посламъ инструкція feria II post festum SS. Trinitatis въ городскихъ Львовскихъ актахъ облатована, гдѣ чтется одна статья относящаяся до Запорожскихъ Козаковъ: Widziémy prędkie subsidium rzeczypospolitey w Kozakach zaporoskich, na tak prędkie inkursyę tatarskie, iakie nam się ostrzegać każą — Jeśli się będzie na tey konwokacicy stanom zdało, aby i tych na teraźnieyszą rzeczypospolity potrzebę na Tatarów zaciągnąć słusznym iakim i ostrożnym zaciągiem, nie są my także od tego. Слѣдовательно войска козацкое за достойную заплату обороняло отечество наше при недостаткѣ порядочного регулярного войска въ Польщѣ.

4) Въ томъ году при Святоонуфріевской церквѣ учреждено молодшое братство которого члены были одолжены складати присягу предъ Успенеко-Ставропигіальнымъ братствомъ, и поочередно въ недѣли и праздники исполняти службу въ Ставропигіальной церквѣ. Тое братство было въ 1645 году 3 Февр. затверждено Петромъ Могилою митроп. Кіевскимъ и ексархомъ патріаршимъ.

5) Papa Urbanus VIII 1 Januarii regi Poloniae conqueritur de iis, quae pro Ruthenis schismaticis in Varsaviensi conventu decreta sunt, eumque hortatur, ut patrocinium Ruthenorum catholicorum accipiat. Idem papa Ruthenorum Metrop. hortatur, ut invigilet, ne quid adversus Unionem attentetur — Protestatio 16 Martii ordinum status contra diploma schismaticis datum in Comitiis coronationis. Theiner Mon. Pol. I 402—403.

6) Король Владиславъ IV 13 Февр. затверждаетъ на соймѣ сдѣланный декретъ коммисіи о мирѣ между Уніятами и неуніятами. — Сѣверная Русь подъ предводительствомъ Шейна забываетъ: Почепъ, Новогородъ Сѣверскій, Стародубъ, Суражь, Батурынъ, Роменъ, Ивангородъ, Мену, Миргородъ и Борзну. Козаки съ кошовымъ атам. Самоиломъ Сулумую нападаютъ на Малую Азію. Такимъ образомъ видимъ въ южной Руси угнетаемый Поляками сельскій народъ убѣгающій къ Днѣпровымъ берегамъ, и образующія здѣсь Козацкія дружины, которы для завоеванія чуждыхъ земель отправляются на сѣверовостокъ въ Зауральскія страны и на здѣшній Западъ, гдѣ вступаютъ въ службу императора Фердинанда II (Лисовчики), а наконецъ къ устямъ Дуная и въ Малую Азію.

Напротивъ тому въ сѣверной Руси еще 1629 года запрещевается переходъ крестьянъ съ мѣста на мѣсто, и составляются вновъ писцовыя книги, на которыхъ отселѣ основивалось право владѣнія.

7) Eodem anno mense Octobr. in comitiis regni generalibus Varsaviae habitis conclusum fuit cum schismaticis, ut pro casu, quo Ruthenos unitos ad ritum latinum transire contingeret bona ipsorum ecclesiastica circa ritum graecum remaneant.

8) Въ томъ году издано въ Кіевопечерской типографіи: Mnemosyme въ 4 д. л. Между 13 студентами подписавшимися подъ стихотвореніями, чтутся имена: Александръ Тишкевичъ. Георгій Тиша. Тимовей Княгиницкій, Стефанъ Бабневскій, Захарія Березецкій, Андрей Гродецкій, Василій Вѣтрицкій. Евфонія веселобрячная. Петру Могилѣ при вошествіи на Митрополію отъ Кіевскихъ Типографовъ въ 4 ку 10 стр. въ Кіевѣ. Макарія Египетского Бесѣды Кіевъ. въ 4-ку. Kaspra Tomasza Skupieńskiego. Rusia albo Relatia rozmowy dwóch Rusinów... Schismatika z Unitem o rozmnożeniu wiary katolickiey... Warszawa въ 4-ку.

9) Академія въ Кіевѣ. Школа въ городѣ Виннницѣ и въ Гойску, всѣ заведены стараніемъ Петра Могилы Митроп. Мелетій Смотрискій сконч. 17 Января. Іезуитъ Войтехъ Кортискій говорилъ ему надгробное слово 29 Января 1634 въ Дерманскомъ монастырѣ, напечат. въ томъ году въ Вильнѣ: Widok potyczki wygraney zawodu dopędzonego, wiary dotrzymaney od przewieleb. w Chrystusie I. M. Oyca Meletiusa Smotrzyckiego, archiep Hieropolitanskiego, archim. Derman., przed I. M. Oycem Józefem Rutskim Metrop. Kiew. i przewieleb. I. M. Oycem Jeremiaszem Poczapowskim episk. Łuckim. Въ письмѣ своемъ къ Папѣ Урбану VIII отъ 16 Іюля 1627 изъ Дубна писаномъ, говоритъ М. Смотрискій, что онъ въ схизмѣ родился, въ которой уже 50 годовъ прожилъ, слѣдовательно онъ рожденъ 1577 года (См. Saulus et Paulus I. Susza p. 65. Отцемъ Мелетія былъ Герасимъ Смотрискій подстароста Каменецкій для своихъ талантовъ возлюбленъ кн. Константиномъ Константиновичемъ Острожскимъ воеводою Кіевскимъ, который поручилъ ему своихъ трехъ сыновъ Константина, Януша и Александра для воспитанія ихъ. М. Смотрискій безспорно преднадлежалъ къ ученнѣйшимъ мужамъ своего вѣка имѣлъ ученыя академическія степены. Въ своей Апологіи подписался онъ докторомъ медицины. (М. Д. (?), писалъ по латини, по гречески, по польски и по русски, и по старославянски. Польску словесность

обогатилъ своими богословскими сочиненіями. Первый изъ русскихъ напечатъ греческую граматику по латинѣ (Coloniae 1615). Онъ издалъ также: Fundamenta na których Łacinnicy jedność Rus z Rzymem fundują безъ означенія мѣста и года печати. Лямент... на жалостное преставленіе... отца Леонтія Карповича. С Бандке пишетъ, что онъ издалъ: List patryarchy Melecyusza do Ignacego (?) Pocieja 1605 w Dermaniu.

1634 г. стр. 71. 1) Львовская Лѣтоп. 22. описуетъ походъ польского короля въ Смоленскъ. Между тѣмъ Турки угрожали нападеніемъ въ Русь, для чего гет. Конецпольскій собралъ большое войско подъ Каменцемъ Подольскимъ, король пріѣхалъ 16 Сентября во Львовъ и сдѣлано миръ съ Турками. Когда король перебывалъ въ Львовѣ пишетъ дальше Лѣтописецъ: „Галичане съ предмѣстя Галицкого (во Львовѣ) просили его корол. милости о свободу, и росказалъ имъ мѣсто будовати, и заложити на имя брата своего Казѣмѣра; бо во Львовѣ были съ нимъ два брати, Казѣмиръ старшій и молодшій Александеръ. И были во Львовѣ недѣль 4 и три дни и выѣхали въ пятницю Октобря 17 дня... А Казѣмиръ захоровалъ былъ на вуспу (оспу), и остался во Львовѣ, поки ажь не выздоровился. А молодшій Александеръ поѣхалъ изъ королемъ, и пріѣхавши до Люблина и Александеръ расхоровался на воспу, а король его милость отѣхалъ, а онъ не хотѣлся остати и поихалъ. За королемъ хорый, и такъ умеръ въ дорозѣ. А король ажь до Гданска поѣхалъ, а тутъ и другій королевичъ наймолодшій умеръ, который былъ бискупомъ краковскимъ назначенный и такъ оба оразъ умерли.

2) Obiit hoc anno Munkaczoviae ad ecclesiam S. Nicolai in arce (на горѣ Чернекъ) Ioannes Gregorius archiepiscopus, cui in archiepiscopatu Munkaczoviensi ex Maramarusiensi, succedit Basilius Tarasowicz, insignis theologus et per privilegium Georgii Rakocii in Julia Alba (Бѣлгородъ) extraditum. Рукоп. Митроп. Л. Кишки стр. 723. О томъ же Василіи Тарасовичѣ пишетъ Митр. Кишка стр. 763. Anno 1648 Basilius Tarasowicz fuit episcopus Munkaczy ensis et Marmatiae vulgo Maramoroski. Наконецъ тотъ же Л. Кишка (стр. 217) пишетъ: Iosephus Stojka archiepiscopus (?) Maramorosiensis dispensavit Dionisium Zabokrzycki archimandritam Gyrocensem dein episcopum Luceoriensem (съ 1700 года), a bigamia non reali. Упомянутого епископа Іосифа Стойки открыто въ закарпатской Руси антиминсы, на которыхъ онъ титулуется епископомъ Мараморошскимъ; слѣдовательно еще до конца XVII вѣка существовало Мараморошское епископство. Семиградскій князь Георгій Ракоцій, повелѣлъ книгу: Новый Завѣтъ на румынскій языкъ перевести, и туюже своимъ издивеніемъ въ монастырѣ Св. Михаила въ Грушевѣ въ Мараморщинѣ напечатати. Сочинитель посвященія сей книги сказанному князю Георгію Ракочому, подписался: Симеонъ Стефанъ Симоничъ, архіепископъ и митрополита Бѣлогородскій (Alba Julia въ Семиградѣ) и Мараморошскій. Въ Грушовской типографіи, до сихъ поръ неизвѣстной нашимъ библіографамъ, были кирилицею печатаны старословенскія богослужебныя книги: Пентикостаріонъ, поевидѣтельству Іоанникія Бизиловича Протопгумена Чину св. Василія на угорской Руси, тоже Букварь для юношества. Въ 1696 печатано здѣсь Молитвословъ на румынскомъ языцѣ, въ 1696 году, съ посвященіемъ: Ѳеофилу митрополиту Бѣлогородскому... См. Болудянскій церков. исторія III. стр. 206. Науков. Сборникъ Львовъ 1865. стр. 112. Грушовскій монастырь уничтоженъ 1788 года.

Въ Мариморошской области въ XVII вѣцѣ, кромѣ Святомихайловскаго монастыря въ Грушовѣ, упоминается еще о Заневскомъ или Угольскомъ монастырѣ Вознесенія Господня. Въ Хронографѣ рукописномъ съ конца XVII (Востокова Опис. рукоп. Румянцов. Муз. стр. 767. N. 457. чтется о томъ Монастырѣ слѣдующая записка: Въ Угорской земли въ державѣ пана Фуского имя ему Іавалъ въ волости Мараморши у мѣста Сигота во горахъ полониныхъ на рекѣ Услѣ, межь тѣхъ большихъ рѣкъ и горъстоитъ монастырь зовомый Зановъ, а въ немъ церковь Вознесеніе Господне, а братій в немъ тл. а пашня у нихъ лѣшая: сѣютъ просо на кашу, потому что у нихъ поль нѣтъ, живутъ въ горахъ, а держатъ у себя овецъ на ѧ и боле, тѣмъ питаются ядять отъ нихъ сыры и млеко: да въ томъ же монастырѣ есть кладязь, а въ немъ вода сладка, что грушевой квасъ и т. д. описываются разныя естественная рѣдкости въ окрестностяхъ того Монастыря находящіяся. О томъ монастырѣ чтется въ памятной книзѣ монастыря Горы Чернечей (въ Мукачѣ) слѣдующая записка: Обитель Уголска иначе Занева. Сія обитель когда ся почала знати неможь, повѣдаютъ ижъ разомъ изъ селомъ создана есть. Село, мѣсто подъ нею дало (далеко) подъ полонинами, майже на милю, земли отстоитъ, и нынѣ никто не своится, но точію монастырскимъ называется, и есть церковь

деревяна на красной горѣ той дерево доброе, покрыта пакъ и об-
новленія жадаетъ. Престолъ деревяный, на немъ обрусы ѓ. Гро-
бница изъ дерева точена... Здѣсь описуются вещи церковныя, на-
конецъ прибавлено: Листовъ (документовъ?) жадныхъ не есть,
есть еднакъ окулація гатаря монастырскихъ (т. е. чиновественное
описаніе границъ монастырскихъ земель) и салва гвардія. Наук.
Сборн. Львовъ 1865 стр. 113. Церков. газета. Будинъ 1857 стр.
36. Самъ древнѣйшій монастырь, есть по всей вѣроятности Свято-
михайловскій въ Грушевѣ, о которомъ упоминается въ грамотѣ царе-
градскаго патр. Антонія IV, признавшимъ сей монастырь патріар-
шимъ, 1391 году въ августѣ, на прошеніе братьевъ Балича воеводы
и Драгоша приняти монастырь Св. Михаила лежащій на мѣстѣ
Мармарошѣ. Упомянутый патріархъ удовлетворивъ прошенію по-
ставляетъ тамже іереомонаха Пахомія на е к с а р х а окрестности
принадлежащой до сего монастыря *Σελατζιον* (Селецъ?), *Αρτουτο*
(Ардановъ), *Ογγοτζα* (Угочь), *Ιουγλεβεκιν* (Уберегъ), *Τζιτζοβιν*, (Чеп
ва?) *Παλβανετζιν* (Балванецъ) и *Πιατρα* (Бистра). Acta Patriarch.
ed F. Miklosich Vind. 1840 II. О Святомихайловскомъ монастырѣ
упоминается также въ грамотѣ угорского короля Владислава
съ 1491 года изданномъ in Alba regali die dominico proximo ante
festum ad vincula B. Petri Apostoli, гдѣ о новонареченномъ епископѣ
Іоаннѣ въ монастырѣ Св. Михаила архангела в ъ М а р м а р о ш ѣ
(in Marmatia) прожывающемъ говорится, который находился тогда
въ посѣданій имѣній сего монастыря стоящого въ непосредственномъ
вѣдѣніи царегралскаго патріарха. См J. Basilovitz Notitia fundi
T. Koriatovits Ducis de Munkacs pro religionis ord. Basilii M. in monte
Csernek. Cassov. 1799. Мармарошкая область была населана Рус-
скими и Румынами, которы послѣдные въ половинѣ XIV вѣка пе-
ресслись отсюда въ нынѣшную Молдавію подъ предводительствомъ
воеводы Драгоша Мармарщина для выше наведенныхъ данныхъ
удостоивается подробного географоисторического описанія, котораго
отъ нашей русской Закарпатской братіи надѣемся.

3) Decima Calendis Aprilis Raphaeli Korsak episcopo Pinscens
datur facultas, et ejus Vicario et Officiali. ut haereticos, schismaticos, lectores
librorum prohibitorum, violatores Bullae Coenae Domini, apostatas a
quacumque religione et cujus cunque dioecesis absolvat, et dispenset,
ac ad alienas dioeceses tantum testimonium absolutionis extradet.
Рукоп. митроп. Л. Кишки 724. Papa Urbanus VIII. archiep. Gnesnen.
sem laudat, quod S. Biblia in Polonicam linguam ab haereticis conversa

et impressa in Andreae Hanefeldi officina Gedani edicto vetuit. Theiner
Mon. Pol. I. 410.

4) Миръ въ Поляновцѣ между Польшею и Сѣверною Россіею.
Король Владиславъ IV. приговоромъ своимъ 1 Марта, даетъ релій-
гійную свободу Неуніатамъ, созваляетъ заводити, церковныя братства,
школы, Семинаріи, типографіи и больницы.

1635 г. стр. 73. 1) Львовская Лѣтоп. 23 — пишетъ о побо-
рахъ (податкахъ) на соймѣ постановленныхъ, о созиданіи замка
К о д а к а, при устьи Днѣпра, чтобы Козаки не ходили въ море,
которого сизиданіе козакъ С а м у и л ъ С у л и м а изъ Черкасъ съ
Казаками разбивши Поляковъ уничтожили, въ слѣдствіе чего въ
Варшавѣ на соймѣ по Св. Мартинѣ, постановлено „К о з а к о в ъ
з н о с и т и“, и стали въ Варшавѣ казнити казаковъ, между ними
и Самоила Сулиму, понеже въ томъ году пять кратн н а м о р е
х о д и л и. См. 1634 г.

2) Въ томъ году въ городѣ Б у й н и ч а х ъ (Могилевской
губерніи) на прав. березѣ Днѣпра въ маетности Богдана Стеткевича
издано въ типографіи Спиридона Соболи П с а л т ы р ь въ 12 д. л.
Мѣстный Святодуховскій монастырь основанъ въ XVI вѣцѣ по за-
вѣщанію кн. Богдана Соломерецкого. Въ 1708 г. былъ совершенно
разоренъ Карломъ XII. Въ 1635 г. по причисленіи къ нему сосѣ-
дняго Б о р к о л а б о в с к о г о монастыря, обращенъ въ женскій
монастырь, до сихъ поръ существуетъ. Сюда была типографія
перенесена Спиридономъ Соболею изъ Кутейнского монастыря. Вѣ-
роятно здѣсь напечаталъ онъ Тестаментъ царя Василія 1638
въ 12.

3) К о с с о в ъ С и л ь в е с т р ь, учитель Львовскій, префектъ
Кіевской коллегіи „яко електъ епископъ Могилевской написалъ
апологію школамъ Exegesis, abo danie sprawy o szkołach Kiowskich
i Winnickich, w (Kiewopeczerskiej) Lawrze 1635 года, гдѣ изъясняетъ
различіе исповѣданія аріанского (соцініанского), калвинова и лю-
терова отъ исповѣданія греческо-русского, пишетъ о потребѣ латин-
ского и греческого языковъ, которы преподаются издавна въ шко-
лахъ въ Львовѣ, Вильнѣ. — Въ 1647 г. посвященъ С Коссовъ въ
Митролита Кіевского, скончался 1657 г. Іезуиты и Уніаты въ Кіевѣ,
отъ зависти на успѣхи Кіевской коллегіи, разсѣвали въ народѣ
клеветы, будто науки ея — науки еритическія, и учители — каль-

винисты или Сочиніане. Обманутыи ими простаки попы и козаки шумѣли: къ чему заводятъ Латинское и польское училище? и разъ хотѣли самого Петра Могилу и учителей до смерти побити, едва ихъ уговорили.

4) Въ томъ году скончался Романъ Госкій староста Володимірскій, съ нимъ прекратился сей древній дворянскій родъ на Волыни. І. Ерлича Лѣтоп. І. 42. Гетм. Самуилъ Сулима взялъ крѣпость Кудакъ, разбитъ Стан. Конецпольскимъ, казненъ смертью въ Варшавѣ. Поляками избранъ гетманомъ Савва Кононовичь (тоже Савалтовичъ), убитъ Запорозцями *).

5) Exegesis to iest zdanie sprawy o szkołach Kijowskich i Winnickich, w których uczą zakonnicy religii greckiej. Kiow i tamże *Patepicon* albo żywoty S. oycow Pieczarskich — Silwestra Kossowa w Lawrze Pieczarsk... Въ князѣ Exegezis, при концѣ напечатаны суть стихѣ на похвалу Петру Могилѣ митр., которы сочинилъ Dadzibog Maskiewicz Sędzic ziemi Piúskiey, uczen poetyki w gimnazyum Kijowskim. Такимъ образомъ упомянутый Маскевичъ происходилъ съ тогоже роду что и звѣстный Самуилъ Маскевичъ сочинитель Памятниковъ съ 1594 по 1621 годъ.

6) Въ томъ году Сеймовою конституціею постановлено, чтобы вина и медъ изъ Волохъ (Молдавіи) вожено и складывано въ городахъ Каменцѣ Подольскомъ, Барѣ, Снятинѣ, Шаргородѣ, Чачанлаку и Борщовѣ. Привозъ винъ Угорскихъ еще въ 1580 г. приказано только чрезъ города: Яслиска, Дуклю, Рымановъ, Сутечъ (Sandec), Бѣчь, Новыйторгъ, Кросно, Самборъ, Лѣско, Стрый, Змигродъ, Ланцутъ, Переворескъ, Решовъ, Тарновъ.

1636 г. стр. 77. 1) Въ томъ же року передъ Зелеными святы... отецъ Гулевичъ, епископъ Перемыскій недлугъ привилея, который король надалъ хотѣлъ уѣхати до Св. Спаса въ горахъ, которому нехотѣлъ допустити Крупскій (Крупецкій); але онъ маючи при собѣ королевскихъ комисаровъ и презъ розказанье ихъ уѣхалъ. Теды Крупскій поихавши на трибуналъ до Мазуровъ до Піотркова, удалъ его за гвалтовника, же на нанхалъ, розбилъ въ монастыру;

*) Кажется одно лице съ атаманомъ Савою Томилевичемъ. Впрочемъ въ 1637 упоминается также Василь Тумуленько, низверженъ изъ гетманства, котораго мѣсто занялъ Павлюкъ.

въ которомъ шкодъ маю на 30 тысячій, и присягъ на него. Лѣтоп. Львовск. 25.

2) Тогоже года, по сказанію той же Лѣтописи — воеводичь русскій Даниловичь отправившись къ жилищамъ Козаковъ, былъ тамъ же розбитъ отыхъ же, и спасшись бѣгствомъ, взявши 400 людей поѣхалъ въ дикія поля, гдѣ его съ войскомъ захватили Татаре.

3) Въ томъ же году записуетъ Львов. Лѣтопись кончину гетмана польского Казановского *), князя Януша Вишневецкого старосты Кременецкого, который ставилъ подчасъ потребы до обозу люду 1000, албо полтеры **); князя Заславское Еріи (Юріи), также ставилъ часу потребы 1000 людей; Лукашъ Жолкевскій, староста Переяславскій, що съ Козаками орѣхы грызъ, также 1000 люду ставилъ; Литовскій гетм. Станиславъ (Янъ) Сапѣга который ставилъ 15.000 люду; панъ Береженскій подчашій; панъ Куликовскій и иншихъ много ***).

4) Въ томъ же року на Свята Великодныѣ зъ недѣлѣ на понедѣлокъ у Острогу пани воеводеная, дочка княжны Ярославской (Анна вдова Ходкевича Карла воеводы Виленского) пошедши до замку, казала собѣ гробъ отворити, и добывши склепу, где лежало тѣло отца ей, и казала его взяти, которое южь было згнило тилько кости, которыи взявши, казала ихъ помыти и посвятити Святымъ Езуитомъ, и отвезли до Ярославля до свят. Матки своей, и казала ихъ провадити изъ церкве, гды Русь звыкла на память звытяства Христа Спасителя нашего, съ крестами съ хоругвами тріумфъ коло церкви отправовати, абы зъ того напасть на

*) Мартинъ Казановскій кастелянъ Галицкій, староста Толмацкій, погребенъ въ княжторѣ Кармелитовъ нимъ основанныхъ въ Болшовцѣ подъ Галичемъ.

**) Былъ онъ сыномъ князя Константина Константиновича воеводы Русского, котораго въ 1595 г. вразъ съ сестрою его Касперъ Нагаюсъ іезуитъ изъ русской схизмы привелъ къ латинскому обряду. К. Несецкій IV. 551. Сынъ его Янушъ былъ уже великимъ противникомъ русской схизмы совершилъ княжторъ ОО. Бернардинамъ въ Збаражѣ и надѣлилъ имѣніями.

***) О Бережанскихъ. и Куликовскихъ пишетъ К. Несецкій II. 74. III. 766.

Русь учинити; и такъ учинили много злого Христіанству. Львовская Лѣтоп. 25.

Анна — Алоиза жена гетмана Карла Ходкевича повелѣла кости своего отца князи Александра Острожского, погребенного въ кіевіатской Богоявленской церквѣ въ Острожскомъ замкѣ, выкопати, которой церкви былъ онъ особеннымъ благодѣтелемъ. Княжна Анна по смерты своего мужа убитого подъ Хотимомъ, съ которымъ не болѣе 10 мѣсяцевъ жили въ сопружествѣ, осталась молодою вдовою, пренебрегая искательствомъ знатнѣйшихъ польскихъ вельможъ, и даже любовью королевича Владислава Жигимонтивича, якъ пишетъ іезуита К. Несецкій (IV 520.), но предалась совершенно подъ управленіе славного товариства Іезусового, которому въ городѣ Острогѣ 1624 г. выстроила коллегіумъ, и предоставила ему воспитаніе юношества и разширеніе католичества въ земляхъ Острожскихъ. О ней пишетъ тотъ же К Несецкій, что имѣла есй достохвальный obyczay, że żeduey kommunii Sw. nie było, żeby po niey na oltarżu przyiaymniey pięćiu czerwonych złotych niepołożyła, lubo często kommunikowała. Дальше пишетъ К. Несецкій о перенесеніи мощей отца ея князя Александра, что Xiężna go z tamtąd (изъ Острога) do katolickiego kościoła przenieść y pogrześć kazała, o co pobudzeni od swoich popow schizmatycy taki tumult uczynili, że się przez oczywistą zgubę swoie cisnęli do Xiężny, chcąc się zemścić i ubić Panią swoie. Sprawa ta do Trybunału się wytoczyła, z których iednych ścinać drugich ćwiertować, innych w kołu wplatać kazano, domy nawet hersztow poobalać, y place solą posypać. Gdyż iuż przyszedł czas ekskucyi, a wszyscy przewinieni pewney śmierći czekali. Xiężna ich życiem darowawszy, z kaydan y pętów uwolniwszy, boynie nawet uczęstowanych, wolno do domów swoich puściła. Z tey okazyi tę pociechę odniosła, że po czterdziestu Popach dekretem Trybunalskim wypędzonych, wiara katolicka w iey dobrach szerzyć się poczęła; drudzy nawet Popi do niey przystawali, których stateczność, żeby wszystkim wiadoma była, postanowiła, aby wszyscy z dóbr iey na Swięto Bożego Ciała, do Ostroga na processyą się ziezdżali, y przy wystawionych oltarzach Ewangelie Słowiańskim ięzykiem spiewali. Духовнымъ отцемъ (spowiednikiem) Анны Ходкевичовой былъ Іезуитъ Каспаръ Дружбицкій, который пословамъ К. Несецкого (II: 523) заболѣвшей княжнѣ, bez ogródki blisko następuiącą śmierć oznaymił, и напутными Св. дарами снабдилъ. Съ кончиною Анны Ходкевичовой 27 Января 1654 г.

угасло поколѣніе князей Острожскихъ, а внукомъ кн. Януша Острожского дочери Ефросиніи, Александромъ Владиславичемъ, прекратилась линія князей Заславскихъ. Тогда въ право обладанія маіоратомъ и дѣдичною частію княжества Острожского вступили князья Радзивилъ и Любомирскій, — первый по назначенію учредителя маіората; послѣдній, яко супругъ Ѳеофилы, сестры Александра Владиславича. См. Uwagi w sprawie ordynacyi Ostrogskiey 1754. и Стебельского Genealog. XX Ostrożskich. 159—164. Вотъ якъ отнародовился и погибъ богатый русскій родъ князей Острожскій, а имѣніями его раздѣлились польская паны и Іезуиты.

5) W tym że roku dnia 10 Decembra, Potocki Mikołaj hetman polny, woiewoda Bráławski, kupę kozacką swywolną rozgromił, którą się byli zebrali i wojnę podnieśli przeciwko krolowi i Rzeczypospolitey, pod Moszuami i Kumejkami, a drugi raz pod Borowicą, które wydawszy starszyznę, czerń wszystka przysięgała; odstąpili hetmana, pułkowników i setników, u których był hetman Pauluk, którego z innemi królowi IMći na seym odesłano, roku 1638; z jednym synem w Kijowie przed zamkiem na górze na pale powbijano, jako i innych nie mało swawolników tak karano. Latopis J. Jerlicza I. стр. 43. О томъ разгромѣ козацкихъ войскъ Поляками упоминаетъ гет. Б. Хмельницкій въ своемъ Универсали съ 1648 года 28 Мая данномъ въ обозѣ подъ Бѣлою церквою: „А що мы нынѣшною съ Поляками зачали войну безъ вѣдома и совѣта вашего всенароднаго, за тое вы на насъ не ускаржайтеся: гдыжъ мы учинили такъ для лѣпшой пользы вашой и нашой, научившися осторожности и лучшаго воинскаго управленія, съ прикладу прежнихъ братій нашихъ, подъ Кумейками и на устьи рѣка Тясьминя съ Поляками недавно пришлыхъ временъ войну имѣвшихъ. Которые, поневажъ прежде войны своей, универсалами своими до насъ во всю Украину засланными увѣдомили Поляковъ о своемъ противномъ имъ намѣреніи: тогды тымъ увѣдомленіемъ перестереженные Поляки, яко належало запобѣгти злу своему, приготовились и на побѣжденіе ихъ войскъ козацкихъ приспособились. А мы памятуючи такіе несчастливые случаи, удержалися, ажъ по сіе время съ снмъ универсаломъ, о начатомъ съ Поляками дѣлу военномъ увѣдомленіемъ нашимъ.“ Изъ манускрипта, писан. польскими буквами, хранящагося въ импер. публич. библіотецѣ, въ коллекціи Пулавскихъ рукописей. Акт. Зап. Рос. V. стр. 80.

6) Papa Urbanus VIII laudat pium palatini Volhiniae studium cum Petro Mohila (?) metrop. Kioviensi et Athanasio episcopo Luceoriensi Ruthenos non unitos ad unionem cum ecclesia Romana reducendi. Theiner Mon. Pol. I 412.

Въ Навариі основанъ латинскій костелъ и проходъ.

7) Гетманъ Павелъ Тихновичъ Бутъ, или Павлюкъ разбитъ съ Козаками подъ Кумейками 19 Декабря; Послѣ битвы подъ Боровицею 30 Декабря, выданъ Павлюкъ Полякамъ. Кизима сотникъ и сынъ его въ Кіевѣ на паль вбиты, а Павлюкъ въ Варшавѣ стятъ. (1638) Съ того времени возсталъ большій раздоръ между Козаками а Польщею.

1637 г. стр 78 1) Король Владиславъ грамотою отъ 20 Февраля 1637 сонзволилъ Львовскому Ставроп. братству избирати себѣ священника, которого прежде рада городская за оплатою томуже для Успенской церкви постановляла. Крон. Ставр. 130.

Въ томъ году въ Львовѣ 1 Февраля о 9 часѣ былъ трусъ. тамъже.

2) Скоро подъ соймъ земля тряслася, на вѣлѣю (въ навечеріе) Пятны Маріи Громницѣ (Стрѣтенія Господня) изъ суботы на недѣлю о-годинѣ девятой. Потомъ весна была борзо сухая .. а потомъ огнѣ почади пановати, же много мѣстъ погорѣло: Сокаль, Крыловъ, Белзъ Самборъ; у Вышни предмѣстія, у Яворовѣ и ве Львовѣ передмѣстя Галицкое вшитко и костеловъ два и третому ся достало. Недосять ту, але и Украина о тыхъ же огня роскошахъ маютъ що повѣдати. Въ томъ же року панъ Зборовскій (Александръ изъ Ростянъ) померъ.

Дальше повѣствуетъ Львовскій Лѣтописецъ (стр. 27), что 20000 Татаровъ поддалося королю польскому и присягнули предъ гетманомъ Конецпольскимъ, и указано, имъ мешканье за Днѣпромъ между Козаками. Потомъ пишетъ о похожденіяхъ гетмана польского Потоцкого, старосты Каменецкого съ Лащомъ на Козаковъ, гдѣ ихъ (подъ Кумейками) разбито, однако и со стороны польской, кильканасть значныхъ пановъ, рохмистровъ, поручниковъ, на вилію (на вечеріе) Св. Николы; отся битна предъ польским святы была, стало ихъ полковниковъ побыто. О томъ коли ся довѣдалъ канцлѣръ панъ Замойскій, жаловавъ того, що безъ его волѣ важили того; бо скоро я встану съ той хоробы (говорилъ онъ), я тое поганство

знесу, а ежели умру, на вѣки имъ нѣхто ничого не вчинитъ. И такъ розгнѣвавшися, жебы пророцтво его сполнилося, умеръ передъ велѣю Руского Христова Рождества, въ передъ (прежде сего) казавши до всѣхъ маетностей попомъ передъ себе стати, хотячи имъ права и вольности отобрати, хто бы на Унію не позволилъ, и скорося зъ ближшихъ мѣстъ забрали зъ килькадесятъ ихъ до Замостя; онъ кадукомъ (epilepsia) забытъ. И такъ съ того ничого бо пани Замойскал казала имъ до домовъ своихъ съ тымъ съ чимъ пришли ити *). Въ рокъ по пану канцлѣру езуита тогожь дня и годины, отъ кадуковъ забитъ, сповѣдникъ пана Замойского ксіондзъ Бартоси, передъ смертію видѣлъ панъ Замойскій пекло отворенное и огонь геенскій; они правили; же то чистець, не бойся.

Межи козаками здрада ся учинила: Павлюка, що былъ перше у Варшавѣ, коли Сулиму загублено, упрошено, якожь былъ въ Замостью по выпущенью. Козаки обачивши же то ихъ зведено, выдали Павлюка, Томашика и Чечугу, а небожчика Кизиму въ Кіевѣ съ сыномъ страчено. Лѣт. Львовская 29.

3) Въ томъ году Самуилъ Ледуховскій подписалъ фундушовую запись Ирины Ярмолинской Загаецкому монастырю. Памят. Кіевъ 1849 IVч. 1.54. Стефанъ и Адамъ приняли участіе въ выборѣ Кирилла Шумлянского Архив. IV томъ I 362. Въ 1597 Макаръ Ледуховскій подписалъ яко свидѣтель фундушную запись Анны Гойской Почаевскому монастырю. Ледуховскіе приняли латин. обрядъ въ началѣ XVIII вѣка.

Król Władysław IV w Warszawie 1637 (bez oznaczenia i miesiąca) nadaie wieś królewską (?) Perchinsko po śmierci Alexandra Bałabana, Janowi Stanisławowi Jabłonowskiemu podczaszemu królowey J. Mści. Въ томъ селѣ находился замокъ обведенный земляными валами и водою, которыхъ слѣды до сихъ поръ видны. Тотъ же король грамотою изд. въ Варшавѣ 31 Марта 1638 г. даетъ село Перегинско также въ дожизненное посѣданіе женѣ Станислава Яблоновского Аннѣ Остроргговой (de Ostrorog).

---

*) Женою Ѳомы Замойского, коронного канцлера, была Екатерина кн. Острожская бабка короля Михаила Вишневецкого. Ѳ. Замойскій былъ великимъ покровителемъ іезуитовъ, для того пишетъ К. Нѣсецкій (IV 67) gdy mu podano przywiley na akademią schizmatycką, żadną miarą pieczęci koronney do niego przyłożyć niechciał.

4) Посланіе Турского Султана къ польскому ко-
ролю.

Султанъ сынъ того пресвѣтлѣйшого великого можнѣйшаго ке-
саря и царя сего свѣта, и другъ неодолѣмый великоможнѣйшій и
кесаръ Турскій можнѣйшій владѣтель и владѣтель въ Европѣ и во
Азіи, и во Аврике и въ Америке (?), король во Египте, во Алекса-
дріи, во Аравіи, государъ въ Милитіи, въ Іерусалиме. Оберегатель
святыя страны и гробовъ великихъ пророкъ, другъ божій, госу-
дарь Валакайрей (sic) владѣтельный, великій государь надъ моремъ
и надъ землею и надъ сильными владый достойными водами, Ефра-
та, Нила, владѣтель отъ Востока солнечнаго и до Запада, Государь
всѣмъ государемъ, плеть и страхъ всѣхъ людей на земли, воздер-
житель и сохранитель, правды школа, всей подселеннѣй оберегатель
и прибѣжище нищіе тварп, остерегатель земной породы потѣшнаго
сада. Сего свѣта голова и честь, всѣхъ королей и князей на земли
и полковникъ и застоятель божій и его святого закону, честь и на-
дежда вспомаганіе Бесурманомъ, роспленатель (sic) всѣхъ ихъ Га-
вуровъ. Тебѣ королю польскому сказываемъ и явно тебѣ чинимъ
нашу великую мочь и силу съ нашимъ вѣрнымъ и любимымъ по-
сломъ зъ Габатомъ, что тѣ укрѣпленыя и договорные статьи, что
по нашей подвижной милости въ недавныхъ временѣ отъ нашихъ
приказныхъ отъ тебе взято и тѣмъ договорнымъ статьямъ быти не
крѣпкимъ и не почтеннымъ, и отказываемъ подлинно все то, что
въ томъ договоре имяновано и объявлено; потому что намъ истин-
ная вѣсть и подлинное вѣдомство къ нашей царской силе и ко дво-
ру пришло, что ты со всѣми нашими недруги и подданными тайныи
совѣтства и укрѣпленія чинишъ, а о собѣ съ нашимъ недругомъ и
съязмѣнникомъ Московскимъ, и тѣмъ ты ставишь нашу великую
мочь и силу ни вочто, и небоишися и не страшишися тому, а на-
дѣешися и уповаеши на свою мочь и силу... Да еще ты хочешь со
иными королями сопча (съобща) клятвами укрѣплятця противъ насъ,
намъ на супротивность.. Ты же помолвилъ по договорнымъ ста-
тьямъ дружну и мирну жити, и оружія противъ насъ не подимати
и ты все тое оставилъ и своихъ камышниковъ Запорож-
скихъ Козаковъ, аки бѣжучихъ собакъ лаемыхъ выпустилъ
и тѣ вашу монархію и государство грабятъ и пустошатъ, людей и
землю вашу по твоему приказу (?) шкоду учинилъ. Того можного
велми отрадного и нашему всему государству надобнаго мужа,
Абаши паша велѣлъ извести и казнити, хотя въ то время ты самъ

задоръ учинилъ, что онъ нашимъ именемъ за тебе принялся, и ты
то все плохо и лехко ставишь, что онъ больше для твоего проше-
нія нежели по дѣлу кажненъ... А просишь ты нынѣ миру у насъ
якъ ты слышишь про мое неодолѣмое великое войско, которое отъ
востока солнечного на тебе и твоихъ идетъ, и наши неодолѣмыя
яничаня (яничары), которые съ великою страстью сего свѣта и-
дутъ, да наши Татарскіе и ратное войско и тебѣ на пустомъ поле
окажутся неизчетная сила коней воинскихъ и воинскихъ людей, и
тѣхъ тебѣ съ высокіе горы очима своима обозрѣти неумѣетъ, и на
тебе будутъ аки водяная потопа и великое войско и грозная туча,
какъ онѣ въ твою землю пойдутъ и ту землю разорятъ и выпу-
стошатъ и выжгутъ.... для того мы такое неуслышное силное мочное
войско въ нашемъ государстве собравъ посылаемъ, такова ты не-
видалъ и неслыхалъ, тѣ будутъ къ Кракову ити къ твоему на-
чалному городу, на которой ты городъ великое упованіе держишь
и на дежу имѣешь. Гдѣ ты собою новую святую гробницу Бога сво-
его Назарянина противъ нашего святаго града Іерусалима имѣешь,
на то ты надѣешися, только тебе то не выручитъ, но мы хотимъ и
велимъ съ нашими неодолѣемыми конными ногами и копыты рас-
топтать и смять въ твоихъ киркахъ и церквахъ стануть Турчаня,
свои кони и велблюди ставить и ясли въ нихъ дѣлать, то здѣлаетъ
Богъ и Господь земной... Данъ листъ въ Констянтине граде лѣта
ᾰχλз марта въ ѕ̈ день.

Рукопись XVII вѣка подъ заглавіемъ: книга глаголемая Цвѣ-
тникъ въ Вѣденьской ц. к. придворной императ. библіотецѣ N. 88.
Такъ укорительно писалъ Турецкій Султанъ королю Польскому, зная
хорошо внутренную немощь Рѣчипосполитой безурядицю шляхты и
религійную зависть межи Римлянами и Греками. Видно Польща, слѣпое
и послушное орудіе въ рукахъ романскаго Запада, не получила зва-
нія станути на челѣ Словянства, для предохраненія его отъ враждеб-
ныхъ навѣтовъ. Здѣсь надо привести слова Збаражскаго: Jest nas
Słowiańskich narodów różnych ośmnaście. Ci wszyscy kładli swey swo-
body rachunek w Polsce; ci wszyscy rozumieli, że naród Polski miał
ich z ciężkiego jarzma pogańskiego oswobodzić (?); ci wszyscy na ka-
żdą potrzebę narodu Polskiego gardła swe dawać byli gotowi; a teraz
kiedy krzywdę poczęto czynić narodowi Ruskiemu, są nam głó-
wnymi nieprzyjaciółmi i teraz wolą pomrzeć na wojnie, żony i dzieci
swe popalić, niżby mieli do zgody jakiej przyjść z nami. Вотъ до чего

доводитъ вмѣшательство одного народа въ религійныя дѣла другаго народа, въ интересѣ религійной централизаціи.

5) Testamentum sive protestatio Josephi Velamin Rucki Metrop. Kioviensis in ultimo morbo facta. In monasterio Dermanensi dioecesis Loccoriensis 8 Januarii *) Theiner Mon. Pol. I 412. Episcopi Ruth. cathol. supplicant cardinali congregationis de propaganda fide praefecto, velit apud Pontificem efficere, ut Raphael Kosak nominatus archiep. metropolitanus confirmatur Varsoviae S. Martii. — Papa Urbanus VIII Marii 4 Regem Poloniae, archiepiscopum Gnesnensem et palatinum Russiae hortatur ut Armenorum in Polonia cum Romana ecclesia unioni sua auctoritate suffragetur. Theiner Mon. Pol. I 414. Веламинъ Рутскій скончъ. 5 Февраля. Въ томъ году изд. печатью Ustawy abo Powinności bractwa S. Barbary Męczen. находящогося при женскомъ монастырѣ чину Св. Василія въ Пинскѣ, съ гимнами и молитвами ея тойже Святой мученицѣ. Дедикація Albrechtowi Stanisł. Radziwiłłowi Xiążęciu na Olyce y Nieświeżu. Здѣсь чтутся напечатаны затвердительны грамоты сего братства Пинского еписк. Рафаила Корсака отъ 20 Марта 1636 г. Папы Урвана VIII отъ 28 Марта 1635. Въ моемъ ексемплярѣ заглавнаго листа недостаетъ въ 4 ку 14 л.

6) Въ селѣ Подгорцахъ близь Стрыя, гдѣ былъ нѣкогда укрѣпленый замокъ, Андрей Крзечовскій столникъ Перемыскій съ женою Анною Казановскою основалъ былъ костелъ латинскій, которого дотація перенесена 1802 года до костела села Жулина надъ р. Стрыемъ. Въ томъ же году Матеей Лесьнёвскій кастелянъ Белзскій основалъ приходъ и костелъ въ Леснёвѣ близъ Бродовъ.

7) Донскіе Козаки взяли у Турковъ Азовъ, и предлагали тотъ городъ царю Михаилу Ѳеодоровичу, который нехотѣлъ принять его, чтобы не возбудити противъ себе Султана, потомъ принялъ Донцевъ подъ свое покровительство **). Городъ Азовъ въ 1642 году повелѣлъ царь очистити и отдати Туркамъ, подъ которыхъ верховодствомъ стояли Крымскіе Татары. Сибирскіи Козаки продолжали въ томъ вѣцѣ свои завоеванія на Востоцѣ, дошли до Камчатского моря (1639) и источниковъ Амура (1643) гдѣ глав-

*) Testamentum et protestatio — Josephi Velamin Rutski Metrop. Kiov. издано въ Краковѣ in Offic. Fr. Caesarii 1637 въ 4-ку.

**) По примѣру Донскихъ Козаковъ, послѣ 17 годовъ, предались также Приднѣпровскіи Козаки съ гетманомъ Богданомъ Хмѣльницкимъ въ подданство царя Алексея Михаиловича (1654 г.).

внымъ мѣстомъ сталъ быти городокъ Албазинъ (1650). Такимъ образомъ построены были сибирскіи города: Енисейскъ (1628), Туринскъ (1628), Якутскъ (1630), Нерчинскъ (1658) Иркутскъ (1659). Когда южную Русь оберегали отъ нападовъ Татарскихъ приднѣпровскіи Козаки, сѣверная Русь провела на югѣ такъ званную Бѣлогордскую черту, т. е. ровъ начиная отъ Малорусской границы на востокъ до Дона, на 300 верстъ, гдѣ построено крѣпости: Ломовъ, Тамбовскъ, Козловъ, Хотимскъ, Вольной, Усердь, Бѣлгородъ, Новой Осколь, Ольшанскъ, въ послѣдствіи Воронежъ, Коротоякъ, Сергіевскъ, Кунгуръ, Уфу, (1673). Потомъ Изюмъ, Золочевъ и проч. Отъ опустошительныхъ набѣговъ Крымскихъ Татаръ окупивалась сѣверная Русь, неуважая на свое укрѣпленное порубежье ежегодными подарками, которыя также платили и польскіи королы, подъ именемъ упоминковъ, доходившихъ за короля Генрика до 15.000 червоныхъ золотыхъ, кромѣ подарковъ сукномъ и другими вещами *).

1638 г. стр. 82 1) Сеймъ былъ о средопостью, на которомъ потратили Козаковъ старшихъ, що ихъ Козаки выдали, того то Павлюка **) и Василія Томашика и Сахна Черняка, который ся ихъ ужаловавши, самъ поѣхалъ съ ними добровольно, и такъ ихъ постинано. А на Украинѣ Козаки бронли и Ляхомъ деспекти (поруганія) чинили, Нѣмцовъ, якъ мухъ били, мѣста палили

*) Давлетъ Гирей Ханъ Крымскій въ письмѣ своемъ къ королю Генрику (1574 г.) пишетъ: что тотъ король „по доброй воли своей каждого году мене брата своего, тими упоминками обсылати маетъ, то ся значитъ за 13.000 зол. черленыхъ, сукнами Лунскими, зъ Лядского панства двесте поставъ лунскихъ, безъ трехъ поставовъ, кождого году, и при тыхъ сукнахъ 2000 золотыхъ черленыхъ, тысяча золотыхъ съ коруны полское, а 1000 золотыхъ черленыхъ зъ великого князства Литовского то ся сполнитъ за 15,000 зол. черленыхъ.“ По списку находящемся въ моемъ посѣданіи.

**) Павлюкъ или Павель Михновичъ Бутъ. P. Piasecki Chron. p. 598. Paulucus eorum (Cosacorum) dux una cum sociis, ne quicquam fidem sibi ab Adamo Kisiel succamerario Czernichoviensi solutis datam implorando, sub iisdem comitiis capitis supplicium tulit et omnes immunitates una cum oppido Trechtimirów isti societati a regibus Poloniae concessae abrogatae: negotio dato praefectis bellicis ut etiam expeditionem contra ipsos susciperent, reliquisque qui tali comitiorum decreto resisterit, extirpatis novam normam militiae Cosacicae ordinarent.

житовъ рѣзали якъ куръ, мниховъ въ костелѣхъ палили, ... дныхъ, а другіе гумна молотили ѣздячи, стада займовали, мяса до бочокъ солили, живность собѣ готовали; а потомъ подѣхавши подъ Лицкій обозъ вшитки конѣ заимили, же небожата Ляхи повергши пыху, муселн пѣхотою ходити. А потомъ Ляхи, обачивши зле, по... чали для Бога о ратунокъ просити, и такъ почали уѣздити, и три обозы становили ся, бося бояли; а Козаки стали и оточили ся такъ потужне (крѣпко), хотяй бы килька лѣтъ ихъ доставали, чтобы ихъ недостали. И такъ що разъ то Ляховъ въ Лукахъ (въ Лугахъ*) штукъ учили, хотяй сами хлопы; бо ся сами Ляхи раховали, же мовили: не помнемо (не памятаемъ) нѣгды такой потребы у чужихъ земляхъ, жебы такъ шляхты коронныхъ пановъ погинуло якъ ту, где самого товариства: ротмистровъ, поручниковъ шесть сотъ, опроче пахалковъ, опроче Нѣмцовъ, що ихъ барзо много погинуло, а остатокъ бы былъ выгинулъ; же южъ изложивши встыдъ на утѣчку, хотѣло бы назадъ, але нѣякъ было, а хотяй ся кто збиравъ, такъ имъ на помочь, не споро было. Потомъ почали примиря проси, або рачей згоду изъ собою завирати*), и такъ заверли згоду предъ лицкими свяги (пасхою), наказано имъ гетмана собѣ обирати, полковниковъ надано имъ польскихъ, до каждого тысяча, а при кождомъ полку триста Нѣмцовъ драгоновъ для остроги лѣпшой. Львовск. Лт. 30.

2) Въ томъ году 1638 напечатано въ городѣ Кременцѣ, Синодъ, въ року 1638-мъ, въ церкви каѳедральной Луцкой отправованый въ 4 д. л.; также граматику Славянскую (М. Смотрискаго) въ 8 д. л. 104 л. О Мистеріяхъ или Тайнахъ апостолитости, безъ выходу въ 4-ку.

3) Въ томъ году безъимянно издано: Indicium, to iest pokazanie Cerkwie prawdziwey iak dawno i od kogo początek swóy wzięła y poczem ią poznać o którey Podróżny domownika spilnością pyta: Tu się też pokaże iak dawno Ruś krzest S. y od kogo przyięła. Przez iednego z zakonników reguły Basiliusza Swiętego w krótce wyłożone A. Dni 1638 Julii 8 w monasterze Winnickim Brackim Wniebowstąpienia Pańskiego. Рукопись писана въ 4-ку современнымъ полускимъ письмомъ, сберегается въ приходской библіотецѣ Успенія Пресв. Богородицы въ Львовѣ N. 35. Выписки изъ сей рукописи на-

*) Pacem claudere, pokoj zawierać.

печатаны Я. Ѳ. Головацкимъ въ брошюрѣ его. Библіографическія находки въ Львовѣ. СП. 1873 стр. 1—21. Сочинитель упоминаетъ о Перемышельскомъ Уніатскомъ епископѣ Крупецкомъ, о Алексѣи Ивашковскомъ, о Лициніи проповѣдникѣ Святоникольского монастыря въ Кіевѣ о Кассіянѣ Соковичу, о Пакостѣ епископѣ Владимірскомъ, о М. Смотрискомъ и проч. Говоря о гоненія неуніятовъ приводитъ тѣже данныя которые чтутся въ Синопсисѣ изданномъ въ Вильнѣ 1632 г.

4) Вѣроломный поступокъ польского сойма съ Павлюкомъ справедливо осуждаетъ арменополякъ I. Іосефовичъ (Annal. urb. Leopol. tom. extraveg. N. 202.), противоставляя томуже храбрость Козаковъ въ оборонѣ родной земли отъ набѣговъ степовцовъ. Paulucus dux Cosacorum (cujus in anno immediato memini) annum hunc caede sua ac sanguine nobilitavit. Hic enim in comitiis Varsaviensibus reipublicae oblatus cum sociis, dum nemo causae Cosacorum opitulari curat, forte ideo quod regna custodiat metus capitis, supplicium accepit, frustra fidem sibi salutis ab Adamo Kisiel Succamerario Czerniechoviensi commissario nomine regio promissam implorans. Omnes immunitates cum oppido Trechtimirow congregationi Cosacorum a regibus Poloniae concessae, abrogatae sunt. Ducibusque exercitus data potestas, illos expeditione bellica uti rebelles tollendi. Omnes decreto huic comitiorum contrarios, seu resistentes ferro puniendi, et quod praecipuum erat malorum impendentium initium; aliam normam militiae Cosacorum ordinandi. Doluere Cosaci, fidem sibi non servatam, ducemque suum sine crimine pro sola electione (cui resistere non poterat) capite plexum; ac ideo majori studio, sibi suorumque saluti prospiciendum esse clamitabant. Advenichat mandatorum regis ac reipublicae arbitrarius executor cum exercitu Nicolaus Potocki, sed hanc fortiter exceperunt acie ac cum multa clade utriusque partis decertarunt, ad Starza (Старець) fluvium, castra valla, fossa, curribus munita Polonis opposuerunt. Per Julium, Augustum expugnari non poterant, pedites. Germanorum fere omnes in statione castris suis proxima, irruptione facta trucidarunt, tormenta receperant, quare plures nobiles et veterani milites una illa expeditione Cosacorum ceciderunt, quam toto bello Prutenico nuper gesto. Ita auget desperatio vires, et ad victoriam quandoque viam pereuntibus aperit, praeceps ad fortia audacia. Offerebat quidem tractatus Potoccius, sed ad illos allici Cosaci non poterant, nec quenquam suorum ob caesum innocenter (prout asserebant) Paulucium, vadem deditionis mitere volebant. Flexit tamen eos sed sero Potoccius, multis

sponsionibus restituendas illis fore in proximis Comitiis pristinas libertates pollicitus, modo duci sibi a rege praeficiendo parere, arbitrio regis militiam suam. Ex millium numero, a Republica dudum praescripta exercere vellent. Ex his quidem rationibus persvasi, posuerunt arma Cosaci. Sed nec tunc fides eis servabatur. Accepta enim itineris securitate, cum ex castris pactione inita solutis, ad propria per manipulos varie tamen sparsi pro more suo redibant, multi eorum a nostris (pastim gratia vindictae sanguinis Poloni, totque militum amissorum; pastim tumore superbiae, mentes Polonas ad insolentius quas vis agitante in via caedebantur. Postea sedibus suis pellebantur. Privilegia et in munitates eorum malo consilio ambiguis deliberationibus comitiorum tractatae, contemptim supplicationes, a potenti pro illo tempore republica (et quanti casus humana rotant) parvi pendente, auditae; duces a rege, nunc hic, modo ille, nec ad placitum, nec ad mentis genium dati, socordiam magis inter mandata regia praeferentes, quam fortitudinem, in populum illum ad bella conficienda natum, induxerunt, ita: ut nullum commodum, operaeque praetium, ex illa natione status Cosacorum provenerit; praeter lucra privatorum, continua provinciarum discrimina, damna reipublicae ingentia, quae futura aetas brevi stupens et lugens videbit. Cum loco praesidii Cosacorum vigilis, et gratuiti, pro custodia audaci, pro pugna contra Tartaros alere tenebitur tordigradum (?) stipendiarium, pro iis, qui multis tribulis agrariis constiterunt.

Ante expeditionem hanc, ultimis Januarii diebus, et nostra Russia anpum hunc cum trepidatione inchoaverat. 30,000 enim Scytarum in campos Oczakovienses prodierant ut inde in ditiones proximas Russiae praedatum excurrerent. Станиславъ Конецпольскій съ войскомъ встрѣтилъ Татаръ подъ Винницею, гдѣ instructa acie, munitisque castris ductilibus (tabor vocant) ad Ochnatow summo silentio processit, печальную нападенныхъ Татаръ разбилъ и прогналъ. Спасающіеся бѣгствомъ была пришедшимъ княземъ Іерем. Вишневецкимъ и мѣстными жителями истреблены и плѣнены, прочая часть Татаръ была Петромъ Лащомъ in transitu fluvii Sinawoda, etiam in hyeme diroci, circiter mille захвачены. Multo plures a Cosacis Zaporoviensibus, in campis Oczacoviensibus in quibus cladem suam securi tristesque mediabantur, ex improvisa adorti, concisi ausus improbos sanguine eluerunt, aut fusi, terroreque impellente in Tauricam suam festinebant, sed pauci admodum redierunt. Erubescat praesens nepotum a fortitudine majorum suorum degenerantium socordia, qui, nec

in patria sua Tartaris resistere audebant, et praedam tot millium suorum subditorum, nobilium, ac fratrum excutere, nec animum nec audaciam habebant, cum illi, etiam in desertis, et cubilibus speluncarum pabulantes Scytas quaerebant, caedebant, injurias suas suorumque cum immortali nominis sui gloria vindicabant.

5) Соймовая конституція приказала уничтожити Сборы Аріанскія въ Польшѣ и на Руси, гдѣ находились въ Кисѣлинѣ и Берестечкѣ на Волыни. Въ войнѣ Польши съ Шведами помагали Аріаны послѣднимъ, для того повелѣно имъ оставити Польшу, и въ 1660 изнаны изъ Польши и Руси переселились съ своими имѣніями въ Голандію и Пруссы. Головнымъ мѣстомъ въ Польшѣ въ Судомирскомъ воеводствѣ Аріановъ былъ городъ Раковъ построенъ Сѣцинскимъ, принявшимъ аріанское вѣроисповѣданіе. Здѣсь была славная академія Аріановъ, гдѣ учили Стоинскій, Смалцъ, Креліусъ и Стегманъ, типографію удержовалъ здѣсь Родецкій, потомъ Стернецкій до 1638 года. См. Hoornbeckii Apparatus Sociniasmi.

6) Радимно вшитко выгорѣло, Яворовъ, Тыщовци, Щирецъ, мѣста погорѣли и въ Ярославлю передмѣстя, также и во Львовѣ на кѣлька мѣстахъ показовалося. И такъ за тими рокошами *), а больше за божею волею, зъ нового жита было колода по золотыхъ 22; **) а гречка по золотыхъ 19... Не досить, що по деревѣ хробацтва были, але еще горше, що посѣяно, то и тое позѣдаютъ въ земли якіесь робаки. Помста Божа.

Въ тымъ же року на небѣ якѣесь чуда ся показовали, и мѣсяць ся гдесь былъ задѣлъ (?), тылько съ подполня, а погодливой ночи таки и его не было на небѣ. Лѣтоп. Львовская 31.

7) Варшавскій Соймъ постановилъ уничтожити Козаковъ. Козаки взываютъ Донцевъ, возстаютъ подъ гетм. Степаномъ Остряницею (Остряниномъ). Козаки побѣдили подъ Голтвою 10 Мая; разбиты подъ Лубнами 17 Мая. Потомъ побѣждены подъ Жолни-

*) Рокошь, словацкое ракошь, отъ ракати, рагати, шумѣти; древрусск. рогоза, рогозенъ; рокошь, tumultus ср. голка, шумъ, польское zgiełk tumultus.

**) Колода имѣла въ себѣ полтретья корца или пять австрійскихъ мацъ.

нимъ, избираютъ гетманомъ Дмитра Тимосевича Гуню, который оправается мужественно Полякамъ при устью рѣчки Старецъ до Днѣпра 22 Іюня. Поляки дѣлаютъ миръ 7 Августа. — Степанъ Остранца съ старшиною измѣною плѣненъ Поляками казненъ смертью въ Варшавѣ. — Сава Кононовичъ (Савалтовичъ) убитъ Запорожцами. Церкви на Украинѣ отданы въ аренду Жидамъ. Іезуиты открываютъ свои коллегія въ Кіевѣ и Переяславѣ. Въ томъ году издано въ Кіевопечер. Лаврѣ: *Τερατουργημα*, lubo cuda w monastery Pieczarskim kijowskim przez Athanas. Kalnofoyskiego zakonnego monastyru въ 4-ку 322 стр. и тогоже Parergon cudow przez czystey Bogorodzice w monasteru Kupiatyckim napisanych od Hilariona Denisowicza igumena tegoż monastyra въ 4-ку 52 стр.

8) Въ томъ году конституція соймовая затвердила для города Яслискъ давное право на складъ винъ угорскихъ. Король Владиславъ Ягайло грамотою издан. in Premislia sabbatho ipso die S. Stanislai infra octavas Ascensionis Domini 1434 г. надѣлилъ Перемискому епископу Янушу oppidum nostrum Jasliska et Królikowa, Biskupicze; Daleyow ac Nowajasionka villas nostras in terra Russiae et districtu Sanocensi sitas. Упомянутыя селенія лежатъ на лѣвой сторонѣ рѣки Вислокъ званной куда нѣкогда дальше на западъ русскія села распространялись, гдѣ нынѣ еще въ Даліёвѣ находится русскій приходъ а въ городѣ Яслискахъ уже нѣтъ русскихъ жителей. Przyjac. chrzesc. prawdy Przemysl 1833.

9) Кристофоръ Вихровскій мечникъ Галицкій создалъ замокъ и костелъ (1632) въ городку Скалатѣ. К. Несецкій IV. 502.

1639 г. стр. 85. 1) Урожай Богъ далъ надъ сподѣванье... колода жита была по золотыхъ три, гороху полумѣрокъ по грошей 30, и вшитко было тане. Львов. Лѣт. 31.

2) Стефанъ Чернецкій обновилъ крѣпость Кудакъ на Днѣпрѣ противо Казаковъ. Іеремія Вишневецкій розбилъ гетмана Козаковъ Карпа Полтора-Кожуха надъ Мерлею, которы розбѣглись по Буджацкихъ степахъ, и пособствуютъ Татарамъ въ войнѣ съ Калмуками. Стефанъ Чернецкій розбилъ Козаковъ съ ихъ атаманомъ Кошевымъ Максимомъ Гулакомъ (Булюкомъ) надъ р Тасьминою, которы теперь идуть въ службу хана крымского помагаютъ ему въ войнѣ съ Черкасами и Калмуками, также Туркамъ пособствуюъ въ войнѣ съ Персами.

4) Ѳ. Іосефовичъ (kronika miasta Lwowa. Lwów 1854 str. 37.) пишетъ что въ томъ году: Pewny autor katolik (ошибочно неунитъ типографъ русскій) Michał Kloska (ошибочно вм: Слозка), szukając zysku, wydał w polskim języku małe dzieło, któremu imieniem szyzmatyckiego biskupa Lwowskiego dał tytuł: Aurora na horyzoncie Lwowskim swiecąca przeoświeconemu Exarsze Sw. tronu apostolskiego konstantinopolskiego i t. d. (Іеремія Тевировскій) i na czele dzieła krzyż wybiwszy, ludziom je przedawał. Konsystorz Lwowski obstaiąc za honorem ś. stolicy nieprzepuścił temu podchlebnemu smiałkowi, i to pismo jak jaką piosùkę weselną publicznie z ambon zganił. Nadto rozkazał wszystkie egzemplarze złożyć w urzędzie, krzyż wyryty w obecności pełnomocnika swego zagładzić, a nakoniec dzieło to spalić; drukarza zaś ukarał karą pieniężną na korzyść kościoła, nakazawszy mu surowo, aby takich dzieł niedrukował więcej. Такимъ образомъ польско-латинская консисторія во Львовѣ запретила издавати русскому типографу гратулаційныя сочиненія русскому Львовскому епископу, безъ великого оскорбленія Римского папского престола со стороны издателя, съ изъятіемъ что упомянутая брошюра издана была на польскомъ языцѣ см. 1647 г. — Около сего года нѣкто Андрей Скольскій напечаталъ въ типографіи Михаила Слозки четыре титулы книги: Ekonomia изданной прежде Мартиномъ Филопольскимъ въ Краковѣ, и дедиковалъ тѣже нѣкоему Грушецкому, титулуясь Львовскимъ типографомъ, хотя нимъ не былъ. Д. Зубрицкій o drukarniach ruskosłowian. w Galicyi. Lwow 1836. стр. 41.

5) Hoc anno Varsaviae Sabbatho S. Elisabetae in judicio regio Relationum prodiit decretum a Cancellario regni Gębicki subscriptum, quo bona Perechińsko tanquam tenuta (dzierzawa) regia Stanislao Jabłonowski adjudicantur.

6) Петръ Могила митр. Кіевскій 7 Апрѣля 1640 проситъ царя Михаила Ѳеодоровича о построеніи монастыря въ Москвѣ, въ которомъ бы жили монахи Кіевского братского монастыря, для обученія дѣтей Греческой и Славянской Грамотѣ. Тамъ же о пользѣ школьной науки чтется: И нынѣшній Волоскій воевода Василей добре позна, какова мзда отъ Бога вседержителя для воздвиженія училищъ отъ благоговѣйныхъ и православныхъ учителей бываетъ, а въ Польскомъ государствѣ преславный пожитокъ дѣтемъ боярскымъ робится, и для того коликократнымъ писаніемъ своимъ молилъ смиреннаго отца митрополита Кіевского, чтобъ ему послалъ благо-

образныхъ иноковъ и добре ученыхъ учителей, что и получилъ. Акт. юж. Зап. Рос. III. 39.

1640 г. стр. 85. Передъ Зелеными Святы (Сошествіемъ Св. Духа) въ четверъ тогди было царя Константина, о годинѣ 12, во Львовѣ на мостѣ запалилося и вшитко передмѣстя згорѣло, до годины 18. Раховано 6,000 домовъ згорѣло. Львов. Лѣт. 31. I. Іосефовичъ пишетъ что на Краковскомъ предградіи сгорѣло больше якъ 400 домовъ.

2) Въ томъ году изда́но въ Кіевопечерской Лаврѣ Тріодь постную, которую Петръ Могила посвятилъ Ѳеодору Проскурѣ Сущанскому писареви земскому воеводства Кіевского. См. K. Niesicki III. 734. Kalendarz stary. Kaśiana Sakowicza w Wilnie (второе изд. Краковъ 1643). Въ томъ году К. Саковичъ ѣздилъ въ Римъ, сопзволеніемъ папы Урвана VIII перешелъ къ лат. обряду. Потомъ напечаталъ въ Краковѣ 1644. Okulary staremu kalendarzowi — въ 4-ку 48 стр. *).

3) Въ томъ году въ монастерѣ Луцкомъ напечано Апостолъ и Евангелія въ 8 д. л. 282 л. Была-то кажется другая типографія въ Луцкѣ. См. 1628 г. — Въ Львовѣ: О тайнахъ церковныхъ — въ 4 ку.

---

*) Календаревая борьба началась съ концемъ XVI вѣка, когда папа Григорій XIII буллею своею отъ 13 Февраля 1582 провозгласилъ исправленный календарь, который напечатано въ Краковѣ: Kalendarium Gregorianum perpetuum. Ex mandato Legati apostolici 1583. Противо того календаря выступилъ Іоаннъ Латосъ докторъ мед. и астрологъ краковскій, за что изгнанъ изъ Польши бѣжалъ онъ на Русь къ князю Конст. Острожскому въ городъ Острогъ, гдѣ издавалъ свои Минуціи или календари. Теперъ Феликсъ Жебровскій призвалъ Латоса на ученый диспутъ въ томъ взглядѣ въ городъ Львовъ: tam skończywszy woynę, y wszelka nienawiść złożymy, y do siebie przyjaźni, przyjaźń baczney Rusi (о которую имъ особенно для латинизаціи ходило) będziemy mogli przywabić! Что, когда неудалось, употреблено насилія, запечатывано на Руси церкви. Въ оборонѣ стараго календаря писали на Руси: Леонъ Мамоничъ, Василій Суражскій, М. Смотрицкій, архим. Дерманскій; Kalendarz prawdziwy Cerkwie Chrystusowey. Изъ Поляковъ за тимъ же календаромъ написалъ: do znacnego Ruskiego dwie Apologie kalendarza Rzymskiego Jan Broscyusz z Kanon. krakowski. — Kraków 1641.

Синодъ въ Кіевѣ за митроп. Петра Могили, новое устроеніе духовенства. Василій Тарасовичъ епископъ Мукачевскій приступаетъ къ Уніи, за что плѣненъ Юрьемъ Ракоцымъ княземъ Семиградскимъ въ Мукачѣ, отсюда выпущенъ на прошеніе императ. Фердинанда III, приватизуетъ въ данномъ себѣ городку Калло (1642).

4) Въ Москвѣ запрещено подъ смертною казнію покупати отъ Литовскихъ купцовъ привезенное вино горячее и табакъ, ибо тимъ между людьми ссори чинятся. Въ Польщѣ уже за короля Іоанна Олбрахта упоминается о доходахъ въ городахъ изъ продажи горѣлки (gorzalka); въ Литвѣ на Жмуди уже во второй половинѣ XV вѣка. Горѣлка или водка (wódka) называлась сначала: aqua vitae, показлоутверденіемъ тая же aqua vitae (okowita по испорченому Польскому выговору), сталась нынѣ истиннымъ ядомъ, отравою простонародія. У Нѣмцовъ горѣлку названо Brandwein, отъ чего произошло: горячее вино, у Словаковъ palenka, по сербски жганица.

5) Петръ Могила митр. Кіевск. 7 Апрѣля проситъ царя Михаила Ѳедоровича о присланіе „государевыхъ мастеровъ своею царскою казнею сдѣлати раку на мощи прародителя своего св. и равноапостолного великого князя Владимера, которая поставлена будетъ съ его мощи въ соборной церкви у Святое Софѣи, юже сооружи вел. кн. Ярославъ сынъ его“. Акт. юж. Зап. Рос. III. 44.

1641 г. стр. 86. 1) Въ Львовѣ было три русскія типографіи, и учитель греческаго языка при Успенской церквѣ. Епископъ Луцкій посвятилъ Арсенія (Андрея) Желборского Львовского епископа. Крон. Ставр. 138.

2) Скоро по ярмарку Ярославскому у Ярославлю моръ ся почалъ — тривалъ ажь до року. Въ томъ же року владика Львовскій умеръ Тысаровскій въ Золчовѣ въ середу на Св. Ѳеодора Тирона. Львов. Лѣт. 32.

3) Схизматическій священникъ при церквѣ Воскресенія на предградіи краковскомъ въ Львовѣ, былъ наказанъ духовнымъ латинскимъ судіею, по сдѣланномъ изслѣдованіи, за преступленіе супружеского вѣнчанія католика съ неупіяткою. Ѳ. Іосифовича kron. miasta Lwowa 1854. стр. 47. кроникаръ Львовскій не опредѣлилъ ближе родъ сего наказанія.

4) Соймъ Варшавскій постановилъ суды названныя Реляціями, для рѣшенія спорящихъ Уніатовъ съ Неунитами.

5) Петръ Могила митр. Кіевскій издалъ въ Луцкѣ 17 Ноября 1641 (7149) ставительную грамоту для Львов. еп. Арсенія Желиборского, при посвященіи содѣйствали Аѳанасій Пузина еп. Луцкій и Острожскій, Силвестеръ Воютинскій Гулевичъ Перемыскій и Самборскій, Силвестеръ Косовъ еп. Мстиславскій, Оршанскій и Могилевскій.

6) Въ томъ году Станиславъ Любомірскій воевода русскій купилъ городъ Ланцутъ отъ Стадницкихъ, построилъ здѣсь замокъ укрѣпилъ тотже, и помѣстилъ латинскую надпись на вратами замка. Начало сему мѣсту надала нѣмецкая колонія за временъ короля Казимира В. названная Landshut.

Въ томъ году король Владиславъ IV сонзволилъ село Крешовъ (Krzeszow) надъ Саномъ перестроити на мѣсто, надѣляя тоеже магдеб. правомъ. Въ 1588 получилъ староство Крешовское за свои заслуги Іоаннъ Замойскій канцлиръ и гетманъ съ своимъ наслѣдіемъ.

Въ Москвѣ напечатано въ первый разъ Прологъ Сентябрь — Февраль въ листъ 896., въ 1643 г. Мартъ — Августъ въ листъ 953.

1642 г. стр. 91. 1) Constitut. Regni 1642 Vol. IV. fol. 117 lit. Graeca religio. Presbyteros in bonis haereditariis haeredes, in bonis autem regalibus tenetuarii praesentare debent, salvis majoribus beneficiis. Еще въ 1550 году было постановлено: Jura patronatus spiritualibus personis concessa cassantur, nec in posterum talia concedi debebunt. Constit. 1550 Vol. II f. 575.

2) Кляшторъ заложено въ воеводинскомъ дворѣ на Стрілниці *). И приморокъ почался начинати такимъ способомъ: Люде злодѣи выкрали домовъ пять, що у Ярославлю повымирало, богатыхъ людей що найбольшихъ; тые речи принесли до Львова, и Жиды во Львовѣ передмѣскій покупили, и такъ съ того почалося

*) Костелъ Кармалитановъ босыхъ, гдѣ нынѣ духовная семинарія лат. обряда. См. І. Іосефовича подъ 1642 г.

примирати помалу малу. Въ томъ же мѣстѣ сынъ П. Мигаловъ *) поѣхаълъ до Турокъ и заповѣтрился, и самъ умеръ въ Турцѣхъ, а до Львова товари припроважено, изъ того моръ начался у мѣстѣ и на предмѣстю. До Святыхъ Пятницъ занесли, и такъ попъ и дякъ, и много людей померло въ томъ року. Львовск. Лѣтоп. 32.

3) Адамъ Меѳодій Кисель воевода Брацлавскій и потомъ Кіевскій. Ему посвящено изданіе цвѣтной Тріоди печат. въ Львовѣ 1642, гдѣ въ предисловіи говорится: Велможность ваша весьма любить читати св. писаніе и пѣніе черковныхъ гимновъ, для чего держити при себѣ духовныхъ отцевъ иноковъ строгихъ и строите для нихъ удобныи монастыри. Онъ писалъ, въ интересѣ Польщи, которой яко Русскій служилъ вѣрно по присязѣ, къ гетману Б. Хмѣлницкому: „Вамъ и всему войску хорошо извѣстно, что я одинъ изъ Христіанъ народа Русского служу сенаторомъ въ коронѣ польской, ношу на раменахъ своихъ св. церкви и древности наши и ненарушимо сохранилъ свою вѣру до сѣдыхъ волосъ, и дасть Богъ, сохраню до самой смерти.“ (Кіевск. Пам. I. 144.) А. Кисель скончался въ самомъ дѣлѣ неизмѣнно въ вѣрѣ своихъ дѣдовъ, яко членъ Львовского Ставропигіального братства 1653 года. Замѣчательное письмо его къ сенатору архіепископу Гнѣзненскому (1648 г.), гдѣ описываетъ онъ бѣдственное положеніе королевства, изображаетъ подвиги Козаковъ, и старается образумити обезумѣвшихъ магнатовъ и сенаторовъ польскихъ, чтется напечатано въ Кіевск. Пам. I. 27—42. Онъ то слышалъ для Польщи памятны слова сказаны Б. Хмѣлницкимъ къ посламъ рѣчи посполитой: Wybiję z Lackiej niewoli naród wszystek ruski; a com pierwej o szkodę i krzywdę moję wojował, teraz wojować będe o wiarę prawosławną naszę; pomoże mi do tego czerń wszytka, po Lublin, po Kraków ktora jej nieodstępuje... A stanąwszy nad Wisłą, powiem dalszym Lachom: „Sedyte, molczyte Lachy“ Duków i Kniaziów tam zażenę; a będą li i za Wisłą brykać, znajdę ja ich tam pewnie, nie postoi mi żadnego noga kniażia i szlachetki w tej krainie.“ Życia Sapiehow T. III. Warszawa 1792 стр. 142. M. Grabowski zródła do dziej. Polskich Wilno 1843. I. 9.

*) Михаилъ Алуизій записалъ 1642 г. для Львовск. Ставроп. братства 1000 зол. Зубриц. крон. Львов. 289.

Съ тогоже рода Евстафій Кисель написалъ въ 1630 г. подъ именемъ Геласія Диплица Антапологію противъ Апологіи Мелетія Смотрискаго. Въ 1642 году издано въ Кіевопечерской Лаврѣ Тріодь цвѣт., съ посвященіемъ Меѳодію Адамови Свіентолдичови з Брусилова Киселови, каштелянови Черниговскому, старостѣ Носовскому. Потоцкій въ написанной ему похвалѣ назвалъ его Roxolanum Periclem.

4) Въ томъ году, издалъ Саковичъ Кассіамъ монахъ уніята сочиненіе: *Ἐπανορθωσις* abo perspektiwa i objasnienie błędow herezyjey i zabobonów w grecko-ruskiey cerkwi dizunickiey tak w artykułach wiary, jako w administrowaniu sakramentow i w inszych obrzędach i ceremoniach znajdujących się и проч. 1642 w Krakowie w drukarni Waleryana Piatkowskiego, въ 4 д. л. стр. XXVI. 119, Сочинитель посвятилъ свою книгу Станиславу Любомирскому графу на Вишничѣ воеводѣ и генералу Краковскому. Упомянутая книга Саковича не понравилась самымъ рянымъ уніатамъ, для чего Игнатій Стебельскій (Dwa wielkie swiatla и проч.) пишетъ, что Саковичъ „idąc za pędem namiętności gniewu i zemsty, gani ogólnie obrządek grecki i ceremonie cerkiewne wyszydza, oraz wiele potwarzy na cerkiew ruską i duchowieństwo onej, nie czyniąc różnicy między unitami (и) i nie unitami, kładzie. Jako mu dowiódł całą xięgą przeciw rzeczonej Perspektywie wydaną niejakiś Euzebiusz Pimen (Петръ Могила Кіевск. Митроп.) mnich Kijewopieczarski nieunit (ибо ненашлось ученого уніята). К. Саковичъ, оставилъ потомъ свой чинъ и греческій обрядъ, перешелъ къ латинскому обряду, и былъ каноникомъ регулярнымъ и пробощомъ въ Краковѣ. К. Саковичъ подастъ намъ лучшій образецъ полякующого Русина, изъ давнѣйшихъ временъ, якими нынѣ наше отечество изобылуетъ, придерживаясь махіявелитической системы: puścić Rusina na Rusina, когда напротивъ тому на перекинчиковъ своего рода перешедшихъ или даже возвратившися къ русской народности обращаются съ большими руганіями. Тотъ же К. Саковичъ издалъ потомъ брошюру противо греческому календарю: Okulary kalendarzowi staremu... Kraków 1644. въ 4 д. л. XVII + 48 и посвятилъ томуже С. Любомирскому. Первое свое разужденіе тогоже рода Kalendarz stary... напеч. въ Вильнѣ 1640. въ 4. д. л. 40 л. посвятилъ Данилу Ієло Малинскому хорунжому Волынскому. При насильномъ введеніи Уніи на Руси догматическія и церковно-обрядовыя споры произвели богатую богословскую полемическую литерату, составлену Русскими, такъ уніатами якъ неуніатами, на русскомъ, польскомъ и латинскомъ языкахъ, заслуживающую на полнѣйшую обработку ея, къ чему подалъ уже первый матеріалъ М. Вишневецкій въ своей исторіи польской литературы томъ VIII стр. 248. — Rozdział XVI. Historya literatury i kościoła ruskiego.

Наконецъ изъ Перепективы К. Саковича увѣдуемъ о большихъ притѣсненіяхъ русскихъ поповъ въ западной части Чермной Руси, на Подгорью, чему Саковичъ видитъ ошибочно причину въ множествѣ церквей на Руси, а не въ ненависти русскихъ поповъ къ Руси и обрядамъ ея. Nuż iak wiele iest Cerkwi kupnych. zwłaszcza na Podgorzu. drogo Popi Popowstwa Panom płacą. gdźie pan łakomy nie patrzy na godność popowską, albo na pożytek duszny poddanych swych, ale na sytą kalętę Popowską y na pożytek swoy, bo tam Panowie osobliwy quaest swoy z Popow maią: Kogo bowiem w podwodę daleką posłać? Popa, z ktorego winę z leda przeczyny żedrzeć? z Popa: etc. Русская Перемышельская епархія содержала въ себѣ въ древнѣйшія времена 3,400 приходовъ и около 3,000.000 душъ, а теперь едва заключаетъ церквей матерныхъ 710, а дочерныхъ 580, всего 1.284 церквей и 830,000 душъ. О давномъ состояніи русской Перемышелиской епархіи увѣдуемъ изъ слѣдующого акта: Relatio ad S. Sedem Apostolicam Alexandrum VII. de statu dioecesis Premisliensis rit. lat. a Stanislao Sarnowski episcopo Premisliensi, per ejus procuratorem Hiacynthum Mokrski, canonicum Premisliensem S. R. Majestatis secretarium. Anno 1680 continet expresse sequentia: Dioecesis Premisliensis Ruthenorum quae 3.400 parochias (церквей матерныхъ) continet, numerum trium millionum animarum attingit. См. Wiadomość historyczna o mieście Jarosławiu. F. Siarczyńskiego Lwów 1826 стр. 97. Такъ распространяла латино-польская пропаганда свои восточныя границы отъ Кракова за Дунаецъ и Вислоку, пока въ новѣйшее время не показалась потреба въ томъ взглядѣ учрежденія нового епископства Тынецкого а потомъ Тарновского.

5) Въ томъ году Арсеній Желборскій епископъ Львовскій, подписался подъ опредѣленіемъ патріаршего собора 1642 г. о Калвинистахъ. Сей Святитель по примѣру Гедеона Балабана предшественника своего, открылъ на свое иждивеніе типографію въ Львовѣ, якъ пишетъ въ своемъ Требнику изд. 1645 г. Также издалъ въ своей типографіи, Служебникъ, и Катихизисъ, Номоканонъ, Краткій Катихисизъ 1646 года. *Ἐπανορθωσις* albo

Perspectiva albo obiaśnienie błędów Heresiey. K. Sakowicza. Kraków. Dialog albo rozmowa Maćka z Dyonizym popem schizm. Wilenskim a wielkiey nocy Ruskiey. Wilno. Sobor Kiiowski Schizmatycki 1640.. K. Sakowicza. Kraków. — *Εὐοδία* Арсенія Желиборского еп. Львовскоro — презъ Григорія Буговича (студента академіи Замойской) въ Львовѣ. Стихи въ 4-ку 10 л. Съ тимъ годомъ начато печатати Соборники въ 12 словахъ Москва 1642; въ 70 словахъ Москва 1646 г. и 1700 г.

6) Максимъ Гулакъ съ Козаками разбитъ Стефаномъ Чернецкимъ, служитъ Россіи Татарамъ и Туркамъ.

7) Graeca Religio. Presbyteros in bonis haereditariis haeredes, in bonis autem regalibus tenutarii praesentare debent, salvis majoribus beneficiis. Constitutio ex 1642 Vol. leg. IV. f. 117.

1643 г. стр. 92. 1) На областномъ соборѣ, въ Варшавѣ 8 до 11 Ноября 1643 г. совершенномъ собравшіеся латин. епископы, постановили въ интересѣ укрѣпленія Уніи просити Римскій престолъ: ut quod jam olim Romana desideravit ecclesia, magnoque ad unionem (Руси съ Поляками) adjumento fore putatur, Calendario Gregoriano Ruthenis uti liceat.

2) Жидовъ въ предмѣстю бурено (въ Львовѣ) Св. Юръ погорѣлъ. Львов. Лѣт. 32.

3) Protestatio Nuntii Apostol. die 26 Febr. 1642 contra privilegia Schismaticis in Ruthenorum catholicorum damnum concessa, insertis similibus episcoporum regni protestationibus. Theiner Mon. Pol. I. 418. Papa Urbanus VIII 3 Novembris episcopis Ruthenis de studio Unionis eorum cum Romana ecclesia provehendae gratulatur et hortatur, ut Basilianos, ad primevae disciplinae regularis observantiam reducant. Ibid. Idem Papa 3 Novemb. Adamum Kisielium Castel. Czernihov. et Petrum Mohilam metrop. Kiovien. Schismaticos ad reditum in sinum ecclesiae peramenter invitat. Ibid. 424. Idem papa 3 Novembris regi Poloniae ut proceribus tam ecclesiasticis quam saecularibus unionem Ruthenorum eorum impense commendat. Ibid 425. Idem papa 3 Novembris Magistris Academiae Cracoviensis episcopum Chelmensem ruth. commendat, petitque, ut eundem in erigendis scholis pro juventute ipsius gentis adjuvare, scholasque privilegiis ipsorum academiae augere velint.

Ibid. 426. Theodora Skuminowicza. Przyczyny porzucenia disunicy Wilno w drukarni akademii Soc. Jezu, въ 4-ку. См. 1659 г.

1644 г. стр. 95. 1) Въ томъ году издалъ Петръ Могила въ Кіевопечерской Лаврѣ книгу: *Λεθος* kamień z procy prawdy cerkwie sw. prawosławney Ruskiey.... wypuszczony и посвятилъ Максиміану Брзозовскому (Березовскому) подстолнику воеводства Кіевского „statecznemu synowi Cerkwie Sw. wschodniey Prawosławney Ruskiey. Jana Dubowicza kalendarz prawdziwy cerkwi Chrystusowey. Wilno. Тогожъ Hierarchia abo zwierzchność cerkwi Bożey. Lwów. Сборникъ именуемый Кириллова книга напечат. въ Москвѣ въ листѣ *).

2) Въ томъ году въ мѣстечкѣ Коростенко (Krościenko) Санодецкого округа въ Тарновской лат. епархіи построена древняя парохіальна а нынѣшная каменная церковь (1665) имѣетъ прилучено село Щавницу съ костеломъ деревяннымъ съ ерекціею 1550 г. О Щавницѣ чтется въ Шематизмѣ Тарновской лат. епархіи съ 1853 года стр. 106 слѣдующее: Szczawnica parochia filia da Krościenko. Ecclesia haec juxta traditionem fuit olim paroch. rit. graec. sed grassante peste emortui sunt fere omnes (?) Hancce regionem de-olatam inhabitare coeperunt catholici rith. lat. (для чего не русскаго?) Veritatem hujus traditionis testantur nomina agrorum, Popówka, et Żakówka (Dziakowka), quos ergo possedebat sacerdos et famulus ecclesiae r. g. uniti Annus Erectionis 1491 Нынѣ находится каплица каменная съ 1847 г. Успенія пресв. Богородицы. Также въ Ивоничѣ селѣ, извѣстномъ изъ своихъ минеральныхъ водъ, деканата Рымановского, Перемышельской епархіи, находилось, кажется нѣкогда на селеніе русское, о чемъ свидѣтельствуетъ прежнее названіе сего села Иванецъ, потомъ по польски Iwoniec, теперь Ивоничь именуемаго. Въ Иванцѣ (Ивоничѣ) находилася уже въ половинѣ XV вѣка костелъ. Нынѣшняя каплица имѣетъ титулъ Св. Ивона (S. Ivonis)

3) Въ томъ году издалъ въ Кіевопеч. Лаврѣ Петръ Могила

*) Кирилловая книга, учебная Псалтырь 1646 г., слѣдованная Псалтырь 1647 г., книга о вѣрѣ единой, истинной православной и о св. церкви 1648, и Катихизисъ Петра Могилы 1649 г., остаются у раскольниковъ въ великомъ уважаніи и служатъ основаніемъ для раскольничьихъ мнѣній.

митр. Кіевскій подъ именемъ Е. Нимена книгу. *Λιθος* abo kamień z procy prawdy cerkwie Swiętej prawosławney Ruskiey, na skruszenie fałesznociemney Perspektywy abo raczey paszkwilu od Kassyana Sakowicza, byłego przedtym kiedyś Archimandrytę Dubieńskiego Unita... roku p. 1642 w Krakowie wydanego, wypuszczony, въ 4 д. л. VIII+424 стр. Въ той книзѣ стр. 364—368 представляетъ П. Могила жалкое состояніе русскихъ монастырей со временъ введенія Уніи на Русь. Между прочимъ пишетъ: A żaż nie wielka fundacya była slawnego monastera w Litwie Supraślskiego, a teraz za rządem onych do czego przyszło, że tam sto a naymniey 80 zakonnych braci, oprócz spiewaków, przy archimandrycie, gdy w possessiey Prawosławnych był, mieszkało, a teraz ledwie kilka ich mieszka: a co większa, że Pan swiecki, co przed tym Archimandryta maiętnościami tego monastera rządził, rządzi, y przez swego sługę ordinarią im iaką chcę daie, a intratę z kilkadziesiąt wsi na swóy pożytek obraca, a Unitowie na to nic dbaią. Spytay się ieno w tymże monastyrze, gdzie się one staroswieckie obrazy, wszystkie tablicami srebrnemi pozłocistemi obite podzieli? a pewnie dowiesz się, że to na swoie prywaty obrócono, a miasto srebrnych piocienne włoskie w cerkwie obrazy postawili. Dobrze się Panem Bogiem frymarczą, płótno mu malowane za srebro złociste daiąc. Poyrzy na Lawryszowski manastyr, który z dawnych czasów bogato był ufundowany, gdzie kilkadziesiąt zakonników za dzierzenia naszych mieszkało... obaczysz że teraz (1642) pustkami stoi... Poyrzy na Nowogrodzki monastyr, do którego maiętności i intratę Ławryszowską obrocili, a pewnie więcey tam nieobaczysz nad czterech albo pięciu zakonników. A w cerkwi tego monastera która iest katedralna metropolitańska, papierowe obrazy obaczysz. Poyrzy na Czereyski, w którym za dzierzenia naszych kilkadziesiąt zakonników mieszkało, a obaczysz tu teraz ledwo dziesiątek mieszka. Poyrzy na monastyr nazwany Leszcz, a obaczysz że ledwie ieden, a czasem i iedeń się nie naydzie. Poyrzy na Onufryiski y Pustyński, obaczysz, że gdzie kilkadziesiąt prawosławnych zakonników mieszkało, teraz ie dem szczególny Korsak mieszka, a te dwa monastyry kilkaset poddanych maią. Opuszczam insze drobnieysze w Litwie monastery, które do szczętu spustoszone przez waszę unie zostały. Pódź ieno na Wołyń poyrzy co się dzieje w starożytnym monasterze Żydyczyńskim, wiele tam zakonników mieszka, co tam za rząd. Poyrzy na Dorobuzki monastyr starożytny, czy nie obaczysz tam iednego tylko archimandrytę z chłopcem: A przyznay, co teraz tam za nabożeństwo się

odprawuje? gdzie nanniey przed tym za naszych przy Archimandrycie dwadzieścia zakonników bywało*)... Pódź ieno do Wilna, a pytay się, kto teraz mieszka na placu, gdzie cerkiew założenia Parascewy Sw. męczenniczki była, ukażąć pewnie, że karczma y nierządny Dom tam iest. Pódź do Minska, a spytay się, na iakim placu Tatarski meczet stoi, pewnie się dowiesz, że na tym gdzie cerkiew była Narodzenia Pana naszego... Tak uniacki zelus pietatis chwałę bożą w Rusi rozmnaża.

Poyrzy zaś zdrowemi bez zazdrości oczyma do naszych ubogich Prawosławnych bez funduszów Monasterów, utrapieniem, biedami rozmaitemi y nędzą ściśnionych, a obacz w Kiiowskiey ziemi (nie wspominam fundusze maiące monastery) Meżyhorski, w którym iest więcej niż półtora sta zakonników in communitate, z pracy rąk swoich sposobem Antoniego onego wielkiego pustelnika żyiących. Poyrzy za Dniepr, y tam obaczysz Mharsky y Hustynsky monastyr, (nie wspominam drobnieyszych) w których in communitate, y w ścisłości zakonney świętobliwie żywot prowadzą. Poyrzy na Tryhorski, także obszczeżytelny, y tam obaczysz do 80 zakonników, w wielkiey pokorze i ścisłym żywocie mieszkaiących. Pódź na Pokucie do Skitu: tam Aniołów w ciele żyiących do dwuch set w kupie, onych dawnych pustelników życia naśladuiących znaydziesz. Poyrzy pod Lwów na Krechowski, y tam obaczysz tym że kształtem, iako i w Skicie kilkadziesiąt zakonników, bez żadney fundacyey świętobliwie żyiących. Poyrzy do tego na Białą Ruś, znaydziesz pod Orszą w Kuteńskim monastyrze, tymże podobieństwem anielski żywot w ciele immituiących do dwóch set braci obaczysz. Tymże sposobem y w Boynickiem, nie wspminaiąc inszych bardzo wiele... Poyrzy ieno na bractwa Wileńskie, Kiiowskie, Łuckie, y inszych wiele w koronie y w Litwie, iako w porządkach y nabożeństwie za łaską Bożą kwituą. См. 1646 г.

4) Солнце мѣсяць и корона, сія тройца наша оборона. Глава в вѣнци и звѣздою, нотуютъ всѣ ясно(сть) твою. Храмъ сей свершися рокъ ,ᾱχ̃μ̃ᾱ... Надпись надъ побочными дверми къ церквѣ Св. Па-

*) Здѣсь прибавлено на странѣ современнымъ почеркомъ: Poyrzy na Przemyskie Cerkwie; poyrzy na monaster S. Spasa. Такое примѣчание сдѣлалъ на экземплярѣ сей книги нѣкто Ѳеодоръ Тустановскій 1646 года подписавшійся, яко властелинъ ея, нынѣ сберегающейся въ архивѣ Львовск. митроп. капитула.

раскевіи въ городѣ Львовѣ. Приведены стихи относятся къ изв
янному надъ тимиже изображенію герба земли Молдавской, голо
вы байвола съ мѣсяцемъ и звѣздою подъ короною. Упомянута цер
ковь была создана иждивеніемъ Молдавского господаря, Іоанномъ
Василевичемъ Барнавскимъ (?). Муронъ Барнавскій посодействовалъ
по большой части къ созданію Львовской Успенско-Ставропигіаль
ной церкви. Аѳанасій Желиборскій епископъ Львовскій издалъ въ
Львовѣ 25 Августа 1665 года уставную грамоту для братства при
церкви Св. Параскевіи. Литерат. Сборникъ Львовъ 1870 стр 23.
См. 1645 г.

5) Умерлъ Староста Львовскій Мнишокъ предъ рождествомъ
Христовымъ. Львов. Лѣтоп. 32. Татари побиты подъ синими водами.

1645 г. стр. 98. 1) Церковь Св. Пятницъ во Львовѣ госпо-
дарь волоскій збудовалъ, и посвящена въ тымъ року. Лѣтоп. Львов-
ская 32.

Въ томъ году князь Янушъ Радивилъ гетм. полн. Литовскій
оженился съ Мариною дочерію господара Волоского Василія Лупова
Петръ Могила Митроп. вѣнчалъ ихъ въ Ясахъ. святьба богатно
совершилась, но якъ пишетъ І. Ерличъ въ своемъ лѣтописцѣ, по
по обычаю польскому. Петръ Могила напечаталъ по сему поводу на
бракъ Януша Радивила: Mowa duchowna. — Kiow 1645. Въ томъ
же году издано въ Кіевѣ: Изображенія изъ Библіи рѣзаны
на деревѣ, рѣщикомъ Кіевопеч типографіи, иноком Иліею въ 1645
на 1649 года въ 4-ку 139 (?) листа. Pachomiusza Woyna Oranskiego
Mnisk. Pinsk, Zwierciadło albo zasłona naprzeciw uszczypliwey perspek-
tywie. Evangeliorz. Wilno. Въ томъ году Яковъ Габатъ (Gawat) ро-
домъ изъ Львова, латинск. священникъ изъ Вишни издалъ въ Львовѣ
Supplement dwom traktacikom o kalendarzu starym omylnym i nieprz-
wym. Сочинитель сей брошюри превосходитъ своею безчестностію
самаго даже К. Саковича.

3) Сей потиръ сооружи іеромонахъ Геннадій родомъ Яхторов-
скій проскурничимъ, до храму Преображенія Господня въ монасты-
рѣ Уневскомъ за отпущеніе грѣховъ своихъ и родителей отдалъ
сіе року бож. 1[illegible] мѣсяца Августа д. Тая церковь находилась
въ серединѣ села Унева, гдѣ нынѣ кладбище подъ горою суще-
ствуетъ.

4) Въ томъ году скончался царь Михаилъ Ѳеодоровичъ родо-
начальникъ династіи Романовыхъ начавъ царствовати съ 1613 года,

и оставилъ престолъ сыну царевичу Алексѣю, вступившому на пре-
столъ 16 лѣтъ отъ роду.

1646 г. стр. 100. 1) Въ томъ году скончался Петръ Моґила
сынъ Симеона господаря Молдавского, образовался въ Парижѣ, въ
молодыхъ лѣтахъ служилъ у Поляковъ въ войскѣ и былъ подъ
Хотимомъ; съ 1624 г. архимандритъ Печерской Лавры, скончался
1646 года 31 Декабря. Писалъ на русскомъ и польскомъ языкахъ
полемизуя съ польскими и уніатскими богословами. Въ духовной
своей отъ 1646 Декабря 22, отказалъ на коллегіумъ (школу) при
Богоявленскомъ Кіевскомъ братствѣ, большую часть своего имѣнія,
назвавъ тое коллегіумъ unicum pignus meum (единственный залогъ
мой), и также библіотеку всю состоящую на разныхъ языкахъ,
w którą pisze oyc przez wszyssek wiek móy fundowalem się... któ-
rych ksiąg oddalem reiestr pomienionym oycom kollegiatom z podpi-
sem moiey ręki. Вотчину свою въ воеводствы Белзкомъ (нынѣ въ
епархіи Перемыской) Великія Очи, Змѣевискую и Моги-
леву Вольку, записалъ родному брату своему Господару Мойсею.
Не забылъ онъ также на Черниорусскія монастырѣ наши въ Вели-
комъ Скитѣ, Крехове, Угорникахъ. На духовной яко свидѣтели подписались между прочими Адамъ зъ Брусилова Кисель
каштелянъ Кіевскій, староста Носовскій, устно прошеній. Печатникъ
(pieczętarz) Ѳеодоръ Солтанъ. Печатникъ Андрей Славецкій. Печа-
тникъ Даніилъ Голубъ. Устне прошеный печатарь Василій Дворец-
кій полковникъ его царск. пресвѣтлого величества войска Запороз-
ского Кіевскій. Не уймуючи того права съ подписомъ рукъ и съ
печатьми ихъ Милостей положенныхъ, еще ствержаю власною ру-
кою Юрій Хмелницкій, Гетманъ войска его царск. величества
Запорожекого. Тая духовная чтется напечатано въ описаніи Кіево-
печерской Лаври Кіевъ 1831 стр. 196—207. Съ особеннымъ внима-
ніемъ занималася Петръ Могила пересмотромъ и изданіемъ книгъ
богослужебныхъ. Такъ изданы имъ Служебникъ въ Кіевѣ 1639
Евхологіонъ 1646 г. Димитрій Туптало митроп. Ростовскій въ
предисловіи къ сентябрской четверти Миней, пишетъ, что Петръ
Могила старался о возстановленіи памяти святыхъ, выписалъ
изъ Аѳона метафразы Симеонови и хотѣлъ въ переводѣ напечатати,
ихъ, но смерть помѣшала исполнити намѣреніе. Петръ Могила яко
митрополитъ издалъ къ Львовскому Ставропигіальному братству гра-

моту утверждающу тое же въ благочестіи, напечат. въ Кіевск. Напечат. Т. III стр. 86–89.

2) Въ томъ году издано въ Львовѣ: Номоканонъ въ тип. М. Слёзки въ 4-ку, 6, 84 и 8 лис. Первое изданіе Номоканона въ Кіевѣ 1620 г. въ 4-ку 4 и 140 стр Львовскій епископъ Арсеній Желиборскій напечаталъ книгу: Собраніе науки о артикулахъ вѣры, сочиненну Митроп. Петромъ Могилою въ своей типографіи въ Львовѣ въ 4 д. л. 3—90 лис. Перло многоцѣнное Кирилла Транк. Ставровецкого, въ Черниговѣ 1646. Oskard albo młot na skruszenie kamienia schyzmatyckiego Kraków 1646 противъ Е. Пимена въ 4 ку.

Въ томъ году 19 Сентября скончался Ѳеодоръ Вороничъ подчашій Кіевскій, въ своемъ имѣніи Ржищовѣ, погребенъ въ монастырѣ Тригурскомъ. І. Ерлича Лѣтоп.

3) Поляки избрали для козаковъ наказнымъ гетманомъ Миколая Ялмужну Зацвилиховского, который пишетъ письмо къ царю Алексѣю Михайловичу. Теперь поставляютъ Поляки гетм. Іоанна Барабаша (Илія Каранмовичъ Армянинъ). Линчаёвцы ему противны разбиты, подъ Антономъ Полежаёмъ возстающимъ Козакамъ обѣщеваетъ подъ клятвою въ ихъ пользу дѣлати; жалуется къ королю Владиславу IV на жидовъ и Уніатовъ. Запорожцы избираютъ атаманомъ кошовымъ Ивана Полежая. Темира раз былъ Линчаевцовъ. Полежай убитъ. Универсалъ королевскій изданъ козакамъ.

4) Василій воевода и господарь Молдавскій купилъ землю у Іоанна Скородинского, по свидѣтельству записи въ Львовѣ на нисковъ замку feria tertia post Dom. quadragessimalem Oculi proxima 1646 и туюже землю Пятницкое названную своимъ письмомъ изъ Ясъ 29 Октября 1646, дарова Львовскимъ инокинямъ чину св. Василія, на построеніе на немъ церкви и монастыря. Тую даровизну затвердилъ король Іоаннъ Казиміръ грам. изд. въ Варшавѣ 8 Юнія 1659 года на прошеніе еп. Арсен. Желиборского uwalnia grunt zwany Pietnice od wszelkich podatków, ciężarów, czynszów królewskich y zamkowych, tudziesz od żołnierskich statyi, składek y exactyj, i innych powinności urzędów, sądów, władzy y iurisdictiey swieckich. wedle immunitates ecclesiasticas prawem pospolitym religicy greckiey obwarowanych, при томъ соизволяетъ создати монастырь при церквѣ удерживати особного священника, и свободное избраніе игумена иноками.

5) Король польск. Владиславъ установилъ въ Торуни Charitativum Collegium для перемиренія Католиковъ въ Польшѣ съ Дисендентами, по слабой правительственной власти и внѣшняго вліянія Рима, не сдѣлало упамяиутое коллегіумъ ничего утѣшнего, по которой причинѣ сусѣдныи государства для обороны своихъ единоплеменниковъ и единовѣрцовъ были принуждены вмѣшатись въ внутренныя дѣла Польши. Такъ въ Оливскомъ трактатѣ съ 1660 года 3 Мая заключенномъ между Польшею и Швеціею, требовалось свободное вѣроисповѣданіе для дисидентовъ. Сама Англія приняла убезченіе (гваранцію) сего трактата на себе, и тѣмъ же получила права охраняти права Дисендентовъ въ Польшѣ. Сдѣланный въ 1686 году договоръ короля Іоанна III. съ царемъ Петромъ В. тоже требовалъ свободного вѣроисповѣданія для Дисендентовъ, но вышавшая война противо Туркамъ, была поводомъ къ заприщенію всякой связи Диссидентовъ съ Цареградскимъ патріархомъ, котрыхъ иновѣрцовъ теперь соймовая конституція назвала грекороссами. Переговоры и споры въ томъ взглядѣ продолжались между державами, продолжали почти цѣлое XVIII столѣтіе, поки раздѣленіемъ Польши не прекращено гоненіе иновѣрцовъ въ земляхъ русскихъ захваченныхъ Поляками, которые первыи своими завоеваніями Руси, подали примѣръ и поводъ къ подобнымъ завоеваніямъ также завислянско польскихъ земель Сѣвервыми Русами.

6) Свидѣтельство изъ Великоскитского монастыря (на Покутю) данное монаху Матвѣю Григорьеву Деменкову, рода и земли Московскіе о посѣщеніи упомянутого Монастыря. Октября 4. Здѣсь говорится что упомянутый монахъ „досиѣ сего убогаго общежительнаго Монастыря Скиту въ предѣлѣхъ Галицкихъ“ гдѣ онъ воздалъ поклоненіе животворящему древу честнаго креста Господня, его же и самая часть еще и не велія, обаче истая и чюдотворная есть. Акт. юж. Зап. Рос. III.

1647 г. стр. 101. 1) Актъ объ избраніи Іосифа Тризны въ санъ архимандрита Кіевопечерской Лавры, на дворянскомъ съѣздѣ въ Кіевѣ дня 25 Января 1647. подписали кромѣ духовенства, между прочими слѣдующіе русскіе дворяне: Adam z Brusiłowa Kisiel, kasztelan ziem Kiiowskich, starosta Nosowski, obecny na tey elekciey. Alexander z Brusilowa Kisiel. podstoli Czernihowski będący na tey electiey. Maximilian Brzozowski podstoli kiiowski. Siemon

Wigura, horodniczy kiiowski. Daniel Jerzy Woroniez. Eremiasz Tyuska Bykowski. Siemion Stawecki. Іоакимъ Ерличъ Іоаннъ Fedor Trypolski. Ostafy Wyhowski, Prokop Wereszczaka, komornik ...raniczny Czernihowski. Samuel Dublanski. Daniel Szczeniciowski. Томашъ Невмирицкій. Alexander Olexiez Lusznia. Stephan Lew, łowczy Nowogrodku Siewierskiego. Stefan Grazny, imieniem J. M. Pana Buysa Graznego, łowczego Nowogrodka Siewierskiego dworzanina J. K. Msci. Szymon Pawsza. Fedor Soltan. Jan Suryn. Adam Skipor. Roman Sawicki. Krzysztoph Szaniawski z Szaniaw i Daniel Holub. Hrehory Lipleński. Paweł Filipowski. Jan Strywiazki. Andrzey Stu... ucki, Jerzy Pieńkowski. Alexander Ważyński. Boufal Olexicz Gira... owski. Krzysztoph Snitowski. Книга Городска Луцка 1647 л. 232. Архивъ южнозап. Рос. Томъ I. часть II. 336.

2) На актѣ избранія епископа Мстиславского Сильвестра Косова митрополитомъ Кіевскимъ, на дворянскомъ съѣздѣ въ Кіевѣ 1647 Февраля 25 кромѣ духовенства подписалось слѣдующее русское дворянство съ изъятіемъ русскихъ родовъ уже выше приведенныхъ: Hrehory Czetwertenski (князь) podkomorzy Łucki, Zachariasz Czetwerteński starosta Rakiborski podsędek Łucki. Wacław Swiatopełk Czetwertenski. Hanryło Korytiński burgrabia Łucki. Fedor Suszczanky Proskura, pisarz ziemski kiiowski. Wasili Masalski (князь). Adam Lasko Czerczycki. Adam Chłopecki. Konstanti Kazimierz Obodenski. Natal Olekszye Lusznia Gieranayski. Andrzey z Wolkowicz Wolkowicky. Jerzy Kirdey Koziński. Andrzey Madaleński. Mikolay Lusto(?). Paweł Ponarzewski, Jan Dmochowski Gabriel Leduchowsky. Stephan Rosdisky. Stephan Bylecki. Daniel Dumiński, Wasili Plotnicky Leykiewicz. Книга Луцка 1647 л. 571. Тамже стр. 311.

3) Аѳанасій (Александръ князь) Пузина епископъ Луцкій (1633—1649), писалъ въ своимъ окружномъ посланіи отъ 3 октября 1647 г. „Честный о Господѣ клирикъ, продіаконъ св. ...ласта отца Арсенія Желиборского, епископа Львов., Михаилъ ...ушевскій, бывшій студентъ славной Замойской академіи, ...ключественный ревнитель богословской науки, приносилъ жалобу ...ему епископу и пастырю о безчинствахъ Марка Янсевича, ...ского мещанина и единомышленниковъ его... безчинныхъ бра... ...ъ Замойского братства церкви св. Николая; они забывши ...трахъ божій, нарушаютъ давный обычай церковного благочинія, ...ыходятъ изъ церквы божіей офферторіумъ, т. е. приношенія

(выносы) въ праздники Господни и во дни нарочитыхъ святыхъ." За то упомянутый святитель отлучилъ виновныхъ отъ церкви. Въ тое время воспитивалось много русскихъ въ Замойской академіи, для того Митроп. Петръ Могила посвящая Тріодь изд. въ Кіевопечер. Лаврѣ 1631 г., вицеканцлеру Ѳомѣ Замойскому пишетъ въ предисловіи: Не могу умолчати и о томъ благотворномъ дѣлѣ, виновника которого также члены знаменитой фамилии вашей, о Замойской академіи, которая такъ много принесла пользы нашему народу тѣмъ, что изъ нея вышло не мало людей ученыхъ, дѣятельныхъ и важныхъ, а для православной церкви нашей весьма полезныхъ."

4) — Въ томъ году ухвалою польского сойма опредѣлено въ Городѣ Нижанковицахъ складъ угорскихъ винъ по примѣру другихъ русскихъ городовъ. Упомянутый городъ древле названъ Ничанковичи (Niczankowicze) еще въ 1408 г. получилъ отъ короля Владислава Ягайлы право магдебургское. Тотже городъ въ послѣдствіи называно Краснополемъ, ибо въ привилегіи съ 1569 года чтется: oppidum Krasnopole antea Niżankowice appellatum.

5) Въ томъ году сконч. Кириллъ Транквилліонъ Ставровецкій учитель (дидаскалъ) Львовского братства и проповѣдникъ слова Бож., учился въ Замойской академіи, постриженъ въ Уневскомъ Монастырѣ, съ 1647 архимандритъ Черниговскій, скончался кажется 1647 г. Его кажется стихи: Aurora na horyzoncie lwowskim swiecąca. Lwow 1639, спалены въ томъ году въ Львовѣ (см. 1639). также безъимянно издана книга: Obraz prawosławney cerkwi wschodney. Kiow. 1646. Напротивъ К. Саковича *Ελαιοφόβις*.

6) Хмельницкій явился на Запорожіи 7 Августа; читаетъ королевскій Универсалъ; беретъ Кудакъ, Петръ Могила митроп. благословитъ Хмельницкого къ войнѣ съ Поляками Хмельницкій розсылаетъ письма съ Кудака по Украинѣ, взывая къ возстанію. — Поляки поставляютъ Барабаша гетманомъ. Хмельницкій посылаетъ посла къ Исламъ-Герею Хану крымскому. — Поляки подъ Кудакомъ разбиты. Стефанъ Потоцкій гинетъ. — Барабашъ убитъ Хвилономъ Дженджелію. Хмельницкій провозглашенъ гетманомъ 25 Октября. — Кончина Петра Могилы Митроп. 31 Декабря. Сеймовая констит. опредѣляетъ: Kozacy Drohobużcy (на р.

Горынь въ Волыни) i na posłudzy zamkowey, pod iurysdykcyą
pieczołowanych tamecznych przy gruntach swoich zostawac maią.

2) Ратного строенія ученіе и хитрость напечат. въ Москвѣ 1647, выдано 1649 въ листъ 224 л. Семенъ Иван. Дежневъ Козацкій старшина про пливъ Берингов проливъ.

1648 г. стр. 101. 1) Въ томъ году написана Львовская Лѣтопись 1498—1648 г. составлена неизвѣстнымъ авторомъ, съ начала краткая, потомъ со многими любопытными извѣстіями очевидца, изданная мною въ Львовѣ 1868 года.

Въ томъ году Зиновій Богданъ Хмѣльницкій знаменитый гетманъ Козаковъ издалъ Универсалъ во всю Украину, отъ 28 Мая 1648 г., гдѣ живо изображаетъ онъ жестокія притѣсненія Поляковъ Козакамъ въ вѣрѣ, чести, имуществѣ, самой жизни, и убѣждаетъ возстати для защити правъ своихъ. Есть то одушевленная и мастерски написанная рѣчь. Акт. Зап. Росс. V. N. 23. Величко I. 81—89. Марквичъ I. 175—186; III. 36—43. Б. Хмельницкій получилъ порядочное образованіе, сперва слушалъ науки въ Кіевской школѣ, потомъ въ Ярославлѣ у Іезуитовъ, зналъ языки Греческій, Латинскій, Польскій, Татарскій. Скончался въ 1657 году 25 Августа, погребенъ въ Суботовѣ, откуда приказалъ Стефанъ Чарнецкій кости его избросити. Такъ удалось сему польскому герою помстити за пораженіе и плѣнъ подъ Желтыми водами 30 Мая 1648 г. Б. Хмельницкій, пишетъ въ упомянутомъ универсалѣ: „Зачали Мы войну сію съ Поляками не безъ вѣдома королевія пана нашего, найяснѣйшого кородлевского величества Владислава IV, который року 1633, во время счастливой своей коронаціи, бувшимъ и намъ при оной съ Барабашомъ и съ иными затными войска Малороссійскаго товариства, прикладомъ прежнихъ найяснѣйшихъ князей и королей польскихъ, антецессоровъ своихъ, вси наши войсковые и Малороссійскіе давные права и вольности, при особливомъ утвержденіи вѣры нашея православныя, новымъ своимъ на пергаменѣ краснописанным съ королевскимъ подписаніемъ властной руки и при занѣсистой коронной печати ствердивши привилѣемъ, обдарилъ насъ яко отецъ ласкавый, ударовавши кождого значными подарками. А при отправѣ нашей, на единѣ бувшей, устнѣ его величество до насъ мовилъ, абысмо по прежнему гетмана собѣ

постановили, и при своихъ правахъ, и вольностяхъ крѣпко стояли, не даючи оныхъ Полякамъ въ попраніе, и цѣнячися его королевскими и иными давными правилами; а если бы паневе Польскіе, або дозорцы тыхъ привильевъ не слухали, то маетъ мовилъ его королевское величество, мушкетъ и шаблю при божу тыми про то можете боронити свои отъ Поляковъ повреждаемые права и вольности."

Богданъ Хмельницкій осаждае въ томъ году Львовъ, 8 Октября согласился на пощаду города за окупомъ 200.000 черв. зол. При томъ требовалъ гет. Хмѣльницкій выданія всѣхъ городскихъ жидовъ съ имѣніями, но прошенъ о залишеніе ихъ, сказалъ къ городскимъ посламъ: Oto jeszcze i żydów zaszargaiych tych plugawców, zostawuie przy was, i nie namagam się ich, tylko aby się do fey summy znacznie przyłożyli, iako ci którzy znaczne skarby z Kozaków po Ukrainie zebrali. О причини тогдашней войны сказалъ: Tego wszystkiego pan chorąży (Александръ Конецпольскій) i książe Hieremi (Вишневецкій) są autorami. Niemogliśmy wydołać tak ciężkim stusom, daley, praeiudicia tak wielkie i nieznośne krzywdy wycierpiè niepodobna było. Gwałt się nam dział przy naszym własnym, i nie nam niezostawało, tylko arma arripere przy sprawiedliwey naszey. Relacya Andrzeia Czechowicza. Zubrzycki kron. Lwowa 304. Французъ Бопланъ проживающій на Украинѣ описуетъ состояніе малорусскихъ селянъ слѣдующимъ способомъ: Крестьяне доведены были до совершенного разоренія, исправляли три дни въ недѣлю панщину; также, по мѣрѣ земель, давали нѣкоторый оброкъ хлѣбомъ, каплунами, курами, курятами (цыплятами); удѣляли десятого барана, десятую свинью и десятый улій пчелъ, отъ всѣхъ полевыхъ плодовъ десятину, и чрезъ три года третьяго быка; возили дрова, исполняли тысячу другихъ обременительныхъ повинностей и сверхъ того платили палочными грошьми (деньгами). Ко довершенію бѣдствія народа не одни божіи храми, но цѣлыя области поступали въ аренду (на откупъ) къ жидамъ, которые взимая съ крестьянъ положенную владѣльцами уже тяжелую дань, увеличивали оную для собственной пользы.

2) Нашъ Львовскій Лѣтописецъ вотъ якъ описуетъ первые годы возстанія Козацкаго войска и причину того же подъ предводительствомъ Богдана Хмельницкого: „Король Владиславъ IV. предъ Вознесеніемъ умеръ (20 Мая), по которой смерти, въ тыждень

войско польское кварцяное, которое на Козаки было пошло, скоро на весну на Украину Богданъ Хмельницкій, и изъ реестровыми Козаками ребелѣзовавши, и зъ ордою конъюронавши Татарскою подъ Жолтими Водами збили (13 Апрѣля) и во трехъ годинахъ на порохъ обозъ и жолнѣре, живцемъ, зо всѣми добрами, оружеіемъ и арматою розхватили, и въ неволю Татарскую Гетмановъ (Миколая) Потоцкого коронного, (Мартина) Калиновского польного зъ много шляхты задали. Тогда Потоцкій досить анѣмушно строфовалъ Хмильницкого: „Хлопе“ мовитъ „чимже такъ зацному рыцерству ордъ Татарскихъ (которымъ и звитяство приписовали) заплатишъ?... которому отповѣлъ Хмельницкій не глупе: тобою (мовитъ) и пншими съ тобою.“ И на тыхъ мѣсть выдалъ его Татарамъ, и окованъ зо всѣми. Съ того обозу ледво хто уйшолъ для оповѣдания чуда такъ знаменитаго захованъ, и то въ сермизѣ не въ блаватахъ вышолъ *).

Потомъ ексскузовался Хмельницкій у Сенату, у княжатъ и панокъ великихъ, же то зъ неволѣ учинити мусѣлъ, боронячися, и же ему полковники на Козаками Ляцкіи крывды чинили великіе, и всему войску Запорожскому старшенствуючи, особливе Чаплинскій, хоружій корунный, на то побудивши Конецпольского. Просилъ теды о приверненье вольностей давныхъ войску Запорожскому, послы на конвокацію выправивши до Варшавы, которымъ обецано было, подъ кондиціями невными, все презъ комѣсаровъ пана Киселя, воеводу Брацлавского, и иншихъ, до Кіева на комѣсію выправленныхъ, привернути. А же Хмельницкій разослалъ былъ полковниковъ на всѣ стороны: Бѣлую Русь, на Сѣверщину, на Полѣсье, на Руску Подолію, па Волынь зъ Козаками до которыхъ найвецей (навящи) хлопства вязалося, и добывали мѣстечокъ и мѣстъ, шляхту и жидовъ, и Ляховъ всѣхъ въ усть стинаючи, а добра у всѣхъ огуломъ отбираючи, и обдирачи, и людей невинныхъ губячи, костели и кляшторы лупячи (особливо Кривоносъ на Подолю тое броѣлъ). Теды княжата

*) I. Ерличъ въ своемъ Лѣтописцѣ I. стр. 115—116, подъ 1648 г. помѣстилъ сатирическіе стихи въ русскомъ языцѣ написаны: Hlaj obernyšia, ... a radywšia, kotory najcesz mnoho, że rowno budesz tomu, w kotoroho ne ... nejesz niczoho и проч.

Доминикъ (князь Заславскій) булаву тетманскую маючи и (Іеремія) Вишневецкій и (Миколай) Остророгъ подчашій корунный, которые войска регментарами были зо всею шляхтою и жолнѣра бятного больше, нѣжлѣ на пятьдесять тысячій за Константиновъ подъ Пилявци, занихавши комѣсію, въ Хмельницкимъ битися зезволили. А же войска Козацкіи зъ ордами и хлопства незличоного купами перестрашили ихъ великостью своею, теды всѣ ночю изъ обозу безъ потычки у чимъ хто могъ, и съ чимъ хто могъ и где хто могъ, армату, оружія, и добра всѣ зоставивши, утекли. За которыми Хмельницкій зо всею потугою, то ежъ мѣстамъ всѣмъ чинячи, ажь подъ Львовъ притягнулъ. Князя Вишневецкого гонячи, который предъ его пристьемъ изъ подчашимъ и Сипявскимъ всѣ клейноти и злото и сребро отъ мѣщанъ, и клашторовъ и костелонъ и церквей пообдиралъ на войско, обѣцуючися боронити Львова, и не отступити мѣста и мѣщанъ. Вшакше скоро послишали о Козакахъ и ордѣ поутѣкали, Вишневецкій до Замостья, другіи где хто могль; а Хмильницкій отъ мѣста на два кроть стотысячей червоныхъ золотыхъ дани взявши, и залогу имъ зоставивши подъ Замостя потягнулъ. О томъ князь вѣдомость узявши до Варшавы вступилъ. А Хмельницкій отъ Замостья дань взявши отступилъ, и послы до сенату выправилъ, вотуючи на короля Казимира, которого и корона вся хотя нехотя обрала, который на тѣхъ мѣсть писалъ до Хмельницкого презъ посла своего, и уступити жадалъ имъ на Украину, обецуючи имъ и то все пробачити, що поробили и о що просили даровати на коронаціи своей. И уступилъ Хмельницкій зо всѣмъ войскомъ на Украину, упоминаючи шляхту упѣверсаломъ своимъ, абы Руси подданныхъ своихъ, не губили, що и король мандатомъ своимъ потвердилъ былъ. Але орды людъ незличоный съ собою до цоганскихъ краинъ затягли въ плѣни. Былъ тежъ голодъ всюды, куды только пройшли войска козацкіи; было повѣтря нѣякоесь: бо людъ меръ окрутне всюда на голову; навстъ въ самыхъ ихъ войскахъ, набарзѣй на бѣгунку множество ихъ великое на дорозѣхъ и на Украинѣ змерло. И зъ самыхъ Татаръ Тогай-бей царикъ Татарскій умеръ, и той Кривоносъ полковникъ, и иныи многын по звротѣ отъ Полски. Львовъ боронячися, передмѣстя сами спалили всѣ округомъ: воду отняли были Козаки руры поперетинавши; — замку высокого добыли и людъ выстинали. Такъ же по кляшторахъ все побрали и по церквахъ, и людъ единъ Татаре выбрали, другій

отъ меча погинулъ, третій отъ голоду, четвертый отъ повѣтря. У церквѣ С.в. Юра трупа 54, забытихъ людей, и Татаринъ нашелъ. Мый престолъ упавши розбився. У Бернадыновъ. Руси що бо... поутѣкали для обороны, на пятсотъ и больше постинано, такъ... въ мѣстѣ на ратушу на валахъ." Видно, что жители польскіе города Львова описались измѣны со стороны Русскихъ умертвляли тихъже въ самомъ городѣ Львовѣ.

3) Также Львовскій латинск. каноникъ I Іосефовичъ (Annal. urbis Leopol. tomus extravagans N. 252) повѣствуетъ: Apud ab antiquioribus nostris (Іосефовичъ сконч. 1728 г.), rerum scientiam habentibus, quod in tantum in partibus illis insolens Dominatio Polonorum processerat, ut recutitae Iudaeorum genti super ecclesias jus tribueret. Non enim presbyter Cosacorum, vulgo Pop, sacramenta baptismi, matrimonii, aliaque in ecclesia administrare parochianis suis licitum habebat, nisi prius a clavibus Iudeo, (quos semper ad manus arendatoris deferre et deponere cogobatur) constitutam a Domino pensionem persolveret. Haec, cum quanto abusu, et praejudicio fidei Christianae erant, judicet posteritas fidelium. О томъ же жалкомъ событіи свидѣтельствуетъ современный писатель Самуилъ Гроицкій въ своей книзѣ: Historia belli Cosaco-Polonici, conscripta anno 1676 изд. въ Пештѣ 1789. Утисненіе русскаго народа Евреями было причиною совершеннаго истребленія тихъже на Украинѣ, латинскаго духовенства и шляхты. Вотъ что пишетъ Лѣтопись самовидца о войнахъ Б. Хмильницкого. Москва 1846 стр. 11: „И такъ на Украинѣ жадного жида не зостало, а жоны шляхетскіе зостали жонами козацкими *): Такъже и на потамтой сторонѣ Днѣпра, ажь по самій Днѣстръ, тое жъ ся стало спустошенія замкомъ, костеломъ и дворомъ шляхетскимъ, жидовскимъ уряломъ мѣскимъ и шляхтѣ, кціонзомъ. Усюда тое вытрачено, а найбольше жидовъ пропало въ Немеровѣ и въ Тульчинѣ

*) По взятіи Казаками города Тульчина, также названнаго Нестерваромъ, для положенія его надъ р. Днѣстромъ (варъ по мадьярски городъ), былъ также князь Четвертинскій своими подданными убитъ: a księżna sama sierota zyskawszy, męża i miłych pozbywszy dziatek, pułkownikowi się jakiemuś, (aby zyskawszy, męża i miłych pozbywszy dziatek, pułkownikowi się jakiemuś, (aby zyskawszy, męża i miłych pozbywszy dziatek, pułkownikowi się jakiemuś, (aby Nesterwarskim od Kozaków popełnionem przestraszona szlachta insza, porzuciwszy swoie i dwory swoie z bogactwy uciekała co żywa aż za Wisłę i dalej. Historya o buntach Chmielnickiego str. 10. С. Велички Лѣтопись I. 92.

(Нестерварѣ) незначная лячба." Впрочемъ польскіи помѣщики на южной Руси пускали въ аренду Евреямъ свои села съ церквами, подданными cum jure gladii т. е. съ правомъ смертной казни якъ о томъ свидѣтельствуетъ листъ арендный пана Іакуба Лысаковского, пану Миклашевскому и еврею Песаху на волость Слуцъ гербовскій 1596 года 18 Января и проч.

Въ томъ году 17 Ноября избранъ королемъ польскимъ Іоаннъ Казиміръ братъ упокоившагося Владислава IV.

4) Между причинами возстанія русского народа подъ предводительствомъ Козаковъ была аренда русскихъ церквей Евреямъ о чемъ современный писатель Самуилъ Гроицкій (Historia belli Cosacco-Polonici conscripta anno 1676 изд. въ Пештѣ 1789 pag. 15).

Iudei redemtores proventum Baptismi et Matrimonii.

Plebs vero Russorum in hunc modum aggravabatur: filios illorum domini terrestres vi adigebant ad servitia sua diversimoda, et nihilominus a parentibus more solito operas ac census exigebant. Apud quos autem complures reperiebantur filii, tum relicto patri uno cum quo officia domino praestari debita perageret (proventum hunc Iudaeis intimantibus et exigentibus) a reliquis omnibus uxoratis singulis septimanis exigebant unum numisma dictum. Dudek, constans 6. nummis Hung. Praeterea, si natus est infans, praesertim masculus (quae vero ut dominus terrestris ex multiplicatione filiorum colonorum suorum exhilaretur, atque ad praecavendum, ne postquam adoleverit, in coetum ac numerum Cosaccorum, inscio ac invito domino conferatur) non prius baptisari concedebatur donec simile nummisma exolveret. Si etiam filia in matrimonium elocanda esset, non prius copula jungi licuit, donec similiter in rationem domini terrestris illum Dudkum persolvisset. Quod quidem primo intuitu leve videbatur, sed postea astutia Iudaeorum in grave excrescebat onus. Quando namque vel a filio baptisando, vel a filia elocanda, constitutum adferebat censum, Iudaeus praetendendo varias difficultates, non recipiebat statim, sed de industria instituta tergiversatione, necessitatem imponebat plus sibi solvendi. Alia etiam onera plebis in dies magis ac magis augebantur, quorum pars maxima fuit, quod Iudaeis per modum Arendae concedebantur, qui non solum proventus cum magno illorum praejudicio, sed etiam judicia super illos usurpabant.

Quod vero Religionem Graecam attinet, non mediocriter hoc omnibus afficiebat, quodsi contigisset (quod valde frequens fuit) Dominum terrestrem quocunque respectu amplecti Religionem Romanam, plebs quaque ad eandem compellebatur, et si alicubi constantiores reperirentur, Templa illis vi adimebantur, et ad usus Romanae Ecclesiae convertebantur. Ex quibusdam locis corpora antecessorum suorum jam pridem in pulverem redacta, urnis tamen stannеis contenta, ex sepulchris edebantur, et aliorsum deferebantur. Alibi vero variis artibus sacrificulos in id inducebant, ut unione facta Religionis graecae cum Romana, sensim ad eam pertraherent plebem, et quos pacatis, et blandis mediis in id inducere non potuerunt, vi efficere conati sunt, partim tales refractarios captivando, partim ab officio removendo, alios autem in locum illorum, habitu quidem simili, sed multum dissona doctrina inducendo, atque omnem jurisdictionem instinctu Reverendorum patrum Societatis Jesu, in illos usurpando, quae res mirum in modum exagitabat animos omnium, et cum maximo gemitu expectabant exentiendi jugi istius occasionem, quam postmodum oblatam non neglexerunt; sed ambabus, ut ajunt, manibus illam arripuerunt.

5) Сей свѣщникъ накладомъ и коштомъ справленный Господина Іоана Ходновского и жены его Маріи за душевное спасеніе свое до церкви препод. великомученицы нашей Параскевіи на честь и хвалу Господу Богу въ Троицы единому и на памятку вѣчну. Року бож. 1648 мѣсяца Апрпля дня 7го. — Находится въ Церквѣ Св. Параскевіи въ Львовѣ стоящій предъ намѣстными образами.

6) Въ томъ году Трохимъ Карпицкій записался въ Луцкое братство; но въ 1691 Станиславъ принялъ латин. обрядъ и скончался въ іезуитскомъ орденѣ (Несецкій II стр. 481).

7) W tym czasie Alexandra Nimiryeza własni chłopi zabili w majętności iego Olesku, gdzie i innych niemało pozabijali i pomordowali szlachcianek, panien, stężatych ludzi i żydow. J. Jerlicza Latop.

8) Actum Leopoli feria secunda in crastino Dominicae Oculi quadragesimalis 1648. Confraternitas Leopoliensis ritus graec. sub titulum assumptionis B. Mariae V., transactione mutuo et unanimi consensu cum civibus catholicis et ritus graeci hominibus inita, et per

Sigismundum regem Poloniae confirmata, puncto ibidem tertio sonanti ut presbyteri ritus graeci, tantum in ornatu per circulum (rynek) et plateas sacramenta sua ferant, non tamen candelis incensis, ejusmodi transactioni contravenicus, dum die proxime praeterito presbyterum suum talia sacramenta ad quendam crimine accussatum carceribus praetorii mancipatum ac detentum, ad eosque carceres non modo in ornatu, verum etiam cum campanis (dzwonkami) et candelis inceasis ferre adinstar catholici sacerdotis permisserunt, quo pacto praescriptum ejusmodi transactionis excesserat, poenasque super se tali solo suo temerario ausu irrogandas demeruerat. Proinde pro ejusmodi ausu quatenus praefata confraternitas poenam 30 marcarum pol. luat, eandemque irremissibiliter officio suo reponat. Чтобы нѣчто подобного со стороны упомянутого Львовского братства впредъ не повторялось, загрожено томуже карою заплаты 100 гривенъ пол. (sub poena 100 marcarum polonicalium.

9) Въ томъ году упоминается князь Иванъ Соломирецкій маршалокъ Пинскій. Сей родъ крѣпко придерживался русской народности. Богданъ Соломирецкій староста Кричевскій и Олучицкій, съ женою своею Евою Борколабовной Корсаковною въ 1600 Сентября 1 писали изъ Кричева письмо къ Львовскому Ставропигіальному братству, съ убѣжденіемъ членовъ его неослабно подвигатися за прадѣдную свою вѣру. Акт. зап. Росс, IV. 241.

10) Въ томъ году скончался 5 Сентября Аѳанасій Филиповичъ игуменъ монастыря Брестско-Литовского. Въ 1622 г. гетм. Сапѣга по волѣ короля, отдалъ ему на воспитаніе мнимаго сына Марины Мнишекъ, шляхтича Лубу, по распоряженію короля Сигизмунда отпускали на содержаніе его до 6.000 золотыхъ пол. въ годъ. А Филиповичъ жилъ съ питомцемъ своимъ въ Брестскомъ монастырѣ. Король Владиславъ, не желавшій быти орудіемъ Іезуитовъ, якъ его отецъ уменшилъ выдачу жалованья до 100 зол. Луба находился въ монастырѣ 7 лѣтъ, и учился русской грамотѣ, по польски и латинѣ потомъ жилъ въ Брестскомъ іезуитскомъ монастырѣ больше 15 лѣтъ (Соловьева Истор. Рос. IX. 343). До 1636 года А. Филиповичъ оставался въ Дубовскомъ монастырѣ, когда канцлиръ Радивилъ отдалъ сей монастырь Іезуитамъ, а русскихъ монаховъ изгналъ изъ обители, свою печальную судьбу представилъ изгнанныхъ царю Михаилу Ѳеодоровичу въ Москвѣ, откуда отправился теперь на игумена Симео-

новского монастыря въ Берестѣ. Когда послы царскіи пріѣхали въ Варшаву, открылъ имъ А. Филиповичъ, что Іезуиты скрываютъ у себе мнимаго сына Марины Мнишковой, шляхтича Луба, бывшего у него на воспитаніи, и доставляя имъ при томъ нѣсколько писемъ Лубы, гдѣ тотъ называетъ себе царевичемъ. На требованіе русскихъ пословъ не видали польскіи паны, покровительствованного Іезуитами Лубу, утверждая, что Луба — бѣдный шляхтичъ, не винен ни въ чемъ. По допосу Іезуитовъ былъ А. Филиповичъ заключенъ въ Варшавской тюрмѣ, но томъ перевели его въ Краковскую темницу, при чемъ подвергали его брани, побоямъ и голоду. „Игуменъ, который объявилъ о ворѣ писали послы царю въ Москву, посаженъ въ Варшавѣ въ оковы," и условіемъ свободы положена свобода Лубы, которого однако ни Сапѣга ни Мнишки не признавали за царевича. По совѣту русскихъ пословъ подавъ Филиповичъ просьбу къ королю, и когда не стали больши требовати выдачи Луба въ Россію: то и невинного А. Филиповича освободили изъ темницы (1645 г.) Въ Кіевѣ докончилъ онъ въ 1646 г. свой дневникъ (діаріумъ) или записки о своей судьбѣ, который дневникъ, якъ и описаніе жизни А. Филиповича, составленное однимъ изъ послушниковъ его 1648 года, сохраняется въ Синодальной библіотецѣ въ Москвѣ N. 856. Когда гетм. Б. Хмѣльницкій возсталъ на защиту греческого вѣроисповѣданія въ южно-западной Руси, тогда А. Филиповичъ сталъ быти открытымъ противникомъ Уніи, чего не могли терпѣти Іезуиты, якъ и доносъ его о Лубѣ. А. Филиповичъ былъ схваченъ Поляками заключенъ въ Берестскую подземную темницу и закованъ по рукамъ и ногамъ. Но когда онъ противился признати законность Уніи рѣшено предати его позорной смерти. Такъ обезглавленъ онъ 5 Сентября 1648 г., которого мощи почивають открыто въ соборномъ храмѣ Брестскаго Симеонова монастыря. Русскіе святые. Соч. Ф. А. Ч. Черниговъ 1865 Сентябръ.

11) Козаки побѣдили подъ Желтыми водами 18 Апрѣля; подъ Корсунемъ 26 Мая; подъ Каменцемъ 27 Мая; Истребленіе Евреевъ и Шляхты.

Универсалъ Хмелницкого изъ Бѣлой церкви 7 Юня о причинѣ возстанія.

Посольство его къ королю и Рѣчипосполитой. Полковникъ Н. Осачъ высланъ въ Подолье Волынь и разбитъ подъ Константиновомъ

ки. Іереміемъ Вишневецкимъ; Крыворожъ береть Баръ, разбитъ подъ Пилавою Іерем. Вишневецкимъ; Кривоносъ въ Немировѣ умученъ. Коммисари польскіе на Украинѣ для успокоенія. Конфедерація генеральная въ Варшавѣ заручаетъ миръ диссидентамъ 6 Іюля. Козаки подъ Корсунемъ побѣдили 7 Іюля. Тоже подъ Пилавцами 16 Августа, кн. Владиславъ Доминикъ Заславскій убѣгаетъ въ Польщу.

Хмельницкій осаждаетъ Львовъ, который окупился, тоже Замостье; Козацкіе подъѣзды доходятъ подъ Варшаву, возвращаются на Владиміръ, Острогъ до Полонного.

Король выслалъ Іоанна Смяровского къ Хмелницкому для успокоенія Козаковъ. Василій Лупуль господ. Молдавскій проситъ о помощь противъ Матѳея воеводы. Тимошъ Хмельницкій съ Посачомъ въ Молдавіи 27 Сентября. Хмельницкій получилъ отъ южнорусского народа имя Богдана 11 Октября*), который принимаетъ пословъ отъ воеводовъ Семиградского, Молдавскаго, Волоского, и Султана Турецкого, посылаетъ своего посла къ царю Алексію Михайловичу —. Договоръ Козаковъ съ Турками.

12) Гетм. Богданъ Хмелницкій извѣщаетъ царя Алексѣя Михайловича о двухъ побѣдахъ надъ Поляками, на Желтой водѣ и подъ Корсунемъ, о смерти короля Польского и приглашаетъ царя напасти на Поляковъ. Съ Черкасъ 8 Іюня. Акт. южно-запад. Россіи III

Jana Kreczmera konsideracie podane panom dizunitom. Wilno. Въ Москвѣ издано: книга о вѣрѣ единой — въ листъ — Старославянск. грам Мел. Смотрискаго въ 4-ку.

1649 г. стр 107. 1) Съ тымъ годомъ оканчивается Львовскій Лѣтописецъ: „Року 1649 Коронація (пишетъ онъ) по трехъ коро-

*) Въ дневнику посольства Адама Кисѣля 1649 къ гетм. Б. Хмелницкому чтется: Pierwszych dni Stycznia (1649) w tysiącu koni wyjeżdżał (z Kijowa) sam patriarcha (Hierosolimski) z miasta przeciwku niemu (B. Chmielnickiemu), metropolita tameczny dał mu podle siebie na saniach prawą rękę, całe pospólstwo wysypawszy się witało w polu, i akademia oracjami, akklamacjami jako Mojżesza zbawcę, zachowawcę i wyzwoliciela ludu z niewoli lackiej i dobrą wróżbą Bohdan od Boga danym nazwany. Patriarcha oświeconego Xiążęcia tytuł dał mu; że wszystkich dział bito w zamku, i z miasta z armaty mnieyszej na tryumf. M. Grabowski zródła do dziejów pol. I. 10.

ляхъ, въ Краковѣ была и сеймъ тронедѣльный, на которомъ знову посполитое рушенье на Козаковъ ухвалено, выправлено и комесаровъ было, папа воеводу Брацлавского до Козаковъ; але съ того нічого, бо ледво назадъ у покою вернулся, конклюдовавши и отложивши комисію до зеленыхъ святъ, подъ кондиціями певными покой заверши: абы Козаки по Горѣнь, Случь и Припеть, далей не заходили, и залоги мѣли и по Каменець Подольскій, а Поляцы изъ сего боку ку нимъ неприходили. Руси тежь абы по мѣстахъ и по селахъ не губили. Що еднакъ не исполнили Поляци, бо многихъ и духовныхъ и свѣтскихъ, винныхъ и невинныхъ, на палъ повбивали и погубили таемне и явне, и наѣзды чинячи и каждый въ своей маетности шляхтичь. Що гды ся довесло до Хмельницкого, не схотѣлъ покою и згоды жадной, любо былъ пункта послалъ до короля: абы воевода Кіевскій завше Русинъ былъ, и каштелянъ и митрополитъ въ сенатѣ абы засѣдалъ, и Унія абы повсюду знесена была. вшакже и того венцей (вяще) недомагаючися годитися отмовилъ, для недотриманія слова и тиранъства надъ Русью Ляцкого срогого. Гды теды мѣста и мѣстечка высѣкали на Подолю, добываючи, Острополя, Полонного, Красилова, Константинова старого и нового и иншихъ, Сѣнявку и Зѣнковъ. Козаки почали (наступовавъ постъ Петровъ) Межибожа; добивши въ пень выстинали и спалили и Ляховъ съ тамтыхъ краевъ выбили. Уступили Ляхи ажь подъ Збаражъ мѣсто и вкопалися потенжне (сильно), а Козаки за ними зъ далека чекаючи конца поста Петрова. Въ пятокъ теды самый изъ вечера приближившися на завтріе на 12 Апостоловъ, скоро князь Вишневецкій Еремія Корибутъ, зъ руского поколѣня ляхъ, шангеръ пана Замойского и Конецпольского хоружого, до обозу того где были старшими панъ Белзкій, Фѣрлей, панъ Каменецкій, Лянскоронъский, панъ подчашій коруный, Остророгъ, панъ хоружый коруный, князь Корецкій, и иншіи панове, изъ повѣтовъ Каменецкого Подольского, панъ Сѣнявскій староста Львовскій, и съ повѣту Белзского забраны въ тысячахъ 18 въѣхалъ, на тыхъ мѣстъ огорнули его Козаки въ субботу по св Петрѣ, и такъ знову окопавши въ на шѣсть миль вширъ, коло нихъ стоячи изъ ордами стерегли ихъ презъ недѣль пять, ажь отъ голоду и страху поздыхали сами, мало що ихъ позосталыхъ безоружно вышли на пѣшихъ погахъ и здыховали по дорозѣ и по мѣстахъ. Которымъ на одечъ самъ король съ посполитымъ рушеньемъ, въ пять недѣль, въ тисячахъ

четыре десятыхъ, пошовши, подъ Зборовомъ оскоченный отъ Козаковъ и Татаровъ, где самъ Хмельнѣцкій, и ганъ царъ Крымскій будучи, такъ нагнали въ сакъ Ляховъ, же ажь ся по подъ возы и въ возы крили предъ кулями и стрѣлами, где больше ихъ погинуло нѣжли подъ Збаражомъ, ажь о примиря самъ король просилъ и, обѣцявши козакомъ вольности, и надавши на письмѣ подъ певными кондиціями покой, заперъ (заверъ) такъ зъ свойскомъ Запорозкимъ яко и Гапомъ Крымскимъ, що все на пришломъ сеймѣ при концу тогожъ року мѣли потвердити и вѣчными часы такъ у згодѣ жити. А такъ на тотъ часъ ажь выпущены были обляженцы и недобитки Збаразскіи подписавшися впродъ на тіежъ пункта, съ которыхъ найпереднѣйшее тые были.

1) Абы Козаковъ 40.000 было реестровыхъ. 2) Абы Чегринъ, отчизна Хмелнѣцкого, зо всѣмъ обыстямъ своимъ въ околици, при булавѣ войска Запорожского вѣчными часы зоставалъ. 3) Абы отъ Днѣстра по Брацлавъ иншіи мѣста, просто лежачіи до Днѣпра, ажь и отъ Днѣпра до границъ московскихъ все Козаки были, где нѣгды жолнѣръ стояти не маетъ. 4) Абы воевода Кіевскій завше Русинъ былъ, и всѣ урядникове въ Кіевскомъ и Браславскомъ и Черниговскомъ воеводствахъ. — Русь были. 5) Абы митрополита въ сенатѣ столецъ мѣлъ. 6) Абы Унія всюду знесена была. Иншіе пункта дробнѣйшіе были одинацять въ личбѣ.

На томъ прекращается Львовская Лѣтопись, о которой нынѣ сказати не возможно полна ли она, по извѣстному списку, или продолжалась дальше и когда и гдѣ скончался ей сочинитель. Сочинитель сей любопытной Лѣтописи подъ 1621 годомъ замѣтилъ только о себѣ: „Тогожъ року ямъ ся учити почалъ, въ Межибожу, у у Дяка Дмитра Щирецкого. Тогожъ року отецъ мой умерлъ; я зъ школы занесъ въ домъ хоробу горячку, и всѣ хорѣли въ дому. Приморки были всюда и дорожня. Межибожь городъ въ Подоліи при впадѣ Божка въ Бугъ, упоминается уже въ XII вѣцѣ, имѣетъ древній замокъ, гдѣ съ отступленіемъ Подолія Туркамъ, сидѣли здѣ турецкіи баши, которы сей замокъ по восточному вкусу устроили.

2) Скончался Павелъ Пясецкій лат. епископъ Перемышельскій извѣстный сочинитель Chronica gestorum in Europa... Crac. 1645., которое ему сдѣлало много непріятностей особенно со стороны Іезуи-

товъ, которыхъ упрекалъ для вліянія ихъ на короля Сигизмунда, хотя и самъ поступалъ съ Русскими насильственно: Populos circa institutiones ad ecclesias rit. lat. ad professionem fidei, et obedientiam sibi praesertim, cum eo tempore Sylvester Hrlewicz Vladica non esset unitus, in bonis episcopalibus existentibus compulit et adstrixit. Item aream nudam in Radymno pro ecclesia r. g. per Valentinum Herborth episcopum Premisliensem communitati Ruthenorum concessam ratificavit Vitae episc. Premisl. p. 133.

Папскій нунцій Іоаннъ Торри архіеп Адріанопольскій посвятилъ въ 1649 г. для короля Іоанна Казимира хоругвъ къ предстоящей войнѣ съ гетм. Б. Хмельницкимъ. Въ томъ же году сей король принесъ въ Ченстохову яко даръ чудотворной Богородичной иконѣ свой рожанецъ (Rosarium) и 8 хоругвей козацкихъ. Сей король получилъ отъ папы Акександра VII титулъ orthodoxi, за ревнѣйшее распространіе Уніи на Руси, и данный приказъ чтобы Сочиняны въ продолженіи трехъ лѣтъ оставили Польщу или перешли къ католицизму, подъ утратою имѣнія и жизни. Король Іоаннъ Казиміръ, при своей абдикаціи отъ польской короны (1668) сказалъ пророческія слова: Utinam sim falsus vates! ale to wam powiadam, że bez takiey elekcyi vivente rege, pójdzie Polska in direptionem gentium. Moskwa i Rusin przy swego języka kraiach opowiedza się, i Wielkie księstwo Litewskie sobie destinabunt. Brandyburczykowi patebunt Prusy i Wielkopolska, a dom Rakuski od Rusi i Krakowa non deerit.

4) Въ томъ году Самуилъ Лащь стражникъ корон. скончался, о которомъ I. Ерличъ въ своемъ Лѣтописцѣ пишетъ, что онъ niewypowiedziane i trudne do opisania bezprawia szlachcie, i różnym osobom najazdy czynił przez swych sprawców.

Papa Innocentius X 15 Octobris regi et ordinibus Poloniae de pace cum Tartaris et Cosacis confecta gratulatur, hortaturque, ne concessiones Cosacis in re fidei factas confirment. Theiner Mon. Pol. I. p. 460.

Агрійскій епископъ Георгій Якушичъ съ помощію монаховъ Петра Парѳенія Ротошинскаго и Гавріила Кошицкого склоняетъ угорско-русское духовенство къ Уніи съ Римомъ Соборъ въ Ужгарѣ, условія для принятія Уніи 24 Апрѣля: но не скорѣе якъ въ 1652 году 15 Января Петръ Парѳеній Ротошинскій епископъ Мукачевскій послалъ къ папѣ Иннокентію X постановленія синода. — Изданіе

Уложенія царя Алексѣя Михайловича, Москва въ л. 338 л. Въ послѣдствіи были изданы Уставы: Ратный, Торговый, Полицейскій и Корабельны; также Пѣсцовый Наказъ

5) Въ томъ году гетм. Б. Хмелницкій съ Татарами осадилъ подъ Заражомъ окопавшееся польское войско отъ 10 Іюля до 20 Августа когда въ слѣдствіе договора Зборовскаго Поляковъ освобождено изъ тяжкой осады. См. Dyaryusz pod Zbarażem въ соч. А. Грабовскаго. Starożytności histor. I 254. Въ 1675 былъ здѣшный большій замокъ взятый Ибрагимомъ Башею и городъ спаленъ, жители въ плѣнъ уведены. По смерти послѣдняго кн. Михаила Вишневецкого воевод. Виленск. 1744 пришелъ Збаражъ въ посѣданіе Потоцкихъ. Розвалины замка. свидѣтельствуютъ о прежнемъ значеніи его. Надъ тоюже рѣкою Гнѣзною о чверть мили отъ города стоитъ село Старый Збаражъ, древнее гнѣздо князей Збаражскихъ о которомъ упоминается въ русскихъ Лѣтописяхъ уже подъ 1211 годомъ. Въ сусѣднемъ селѣ Залужѣ стоитъ каменная церковъ на томъ мѣстѣ. гдѣ была прежде Монастырская церковъ, о чемъ свидѣтельствуетъ слѣдующая надпись на камнѣ: „Въ лѣто отъ созданія міру ,ѕр҃н, а иже отъ въплощенія исъ пресв. Дѣвы Маріи Господа нашего Іисуса Христа ,а҃х҃г року, на семъ стоялъ мѣсци старожитного монастыря за благоизволеніемъ божіимъ на вѣчную честь и хвалу его святую сооруженна быть сія церковь святаго великого Спаса. Задержавы и щастливого панованя княжати его милости пмуща Збаражского воеводы Браславского староств Кременецкого, за старапіемъ и працею слуги его милости многогрѣшного раба божія Григорія Новицького на той часъ староств Збаразького.

6) Депутаты королевскіе неуспѣваютъ ничего у Б. Хмельницкого онъ сказалъ имъ въ Чигиринѣ (въ Февралѣ), что его намѣреніемъ было: вырвати изъ ляцкой неволи русскій народъ. Война провозглашена съ Козаками. Небаба съ Козаками на Литвѣ, розбиты подъ Острополемъ, Звягчемъ и Баромъ. Богунъ беретъ Берестъ, Вишновецъ, Бобръ, Слуцкъ. Козаки розбиты Янушомъ Радивиломъ, подъ Чирниковомъ, Быховомъ; подъ Пинскомъ, Максимъ Гладкій убитъ. Минскъ гнѣздо Козаковъ беретъ Іоаннъ Мирскій; кн. Янушъ Радивилъ выпираетъ Козаковъ изъ Турова, Городна, беретъ Мозырь подходитъ подъ Бобруйскъ, гдѣ граждане сами сожегаютъ свой городъ. Козаки разбиты Я. Радивиломъ подъ Избицами и Мозыромъ, Головачъ убитъ. Подобайло палитъ Лоевъ соединившись съ Кричев-

скимъ розбиты подъ Речицею и Хотмичемъ. Кричевскій плѣненъ гинетъ. Небаба и Богунъ оставивши р. Припеть приходятъ подъ Збаражъ, который Хмелницкій съ Татарами осаждаетъ 11 Марта.

Битва подъ Зборовомъ 15 Августа. Миръ съ Польщею. Соймъ въ Варшавѣ затвердилъ Зборовскій миръ (Ноябрь.)

7) Гетм. Б. Хмельницкій проситъ царя Алексѣя Михаиловича (изъ Чигирина 3 Мая) о содѣйствіе противъ Польши, гдѣ молитъ царя „насъ подъ милость и оборону свою и всю Русь, нынѣ по милости Божій противъ Ляховъ совокупляючуюся возми. А мы вси единостайне, сирѣчь единодушно, готовы умирать за ваше царское величество... Акт. южн. зап. Рос. III.

Иннокентій Гизель игуменъ Кіевского Богоявленского братского монастыря проситъ царя Алексѣя Михаиловича о жаловальную грамоту и милостиню для Кіевской Греко-Латино-словенской школы въ Кіевѣ 8 Іюня. Здѣсь говорится: Что просители по желанію царя „учителей отъ насъ избравше священноиноka Арсенія и священноиноka Епифанія въ служеніе царскому величеству... посылаемъ, съ ними же и священноиноka Ѳеодосія учителя и проповѣдника слова божія." Такимъ образомъ южная Русь пособствовала къ воздвиженію школьного ученія на сѣверѣ. Тамже.

1650 г. стр. 109. 1) Schismaticorum metrop. Sylvester Kossow Varsaviam per Lublinum transiens primo Lublini unitis religiosis violenter expulsis, ecclesiam cum monasterio recepit. Qui illic in exilio animabus servientes in domo benefactoris sui domini Danielis Jelo Maliński, castellani Bełzensis Poloniae senatoris Uniti, per unum et medium annum ex elemosina victitarunt. Schismaticus autem metropolitanus alteris contendens Krasnostaviam virum optimum presbyterum expulit... Krasnostavia Chelmam descendens idem metropolitanus triduo se defendentes unitos praecipue vero administratorem tunc modo autem episcopum Chelmensem summa cum violentia ejecit et extraxit. Relatio I. Susza episc. Chelm. ad Propagand. de fide 1662.

2) Archiep. Gnieznensis 25 Jan. a papa Innocentio X petit ut clero Poloniae facultatem regi ad reprimendam Cosacorum rebellionem subsidium caritativum ex bonis ecclesiae dandi concedat. Theiu. Mon. Pol. I 463. Protestatio nuntii Apostolici 31 Jan. Contra omnia decreta in ultimis comitiis Varsaviensibus a schismaticis in praeiudicium S. Rd.

thenorum Unionis extorta et a rege confirmata. Ibid. p. 467. Rex Poloniae papae Innocentio X supplicat, ut sibi ad debellandos Cosacos (Хмѣльницкій и Ракоцій) atque Tartaros et Turcas conjunctos subsidium ferat. Ibid. 466.

3) Митроп. Левъ Кишка въ своей рукописи стр. 287, около сего года, подаетъ по всей вѣроятности изъ Холмского помянника, о которомъ уже выше упомянуто, слѣдующую записку о русскихъ княжескихъ родахъ: Fuerunt ante actis temporibus in Monasterio Chelmensi de domo principorum religiosi. De domo Ostrosciorum, Anna religiosa et filius ejus Patritius: Olgimontorum, Ozarius Skimnik*), Euphemius, Basilius; de domo principum Belzensium, Anna, Theodosius, Georgius, Jona, Parascevia, Marta. Koriatoviciorum Basilius, Michael. Kobrinensium, Julianna et Agatha Skimnicae. Sanguszkorum, Borys, Anna Skimnica. Alexander, Agata, Sylvester, Gennadius, Alexius filius Alexandri Sanctus. Anastasia et Basilissa Skimnice. Bohovitinoviciorum, Timotheus, Skimnik, Sophia Skimnica, Leonida, Irene, Anastasia, Domnicia, Skimnice, Arsenius, Timotheus, Salomea, Timotheus, Dominicius, Arsenius. Sosnowsciorum principissa Agata, Marianna, Joannes, Charlampius, Athanasius, Anna Theodora. Kruszynsciorum principum, Pelagia, Euphrasia Skimnice. Zbarazciorum, Jonas, Nicaephorus, Auxentius Skimnik, Jonas, Conradus, Timotheus, Theodotia, Euphemia Agreppina, Hilarion, Gabriel. Trabensium principum Michael. Olizarorum Michael, Marianna, Julianna. Hlebovicziorum Maria, Pelagia, Eudeymus Skimnik, Joachimus, Theodorus, Artemius, Helenae duae Scimnicae. Krupsciorum (Курбскіе?) principum Marta, Michael, Misael, Maximus, Artemius. Raieckie (?) Justina, Joannes Catharina, Anna, Nicolaus, Skimnici. Uhrowiecki Agata, Gerasimus, Salamea Skimnica.

4) Около сего времени построенъ Монастырокъ въ селѣ Толмачику, или Толмачѣ лѣсномъ Коломыйской области такъ названномъ народомъ для различія отъ города Толмача (Thumaeza) гнилымъ прозванного. О началѣ сего монастырка чтется въ книзѣ Небо новое изд. Львовского 1665 л. 90. „Въ Малой Россіи въ повѣтѣ Галицкомъ, недалеко отъ мѣста Коломыи, была предъ тымъ пуща", здѣсь въ лѣсной странѣ заспулъ нѣкій путешественникъ, и получилъ въ снѣ приказъ на томъ мѣстѣ создати церковь на честь пресв. Богородицы, что также совершилъ стявши дуба подъ которомъ уснулъ

*) Схимникъ, монахъ великого ангельского образа, схиму воспріявшій.

и построилъ изъ него церковъ Успенія пресв. Богородицы. Хотя потомъ Татаре туюже спалили, „еднакъ иншую збудовано тамжъ при которой церкви монастырецъ знайдуется, который Толмачикъ, называется.“ На мѣстѣ томъ находится ключь холодной и здравой воды и народъ до сихъ поръ собирается здѣсь численно на богомоліе, до новой приходской церкви.

5) По несчастной битвѣ для польского оружія подъ Зборомъ (1649) издалъ король польскій въ Варшавѣ 12 Января 1650 грамоту, опредѣляющую которыя земны имѣнія Уніятамъ и Неунія-тамъ имѣютъ принадлежати, при чемъ затвердилъ всѣ привилегія даны для Львовской Ставропигіи и типографіи ея но послѣ Берестецкой побѣды (1651) издалъ тому противныя грамоты. Зубр. крон. Львова 326.

6) Dnia 25 Augusta ziemię Wołoską zgruntu ogniem i mieczem Tatarowie znieśli, a sam Hospodar z Jass musiał uciekać aż do Bukowin, gdzie między górami w 4.000 ludźi obrąbał się, гдѣ окупился у Хана татарского за 100.000 талеровъ, а Гетману Козацкому идущему Татарамъ на помощъ далъ 12.000 талеровъ. J. Jerlicza Latopis.

7) Около 1650 года Станиславъ Ревускій судія земскій Львовскій, получилъ за женою имѣніе городъ Роздолъ который еще 1571 году построилъ Матѳей Чернеевскій въ королевскихъ добрахъ. Въ костелѣ Кармелитовъ находятся въ прибочной каплицѣ гробы и портреты здѣшь погребенныхъ лицъ изъ рода Ревускихъ.

8) Соймъ въ Варшавѣ провозглашуетъ войну съ Козаками 6 Январ. Носачъ, Пушкаръ и Дорошенько наѣхали Молдавію. Совѣщаніе въ Чегринѣ кому подобаетъ Козакамъ подчинитися. Сотникъ Козаковъ съ княземъ Семиградскимъ. Данилъ Нечай съ Козаками на Подоліи, разбитъ подъ Краснымъ Март. Калиновскимъ, Нечай гинетъ. Часть недовольныхъ Козаковъ отступила и селится на Донцы (полкъ рыбинскій, изюмскій). Хмельницкій идетъ чрезъ Баръ, Межибожь, Зѣньковъ, Соколъ, Сатановъ и Константиновъ подъ Збаражъ. — Иванъ Богунь идетъ на Подолье, разбилъ Поляковъ подъ Купчинцами 30 Іюля. Демко осаждаетъ Каменецъ. Четвертинскій вступаетъ въ Волынь. Хмельницкій соединается съ Богуномъ подъ Житомиромъ, гдѣ разбилъ Четвертинского 25 Сентября. Отступившіи Козаки осѣдаютъ въ Булавинскихъ земляхъ

надъ р. Пселью, Сулою и Ворсклою (Сумскій, ахтырскій и харковскій полкъ).

Въ томъ году Адамъ Кисѣль зосталъ Кіевскимъ воеводою, панъ благочестивый, того Козаки любили велми. Южноруеск. Лѣт. изд. Бѣлозерскій.

Въ томъ году напечат. въ первый разъ Кормчая книга въ Москвѣ въ листъ 62 и 679 л. только частью выпущена въ свѣтъ; второе исправленное изд. 1653 г. въ л.

1651 г. стр. 113. 1) Въ томъ году король Іоаннъ Казиміръ съ 40.000 войска подъ Сокалемъ совершалъ юбилей тотоже года папою Иннокентіемъ X надѣленный, и побилъ Козаковъ и Татаръ подъ Берестечкомъ.

Въ томъ году тотъ же король, побѣдивши русскіе полки подъ Берестечкомъ, въ интересѣ Уніи грамотою своею отъ 9 Іюля 1651 даровалъ всѣ типографіи русскія въ Львовѣ, книги ихъ съ всякимъ движимымъ и недвижимымъ имѣніемъ iure caduco нѣкоему Станиславу Стадинскому хоружему Гостинскому при дворѣ канцлира пребывающему, который для того требовалъ въ судѣ консулярного уряду всѣхъ Русиновъ взглядомъ дорученія ему подаренныхъ вещей. Русь Львовская подъ проводомъ мѣстного Ставропигіалного братства начала тяжбу, которая послѣ значительныхъ подарковъ польскимъ чиновникамъ, въ 1653 году въ пользу Ставропіи Львовской окончилась. Ставроп. Лѣт. II стр. 7.

Въ томъ году былъ великій моръ въ Львовѣ — Тамъже.

2) Въ томъ году въ мѣсяцѣ Іюліи князь Янушъ Радивилъ гетм. полн. Литовскій съ войскомъ своимъ у Лоёва надъ Днѣпромъ побѣдилъ Козаковъ а вождя ихъ Небабу убилъ. І. Ерлича Лѣтоп. Тогожь года dnia 17 Augusta, пишетъ І. Ерличъ, Kijów zapalili swywolnicy dla łupiezstwa, gdzie zgorzało domow więcey jak 2.000 i cerkwi kilka, miauowicie w rynku Św. Przeczystej, w której księgi Grodzkie i Ziemskie w zachowaniu były wszystkie przepadły. Monaster Panieński św. Chorla*) dobrego Mikuły, klasztor Bernardyński i dzwony przedali.

*) Св. Флора и Лавра Монастырь.

3) Rex Poloniae 22 Aprilis pontifici de muneribus sacris et de ense et pileo benedictis sibi missis grates reddit, supplicatque, ut principes christianos ad ipsum in bello contra Cosacos iisque conjunctos Tartaros adiuvandum exhortetur. Theiner Mon. Pol I 470. Papa Innocentius X 14 Octob. regi Poloniae de victiora a Tartaris et Cosacis relata, nec non de studio privilegium a Cosacis in rebus fidei exhrtum abrogandi gratulatur. Ibid. 473.

Въ томъ году Ходоровскій основалъ латинск. приходъ въ селѣ Чертopiи надъ Днѣстромъ, который лат. архіепископъ Николай Кросновскій 5 Мая 1651 г. затвердилъ, нынѣ нѣтъ слѣдовъ. —

4) Въ томъ году скончался князь Самуилъ, Карлъ Корецкій послѣдній изъ сего рода. — Въ 1649 г. въ своемъ городѣ Корцѣ оборонялся отъ нападеній Козаковъ О немъ. пишетъ дневникъ посольства къ гет. Б. Хмельницкому въ 1649 году, что онъ sam jeden s pany i paniąty tamecznemi rezolwowawszy się powrócić (do Korca) i pomieszkać, lubo w pustym domu. Żaden ani pan, ani szlachcic nie przyszedł do dóbr swoich w Ukrainie; w Podolu i na Wolyniu malo bardzo. О предкѣ его Самуилѣ Корецкомъ скончавшемся въ Цареградѣ смотри Syrokomli Przyczynki do historii Polski. Wilno 1858 str. 8.

5) Въ томъ году Александеръ Наперскій, назвавшись Косткою изъ Селца (Siedlec) или Стерибера, посредствомъ нѣкоего Гоцлавского въ имени гетмана Богдана Хмельницкого возбуждалъ горняковъ Подтатранскихъ къ мятежу, обѣщевая имъ большія свободы и укрѣпился съ своими приверженниками въ Карпатскомъ замкѣ Чорштинѣ, гдѣ былъ Краковскимъ епископомъ осажденъ, взятъ въ плѣнъ и съ своими участниками казненъ въ Краковѣ. Взывая къ возстанію простой народъ говорилъ онъ: se liberando a nobilitatis et Iudaeorum tyranide plebi venire invicem ... spem sibi auxiliorum a Chmielnicio et ex Hungaria luxisse... Pastorius de bello Scyth. Cosac. lib. II p. 208, 214. См. 1660 г. Historya o buntach Chmielnickiego od 1647—1648 — стр. 93.

6) Въ томъ году спалили Козаки и Татары село Панёвцы надъ Смотричемъ и разорили здѣшный замокъ. Здѣсь была съ 1608 г. польская типографія, подъ управленіемъ Лаврентія Малаховича, означая мѣсто печати Sepapanowce (Semipanowce ?) т. е. въ полъ или нынѣ въ большихъ Паневцахъ, для различія, отъ другой малой полови-

ны села, Малыми Паневцами названной. Въ 1621 г. удержался здѣшній замокъ противъ осадѣ султаномъ Османомъ.

7) Въ томъ году, чтется въ актахъ Львовск. латинск. консистор. fundatio xenodochii (гостинница, домъ для странныхъ или убогихъ?) in Chodorowstaw — нынѣ мѣстечко Ходоровъ *). Еще въ 1460 году основалъ здѣсь костелъ латинскій всѣхъ Святыхъ Georgius vel Jurscha heres in Chodorostaw и надѣлилъ туюже селомъ Голтовичи, нынѣ Голдовичи. T. Pirawski suffrag. Leop. descript. archidioec. Leopol ex 1615. У гербарѣ Папроцкого чтется Dymitr z Chodorowa Łowczy Lwowski 1436 г. Родъ Ходоровскихъ прекратился на Александрѣ писавшемся дѣдичемъ на Ходоростaвѣ, Малчицяхъ и Журавнѣ. Онъ скончался 1694 года, безъ мужеского наслѣдія. Одна изъ дочерей Ходоровскихъ была женою Іоанна Грановского за которою получилъ онъ Березовцы, для того сынъ его Юрій сталъ писатись Березовскимъ (Brzozdowski). Въ городки Березовцяхъ еще въ 1410 году Бенко (Бенедиктъ) основалъ латинскій костелъ. Бенко Забокрицкій изъ Жабокрикъ села въ Бобрецкимъ повѣтѣ, былъ также великимъ благодѣтелемъ ОО. Доминикановъ въ Львовѣ, гдѣ портретъ его находится. Онъ упоминается яко свидѣтель на грамотѣ изд. въ Львовѣ 1393 г. 30 Марта. Akta grodzkie Lwow 1872 III 107. Въ мѣстечку Березовцяхъ видно еще земляные укрѣпленія бывшого замка. Роды Ходоровскихъ и Жабокрицкихъ были русского происхожденія и по всей вѣроятности обращены ОО. Доминканами къ латинскому обряду.

Въ 1489 году король Казиміръ Андрей Ягайловичъ сонзволилъ Іоанну Жоравинскому изъ Ходороставу село дѣдичное Букачовцы надъ рѣчкою Свѣремъ (Swirz) перестроитъ на мѣсто съ магдеб. правомъ, который городъ съ началомъ XVI былъ совершенно разоренъ Стефаномъ Молдавскимъ господаремъ, для того король Сигисмундъ I. 1510 сонзваляетъ мѣсто снова созидати

*) Ходоровъ лежитъ при большомъ Ставѣ. Русское имя Ходоръ, Хведоръ, Хведко, Федько, испорчено русскимъ выговоромъ изъ Ѳеодора. Мѣсточко Ходоровъ было укрѣплено земляными валами и водою, осталась еще одна брама мурована изъ давныхъ городскихъ стѣнъ.

8) Въ Москвѣ въ томъ году пригласилъ царь къ себѣ во дворецъ патріарха и прочихъ пастырей и предложилъ имъ на разсужденіе безпорядки чтенія и пѣнія церковнаго. Соборъ положилъ ввесть тотъ же порядокъ, якій введенъ Никономъ въ Новгородѣ. Теперь по мыслямъ патр Никона въ первыхъ исправляли крюковое пѣніе, стараясь проводити его къ древней простотѣ и устранія безвкусныя ломанія голоса; для тойже цѣли написано было нѣсколько руководствъ къ древнему церковному пѣнію. Во вторыхъ вводили пѣніе по нотамъ и линіямъ и для сего въ 1652 г. выписали изъ Кіева пѣвчихъ. Въ Львовѣ 1700 г. изданъ первый Ирмологіонъ по нотамъ и линіямъ по напѣву Кіевскому. См. 1700.

9) Король Іоаннъ Казиміръ на богомолію въ Жировицахъ, собираетъ войско подъ Сокалемъ. — Козаки разбиты подъ Берестечкомъ въ селѣ Плашова 28—30 Іюня. Козаки съ Филономъ Джеджелеемъ окопавшись 4—5 Іюля обороняются, избираютъ вождемъ Богуна и бѣжатъ 10 Іюля. Четвертинскій разбитъ Хмельницкимъ подъ Хвастовомъ 7 Сентяб. Хмельницкій въ обозѣ подъ Масловымъ ставомъ, разбилъ Я. Радзивила. Козаки съ Небабою Горкушею и Антономъ въ Литвѣ, розбиты подъ Лоевымъ 16 Іюля; Небаба убитъ. — Черниговъ боронитъ Подобайло. — Гонсевскій отнимаетъ Козакамъ Любечь, Чернобыль; кн. Янушъ Радзивилъ занимаетъ Кіевъ. Миколай Потоцкій взялъ Трилѣсы и Хвастовъ 24 Августа. Иванъ Золотаренко отпертый отъ Кіева Мартиномъ Калиновскимъ М Потоцкій соединился съ Литовскими войсками Я Радзивила подъ Васильковомъ 14 Сентяб. Козаки подъ Бѣлоцерковью сволновавшись разбиты 30 Сентяб Миръ 8 Октяб. Вольные Козаки избѣгая польского подданства селятся за Днѣпръ въ Полтавщинѣ, основано: Сумы, Харковъ, Ахтырку, Лебединъ и прочіи слободы

1652 г. стр. 116. 1) Ioannes Potocki palatinus Braclavien. in oppido suo haereditario Buczacz, fundum pro conventu erigendo, et ecclesiam muratam Schismaticorum fratribus Praedicatoribus donavit, et super illorum introductione ac erectione, consensum archipraesulis petebat, quem facile cum deputatione commissariorum, ad introducendos in possessionem dictos fratres, obtinuit. Th. Josephowicz Annal. Leop. N. 279.

Rex Poloniae papae Innocentio X significat ut metrop. kiovien. Antonio Sielawa episcopum Pinscensem Pachomium Woyna in coadiutorem cum futura successione et retentione huiusce episcopatus confirmet. Theiner Mon. Pol. I 476.

2) Великій былъ моръ по всей Украинѣ, и велми много померло людей свѣцкихъ и духовныхъ. Бѣлозерск. Южнорус. Лѣт. 23. Законъ одногласія въ Польшѣ на Соймахъ (liberum veto). Посольство Хмельницкого къ царю Алексію Михайловичу. Тимошко Хмельницкій ѣдетъ женится въ Молдавію, тому препятствуетъ гет. Калиновскій Козаки побѣдили подъ Батовомъ 1—3 Іюня. Хмельницкій стоитъ обозомъ подъ Каменцемъ 11 Сентяб. Татаре впадаютъ въ Галицкую Русь. Переговоры Козаковъ вступити въ Турецкое подданство.

1653 г. стр. 118. 1) Король Іоаннъ Казиміръ во время своего присутствія въ Львовѣ, на прошеніе русскихъ жителей и за даткомъ 100 черв. зол. издалъ 14 Іюня 1653 г. грамоту затверждающую всѣ прежнія привилегія ихъ, ибо разширилась была вѣсть, что вскорѣ истребленіе Руси и обряда ея послѣдуетъ Зубр. крон. Львова 334.

Dnia 24 Novembris Tatarowie po za Krzemieniec około Załużec (Załozcy) Jampola i Dubna wiele szlachty ubezpieczonej pobrali. —

Miesiąca Septembra wojsko Rakoczego i Niemcy królewskiej chorągwi rożne, obstąpiwszy Monaster Soczawski, kilka niedziel dobywali Hospodara Wołoskiego z iego zięciem Tymoszkiem Chmielnickim, ktory miał 10.000 Kozaków, a dobywając, Tymoszka zdziała zabito, pośród Monastyra; Hospodara do więzienia wzięto i tych zbójców rozgromili i znieśli: *) J. Jerlicza Latop.

*) I. Ерличъ пишетъ (I 151) что Tymosz Chmielnicki chciał macochę żony swej z tego zamku (въ Сучавѣ) ze skarbami na Ukrainę wyprowadzić, но Волоское и польское войско осадило его въ Сучавѣ. Дальше пишетъ: trupowi też temu (убитого Тымошка) za rozkazem królewskim poczćiwość wyrządzono: obiwszy trumnę kosztownie prowadzono czterokonnie; kilku chorągwiom odprowadzić do Czehryna ku ojcu rozkazał (Логоветъ Волоскій).

2) Die 15 Octobris we środę, umarł książe Alexander Sanguszko Koszerski woiewoda Wołyński, na którym familia domu tego zostnie. Tamże. Dnia 17 Junii woiewody kiowskiego Adama Kisiela, w maiętności iego ojczystej w Niszkołowicach pod Włodzimierzem pogrzeb odprawiono; w Cerkwi z ojcem i matką pochowany jest, ktorego śmierci król Imć, cały senat i pospólstwo żałowało *). Тамже.

3) Сего года солнце мѣнилось, такъ что звѣзды видны были. Бѣлозерск. юж. Лѣт. 66.

Capitula seu puncta a regis Poloniae commissariis et principis Transilvaniae supremo generali Cosacis obsessis proposita, iis subscriptis, obsidio eorum soluta est Suczawa 9 Octobris. Theiner Mon. Pol. p. 485. Здѣсь упоминается присягающій Nicolaus Fedorowicz in terea major exercitus Zaporoviensis. Bona Timothei (Хмѣльницкого) similiter reliquantur prae manibus nostris una cum dominis officialibus Polonis et Hungaris, ac bona ex ecclesiis Moldavicis ablata restituantur. Neminem ex arce secum abducant vel minimum hominum aut animalium. Damnum regni incolis non inferant.

4) Церковь Успенія пресв. Богородицы рок. б. ,ахнг мѣсяца Мая ѯ. Надпись надъ дверми каменной церкви въ городѣ Подгайцахъ созданной по древному греческому стилю, построенной Маріею (Анною) Могилянкой женою Станислава Потоцкого а потомъ Николая Фирлея, которой гербъ при упомянутой не польской надписи изображенъ находится. Упомянутый Станиславъ на Подгайцахъ Потоцкій каштеланъ Краковскій, основалъ городъ Станиславовъ, которій сынъ его Андрей укрѣпилъ земляными валами, въ Галичѣ Доминиканцамъ Костелъ ново создалъ, и Снятинскимъ Доминиканамъ селце Поточокъ даровалъ 1685 г.

5) Богданъ Хмельницкій Гладкому полков. миргородскому, велѣлъ усѣкти голову, а Гуляницкій въ монастырь скрылся, за тое,

*) А. Кисѣлю бывшему въ посольствѣ 1649 у Бог. Хмельницкого сказалъ полковникъ Джеджеля дѣлая въ его лицѣ упрекъ всѣмъ вельможамъ польскимъ растроющимъ своимъ своевольствомъ Польщу: Король якъ король, але вы королевята и княжата бронте много, и набронисте, и ты Кисѣлю, кость з кѣсѣ панскихъ odszczepiłeś się, przestajesz z Lachy. M. Grabowski zródła do dziejów polsk. Wilno 1843 I 5. Полный родоводъ и біографію А. Кисела см. Архивъ юж-запад. Рос. I N. CXI. стр. 401.

что дорѣкали ему, яко государю Россійскому поддавался. Бѣлозер. южн Лѣт. 65. Стефанъ Чернецкій взялъ Линцы, Липовець, Погребище, разбитъ Богуномъ подъ Манастеришемъ. При осадѣ Сучавы убитъ въ городѣ Тимошъ Хмельницкій Козаки возвращаясь изъ Сучавы разбили Поляковъ съ вождемъ ихъ Могилницкимъ. Битва подъ Жванцемъ 17 Декаб. Татаре опустошаютъ Литву „гдѣ множество людей плѣнили, шляхетскихъ женъ и дѣтей 5.000 взяли. Бѣлозер. южн. Лѣт. 66. Хмельницкій послалъ къ Московскому царю Гуляницкого и другихъ въ дѣлѣ подданія ему Украины.

1654 г. стр. 120. 1) Dnia 16 Februarii Alexander Szaszkiewicz w Dubnie umarł, którego ciało syn jego Krzysztof w Snitowce za Międzybożem w Monasterze pochował. J. Jerlicza Litop.

Tegoż roku, skoro iedno zdrajcę (sic) chłopstwo i ze swoim watażnikiem Chmielem oddali caru Moskiewskiemu, który zebrawszy wojsko swoie i cudzoziemskie na lato, mianowicie Szwedów, udał się Car Moskiewski na Biało-Ruś ku Smoleńsku, którego i wziął, gdyż nasze dobrowolnie ustąpili, za warunkami słusznemi, aby przy zdrowiu zostawali, a onych puścili do Polski, jako niektórych i tam na Carskie imie nie mało pozostawali... Potem Moskwa odebrała Ordo (sic), Połock, Mohylow i innych kilkaset miast i miasteczek tak szlacheckich jako i królewskich, oprócz wsi, które Wilno, Mińsk i inne miasta podobywawszy, popalili i wniwecz obrócili. Тамже.

Большій моръ въ Москвѣ и Россіи. — Соборъ въ Москвѣ о исправленіи церковныхъ книгъ.

2) Въ томъ году былъ городъ Люблинъ осажденъ Козаками подъ Золоторенкомъ и россійскими войсками и окупился якъ пишетъ С. Гродскій (Histor. belli Cosacco Polonici II 236) ingenti summa pecuniae se redemit.. Templum etiam illud, quod ante 30 circiter annos hominibus graecae religionis fuerat ademptum, et restitutum cum solenni juramento magistri civium, aliorumque consulum, nec non primariorum sacerdotum; super eo (idque ad lignum S. Crucis) praestito, quod abhinc et a modo nunquam amplius illud sint recuperaturi ad usus ecclesiae Romano catholicae. Ad maiorem autem iuramenti auctoritatem, particula ex illo S. Crucis ligno Chmielnicio missa, cum ea obtestatione, ut haec ipsa eius percutiat variis plagis juramenti violatores. О той же церкви послѣ

Зборовского договора упоминаетъ король Іоаннъ Казиміръ въ грамотѣ изданной на Варшавскомъ Соймѣ отъ 12 Января 1650 года. W koronie zaś Lubelską cerkiew od stanu szlacheckiego zmurowaną, która im była wzięta, przywracamy do odprawiania nabożeństwa wszystkiemu narodowi nie będącemu w Unii. Въ туложе церковъ въ Люблинѣ Св. Спаса князь Димитрій Путятинъ воевода Кіевскій записалъ пять копъ грошей. См. грамоту королевскую князю Михаилу Глинскому данною въ Вильнѣ 29 Апрѣля 1506 г., о дозволеніи ему, по званію душеприказчика Кіевск. воеводы кн. Димитрія Путятича, данниковъ его и движимое имущество раздати на православные манастыри и церкви и на выкупъ плѣнниковъ. Акт. Запад Росс. I. N. 224. Тогда тотъже князь записалъ на Берестейскую соборную церковь Св. Николы 10 копъ грошей; на Володимерьскую церковь Св Пречистоѣ 10 копъ грошей; въ Луцку на церковь Св. Ивана Богослова 10 копъ грошей; у Холмъ на церковь Св. Пречистоѣ Богоматери 10 копъ грошей; въ Перемышли на соборную церковь 10 копъ грошей.

3) Посолъ Московскій Василій Бутурлинъ пріѣхалъ въ Переяславль 10 Января. Гетманъ Хмельницкій съ старшиною пріѣхавши въ Переяславль на Богоявленіе Господне, позволился быть подъ его царскимъ величествомъ; и присягу учинили здѣсь, и во всѣхъ городахъ охотно. Тогда же, Февраля 17 д. и грамоту къ государю написали и подали чрезъ Самоила Богдановича, судью енералного да Тетерю, полковника Переяславского, поддаваясь его величеству, съ прошеніемъ подтвержденія волностей и вновъ показанія милости къ народу Малороссійскому, — что и получили въ отвѣтной царской съ висящею печатію грамотѣ, и съ прилогомъ статей, по прошенію Хмельницкого и всего войска Запорожского, которымы были доволны *). Бѣлозер. южн. Лѣт. — Войска Россійскія съ Козаками подъ Иваномъ Золотаренкомъ разбывъ Я. Радивила, взяли Смоленскъ, Могилевъ, Полоцкъ, Витепскъ, Вилно. Алексѣй Михайловичь принялъ титулъ: Великія и Малыя Россіи Самодержецъ. — Передъ Старымъ Быховомъ Золотаренко убитъ, которого тѣло, на погребеніи, въ Корсунѣ, съ церквою, отъ него созданною

*) Всѣ сюда относящіяся грамоты напечатаны въ сочиненіи П. Симоновского. Краткое описаніе о Козацкомъ Малоросс. народѣ Москва 1847 стр. 91—92.

съ попами и людьми Ляхи спалили, ибо сихъ на Полѣсѣ, собравши дѣтей малыхъ лядскихъ и посажавши рядомъ за лави, онымы ихъ давилъ. Тамже стр. 68.

Въ томъ году король Іоаннъ Казиміръ издалъ въ Варшавѣ 6 Іюля универсалъ къ старшинамъ и Козакамъ Запорозского войска, въ которомъ негодуя на гет. Б. Хмельницкого за отступленіе его въ подданство Россійскому царю, убѣждаетъ ихъ пребывати, по прежнему, подъ королевскою державою, съ обѣщаніемъ возвратити имъ всѣ старшиныя права. Акт. Зап. Рос. V. 91.

4) Присоединеніе южной Руси къ Россіи въ 1654 году отдвинуло границу Украины за Днѣпръ, такимъ способомъ южнозападная полоса земли, прилегавшая до того времени къ линіи украинскихъ городовъ, межи Малороссіею, Рыльскомъ, Путивлемъ, Бѣлгородомъ и Устьемъ Оскола сдѣлалась теперь внутреннею областію русского государства, и тѣмже утратила свое военное устройство и даже названіе Приукраины. Съ той южной стороны Россіи 17 малорусскихъ полковъ, съ ихъ землями, служили оплотомъ противъ Татаръ и Поляковъ, но доступъ въ нее былъ открытъ съ южной стороны и тая полоса не долго оставалась пуста. Первое начало населенію здѣсь положили: рейтары, копейщики, солдаты и другіи служилыи и свободныи люды вышедшіи въ степь изъ Бѣлогородскаго разряда. За ними послѣдовало выселеніе малорусовъ въ 1650 году, при Богданѣ Хмельницкомъ а потомъ другое ихъ переселеніе въ 1660 году съ правой стороны Днѣпра во время опустошенія Малороссіи І. Выговскимъ и Поляками. Упомянутое населеніе выдвинувшись въ Украину, между Донцемъ и Дономъ до меридіана проходящого черезъ устье Луганы въ Донецъ, якъ и малороссійскій Полтавскій полкъ, имѣли снова южную свою границу по чреть, веретъ 40 недостигая рѣки Орели, Берестовой и Берекси Донцомъ, до впаденія Луганы, и далѣе къ Дону совершенно открытою, на 700 веретъ, нападеніямъ Крымскихъ и Нагайскихъ Татаръ; — а потому, сколько по той причинѣ, столько же и по силѣ обычаевъ, исторически оправдавшихъ бытъ Приукраинскихъ жителей, приняли воинское устройство, и по примѣру малороссійскихъ полковъ, составили Слободскіи полки. Число сихъ полковъ въ послѣдствіи дошло до пяти: Сумского, Ахтырского, Харковского, Изюмского и Острожского, наименованныхъ по тѣмъ рѣкамъ и урочищамъ, при которыхъ

первоначально основались слободы поселенцовъ. Въ россійскихъ законахъ во первый разъ упоминается о Слободскихъ полкахъ въ 1669 году. (Срежневскій).

Въ древныхъ документахъ упоминается о сторожахъ (караулахъ) на Хопрѣ и Донѣ около 1360 года. Такія сторожевья обращались со временемъ въ поселенія. Такъ уже въ грамотахъ русскихъ митрополитовъ Ѳеогноста, Алексѣя упоминается о поселеніяхъ въ предѣлѣ Черленого Яра (Акт. истор. I. N. 1. 3.) Отсюда явствуетъ что уже съ XIV вѣка Московскіи государи стали образовати на своей южной Украинѣ стражу, такъ для обузданія варварства и грабежей хищныхъ сусѣдей, якъ для наблюденія за движеніями Татаръ въ Украинѣ и извѣщенія о приближеніи ихъ къ Москвѣ, особенно со временъ освобожденія Россіи отъ Татарскаго ига. Подобнаго рода классъ людей служилыхъ и вольныхъ на россійской Украинѣ, образованный и содержимый правительствомъ, былъ извѣстный въ сѣверной Руси подъ именемъ городовыхъ Козаковъ*), которыи ѣздили въ степы, слѣдили за движеніями Татаръ, добывали языка, доставляли свѣденія о непріятелѣ воеводамъ и государю, и наконецъ, во время набѣга, защищали Украинскіи города и жителей ближайшихъ къ городамъ селеній съ ихъ имуществомъ. Въ послѣствіи во времена польского короля Стефана Баториго покушалась Польша нѣчто подобного сдѣлати изъ приднѣпровскихъ Козаковъ въ интересѣ польской рѣчипосполитой, но безуспѣшно, ибо Польша сталась своимъ шлахотскимъ и религійнымъ деспотизмомъ вправдѣ виновницею Козачества, но не матерью, которая неумѣла и немогла подобнымъ способомъ на своей южной границы употребити Козаковъ, якимъ способомъ сѣверная Русь, такъ въ древнее якъ и нынѣшнее время сумѣла пользоватися ими въ цѣли обереганія своимъ южныхъ и восточныхъ границъ и колонизаціи новозавоеваныхъ земель въ двухъ частяхъ міра.

Наконецъ надо замѣтити, что въ южной части Руси населяемой жителями и выходцами изъ разныхъ странъ и народностей со временемъ стало образоватися настоящее малорусское или такъ зва-

*) О городовыхъ Козакахъ первый разъ упоминается въ русской исторіи въ 1444 году а при царѣ Іоаннѣ IV они были уже въ вѣдѣніи Стрѣлецкого приказы.

ное украинское нарѣчіе, съ различными его говорами, которому молодыи писатели его посредствомъ фонитического правописанія стараются обезпечити самостоятельность его, и по своему молодецкому замышленію, пріобрѣсти права будто середняго третяго языка, между существующими русскимъ и польскимъ. Такъ и быти; для нового молодого украинского народа надобно и молодого и нового языка, пока тотже не возмужѣетъ и изъ такъ званного нынѣ руського языка, не станетъ наконецъ извѣстнымъ великанскимъ русскимъ языкомъ.

1655 г. стр. 123 1) Гетманъ Б. Хмельницкій съ Козаками войскомъ россійскимъ и Татарами снова осаждалъ въ Сентябрѣ и Октябрѣ городъ Львовъ, Шведъ опустошалъ Польщу, а Россіане Литву. Тогдашнія событія по современнымъ дневникамъ описалъ подробно Д. Зубрицкій крон. Львова стр. 33 - 378. Войскомъ россійскимъ предводительствовалъ тогда Василій Василевичъ Бутурлинъ, съ Б. Хмелницкимъ были полковники Іоаннъ Выговскій, Григорій Сѣльницкій Миргородскій, Павелъ Тетера, Переяславскій Носачъ, Іоаннъ Ковалевскій асавулъ Запорозскій и маіоръ дома Хмельницкого. Снова требовано: Żydów, iż są nieprzyjaciele Chrystusowi i wszystkim chrześcianom, żeby ze wszystkiemi majętnościami i z dziećmi i z żonami wydani byli Къ сменьшенію откупа города Львова содѣйствовалъ по большой части Львовск. епископъ Желиборскій. Русь Львовская дала окупу 17 054 зол.

Въ томъ году Козаки подъ предводительствомъ Ивана Золотаренка осаждали городъ Люблинъ который окупился, но предмѣстья его были спалены. Тогда Нечай полковникъ Брацлавскій осаждалъ напрасно городъ Быховъ старый надъ Днѣпромъ, который оборонилъ Сосновскій подстолѣй Виленскій, и комендантъ мѣстной крѣпости. Въ 1657 году весною былъ отправленъ полковникъ Денисъ Мурашка въ Минское воеводство, гдѣ соединившись съ мѣстнымъ угнетеннымъ народомъ сдѣлали городъ Камень на границы воеводства Виленского главнымъ пунктомъ своихъ похожденій пока полки ихъ подъ Прусовичами не были разбитыми. См. Pamiętnik Cebrowskiego. См. Pamiętniki histor. wydał M. Baliński Wilno 1859 стр. 147.

2) Въ томъ же году пронзшедшія событія І. Ерличъ въ своемъ Лѣтописи описуетъ слѣдующимъ способомъ: Poczęli się kupic

tegoż roku w miesiącu Julii zbójce, i zbierać za powodem wodza swego Chmielnickiego na Ukrainę, a zebrawszy się i skupiwszy z Moskwą, których było 40.000 ludzi ćwiczonych do boju i wybornych świeżo od Cara przysłanych, ciągnęli prosto ku Kamieńcu Podolskiemu w miesiącu Julii; pod którem niedziel półczwartej stali... dziewięć szturmów stracili. Otsiuda отправились до Гусятина, Чорткова гдѣ Piotra Potockiego woiewodzica Bracławskiego z żoną i dziećmi i czeladzią wzięli, który się w zameczku dni 4 bronił im. Потомъ взяли замочокъ въ Яголницѣ, котора залога съ Козаками соединилась причемъ много шляхты досталось въ московскую неволю. Идучи дальше взяли городъ Podhajcy, имѣніе Потоцкого корон. гетмана. Między тѣмъ польское войско собралось подъ Глиняпами и Сокалемъ, но когда тоже войско со страху розбѣглось оставляя возы и наметы, тогда Козаки стали снова совокуплятись подъ Львовомъ у Городка, и теперь городъ Львовъ вторично окупился а подъѣзды козацкіе и московскіе дохидили до Галича, Перемышля и Ярослава, опустошая окрестности ихъ. Король предъ Шведами и Козаками бѣжалъ изъ Ланцута съ нѣкоторыми сенаторами въ Слезію Шведы запяли теперь Краковъ, порозумѣвшись съ Москвою, которая завладнула Смоленскомъ взяла Бѣлую Русь и разграбили Вильну. Смоленскъ предалъ Московскому цару мѣстный воевода Феодоръ Обуховичъ. Гетманъ Литовскій Радивилъ уступая въ Жмудь покорился Шведскому королю, jako kalwin kalwinowi. I każdy Luter więcey był z tego zadowolniony iż Szwed panował. Царь увѣдавши о смерти своей жены не занималъ воеводства Берестеского и Подляского, которы не были непріятелемъ опустошены, когда напротивъ тому дворянство Волынское Русского воеводства отъ Львова и Ярослава, отъ Замостья и другихъ сторонъ бѣжало предъ Козаками куда возможно было. Въ мѣсяцѣ Октябрѣ въ Пятокъ рано напали Козаки на Люблинъ, съпалили предградя, городъ окупился, подъ которымъ стояли полтора седмицы. Żydów ile ich było wszystkich wytracili, których powiadano iż więcej 500 gospodarzy: miasto całe zrabowali Lublin, gdzie bardzo się szlachty tam z różnych krajów zebrało było, na których napadłszy poobdzierali, a który się bronił pozabijali: ale żywo więcey puszczali, gdyż między kozakami o to zakaz był: których powiadano iż pod 30.000 było, nad którymi starszym Wyhowski był. Złupiwszy Lublin, nazad się wracają ku Chmielnickiemu ku Lwowu, gdzie szlachta uciekaiąc od Lublina, na Wieprzy bardzo wielu potonęło, nieczekając przewozu wpław puszczali się, szkód

nie mało ponieśli: różnie gdzie kto mógł uciekali i iedni na Podlasie, drudzy ku Brześciu Litewskiemu, bo za Wisłę nie było można, z powodu Szwedów, którzy także zabierali i obdzierali. W tymże miesiącu król Szwedzki do Chmielnickiego posłów swoich wyprawił, aby więcej niepustosząc państwa mogli się pohamować; którego posła nazad Chmielnicki odprawił. 5.000 kozaków którzy od Warszawy iadąc udali się na Podlasie ku Łęczycy, tamże na pułk wojska Litewskiego nad któremi Szymon Pawsza był starszym, onych rozgromili i samego pułkownika Pawszę zabili.*)

Хмельницкій возвращаясь отъ Львова былъ Крымскимъ Ханомъ союзникомъ польского короля встрѣченъ въ Озерянахъ подъ Зборовомъ и Тернополемъ. Козацкіе войска сражались съ Татарами, a w końcu musieli jednać Cara Tatarskiego, i okupi zarazem dać, i wszystek ten łup Lubelski musieli oddać pod takim kontraktem, aby króla Kazimierza za króla mieli, z onym nie wojowali, Cara Moskiewskiego odstąpili.. więzni wszystkich polskich powrócili; Moskwę wydali, co z kozakami byli, którzy za siebie okupując się 100.000 talarów, sobolów i innych futer, także pereł bardzo wiele podawali.. Han nazad ku Kamieńcu i Dniestru powrócił.. a Kozacy i Moskwa na Ukrainę poszła, których zimno i słota zaskoczyła w polach, od którego zimna i niepogody wielu poginęło. O czem Car dowiedziawszy się, bardzo się rozgniewał na swoich woiewodów, na Chmielnickiego i na Kozaków, iż nieszli prosto ku Krakowu i wojsko darmo potracili, za co woiewodów kaznił, którzy się kozakami wmawiali, że dalej Lwowa nie chcieli iść. О томъ нападѣ Татаръ на Козацкіе городы Смѣлу, Городище, Волховецъ Дзвинигородку, упоминаетъ Южнорусскій лѣтописецъ (изд. Н. Бѣлозерскимъ стр. 25), и что „Татаре ловили (козаковъ), и самого Хмелницкого, сподкавши его подъ Озѣрною, мало не розбили, бо войско свое Хмельницкій роспустилъ былъ, потомъ змирившись съ Ханомъ, самъ Хмелницкій былъ въ него въ наметѣ, а поговорившись съ собою наединѣ, разишлися въ покою. И пришедши Хмелницкій съ тоей дороги въ Чигиринъ, захворѣлъ.

---

*) О томъ разбитіи Поляковъ Козаками за р. Вислою упоминаетъ южнорусскій Лѣтописецъ (изд. Н. Бѣлозерскимъ Кіевъ 1856 стр 69. Тогожъ времени (1655) были (козаки) и за Вислою и двохъ гетмановъ польскихъ съ войсками ихъ разбили. Тамже (стр. 25). Антонъ судія енеральный козацкій..., Варшаву (?), Краковъ и иншіе городы подь-за Вислою воевалъ.

Козаки подъ Золотаренкимъ опустошивъ окрестности Люблина, доходили даже до города Казимира надъ рѣкою Вислою, гдѣ еще съ концемъ XV или даже въ началѣ XVI вѣка находилась церковь Сошествія Св. Духа, о чемъ свидѣтельствуетъ записка на рукописномъ тетраевангеліи съ XV вѣка, гдѣ кажется: Я рабъ божій Іоаннъ Шапникъ Леонтіевичъ мѣщанинъ Казимѣрскій изъ женою моею Маріею Токаровною, сію книгу глаголемую Евангеліе напрестолное надаю на церковь Казимерскую Сошествія Св. Духа вѣчными часы. Востокова описс. рукоп. Румянцовского Музеума. Сп. 1842 стр. 185. Правда, что въ городѣ Люблинѣ и Краковѣ находились предградія сего имени, но здѣсь говорится о мѣстѣ Казимірѣ, а не о предмѣстяхъ упомянутыхъ городовъ. Въ прочемъ даже въ самомъ городѣ Судомирѣ за рѣкою Вислою костелъ Св. Якова апостола ОО. Доминикановъ принадлежалъ преже, здѣшнымъ русскимъ жителямъ. Такъ пишетъ Сейковскій въ своемъ сочиненіи: Dni rocznе ś. zakonu kaznodziejskiego. Kraków. 1743. Kościeł św. Jakóba pierwszy i najdawnieyszy w Sandomierzu był przed oddaniem Dominikanom ruskiey religii, w którem odprawiała Ruś swoie nabożenstwo i pogrzeby miewała, a jako poznać z kamieni bogatych przed wielkim ołtarzem na których cztery infuły biskupie mosiężne a piąta w pośrodku wprawiona. Dzwon imieniem Demetriusz na pół więcey srebrny... już więcej jest niż lat 900, jako charaktery na nim wyrażone greckie świadczą, bo był jeszcze przed wprowadzeniem Dominikanów. Dzwonica staroświecką wystawiona strukturą i do kościoła drzwi ruską sztuką podwójne ma... См. мое соч. Холмск. Епар. Львовъ 1867 стр. 7.

3) Metrop. Ruthenus cath. kiovien. Antonius Sielawa, a sede sua a Svecis et Moscis expulsus et exul confert archiep. Polocensi Gabrieli Kolenda suo coadjutori administrationem metropoliae 18 Januarii. Theiner Mon. Pol. 489. Conditiones pacis a rege Poloniae Cosacis Zaporoviensibus propositae 26 Aprilis Varsoviae. Ibidem p. 489. Idem rex Joannes Casimirus petit papam Alexandrum VII ut nominatum episcopum Kiovien. Thomam de Rupniow Wieyski praepositum Varmiensem administratorem abbatiae Plocensis confirmare velit. Здѣсь говорится, чтобы онъ для отнятія Кіева Козаками и находящогося въ посѣданіи Россіи, освобожденъ отъ такса управлялъ и пропитывался доходами Abbatiae Plocensis, praepositurae Varmiensis custodiaeque Gnesnensis Ibidem 491.

4) Геты. Б. Хмельницкій универсаломъ изъ табору изъ подъ Хвастова 4 Августа къ Кіевскому Духовенству, ограничаетъ права

медоваренія, производимаго въ пользу церковныхъ доходовъ — гдѣ чтется что сонзволеніе „капитулѣ Кіевской каноны сытити, не отмѣнно остается, но упомянутое духовенство имѣетъ не по десяти или по 15 кадей сытити, но по давному звычаю по кадей двѣ сытити, изъ которыхъ каноновъ воскъ на хвалу божу ити имѣетъ. Акт. Зап Рос. V. 92

5) Въ томъ году скончался Авраамій первый игуменъ Успенъского Щеплотского и Троицкого Грушовского монастыря. Щеплотскій монастырь въ Перемышельской области основалъ 1626 Адамъ Литинскій въ приселку села Грушева. Въ учредительной грамотѣ чтется: fundniąc monastyr na czerce wyznania religii greckiey na gruncie swym własnym dziedzicznym we wsi Hruszowie na przysiołku rzeczonym Szczepłoty, gdzie się już począł fundować (celie budowane dwie i kaplica zbudowana i pomalowana) nad grobem przewiel. świętobliwey pamięci oyca Chrystofora Wołkowieckiego, protosingela wielkiego patriarchi konstantynopolskiego, ten grunt jako znak iest uczyniony, na którym się budować maią, cerkiew ma być założenia Wniebowzięcia N. P. M. Надѣленіе землею опредѣлилъ на 12 swiaszczenników, żeby odprawa zawsze była wedle porządku cerkwi św. wschodniey.

Въ томъ году напечатано: Сказаніе о церкви Печерской, безъ заглав. листа въ 4 ку, 38 л. на картинкахъ.

6) Козаки съ гетманомъ Томиленкимъ впали на Подолье, разбитн подъ Каменцемъ. Поляки осаждаютъ Умань — битва подъ Ставищами и Хвастовомъ (Охматовомъ), такъ званная зимовая кампанія Дрижиполыцина; гонятъ Поляковъ до мѣста Буки. Хмельницкій соединяетъ войско свое съ россійскимъ Юрія Ромодоновского; битва подъ Слонигородкомъ 29 Сентябр. Станиславъ Потоцкій плѣненъ; Хмѣльницкій осаждаетъ Львовъ, Замостье. Козаки пустошатъ коло Люблина, идутъ за Вислу съ Антономъ; разбили Поляковъ подъ Городномъ. Татаре наѣхали Украину, разбиты подъ Озерною Стрѣлкою

1656 г. стр. 125. 1) Dnia 5 Kwietnia książe Dominik Zasławski umarł w maiętności swej w Starem Sielе pod Lwowem, który króla Imci nieodstępował, ale z nim na Szląsku był, a po powrocie od gorączki umarł. Latopis. I Jerlicza I 184. Въ 1454 году Іоаннъ Завиша изъ Гарбова (de Garbowa) или Старого села основалъ здѣсь костелъ лат.

2) Въ томъ году 8 мая Арсеній Желиборскій епископъ Львовскій издалъ во Львовѣ учредительную грамоту для младенческого церковного братства при церквѣ Сошествія Св. Духа въ Рогатинѣ.

Въ томъ году издано печатью въ Москвѣ Скрижаль въ 4-ку 1797 стр., гдѣ помѣщена полная исторія о начатомъ и совершенномъ за патр. Никона исправленіи церковныхъ книгъ, и понятіе о тогдашнихъ догматическихъ мнѣніяхъ. Начало Старовѣрцовъ или Расколниковъ.

3) Около сего года въ Козацкою войну опустошенъ былъ Троицкій монастырь въ Чернилявѣ или Лѣску Яворовскомъ въ округѣ Перемышльскомъ, которому въ 1633 году войтъ (advocatus) Шистовскій Чернилявскій надѣлилъ землю названу обшарокъ, затверждену грамотою короля Владислава IV въ Краковѣ 31 Марта 1633 года. Томуже монастырю священникъ Старого Яжова Ярмолович подарилъ часть лѣса „Заходъ или Глубочокъ званного належащого до села Старого Яжова, что затвердилъ король Іоаннъ III въ Яворовѣ 30 Ноября 1688 года. Въ томъ лѣску создано потомъ монастырь, извѣстный подъ именемъ Глубочка, Глубокой, или Старого Яжова Шиматизмъ чину Св. Вас. В. Львовъ 1867 192.

4) Хмельницкій посылалъ по прошенію короля польского, противо Шведовъ войско Кіевскимъ полковков. Антономъ (Адомовичемъ), въ помощь будто Полякамъ, а потомъ Юраса сына выправилъ, но велѣлъ имъ съ войскомъ стояти на Ташлику, пока Поляки Ракочого и Шведовъ зъ Польщи вытащили. Бѣлозер. южн. Лѣтоп. Виленскій договоръ Россіи съ Польщою, которая мира ради обѣщала провозгласити московскаго царя наслѣдникомъ польского престола, если только окончитъ войну.*)

Трактатъ Козаковъ въ Чигиринѣ съ воеводами Седмиградскимъ Молдавскимъ и Ханомъ Крымскимъ.

Въ сихъ годѣхъ, черезъ Мясковского и Киселя, учинена козакамъ граница: отъ морского Лимана на Очаковъ до устя Днѣстра

*) Такъ удалось королю Іоанну Казимѣру обѣщаніемъ польской короны обмануть царя Алексѣя Михайловича, и заключенный миръ 1656 г., спасъ отъ погибели Польщу. Скоро потомъ послѣдовали сдѣлки съ Россіею взглядомъ введенія Уніи перевѣтникомъ Доминиканцемъ Щерецкимъ.

а отъ вершинъ Днѣстра до вершины Горени, отъ Горени до Припети, чрезъ Припетъ до Быхова, чрезъ Днѣпръ по надъ Сожемъ до уѣзду Смоленского. Бѣлозерскій южн. русск. Лѣт. 69.

1657 г. стр. 126. 1) Ракоцій князь Семиградскій вторгнулъ на Русь, имѣлъ головную кватиру въ Стрыѣ, осаждалъ Львовъ, гдѣ свирѣпствовало повѣтрье. Ѳ. Іосефовичъ (Annal. urb. Leopol. N. 309) пишетъ: что Ракоцій ужасно опустошилъ Покутье. Samboriam, Premisliam, Jaroslaviam submissis copiis exterruerat, litro (окупъ) tamen accepto deseruerat. Оставивъ на время городъ Львовъ, cum Gustavo Svecorum rege (omissa interim oppugnatione Leopolis), Cracoviam versus properasset... Prius tamen pro eliberando Wittembergio, qui Varsoviae captus Zamoscii tenebatur, deflexit... Et sic Leopolis nostra Deo specialiter praeservante, a praeparato utriusque exercitus assultu, liberata est. Скоро потомъ былъ Ракоцій Чарнецкимъ разбитый и плѣненъ.

2) Въ томъ году во время нашествія Шведовъ жители карпатскихъ горъ пришли въ помощь городу Новому Самбору и освободили мѣсто отъ непріятельского разграбленія. Въ городѣ Самборѣ проживалъ Юрій Мнишекъ воевода Судомірскій, жупникъ русскихъ земель, съ которымъ Лжедимитрій въ 1605 г. сдѣлалъ договоръ, что якъ скоро онъ сядетъ на царскомъ столѣ, тогда оженится съ Мариною дочерью Мнишка. Первая посада Самбора называется Старый Самборъ или по просту Старое мѣсто По новой ерекціи Самбора съ 1376 г. мѣсто осѣло на 50 лапахъ. Въ географич. отрывкѣ съ XIV вѣка (Воскрес. Лѣт. Т. VII 240) въ числѣ Волынскихъ городовъ упоминается: Самборъ ту лежитъ св. Ануфрей (?).

3) Въ томъ году Стефанъ Чарнецкій воевода русскій 11 Іюля разбилъ подъ Магеровомъ Юря Ракочого князя Семиградского и гонилъ его войска даже до Межибожа. Магеровъ основанъ родиною тогоже имени, т. е. Іоанномъ дворяниномъ Сигисмунда III, отъ которого 20 Января 1591 г. въ Линнику Руды Магеровой получилъ грамоту, чтобы въ томъ городѣ жадному некатолику не вольно осѣдати, а осѣвшій католикъ и отступившій отъ своей вѣры имѣетъ быти изъ мѣста изгнанъ, а имѣніе его забрано и сплачено. Съ окрестностей Каменца Подольского даже до Магерова протягающейся земляный валъ, кажется быти не со временъ Траяна, но остаткомъ изъ Аварскихъ укрѣпленій.

Гетм. Богданъ Хмельницкій отправилъ челобитную 9 Марта къ царю Алексѣю Михайловичу посланцемъ Ѳеодоромъ Лободою о вспомоществованіи Креховскому пустинному Монастыру близъ Львова, и докладъ царю о томъ. Богданъ Хмѣльницкій дѣлалъ тос по просьбѣ Креховского церица Васіяна отправленного за милостиною въ Москву. Въ челобитной говорится: что Креховская обитель воинскими людьми разорена, а прежде того вельми была слава; страдныи и бѣдныи тѣ богомолцѣ на сторонѣ землю паймаютъ, тѣмъ и питаются. Есть и въ той обители близь ста, а прочихъ черныхъ старцовъ Татары поплѣнили, и нечѣмъ ихъ выкупити. Въ Москву явились Креховской пустыни строитель Васьянъ, іеромонахъ Паисій, дьяконъ Пахомій и послушникъ старець Иванъ. Васьянъ поднесъ государю святини, мощи св. архидіак. Стефана, св. Варвары, что въ Кіевѣ, 2 креста рѣзные, 6 ложекъ. Царь велѣлъ Васіяну съ братіею въ ихъ Монастырь дати на милостиню и за святиню собольми на 50 рублевъ кромѣ иныхъ подарковъ. Акты юж. запад. Рос. III. 596.

4) Великій кн. и царь Алексей Михайловичь въ жалованной грамотѣ своей Москва отъ 30 Апрѣля 1665. на большомъ бумажномъ бѣломъ листѣ съ золотыми украшеніями вгорѣ листа, для Креховского Монастыра, сонзваляетъ Варлааму игумену тогоже Монастыра, и строителю Вассіяну и одному служкѣ „прісзжати для милостини въ паше Московское государство въ пятой годъ тремъ или четыремъ старцомъ да служке... къ Москве и съ Москве пропущать безъ задержанья, и подводы и кормъ и приставовъ давать... и съ ихъ никакахъ пошлинъ не имать... Туюже грамоту затвердили издавая новую великіе князи и цари Іоаннъ и Петръ Алексіевичъ въ Москвѣ 1690 года“ пожаловали тоѣ Креховскіе пустини, Преображенского Монастыря, сво игумена Діонисія, да келаря старця Терентія съ братіею. Обѣ грамоты сберегаются въ Креховскомъ Монастырѣ.

5) Conditiones pacis inter Premislienses civitatis incolas et Georgium Rakocium principem Transilvaniae mediante Ioanne Kiminio exercituum principis Generalis. Actum in castris ad Premisliam 1 Martii 1657. — Theiner Mon. Pol. I 517. Tractatus constitutus cum Kiemino Iannsio Ragociani exercitus generali, cujus puncta subsequuntur quae 23 Julii 1657 solemni utriusque partis juramento ratificari debent. Ibidem. 521. — Die 30 Octobris Supraslii archiep. Polocensis Ruth. cath. Gabriel Kolenda nuntio apostolico in regno Poloniae administrationem Metropoliae Kioviensis, defuncto ejusdem metropolita Antonio Sielawa, sibi collatam significat. Ibid. 527.

6) — Императоръ нѣмецкій австрійскій Фердинандъ III. въ 1657 году 10 Января издалъ въ Вѣнѣ вѣрющую грамоту и наказъ для посла своего Петра Парцывика архіепископа Мартіяно-Политанского, отправленного къ Богдану Хмельницкому съ предложеніемъ третейства (посредничества) къ миру съ Польшею. Въ наказѣ данномъ послу говоритъ императоръ, что стараясь и о перемиреніе Козаковъ и Польши „мы ничего иного не ищемъ только обчего благаго пребыванія: се есть обоихъ сторонъ крѣпкое соединеніе, и покой такъ въ близкомъ государствѣ и намъ лутчей покой составить, понеже и съ королевской и королевства стороны въ томъ дѣлѣ постановить умыслъ подлинно знаемъ, а се есть, что нашь посланникъ Хмельницкому и Козакамъ имянемъ нашимъ достаточно доносить будетъ.“ Акты южн. и запад Россіи III. 594.

7) Гет. Б. Хмельницкій въ письмѣ своемъ изъ Чигирина 27 Марта къ патріарху Московскому Никону писанномъ, проситъ тогоже ходатайствовати предъ государемъ о потвержденіе митрополиту Сильвестру Косову древныхъ привилегій и правъ, дарованныхъ Кіевской митрополіи, Русско-Литовскимъ епископамъ и всему тамошнему духовенству великими князьями русскими и королями польскими, также цареград. патріархами, и вмѣстѣ съ тѣмъ защищаетъ митрополита отъ нареканій, будто онъ не былъ согласенъ на присоединеніе Малорусского края къ Московской державѣ. Акт. Зап. Рос. V. 98.

8) Царь Алексій Михайловичь требуетъ отъ Богдана Хмельницкого, чрезъ околничего Ѳеодора Бутурлина и думного дяка Василія Михаилова оправданія изъ поступковъ его.

Причину кончины Б. Хмельницкого такъ описуютъ южнорусскіе Лѣтоп (над. Бѣлозер. 70): Цесарь Римскій и Турокъ, вѣдая, что король Владиславъ, прежде смерти, сенаторамъ, хотящимъ избрать государя Россійскаго на королевство польское, согласовалъ, разсуждая тогдашнее военное время, и что сему дѣлу оказія Хмельницкого, опасаясь, чтобъ тіе двѣ государства, соединившись, не были имъ досадны, — грозили оба Хмельницкому войною же-

стокою, если не отступить отъ государя *). Тогда Хмельницкій, не могучи такъ сильнымъ непріятелемъ противиться, и не хотячи присяги своей нарушити государю, въ печаль впалъ и чутьли не съ того заболѣзновалъ. Заболѣзновавши, созвалъ старшину въ Чигиринъ, и по разговорѣ о прежде бывшемъ дѣйствіи отечеству Малороссійскому и о многотрудномъ оного отъ пга полского свобожденіи, поблагодарствовалъ всѣмъ за послушаніе въ войнахъ и за гетманство, которое по общему всѣхъ желанію, тогда вручилъ Юрію, сыну своему, будучому тогда младолѣтному, съ клейнотами и наставленіемъ, какъ ему въ той многотрудной должности управлятся (15. Августа). Богданъ Хмельницкій сконч. въ Чигиринѣ 26 Августа **). — Юрій Хмельницкій гетм. подъ опекою Іоанна Выговского, Носача и Лисницкого. — Іоаннъ Выговскій гетманомъ 10 Сентяб., его тайныя сношенія съ Польщею ***). Юрій Хмельницкій въ академіи Кіевской.

Россійская церковь 1657—60) получила отъ цареград. Патр. Діонисія II, и Александр., Іерусал. и Антіох. патріарховъ грамоту, въ которой тимиже созваляется, избраніе Патріарха въ Россіи духовенствомъ, безъ согласія восточныхъ Патріарховъ.

1658 г. стр. 127. 1) Іоаннъ Выговскій, бывшій полковникъ Б. Хмельницкого, старался удержати Украину при Польшѣ, при чемъ былъ ему помощнымъ Львов. епископъ Арсеній Желиборскій, о чемъ увѣдуемъ изъ письма І. Выговского писанного и зъ Чегрина 29 Іюля 1658 года къ королю польскому: Omnes quaesivi modos, quibus Ucraina haereditario domino restitueretur; quemadmodum per Dei gratiam sub felici serenissemae regiae Maiestatis vestrae regimine ex parte restitui, dummodo gratia screniss. Mstis vestrae constans sit, et nos de incolumitate et honore nostro securi sumus.

*) О подобныхъ затѣяхъ Запада съ гетм. Филип. Орликомъ, и о переписцѣ его съ генераломъ Іезуитовъ въ Римѣ смотри мою брошюру о немъ Львовъ 1872.

**) О предкахъ Б. Хмельницкого см. Арх. южн. Запад. Рос. I. стр. 359, 362.

***) І. Выговскій происходилъ изъ древняго боярского русского рода, при Литовскихъ князяхъ. Предки его назывались Лучичи, но получивъ отъ короля Сигизмунда I. въ 1541 году участокъ земли въ селѣ Выговѣ, съ того времени стали называтись Лучичи-Выговскіе, потомъ Выговскіе.

Ego nulla de causa bellum palatinis Morchoviae moveo, nisi ut fidelitatem meam erga Serenis. regem contester: Moschus enim fraude Ucrainam posidere cogitabit, quod Deus avertat. Quod si nunc sub regimine meo Ucraina non fuerit subdita, difficile post modum fiet. De mea fidelitate et aliis omnibus referet Serenis. Msti vestrae pater episcopus Leopoliensis (Арсеній Желиборскій), quem dignetur benigne audire. Выговскій понималъ хорошо всю трудность и опасность своихъ начинаній, а со стороны польской не напрасно опасался измѣны. См. мою брошюру: Филиппъ Орликъ послѣд. польск. Гетманъ Запад. Украины. Львовъ 1872 стр. 10.

2) — Gabriel Kolenda archiep. Polocensis, administrator Metrop. Supraslii 6 Apliris et Varsaviae 4 Augusti 1658 papae Alexandro VII. nomine episcoporum suae gentis suplicat, velet regem Poloniae monere, ut S. Ruthenorum unionem contra Schismaticorum molitiones tueatur. Theiner Mon. Pol. I. 531. Idem papa 6 Julii archiep. Polocensi ruth. significat, causam S. Ruthenorum unionis in proximis comitiis pro viribus tuendam regi ac proceribus cum ecclesiasticis tum saecularibus regni impense se commendasse. Ibid 584. Idem papa regem, episcopos latinos et Ruthenos cath. nec non proceres Poloniae adhortatur in proximis comitiis de successione regia habendis sedulo incumbant, ut ad regnum capessendum virum vere catholicum proponant, incolumitati avitae fidei, iuribus et libertatibus ecclesiae, praeprimis S. Ruthenorum unioni pro viribus prospiciant, ac hoc in negotio curando nuntium apostolicum adjuvent. 10 Septembris; 5 Octobris. — Ibidem. 534.

3) Съ концемъ сего вѣка былъ Галицкій замокъ въ послѣдній разъ обновленный, о чемъ Соймовая ухвала съ того года пишетъ: iż wiele Rplitey na fortecy Halickiey zależy, którą starosta Andrzey Potocki swym własnym kosztem z gruntu restaurował, mury nowe wystawił y szancami, wałamy, redutami trybem cudzioziemskim obwiodł, na co koszt niemały ważył: przeto dla uznania kosztu tego naznaczamy kommisarzów. Въ люстраціи съ 1572 года упоминаются два предмѣстя въ Галичѣ Запарканье и Лавриновъ кутъ. Въ нынѣшнемъ селѣ Залуквѣ, называется еще теперь часть того села межи рѣкою Залуквою и Днѣстромъ Лавриновымъ кутомъ, ибо прежде теперѣшне село Залуковъ называлось: Галичъ за Луквою, и образовало собою предмѣстье названное Лавриновымъ кутомъ. По свидѣтельству инвентаря съ 1627 года

miasto ma wał usypany ze 3 stron, na nim baszt 5, okrom bram 3 do wiazdu. Wał mieszczanie usypali. Нынѣ находятся только два валы прилрающіе къ замковой горѣ близъ церкви Св. Николая и латинского костела, но третый, надъ берегомъ Днѣстра отъ давного времени уничтоженъ вдирающеюся рѣкою Днѣстромъ въ городъ Галичъ. На основаніи буллы папы Григорія XI. появились и въ Галичѣ латинскіе Архіепископы, откуда въ 1414 г. переселились въ Городъ Львовъ. Въ 1405 г. падалъ король Владиславъ городу пастбища и сонзваляетъ созидати пивоварни, но въ 1436 г. отступилъ Галицкій Замокъ Молдавскому Господару Иліи въ дожизненное посѣданіе чтобы якъ пишетъ польскій кроникаръ Бѣльскій: miał skład przespieczny skarbom swoim a on też, królowi wrocił Pokucie, y list który był dał nieboszczyk król iego oyeu Stefanowi na tę ziemię.

4) Въ томъ году за короля Іоанна Казимира чеканено изъ мѣди шеляги (szelągi) *). Потомъ съ 7 Апрѣля 1663 по 7 Сентября 1665 г., чеканено самими шелягами 6,990.882 золот. пол. Отсюда пишетъ Ѳ. Чацкій (O Litew. i polsk. prawach) wyniknął wielki zysk na jeden moment, a szkoda na kilka pokoleń. По той причинѣ справедливо пишетъ о томъ Коховскій (Ann. polon. p. 228), Eo anno in Polonia argenteam aetatem finitam et aeneam cepisse non inepte dici potest. — Hoc sane tunc malis Poloniae deerat, quod undique coortus hostis non rapuerat, jam sui cives et adventitius aeruscator (Tymf), in depauperationem miserandi regni verterunt. Тымфъ изъ города Торуня управитель монетного двора въ Польшѣ, 1662 г., въ Познани чеканилъ Золотовки, прозваны отъ имени его тинфами. Подложны тымфы называно въ Польшѣ bąkami, которыхъ потомъ послѣдовала редукція въ XVIII столѣтіи. О злоупотребленіи сдѣланномъ упомянутыми шелягами въ городѣ Львовѣ, и тѣмже во всей нашей Галицкой Руси, пишетъ Миколай Емѣловскій въ своимъ Памятникѣ (изданъ въ Львовѣ 1850 стр. 173). Co do spo-

*) Тую плохую, ничтожную, черную монету въ самомъ большемъ количествѣ находящуюся на Чермной Руси, называетъ простый народъ іосиками (josyki) т. е. жидками, такъ поризал обманъ и лихоимство прежняго правительства, которое при частократно потваряющихся татарскихъ грабежахъ, само не гнушалось чеканеніемъ безцѣнной монеты обманивати простой народъ, покупая тожже его произведенія и награждая тожже труды.

sobów nabycia pieniędzy polskim koronnym komisary dla zapłacenia polskiego wojska consvolili nikomu Francuzy Tynfy czekanitu monetu zwaną orty złotowe w pół srebro zmiedzą pomieszawszy, potomk consvolilu włoszczyznę Boratinu, czekaniti milion szelągów miedzianych grubych bardzo z miedzi zamorskiej złej .. byleby mu na to srebrnej monety 100.000 obmyslano. Nawet i trzeciego sposobu komisarze lwowscy wielce rzeczypospolitej szkodliwego jeli się, to jest: że szelągów włoskich miedzianych bardzo cienkich i cygańskich odmieniając czerwony złoty na złotych 12, który dotąd tylko po złotych 6 szedł, a twardy talar po złotych 6, który dotąd po złotych 3 brał się, pozamieniali, i do Lwowa nawozili i temi szelągami wojsku zapłatę wymyślili. Temi tedy sposobami całą monetę z Polski wytracili, a potem znowu i też włoskie szelągi wytrąbiwszy (уничтоживши) nie jednego tak z żołnierzów iako i z pospólstwa szkody nabawili na tych wymyślnych sposobach około pieniędzy. Изъ сего явствуетъ что давная Польша и правительство ея нетнушалось самыхъ подлѣйшихъ средствъ для обманенія такъ своего войска якъ и простонародія, при чемъ малѣютъ нынѣшніи крахы!

5) Gabriel Kolenda archiep. Polocensis admin. metrop. Kioviensis, Jacobus Susza episc. Chelm. et Procopius Chmielewski ep. Premisl. ex Varsavia 3 August 1658 scribunt ad papam inter cetera: „quia Cosaci schismaticorum instinctu Unionem nostram tollere toto annituntur pectore supplicavimus serenissimum (regem), ut qua cum Moschis, qua cum nostratibus Ruthenis colloquium institui possit, in quo praecise ex libris nóstris ecclesiasticis, et Moschis, qui incorrupte suos servant, et nostris schismaticis, qui multis in locis eos depraverunt, contraversos inter nos fidei catholicae articulos exponeremus et firmaremus. Quod quia cordi est tum serenissimo, tum proceribus, et brevi id fore speramus, ideo a Sanctitate V. et benedictionem et modum colloquii et protectionem litterariam ad id designandorum ad Moschoviae ducem, imo etiam si ita in Domino videbitur, ad primates Cosacorum, quantotius nobis mitti expetimus. Cum vero exosum Unionis nomen adversarii simplici fecerint plebi, in hoc etiam S. V. consulimus, dato quod concordia S. fidei inibitur, utrum a nomine hoc supersedere, et veterum catholicorum Graecorum assumere integrum nobis erit. Святители русскіе хорошо чувствовали тотъ раздоръ сдѣланный между Козаками и простимъ народомъ и собою, и думали будто посредствомъ между-собного диспута и даже устраненіемъ самого

измѣнѣ. Уніи удастся имъ вступити въ лучшія отношенія съ своими противниками. Перемиренія никакого сдѣлати было невозможно, ибо Польша употребила римскій религійный интересъ въ вользу своего польского государственного интереса, откуда возникла непремиримая вражда Польши и Руси съ большимъ поврежденіемъ римско-миссіонарскихъ цѣлей.

6) — Litterae originales Ioannis Casimiri regis dedato Nieporęka 7 Septem 1658 scriptae et a rege subscriptae, quibus prout regina Maria Ludovica, rex quoque episcopum Leopol. Arsenium Żeliborski obtestantur, quatenus det operam, ut dux Cosacorum Zaporoviensium cum rege et republica Polona pacem ineat. In archivo capituli Metropol. Leopol. r. g. c. N. XC. Въ письмѣ королевой Людовики Маріи Nieporęcie 6 września, обѣщеваетъ таяже епископу Арсенію быти помощною wtey sprawie która concernit Perehińską wioskę (оторгнутою отъ столовныхъ имѣній Львовскій епископіи польскими королями), ale w każdey inszey okazyey nieopuscimy wyswiadczyć tego cokolwiek naleść się będzte mogło, do ukontentowania y starania W. W. Тоже само обѣщаваетъ король Іоаннъ Казиміръ у гетмана Яблоновсого посѣдающаго Перегинско mediante iustitia сдѣлати.

7) Въ томъ году посвятилъ архимандритъ (?) Викторъ Каменецкій изъ Дережицкого Монастыря церковь св. Троицѣ въ Перемышли созданную еп. Антоніемъ Винницкимъ на мѣстѣ погорѣвшей таяже. Дережицкій Благовѣщенскій Монастырь въ Самборскомъ округѣ упомнается уже подъ 1582 годомъ, когда Ministerialis palatinatus Russiae generalis providus Jacko Wereszczak de Nahujowice cum nobilibus Romano Popielowski et Antonio Tasilnicki recognoverunt, ex requisitione officiosa religiosi Prothasii humen (игуменъ) monachi rit. gr. condescenderant ad fundum villae Derazyce, и таяже по королевскому приказу ввели упомянутый Монастырь въ посѣданіе ему принадлежащихъ земель близь рѣки Тысменицы, nemine eam intromissionem denegante et impugnante, qui imo ipsomet nobili Paulo Skomorowski vice capitaneo Drohobycensi benevole admittente. Изъ земляныхъ имѣній уничтоженныхъ Монастырей Дережицкого, Дегнанского и Лишнянского сдѣлано 1775 года фундацію нынѣшнего Петропавловского Монастыря въ городѣ Дорогобичѣ, гдѣ монахи обытаютъ въ Покармелитскомъ кляшторѣ, св. Троицы. Шематизмъ тяну св. Василія В. въ Галиціи Львовъ 1867 стр. 181.

8) О измѣнѣ І. Выговского доносъ Полтавск. полков. Пушкаря къ царю 16 Февр. І. Виговского послы у короля польского, шведского и воеводы Молд. Вступаютъ въ союзъ съ ханомъ крымскимъ. — Договоръ въ Гадячи съ Рѣчипосполитою 13 Сентябр. І. Виговскій разбилъ подъ Полтавою Пушкаря, которого потомъ назвавшагося гетманомъ казалъ стяти въ Полтавѣ. Въ Зѣнковѣ разбилъ Ивана Силку гадяцкого полковника въ Зѣнковѣ, который городъ, Лютенку, Сорочинцы и Миргородъ и другіе отдалъ Татарамъ: Гадяцкій Монастырь разорилъ. Царскій посолъ Василій Михайловъ упрекаетъ Виговского въ измѣнѣ. Гира гетманъ идущій изъ Москвы до князя Григорія Ромодановского въ Ловицѣ. подъ Писками, убитъ Татарами. Иванъ Силка наказный гетманъ вмѣсто І. Выговского. Данилъ Выговскій и Яненко полков. Кіевск. отъ Скавицы осаждаютъ Кіевъ; отогнаны росс. воеводою Борисомъ Васил. Шереметою, Кіевъ спаленъ (Скавичщина). Князь Юрій Ромодановскій съ полковникомъ Козацкимъ Иваномъ Безпалымъ и атаманъ Барабашъ, преслѣдуя І. Виговского спалили Лубны, Пирятинъ, Чорнухи; въ Варвѣ осадили Гуляницкого, но не взявши города, князь зимуетъ въ Лохвицѣ, Безпалый въ Ромнѣ. Кн. Трубецкій на Украйнѣ провозглашуетъ Павла Тетеру гетманомъ. Король Іоаннъ Казиміръ посылаетъ Андрея Потоцкого на помощъ Выговскому который стаетъ обозомъ подъ Каменнымъ городкомъ. Въ томъ году Козаки помоществовали крымскому хану при впаденіи его въ Семиградъ.

Cichowski M. Trybunał oyców św. wschod. i zachodnich w Krakowie, противъ П. Могилы Lithos.

1659 г. стр. 129. 1) Кромѣ нападовъ Татарскихъ былъ городъ Львовъ, якъ и Русь наша опустошаемы роспущеннымъ польскимъ войскомъ. О наспліяхъ и грабежахъ подобнаго рода, подаетъ подробное описаніе дневникъ Севастіяна Цихновича реента города Львова помѣщенъ дословно въ Зубриц. крон. Львова 379—398. Въ упомянутомъ дневнику чтется что nieiaki Brzuchowiecki equestris polonus ale perekinczyk, elegit novercam pro carissima parente то есть вступилъ въ ряды войска Козацкого *). Цихновичь сердится для обрущенія Брюховецкого, называя его перекиничикомъ,

*) Иванъ Брюховецкій былъ потомъ гетманомъ; убитъ Козаками подъ Гадячемъ 1668 г. за измѣну Козакамъ, и Московскому царю въ 1663 г. затвердившему его на достоинствѣ гетмана.

не хотя ничего знати о томъ, что его Рѣчпосполита посредствомъ латинопольского духовенства дѣлала ежегодно висящами и перекинчиковъ изъ русскихъ лицъ оставляющихъ свою народность и отечественный обрядъ! Городъ окупися теперъ у своего польского войска 132.000 зол., и былъ то уже десятый окупъ заплаченный то чуждому непріятелю, то войскамъ Рѣчпосполитой.

2) Въ томъ году около Рождества Христова (лат. обр.) вождь россійского войска Хованскій въ городѣ Заблудовѣ собранную польскую шляхту въ костелѣ частью избилъ, частью взялъ въ плѣнъ. Въ томъ городѣ Григорій Ходкевичъ маршалокъ В. к. Литовского въ 1567 году основалъ церковь Успенія пресв. Богородицы и Св. Михаила съ больницею, и учреждилъ въ югозападной Руси первую типографію, гдѣ Иванъ Ѳеодоровичъ Москвитянинъ и Петръ Тимоѳеевъ Мѣтиславецъ въ 1569 году напечатали Евангелій учительное въ листъ 8+399 лис. а въ 1570 г. Псалтиръ съ Часословцемъ, въ 4 д. л. Упомянутый Иванъ Ѳеодоровъ Москвитянинъ въ 1574 году напечаталъ въ городѣ Львовѣ Апостолъ въ листъ 14+264. Надгробный камень его въ Святоонуфріевской церквѣ въ Львовѣ имѣетъ слѣдующую надпись: Іоаннъ Ѳеодоровичъ, друкарь Москвитинъ, который своимъ тщаніемъ друкованіе занедбаное обновилъ, преставися въ Львовѣ року ,аффг Декабря 5 (?). Положенд. въскресенія з мертвыхъ чаю. Друкарь книгъ предь тѣмъ невиданыхъ. Въ серединѣ надписи помѣщенъ гербъ типографа тотъ самъ что видится въ Острожской библіи его изданія 1581 года, т. е. Сренява съ стрѣлою.

3) Ioannis Casimiri regis privilegium 7 Julii 1659 super libera ligatione in sylvis Wiktoroviensibus episcopo Haliciensi qua possessori villae Krylos, et ejus subditis datum. In archivo Leopol. metrop. capit. XLIV.

4) Въ томъ году конституціею соймовою Павелъ Тетера полковникъ Переяславскій, получилъ съ наслѣдіемъ своемъ польское шляхотство, за вѣрное стояніе при Польшѣ. Въ 1661 г. получилъ титулъ секретаря королевского и земныя имѣнія въ Кіевскомъ воевод. Vol. leg. IV. 768. Тетеря былъ зятьемъ Б. Хмельницкого, женившись съ дочерью его Еленою вдовою по Іоаннѣ Выговскомъ. Потомъ получилъ достоинство гетмана отъ Польшѣ. Скончался 1672 г. и записалъ ОО. Іезуитомъ приведшимъ его къ Уніи,

на имѣніи своемъ Колкахъ грошевую сумму на богомоліе, которую нынѣ получаетъ Кіевскій Университетъ.

Въ томъ году былъ побилитованъ Самко Якимъ (Самченко) и получилъ дожизнено имѣніе Бережаны (Vol. leg. IV.). Потомъ 1661 г. оставилъ короля Іоанна Казиміра, избранъ Казаками гетманомъ, былъ плѣненъ Иваномъ Брюховецкимъ въ Нижинѣ 18 Іюня 1663 г., и казненъ мечомъ въ Боржнѣ.

Іоанникія Галатовского, Ключъ разумѣнія, поученія на всѣ праздники Кіевъ.

Въ Кіевѣ также напечатано: Постановленіе о войскѣ Запорожскомъ — въ листъ 1 и 26 л.

5) Die 22 et 30 Maji Pacta Hadiaciensia Hadiacz 16 Septemb. 1658 a Cosacis in summum Ruthenorum cath. damnum vi et minis extorta: Litterae et protestationes regis, episcoporum utriusque ritus ac nonnullorum procerum contra eadem pacta. Theiner Mon. Pol. I. 542. Противъ тому протестуютъ Варшава 9 Мая 1659 Луцкій лат. епископъ; архіепископъ Гнезненскій Варшава 30 Мая 1659; того дня латинскіе епископы въ Польшѣ и Литвѣ, и Гавріилъ Коленда архіеп. и администраторъ Руси. — Idem admin. Metrop. G. Kolenda papae Alexandro VII de subsidio pecuniaro sibi dato grates reddit, commendatque hospitium Ruthenorum in urbe Roma ad aedes SS. Sergii et Bachi quae ordini Basilianorum Ruthenorum a pie offerentibus dicatum est. Supraslii 12 Octobris 1659. Eandem subventionem 200 ducatorum reliqui episcopi Rutheni cath. a summo pontifice acceperunt et grates referunt. Ibid. 551.

Ѳеодоръ Скумановичъ ректоръ акад. духов. въ Кіевѣ, съ 1642 г. перешедши къ латинскому обряду канторъ въ Вильнѣ и епископъ Граціано-полскій, издалъ: Epistola in qua Graeco-ruthen calendarium conformiter Gregoriano corrigitur. Gedanii.

6) Въ томъ году митроп. Діонисій Балабанъ, съ Овруцкимъ архимандр. Ѳеофаномъ, по строгомъ изслѣдованіи о жизни и дѣяніяхъ преподобнаго отца Іова (Іоанна) Желѣза (сконч. 1651 Октяб. 28) открилъ гробъ его съ нетлѣнными мощами въ Почаевѣ, гдѣ онъ былъ игуменомъ. Жизнь прп. Іова Желѣзы современо списана учеником и наслѣдникомъ его въ игуменствѣ іеромонахомъ Досиѳеемъ Препод. Іовъ родился въ Галицкой земли въ предѣлахъ

Покутскихъ. Въ 10 лѣтномъ возрастѣ оставилъ родителей, поселился въ Преображенскомъ Угорницкомъ Монастырѣ, гдѣ получивъ священническій чинъ, принялъ великій Серафимскій образъ іероскимонаха. Онъ прославился святостью жизни и обратилъ на себя вниманіе извѣстного князя Острожскаго и Дубенского, Константина, который поручилъ преп. Іову уплавленіе Дубенскихъ Крестовоздвиженскимъ Монастыремъ, откуда послѣ 20 лѣтахъ возвретился снова въ Почаевскую обитель, гдѣ снова былъ игуменомъ. Онъ безпристанно трудился, садилъ своими руками овощовыя дерва, ухаживалъ за ними, строилъ гребли и копалъ сажавки, а въ ночное время молился. Изъ Угорницкого Монастыря современно вышелъ монахъ Іовъ (Іоаннъ) Княгиницкій основатель Великоскитской (Манявской) Ставропигіальной обители. Основательница Загаецкого Монастыря Іоанна Милостваго близь Кремянца основанного 1636 года, Ирина Ярмолинская, дѣлая завѣщаніе въ 1646 году, просила преп. Іова, яко свидѣтеля и яко духовника ея подписатися на завѣщаніи ея и онъ подписался: „Іоаннъ Желѣзо игуменъ Почаевскій, устне прошеный, печатаръ власною рукою."

7) Ignatius archiep. Metropolitanus, primas. Valachiae Transalpinae ex ritu Graecorum. Datum Tergvistae apud Salvatorem in palatio nostro archiep. die 2 Octobris 1659, проситъ папу о призваніе христіянскій князей къ союзу противо Турковъ и о поставленіе отца Гавріила Ѳомасія in episcopum catholicae fidei in nostris partibus. за большія его заслуги сдѣланы Валашскимъ князямъ. A. Theiner monum. histor. relatifs aux regnes d' Mexis Michaelowitch. Romae 1859 p. 38.

8) Кіевск. митроп. Діонисій Балабанъ въ данной сего года грамотѣ пишетъ что Яблочинскій монастыръ *) основанъ въ XV вѣцѣ знаменитыми вельможами Богушами. Въ 1576 г. князь Евѳимій Ѳеодоровичъ Богушъ воевода волынскій, староста Луцкій, Браславскій и Звенигородскій погребенъ въ Кіевопечерскомъ Монастырѣ. Сей Монастырь надѣляли фундушами князья Александръ и Ѳеодоръ изъ Сангушковъ Пронскіе и также Рафаилъ и Владиславъ Лещинскій.

*) Яблочинскій Онуфріевскій Монастырь, нынѣ единственная обитель ордену Св. Василія греческого вѣроисповѣданія въ царствѣ польскомъ въ Люблинской Губерніи въ Радзинскомъ повѣтѣ при р. Бугѣ.

Съ 1796 года, когда Люблинское воеводство перешло во владѣніе Австріи, Яблочинскій Монастырь, яко неуніатскій, подчиненъ былъ по розпоряженію Австрійского правительства греко-румынскому Буковинскому епископу, съ условіемъ впрочемъ, чтобы Св. Муро получалъ отъ Минского неуніатского архіепископа, пока съ отпаденіемъ сей части къ Россіи не поступилъ сей Монастырь въ вѣдѣніе Минского святителя.

Князь Ѳеодоръ Куракинъ отогналъ І. Выговского отъ Лохвицы. І. Выговскій взялъ Миргородъ идетъ къ Зѣнкову. Князь Алексей Трубецкій подъ Конотантиновомъ, гдѣ съ нимъ соединяется князь Юрій Ромодоновскій и наказный гетм. И. Безпалый, осаждаютъ Конотопъ отъ 1 Мая — 9 Іюля. — Сраженіе подъ Нѣжиномъ. І. Выговскій побѣдилъ подъ Конотономъ 11—13 Іюля. Кн. А. Трубецкій возвращается въ Путивль, гдѣ былъ снова пораженъ. І. Выговского посолство на Соймъ въ Варшавѣ Россіяне взяли Коронъ. І. Выговскій осаждаетъ Гадячь 25 Іюля до 15 Августа, которого мужественно боронитъ Ефремовъ. Цюцюра полковникъ Переяславскій съ Козаками взялъ Нѣжинъ отъ Поляковъ, потомъ сталъ гетманомъ (1660), князь А. Трубецкій подъ Переяславомъ, Козаки подъ Ржищевомъ. Переписка кн. А. Трубецкого съ Юрьемъ Хмельницкимъ 11 Октябр. Посольство Козаковъ къ кн. А. Трубецкому 15 Октябр. Юрій Хмельницкій съ старшиною Козацкою пріѣхавъ въ Переяславль поддаются снова царю въ подданство 28 Октябр. Часть Украинцевъ переселяются въ сѣверную часть росс. Украины. Слободскіе полки. Паденіе І. Выговского и бѣгство въ Польшу такъ описуетъ южнорус. Лѣтописецъ (изд. Бѣлозерск. стр. 72): Юрасъ Хмельниченко, чрезъ слугу своего Ивана Врюховецкого, въ Сѣчѣ скаржился на Виговского за гетманство. По якой жалобѣ Поднѣстряне и Забужане и иные Украинцы, познавши, что гетманъ Виговскій примирился съ Поляками, а отъ государя российского отступилъ и Малую Россію пустошитъ, отдавая Ордѣ людей,— паки Юрія Хмельницкого гетманомъ поставили въ Браславѣ... И тогда Немирича чернь Козаки на штуки разсѣкли, Верещака и Сулиму, которыи пунктовъ Гадяцкихъ въ Варшавѣ доступили. И тогда Виговскіи на Заднѣпру, увидивши всѣхъ

*) Рафаилъ Лещинскій былъ отцемъ короля Станислава Лещинского.

въ сторону государеву наклонившихъ, принужденъ Юрасю булаву отдать, а самъ въ Польшу бѣжалъ. Король польскій того-жъ году прислалъ Юрасевѣ подтвержденіе на гетманство; но онъ будучи лутче склоненъ къ Великороссіи, нежели къ Полшѣ, велѣлъ Ляховъ, введенныхъ чрезъ Выговского на Украину, высылать прочь, а протчихъ бить. За тѣмъ посланный полковникъ переяславскій Цюцюра Ляховъ пять хоругвъ въ Нѣжинѣ, пять въ Черниговѣ, такожъ и по другихъ городахъ, выбилъ. Юрій же Хмельницкій, съ Сѣркомъ кошовымъ, доставши Чигирина, поклонился государю, и подтвержденіе чрезъ болярина Трубецкого получилъ отъ государя.

Приверженики І. Выговского указомъ 22 Декабр. осуждены на изгнаніе *). —

Въ томъ году Соймовая конституція уволняетъ русское сельское духовенство отъ панщины и другихъ грунтовыхъ тяготъ.

Софія вдова кн. Юрія Ракочого именуетъ Іоанникія Завидовского епископомъ для русскихъ неунитовъ въ Уграхъ, который имѣлъ столицу въ Мистычевѣ.

1660 г. стр. 131. 1) Въ томъ году пріѣхалъ въ Львовъ король Іоаннъ Казиміръ, для котораго приказалъ Львовскій радецкій урядъ Русскимъ гражданамъ сложити 3.000 зол., что съ большею тягостью 25 родовъ въ городѣ проживающихъ сплатити были принуждены. Крон. Ставроп. II. 13.

2) Non ab hostibus solum militibusque sed etiam a praedonibus regni provinciae divexabantur, Leopolisque nostra suburbiis suis pavebat. Oleszko (Олесько) quidam e fece plebeia ortus, praedatores in numerum notabilem collegerat, domos, villas, oppida expilabat, quinimo Podoliam, Volhyniamque ferro et flamma hostiliter pervadebat, majorem ausurus cum excurrentibus in dies furconibus, ni ab electis cohortibus polonis insperata aggressione subsubmissis fusus, Ostrogiae cum complicibus opprimeretur, et captus poenas dederit improbae insolentiae. J. Th. Josephowicz Annalium Leopol. lib extravag. sub anno 1660 N. 324.

*) Н. Костомарова Гетманство Выговского. СП. 1862.

3) Въ Закарпатской Руси Георгій Липпай архіепископъ Стригонскій примасъ Угорскій сравнилъ Уніатское русское духовенство съ латинскимъ 4 Января.

Миръ въ Оливѣ (близь Гданска) Польща лишена Естоніи, Ливоніи и тѣмъ же значенія на сѣверѣ, которое уже потяряла прежде сего на юговостоцѣ.

4) Оффиціалный актъ о переговорахъ въ Цудновѣ и побѣдѣ Поляковъ надъ Россіанами и Татарами, и капитуляція Козаковъ и Россіанъ. Описанія сихъ событій 16 и 21 Октября и въ Ноябрѣ съ любопытными подробностями о Ю. Хмельницкомъ и Шереметіевѣ. Brevis narratio victoriae de Moschis obtentae 4 Novemb. 1661 transmissa Parae. Письмо царя къ королю Іоанну Казиміру изъ Москвы 24 Января 7171 (1663) Theiner Mon. historica. Pol. pag. 39—51.

5) Гетм. Юрій Хмельницкій съ Василіемъ Шереметіевымъ изъ Кодачка вышедши, побѣдили Поляковъ подъ Дубномъ. — Россіаны поражены подъ Любаромъ. Шереметевъ и Цюцюра сѣверный гетманъ осаждены подъ Чудновомъ и Слободищами Поляками съ І. Выговскимъ; принудили къ миру; Шереметевъ измѣною преданъ въ плѣнь Татарамъ. Ю. Хмельницкій съ Козаками перешелъ на польскую сторону — Россіаны должны оставити Украйну (4 Ноябр.) Козаки съ Сѣркомъ разбили Татаръ при порогахъ Днѣпровыхъ и освободили русскихъ плѣнниковъ. Преддніпрская Украина занята Поляками; перешедши за Днѣпръ разбили Васюту Золотаренка подъ Козелцемъ; подходятъ подъ Прилуки.

1661 г. стр. 132 1) Король Іоаннъ Казиміръ, сообразивъ всѣ страданія поносимыя городомъ Львовомъ въ интересѣ Рѣчипосполитой, грамотою изд. въ Варшавѣ 30 Мая 1661 сравнилъ нашъ городъ касательно правъ и почестей съ городами Краковомъ и Вильною, т. е. что ему принадлежатъ всѣ льготы польского шляхоцтва что граждане имѣютъ право посѣданія земнія имѣнія въ Польщи и Литвѣ, (что было съ 1611 г. запрещено), имѣють высылати пословъ на соймъ и елекцію королей, и туюже подписывати, на соймѣ привѣтствовати короля, и быти допущены къ лобзанію королевской руки и проч. Зубр. крон. Львовъ 403.

2) Антоніи Винницкій епископъ Перемышельскій сталъ писатися и Саноцкимъ понеже для гоненія на время переселился сюда изъ Перемышля.

3) Въ томъ году Григорій Гуляницкій полковникъ Козацкій Корсунскій получилъ отъ Рѣчипосполитой (Vol. leg. IX.) леннымъ способомъ въ посѣданіе имѣніе Пожаръ, потомъ Носовку и Кисѣлевку. К. Несецкій называетъ его Уланицкимъ и закрываетъ его Козачество.

Тогожъ года 9 Сентября Михаилъ, Сергій и Лаврентій Ганенки получили польское шляхоцтво за свои воинскія подвиги. Отцемъ ихъ былъ Стефанъ Ганенко запорожскій козакъ, тотъ, однажды изъ плѣну крымскихъ Татаръ отбылъ старостянку Луцкомскою (или Луковскую, которая изъ благодарности сталась его женою и родила ему трехъ выше приведенныхъ сыновъ. См. Чтенія Московск. общ Истор. и древ. Мартъ 1858 стр. 74. Памятники Миколая Ганенки внука козацкого гетмана. Warszaw. Bibl. 1859 T. IV. str. 720—31.

4) Въ томъ году Іезуиты основали свою коллегію въ городѣ Дрогичинѣ на лѣвой сторонѣ Буга, съ котораго времени Преображенскій монастырь Дрогичинскій, въ Люблинской губерніи сталъ претерпѣвати тяжкія гоненія за свою непреклонность къ Уніи, пока здѣшніи монахи 1751 года смертнымъ декретомъ благороднѣйшихъ людей города Дрогичина до Уніи насильно принуждены не остались. А. Лотоцкого Истор. стат. описаніе Варшавской епархіи Почаевъ 1863 стр. 308. Въ томъ городѣ былъ 1253 года князь Даніилъ Романовичъ папскимъ нунціемъ Опизономъ изъ Мессаны коронованъ на Галицкого короля. Въ древнія времена былъ Дрогичинъ одинъ городъ, нынѣ р. Бугомъ раздѣленъ на два города. Въ Дрогичинѣ за Бугомъ былъ другойомонастырь Св. Троицы, нынѣ на мѣстѣ томъ приходская церковь.

5) Въ томъ году пріобрѣли ОО. Іезуиты отъ ревнѣйшого покровителя своего польского короля Іоанна Казиміра привилей, на основаніе Львовской академіи, чему однако воспротивилась Академія краковская и Замостецкая; по той причинѣ папа Александръ VII отказалъ прокоратору Іезуитовъ Убалдину въ Римѣ 1663 г. затвердити полученный королевскій привилей. Напрасно домагались того Іезуиты снова 1665 года въ Римѣ, однако неуважая на все тое завели потомъ Іезуиты свою школу въ Львовѣ по образу своихъ коллегій, хотя король Михаилъ грамотою изданою въ Краковѣ 29 Ноября 1699 Замостецкую академію за единственную и головную школу на Руси провозгласилъ. Въ 1688 призвали Іезуиты

нѣкоего Ѳому Будного для открытія Физики и Анатоміи въ Львовѣ, но не получили на заведеніе сей школы отъ короля и сойма совзволенія, къ чему и въ 1718 году непослѣдовало призволеніе, хотяй Львовскій магистратъ къ той цѣли согласился на закупку соотвѣтного дома.

6) Papa Alexander VII 22 Januarii Joanni Casimiro regi Poloniae de Victoria a Moschis S. Religionis hostibus relata gratulatur, significatque in ecclesia S. Stanislai eam ob rem publicam deo gratiarum actionem se peregisse. Theiner Mon. Pol. I. 553. Idem Rex Poloniae 15 Maii papae Alexandro VII supplicat, ut collegium Societatis Jesu Leopoliense a se in studium generale erectum approbet. Ibid. 534. Король Іоаннъ Казиміръ называетъ Іезуитскую школу Academia et Universitas. Idem rex 8 Novemb. spolia quaedam a Mosco capta pontifici dono mittit, petitque, ut pro unione animarum inter milites suos instauranda preces ad Deum fundat. Ibidem 555.

7) Въ Люстраціи съ 1661 г. чтется: Markowa miasteczko (надъ Манявкою) iest tu bania, w niey cerenów 2. Въ 1767 г. инвентаръ пишетъ: Wieś Markowa niegdyś miasteczko, w niey karat*) gdzie surowice ciągna... Таяже люстрація пишетъ: Mołodkowa alias Słoboda miasteczko, zaczela się iuż to rok trzeci; Słobodzianow iest tu 30. Jest tam okno solne, cerenów 5. Въ упомянутомъ инвентарѣ названа Молодкова уже селомъ тамже чтется что въ Манявѣ есть 7 черыновъ.

Патерикъ Печерскій напечат. въ Кіевѣ 1661 г. въ л. 20 289 и 15 л. Въ Острозѣ еще въ 1597 г. издано Патерикъ или Отечникъ Печерскій (?) Сахаровъ N. 106.

8) Nicolaus Swirski episcop. Cytrensis suffrag. Gnesnensis edidit librum: Relatio historica belli Szeremetici per Septembrem, Octobrem, Novembrem gesti 1660. Zamoscii 1661 in 4-to. Тамже пишетъ, что онъ сочинилъ польскую исторію съ того времени на которомъ прекратилъ свого еписк. Кромеръ, продолжалъ чрезъ 70 лѣтъ, которая осталась въ рукописи. Родъ Свирскихъ происхожденія русского писался изъ Романова. Глѣбъ изъ Романова (близъ Боберки) Свирскій былъ старостою Коломыйскимъ, прославившійся за гетм. Іоанна Тарновского въ войнѣ Молдавской. Петро Свирскій корон. обозный

*) Изъ нѣм. kehrrad, прежде звано, Kolusz, отсюда кажется названіе города Калуша.

имѣлъ послѣднюю дочерь изъ рода князей Рожинскихъ; его сынъ Кириллъ ротмистръ погребенъ въ ОО. Доминикановъ въ Львовѣ въ капличѣ названной нѣкогда Свирскихъ. Видно что ОО. Доминиканы пріобрѣли родъ сей для латин. обряда, яко изрядного покровителя. Уже въ 1484 году Андрей мечникъ Львовскій и Мартинъ изъ Свѣрп основали въ томъ городку костелъ и приходъ латинскій. Выше упомянутый Глѣбъ изъ Романова былъ кажется основателемъ села Глѣбовичъ Свѣрскихъ.

9) Въ томъ году князъ Михаилъ Черторыйскій основалъ кляшторъ Доминиканцевъ въ городку Чернелица (правилнѣе Черленца), гдѣ до сихъ поръ находятся каменныя развалины построеннаго имъ замка.

На конгрегаціи Базиліанской въ Жировицкомъ монастырѣ (на засѣд. 7.) было постановлено поминати папу Римского на великомъ входѣ при Литургіи.

10) Козаками въ Козелцѣ избранъ наказнымъ, гетм. Якимъ Сомко (Сумченко), дядко Хмелницкого, очищаетъ Украину отъ Поляковъ, въ Крыловѣ разбилъ войско Юрья Хмелницкого. Юрій Хмелницкій съ Козаками осаждаютъ Переяславъ; прогнаны Ромодановскимъ и Я. Сомкою изъ Заднѣпря; при переправѣ на Днѣпрѣ, противъ Канева потопилось много Козаковъ и Поляковъ; призванная Орда татарская Юрьемъ Хмельницкимъ опустошаетъ Украину.

1662 г. стр 133. Люстрація съ 1662 староства Долинского пишетъ: zamek na górze był, który nie iest od nieprzyjaciół zniesiony ale per negligentiam przeszłych dzierżawców wniwecz obrócony y do plano spustoszony. Король Сигисмундъ затверждаетъ 1525 года дальное употребленіе магдебурского права и конзволяетъ варенie соли, jak w Kołomyi pod nazwaniem Korczeska (sic), i sól te tolpiastą w tyż już kształtach przedawać. Въ 1637 г. Jerzy Hrabia na Krasiczynie Chorąży Hulicki, Starosta Doliński подписовался woyt dziedziczny owego starostwa. По городской мѣстной книгѣ Въ той же Долинской городской книгѣ, подъ 1637 г. чтется записанное прошеніе Станислава Костельского (Koscielskiego) поданное къ Долинскому бурмистру и радцамъ (raycam), чтобы Panu Andrusowi nakazali do klatki do więzienia z Ratusza według prawa, bo prawo takie iest, że kiedy kto kogo w uczciwem naruszy, tedy albo powinien do-

wodzić, albo ieśli niedowiedzie mu szczzakać z podławia, a poki tego nieuczyni strona, powinien w kazni siedzieć, tam gdzie złodzieie sadzaią, bo to więtszy złodziey, kto uczciwe ludzie kradnie. Spec. Saxon lib. 3. art. 45. Срав. русскую поговорки: брешешь якъ песь. лайка собакъ; въ польскомъ łajka, łajać, злословить, maledicere; нѣмец. leuen, verleumden, Leumund.

Люстрація города Городка соленого (близь Львова) пишетъ что въ томъ году, Zamek (Grodecki) podczas woyny kozackiey przez nieprzyiaciela spalony y funditus zdesolowany, tak że tylko ziemia na tym mieyscu gdzie był zamek. We wsi Starzyskach do starostwa Grodeckiego należącey, iest zamek na około w kwadrat walem otoczony; brama murowana. — Дальше чтется, что Староста Іоаннъ Gniński woiewoda Chełmiński począł na ogrodach zamkowych zakładać odrębne dla żydów miasteczko, które Gnin mianował.

Въ томъ году напечатано въ Москвѣ: Мѣсяцословъ съ Лѣтописью въ 8-ку 1+261 л.

2) — Люстрація съ 1662 года пишетъ: Что въ городку Струмиловая Каменка, при устью Каменки въ Бугъ, zamek leży pod samem miastem, wodą w koło opasany y parkanem obwiedziony. Юрій Струмило подкоморій Львовскій, перестроилъ село Каменку на мѣстечко, придалъ ему свое названіе и основалъ латинскій костелъ 1471 года

3) — Въ томъ году упоминается уже о Монастырѣ Луквицкомъ или Луквянскомъ, яко платящимъ протонгумену такъ званное подорожное (viales), но кажется въ послѣдствіи былъ онъ разоренъ ибо въ 1769 году упоминается Illustris Dominus J. Słonecki qua fundator Łukwicensis instat pro retinendo patre J. worski in eodem Lukwicensi, ac eidem monasterio Łukwicensi restituendis a Pohonensi (monasterio, до котораго былъ присоединенъ) tam immobilibus quam mobilibus. Шематизмъ чину Св. Вас. 1867 стр. 149.

4) І. Ерличь въ Літописцѣ (II. 67) пишетъ о измѣнникѣ Радзѣевскомъ, призвавшемъ Шведовъ въ Польшу „что по смерти короля возвратился въ Польшу, któremu włos z głowy za tak wielki uczynek zdradziecki nie spadł, a nie tylko żeby go pal miał potkać albo katowska ręka nad głową iego być, ale jeszcze mu i wesele z żoną iego oprawowano i tryumfowano; przy którym i innych zdraj-

ców nie mało nazad się powracało do Polski od Szwedów. Nie stało onych Książąt (изъ роду русскаго), paniąt, którzy bywali woiewodami, senatorami, stróżami korony Polskiej, nie cierpieli nikomu złego, karali, wytykali z pośrodka siebie – zaczym po łasceBożej dobrze się działo i Polska w pokoju i w całości aż do tych czasów zostawała. Ale jako przyszło na terazniejsze senatory, co młodość swoją i czasy lat swoich n szlachty służąc komorniczo (т. е. дробная польская шляхта) a nie na żołnierce tracili, ale piętami przed paniami wiercili, czapki poprawiali, za karetami jeżdżali, w kancellaryach się przećwiczyli — u których ani sumienie, o czem Pan Bog wie, ani też mało poczciwego — aby jeno z kąd wziąść, jakimże sposobem, czego nabyć, o tym wszystka rada: myśl, zawsze dostatki swoje przyozdabiać — tedy i ten zdrajca, o kim wiedzcie, Radziejowski, datkami i obietnicami Panow Senatorów umohoryczył (датками снискалъ себѣ) i do łaski panskiej (королевской 1663) dostąpił. O! książęta Ostrogscy, Zbarażcy, Zasławscy, Wiszniowieccy, Koreccy, Sanguszkowie i inni książęta: Panowie Tęczyńscy, Sieniawcy, Zgórkowie, Jazłowieccy, Pretwicowie, Zborowscy, Strusowie, Hojscy, których już iedna pamiątka zostawa! Nie stało onych obrońców, filarów korony Polskiej! Gdzie też podzieli się i xiążęta Słuckie? ustąpili, nie masz ich, nie stało, jedno pamiątka tych stróżów kochanych ojczyzny pozostała. Was ziemia jako matka wszystkiego stworzenia pobrała do siebie, zaczym nie masz, ani potomków po was nie zostaje (перевелись русскія роды); teraz źle się dzieje po waszych głowach, i Pan Bóg wie co się jeszcze dalej z nami będzie działo, — sprawiedliwości ani prawdy nie pytaj, oślepła na obie oczy, szalbierstwo szescią końmi na górę ciągnie, zaciąż dalej gdzie równo, na co ty sam Panie z nieba do czasu każdemu fulgując czekasz. Такъ клонилась къ паденію Западомъ поглощая Русь и Польша, лишаясь своихъ обычаевъ и народности. Напрасно нынѣ вырывается Польща и Чехіа изъ обятій романско-германскаго Запада, перешедши въ составную часть его.

5) Люстрація староства города Жыдачева съ 1662 г. описуетъ мѣстный замокъ: Zamek na górze za miastem, koło zamku wał, na nim parkan mieyscami stoi y gontami pobity; wewnątrz zamku 4 izby y kaplica nowa; na około zamku baszti 4, mozdzierzy hakownic 8. Со временемъ разрушенъ сей замокъ такъ, что 1767 г. староста Михаилъ Ревускій воевода Подольскій вознамѣрялъ, z niemałym swoim nakładem do należytego stanu doprowadzić spustoszony zamek (arcem desolatam restaurare) для того король Станиславъ Августъ

въ томъ году соизваляетъ томуже поciągnąć mieszczan do podwód, lecz nie dalej jak w okręgu mil dziesięciu i nie częściej jak dwa razy na rok, do dni jego życia. Обновленіе и перестройка сего замка не послѣдовали, кажется для недостатка средствъ и убожества мѣщанъ, которы же однажды построили былу одну часть замка, на будущность отъ подобнаго рода работъ освобождивались. Такъ чтется въ привилегіи данной гор. Жыдачеву Іоанномъ изъ Чижова каштел. Краковскимъ, старостою Жыдачевскимъ съ 1448 года, что склонилъ мѣщанъ prośbami, iż ciż na mocy żadnego prawa, lecz z wolnej i dobrej swej chęci, wybudowali część zamkowej warowni, съ тимъ условіемъ что впредъ къ постройкамъ сего рода не будутъ одолженными, въ случаѣ только napadu pogan, wszyscy do spolnej obrony należyć powinni Небольшія земляны насыпы упомянутого замка или крѣпости сдѣланы изъ гористаго отрога съ перешейками для лучшей обороны, ведящими со стороны города къ отдѣлнымъ частьямъ крѣпости, еще до сихъ поръ уцѣлѣли. Сама даже старая посада города Жыдачева находилась прежде на другомъ большомъ продолговатомъ горскомъ отрозѣ, со стороны нынѣшнего мѣста прегражденной большимъ земляннымъ валомъ. Съ прочихъ трехъ странъ старо-городской возвышенности утрудняла доступа вода большихъ рѣкъ Днѣстра и Стрыя нѣкогда здѣсь поближе города, теперъ за селомъ Межерѣчьемъ, подъ селеніемъ Залѣсцѣ въ одно русло соединяющихся. Городъ Жыдачевъ или Жудечевъ, упоминается въ Географ. отрывкѣ XIV вѣка. Въ здѣшнемъ замкѣ удерживалась Мадьярская залога до 1390 года, когда прогнана была Поляками. Король Владиславъ Ягайло въ 1393 г. въ день Св Матѳея ап въ Краковѣ надѣлилъ Жыдачеву (Zudaczovia) 60 лановъ франконскихъ и магдебур. право. Тотъ городъ получилъ въ посѣданіе князь Ѳеодоръ Любартовичъ, потомъ 1403 кн. Свидригайло брать короля Владислава. Жыдачевъ былъ главнымъ мѣстомъ повѣта сего имени земли Львовской. Подлинная грамота съ 1464 года сберегающаяся до сихъ поръ съ 44 печатьми сберегла намъ имена русского дворянства проживающаго тогда въ окрестностяхъ Львова и въ Жыдачевскомъ повѣтѣ, а сдѣлавшого съ городомъ Львовомъ договоръ взаимной помощи противо наносымимъ себѣ напастямъ и грабежамъ такъ своими якъ чуждими непріятелями. Вотъ имена ихъ по мѣстностямъ тимиже посѣдаемымъ: Georgius Strumilo de Dimoszyn Succamerarius Leopol. Johannes Swyuka de Pomorzany Vexilifer. Joh. de Jaczimyrz

dapifer. Joh. Chodorowski de Brzozdowice subdapifer. Petrus de Brancze judex terrae Leopol. Joh. et Dobeslaus de Olesko. Andr. de Syenno. Joh. de Kulykow. Jurscha de Chodorowstaw. Stanko de Dawydow. Joh. de ibidem. Paulus et Stano de Czarthorie. Petr Czebrowski de Sroky. Dmytr Lahodowski de Pohorelec. Joh. de Czemyerzincze. Joh. de Nyeslychow. Raph. de Streptow. Mich. Kay de Drewlany. Mart. de Mylathin. Nicol. Wiprothek de Peczichwosti. Michno et Paschko de Borschow. Stanko de Lyeski. Nicol. Semp de Zelychow. Mart. Cafyerzyk de Podhayeze. Joh. de Mylathin. Jurgyi de Malczyce. Joh. et Petr. de Zymnawoda. Joh. de Malyeczkowyeze. Wlodek de Czuczani, de Bannnin. Blazek de Sroky. Mich. de Meryszczow. Senko Halka de Elgiszow. Senko de Nachorcze. Olechno de Drochoszow. Marko et Syenko de ibidem. Petrus Wolczko de Klodzenko. Stecko et Onyschko de Czerkas. Dmitr de Huniatycze. Mich. de Strzelczyeze. Fyedko de Czolhancze. Fedko et Steczko de Mlinyschcze. Dmitr et Jacko de Dsdoszicze. Jacko de Roszuyathow. Andreyko de Swariczow. Iwasko de Dulehy. Iwan de Hoszowa. Danko et Minka de Balicze. Protasius de Syleiatycze. Olexa de Wyetrowcze. Luczka de ibidem. Nicol. de Czerniow. Syenko de Nahorecz. Jacko de Nowosielcze. Подлинная грамота сберегается въ Архивѣ города Львова въ связкѣ N. 87.

6) Року божого ,ахѯк мѣсяца Іюня дня ѯ. Прыточыла ся справа предъ судь нашъ духовный Капитулярный урожоного пана Георгія Чернецького въ той способъ ижь онъ прыхавши въ справахъ своихъ на роки, сталъ господою въ дому Стефана Ханаса. Господою былъ пульторы недели, имѣлъ мисце свое особливое спокойное зъ челядню своею. Тогожь дня вышь меновaного сталася згѣбель золотыхъ пятдесять вышь меновaному пану Чернецькому, въ дому Стефана Ханаса, никому иному не задавалъ тылко господареви и его женѣ и кухарцѣ на имя Дорота. Гды обоя сторона стала предъ судь нашъ, были пытаны на едынѣ. Жадная персона не призналася ни до чого. Судъ не могучыся справити, наказуе до двохъ годинъ абы обоя сторона пилне старающыся инквизыцыю втую згибели чинила. — Декретъ. Гды станули обѣ сторонѣ, не могучыся згодити просили о декретъ, по тыхъ двохъ годинахъ, не показуючы жадныхъ свѣдковъ. Сторонѣ

поводовуй, то есть Стефанови Ханасови, судь наказуетъ женою и съ кухаркою, абы ся прысягою отвели, яко невини ничь, и отуи згибели незнаютъ. Прето една сторона прыняла декретъ. А другая апеловала до Его М П. и На(стыря) до суду вышшого. Судь позволилъ апеляцыи до двохъ недѣль отъ дня ѧі Іюля до дня ѯѣ подъ винами абы станули гривенъ ѧ. Павилъ Вишѣнскій іерей писаръ капѣтулный. М. П.

Подлинникъ писанъ на полулистѣ скорописью. На притисненой паперевой печати изображено крещеніе Іисусъ Христовое Св. Іоанномъ Крест. титулъ епископской каѳедры въ Перемышли. На около сего изображенія окружная напись съ слѣдующими словами четкими въ горной части: Іоана + р. б. ,ахѧ... Изъ сего судового акта, явствуетъ что Русь наша въ тяжебныхъ дѣлахъ, для избѣженія польскихъ судовъ, раднѣйше прибѣгала къ своимъ духовнымъ судамъ, состоящихъ изъ двохъ инстацій т. е. капитулного и святительского судовъ.

Кн. Ромадановскій съ Я. Сомкою разбили остатки войска Ю. Хмельницкого за Днѣстромъ подъ Ирклеевомъ 1. Февр. Я. Сомко (Сомченко) затвержденъ гетм. Козаковъ Царемъ. Въ Сѣчи избранъ Иванъ Брюховецкій. Я. Сомко взялъ Каневъ; Приклонскій Черкасы. Ю. Хмельницкій съ Татарами напалъ подъ Буржиномъ на Россіанъ, котры возвращаются къ Лубнамъ. Лизогубъ разбилъ Ю. Хмельницкого подъ Каневомъ. Гетм. Юрій Хмельницкій въ Чигиринѣ отдалъ гетм. Павлу Тетерѣ и постригся въ монахи подъ именемъ Гедеона въ Корсунскомъ Монастырѣ, постригалъ Діонисій Балабанъ митроп. Кіевскій.

1663 г. стр. 135. 1) Іезуитъ Мартинъ Миткевичъ пишетъ изъ Кракова 14 Іюня, къ Львовскому іезуиту Михайлу Кисаржевскому: Binas ad Vestram Reverentiam dederam in Quadragesima literas in gravi negotio rei catholicae (о уніатскомъ дѣлѣ) ad quas nullum responsum accepi. In Ungaria est episcopus ruthenus Mucacsoviensis amplissimae dioeceseos ad montes Carpatios e regione Praemisliensis Dioecesis. Praeest illi Vladica Schismaticus homo rudis, tum quoad doctrinam tum quoad mores. Hunc vellet omnino inde amovere cellissima principissa Transilvaniae Rakocia matrona pro fide

catholica zelosissima (подъ проводомъ Іезуитовъ) et tributa praedicto Schismatico surrogare. P. Stephanus Milci confessarius et conciouator nominatae principissae multis precibus et litteris petiit a me, ut virum competentem tanto officio in nostra Russia inquirerem eumque Mucacsoviam ad principissam lingerem (sic). Cum autem me impotentem ad conficiendum tantum negotium ob distantiam locorum inveniam, in vestram Reverentiam in metropoli Russiae residentem hoc onus devolvo, quem scio bene gnarum et religionis Ruthenicae et hominum. Humillime ergo Vestram Reverentiam rogo dignetur suscipere ejus rei curam. Inquirat in Zurawicensi (?) coenobio et in Chełmensi episcopatu competentem virum tanto officio et dignitati, hominem scilicet pium, zelosum, laboriosum non elatum et doctum saltem mediocriter, non senem. Lucrabitur vestra Reverentia millenas et millenas animas, plures, quam in episcopatu Leopoliensi; protenderetur enim hoc dioecesis Mucacsoviensis, si esset unita, in Transilvania usque ad Scepusium. Commendet eam rem PP. Unitis datis Zuraviciam et ad episcopum Chełmensem literis. Plurimum ecclesiae catholicae commodaret vestra Reverentia, si ille barbarus populus, ad latrocinia effusus, excoleretur, et regetur debito modo. Successu temporis PP. Uniti possent ibi Mucacsoviae erigere scholas imo et coenobium sub patrocinio celsissimae principissae et favore ipsius imperatoris et regis Ungariae. Hoc autem vult P. Milci confici secreto, ne adversa pars id resciat. . . . Cracoviae ad S. Barbaram 14 Juli 1663. Martinus Milkewicz Soc. Jes. PP. Si Deus vitam prolongaverit, ibo in Octobri Mucacsovia ad D. Principissam: saltem pro illo tempore vellem habere rem determinatam et certam; nunc quam spem ejus negotii fecit, cum responso expecto. Подлинникъ сего письма сберегается въ архивѣ Мѣлецкого первоклассного Монастыря на Волыни. Въ сію пору Мункачевскимъ неуніатскимъ епископомъ былъ нѣкто Іоанникій, именованъ княжнею Софіею Баторы вдовою семиградскаго князя Юрія II. Ракочого. О семъ епископѣ упоминается въ написи, на камнѣ въ Мукачевской церквѣ съ десной страны помѣщенномъ такъ глаголящой:

Θеодоръ Коріатовичъ княземь былъ,
За отпущеніе грѣховъ монастырь зробилъ.
Древная церковъ отъ вѣку зоставала,
А теразнѣйшого року 1661 каменная стала.

Презъ Константина Воеводу Мултянского
Зъ Неделію*) на имя Госпожею Его.
Владикою на той часъ Іоанникій зоставалъ
Зо Метичова о томъся пильно старалъ.
И той камень зробити далъ.
Року 1661 Мая 13.

Такимъ образомъ Іоанникій Зейканъ неуніатскій Мукачевскій епископъ пребывалъ въ Метичевѣ, но между тѣмъ живущій уніатскій Мукачевскій епископъ Петръ Парѳеній Ротошинскій сидѣлъ въ Мукачевскомъ монастерѣ. Мукачевскій монастырь Св. Николая на горѣ Черникъ за р. Латорцемъ и крѣпость основалъ князь Ѳеодоръ Коріатовичъ въ 1360 году, пришедшій сюда съ Русскими изъ Подоліи. Basilovits Innocentii Brevis notitia fundat. Theod. Koriatovits, olim Ducis de Munkacs pro religiosis ruthenis Ord. S. Basilii M. in monte Csernek ad Munkacs Cassoviae 1799. II. Pars I. 100.

2) Въ томъ времени находилось въ городѣ Рогатинѣ общество музикантовъ. Въ томъ взглядѣ въ Люстраціи староства и города Рогатина съ 1663 г. чтется: Zygmunt Karol Przerembski Podkomorzy Sieradzki, starosta Robatyński pozwolił 1661 r, starszemu muzykowi Tom. Goliszewskiemu, aby pewne artykuły do porządku dobrego y do nabożenstwa należące spisał; przy których my utwierdzaiąc y approbuiąc, w cale muzyków tych zachowujemy. Впрочемъ надо замѣти что въ началѣ XVII и до конца того же вѣка была конфратернія музиковъ въ городѣ Львовѣ, и состояла изъ двохъ класъ волоской (италійской) и сербской, до которой послѣдней принадлежали играющіе на скрипкахъ, отсюда на Руси удержались упоминанія о сербскихъ скрипкахъ, гуслахъ, которыя Поляки прозвали Сербами. Зубриц. крон. Львова 445. По преданію народному изъ города Рогатина дочеръ мѣстного русского священника увезена Турками въ Цареградъ досталась до гарему Солимана I. (1520) и прослула подъ именемъ Роксоланки, ибо слатинска называно Русь нашу Роксоланею. О князяхъ Рогатинскихъ впи-

*) Кіріакія, Dominica, Недѣлька.

санныхъ въ Уневскомъ помянику сказано выше, тѣ же по всей вѣроятности происходили изъ роду Любарта Гедиминовича

3) Въ томъ году Люстрація волости (dzierzawy) Медыцкой пишетъ, что замокъ въ Медыцѣ находится въ добромъ состоянiи: do którego wiazd po moście, na około niego ze wszystkich stron jezioro głębokie. Dziedziniec oparkaniony y walem dobrze otoczony, we środku budynek stary... baszt 4 na schowanie rzeczy. Въ 1534 году пишетъ кроник. Бѣльскій что замокъ въ Медыцѣ Петръ Кмита воевода крак. обновилъ. Король Владиславъ Ягайло, гостилъ здѣсь часто, и въ 1434 г. прислухиваясь пѣнію соловія до поздной ночи простудился, и отсюда пріѣхавъ къ Городку скончался.

Въ Люстрацiи съ 1663 г. города Солотвины чтется: Краснополе alias Solotfina dzierzawa: mieszczanie zamyślaią podać prośbę do króla IMci o nadanie prawa magdeb. Jest tu bania solna. Въ 1785 году належалъ тотъ городъ Кристофу князю Пузинѣ бывшему старостѣ Упитскому.

Люстрація съ 1663 г. пишетъ о городѣ Мостискахъ, надъ ставомъ, что мѣстный стародавный замокъ близко мѣста валомъ есть обведенъ. Въ началѣ XVI вѣка былъ сей городъ Татарами совершенно спаленъ.

Люстрація съ 1663 г. города Рогатина пишетъ: wiazd do zamku od miasta przez cmentarz potym jest walem opasany do kola. — Близь Рогатина находящееся село Подгородье началъ Андрей Тенчинскій воевода Люблинскій въ 1560 году перестроивати на мѣстечко, что однако не осуществилось.

4) Народное преданіе о Буняку или Батуханѣ упоминается въ книгѣ: Небо новое (о чудесахъ пресв. Богородицы) напеч. въ Львовѣ 1665 года. Тамъже на л. 132 на обор. чтется: „Въ Малой Россiи, въ повѣтѣ Галицкомъ есть мѣсто Завалов, названое, отъ валовъ давно высыпаныхъ, (слѣдовательно первоначальное названiе сего города послѣ разоренiя его пошло въ непамять), которыхъ есть три надъ тымъ мѣстомъ на горѣ, межи тыми трома валами знайдуется монастырь при церквѣ св. архiерея Николая, повѣдаютъ люде старыи духовныи и свѣцкiи, которыи отъ дѣдовъ и прадѣдовъ своихъ чували, же Буняк (яко они мовять) але рачей Батый царъ Татарскій, гды завоевалъ землю Рускую, на той

Маховскимъ и Татараши. Польское войско зимуетъ съ Яблоновскимъ въ Бѣлой церквѣ, а І. Брюховецкій въ Каневѣ

1665 г. стр. 143. 1) Episcopus Cracoviensis Andreas Trzebicki 14 Junii regem signis e coelo visis ad pacem in regno instaurandam monet, краковскій епископъ приводитъ слѣдующія чуда въ женскомъ кляшторѣ Буссскомъ (11 милъ отъ Кракова): изъ главы Спасителя текла кровъ на иконѣ, clamat et poscit pacem. Effigies matris Dei Dzierzgoviae in diocesi Cracov. aliquot continuis diebus lachrymas fuderit, quamadmodum V. S. R. majestati significaveram. Altera imago B. Virginis in Samotulensi oppido plorans visa est... Quod si lacrimae hominum non possunt impetrare a clementia V. S. R. majestatis desideratam pacem, ad summum impetrent lacrimae Matris Dei et sanguinis Salvatoris nostri, qui quemadmodum olim infelicissimam deplorabat Hierosolimam, ita modo supra S. R. majestatis calamitossisimam Poloniam fundit lachrymas. Theiner Mon. Pol. III. Удивительно что Краков. святитель обвиняетъ польское правительство для веденныхъ имъ воинъ, но ничего не хочетъ вѣдати о томъ, что въ польскомъ правительствѣ главную участь принимало самое латинское польское духовенство, и было также причиною изліянія упомянутыхъ божественныхъ слезъ. Впрочемъ увѣщающему духовенству надо знати о томъ, что Богъ справедливъ и накажетъ непримѣнно всякія злодѣянія, причемъ духовенству да будутъ памятны слова Св. Петра апостола: что судь начнется отъ дому божія, (1 посл. гл. IV 17) и онъ уже начался!

2) Люстрація съ того года пишетъ: что мѣсто Мриголодъ (Mrzygłód) надъ Саномъ (такожь названное Тырава солная, для различія отъ мѣстечка Тырава Волоская), была нашествіемъ Шведовъ опустошено такъ, что едва 20 господарей въ немъ остало, причемъ мѣстечко, частыми наводненіями Сана уничтожалось. Въ привилеѣ короля Владислава Ягайлы съ 1431 г. пишется, что тое изъ села перестроенное мѣстечко, получило право на торги и ярмарки, подобно городамъ Саноку и Коросну. Люстрація съ 1765 года о здѣшныхъ войтовствахъ говоритъ: Wójtowstwa originaliter są kniażtwa, od popów wołoskich kniaziami się nazywających, maią vocabulum. Ci popi za przywilejami Starostów lasy wyrębuiąc, gruntow dobywali i one osiadali. Kraj na łany kniażtwa podzielone i od lat kilkuset sukcessorom od tychże kniaziów pochodzącym zawsze

dawane, ale pokolenia juz dawno zeszły i żadnej z tej krwie nie masz osoby; teraz prawdziwi nacyonalni górniacy, za wyrobieniem sobie król. przywilejów, wojtowstwa seu kniażtwa dzierzą i rozrodziwszy się, po kilkunastu na jednem wojtowstwie siedzą. Первоначальныя румынскіи (волоскіи) поселенцы смѣшались съ мѣстнымъ русскимъ народомъ, такъ что о прежнемъ румынскомъ происхожденіи ихъ, свидѣтельствуютъ нѣсколько названій въ топографической номенклатурѣ, и нѣкоторые румынскіи слова оставшіяся въ мѣстномъ народномъ нарѣчіи. Starożyt. Polska. Balinsk. i Lipinskiego II. 677. Таковаго рода румынскіе поселенія въ прикарпатскихъ странахъ находятся на всемъ сѣверномъ пространствѣ Карпатъ которыхъ Волохи переименовали Бескидами (Bieszczadami), отъ ново греческого слова βοσκεδα (βοσκεο, pasco, пасу). Срав. ливада λειβαδα prata madida, κρηνη, криница, Клива, Кливка, Питросъ названія горъ отъ латинского clivus, petrosus и проч. Такимъ волоскимъ княжествомъ въ экономіи Самборской есть село Подбужь, о которомъ въ ревизіи сей экономіи съ 1766 пишется: wies Podbuż, gdzie kniastwa possessores Tatomirowie produkowali jus 1528. Stan. Odrowąz Capit. Sambor. fratribus Totomirum super sculthetiam alias kniastwo pro summa 180 fl. vendita cum una area, z obowiązkiem: 1 diem arare et alterum falcastrare. Волоскіи князи находились почти во всѣхъ старостваxъ Русского воеводства и начало поселеній ихъ въ прикарпатскихъ странахъ относится уже до XIV вѣка Такъ напр. Vladislaus Opoliensis et Russiae dux, donat villam Odrypole cum attinentiis servitori suo Ladimiro (Владиміру) nomine Valacho A. 1378. Впрочемъ короли польскіи Волохамъ служившимъ въ войскѣ польскомъ, которымъ больше довѣряли якъ покореннымъ Русскимъ, давали въ надгороду прикарпатскія пустоши, гдѣ тѣже основывали новыя поселенія, такъ званы нынѣшны шляхотскія села, отъ которыхъ наше волоско-русское дворянство получило свое названіе: Балицкіе, Бачинскіе, Витвицкіе, Винницкіе, Дѣдушицкіе, Криницкіе, Колчицкіе, Созанскіе, Ступницкіе и проч.

3) Въ люстраціи староства Скалского съ 1665 г. чтется: что въ городѣ Скала: Zamek na skale wymurowany, w około murem obwiedziony spustoszał. Jest teraz mieszkancow 15, którym dano słobody na lat 12. Posessorem starostwa iest Hier. Lanckoronski podkomorzy podolsky. До сего староства принадлежали въ 1765 г. села: Иванковъ съ Густинномъ, Красиловъ, Жабинцы съ Ярославковъ, Лятава, Бережанка, Давидковцы, Лосячь, Колодрубка, Сѣнковъ Скала лежитъ надъ р. Збручомъ гдѣ въ половинѣ XIV вѣка князья Корятовичи обновили Татарами разоренный замокъ. Въ 1395 г. кн. Витолтъ отнялъ князю Ѳеодору Коріятовичу между другими городами и городъ Скалу. Съ 1430 г. Подоляне заняли Скалу, которая Скала теперъ принадлежати къ польской Коронѣ. Въ 1615 г. была Скала Татарами и Козаками разорена и жители въ плѣнъ уведены. На поляхъ села Лосяча, по мѣстному преданіи, стояло нѣкогда мѣсто Рогожна, подъ лѣсомъ названнымъ нынѣ Сандурщина. Поблизь села Давидковець имѣло по преданію находитись мѣсто Вахновцы. Коло села Лосяча селце Звяголь.

4) Въ люстраціи съ 1665 г упоминается село Устье при устью Джурина въ Днѣстеръ, перестроившись на мѣстечко называется теперъ Устечкомъ. Оно принадлежало прежде яко село до староства Червоногородского.

Въ томъ году въ селѣ Новосѣлка основанный латин. костелъ. По народному мѣстному преданію въ окрестностяхъ Новосѣлки и села Бѣле находились нѣкогда городы Дрыновъ и Романовъ. — См. Вѣстникъ. Вѣдень 1856 стр. 69.

Hoc anno Ecclesia una cum conventu PP. ordinis Praedicatorum de Observantia, Congregationis S. Ludovici Bertrandi fundata est in oppido Przemyślany (circuli Brzeżanensis) per Elisabetham Victoriam Potocka viduam post Andream Potocki palatinum Braclaviensem. Упомянутый кляшторъ въ Перемышлянахъ (у простонародія Малый Перемышель) есть уничтожень, нынѣ въ немъ помѣщенный латинскій приходъ —

5) Въ томъ году взялъ свое начало монастырь въ Красной пущѣ въ Поморянскихъ лѣсахъ находящійся. Легенда о богомолцѣ Гедеонѣ проживающимъ нѣкогда на томъ мѣстѣ и королѣ Іоаннѣ III, напечатана въ книзѣ: Kronika Pomorzańska przez B. Zamorskiego. Lwów 1867. стр. 69. Король Іоаннъ III надѣлилъ сей монастырь 1000 моргами земли, приказалъ сольяти колоколы изъ турецкихъ орудій, а придворный королевскій иконописець Василій изъ Львова, родомъ Русинъ живописалъ иконастасъ Краснопустинской церкви, удостоящійся особенного вниманія. Тотъ же Василій живописалъ въ Монастырѣ Креховскомъ намѣстны иконы Спасителя и пресв. Богородицы. Гедеонъ Буйницкій игуменъ похороненъ въ Краснопустянской колоколни 1689 года.

6) Соборъ въ Москвѣ, гдѣ патріархъ Московъ Никонъ лишенъ своего достоинства. Іоанникія Галатовского Небо новое (о чудесахъ Богоматеры) въ Львовѣ; въ Черниговѣ 1677 г; въ Могилевѣ 1699.

Георгій Крыжаничъ священникъ родомъ Сербъ, весьма образованный, прибылъ въ Россію около 1656 года, былъ однимъ изъ сотрудниковъ патріарха Никона въ распространеніи просвѣщенія между народомъ и духовенствомъ. Интригами раскольниковъ сосланъ въ Сибирь, гдѣ оставался въ заточеніи 14 лѣтъ. Изъ многихъ сочиненій его отличаются: Изыскапія о Славянской грамматикѣ конченныя въ 1655 г. Они изд. Бодянскимъ въ чтен. общ. истор. М. 1848 г. Русское государство въ половинѣ XVII вѣка рукопись временъ царія Алексѣя Михаловича. Подъ тымъ заглавіемъ изд. П. Безсоновъ одну часть его историко-политическихъ трудовъ, въ Москвѣ 1859, на словено-сербскомъ и латинскомъ языкахъ.

7) Окольничій князь Львовъ пріѣхалъ въ Кіевъ, а воевода Ѳеодоръ Протасіевъ къ гет. І. Брюховецкому. І. Брюховецкій съ Козаками и Калмуками (Комликами) разбилъ Поляковъ подъ Торговицею, Ольшаною и Лѣсянкою. Гамалѣя взялъ Корсунь и Каневъ. Козаки подъ Гребенками побѣдили Поляковъ, Поляки съ Яблоновскимъ возвратились въ Польшу. І. Брюховецкій осаждаетъ Бѣлоцерковъ, побилъ Яблоновского. П. Тетера отъѣхалъ изъ Чигирина въ Волощину, не предавши никому гетманства. Опара изъ Медведовки избранъ Заднѣпровскимъ гетманомъ, но Орда избрала гетманомъ Петра Дорошенку въ Чигиринѣ; Опару изъ Крыма отослано въ Варшаву, гдѣ казнень смертью. Іоаннъ Брюховецкій съ старшиною Козацкою пріѣхалъ 22 Сентября въ Москву, откуда писаря генерального въ Сибѣрь сослано. Брюховецкій оженился въ Москвѣ. Уговоръ Козаковъ съ боярами 22 Октября, затвержденъ царемъ. Децикъ (Дацко, Вецикъ, Яцикъ) избранъ Запорожцами гетманомъ съ согласіемъ Россіи, пустошитъ Полѣся, но схваченъ скончался въ турмѣ Нѣжинской. П. Дорошенко гетм. Заднѣпрянскій подклоняетъ Украинскіи городы подъ польского короля. Юря Хмельницкого, митроп. Іосифа Нелюбовича Тукальского, на прошеніе Павла Тетеры и Дорошенки пущено на волю изъ Маріенбурга, гдѣ болѣе года пребывали подъ стражію. Митроп. Тукальскій

часъ еденъ воевода на имя Романъ, зъ землѣ Руской вышолъ зъ войсками своими противъ ордамъ Татарскимъ, а видячи великую потугу поганскую, а свое малое войско Христіянское окопопалъся трома валами"... Потомъ чудеснымъ сномъ о побѣдѣ ему предстоящей ободренъ, выступилъ съ своими полками и на поляхъ „не далеко за мѣстомъ Тысменицею", надъ Татарами „славное одержалъ звытяжство.. и на тымъ полю збудовалъ церковь Успенія пресв. Богородицы.. При той церквѣ знайдуется монастырь который называется Погоня, для того, же тамъ Романъ воевода погналъ и догналъ и разогналъ Татаровъ"... „Межи трома валамы зась Романъ воевода збудовалъ церковь святого архіерея Николая, который ему тамъ во снѣ показался, и казалъ едну церковь на честь пресв Богородицы, другую на имя свое збудовати.

Станиславъ Іоаннъ Яблоновскій кастел. краков. гетманъ вел. корон. и военный товарищъ колоря Іоанна III. удержывалъ въ Заваловѣ стражъ противу Татарскимъ нападеніямъ, а польскій литератъ Александеръ князь Яблоновскій воевода Новогродскій писался графомъ на Заваловѣ пребывалъ часто въ здѣшномъ замкѣ и получилъ отъ короля Франц. Людовика XIV ордены Св. Михаила и Св Духа.

5) Рада (албо зрада) черньецкая была подъ Нѣжиномъ, и тамъ Ивана Мартиновича Бруховецкого *) Москва учинила гетманомъ (изъ конового атамана 29 Іюня), а Сомка гетмана и Васюту (Василія) Золотаренка (ошибочно Слюсаренко?), полковника Нижинского, Оникія, полковника Чернѣговского, и полковника Переяславекаго Шамрицкого, и еще пятого человѣка знатнаго **) казалъ Брюховецкій постинати Татариновъ (10 Сентяб.), и такъ зостали мученниками, бо невинно потрачено ихъ Бѣлозер. юж. рус. Лѣт. 20. На мѣсто побитыхъ поставлено Запорожцовъ, и отъ чего Запорожцы людямъ великую бѣду (на Украинѣ) и грабительства чинили. Тамже 75. Полковникъ Иванъ Шрамъ Поповичъ (Ходорковекій) въ Паволочи, занятой

*) Т. е. всею чернію общимн голосами при князѣ Голицинѣ. Врюховецкій былъ прежде слугою Хмельницкого и находился въ Сѣчи.

**) Тоже стято Силича и Засадку.

войсками гет. Тетеры, убыть яко приверженникъ Россіи. (I. Ерличъ II. 75. 80). Брюховецкій подъ Переяславлемъ побилъ Татаръ, взялъ Потокъ, Кременчукъ спаленъ; дѣластъ уговоръ съ дѣяками Дементіемъ Башмаковымъ и Евстратіемъ Фроловымъ въ Батурин-ѣ. Въ осенное время король Іоаннъ Казиміръ подъ Бѣлемкамнемъ 21 Августа, помоществованъ гетманомъ Павломъ Тетерою перешелъ Днѣпръ подъ Ржищевомъ (23 Ноябр.), взялъ Борисполь, Борышевку, Остра же, Нѣжина и Батурина не добыли. Іоанъ Богушъ съ Поляками разорилъ Монастырище *), Павло Тетера Прилуки, Стефанъ Чернецкій взялъ Ромны. Тогожъ года Сѣрко изъ Запорожья осаждалъ Чигиринъ, но отошелъ безуспѣшно.

1664 г. стр. 138. 1) По кончинѣ Арсенія Желиборского (1662) былъ избранъ и затвержденъ на Львовскую епископію сродникъ его Аѳанасій Желиборскій, которыи письмомъ своимъ отъ 27 Марта 1664 изъ Рудникъ увѣдомилъ братство Ставропигіальное, что въ слѣдующую соботу цвѣтную пріѣдетъ во Львовъ для занятія своей епископіи. Около сего времены стали Львовскіе епископы избираемы изъ русского дворянства и даже самы члены Ставроп. братства употребляти въ письмахъ своихъ польского языка съ примѣшкою латинского. По занятіи своей каѳедры просилъ упомянутый епископъ Львовскую Ставропигію о вспоможеніе для начатаго въ томъ году созиданія церкви Св. Николая, въ чемъ пособствала Ставропигія такъ грошевымъ даткомъ, якъ и матеріалами находящимися при церквѣ Св. Онуфрія. Крон. Ставроп. (Lib C).

2) Юрій Хмельницкій гетманъ Козаковъ сынъ Богдана, былъ въ томъ году плѣненъ и подъ стражу Львовскому магистрату отданъ, и по грамотѣ примаса Вячеслава Лещинского отъ 10 Марта 1664 въ цѣпяхъ отосланъ въ Варшаву.

3) Въ люстраціи города Стрыя съ 1664 г. чтется о здѣшнемъ замкѣ; Zamek w koło oblewa woda, wał także w koło niego darniowy y parkan. Izby, komnaty komory y izba stołowa wielka; bram 2,

*) Иванъ Богунь былъ наказный гетманъ, далъ въ Корсунѣ 1 Октября 1663 г. Монастырю Св. Николая Пустинно-Медведовскому универсалъ на земны имѣнія, которы за Павла Тетеры, предшественника его, были обезпечены.

baszt 4, w których dział spizowych, hakownic 18. Do zamku należą dragani których bywało 100, teraz ich circiter 70, a ponieważ są Starostwa poddani, robota y czynsz od nich ginie, tedy powinni zawsze przy zamku zostawać z końmi, z muszkietami, prochami kulami in praesidio, czego P. Starosta ma przestrzegać, ani ich od tey powinności oddalać, ani kazać się im absentować, iako od zamku pogranicznego (отъ Угорской границы). Городъ Стрый король польск. Владиславъ Ягайло въ 1403 году съ другими городами отдалъ былъ своему брату Скиргайлѣ, которы онъ не принялъ. Въ первыхъ десяткахъ XV вѣка былъ Стрый опустошенъ, ибо тотъже король въ 1431 г. сонзваляетъ польскому воину Заклицѣ Тарлу изъ Щекаревичь de novo locandi et situandi urbem Stryj, и надѣлаетъ тойже магдебурскимъ правомъ. Люстрація съ 1621 году пишетъ: Część nie mała miasta iako y przedmieścia, przez Tatary spalona. Ponieważ zamek pograniczny dla nocnych straży łoin potrzebnie, rzeznicy łoje maią zwyczayne oddawać.

Люстрація съ 1664 г. упоминаетъ о городѣ Сухоставѣ: что въ немъ bywało osiadłych ludzi 90 i karczma, teraz w kozackiey woynie spuszało y żadnego w nim niemasz mieszczana. Въ 1553 г. король Сигисмундъ сонзволилъ Миколаю Потоцкому управителю крѣпости Каменецкой (dispensator in arce Camenec.) перестроити село Яблоновъ на мѣсто съ правомъ магдеб. Однакъ село Яблоновъ осталось, о малу четверть мили надъ ставомъ основано мѣстечко Сухоставъ. Люстрація съ 1765 года пошетъ: Suchostaw miasteczko z wsiami: Jabłonow, Uwisla i Celejow są dzierzawą w possessyi Fr. Salezego Potockiego wojew. kijow.

4) Въ томъ году находился уже латинскій костелъ въ селѣ Церекевъ въ деканатѣ Войницкомъ Тарновской діецезіи — Мѣстность сего имени находится такожъ и въ Познанской области и свидѣтельствуетъ что въ самой Польщѣ былъ перво начально словенскій обрядъ, въ которомъ домы божіи называются церквами, когда въ латинскомъ костелами (castella)

Miesiąca 2 Octobra kometa raz na północ, drugi raz na południe okazywała się z ogonem niemałym, jasnym, promienistym. I. Jerlicza Latop. II. 95.

5) Въ томъ году Яковъ Шуша епископъ Холмскій сочинилъ для коллегіи de Propaganda fide въ Римѣ весьма поучительный

докладъ о состояніи Уніи въ Польшѣ подъ заглавіемъ: De laboribus Unitorum, promotione, propagatione, et protectione divina unionis ab initio ejus usque ad haec tempora. Напечатано Annales Ecclesiae Ruthenae, autore M. Harasiewicz. Leopoli 1862 p. 298- 349.

О избіеніи Сокальскихъ мѣщанъ пишетъ епископъ Холмскій Я. Суша въ своемъ докладѣ до Римской пропаганды: Cum inter arma Cosatica silerent jura levi data occasione Sokalienses cives Disuniti, a nobilibus Polonis in Cosacos tenentibus, plurimi excisi sunt. Et enim inventa una et altera falcium tonna in quadam ecclesia Socaliensi, a quodam mercatore Volhynensi, ne in via amiteret depositarum paratarum insidiarum suspecti facti, nocte intempesta a nobilitate illa in lectis accepti, decapitati cum quibusdam etiam suae farinae religionis, et in Bugum fluvium projecti. См. Холмска епархія и святители ея. Львовъ 1667 стр. 49. Яковъ Шуша утверждаетъ, будто такимъ способомъ жители города Сокаля, были за тое наказанными, что своего Уніатского епископа отъ себе прогнали.

Papa Aleksander VII regem et senatores Poloniae admonet, ut Ruthenis catholicis privilegia et iura ipsis debita tandem concedant, ac bona episcopatus Premisliensis a Schismaticis, violenter erepta eidem restituenda curent 1 Novembris. Theiner Mon. Pol. III.

6) Въ люстраціи староства Дрогобицкого чтется: Munitia miasta y kościoła: do miasta brama z drzewa, druga z cegły nazwana Węgierska, trzecia co na wieżę do żupy, czwarta co do żydowskiey ulicy ieżdzą. Parkanow na wale prawie niemasz; baszta od bramy Lwowskiey porządnie zbudowana, druga przeciwko zamkowi nadpustoszała, drugie baszty obleciały. W wałach kościoł z cegły, sklepisty, oltarzow 7 organy wielkie, ale przez Kozaki część trąb pobranych; kaplicy ś. Anny y ś. Mikołaja. Na kościele we 2 rzędy w koło strzelnica; na wałach bywały budynki, gdzie jeszcze xiążęta ruskie, potym królowie y biskupi residowali, które przez Kozaków funditus zniesione... Kościoł pro fortalitio ab antiquo habetur, które miasto opatruie, poprawia i kapłany prowiduie. Городъ Дрогобичь приводится уже въ отрывкѣ географическомъ XIV в. (Воскрес. Лѣт. Полн. Собр. Лѣт. VII. 240) подъ испорченымъ именемъ Другабець — Король Владиславъ Ягайло 1422 г переноситъ его изъ русского права на нѣмец., надаетъ 94 лановъ франконскихъ, и поручаетъ мѣстное

войтовство Манжику изъ Дубровы чеснику своего стола (pincerna generalis mensae nostrae. Предградія мѣста три: Задворное, Завежное (отъ жупной вежи) и Лишнянское, коло Дрогобича находилось три Монастыри въ Летнѣ, въ Лишнѣ и въ Дережицѣ, въ селахъ того имени.

7) Въ томъ году король Владиславъ IV затверждаетъ Станиславомъ изъ Березья (z Brzeźia) Ланцкоронскимъ кастел. Галицкимъ, Скалскимъ Старостію основаное Новое Березье (Brzezie) на поляхъ Харчовцы и Старый Ярославъ въ Подольскомъ воеводствѣ. Нынѣ называется сей городъ Збрызь — надъ р. Збручемъ. Упомянутая рѣка становила нѣкогда границу для Козаковъ со стороны западной, по пословицѣ современной: О такъ Ляше, по Збручь наше! Въ 1772 году, стала тая рѣка образовати восточную границу, составленного Австрійскомъ правительствомъ Галицко - Владимерского королевства, съ неумѣстнымъ насильнымъ переименованіемъ р Збруча, Подгорцами въ оффиціозныхъ актахъ и чертежахъ, что однако неудержалось.

8) Король Іоаннъ Казиміръ вырубалъ Солтикову Дѣвицу, занялъ Мену, Сосницу: Богунь беретъ Борзну, Коропъ, Королевецъ поддался Полякамъ. Князь Юрій Ромодановскій соединившись съ Козаками подъ Иваномъ Брюховецкимъ въ Батуринѣ. Король подъ Глуховомъ, которого мужественно боронить Животовскій. Россіяне съ Козаками отнимаютъ Королевецъ, Коропь и Борзну; король польскій возвращается къ Новгороду Сѣверскому; отпертый Россіанами за р. Десну, здѣсь Польское войско раздѣлилось, Стефанъ Чернецкій идетъ мимо Чернигова и Любеча на Украину, а король чрезъ Стародубъ въ Могилевъ. Запорожцы съ атам. Сѣркомъ осаждаютъ въ Бѣлой-церквѣ Маховского. Іоаннъ Выговскій воевода Кіевскій соединяется съ Запорожцами подъ вождами Сулимкою и Вареницею, яко гетманъ беретъ Лисянку, Ставище и Трехтемировъ. Павелъ Тетера подъ Бѣлою-церковью отперъ сѣчеваго Сѣрка пришедшаго изъ Торговицы крѣпости надъ р. Бугомъ. Маховскій плѣнилъ І. Выговского, который осужденъ на смерть въ Бѣлой церквѣ, разстрѣланъ въ Корсуни. Южнорус. Лѣт. (изд. Бѣлозерскій стр. 29) такъ описуетъ послѣдныя минуты жизны І. Выговского, который увѣдавши что имѣеть растрѣланъ быти: „въ избѣ поклякнувши, читалъ акаѳистъ пресв. Богородицы Похованъ у великомъ

Скитѣ*) изъ женою своею Стеткевичовною, которой гды сказано, же пана забито, пала и умерла, оставивши сына единого еще великого.“ Весною король возвращаясь чрезъ Корсунь на Заднѣстрье, тогда были по приказу его Юрій (Юрасъ) Хмельницкій, Іосифъ Нелюбовичъ Тукалскій митроп. Кіевскій и Юрій Гуляницкій обжалованы гетм. Павломъ Теторою, плѣнены Стефаномъ Чернецкимъ, и отосланы въ Варшаву, а отсюда въ Малборгъ (Маріенбургъ). Стефанъ Чернецкій въ первую середу великого поста осаждаетъ Бужинъ, отсюда на самую Пасху пробившись чрезъ станъ его Сѣрко бѣжитъ въ степы чрезъ Медведовку; С. Чернецкій палитъ Бужинъ, Субботовъ, гдѣ бренныя остатки Б. Хмельницкого и сына его Тимоша, убитаго въ Сочавѣ изъ гроба выброшивъ и спалилъ. Тогда множество псовъ изъ Чегирина и Субботва и проч. чередами бѣгало, пожерало труповъ, и даже живыхъ людей нападало, С. Чернецкій съ великимъ грабежамъ оставилъ Чигиринъ, гдѣ лишился Хлопицкій съ Ляхами. Король Іоаннъ Казиміръ сдѣлалъ Митрополитомъ Кіевскимъ Антонія Винницкого епископ. Перемыского. Іоаннъ Брюховецкій съ Россіанами подъ Петромъ Скуротовымъ и Василіемъ Кикиномъ вступилъ въ Переднѣпрьскую Украину. Козаки съ Гамалією беруть Черкасы. І. Брюховецкій осаждаетъ Чигиринъ, прогнанъ П. Тетерою и Татарами идетъ къ Бужину гдѣ соединился съ атам. Сѣркою, поступаетъ подъ Каневъ, гдѣ Поляки съ С. Чернецкимъ укрѣпились, и Козаки съ П. Тетерою съ помощью Татаръ добываютъ Каневъ 31. Мая и возвращаются къ Бѣлой церквѣ. С. Чернецкій Каневъ, Бѣлую церковь и Стебловъ, на ясыръ Ордѣ отдалъ, взялъ Ставищы; гдѣ разбито Денековъ (J. Jerlicz Latop. II. 93). Иванъ Сѣрко кошовый Низового Запорожя беретъ Браславъ, Польскіи Козаки съ соединившись съ нимъ, низложили изъ гетманства П. Тетеру, и онъ сталъ самъ гетманомъ. Сѣрко съ Калмуками бьетъ сына Ханского Татаровъ въ Бѣлогородщинѣ (подъ Очаковомъ), и самъ розбитъ подъ Саражиномъ

*) Близь села Манявы въ Станиславовскомъ округѣ, а не въ городку Рудѣ въ Стрыйскомъ, якъ пишетъ Н. Емѣловскій въ своемъ Памятникѣ съ 1648—79 году стр. 187, куда увезла жена убитаго тѣло, żeby go tam jako Rusina po ruskn pochowano. Сынъ Выговского Іоаннъ ополщился съ своимъ потомствомъ. Изъ сего рода былъ Іосифъ Выговскій епископъ Луцкій сконч. 1730 Января 7. въ Рожищахъ.

поселился въ Чигиринѣ, и руководилъ всѣми дѣйствіями П. Дорошенки.

Гет. П. Дорошенко взялъ Брацлавъ отъ мятежныхъ Козаковъ подъ Дроздою, самъ Дроздъ осужденъ на смерть въ Чигиринѣ. Павелъ Тетера осужденъ на смерть въ Варшавѣ (1667).

1666 г. стр. 147. 1) Въ томъ году 3 Мая затвердилъ Аѳанасій Желиборскій епископъ Львовскій администраторъ Кіевск. митрополіи всѣ привилегія Львовской Ставропигіи, такъ отъ королей, Патріарховъ, якъ митрополитовъ и епископовъ ей надѣлены, и въ томъ еще году скончался. По кончинѣ его купила Ставропигія напрестолное евангеліе въ сребрѣ окованное отъ сродника покойного Прокопа Желиборского, за 633 золот.; и выслало своихъ делегатовъ къ митрополитѣ взглядомъ избранія новаго епископа. Въ томъ году проживалъ Антоній Винницкій Митроп. Кіевскій и администраторъ Перемыской и Львовской епископій въ селѣ Урожу въ Самборской области, а запредѣлами Польщи былъ еще въ живыхъ Іосифъ Нелюбовичъ Тукальскій Митроп. Кіевскій и Ексарха ерону конетантинопольского, епископъ Бѣлорусскій, архимандрита Лещинскій. Такимъ образомъ было двухъ митрополитовъ неуніятскихъ одинъ на Руси подъ владѣніемъ Польщи, другій въ царствѣ Россійскомъ. Львовская Ставропигія относилась къ Антонію Винницкому митрополиту, который приказалъ опредѣлитити срокъ елекціи епископской. О Львовскую епископію убѣгались Іеремія (Евстафій) Свистельницкій и Іосифъ Шумлянскій, перваго избрало духовенство. Ставропигія и русское дворянство, за послѣднимъ была одна часть дворянства, латинскій Львовскій архіепископъ и митрополитъ Іосифъ Тукальскій. По той причинѣ митроп. Антоній Винницкій писалъ отъ 5 Апрѣля 1667 г. изъ своей Уневской архимандріи къ Львовской Ставропигіи: Swieży po nas rumor spargi począł, iakoby ktoś, a specifice P. Szumlanski claudestinam gdzieś contra jus et fas sfabrykowawszy sobie electionem, vigore oney bez mojey prezenty o przywiley u dworu stara się. Въ другомъ письмѣ изъ Львовской катедры отъ 27 Декабря 1667 пишетъ митроп. А. Винницкій что король надалъ ему администрацію Львовск. епископіи, взываетъ Львовскую Ставропигію и членовъ ея, чтобы тѣже będąc legum i immunitatum iako Stauropigianie custodes, zawsze przy pospolitym cerkwie Bożey dobru viriliter obstawaćie... tę osiero-

ciałą episkopiią in tuto collocare dopomagali.. Съ первымъ письмомъ митрополита въ своимъ отвѣтѣ соглашуется Ставропигія, и что въ томъ дѣлѣ относилась къ извѣстному вѣрному сыну восточной церкви Тетерѣ старостѣ Браславскому. На противъ тому митроп. Іосифъ Тукальскій въ письмѣ своемъ отъ 3 Декабря 1668 г. изъ Чигрина къ Львовской Ставропигіи писанномъ, извѣщаетъ, что Іосифъ Шумлянскій есть законнымъ епископомъ, и взываетъ чтобы члены Ставропигіи Іоаннъ Мазараки, Юрій Папара и Балабанъ Грекъ противные Шумлянскому, тогоже Львовскимъ епископомъ признали, тѣмъ больше что король грамотою отъ 26 Іюня 1668 тогожь Іоанна Шумлянского, потомъ принявшаго имя Іосифа, на предложеніе лат. архіепископа Іоанна Тарновского, на Львовского епископа затвердилъ, а изданную грамоту на туюже епископію Евстафію Свѣстелницкому отнялъ. При томъ всемъ Львовское Ставропигіальное братство не признавало Іосифа Шумлянского даже до 1670 года, все таки подозрывая православіе тогоже. Крон. Ставроп. Въ томъже году гражданинъ Львовскій Матіяшевскій записалъ на церковъ Успенскую 1500 зол. польскихъ. Тамъже

2) Въ томъ году 20 Марта Аѳанасій Желиборскій епископъ Львовскій издалъ во Львовѣ учредительную грамоту для церковного братства въ городѣ Болеховѣ при церквѣ благообразного Іосифа, которая были затверждена епископомъ Іосифомъ Шумлянскимъ 1668 года 11 Августа.

3) Люстрація съ 1666 г. пишетъ что городъ Кросно (при устью Любашовки въ Вислоку): teraz miasto tak zdesolowane y zniszczone zastaliśmy, że prowent wóytowski y mieyski niemal całe zaginął... Ogień, który wszystko miasto ad adamussim spalił, powietrze przez 12 lat (?), pod który czas więcey niż iedenaście seth ludzi umarło, incursie węgierskie y kozackie, którzy folwarki mieyskie y przedmieścia do szczętа popalili... Nieznosny żołnierz koronny polski, który aczkolwiek nam był nayniezneśnieyszy, iednakże nie możemy przepomnieć pułku p. Józefa Łączyńskiego, który miasto poenitus zniosł y w niwecz obrócił. Люстрація съ 1765 года въ такомъже жалкомъ состоянiи находитъ городъ который, przed czasy parva Cracovia nazywane, teraz na ostatnią przyszło ruinę... będąc przedtym całey ziemi przed zbójcami węgierskiemi receptaculum. Do wóytowstwa należą wsie: Krościeńko, Niżne, Białobrżegi, Suchodoł i Plowienka. Городъ Кросно и окрестности было нѣкогда

населено русскими жителями, ибо оно лежело въ русской земли, что явствуетъ изъ грамоты короля Казимира В. данной въ городѣ Visliciae infra octavas S. et individuae Trinitatis a. d. 1348 года, въ которой чтется, что тотъ король Petro advocato de Colaczyce (Колачицы) in villa nostra vulgariter dicta Rogi in terra Russiae prope Crosno sita in fluvio Lubatowa. Село Роги лежитъ за рѣкою Висломъ одну милю на западномъ березѣ, гдѣ теперь уже нѣтъ русскихъ селъ. Король Казиміръ 1365 г. обвелъ Кросно каменною стѣною и опредѣлилъ, чтобы купцы ѣдущiи на Угри и Русь черезъ тотъ городъ отправали и возвращались.

4) Jan z Wielkich Konezyc Mniszek generalny Lwowski, Glinianski starosta w Glinianach 20 Lipca 1666 r., stosuiąc się do wyraznego consensu s. p stryia mego Stanislawa Bonifacego Mniszka starosty Lwowsk. fundatora tego monasteru (въ Словѣтѣ инокинь чину Св. Василія), także do wyraznego consensu sławney pam. IMsci p. rodzica mego starosty Lwow. Osieckiego y Glinianskiego, cokolwiek, maią opisanego w consensach pomienionych, tedy y ia onym daię ten consens moy na młynki dwa, jeden we wsi Słowicie, a drugi za tą że wsią wystawione, при томъ затверждаетъ монастырю посѣданіе земель даровлныхъ вдовою Анастасіею Кончевичовою для женского Славитского монастыря, наконецъ признаетъ монастырю вольный врубъ въ Словитскомъ лѣсѣ на топливо и строеніе монастырскихъ зданій. Тотъ запись потвердили короли Михаилъ 1671 г.; Іоаннъ III 1679 г.; Михаилъ, Владиславъ, Іоаннъ Казиміръ, Августъ III 1754 22 Іюля въ Варшавѣ. Запись Станислава Мнишка есть съ 1610 года 29. Октября. См. Мою статью: Словицкій женск. монастырь. Зоря Гал. 1851. NN. 13—15.

5) — По акту составленному Lublini in judiciis ordinariis feria 3 ipso die S. Margarethae Virg. 1666. земныя имѣнія Миколая Остророга подчашого коронного, состояли изъ ключа Комарнянского, къ которому причислялся городъ Комарно съ предмѣстями, обведенное валами, съ великимъ ставомъ Клитецкій названнымъ и Выдымачь, съ селами: Хлопы, Калѣчый-кутъ, Березецъ (Brzeziec), Ловчицы долныи съ Свинишею, Ставъ Паперинскій, Ловчицы горныи, Остророгъ, Адріановъ, Румно, Подвысокое, Новоселка, Саска или Бартошовка, Колодрубы, Поверковъ, Татариновъ, Звѣринецъ, Кличко, Якимчицы, Чуловицы съ ставами, Бурье (Burze?), Завадовка, Порѣчье (Porzyce), Грунтъ Бурче, Засko-

вичи, Катарыничи съ Горбулею, Литовка (Litewka), Новыйдворь. — Подробное опредѣленіе приведенныхъ мѣстностей оставляемъ знатокамъ упомянутыхъ странъ.

— Король Іоаннъ Казиміръ надѣлилъ игуменствомъ Лишнянского монастыря Сильвестра Тваровского cum libera incisione in silvis Lisznianensi et Medveczanensi. Король Іоаннъ III затверждая той привилей etiam poponatum (приходь ad praefatum monasterium Lisnianense incorporavit.

6) Въ томъ году Юрій Любомирскій 13 Іюля подъ Монтвами (Молтавою) разбилъ войска короля Іоанна Казимира. Іоаннъ Собескій пишетъ къ своей женѣ о сей польской каннибальской рѣзѣ: Nie tylko Tatarowie, Kozacy nigdy takiego nie czynili tyraństwa, ale we wszystkich historiach o takim od najgrubszych narodów nikt nie słyszał okrucieństwie. Jednego nie znajdują ciała, żeby czterdziestu nie miało mieć w sobie razów, bo po śmierći nad ciałami się pastwili*: — I. Jerlicz (Latop, II. 111.) пишетъ: Powiadano zaiste i sprawiedliwie, że te trupy niektórych po śmierći ukazywali się, a mianowicie nazwiskiem Czop, kozak polkownik, który zawsze przy boku królewskim był, to się ukazywał w białych sukniach, który wołał na króla: Chciałeś mięsa, otoż go masz, jedz go; a ty Panie Lubomirski i związkowe nie zabijajćie nas.

7) Die 11 Ianuarii Christophorus Zawisza, supremus Lithuaniae mareschalcus, Christophorus Pac, supremus cancellarius Lithuaniae, Cyprianus Paulus Brzostowski referendarius et notarius Lithuaniae, Michael Drucki Sokoliński mareschalcus Orszanensis comissarii regii descenderunt Vilnam, ad quos supervenit Kotowicz custos Vilnensis regens Cancellariae Lithuaniae, delegatus capituli Vilnensis et accusavit magistratum, quod admittat haereticos ad officia, cum vero Magistratus Romanus dixerit, neminem intrasse Lutheranum reperiri, Ruthenos vero diceret ante hstilitatem (прежде козацкой войны) in eorum scabinatum intrasse nonnullos (Ruthenos) veluti Vit Macher, qui jam est in alienis regionibus, et Mones, jussu Janusii Radziwiłł palatini Vilnensis Calvinistae, et jam consulatum per annum egisse; commissarii serio inhibent. ne haec in posterum fiant, sed tantum ad magistratum catholici Romani et graeci ritus admittantur. An vero Mones ad vitae tempora debeat conservari penes consulatum, rejecerunt hoc interesse ad decessionem regiam. Notarius hujus actus erat Ioannes Zambrzycki

(Зубрицкій) instigator Lithuaniae. Рукоп. Митроп. Л. Кишки 210. Изъ сего явствуетъ что такъ въ городѣ Вильнѣ, якъ во Львовѣ латинопольское духовенство, старалось устранити изъ магистратского уряда иновѣрцовъ, и лишити тихже свободного вѣроисповѣданія.

Соборъ въ Москвѣ; признано потребу исправленія церковныхъ книгъ; откинуто Стоглавъ (съ 1551 г.) Въ Москвѣ напечатанъ Жезлъ правленія утвержденія, наказанія и казненія въ л. 4 и 151 л. въ которомъ опровергается ложное ученіе противящихся исправленію книгъ церковныхъ. Я. Суша еп. Холм. напечаталъ въ Римѣ книгу: Saulus et Paulus... sive Melet. Smotriscius archiep. Hieropolitanus въ 4-ку 145 л.

8) Гет. Брюховецкій съ началомъ года привезъ съ собою изъ Москви русск. воеводъ во всѣ знатнѣйшіе малорус. города для собранія пошлинъ. — Весною присланы с ы щ и к и, для переписанія всѣхъ людей, промыслы ихъ и грунта, отъ чего наложено пошлину на посполитыхъ людей. Бѣлозерского юж. Лѣт. 77. Меѳодій Филимоновичь епископъ Мстиславскій возбуждаетъ Козаковъ противо І. Брюховецкого. Перемиріе между Россію и Польщею. Переяславцы возстаютъ противъ І. Брюховецкого, осаждаютъ напрасно присланного воеводу въ замку; высланники отъ П. Дорошенки на св Илію пророка убили Данка (Дацка) переяславского полковника, и судію генерального и иныхъ, заняли Переяславль, спалили сей городъ и бѣжали за Днѣпръ къ Дорошенку. Упомянутыхъ бѣглецовъ князь Щербатовъ осаждалъ въ Золотоношѣ, но П Дорошенко съ Татарами пришелъ имъ на помощъ и освободилъ ихъ; пособствующіи Татаре пустошатъ окрестности Нѣжина и Прилукъ.

П. Дорошенко разбилъ Поляковъ подъ Брайломъ и Батогомъ (10 Ноябр.) Севастіанъ Маховскій со всѣмъ польск. рицерствомъ плѣненъ Татарами, которы забѣгаютъ до Овруча, Дубна, Збаража и Бродовъ.

Россійскій воевода Косоговъ присланъ на Запорожье для обороны отъ Татаръ, но онъ былъ Запорожцами прогнанъ.

Татары напали на Чермную Русь; Іоаннъ Собескій стоитъ обозомъ подъ Подгайцами.

Въ Петровку въ пятокъ десятый по Пасцѣ солице минилось на Украинѣ.

1667 г. стр. 148. 1) Люстрація города Белза пишетъ: что жители сего города свои права и привилегіи не предкладали: gdyż do Warszawy dla potwierdzenia krola zawiozlszy, onych ieszcze dotąd nie odszukali. Teraz pod bytność naszą zastaliśmy tak zdezolowane miasto, że tylko wszystkich w mieście y na przedmieściu mieszczan zostalo 27, łaźnia zaginela... Zabiegaiąc, aby miasto do ostatniey nie przyszlo ruiny y spustoszenia, magistrat z niewierną synagogą zgodę uczynil: przypuszcza miasto żydow do praw, wolności y prowentów, pozwalaiąc w rynku y w ulicach domy nie tylko arendować, ale y kupować, iako też y na gruntach pustych się budować... О замкѣ ничего не упоминается, яко совершенно опустошеннымъ. Земля Белзская принадлежала къ Литовскому княжеству, которую въ 1388 году король Владиславъ Ягайло, отдавши сестру свою Александру за Семовита кн. Мазовецкого, далъ томуже въ посазѣ, но по смерти сына его кн. Владислава въ 1462 г. пришла снова до короны польской. Князь Семовитъ построилъ здѣсь 1394 года кляшторъ Доминиканцамъ. Городъ Белзъ было валомъ укрѣпленъ, замокъ здѣшный въ 1648 г. невзяли Козчки, онъ стоялъ на островѣ, посередъ болотъ, нынѣ совершенно уничтоженъ.

2) Anno 1667 diebus Octobris vix unquam in M. D. Lithuaniae audita pompa introduxi B. Iosaphat Vilnam ad Monasterium SS. Trinitatis... Schismatici Vilnenses ad ecclesiam S. Spiritus ex opposito degentes, iussi ad gloriam Iosaphati sonare campanas, uti sonarunt coacti quidem .. ad occludenda ora Schismaticorum dicentium: nihil adesse in tumba argentea praeter saxa et cineres, expositus est palam corpore suo hactenus integro; et habita concio super illud: Videte et palpate a Stephano Martycz Kiewicz Basiliano Hegumeno Vilnensi. Sub illud tempus mansionis exuviarum Beati celebrata Vilnae congregatio Basiliana. Мощи святаго были привезены въ Полоцкъ 12 Ноября. Relatio G. Kolendae Metrop. ad Colleg de propag. fide 1671. Theiner Mon. Pol. III

3) Іоаннъ Казиміръ грамотою изд. въ Варшавѣ 27 Февраля 1667 г. по кончинѣ еп. Арсенія Желиборского соглашаясь на елекцію духовныхъ и свѣтскихъ лицъ греч. обряда надастъ Львовскую епископію Іоанну Шумлянскому. Такимъ способомъ вознадградилъ онъ въ упомянутой грамотѣ пишется „zasługi urodzonego Jana Szumlanskiego, które nam nie leniwą ochotą, w różnych okazyach pod pancerną chorągwią naszą zostaiąc, mianowićie pod Cudnowem

wiele szwankował na ciele poniozszy, więc y w Ukrainie za Dnieprem, oddawał. — О богословскихъ знаніяхъ и прочихъ духовныхъ добле-стяхъ сего знаменитого воина король ничего не говоритъ, который теперь изъ воинственной службы, постригшись въ монахи подъ именемъ Іосифа посвященъ въ епископи задерживал свою воинскую натуру, о чемъ чититель въ послѣдствіи будетъ имѣти способность достаточно увѣриться. Тотъ же король грамотою изд. въ Варшавѣ 20 Іюня 1667 увѣдомляетъ о надѣленіи Іосифу Шумлянскому Львовской епископіи, на что изданъ уже особенный привилей конфирмаційный. Іосифъ Шумлянскій еп. Львовскій еще въ 1707 году въ битвѣ подъ Калишомъ яко ротмистръ королевскій участвовалъ, о чемъ упоминается въ Универсали охранительномъ изданнымъ королемъ Августомъ II. въ Варшавѣ 29 Листопада 1707, данномъ томуже на освобожденіе имѣній его Крылоса, Подгородья, Перегинска и Комарова отъ переходовъ и стацій воинскихъ.

4) — Люстрація староства Любачовского съ 1667 г. пишетъ что мѣсто Потиличи было совершенно войною шведскою опустошено. Лежатъ надъ устьемъ рѣчки Телича до р. Рати. Король Сигисмундъ въ 1533 году соизваляетъ на горѣ Старое городище названной построити костелъ и тотъ же укрѣпити. Король Сигисмундъ въ 1523 году надѣлаетъ тому мѣсту Татарами опустошеному, вторично право магдебурское и пишетъ: a że teraz wielu znayduie się osiadłych wiary greckiey Rusinami zwanych (ибо иначей на Руси быти не могло) mężów zamożnych, dobrey cźći i sławy (viri bonae fidei et honoris) stanowimy: aby do 3 rajców rzyms. katol. wyznania, przydany był 4-ty Rusin i takiż jeden zasiadał między 7 ławnikami.

5) Патріархи Паисій Іерусалимскій и Макарій Антіохійскій вводятъ книжное ученіе въ Москвѣ на греческомъ старословенскомъ и русскомъ языкахъ. См. 1682 г. Начало возмущенія разкольниковъ въ Соловецкомъ Монастырѣ. Торговый уставъ. Издано въ Москвѣ первый Архіерейскій чиновникъ, по исправленію Московского Собора съ 1665 года, служащій образцемъ для всѣхъ послѣдующихъ. Въ библютецѣ Волынской семинаріи находится рукописный сборникъ архіерейскихъ чинопослѣдованій подъ заглавіемъ: Освященникъ святительскій на всяку потребу церковную. Въ сей рукописи на поляхъ страницъ 89—92 находится слѣдующая записка: Отъ созданія міра 7129 року бож. 1621 мѣся-

ца Мая 21. кипилъ сію книгу Освященникъ... рабъ божій священный іерей Іаковъ за свою працю власную, за золотыхъ 9, часы вѣчными у селѣ Угольскомъ.

— Ордынъ — Нащокинъ заключилъ съ Поляками въ селѣ Андрусовѣ на 13 лѣтъ миръ, по которому остался до означеннаго срока Смоленскъ, Кіевъ, и вообще вся страна на востоцѣ отъ Днѣпра при Россіи.

6) — Miesiąca Februarii nadzwyczajnie ludzie umierali od powietrz... ludzi umarłych odkopywali przypatruiąc się i doświadczając czarom, jako to pospolicie bywa. Znachodzą te trupy chusty na sobie iedzą; i krwi pełno (кажется за жива погребены), takim ućinaią rydlem głowy i krew idzie jako z żywego co na kilkunastu miejscach takich znaleziono, odkopywając trupów w Dubnie, w Morawicy i indziej. J. Jerlicz Latop II. 115. До сихъ поръ во время болѣзни холерической на Руси повторяющееся событіе для отысканія такъ званныхъ упировъ.

Pani Karolicha (królowa Marya Ludwika) która bardzo złego narobiła w Polsce licha... która jako niedźwiedzia za nos królem wodziła, pieniądze stare dobre wyprowadziła, co pogłowne złożyli byli nędzni ludzie, czemu byli przyczyną zausznicy Królewscy a szczególnie x. Prażmowski, przez co drogość wszelka stanęła, po 12 drudzy i po 13 złotych dawali... Тамже.

7) Андруссовскій *) договоръ 14 Генваря, по которому Россія отказалась въ пользу Польши отъ западной половины Преднѣпровской Украины, Запорожскіи Козаки должны стояти подъ надзоромъ Россіи и Польши. Кіевъ отступленъ Россіи на два лѣта. Всѣ Украинцы негодуютъ „таковымъ всѣмъ Козакамъ неполезнымъ Андрусовскимъ торгомъ“ (Велички Лѣт. II. 194). Отсюда ложна распространилась молва, что Россія порѣшила уничтожити Козачество, и возвратити цѣликомъ Украину Польшѣ „и стали шатости на Украинѣ“ (Лѣт. Самовид. 50). Дорошенко дѣлаетъ упреки письменно I. Брюховецкому за сѣверноруссіи воеводы и подати. П. Дорошенко негодуя Андрусовскимъ миромъ, вступаетъ въ союзъ съ Турецкимъ Султаномъ противъ Польши; съ помощью Татаръ

*) Андрусовъ между Смоленскомъ и Мстиславомъ.

осаждаетъ обозъ польскій подъ Подгайцами, обороняемый I. Собескимъ. Кошовый Сѣрко съ Запорожцами опустошаетъ Крымъ, прогналъ хана, вслѣдствіе чего П. Дорошенко сдѣлалъ перемирье съ I. Собескимъ 19 Октября.

П. Тетера пріѣхалъ въ Варшаву, отрекся гетманства, обжалованъ Запорожцами, казненъ смертью.

Царь издаетъ манифестъ къ Преднѣпровскимъ Козакамъ, посолство тогоже къ Дорошенку. Константинъ Михалевскій полковникъ обжалованъ предъ царемъ гетм. I. Брюховецкимъ прибѣгаетъ къ покрову патріарховъ Паисія Александрійского и Макарія Антіохійского пребывающихъ въ Москвѣ, въ дѣлѣ патріархи Никона, обжалованный признанъ невиннымъ а гетманъ преданъ проклятію. — Никонъ низложенъ изъ патріаршества и заточенъ. Меѳодій Филимоновичъ епископъ Мстиславскій перенесенъ въ Нѣжинъ по совѣту царя мирится съ гетманомъ. Козаки посредствомъ Рубана и Мокріевича жалуются безуспѣшно на россійскихъ воеводъ предъ царемъ. Іоаннъ Брюховецкій соединяется съ П. Дорошенкомъ противо Россіи. — Гет. войска Запорожского Петръ Дорошенко Иванъ Демиденко обозный Запорожскій, Германъ Гапановичъ, Семенъ Богатченко судья генеральный, Зданъ Якименко, Даміанъ Палючій асавула генеральный, Лука Брожкевичъ писарь войсковый присягаютъ, съ Татарскими Галгами, Солтанами и Мурзами на подданство Польшѣ подъ Подгайцами 19 Октября 1667 г. J Jerlicza Latop. II. 126.

Соймовая конституція увольняетъ уніатскія и неуніатскія церкви отъ платы податей. Царь шлетъ Василія Дубенского къ П. Дорошенку въ цѣли отведенія тогоже отъ союза съ турецкимъ солтаномъ безуспѣшно 25 Декабря.

1668 г. стр. 152. 1) Поляки переведши не безъ большого насилія политическую Унію шляхты въ Люблинѣ 1569 *), потомъ

*) Присоединеніе западно русскихъ дворянъ къ Польшѣ надо было скрѣпити присягою, чтобы тое совершити король польскій Сигисмундъ Августъ принужденъ былъ прибѣгнути къ угрозѣ, что явствуетъ изъ разосланного королевского универсала Люблинъ 25 Мая 1569 г. къ той цѣли, которымъ была предписана форма присяги съ прибавленіемъ слѣдующихъ

для народного объединенія Польши составивъ церковную Унію въ Берестіи (1596), напрасно старавшись уже посредствомъ самозванцовъ туюже водворити въ Москвѣ, при всемъ томъ нелишалась и теперь надежды на успѣхъ къ новымъ покушеніямъ, въ томъ году для обновленія миссіонерскія сдѣлки съ вѣнчанною царскою главою сѣверной Руси. Въ томъ взглядѣ подаетъ въ первый разъ полякъ Андр. Залускій (Epistol. Tom. I. fol. 28, 29) два письма, первое въ которомъ Ioannes Casimirus rex Poloniae, Gazensi Metropolitae Paizio Ligaridio veluti ad Moschoviae ducem ablegato, S. Unionis promotionem commendat sub die 2 Januarii 1668. Упомянутый король изъявляя Газскому митрополиту свое желаніе объединенія церквей между прочимъ томуже пишетъ: Quanquam vero devotio vestra sua in ecclesia concordiam propensione, tum singulari ex longo Romanae ecclesiae usu, notitiaque collecto studio, nulla cohortatione egeat, tamen ut regium quoque tot expetito orientis, occidentisque negotio suffragium adjiceremus, devotionem vestram etiam enixe requirimus, ut suam diligentiam omnem in componenda latinae, graecaeque ecclesiae pace et unitate conferat... Faciet devotio vestra publicae de sua virtute existimationi fidem, praesentique legatione perpetuitatem addet, dum ecclesiasticas res discordia hactenus dilapsas, concordia pacificus author instaurabit. Pleni porro fiduciae sumus serenis. Magnum Moschoviae ducem parem ex parte sua zelum et studium christiano principe dignum, tam exoptato negotio accommodaturum: prout ea de re tam ad ipsam serenitatem, quam ad Reumos in Christo patres Alexandrinum Paisium et Antiochenum Macarium patriarchas in Moschovia hospitantes prolixius scribimus... Тотъ же король письмомъ отъ тогоже дня и года Alexandrino et Antiocheno in Moschovia hospitantibus patriarchis desideratae Unionis tractationem suadet. Тотъ король пишетъ, что вельми желательно былобы послѣ заключенія мира между государствомъ,

словъ: „Тое присеги хтобы ся колвекъ учинити сборонялъ, таковому, яко непослушному зверхности нашой и права посполитого именя его, которые бы медъ на Волыни (сюда относился сей универсалъ), конфисковати будутъ". Архивъ южн. зап. Рос. Кіевъ 1861. Ч. II. Томъ I. 3. Королевскимъ старостамъ было приказано доставити списки неявившихся къ присязѣ лицъ, для наказанія тихъже. Изъ такихъ списковъ явствуетъ, что въ повѣтахъ Луцкомъ и Володимерскомъ, весьма много знатнѣйшихъ лицъ, не смотря на королевскую угрозу, не явилось къ присязѣ. Такой насильственной шляхетской Уніи сыплетъ полякующа Русь въ Львовѣ могилный копецъ!

приступити къ умиренію церквей для большой хвалы божой и уничтоженія погапства (exstirpationem paganorum кажется Татаръ и Турковъ). Neque vero tam magna varietas est contraversiarum ecclesiasticarum inter occidentalem et orientalem clerum, ut si recta intentio et voluntas adsit, ac doctorum et piorum virorum conatus paulo vigilantius allaboret, conciliari, et ad unitatem revocari nequeat. Пишущій ничего болѣе не желаетъ, якъ ut post varios bellorum casus et discrimina *), extremos aetatis nostrae dies, et gloriose gesta (?) hoc sublimi et sacrosancto actu pacis et unionis inter latinam et graecam ecclesiam reductae coronemus. Потомъ пишетъ король: Ea de causa scribentes ad suam serenitatem consulimus et optamus, ut tempus certum praefigatur et locus designetur, in quo commode per deligatos Reumi archiep. Gnesnensis: aliorumque episcoporum Poloniae, una cum Reumis devotionibus vestris a domino patriarcha et metropolitanis, Vladicisque Moschoviae... conferentia haberi, tantae molis concordia, et unitas ecclesiarum, atque animarum salus tractari et feliciter stabiliri valeat. Наконецъ пишетъ король что папа Клементій IX. къ тому согласится, ac per literas, seu delegatum suum adfuturum, pro ut ea dere scribemus ad ejus sanctitatem. Porro de libertationibus nostris (полномочіяхъ), de tempore et loco: tempus videtur idoneum in mense Junio, locus in civitate metropolitana Moscua si ita placuerit Serenis. Magno Moschoviae caro, tum et devotionibus vestris, qua de re literarium responsum ad nos quamprimum expectemus..

Въ томъ же дѣлѣ Андр. Залускій (тамже л. 30) напечаталъ письмо, въ которомъ Olszowski Poloniae procancellarius in ecclesiasticam Russiae unitatem certa sui regis, tum magni Moschoviae ducis, ac binorum orientis patriarcharum studia, cardinali protectori Poloniae nunciat, sub die 26 Januarii 1668 anno. Въ томъ письмѣ, чтется слѣдующее мѣсто, будто доказующее о благосклонности Московскаго царя къ церковной Уніи съ Римскимъ папскимъ престоломъ: Serenis. regi meo compertum est, evocatum e Graecia suis sedibus a Magno Moschoviae duce Alexandrinum et Antiochenum patriarchas, cum nunnullos ritus Ruthenorum sublatos concessisset, tam non mediocre in sanctam Unionem voluntatis suae argumentum dedisse. Nam

*) За царствованія Іоанна Казиміра, одного изъ неспособнѣйшихъ королей и послушнѣйшого іезуитамъ, болѣе нежели два милліоновъ людей сгинуло въ домашной и внѣшней войнѣ.

cum iterato baptizari Latinos, sua forma mos est et institutum illis esset, ac prima quadragesimae dominica in Romanum Pontificem et ecclesiam publico anathemate privata odia vindicare, utriumque rati impium, abolevere, ut nihil videatur restare, quam prono calentique negotio munus ab urbe facemque administrari, ut ex annexis copiis literarum regiarum, quae ex cancellaria mea mittuntur, tum ex relatione in scripto porrectaque religiosi ex ordine S. Dominici informari poterit eminentia vestra, quanto studio Magnus Moschoviae dux et patriarchae memorati ad unionem cum ecclesia cath. Romana propendeant... Animus mihi est in Moschoviam abscendi, et operam pro ecclesia Dei utiliter navandi, si regia majestas id permiserit et sanctissimo Domino nostro ita placuerit *).

Самъ король I. Казиміръ не скорѣе якъ 28 Марта 1668 отправилъ письмо къ великому князю и царю, въ которымъ говоритъ король что отъ пословъ своихъ возвратившихъ изъ Москвы увѣдалъ: że przewielebni OO. patriarchowie Alexandryiski y Antiocheński... przez tychże naszych wielkich posłów przy powinszowaniu obudwom wielkim hospodarom uspokoienia chrześciańskiego, ozwali, życząc: żebyśmy oba wielcy hospodarowie naszym chrześciańskim sercem w to włożyli, iakoby za powagą naszą w kościele Bożym wschodnim y zachodnim pokoy święty od tak wielu czasów pożądany zakwitnąć mogł, y niezgody zachodzące uspokoione były: для того писущій готовъ все предпринять что до желаемой цѣли могло довести, и къ уничтоженію поганства пособствовало, и тогоже у Wy brat nasz hospodar wielki Waszego carskiego wieliczeństwa do dobrego tego y Bogu podobaiącego się dzieła skłonność swoią pokażećie y staraniem swoim dopomodz zechcesz. Co bez umowy y konferencyi duchowieństwa łacinskiego i greckiego bydź niemoże, życzylibyśmy, zeby ta umowa na bliższych mieyscach, by też y w stołecznym waszego carskiego wieliczeństwa horodzie Moskwie, nie puszczaiąc daleko naydaley w miesiącu Juniu, jeśli ta będzie za waszego carskiego wieliczeństwa wolą, odprawic się mogła. Дальше пишетъ король, что онъ въ дѣлѣ далъ порученіе Гнезненскому Примасу потребны наставленія для перего-

*) О тихъ покушеніяхъ введенія Уніи въ Россіи увѣдомилъ папу нунцій тогоже изъ Варшавы 18 Января 1668. A. Theiner Monum. historiques relatifs aux regnes d' Alexis Michaëlowitch, Teodor III.: Romae 1859 p. 52. N. XXII.

воровъ въ томъ взглядѣ съ патріархами, и надѣется, что самъ папа Климентій IX. удобритъ такъ для обоѣхъ государствъ и церквей спасительны начинанія. Письмо издано: Datt. w stolecznym Xsięstwa mazowieckiego mieście y zamku w Warszawie dnia 28 miesiąca marca r. 1668 panowania państw naszych polskiego y szwedzkiego dwudziestego roku *). Король I. Казиміръ подъ тоюже датою писалъ къ упомянутымъ патріархамъ и Митрополитѣ Газенскому, чтобы помоществовали къ Уніи церквей на съѣздѣ въ Москвѣ. Упомянутый выше Доминиканецъ Щерецкій, по просьбѣ апостольского нунція, взываетъ изъ Варшавы 20 Іюня 1668 г. Газского митрополита чтобы онъ сказанныхъ восточныхъ патріарховъ и царя утверждалъ въ благочестивыхъ намѣреніяхъ ихъ касательно Уніи. Но уже 25 Сентября 1668 г. пишетъ изъ Москвы Паисій Лигаридъ Газскій митрополитъ къ Доминиканцу Щерецкому объ гоненіяхъ которыя онъ испытываетъ за свою уніатскую ревность: Famam sparsit (пишетъ онъ) malem de me Hierosolymitanus patriarcha, quod sim Papolatra, totaliter pontificius, ut pote mercenarius, et ducentis aureis scutis seu ducatibus annalibus cohonestatus, tanquam beneficiarius Romanae ecclesiae: quibus si veraciter fruerer, haud graviter ferrem; sed his omnibus careo, titulumque habeo sine vitulo **). Видно начатое дѣло, неуспѣвално по 14 Февраля 1669 года писалъ гетманъ вел. кн. Лит. къ польскому Примасу, quod patriarchae benedixerint magno duci, ut filium natu majorem concedat Polonis in regem, et permittat fieri catholicum(?). Тотъ же самъ писалъ 25 Мая 1669 изъ Вильна, что царь думаетъ отказатись отъ престола, быти патріархою, и что petiit vehementer ducissa ipsum Czar, ut concordiam orientalis ecclesiae cum occidentali zelet et schisma evellat. Все кончилось на обѣщаніяхъ, и служило ктому чтобы такимъ способомъ пріобрѣсти корысти изъ престолонаслѣдства въ Полшѣ, о чемъ тогда мечтано сдѣлавши перемиріе

*) Копію сего письма на латинск. языцѣ напечаталъ A. Theiner. Mon. histor. relatifs aux regnes Alex. Michajlowitch, Teodor III. Romae 1859 p. 54.

**) Пейсій Лигаридъ учился въ Римѣ, былъ самымъ несовѣстливымъ врагомъ патр. Никона. Въ Москвѣ 1669 г. произведенъ надъ нимъ судъ и запретили ему священнослуженіе. Его соч. de Eucharistia, Holmiae 1667. Въ 1672 г. выѣхалъ въ Кіевъ, и на жалованіи царскомъ преподовалъ въ коллегіи философію, но заведши и здѣсь интриги уѣхалъ въ Москву, гдѣ кажется и скончался.

на тринадцать лѣтъ и 6 мѣсяцевъ въ Андрусовѣ (1667 г). Впрочемъ самъ виновникъ упомянутого уніятского дѣло, уже подъ 30 Маемъ 1668 увѣдомилъ папу Климента IX, что вознамѣрилъ тяжкую для себе сложити корону, что папа 17 Іюля ему не совѣтовалъ, но король сдѣлалъ 16 Сентября 1668 г., и осѣлъ въ аббацтвѣ Св. Германа.

2) Gabriel Kolenda Metrop. in archimandria Suprasliensi palatium residentiae a fundamentis erexit, et hanc archimandriam sanguine suo vindicavit, potens enim collator Chodkiewicz, occupatis bonis ac monasterio eundem stricto ad collum ense occidere aussus. Sed cum ad excipiendum pro immunitate ecclesiae ictum genuflexisset, praesentibus religiosis monasterii, servus ille, tantis sceleris executor, magno terrore (videns metropolitam genuflexum et resolutum) perculsus, dum sponte illi e manibus framea cadit, confusus ad collatorem tyrannum fugit. Collator vero, quasi rediens in se (bene enim crapulatus erat) confunditur, metropolitam deprecatur, et tandem quantocius abscessit ex monasterio et bonis. Relatio dicti Metropolitae ad Colleg. de propag. fide. Theiner Mon. Pol. III.

Hoc anno idem Metropolita restauravit sua palatia residentiaria: Vilnae, Polociae, Nowogrodeciae, deinde Rutense, Minscense, Vitepscense et Żyroviccnse a fundamentis erexit. Ibidem.

Іезуитъ Павло Боймъ издалъ въ Вильнѣ книгу: Stara wiara.

3) Въ томъ году основалъ латинскій приходь и костелъ въ Журовѣ Николай Даниловичъ корон. Скарбникъ. Король Сигисмундъ I. соизволилъ Михаилу Даниловичу въ 1510 году перестроити село Джуровъ надъ Свиржомъ въ повѣтѣ Жидачевскомъ на мѣстечко Журовъ, для чего основатели его писались Даниловичами изъ Журова, нынѣ села того имени.

4) — Львовское Ставропигіальное Успенское братство было образцемъ для всѣхъ братствъ. На соборѣ Берестскомъ въ Іюнѣ мѣсяцѣ 1590 г. правила Львовскаго братства были распространены на всѣ братства въ Кіевской митрополіи, „да вездѣ“ якъ сказано въ соборной грамотѣ „единакіе брацтва будутъ. Собран. древныхъ грам. и актовъ Минской Губерніи N. 139 стр 300. И такъ въ томъ 1668 году Львовское братство передало свой уставъ братству Берестейскому. Чтен. Импер. общ. исторіи и древн. 1848 N. 6 стр 55.

Еще въ 1591 году передало оно свой уставъ городу Городку близь Львова. Послѣ основанія Львовского Ставропигіального братства 1586 года, были скоро въ продолженіи одного десятка лѣтъ основаны церковны братства въ 1588 г. въ Вильнѣ; 1591 г. въ Берестіѣ; 1592 г. въ Минскѣ; 1594 г. въ Бѣльскѣ; 1597 въ Могилевѣ Спаское братство. Церковныя братства служили самымъ сильнѣйшимъ оплотомъ противъ латинизаціи и польщенія южной Руси, которая вступая въ духовныя ассоціаціи успѣла сберечи свой греческо-словенскій обрядъ и русскую народность. Въ томъ взглядѣ читателямъ нашимъ препоручаемъ дѣльное сочиненіе Іоанна Флерова: О православныхъ церковныхъ братствахъ въ югозападной Руси, въ XVI, XVII и XVIII столѣтіяхъ. Сп. 1857.

5) Въ томъ году Іосифъ Шумляньскій посвященъ въ епископы за границею, покровительствованъ митр. Іосифомъ Тукальскимъ, и архіепископомъ Львовскимъ Іоанномъ Тарновскимъ, которому обѣщался принять Унію, получилъ также королевскую грамоту на Львовскую епископію отъ 26 Іюля 1668 г Святоюрская каѳедральная церковь и епископская палата однако находились въ посѣданіи митроп. Винницкого яко администратора Львовской епископіи по смерти Аѳанасія Желиборскаго (1666). Іосифъ Шумлянскій, нѣкогда воинственный товарищъ при свитѣ короля, дерзнулъ теперь съ помощью стрыя своего Александра подольского чесника и частью дворянства, съ Казиміромъ Замойскимъ оберстльетнантомъ королевскимъ и комендантомъ высокого замка, напалъ съ 200 людьми feria tertia post dominicam misericordiae въ ночи на Святоюрскій монастырь, гдѣ пребываль митрополитъ, занялъ той же приступомъ, вырубавши врата, причемъ до 20 священниковъ и дворянства съ стороны митрополита и епископа Свистельницкого убито, много же поранено. Самъ митрополитъ раненъ саблею въ голову, спущенъ окномъ спасался бѣгствомъ, но догнанъ золотою цѣпью отъ надгрудного креста окупилъ жизнь свою, потерявши однако всю митрополичью утварь и серебряные сосуды оставшіеся въ Святоюрскомъ Монастырѣ. Подобного рода нападзды и нападенія повторялись съ стороны спорящихъ по всей епархіи, и отсюда возникшія тяжбы велись въ Любельскомъ трибуналѣ и на соймѣ, пока послѣдовавшая смерть Е. Свистельницкого 1676 г. а Винницкого 1679 г. не прекратила соблазнительныя схватки, и І. Шумлянскій остался безъ суперниковъ. Львовск. город. акта Крон. Ставроп.

6) — Іосифъ Нелюбовичъ Тукальскій грамотою изданъ въ Чигиринѣ 8 Мая 1668 г, объявляетъ всѣмъ духовнымъ и мірскимъ лицамъ въ коронѣ польской и В. к. Литовскомъ, противо Антонія Винницкого епископа Перемышкого, что Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій послѣ елекціи, королевского утвержденія и за согласіемъ епископа Луцкого и его отъ правовѣрныхъ и легитиме освященныхъ грецкихъ Софронія и Θеофана преосвященныхъ митрополитовъ поставленъ Львовскимъ епископомъ, которому повиноватися во всемъ подобаетъ*) Софроній митрополитъ Филипповскій грамотою своею писанной въ Висозцы (Высочцѣ) 1 Февраля 1668 г., объявляетъ что Іосифъ Шумлянскій за соизволеніемъ короля Іоанна Казиміра, пріѣхалъ въ Ясы, „пановъ сенаторовъ православныхъ обивателевъ з стану духовного капѣтулярныхъ отцевъ тутежь и братствъ рожныхъ отдавши намъ начертаніе, яко то елекцію, привилей, конфирмацію показавши намъ права“ былъ рукоположенъ въ епископа Львовского.

7) Ставропигіальное братство старалось посредствомъ Павла Тетеры старосты Браславского, своего братского члена уничтожити елекцію Іосифа Шумлянского у короля польского, что больше когда митроп. Ант. Винницкій посвятилъ на епископа Іеремія Свистельницвого въ Львовѣ сего года, Ставропигіальное братство, дало почестный обѣдъ у себе для митрополита, а новопосященному епископу даровало коляску и пару коней съ упряжею. Между тѣмъ Іосифа Шумлянского признали епископомъ Львовскія церкви Св. Параскевіи, Воскресенія, Св. Николая, Тарнавосборовская, Св. Θеодора, противились только Ставропигія и церковь каѳедральная Св. Георгія.

Въ томъ году увѣдомилъ Меѳодій патріархъ констант. Ставропигію Львовскую, о затвержденіи своимъ Іосифа Тукальского митрополитомъ и ексархою Руси. Крон. Ставроп.

8) Кіевскій митроп. Іосифъ Нелюбовичъ Тукальскій окружною грамотою писанной въ Чигиринѣ 8 Мая къ Литовско-русскому

*) Въ грамотѣ Софронія митр. Филипольского говорится о хиротоніи І. Шумлянского имъ однимъ, такая разность сихъ показаній наводитъ сомнѣніе на обстоятельства посвященія Шумлянского.

духовенству и мирянамъ извѣщаетъ тихъже, объ освобожденіи своемъ изъ Польского заточенія и вступленіи на паству, и вмѣстѣ съ тѣмъ признавая Іосифа Шумлянского законно поставленнымъ Львовскимъ епископомъ, повелѣваетъ епархіальнымъ духовнымъ и свѣтскимъ лицамъ быти ему подсудными, а къ совмѣстнику его, перемышельскому епископу Антонію Винницкому, яко не имѣющему патріаршаго благословенія, въ духовныхъ дѣлахъ не относится. Акт. зап. Рос. V. 116.

9) На Варшавскомъ соймѣ 16 Сентября król Imć Kazi-Pokój (Іоаннъ Казиміръ) urząd królestwa i panowania swego składa, nie chcąc więcej onym sprawować a być Panem. Po którym daj Panie Boże lepiej: nie masz czego żałować, nie jednego zabito, nie jednego do Ordy pognano, nie jednego kaleką uczyniono, jak się poczęło za ojca jego dziać, a za niego się i zawieruszyło, za ojca krzywoprzysięstwo powstało, i nienawiść między pospólstwem, który przysięgał na państwo wstępując, nikomu na wiarę nie następować ani nowych rzeczy nie wnosić — za którego dwojaka Ruś stanęła przez mus, — pieniędze i każda rzecz odmianę wzięła i podniosła się, a teraz i ostatek przepadł. J. Jerlicza Latop. II. 134.

10) Въ городѣ Львовѣ плачено еще по давному закону сродникамъ убитого головщину, а раненнымъ виру. Зубр. крон Львова 414.

11) — Ioann. Casimirus rex Polon. 30 Maji papae Clementi IX firmam voluntatem regno abdicandi significat, quod ne faciat idem papa ipsum dehortatur 7 et 12 Julii. Theiner. Mon. Pol. III. Idem pontifex ordines regni Poloniae admonet, ut virum omnino catholicum in regem eligant 1. Decembris. Ibidem.

— Mrozy bardzo panowali, począwszy od zimy przez cały miesiąc Kwiecień, Maj, aż do Junii, noc po nocy nie przystając panowały, a gdy Junii nastał, tedy dzień podle dnia deszcze panowali aż do Septembra. J. Jerlicza Latop. II. 131.

12) Гет. І. Брюховецкій созвалъ старшину Козацкую въ Гадячь для отказанія повиновенія царю, признанія началства Султана и съ помощію Крымскихъ Татаръ освобожденія заднѣпровской Украины отъ Россіанъ. Проганяютъ изъ Украинскихъ городовъ русскихъ воеводъ, такъ изгнано ихъ изъ Кіева, Переяславля, Чернигова, въ

Нѣжинѣ Россіане обороняются и палять городъ, тоже Переяславъ. Россійскія войска съ княземъ Юрьемъ Ромодановскимъ вступаютъ въ Заднѣпрскую Украину, въ Запорожье съ Яковомъ Хытровымъ и Филиппомъ Букгофеномъ. І. Брюховецкій шлетъ посольство къ Султану подчиняясь томуже, проситъ о помощъ крымскихъ Татаръ противъ Польшѣ и Россіи, и призываетъ письменно Донцовъ чтобъ освободились отъ повиновенія Россіи. Кн. Юрій Ромодановскій идетъ на Запорожье, осаждаетъ Котелву. Сѣрко кошовой атаманъ съ козацкою старшиною возненавидѣвши І. Брюховецкого отправляетъ посольство къ П. Дорошенку, чтобы принялъ начальство надъ ними. П. Дорошенко переходитъ за Днѣпръ къ Опошному подъ Полтаву, гдѣ чернь сошлась на раду (чернецкая рада), І. Брюховецкій отправляясь на тую раду убитъ своими за вѣдомостью Дорошенки подъ Гадячомъ, гдѣ онъ проживалъ. П. Дорошенко сталъ самъ Гетманомъ по обоѣмъ странамъ Днѣпра. Меѳодій Филимовичъ Нежинскій епископъ плѣненъ Многогрѣшнымъ въ Черниговѣ, потомъ въ Седневѣ, въ послѣдствіи въ обозѣ П. Дорошенки лишенъ епископского достоинства Митрополитомъ Іосвфомъ Нелюбовичемъ Тукальскимъ, сосланъ въ Чигиринскій потомъ Уманскій Монастырь, откуда бѣжалъ въ Кіевъ, тамже воеводою Петромъ Шереметіевомъ схваченъ отправленъ въ Москву. Петръ Дорошенко подступаетъ подъ Котелву, гдѣ разбилъ кн. Юрья Ромодоновского, отсюда идетъ подъ Путивль и предавши начальство Деміану (Демку) Многрѣшнему возвращается въ Чигринъ. Деміанъ Многогрѣшный порозумѣвается съ кн. Юріемъ Ромодоновскимъ. Кн. Юрій Ромодоновскій увальняетъ въ Нѣжинѣ осажденного русского воеводу Нѣжинцами и сожегаетъ тотъ городъ. Царскій манифестъ къ Заднѣпровскимъ Украинцамъ. Архіеп. Черниговскій Лазаръ Барановскій успоковаетъ народъ. Запорожье предается Крымскому Хану. Ханъ Крымскій поставляетъ Іоанна Белковского атаманомъ кошовымъ, на мѣсто Сѣрки, который уходитъ къ Буджацкимъ Татарамъ. Запорожцы избираютъ Суховѣя (писаря) гетманомъ въ Сѣчи, по совѣту Крымского Хана. Запорожцы отправляютъ посольство къ гет. Петру Дорошенцѣ, прося помощъ противъ Татаровъ. Калга Султанъ намѣстникъ хана Крымского отправляетъ посла къ П. Дорошенцѣ. Варшавска генералная Конфедерація потверждаетъ права Диссидентамъ 6 Декабря. Козаки съ Петромъ Дорошенкомъ и Запорожцы съ Суховѣемъ и Крымскими Татарами побѣдили Россіанъ подъ Гайворопомъ (въ

Бѣлыхъ Вежахъ) и плѣнили молодого кн. Ромодановского. Даміанъ Многогрѣшный наименованъ Россіею гетманомъ въ Новгородѣ Сѣверскомъ.

1669 г. стр. 153. 1) Соймъ елекційный 2 Мая; избрано 6 Октября королемъ кн. Михаила Корыбута Вишневецкого Memorandum de Moschovita in regem Poloniae nequaquam eligendo, mense Januario anni 1669 conscriptum et comitiis electoralibus exhibitum. Nuntiat. Polon. Vol. 82. Сочинитель сего меморандума пишетъ между прочимъ: Legi quandoque in libris Metrices regni relationem legationis Michaelis Arburdae (Гарабурда русек. дворянинъ) hominis versati, directi a statibus Lithuaniae ad ducem Moschoviae a 1572 pro notitia, utrum filium suum Federem non expeteret fieri regem Poloniae et M. D. Lithuaniae. Super hac propositione superbus leges porrexit dicens: Filius noster, non filia seu foemina, ut cum ipso dotem aliquam demus. Si cupiunt illum habere regem suum status regni et Lithuaniae, dent nobis arces et terras prout expedit. Filius Fedoris regnum haereditet. Regnum Poloniae et M. D. Lithuaniae a nostra natione nihil abstrahat *). Quando animam Fedoris, vel alicuius ex ipsius familia Deus repetierit, corpora ipsorum in Moschoviam nostra progeniei advehantur nec in Poloniae supeliantur. Livonia tota cedatur Moschoviae. In titulo scribatur prius regnum Moschoviae, Pol. et M. D. Lithuaniae. Quod si expedieri (?) Lithuania regimen nostrum a regno Poloniae se separando, erit nobis pergratum. Tanti emitur servitus Moschovitica... Поляки думали что имъ удастся снова обманити сѣверную Русь якъ нѣкогда Литовскую!

Dux Radivilius metropolitam Kioviensem schismaticum ac supremum Cosacorum Zaporoviensium ducem invitat, suos populos hortari velint, ut marchio Brandeburgicus veluti potentissimus protestantium et schismaticorum protector, ac catholicorum accerrimus osor in regem

*) Подобно тому якъ Литовская Русь съ Владиславомъ Ягайломъ, досталась Польшѣ, чѣмъ положилось начало паденію Польшѣ, яко меньшой и слабшей. Сѣверная Русь чувствовала свою самостоятельность и величественное званіе; для того нехотѣла быти послушнымъ орудіемъ романо-католическаго Запада поглотившаго всю западную Словенщину.

Poloniae eligatur. Branscii 24 Febr. — Gabriel Colenda metrop. cath. papae Clementi IX supplicat, vellit regem et proceres Poloniae exhortari, ut s. unionem Ruthenorum contra iniquas schismaticorum et Cosacorum molitiones viriliter defendat Suprasli 30 Juli. — Idem suadet ne aures iis praebet, qui patriarchatum Ruthenum erigendum proponunt. Cracoviae 1 Decembris. — О томъ патріархатѣ пишетъ: Et licet hoc in regno aliqui velint colloquia nos inter et Schismaticos indicere, Patriarchiam Ruthenam erigere, quod facilius avellantur Rutheni ab obedientia Pseudo — Patriarchae Constantinopolitano: tamen B. Pater, ut ingenue fateor, eo vergunt talia consilia, ut Metropolia mea, succedentibus fatis annihiletur, et nequam Ukraina palpetur. Дальше пишетъ Г. Коленда: Optarem S. Vestrae Brevia, nimirum ut Serenis. Rex et proceres Regni ecclesiastici consurgant contra ausus civium Vilnensium, qui volunt me privare et spoliare iurisdictione supra cives locatos in fundis ecclesiarum Ruthenarum Vilnae. In caeteris civitatibus gaudeo jure gladii (!), et subsunt dictae jurisdictioni, soli cives Vilnenses ob aliqua capita perversa (?) conantur infringere iura Metropoliae Chioviensis. Cum his juribus accessimus ad complexum S. R. ecclesiae, et sunt nobis firmata tum a Sanctis. Clemente VIII praedecessore S. Vestrae, tum a Sigismundo tunc rege Poloniae. In cassum abiret Metropolia Chioviensis, ubi haec iurisdictio Metropolitana annihilaretur. Nec pro me, sed pro juribus ecclesiae zelo. Utique, Sanctis. Domine, admissi sumus ad omnia iura et privilegia quibus gaudent Praelati S. R. ecclesiae, meretur authoritas Metropolitana, ut pacifice fruatur (quemadmodum sui antecessores) jurisdictione Vilnae, sicuti episcopi Vilnenses gaudent et fruantur... Idem metropolita a pontifice petit, ut coadjutorem cum futura successione a se designatum Cyprianum Zochowski Theologiae doctorem Romanum, archimandritam Leszczyensem confirmare velit. 19. Novemb. Cracoviae. Theiner Mon. Pol. III.

Hoc anno (1670) episcopatus Munkaczoviensis per Hungariam et Transilvaniem cura patrum Societatis Jesu, et Illmae principissae Sophiae Batori-Racozia cum mille sexcentis ecclesiis cessit Unioni. Instante toties dicta Principissa ad me, et mittente viaticum pro episcopo rutheno Unito, fuit expeditus illuc D. Joannes Malachowski episc. Premisliensis, qui in vicinitate et contiguitate sui episcopatus cum Munkanczoviensi commodissime poterit utrobique pastorali respondere curae. Post hoc episcopatus Munkaczoviensis inerporatus erit Metropoliae Chioviensi, et

uniti episcopi mittentur ex Russiae pro illo episcopatu. *) Relatio P. kolendae metrop ad Colleg. de propag. fide Theiner Mon. Pol. III.

Тотъ же митрополитъ пишетъ дальше, что тогоже года гетм. Дорошенко и митроп. Тукальскій подали въ имени Козаковъ прошеніе въ Варшавскій Соймъ: Continebat illa Cosacorum supplicatio virolenta Unioni puncta nempe reddendas Schismaticis omnes ecclesias et bona Unitorum, quae per regnum Poloniae et M. D. Lithuaniae ac per Russias albam, nigram et rubeam reperiebantur... Inter alia Unionem vocabant Schismatici speluncam latronum, ex qua ego cum aliis episcopis prodibam, et novissime aliquis, dictus Cyprianus Zochowski, stipatus militari manu more latronis orthodoxam archimandriam Leszczyensem invasit et occupavit. Promittebant summam reipublicae pacem, si haec Unitica tolleretur lues, et duae antiquae in hoc regno, Romana et Constantinopolitana manerent religiones. Uniti transirent ad ritum latinum et beneficiis alerentur Latinis, Graecis vero ut violenti possessores cederent. Hic immediatus sermo ipsorum fundatur in diplomate Regni, quod Schismatici habent, constitutione regni sub Vladislao rege firmatum. Ubi hoc habetur, casu quo Uniti transirent ad ritum latinum, omnes ecclesiae et beneficia ipsorum ritui Graeco disunitorum aggregabuntur et reddentur. На соймѣ Варшавскомъ ставалъ въ оборонѣ правъ Схизматической Руси magnae nota Catholicus, iuvenis, eloquens, cognomine Fredro, magnus gubernator Crosnensis. Hic magno concitato clamore instabat legi puncta fratrum nobilium religionis Graecae eadem libertate cum catholicis gaudentium, et quod opprimerentur nimis ab Unitis, conquerebatur. „Quid est enim Unio, aiebat ille, nisi causa bellorum et turbinum in republica, cui Cosaci longe necessarii erant quam Uniti. — Чтеніе однако упомянутого прошенія схизматиковъ отложено до коронаційного сойма. Но и на томъ соймѣ коронаційномъ не сдѣлано обѣщанного, ибо когда интересованы стали требовати принятого рѣшенія, Маршалокъ сойма,

*) Смотри подробное извѣстіе въ томъ взглядѣ: J. Fiedeler Beitraege zur Geschichte der Union der Ruthenen in Nordungarn. Wien 1862. Протоп. К. Кустодіева Конгресъ Католиковъ Венгріи и Угорскіе русскіе — въ Православ. Обозрѣніи 1871. Тогоже Церковь Угорскихъ Русскихъ и Сербовъ въ ихъ взаимноотношеніи Москва 1873. H. J. Biderman die Ungarischen Ruthenen ihr Wohngebiet ihr Erwerb und ihr Geschichte. Insbruk 1857.

приступилъ къ заключенію тогоже своею рѣчью, отсюда произошла большая суматоха въ соймѣ дошедшая до той степени, ut unus ex schismaticis (якъ пишетъ Г. Коленда) nobilibus Praemisliensibus Jaworowski impetuose irruerit contra episcopum Vitepscensem modernum (C. Żochowskim), volens ictum frameae contra ipsum dirigere, repulsus cum ignominia per Catholicos illic adstantes dicentesque: Si haec Varsaviae in comitiis agantur, quid facturum Praemisliae aut in Ukraina cum Unitis? Sic faventibus superis finiit comedia nostra, vel tum cognovimus parvas iam vires superesse Schismaticorum; nam vix 30 nobiles Schismatici in hac electione rivabantur nobiscum... Видно, что уже тогда Поляки думали, что имъ удастся большостью голосовъ въ польскомъ Соймѣ рѣшити русское дѣло, подобно якъ нынѣ въ Галиційскомъ.

2) Вступивши въ томъ году на польскій престолъ изъ русской кровы король Михаилъ Корибутъ Вишневецкій затвердилъ на соймѣ коронаційномъ въ Краковѣ 10 Октября 1669 г. привилегія Ставропигійского братства. — Тоежс братство на представленіе іерусалимскаго патріархи, постановило подарити 48 книгъ церковныхъ для архимандриты іерусалимского, Георгія Гошовского епископа Перемышельского, для Кіевского Монастыря Св. Михаила, для монастырей въ Сокали, Дорогобичѣ, Добромили, Ягольницѣ и проч. Крон. Ставроп.

Въ томъ же году продолжался споръ русского дворянства съ Іосифомъ Шумлянскимъ. Собравшаяся на соборчику въ Судовой Вишни шляхта воеводства русского, дала своимъ посломъ на коронаційный соймъ инструкцію отъ 20 Августа, вступаясь за митроп. Антоніемъ Винницкимъ, чтобы томуже имѣнія по первѣйшемъ вакансѣ духовномъ греч. обряда, до сего достоинства принадлежащія, яко митрополитѣ дизунитовъ въ Польшѣ, были надѣлены, чтобы дѣло о насилія сдѣланы І. Шумлянскимъ упомянутому митрополитѣ на соймѣ было суждено, и чтобы инсигнія митрополичія, которы І. Шумлянскій при осадѣ Святоюрского монастыря загарабилъ, отъ тогоже яко a persona inposessionata et vagabunda были отобраны и митроп. Винницкому доставлены.

Львовскій урядъ радецкій запретилъ русскимъ мѣсчанамъ покупати домы въ городѣ Львовѣ, чтобы тѣже только на своей улицѣ мѣстились. Зубр. крон. Львова 419.

3) — Паисій папа и патріархъ Александрійскій и судія вселенскій, грамотою своею писанною къ Іосифу Нелюбовичу Тукальскому митрополиту Кіевскому, ексарсѣ константинопол. Ѳрону и всѣмъ епископамъ, духовенству и мірянамъ, изъ Могилева 8 Октября 1669 года изъявляетъ, что Антоній Винницкій епископъ Перемышельскій именующійся по своей его похоти, а не поистинѣ митрополитъ Кіевскій, посвятившій на мѣсто Іосифа Шумлянского другаго епископа Іеремію Свѣстельницкого, неправилно устраняетъ Іосифа Шумлянского, будто онъ посвященъ есть отъ надостойныхъ Софронія Филипопского и Ѳеофана Хіевского митрополитовъ греческихъ; для того обороняетъ Іосифа Шумлянского отъ злобныхъ навѣтовъ Антонія Винницкого епископа Перемышельского, разрѣшаетъ епископа Іосифа „отъ всякого союза клятвенного егоже аще когда понесе зависти ради", и приказуетъ Іосифу Шумлянскому яко законному епископу Львовскому повиноватися. Тойже патріархъ Паисій грамотою своею писанною изъ села Сервирова 8 Октября 1669 г. взываетъ Іосифа Шумлянского къ крѣпкому стоянію въ вѣрѣ при всѣхъ гоненіяхъ его и „на знакъ совершенства отъ творящихъ чтырехъ патріарховъ вкупѣ мyро" посилаетъ томуже.

4) Hoc anno 2 Januarii S. Congreg de propag. fide annuente SS. Domino decrevit laicos et ecclesiasticos Armenos Poloniae non posse sine apostolicae sedis dispensatione transire ad ritum latinum.

Въ томъ году напеч. въ Кіевѣ Мессія правдивый Іоанникія Галятовского, на польскомъ языцѣ напеч. въ Новгородѣ Сѣверскомъ 1668 г. Поводомъ ко изданію сего сочиненія былъ въ 1660 году на Волыни, Подольи, и во всей Малой Руси, княжествѣ Литовскомъ и Польшѣ распространный слухъ будто въ городѣ Смирнѣ нѣкто называющій себе Себеѳомъ выдастъ себе за іудейского Мессію и призываетъ къ себѣ Евреевъ чудесами, и обѣщаваетъ имъ возвратити Іерусалимъ и Палестину.

Въ томъ году родъ князя Максима Булыги-Курцевича внесенъ въ помяникъ Луцкого братства — Князь Иванъ 1601 защитникъ Люблинского братства. Князь Максимъ служилъ въ Запорожскомъ войскѣ. Niesiecki I 222.

5) Въ томъ году послѣдовало учрежденіе коллегіаты при костелѣ въ Станиславовѣ. Капитулъ сей коллегіаты состоялъ изъ трехъ прелатовъ т. е. декана, кустода, схоластика и четырохъ

канониковъ, которыхъ было должностью преподавати науки въ академіи, подъ управительствомъ ректора стоящей. При томъ существовала здѣсь бурса и училище для спѣваковъ. См. С Баронч Pamiątki m. Stanisławowa Lwow 1858 стр. 27. см. 1658 г. Станиславъ Ревера Потоцкій сталъ первый въ 1654 г. передѣливати селеніе Заболотье на городъ названный по своему имени Станиславовъ.

— Въ томъ году Станиславъ изъ Гловна Гловинскій судья Галицкой земли записалъ для Львовского Латин. капитула два села Млыновцы и Заблотовцы въ повѣтѣ Жидачевскомъ съ замкомъ (warownią) и со всѣми правами. Ѳ. Іосефовичъ. Annal. N. 386.

6) Іосифъ Шумлянскій на Соборѣ въ Гологорахъ 29. Марта 1669 года затвердилъ уставы братства Гологорскаго церквы Рождества пресв. Богородицы и Св. Николая и Св. Георгія наданы отъ Іоакима патріарха Антіохійского, митрополита Кіевского Михаила братству Храма Св. велик. муч. Георгія въ Гологорахъ съ 1589 (7098) Ноября 10; Гедеона Балабана еп. Львовского для братствъ всѣхъ трехъ упомянутыхъ церквей въ Крилосѣ 17 Марта 1602. Сюда относящіяся пергаменныя грамоты сберегаются при храмѣ приходскомъ въ городѣ Гологорахъ. На первой патріаршей грамотѣ чтется подпись святителя: Іосифъ Коренинъ (sic) милостью божіею смиренный архіеп. митрополитъ Конопольскій (sic) и Комаратскій... рукою вл..

7) — Король Михаилъ грамотою изд. въ Краковѣ на соймѣ коронаційномъ 3 Октября 1669, затверждаетъ епископа Іосифа Шумлянского, на основаніи грамоты изданной томуже королемъ Іоанномъ Казимиромъ, устраняя всѣ права къ тойже епископіи Евстахія въ мірѣ а въ чинѣ Іереміи Свистельницкого, который былъ получилъ затвердительную грамоту на Львовскою епископію отъ короля Іоанна Казиміра ad sinestram kancellaryi naszych (королевскихъ) informationem od naiasnieyszego antecessora naszego Jana Kazimierza, но потомъ тимъже королемъ уничтоженную.

Король Михаилъ грамотою изд. въ Краковѣ на коронаційномъ соймѣ 6 Октября 1669 надаетъ Уневскую архимандрію по смерти Львов. епископа Арсенія Желиборского Антонію Винницкому митроп. Кіевскому. Въ грамотѣ чтется, что Антоній Винницкій предложилъ грамоту отъ короля Іоанна Казиміра

въ Краковѣ 27 Марта 1667 изданну на тужо архимандрію, что король Михаилъ затверждаетъ понеже А. Винницкій оставивши епископію Перемышельскую въ посѣданіе Кіевск. митрополіи прійти неможетъ, и безъ всякого пропитанія остаетъ.

Въ томъ году Станиславъ на Гловни Гловинскій судья земли Галицкой записалъ два села Млинище и Заблотовцы близь Жидачева для Львовской архіепископской Капитулы лат. обряда.

8) Заднѣпровская Украина возвращается въ послушность царя (въ Январѣ). Демьянъ Игнатовичь Многогрѣшній въ Глуговѣ провозглашенъ въ трету недѣлю поста (14 Марта) Гетманомъ, сталъ проживати въ Батуринѣ, гдѣ по немъ проживали Козацкіи гетманы Царь простилъ ему прежнюю измѣну. Тогда запрещено было быти воеводамъ въ другихъ городахъ, кромѣ въ Кіевѣ, Черниговѣ, Нѣжинѣ и Переяславѣ, и приказано имъ въ дѣла Малорусскія не вмѣшиватися. Въ томъ состоялъ Глуховскій договоръ межи Заднѣпровскими Козаками и Россіею. Петръ Дорошенко предался Турецкому Султану, который прислалъ своего Чауша съ помощними полками. Запорожцы съ Суховѣемъ осаждаютъ съ помощью Татаръ Крымскихъ П. Дорошенку въ Кончѣ (Коновцѣ). Чаушъ повелѣлъ Крымцямъ возвратись домой, для того Суховѣй предавши въ Умани начальство надъ Запорожцами Михаилу Хапенну полков Уманскому, идетъ въ степи для встрѣчи Бѣлгородской Орды. Гетманъ наказный Корецкій съ Татарами высланъ П. Дорошенкомъ въ Заднѣпровскую Украину для оброны Лубна и Гадяча, по взятіи и сожженіи Лохвицы прогнанъ гетманомъ Многогрѣшнымъ за Днѣпръ. Гетм. Многорѣшный взялъ Ромепъ, Чернуху, Куренки и Городище. Козаки съ Суховѣемъ, Хапенкомъ и Юрьемъ Хмельницкимъ возстаютъ противъ гет. П. Дорошенки; но разбиты Сѣркомъ подъ Стеблевомъ, онъ освободилъ П. Дорошенка осажденного ими подъ Желтими водами. Юрій Хмельницкій плѣненъ близь Уманя, высланъ въ Константинополь, и тамъ заключенъ въ Едикулъ. Соймъ коронаційный въ Краковѣ затверждаетъ свободы Уніятомъ и Неуніатомъ 19 Октября.

1670 г. стр. 70 1) Въ томъ году кончилась тяжба Іосифа Шумлянского Львовского епископа съ Ставропигійскимъ братствомъ, ибо тоеже дало на честь тогоже обѣдъ стоящій 55 зол. Старійшина Ставроп. братства Іоаннъ Мазараки записалъ отъ 11 Іюля 1670 г. на проповѣдника при Успенской церквѣ 4000 зол. Крон. Ставроп.

Митроп. Іосифъ Тукальскій совѣтовалъ въ томъ году Козацкому войску, чтобы тѣже скорѣе покорились Отоманской Портѣ, нежели польской рѣчипосполитой, ибо первая сохраняетъ больше свободу вѣроисповѣданія восточной церкви якъ послѣдняя. Salvandi II. 42.

2) Въ томъ году напечатано въ Уневскомъ Монастырѣ Выкладъ о церкви и церковныхъ речахъ, о службѣ Божой и о вечерни въ 4 д. л. 25+13 лист.; второе изд. 1674 г;*) въ 1679 г. Зерцало Богословія въ 4 д. л.; потомъ 1680 г.; въ 1685 г. Катихизисъ альбо наука христіанская въ 8 д. л.; въ 1688 г. Евангеліе учителное въ листъ.; въ 1693 г. Сборникъ двунадесяти мѣсяцемъ въ 16 д. л., въ 1694 Собраніе изъ разныхъ божеств. книгъ, въ 8 д. л 110 лис.; въ 1698 г. Букваръ (Славенскій) въ 8 д. л. 39 лис.

3) Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій издалъ въ Куликовѣ 2 Января 1670 г. братскую учредительную грамоту для Богородичной церкви тамже, и также для младенческого братства въ томъже городѣ Куликовѣ, во время своего присутствія тамъже 19 Января 1670 года.

Георгій Гошовскій, епископъ Перемышельскій и Самбор. далъ уставную грамоту Перемышельскому Святоилійскому братству. —

4) Въ томъ году былъ Орелъ первый построенный корабль на Каспійскомъ морѣ сожженъ мятежникомъ Донскимъ Козакомъ Стенькою Разиномъ, казненнымъ въ Москвѣ 1671 г. Варлаамъ Ясинскій послѣ южнорусскихъ смятеній возобновилъ Кіевобратское училище, основанное въ 1588 г. Епископъ Лазарь

*) Въ Уневскомъ изд. книги Выкладъ о церкви св на 26 л. начинается: Житіе св. равноапост. вел. кн. Кіевск. Владиміра всея Россіи самодержца на 13 л. которого въ Кіевскомъ изд. съ 1667 г. непомѣщено.

Барановичъ ревный защитникъ греческо-русской церкви содѣйствуетъ къ востановленію тишины въ Малойроссіи.

Tegoż roku I. M. Xięża Jezuici, którzy jako nauczyciele, mając na wszystkie strony tego swiata uszy i czułość o wszystkiem, dali o tem wiedzieć, i na ambonach publikowali po różnych miejscach, kościołach, jakoby Kandyę mieli Chrześciańscy Panowie odzyskać z Tureckich pogańskich rąk... Въ 1669 году великій везиръ 8 Сентября заключилъ миръ съ Венеціею, и городъ Кандія былъ 27 Сентября преданъ Туркамъ, котораго осада продолжалась 28 мѣсяцей, при чемъ 30.000 крестіанъ, 120.000 турковъ погибло.

Въ томъ году король Михаилъ грамотою изд. въ Варшавѣ на Соймѣ 26 Октября рѣшилъ тяжбу епископа Іеремія Свистельницкого съ епископомъ Іосифомъ Шумлянскимъ, надѣляя послѣднему Львовскую епископію. Въ упомянутой грамотѣ изданной къ послѣдователямъ греческого вѣроисповѣданія въ земляхъ, Львовской, Галицкой, Подольской, Жыдачевской, Коломыйской, Теребовельской, Латичевской и Брацлавской говоритъ король, что въ слѣдствіе поднесенного ему, во время коронаціи его декрета изданного предмѣстникомъ тогожъ Іоанна Казиміра взглядомъ Львовской епископіи, о которую епископъ Іеремія Свистельницкій спорилъ съ еп. Іосифомъ Шумляньскимъ, издалъ онъ (король Михаилъ) особную грамоту къ жителямъ упомянутыхъ земель и повѣтовъ, чтобы никто другій, но только Іосифъ Шумлянскій былъ признанъ и уважанъ яко Львовскій епископъ. Теперъ тотъже король, снова на жалобу Іосифа Шумлянского, противо Іеремію Свистельницкого, который въ томъ взглядѣ неуважая на грамоту короля Іоанна Казиміра изданную въ Краковѣ 3 Октября 1669 въ пользу І. Шумлянского, признаетъ и провозглашаетъ Іосифа законнымъ Львовскимъ епископомъ, который въ доказательство своего правилного поставленія въ епископа, предложилъ королю свидѣтельственную грамоту патріарха цареградского Меѳодія, по той причинѣ король поручаетъ къ тому опредѣленнымъ коммиссаромъ ввести епископа Іосифа въ посѣданіе упомянутой епископіи, а устранити Свистельницкого. — Описана грамота сберегается въ архивѣ Львов. Митроп. капитула N. VII.

5) Въ томъ году тотъже король въ Варшавѣ 26 Апрѣля на прошеніе еп. І. Шумлянского издалъ грамоту, чтобы русское духо-

венство Львовской епархіи, не было болѣе одолжено, къ понесенію тяготъ и податей изъ церковныхъ земель вмѣстѣ съ мѣщанами и сельскими общинами (громадами), ибо такимъ способомъ духовенство препятствовано бываетъ въ исполненіи богослуженія церковного и попеченіи о спасеніи душъ своихъ прихожанъ. По той причинѣ король повелѣваетъ: aby swieszczenicy t. i. starożytney religiey Greckiey wschodniey cerkwi Duchowni w teyże tści y poszanowaniu, iako y Duchowni ritus Romani, zostaiąc niebyli od nikogo żadnym sposobem tak od starostw, dzierzawców dóbr naszych królewskich iako y od Panow dziedzicznych ich Namiestników, watamanów, wóytów, y od wszelakich innych prywatnych y publicznych osób w żadney włości y dzierżawie do Panszczyzny, robocizn wszelakich poddaństwa, posług, powozów, podwód, dziesięciu, czynszów, rogowego, oczkowego, poborów podymia y różnych podatków płacenia, y jakich kolwiek wymyślonych usług y powinnosci pociągani y przymuszeni żadnym pretextem, y do sądow także dzierżawców, starostów y dziedzicznych panów w miastach, miasteczkach y wsiach tak z osób dóbr cerkiewnych iako i innych nie byli y nienależali. Od czego wszystkiego także y od żołnirskich podatków, staciy płacenia, noclegów, popasów, podwód dawania jako też y od wszelkich składek mieyskich i sielskich za wniesioną do nas przerzeczonego episkepa suppliką, wiecznemi czasy wolnemi czyniemy, jemu tylko samemu t. i. pomienionemu episcopowi swemu we wszyskiey diecesiey wszyscy ritus Graeci duchowni swieszczenicy iako ich należetemu pasterzowi y successorom iego iuxta immunitates ecclesiasticas, aby posłusznemi byli y ad nullam aliam qualemcumque iurisdictionem saecularem tylko praecise ad forum iego tanquam competens spirituale należeli rozkazuiemy. Także co się tyczy dochodu kuniczne nazwanego na rok po złotych sześć, aby kożdy swieszcznik na popowstwie żostaiący za siebie bez przeszkody wszelkiey niczym śię niewymawiaiąc ani sobie tego za obciążenie maiąc, albo czyiey w tym protecticy zażywaiąc oddawali pozwalamy. — Грамота тая сберегается въ архивѣ Львовск. Митроп. Капитула N. X.

6) Митроп. Гавріилъ Коленда жалуется на латинскопольское духовенство: Vehementer enim scandalizamur (Clerus unitus) quod ab ecclesiasticis episcopis latinis contemnimur, a saecularibus honoramur et promovemur. Summopere aedificamur ex Illmis Nuntiis Apostolicis, quod in praesentia illorum nos aequali complectantur honore. Dixi enim non semel episcopo Cracoviensi et aliis: Nos pati omnia pro fide, cae-

terum in ritu Latino pariter senatores fuissemus, sicut et illi, et sciremus hac auctoritate uti, sicut et illi. Nec pulsamus fores ipsorum pro danda eleemosyna, sed ut unionis iura senatoria voce, qua polent, sarta tectaque esse velint. Nihilominus ipsi audientias apud ipsos nobis difficultant, ut quandoque Metropolita et episcopi cogantur vel abscedere, vel turpiter diuque expectare in antecameris ipsorum. Res mihi est contra episcopos Poloniae nescio cur tangentes digitis coelum et vano inflatos tumore: nam episcopi Lithuaniae senatores, qualem meae personae pro iure habent respectum, nullo negotio. Тѣмже Митрополитъ пишетъ: meis propriis sumtibus comparavi typum Slavonicum, et iam Vilnae in Monasterio SS. Trinitatis PP. Basilianorum in lucem edita Breviaria Slavonica iuxta moenologia graeca, eliminatis tamen Sanctis Ruthenis Kioviensibus ignotis S. R. ecclesiae. Supplicaveram S. Congregationem per Illmum D. Marescotti pro declaratione, quinam essent Sancti ex illis, quorum catalogum misi per eundem Illmum. Video decisionem hac in re esse arduam; nam ex una parte credendum illos evasisse Sanctos temporibus antiquis Russiae et Constantinopolis sedi Romanae obedientis, ex alia parte miracula, quae per illos Schismatici patrari dictitant, nobis non innotescant. Integritas corporum vel unctioni balsami, vel beneficio terrae et stupendis criptis Chioviensibus adscribenda. Dixerim tamen susperstitiosos facile Ucrainenses Ruthenos ea in corruptibilitate corporis credidisse sanctitatem animae. Concedere cultum illorum sub conditione, nempe quatenus sunt sancti, et hoc non videtur: satius aeterna suspensio decisionis circa hoc maneat, quam decisiva S. sedis propaletur sententia. Relatio ejusdem metropolitae ad colleg. de propag fide. Theiner Mon. Pol. III.

7) Anno 1670 ruptis Comitiis, alia Comitia diebus Februarii statuta sunt, et haec pariter rupta.. Misi pro dictis comitiis (пишетъ Г. Коленда) episcopum Vitepscensem (C. Żochowski), ut attenderet rebus Unionis. Venerunt et missi a Doroszenko urgentes supplicationem illam superius memoratam (1669), ut respublica responderet directe. Sex commissarios Ostrogiam destinavit, qui omnes lites in puncto religionis et status terminarent, terminato lege publica comitiorum approbarent (fuit ad mentem Unionis instructio pro Commissariis concepta). Hinc ut eidem commissioni Ostrogiensi assisterit, missus est profatus episcopus Vitepscensis et bonos effectus illius comm.sionis hactenus (1671) experimur. Quando quidem dicta commisio conclusa fuit cum Hanenko, cui modo

assistit respublica, et promovet illum in ducem exercitus Cosacorum; procurat autem vehementer degradationem et necem Doroszenko rebellis. Atque utinam cum Tukalscio (metropolita schismat.) palo infigantur ambo, quia Ostrogii Hanenkoviani delegati, acceptis Ungaricis Ostrogii dixerunt: ipsos non curare de fide, sed ut libertates antiquas in Ukraina habeant.

Дальше пишетъ Г. Коленда митроп. что король польскій хотѣлъ уже издати грамоту для неуніятского Витепского и Мстиславского епископа, но что папскій нунцій Рапуззій тому воспрепятствовалъ. Тимъ епископомъ кажется былъ нашъ епископъ Іеремія Свистелницкій, что явствуетъ изъ слѣдующихъ словъ Г. Коленда. Et ego cum episcopo Vitepscensi (unito) pergo Vitepscum, cujus est ipse in possessione: si forte ille nequam, degradatus per decretum regium episcopatu Leopoliensi, attentaverit illos episcopatus, citabitur pro hisce comitiis proxime futuris. Interim iuridice monebimus dioecesanos, ne hunc novum et inauditum episcopum pro pastore colant, habentes proprium episcopum Vitepscensem pastorem...

Episcopatus Praemisliensis 5.000 ecclesiarum censet, et habet duos pseudo episcopos, unum Winnicki, alterum Hoszowski, qui diviserunt sibi in partes villaset bona opima dicti episcopatus.

О Львовской епископіи пишетъ Г. Куренда: Episcopatus Leopoliensis immediate confertur, seu praesentatur regi ab archiepiscopo Leopoliensi ritus latini.*) Nulla bona et villas habet. Statim enim ac schismaticis cessit, occupata fuerunt bona per potentiam variorum magnatum. Reditus ipsius sunt ex porochis ecclesiarum, quas dicitur 6 000 millia numerare. О львовской Ставропигійскомъ братствѣ пишетъ, что тоеже episcopi Leopolienses vellent et tentent subingere, sed non potuerunt unquam. Monasterium hujus confraternitatis (Святоофріевскій мрь) et monachi diriguntur non a persona ecclesiastica, sed a saecularibus, delinquentes monachi puniuntur et loco moventur per saeculares

*) Упомянутое право затвердилъ Львовскимъ лат. архіепископамъ король Сигисмундъ III. грамотою 12 іюля 1608 г., quo jus conferendi et instituendi Leopoliensem ruth episcopum archiepiscopo r. l. competens declaratur. такое право происходитъ отъ короля Владислава Ягайлы, который уничтожилъ галицкую епископію, и поручилъ поставленіе митроп. намѣстниковъ въ Галичѣ латин. архіепископамъ

personas de gremio confraternitatis... Quod si placuerit Deo unionem quandoque ibi concludere, opus erit tollere hanc confraternitatem, subdendo illam episcopi iurisdictioni.

Schismaticus episcopatus in ducatu Severiae dictus Novogrodecensis, facile duo millia ecclesiarum habet. Episcopus schism. vir doctus, vocatus Baranovicz: solet edere libros haereticos Slavonico idiomate, et eos dedicat Duci Moschoviae. — Numerus ecclesiarum schismaticorum cum monasteriis per totum M. D. Lithuaniae potest ascendere ad 70 ecclesiarum. Nihil nos in M. D. Lithuaniae magis affliget, quam civitas Mohilovia, potens dives et schismatica. Pulsa hinc Unio per pacta Zboroviana, ecclesia S. Salvatoris cum 5000 florenis, quae ex trajectu fluminis percipiebantur quotannis, violentissime Unitis erepta. Poterit ibi introduci unio, rebus Ukrainiae compositis. Praecipuum fulcrum et asilum Schismaticorum sunt Cosaci. Ad istos statim recurrunt, siquando lis est ipsis cum Unitis. Post persecutiones toties motas per Tukalscium et Doroszenko, non adeo laeditur Unio; ~~laeditur Unio~~; laederetur autem, si Cosacos inter mille scissiones et divisiones non intercederent. Alii enim Doroszenkum, alii Hanenkum, alii Mnohohrisznum ducem Cosacorum per Moschum institutum sequuntur. Naszczokin comissarius ducis Moschoviae in commissione Cagini anno 1670 celebrata clamabat. Quidest hoc, quod vester Kolenda metrop. recepto archiepiscopatu Polocensi iubet presbyteros radere barbam et mystaces, iubet insuper calceamenta more Latinorum gestare?. Theiner Mon. Pol. III.

8) Гет. Демянъ Многогрѣшній, по желанію П. Дорошенки, выклятъ патріархомъ цареградскимъ Меѳодіемъ; потомъ на прошеніе Сильвестра Кіевского Митрополита разгрѣшенъ; Посолъ Дорошенки Кіяшка не отъѣхалъ къ Солтану въ Цареградъ, но собравши вольницу Козацкую разбойничаетъ въ Украинѣ, Посольство гет. П. Дорошенки на соймъ въ Варшаву, въ дѣлѣ потвержденія свободъ и вольностей козацкихъ,*) Въ Сѣчи Михаилъ Ханенко Кошовый поддался королю польскому. Польская комисія въ Острогѣ съ П. Дорошенкомъ опредѣлена не съѣхалась. Козаки подъ Квинтовкою пособствуютъ Россіанамъ противо мятежнику Стенкѣ Разину. Петръ Дорошенко шлетъ полковн. Стефана Обиду къ царя прося прощенія

*) Къ королю Михаилу съ жалобами на притѣсненія Поляковъ ѣздили въ Варшаву (1669) Тарасенко и Петрановскій.

за пролитія кровы и убіеніе въ сѣчѣ Лодыжинского столника; царь пращаетъ его, съ порученіемъ чтобы гетм. I. Многогрѣшного съ лѣвой страны Днѣпра называлъ гетманомъ Запорожья, а не Сѣверскимъ гетманомъ. (Царск. грам. 28 Юля 1670). II. Дорошенко не не идетъ теперъ въ Острогъ призываемый сюда королемъ польскимъ Комиссія въ Острогѣ межи Козаками и Польщею. 13. Сентября, такъ звана ассекурація Запорожскому войску. Здѣсь явились послы М. Ганенки, которого Польща признала за начальника Козаковъ. Задиѣпровье подчинено вѣдѣнію Московского патріарха.

1671. стр. 166. 1) Maja 10 dnia Xiąże IMść Dymitr Wiszniowiecki Hetman Polny odprawował wesele. Pojmował xiężnę Zasławską za małżonkę, córkę Xiążęcia Dominika Zasławskiego, które wesele odprawowało się ku woli królewskiej w Ujazdowie pod Warszawą... Tamże znamienitą komedyę odprawiano, która 60.000 kosztowała, w czym znaczna to utrata skarbu Rzeczypospolitej; za którą summę mogło by się tysiącowi żołnierza zapłacić... Lepiey by na domy Boże, albo na szpitale, na ułomne, na kaleki na żołnierza okoliczonego i niedostatniego, które zdrowie swoje i dostatki ważyli i potracili na usłudze Rzeczypospolitey to obronić i ratować. Дальше доказуетъ что чуждое имѣніе возвратити нужно, ибо отъ сего грѣха неспасуть ювилейніе отпусты (разрѣшенія); niech o tem wie każdy, że ani w Jerozalimie, a nie w Rzymie, tylko co cudze wziął zwróc, ani Papież, ani Patriarcha nie pomoże, bo to oszukanie i mania (ловка) na ludzie Jubileuszowe poczyniono, przez co zawodzą ludzi nędznych w upadku dusznym.. Lepiej by za tę summę ubogich ludzi wspomódz, dla uchronienia siebie samego, żony, dzieci od nieprzyjaciela każdego, co plondruią ziemię, pustoszą; na co pobory podymne, stacyie dawaią (на войско) a w ostatku od wszystkiego tego co ma, zaledwie z duszą z domu ucieka od żołniarza zlego (которому Рѣчпосполита не заплатила) gdy do wsi przyjdzie; a Tatarzyn gdy zaskoczy nie folguie; w niewole bierze, do Ordy prowadzi; jako i tych czasów tam wesela i komedye stroią (польскіи гетманы) a tu nieprzyjaciel w kraiach wołyńskich, począwszy od Bożego Narodzenia przez całą zimę, gdzie i mało co odchodzą do Ordy, tak postępuie sobie bezpiecznie... Jakoż miesiąca Junii 7 napadłszy albo-li raczej już bezpiecznie sobie chodząc Deneki *) z Tatarami, chorągwie podniosłszy a rozpusciwszy jako żołnierze, co rozumieli chłopi w polu robiąc, siejąc, kosząc, orząc, niektóra i szchlachta rozumieli że żołnierze idą, które przed nim co w polu robili chłopi dali pokoj, a minąwszy Krzemieniec nie dochodząc Dubna, obróciwszy się nazad, teraz że po chłopach, po szlachcie których bardzo siła pozabierali i pognali. Upatrnjże to co za sprawa w przełożonych naszych, z których sami, żony onych, dzieci, słudzy, za któremi assystencya pięknie chodzą, stroją się, jedzą, piją, pieniędze zbieraią, maiętnosci kupują, a o onych niebożętach nie dbają i nie bronią Panowie Hetmani... Przez te czasy od Bożego Narodzenia począwszy po różnych powiatach tak w Polesiu, Korcu, około Owrucza, Podola, na Wołyniu i gdzie-indziej narachowano 800 i kilkadziesiąt, których zagnali do Ordy. Sami Tatarowie na rejestrze spisawszy, podali smiejąc się abo urągając z postępków i ospałości a niedbalstwa starszych wodzów naszych wojskowych. Pod czas tegoż wesela, miał król IMć z niektóremi senatorami na ten czas będącemi namowy swoje tajemne o obronie Rzeczypospolitej, z którego namowienia w i ć i wydane były na pospolite ruszenie. Trybunały limitowano, a z tego nie tylko śmiech poczciwe żarty na t e j ż e P a n i s t a r e j u s i e d l i... Ani też w Polsce sprawców onych bywszych jako to: Granowskich, Sieniawskich, Xiążąt Ostrożskich, Wiszniowieckich, Zamojskich i innych nieospałych, którzy niemieckim plugawym strojom nieprzypatrowali się, a jako spadła sukcessya Hetmanstwa po Koniecpolskich na Potockich, których wszystka myśl była o gorzałce, hofryjerkach nadobnych, za których sprawą i rządem wszystko złe w Polsce wkorzeniło się. Gorzałka we dnie i w nocy i siostra Hanuśka aby była, pod dobrą myśl, pod pijany wieczór Panu Mikołajowi IMći, zaczim i d i ż d o K r y m u, t a m n e b u d e s z p i t i d y m u. J. Jerlica Latop. II. 175.

2) Георгій Гошовскій еп. Перемыш. издалъ уставную грамоту, касательно епитрахильного жалованія подаваемаго прихоженами священникамъ ихъ. Напечатана мною въ актахъ южнозап. Русн. Львовъ 1868 стр. 185. N. XXXIV.

Rozmowy o wierze i życiu Swiętych L. Baranowicza. Kijow.

*) С. Величко пишетъ: Пушкарь, собралъ собѣ съ винниковъ, броварниковъ, пастуховъ и наймитовъ, полкъ пѣхотный, именовавши Дейнекам[и]

Здѣсь подрозумѣваются подъ названіемъ Дейнековъ войско составленное изъ разного рода охотниковъ и гулякъ.

3) Алексей Палапанъ (Валабанъ) былъ родомъ Грекъ богатій посѣдающій свой домъ въ городѣ Львовѣ, полученный за женою Анастасіею дочерію Василія Буйновского Львовского гражданина. Онъ скончался безчадно 1689 г., и былъ чуждъ другому роду Балабановъ, изъ которого было двухъ епископовъ и одинъ митрополитъ, печатающихся гербомъ Корчакъ. Алексей Балабанъ, подъ видомъ купца ѣздилъ по Украинѣ склоняя Козаковъ къ подчиненію Польшѣ, за что 1673 года былъ нобилитованъ cum nota scartebellatus. Портретъ его находится въ Ставропигіальномъ архивѣ въ Львовѣ. Зубр. крон. Львова 403. 430.

4) Василій митрополитъ Сербскій изъ Герцоговины съ игуменомъ Аѳанасіемъ Монастыря Св. Богородицы изъ Трибиня (Tribigno) пишутъ о сдѣланныхъ убійствахъ Турками и просятъ помощи отъ римского престола 3 Января 1671.

— Князь Владиславъ, Александръ Шуйскій похороненъ въ Брестком іезуитскомъ кляшторѣ. Niesiecki IV. 289. Тотъ русскій княжескій родъ переѣхалъ изъ Москвы въ Литву до 1660 г. и былъ уже такъ скоро перевхаченъ къ латинскому обряду.

5) Михаилъ Ханенко изъ кошового атамана затвержденъ на гетманствѣ королемъ Михаиломъ получилъ отъ него подъ Калникомъ въ Нагайманъ присланый ему „клейноты войсковые“ (булаву, бунчукъ и печать), съ изволеніемъ, по Гадяцкимъ пунктамъ, владѣти отъ Кіева по Случь землею *). Послѣ сего Ганенко служилъ лицемирно Ляхамъ три годы. Возстаніе въ Умани противъ гет. П. Дорошенка. Поляки въ войнѣ съ Козаками, берутъ съ І. Собескимъ Могилевъ, Брацлавъ, Баръ, Немировъ, Ладыжинъ, и Рашковъ Турецкій Султанъ въ декабрѣ требуетъ, чтобы Польша отказалась отъ посѣданія Украины. Демянъ Многогрѣшный выступилъ яко гетманъ противъ П. Дорошенкѣ.

---

*) Ганенко стоялъ въ сношеніяхъ съ конфедерованною шляхтою въ Голубѣ (Gołębiu), Онъ получилъ отъ короля въ Самборской экономіи Лишню, Медвѣдю, которыя села за соизволеніемъ Королевскимъ 8 Ноября 1672 передаетъ сыну своему Павлу ротмистру королевскому. На Украинѣ получилъ Ганенко отъ польского короля Брусиловъ, Водотыю и Соловенку. Въ сю пору было трехъ гетмановъ на Украинѣ. Ганенко въ Умани, П. Дорошенко въ Чигиринѣ, І. Многогрѣшный въ Батуринѣ яко приверженникъ Россіи. — Запорожье управлялось отдѣлно.

1672 г. стр. 169. 1) Нашествіе Турковъ и Татаръ на Русь 1672 году І. Ерличъ въ своемъ Лѣтописцѣ (II 195) описуетъ въ ратцѣ слѣдующимъ способомъ: Турки, пишетъ онъ otrzymawszy Kamieniec, udali się po nad Dniestrem aż ku Lwowu, w Przemyskie' Samborskie, i ku innym miastom Podgórskim, gdzie Lwów musiał się okupować; miasto postąpiło za siebie 80.000 talarów, które zaraz 20.000 dali, a w 60.000 dali zastawę z duchownych człowieka dwóch, mieszczan z Polaków dwóch, z Ruśi dwóch, z żydów dwóch, co najznaczniejszych na ten czas będących w mieście — a drugie bogatsze przedtym jeszcze powyjeżdzali byli. Gdzie i inne miasta, miasteczka, tak królewskie jak panskie i szlacheckie musieli się okupować, które mieli co dać. Orda zaś o dwie mili od Krakowa nazad się wracała, pustosząc, biorąc, paląc, ścinając tak szlachtę jako i szlachciańki, ludzi onych zacnych, znacznych, w krajach bezpiecznych, w których nigdy nie bywali Tatarowie. Po czem zaledwo tak żołnierze jak szlachta skupiwszy się, po róznych miejscach hałasować i bić poczeli. Niemcy i Kozacy Zaporożcy nad któremi Hetmanem był Haneńko, który mogło być 4.000 dobrych junaków albo młodców (вотъ все польское войско Русь и Нѣмцы), które się przed królem IMcią pod Lublinem prezentowali i popisywali, i gotowość swoią okazywali — oświadczywszy się szli ku Zamościu i dalej. Ordę przejmując, różnych ludzi ku sobie przyposobiając; a w tym za żądaniem i posłaniem od króla Imći posłów do Cesarza Tureckiego, ustąpili wojska Tureckie od Lwowa i od innych krajów i miast. Дальше слѣдуютъ статьи договора сдѣланного между Турціею и Польшею *).

2) Августа 29 завладѣли Турки городомъ Каменцемъ Подольскимъ, 24 Сентября приступили къ городу Львову, который окупился 80.000 черв. зол, изъ которой сумы городъ Львовъ заплатилъ одну часть, а за оставшуюся далъ городскихъ закладниковъ (obsides) до окончительной сплаты окупа, которыхъ Турки увезли въ Каменецъ. Въ числѣ русскихъ закладниковъ находились Стефанъ Лаврисевичъ и Петръ Аффендикъ. Зубр. крон. Львова 426.

Зрад. спис. 622 1673 г.

*) Король Іоаннъ пишетъ о себѣ: natus sum in Olescensi arce, in edito monte, ubi etiam rex Michael natus est. Załuski, Epist. III. 863. См. стр. 622.

3) Die 10 Martii Varsaviae 1672. Sereniss. Michael rex Poloniae ius circa foenificia Fedkowska in Biłohoszcza (близь Львова) et fundum Medycki vocitatum ecclesiae Annuntionis B. V. Mariae in suburbio Leopoliensi Cracoviensi approbat. См. 1626 г.

4) Michael rex Varsaviae in comitiis 20 Martii 1672 permittit reaedificationem ecclesiae r. g. c. Protectionis B. M. V. per principes Alexandrum et Georgium Koriatowicze haeredes et fundatores urbis Kamieniecae, erectae. Въ грамотѣ говорится: что szlachetny Michał Maskiewicz regent kancellaryey Grodzkiey kamienieckiey divini cultus pietate irradiatus.. Cerkiew założenia Pokrowy N. P. Maryei przez S. pamięci xiążąt Alexandra y Jerzego Koryatowiczów dziedziców y fundatorów miasta Kamienca, gdzie w zamku tamecznym w teyże cerkwi pobożne cineres ich sepulti manent, blisko trzechset lat z drzewa tamtegosz mieysca zbudowaną, y prowizyą pewną na odprawowanie codziennego nabożenstwa (opatrzoną) a z dawności czasu do ruiny przychodzącą przy poboznych ludzi tamecznych religiey greckiey w bractwie tejże cerkwie będących iałmużnie, swym kosztem y staraniem wymurować y wystawić umyslił. Король затверждаетъ имѣнiе церкви и братство ея въ свободахъ его, и о томъ увѣдомляетъ Миколая на Iезуполю Потоцкого генерала Подольского и старосту Каменецкого. — Грамота пергам. сберегается въ архивѣ Львов. Митр. капитула N. XLVII.

Въ томъ году 30 Мая на память преп. Исаакiя Далматского родился Петръ Алексѣевичъ, преобразователь Великорусовъ.

5) Въ томъ году пишетъ Ѳ. Iосефовичъ (Annal. urb. Leopol. tom extrav. N. 408 Caesi Scythye a Lubaczow et a Cieszanow redeuntes a Łazinio militum praefecto aliquot millibus vinctorum libertati restitutis. Ipse exercituum dux Dziambet Gereium cis Horinium assecutus post brevem conflictum terga vertere, mancipia abijcere coegit. Ad Komarno quoque Nuradini copiae aperto marte profligatae, et in fugam dispersae sunt, captivi supra 10 milia liberati. Nihilominus haec exigua solatia non redintegrarunt haec et tanta tristia, qua Russia tota passa est.

6) Въ книгѣ Liber momorabilium кляштора Доминикановъ въ Бродахъ чтется: Turcy trzymając Kamieniec od 1672—99 r., częste wysyłali czambuły Tatarów do przyległych województw; wszystko

zmieniło się w pustynie. Na tem miejscu gdzie teraz miasto Podkamien, był czarny las z dębów i buków, aż dopiero po zwrocie Kamienca, zaczęto budowac domy. Lwowianin z 1840 r.). Здѣсь на окалистой Горѣ поселились въ XV вѣцѣ ОО. Доминаканы, для которыхъ Петръ Цебровскiй 1464 г. построилъ костелъ. Подкамень въ латинскихъ письм. памятникахъ названъ. Conventus Succaminensis, Lublapidensis, Saxipolis. Въ свидѣтельству грамоты короля Сигисмунда I. съ 1524 года, село Подкамень и другiя села яко королевское имѣнiе получилъ Викентiй Цѣбровскiй, яко залогъ на лѣтъ 18: villas et hereditates nostras: Podkamyenye, Narzecze alias Naquascha, Popowce, Dudyn, Nyemyanez, Palykrowa, Jacznyska, Ozeowcze, Vierzbowiecz, Sokolniki, Sczibor owycze, Vielen, et Kokothkowce in terra Leopoliensi sitas.., которыя по 4½ годахъ передалъ В. Цебровскiй Мартину Каменецкому Подольскому воеводѣ. Въ послѣдствiи обведено кляшторъ каменною стѣною и башнями, для обороны отъ Татарскихъ нападенiи. См. Sadok. Barącza Dzieje klaszt. OO. Dominikanow. — Tarnopol. 1870. Въ 1648 году во время возстанiя Козаковъ, оставили ОО. Доминиканы свою обитель и переселились въ Львовъ ибо монастырское укрѣпленiе не было еще окончено.

7) Въ томъ году Львовское Ставропигiйское братство опасаясь нашествiя Татарского на Львовъ и заграбленiя церковного сокровища чужими или даже своими непрiязненными согражданнами, отправило тѣже для сбереганiя въ городъ Гданскъ, къ тамошнему купцу Горну, стоящему въ торговельныхъ отношенiяхъ съ русскими купцами въ Львовѣ. Между вывезенную церковнiю утварiю и сосудами находились нѣсколько напрестолныхъ евангелiй въ серебро и злато окованныхъ дорогая библiя, потиры, дискосы и проч. который депозитъ не скорѣе якъ въ 1687 привезено назадъ въ городъ Львовъ. Крон. Ставр. Libr. L.

8) Iосифъ Шумлянскiй постригшись въ Креховскомъ монастырѣ напалъ съ войсковыми людьми въ ночи на проживающаго при Святоюрскомъ монастырѣ въ Львовѣ Антонiя Виннiцкого митрополита и администратора Львовск. епископства, поранилъ монаховъ, взялъ въ плѣнъ архимандрыта и надѣлалъ различного насилiя монастырскимъ людямъ, о чемъ пространнѣйше пишетъ процесъ сдѣланный въ Люблинскомъ трибуналѣ и ассесорiи съ 1672 года. Тотъ же Iосифъ Шумлянскiй яко епископъ Львовскiй за короля

польского Іоанна III. до каменной церкви въ Жолквѣ ввелъ монаховъ чину Св. Василія, устранивши мѣстного приходского священника, который овдовѣвши снова оженился.

9) Papa Clemens X. 3 Januarii regem pol. Michaelem monet, ut Theodorum Vartanowicz quendam Schismaticum pro coadjutore archiepiscopi Leopoliensis Armeni sese gerentem e regno pellat, ne fidelium Armenorum grex non ita pridem in ovile Domini redactus scandalum patiatur in pastore a Schismatico sibi praeposito, simulque omnes intelligant, quae sors eos maneat, qui ad ecclesiasticas dignitates obtinendas ad Schismaticos confugiunt. Подобноже папа Клементій VIII писалъ 25 Januarii 1603 къ Митроп. И. Потѣю, жалючуемуся на Львовского епископа Гедеона Балабана, (qui якъ папа пишетъ) in gravem animae suae perniciem, ab eadem unione discessit, et bonam confessionem, quam te praesente, coram nobis et fratribus nostris S. R. ecclesiae cardinalibus... confessus fuerat), что онъ въ епархиалныя дѣла его вдирается, что въ томъ взглядѣ епископу Ригенскому своему нунцію поручилъ письмомъ: ut hoc negotium apud regem ex tuo desiderio, et nostro, serio promoveat. Но подобныя порученія, для важныхъ политическихъ обстоятельствъ оставались безуспѣшными якъ напримѣръ папою Григоріемъ XI въ 1372 году XIV calendas Augusti данный приказъ Краковскому епископу, чтобы онъ omnes et singolos episcopos terrae Rusiae, quos per summariam informationem Schismaticos esse reperiat, ab eorum ecclesiis et episcopatibus auctoritate apostolica prorsus amoveat... что однако нескорше послѣдовало якъ съ концемъ XVII вѣка. Naruszewicz Histor. polsk. VII str. 270. Наконецъ надо замѣтити что упомянутый арменскій епископъ исправился и сталъ Уніатомъ, ибо въ 1677 году 4 Декабря papa Innocentius regi Poloniae Vartanum episcopum Epiphaniae, quem sibi Nicolaus archiepiscopus armenus Leopol in coadjutorem cum futura successione elegit, impense commendat, quia non levis ad est suspicandi ratio, praefatum archiepiscopum, iunctis cum populo Leopoliensi studiis, de alio et quidem fortasse Schismatico successore statuendo cogitare...

10) Около сего года монахи Филаретъ Служка и Ѳеофанъ Осташевичъ, основали Успенскій монастырь въ селѣ Бесѣды Жолковского округа. Мѣстоположеніе сего монастыря pewne uroczysko, alias Biesiady nazwane, w puszczy Dobrusinskiej nad rzeką Białą rzeczoną, przy samej granicy Rzeczyckiego i Mostyńskiego

starostwa kupione. Король Іоаннъ III. издалъ грамоту на построеніе сего монастыря съ принадлежащими ему землями: jako to cerkwi dwóch na ostrowku Lipowym „Skielcu“ nazwanym, przy pasiece i sadach pod założeniem Zwiastowania N. Panny oraz i drugi pod tytulem Zmartwychwstania Chrystusa Pana zupełną moc i władzę daiemy i konfirmuiemy.. Сонзваляетъ на построеніе пивоварни, винницы, фолюшовъ, ступъ для опыханя сѣмя и проса и такожь сонзваляетъ monastyr w gruntowną forteçę fundować, съ правомъ на prochownię dla prochu robienia. Избраніе мѣстного игумена совершаютъ монахи tylko z pomiędzy siebie co rocznie na nowe lato podług zwyczaiu monasteru Skickiego i Krechowskiego. Дальше сонзваляетъ король сему монастырю drukarni założenia i w niey wszelkich ksiąg grecko-ruskich drukowania. Въ 1677 г. еп. І. Шумлянскій благословляя сей монастырь при дорученіи игуменской патерицы отцу Филарету, основателю сего монастыря, далъ сему монастырю потверждены собою правила монастырскія: Лиственцу или узаконеніе истиннаго общежительного житія инокомъ монастыря Бесѣдского. Въ 1773 г. присоединено сей монастырь къ Жолковской архимандріи для улучшеня тойже дотаціи. Шемат. Чину св. Василія В. 1867 стр. 175.

11) Tychże czasów hospodar bywszy Duka, który zegnany był i przekupiony od drugiego ujechał był z niektóremi Wołoskiemi Panami. Miał z sobą pod 7.000 człowieka: zebrawszy się naszych ochoczych niektórych wpadłszy do Jass zrabowali miasta: wsi pod 60 także złupili, zabrali, ścinali, palili, stada, bydła, owce pozabierali, osadziwszy hospodara (Стефана Петричейка) nazad się wrócili. Bywszy Hospodar (Duka) uciekł do Multan. J. Jerlicza Latop. II. 184.

12) П. Дорошенко съ Ордою опустошаетъ посады Малорусскихъ городовъ; Ханенко взялъ Умань гдѣ убилъ полковника Жеребилу съ старшиною. Заговоръ противъ Гет. Д. Многогрѣшного; Карпъ Мокріевичъ писарь съ заговорщиками схватилъ ночью въ Батуринѣ Д. Многогрѣшного, (о середопостѣ) отвозитъ самъ въ Москву, гдѣ онъ осужденъ съ товарищами на съ сылку въ Сибирь. Съѣздъ Козаковъ въ Конотопѣ; Іоаннъ Самойловичъ Поповичъ избранъ на Кроснахъ въ Козацкой Дубровѣ (между Конотопомъ и Путивлемъ) Гетманомъ 28 Іюля. Конотопскій договоръ Козаковъ съ Россіею. Объявлено царскою грамотою, что царь Кіева и Малой Руси никогда не отступитъ Полякамъ, но у-

правляти будетъ по волностямъ Козацкимъ и Глуховскимъ статьямъ. Война турецко-польская. Султанъ Могамедъ IV перешелъ Днѣстръ (15 Августа) взялъ Каменецъ 27 Августа и все Подолье. Турки поставили своихъ начальниковъ въ Каменцѣ *), Межибожѣ, Барѣ и проч Татаре опустошаютъ Чермную Русь и Волынь. Осажденіе города Львова Турками и Козаками съ П. Дорошенкомъ, который послалъ до Креховского монастыря Ивана Мазепу на залогу. Капланъ Паша не вѣдалъ того и послалъ часть войска турецкого и Татарского добывати до тогожь монастыря; а гди пришло войско, тамъ били ихъ чернцѣ, добре боронячися, и ханского забито сестренца гмойтомъ (гвинтовкою?) желѣзнымъ; и самъ залога, Иванъ Мазепа, зъ ручницѣ много Турковъ побилъ; за що велми разгнѣвался ханъ, и большую громаду войска турецкого и татарского добывати послано. Видячи чернцы, же трудно оборонятися, здалися Туркамъ и дали за себе откупу: сребра церковного каралехъ(?) чтиры и таларей тисячу. Бѣлозерскій юж. Лѣт. 34. Миръ въ Бучачѣ 18 Октябрѣ между Польшею и Турціею. Польша платитъ дань 22,000 черв. золот. Туркамъ, отступаетъ Каменецъ съ Подольемъ для тихъже; Козаки подчиняются Турціи. Ганенко ведетъ безуспѣшно переговоръ съ царемъ; выступаетъ явно яко врагъ Польши; ему приписуется убіеніе полковника Пива. Іоаннъ Собескій побилъ Орду подъ Калушомъ „а самъ вожь ихъ Аджи-герей Салтанъ блудилъ по лѣсу пять дней, ажъ его мужикъ единъ выпровадилъ на дорогу, а онъ далъ одинъ червоный. Бѣлозер. юж Лѣт. 33. Козаки съ Самойловичемъ бьютъ Татарь подъ Перекопомъ. П. Дорошенько порозумѣвается съ королемъ Михаломъ.

1673 г. стр. 175. 1) Въ томъ году пріѣхалъ король Михаилъ въ городъ Львовъ, чтобы быти поближе театра войны, но заеду-жавъ скончался 10 Ноября 1673 г. О смертной болѣзни короля пишетъ Гр. Салванда, что она происходила отъ невоздержности его въ яденіи, и была такъ отвратительная, что умирающого короля всѣ оставили кромѣ одного Ольшовского. Король Михаилъ родился въ Олескѣ. См. подъ 1672 г. стр. 617 Примѣчаніе внизу.

*) Для въѣзду Султану очищено Каменецъ, т. е вывезено изъ гробовъ Христіанскихъ трупы, иконами дѣлали мосты, въ присутствіи властилюбиваго П. Дорошенки, церкви и костела передѣлено въ мечеты, колокола снято, оставлено только три церкви, и одну Арменамъ.

2) Feria 4 in vigilia festi S. Mathaei apost. Scripti per famatum Thomam et Anastasiam Pieczyfury coniuges in rem confraternitati ecclesiae Annuntiationis B. V. Mariae super summam 300 florenorum polon. dati, et super fundo suo haereditario Pieczyfury dicto assecuratam et inscriptam coram actis castens. Leopol. factam oblata. Die 26 Aprilis 1673 scriptum manuale per olim T. F. Thomam et Anastasiam Pieczyfury coniuges, in rem ejusdem confraternitatis, super summam 200 flor. polon. supra eodem fundo Pieczyfury dicto assecuratum, datum.

3) Воевода Молдавскій совѣтуетъ Полякамъ чтобы съ Россіею и другими Христіанскими князями вступили въ союзъ противъ Туркамъ. Варшава 19 Апрѣля 1673, переводъ изъ румынского языка. Theiner Mon. historiques p. 71.

Принятіе московского посла Папою 28 Августа, съ дорученіемъ письма царя отъ 11 (21) Октября 1672 года Папѣ, въ которомъ проситъ папу скрѣпляти миръ между Москвою и Польщею для покоренія Турковъ, принести грошеву помощь Польши къ той цѣли, и призвати христіанскихъ государей, особенно Нѣмецкого, Францизского и Англійского, чтобы вступили въ союзъ съ Польшею и Москвою къ сей священной войнѣ, и наконецъ созвати общій съѣздъ всѣхъ князей для общаго согласія къ священому союзу противо Турковъ. Посломъ былъ Paulus Menesius summus vigiliarum praefectus e regno Scotiae catholicus. Тамже 75—77. — Іеронимъ Любомирскій письмомъ изъ Решова 16 Декабря увѣдомляетъ Папу о польской побѣдѣ подъ Хотимъ.

4) Jan na Złoczowie y Żółkwi Sobieski marszałek y hetman wielki koronny Jaworowski, Stryski, Kałuski, Gniewski cet. starosta, универсаломъ своимъ изд. въ Варшавѣ 4 Іюля 1673 увѣдомляетъ всѣхъ своихъ управителей имѣній, гдѣ находятся жители греч. обряда, что никого другаго только Іосифа Шумлянского признаетъ Львовскимъ епископомъ, которому всѣ имѣютъ яко такому повиноватися, яко отъ короля и рѣчипосполитой затвержденному. При собственноручномъ подписѣ J. Sobieski m. p. чтется прибавленіе: Uniwersał ten w osobliwey chce miec obserwantii.

5) — Miesiąca Junni 9 dnia sejm się znowu zaczął; на которомъ предводительствовалъ arcybiski Prażmowski, który i o Excomunicią od Sw. Ojca z Rzymu niedbając i za nic sobie one pokładając, mówiąc:

jaką on ma władzę w Rzymie taką i ja mam w Polsce. Сеймъ сей скончался безуспѣшно. A ta przyczyna rozerwania: że krola te panięta złożyć z królestwa, co na tym wola i rada była onych. Zaczem tak miasto Warszawa, mieszczanie i JP. woiewodzic Lubomirski Koniecpolski i inne panięta staneli, oponując się przy królu IMsci i nie dopuścili. J. Jerlicza Latop. II. 129.

6) Іоаннъ Собескій взгналъ Турковъ изъ Червоно города Сатанова, и Межибожа, и Зѣнкова. Липковскіи Татары съ вождемъ Крышевскимъ разбиты Поляками, измѣнивъ въ 1672 и 73 годахъ данной вѣрности, поддались снова Польшѣ. Битва Поляковъ подъ Хотиномъ 17 Ноября, обозъ турецкій и турецкая касса въ Хотинскомъ замкѣ досталась Іоанну Собескому. При осадѣ Хотина убитъ храбрый козацкій полковникъ Самуилъ Мотовило, нѣсколько на десять лѣтъ плѣнникъ турецкій *). Поляки осадили своимъ войскомъ Хотинъ, Сучаву, Нямець, Званець, но для недостатка припасовъ оставляютъ тѣже. Запорржцы съ Сѣркомъ нашли Крым. Козаки съ гет. Іоанномъ Самойловичемъ соединяются подъ Черкесами съ Россіанами.

1674 г. стр. 177. 1) Генеральная Варшавская конфедерація потверждаетъ права Диссидентамъ 15 Января. Алексей человѣкъ Божій, сценическій діалогъ, въ честь царя и вел. кн. Алексія Михайловича, представленный и въ знаменіе вѣрнаго подданства, черезъ шляхетную молодь студентскую въ Коллегіумѣ Кіево-Могилеанскомъ, на публичномъ діалогу. 12 непомѣч. стр. съ изображ. Спасителя и Алексѣя челов. бож. Въ концѣ: Сіе дѣло по желанію его царск пресвятл. величества, болярина и намѣстника Нижегородскаго и воеводы Кіевскаго благородн. кн. Георгія Петровича Трубецкаго, напечатася въ святой вел. чудотвор. Лаврѣ Кіевопечер. року отъ Р. Х. 1674. мѣс. Февр. 22. въ 4-ку.

2) Въ томъ году Козаки почти всѣ поддались царю Алексѣю Михайловичу — Гамбургець Бутенантъ основалъ первые Олонецкія желѣзныи и сталныи заводы. — Соборъ въ Москвѣ, для окончительного исправленія и переведенія библейскихъ книгъ ветхаго и новаго завѣта. Къ той цѣли призваніе іеромон. Стефанія Славницкого и шесть иныхъ ученныхъ людей изъ Малой Руси.

3) Іоаннъ Гербиніусъ напечаталъ книгу: Religiosae Kijovienses cryptae — Jenuae. Съ двума планами пещерь сообщенными ему Гизелемъ. — Синопсисъ русской исторіи, Иннокентія Гизеля, въ Кіевѣ въ 4-ку 2+122 стр., потомъ печатано 1676. 1678 и 1680 г. Лазаря Барановича Трубы словесъ проповѣдныхъ Кіевъ 1674.

4) Папскій нунціи Buonvici благодаритъ изъ Варшавы 31. янв. 1674 Клементію X. въ имени польской рѣчипосполитой за даръ 27.000 зол. на войну съ Турками и 20.000 зол. данныхъ къ тойже цѣли кардиналом Odescalchi. — Тотъ же папа увѣдомляетъ польского примаса о томъ, что завозвалъ христіанскихъ князей къ помощи Польщѣ 10. Марта 1674. Тотъ же папа изъявляетъ свое удовольствіе гетм, Іоанну Собескому за присланную турецкую хоругов (vexillum) изъ Хотимской битвы 29. Априла 1674. — Король Іоаннъ III. увѣдомляетъ папу Климента X о своемъ вошествіи на польскій престолъ изъ Варшавы 21 мая 1674.

Въ томъ году предъ избраніемъ въ короли Іоанна III повторились желаніе соединенія Польщи съ Россіею высказано уже въ многихъ актахъ. Въ посланіи къ царю Алексію Михайловичу отъ Рѣчипосполитой, представленномъ Февраля 14. 1674 года, черезъ посланника, писаря троцкого, Августа Погожево-Константиновича сказано слѣдующее: „Давно тѣ обои народы языкомъ, нравы, строеніи себѣ подобны, въ вѣрѣ мало что разны, на единой сущи землѣ безъ раздѣленія моремъ, или великою трудностью границъ между собою будучіе, при семъ имѣя сосѣдей отъ большія части общихъ, и пользы едины могли бы быти стѣною непреодолимою Христіанству, силѣ бесурманской не точію страхованіемъ, но и пагубою; отъ всѣхъ сосѣдей и государей христіанскихъ въ ненарушимомъ покоѣ, почтеніи и чести тѣмъ паче, если бы между собою не токмо покой, но и союзъ вѣчный учинили (Собр. Законовъ I N. 669). Уже король Стефанъ Баторій вознамѣрялъ соединити Россію съ Польщею въ одну державу, и предложилъ царю Ѳеодору, черезъ посла своего, Михаила Гарабурду, заключити вѣчный миръ и съ тѣмъ вмѣстѣ постановити, чтобы въ случаѣ бездѣтной кончины монархъ, оба го-

*) Въ тое время пишетъ Іосефовичъ (Ann. urb. Leopol): praecipui Valachorum, conquassatis rebus suis in Podoliam venere, et postea in Striensi satrapia regis reipublicaeque assensu resedere. Петричейку было надано село Куп новичи въ Самборскомъ округѣ. Załuski Ep. I. 504. 551.

сударства соединились подъ однимъ скипетромъ. Тое предложеніе было принято. Русскіи послы заключили въ Городнѣ договоръ о съѣздѣ въ будущемъ году для рѣшенія столь важного вопроса. Съ сею цѣлію собранъ былъ Сеймъ въ Варшавѣ, но смерть Баторія разрушила сіе политическое предпріятіе. Король Владиславъ IV, подобно Баторію, желалъ тоже укрѣпити Польщу соединеніемъ ея съ Россіею подъ одною державою, но предложенія, сдѣланныя въ томъ смыслѣ на Полянскомъ съѣздѣ 1634 года, были отвергнуты Россійскими послами, по неимѣнію на то царского повелѣнія. Что больше въ роковомъ 1656 году, когда шведскими и русскими войсками заняты были сѣверныя и западныя области Польщи, обѣ столицы Краковъ и Варшавы взяты, и паденіе Польщи казалось неизбѣжнымъ, въ той крайности король Іоаннъ Казимиръ, по совѣту сенаторовъ, обратился къ великодушію царя Алексія Михайловича; въ слѣдствіе чего военныя дѣйствія были прекращены и чрезъ посредство императора Римского, Фердинанда III, полномочными послами русского царя, съ полномочными же комисарами рѣчипосполотои, заключенъ былъ въ Вильнѣ, 17 октября 1656 года, мирный трактатъ, которымъ постановлено: признати царя Алексѣя Михайловича королемъ польскимъ и В. К. Литовскимъ при жизни Іоанна Казиміра, по смерти котораго русскому царю вступити на польскій престолъ; 2) Бѣлоруссію и Малоруссію присоединити къ московскому государству; 3) послѣдоятелямъ греческой и римской вѣры, въ польскихъ областяхъ, предоставити полную свободу богослуженія; 4) Унію искоренити. Собраніе Законовъ II. N. 192.

5) Кн. Ромодановскій и Шкуратовъ и Іоаннъ Самойловичъ съ Козаками берутъ отъ П. Дорошенки Черкасы, Мошны, Каневъ, Богуславъ, Медвинъ, Стеблевъ, Каменный Бродъ, Рышевъ, Трехтемировъ, Стайки, Триполе, Бѣлогородку и Крыловъ. — Въ осажденномъ Корсуни боронится наказный гетм. Юрій Гамалѣя. Стефанъ Бутенко бѣлоцерковскій полковникъ поддается Россіи. Гетм. Петръ Дорошенко затворился въ Чигиринѣ, шлетъ Юря Дорошенку въ Крымъ прося помощи, который съ Татарами приступаетъ къ Богуславу; разбиты подъ Лисянкою. Юрій Дорощенко брата Петра гетмана плѣненъ, выдалъ І. Самойловичу. Почти всѣ заднѣпровскіи козацкіи полки поддались Россіи. Старшина козацкая въ Преднѣпровіи присягаетъ въ Переяславѣ на вѣрность царю 5. Марта. Михаилъ Ханенко по кончинѣ короля Михаила ѣдетъ за Днѣпръ отказуется Гетманства, и живетъ въ Кіевѣ поддавшись І. Самойловичу (17. марта ст. кал.) Іоаннъ Самойловичъ стаетъ теперь гетманомъ Заи-Преднѣпровской Украины (28. Марта) подъ покровительствомъ царя. Договоръ Переяславскій Козаковъ съ Россіею. Петръ Дорошенко съ помощію Татаръ взялъ окрестности Чигирина. Гет. І Самойловичъ, посылаетъ въ маѣ Дмитрашка полковника Переяславскаго съ войскомъ подъ Смѣлое (Смѣлу), встрѣтились подъ Орловцомъ съ Ордою и Андресомъ (?) Дорошенкою, которыхъ розбилъ, Татаре гонены до Ташлика, снова побиты. Петръ Дорошенко подступилъ подъ Черкесы, отсюда прогнанъ 31 мая; подъ Смѣлою побѣдилъ П. Дорошенко. Кн. Ромадановскій и Гет. І. Самойловичъ осаждаютъ П. Дорошенку въ Чигиринѣ, но увѣдавъ о вторичномъ походѣ Султана Магомеда IV, возвратились къ Черкесамъ и далѣе чрезъ Днѣпръ. По отшествіи россійскихъ войскъ изъ Заднѣпровья, мѣстныи жители, оставили свои города, села, домы церкви, унося съ собою свое имѣніе; тогда турецкій Султанъ съ Татарскимъ хаономъ и П. Дорошенкомъ, безъ большой опоры взялъ города: Ладыжинь, здѣсь боронился полк. Мурашка. Уманъ весь вытято, Стѣпу, Баръ, Межибожъ и проч. Крымскіи Татары идутъ на отсѣчь Чигирину; Россіане съ Козаками возвращаются за Днѣпръ. — Турецкій Султанъ предалъ начальство великому чезиру Кара Мустафѣ возвращается. Король Іоаннъ III. взялъ Баръ, (12 Ноябр.) Черкасы Винницу, Немировъ, Брацлавъ (въ Ноябрѣ) Калникъ. Шаргородъ и проч. Полковникъ Евстафій Гоголь съ порученія П. Дорошенки предалъ королю Могилевъ. П. Дорошенко порозумѣвается съ королемъ Іоанномъ III. Король шлетъ Іосифа Шумляньского еп. Львов. въ Чигиринъ къ П. Дорошенку, чтобы онъ отправилъ отъ себе Орду. Гет. Петръ Дорошенко шлетъ посольство къ царю. Кн. Ромадановскій и І Самойловичъ посылаютъ подъѣздъ подъ Чигиринъ

1675 г. стр. 1) Въ томъ году Ибрагимъ Баша осадилъ городъ Подгайцы (надъ потокомъ Коропцемъ) и когда тотъ же поддался ему разорилъ его, плѣнилъ всѣхъ мѣщанъ войсковою залогу и вожда ея Маковецкого.

2) Около сего года построена новая каменная церковъ въ Лавровскомъ мрѣ съ семи верхами и подземелными погребами, гдѣ два митрополиты, одинъ епископъ, и много русскихъ дворянскихъ родъ упокоивается, межи ними Павелъ Комарницкій войскій (трибунъ) Стрыйскій скончавшійся 1726 г. особенный благодѣтель сего мря.

Бренные останки князя Льва Даниловича, упокоившагося въ самомъ началѣ XIV вѣка въ мрѣ Спасѣ Самборского округа, были отсюда перенесены въ построенный Лавровскій Мрь. Когда въ 1767 г. деревянныя строенія сего мря сгорѣли, осталась только одна часовня въ которой находились задѣланные въ каменной стѣнѣ гробы князей, то Поликарпъ Волянскій, бывшій тогда игуменомъ, пригласивши настоятелей другихъ ближайшихъ мрей, приказалъ открыти тую подземную могилу, и въ ней нашелъ двѣ гробанцы, обитыя толстыми серебряными бляхами и украшенныя искусной рѣзбой и другія дорогія орудія, изъ конхъ на одной изъ нихъ вырѣзано было имя Льва. Жаль что для утаенія открытія, серебро было перетоплено и обращено на обновленіе мря. По разказу очевидца. Д. Зубрицкій критиконстор повѣсть Червоной Руси. Москва 1845. стр. 63. 1. Немчевичь (Pamiętniki czasów moich Lipsk 1868 стр. 167) горко жалуясь что Prusacy złodziejskim sposobem wykradli ze skarbu królewskiego korony i klejnoty koronne, прибавляетъ; szczęściem że wprzódy Kosciuszko wziąść kazał krzyż duży szczerozłoty, stopił go i na trzydukatowe suwereny przebił. Тотъ же польскій писатель (стр 203) пишетъ, что тогда гроши для веденія войны получено z zabranych sreber kościelnych w Warszawie i Krakowie, między innemi dużego krzyża ulanego z szczerego złota zabranego we Lwowie przez Kazimierza W. w czasie pobicia Rusi Czerwonej. Мнѣ кажется что упомянутый крестъ не былъ солянъ Казимиромъ но принадлежалъ къ русскимъ княжескимъ сокровищамъ въ городѣ Львовѣ, загребленнымъ королемъ Казимиромъ В., ибо І. Длугошъ пишетъ (lib. VII p. 1141): Jugens vis auri, argenti, gemmarum, vetusta Russorum ducum gaza in iis arcibus (Львовскихъ) reperta est, in qua insignes erant duae Cruces aureae plurimis et pretiosis gemmis distinctae, ad hac duo diademata cum sella et veste, auro geminis que rigente Haec omnia Kasimirus secum in Poloniam asportavit. Вотъ якъ уничтожались памятники русского художества и искуствъ, такъ своими якъ чуждыми.

3) Станиславъ Конецпольскій созвалялъ церковному братству при церквѣ Преображенія Господня въ городѣ Ярославѣ на Замковой улицѣ нову построити церковь, а королева Марія Казиміра на прошеніе тогоже братства дала 1688 г. площадь, но созиданіе сей церкви долго продолжалось для разныхъ препятствій, поки купецъ и мѣщанинъ Ярославскій Илія Ванинскій туюже не дончилъ и не-надѣлилъ имѣніями. Въ 1766 августа 15 князь Августъ Александеръ Черторійскій, присоединилъ имѣнія предмѣсткой церкви съ новосозданной, учредилъ при ней коллегіату изъ кустода церкви, предпѣвчика (praecintor) духовника (poenitentiarius), проповѣдника одного на недели, другаго на праздника и катихиту.

Расколническій Соловецкій монастырь взять полковникомъ Мещериновымъ, расколники поселяются на Литовской Руси въ Лосвѣ и Рѣчицѣ.

Гет. Петръ Дорошенко призываетъ универсаломъ Козаковъ къ подданству Польшѣ. Поляки подъ Ревускимъ берутъ Рашковъ, грабятъ Молдавію. Король Іоаннъ III. стоитъ обозомъ подъ Брацлавомъ — коммиссары королевскіи напрасно въ Чигиринѣ стараются сдѣлати миръ съ П. Дорошенкомъ, ожидающемъ татарской помощи. — Король Іоаннъ осаждаетъ напрасно Чигиринъ и Паволочъ, прогнанъ П. Дорошенкомъ Остапъ Гоголь сдѣланъ Поляками начальникомъ, для перешедшихъ къ нимъ Козаковъ. Иванъ Сѣрко провозглашенъ гетманомъ королемъ Іоанномъ III, который возвращается на Волынь подъ Лабузъ. Турецко-татарское войско опустошаетъ Чермную Русь, Поляки побѣдили Нурадина подъ Львовомъ 24 Августа. Турки берутъ Подгайцы, Бучачь. Ибрагимъ сераскиръ осаждаетъ Теребовлю, гдѣ Хреновскій (Chrzanowski) ободренъ женою оборонялся, поки король Іоаннъ III. не прогналъ поганцовъ за Днѣстръ и Прутъ, и ограбилъ городъ Сочаву въ Молдавіи. 10 Ноября возвратился король Іоаннъ въ Жолковъ. Кн. Ромодановскій и Козаки съ гет. Иваномъ Самоиловичемъ переселяютъ Корсунцевъ за Днѣпръ; Поляки палять Корсунь. Иванъ Сѣрко кошовый атаманъ вступаетъ въ подданство царя; Сѣрко уговорилъ П. Дорошенку присягнути царю на вѣрность 26 Октября; но царь требовалъ принесенія присяги передъ кн. Ю. Ромодановского и гет. І. Самойловичемъ.

1676 г. стр. 181. 1) Подъ городомъ Войниловомъ пишетъ въ своихъ памятникахъ Пасекъ была въ томъ году potrzeba (сраженіе) z ordą Tatarską potem obóz pod Żurawnem w oblężeniu. Въ 1552 году король Сигисмундъ Августъ сонзволилъ Прокопу Сѣнявскому столнику Львовскому надъ рѣчкою Сѣлкою (не Сивкою?) иначей Войниловкою названою построити городъ Прокоповъ, однако оказуется, что тое новое имя неустранило старого названія Войнилова.

2) Около сего года Миколай Іеронимъ изъ Гранова Сѣнявскій, перестроилъ Сѣняву, гнѣздо своего роду, изъ села на городскую усадьбу, которую соймава ухвала съ 1676 года, тое мѣсто Sieniawa novae locationis od wszelkich ciężarów cel wodnych (на рѣцѣ Санѣ) y wszelkich quocunque titulo nazwanych aggrawacyi publicznych y prywatnych do lat 20 uwalnia. По смерти Адама Миколая Сѣнявского кастел. Краковского померпшого въ Львовѣ 1726 г. съ дочерью тогоже Софіею вдовицею по воеводѣ Познанскимъ Денгоффѣ. прешла Сѣнява въ посѣданіе князя Августа Александра Черторійского воеводы Русского.

3) Инвентарь съ 1676 г. пишетъ о селѣ Белзець между Липскомъ и Переворскомъ, которое въ 1607 г. король Сигисмундъ III сонзволилъ Самулу Липскому войскому Белзскому на поляхъ дѣдичного села Переворска основати мѣстечко Белзець, in loco silvestri, prope torrentem ejusdem nominis и надаетъ право магдеб. Есть еще село Белзецъ близь городка Бѣлокамня.

Скарбница, описаніе чудесъ Черниговской Елецкой иконы пресв. Богородицы Іоанникія Галятовского напеч. въ Новгородѣ Сѣверск. Лазаря Барановича Nowa miara starej wiary Nowogród. Siewierski. Противо: Starej wierze. — Тогоже стихы: Płacz o śmierci wielkiego monarchy Alexego. Kijow.

4) Ex castris sub Żurawno 21 Octobris 1676 Манифестъ короля Іоанна III. объ условіяхъ Журавенского мира. Ucrainae magnam partem nobis cacdunt Turcae... reliquum Cosacis cedat juxta pacta Buczacensia. Ratione Podoliae remissum punctum ad Portam — ad decidendum. Lipcis Tartaris optio datur, et libertas ad annum, aut in ditionibus reipublicae commorari, vel ad Turcas transmigrare. Obsides Leopolienses et Pomorzanenses restituunt. Captivorum 20 000 ex oppidis et castellis abductorum in instanti nobis restituerunt. (Простонародіе лишено при Туркахъ) Sepulchrum Salvatoris nostri, et alia sacra loca Jerosolymis, schismaticis data, iterum catholicis restituunt et liberum religionis exercitium in ditionibus suis concedunt Theiner Monum. histor. p. 106. —

5) Cyprianus Zochowski metrop. unitus Vilnae 3 Maji papae Innocentio de adepto pontificatu gratulatur, una secum gregem suum Ruthено-Romanorum (слѣдовательно Русскихъ латинского обряда) cernum pedibus pontificiis subjicit, petitque ut nominatum epi-

scopum Smolenscensem Alexandrum Michaelem Galiński canonicum regularem, erga Russiae unionem sanctam commendatissimum confirmare velit. Латинская епископія въ Смоленскѣ находилась уже въ посѣданіи русскихъ царей.

Narratio authentica victoriae (?) quam Ioannes rex III. a Turcis et Tartaris retulit per nuntium apostolicum Innocentio XI transmissa. Scritta dal campo regio di Żorawna in Pocutia sul Neistro li 21 d' Octobre 1676. Подробный докладъ съ статьями Журавецкого договора. Ibidem

6) Іоаннъ III король грамотою изд. въ Краковѣ на коронаційномъ соймѣ 6 Февраля 1676 г., затверждаетъ на епископіи Львовской Іосифа Шумлянского, а устраняетъ Іеремію Свистельницкого. Въ грамотѣ говоритъ король, что онъ почитая заслуги Іосифа Шумлянского, które nam y Rzeczypospolitey prodigus vitae et fortunarum rozne na rozkazanie nasze per medias hostium acies potrzebne legatie odprawuiąc wyświadczał.

7) Въ томъ году соймовая конституція касательно города Львова рѣшила: ponieważ Lwów antemurale regni primo furori od nieprzyjaćiela krzyża św. restitit (слѣдовательно до города Львова безъ всякого препятствія опустошали поганцы отечество наше), tedy paternam nostram curam (?) do kontynuowania fortyfikacyi iego przedsiębierzemy, obiecuiąc praesidio firmo z lenungami, prowiantem y ammunicyą wszelką (т. е. чтобы городъ на свой счетъ не былъ принужденъ оборонятись), przy kommendancie rei militaris wiadomym opatrzyć. Żydzi more antiquo do pomocy około armaty po wałach, obsequentes bydź mają.

8) Конституція Соймовая съ того года говоритъ: Graeco-ruskiey religii ludziom, tak swietckim iako i duchownym sub praetextu Religionis et appelationem do patriarchy Konstantynopolitańskiego, iako pod nieprzyiacielem krzyża św. mieszkaiącego, za granice wyjeżdzać, y ztamtąd do Polski przyieżdzać, zakazano, y Bractwa wszystkie (Ставропигіальныя) iurysdykcyi y sądom wieleb. Władyków ich, Loci Ordynaryuszow, z których się wyłamuią, poddaiąc, aby relacyi więcey do Patryarchy konstantynopolitańskiego nie mieli, postanowiono, sub poena colli et confiscationis bonorum; salva appelatione, w sprawach teyże religii Graeco-Ruskiey aggravatis, od sądu pomienionych Władykow do sądu królewskiego, recta na relacye. — Greckiey

religii ludzi desideria, względem pewnych punktów pomienioney konstytucyi A. 1676 o wyieżdzaniu za granice, do zeszlego seymu odłożono. Na którym z senatu y z izby poselskiey, do uspokoienia tey sprawy, deputaći naznaczeni bydz maią. A tym czasem causas in lite pendentes do przyszlego Seymu zawieszono, y pokoy między Unitami y Nieunitami warowano, sub poenis w konstytucyach descriptis. Anno 1677. Уже въ 1622 г. архіеп. Полоцкій І. Кунцевичъ въ своемъ отвѣтѣ Льву Сапизѣ Канцлеру вел. кн. Литов. съ 22 Апрѣля изъ Полоцка писанномъ между важнѣйшими поводами уничтоженія схизмы подаетъ связь схизматиковъ съ Цареградскимъ патріархомъ, ибо по поводу сообщенія и поѣздки русскихъ въ Турцію къ патріархѣ otworzą się wrota, wszystkim szpiegom y zdraycom z państwa Tureckiego do państw J. K. Mści. Wolno będzie Patryarsze, metropolićie, władyce, graekowi, ba y samemu baszy po czerniecku się ubrawszy y exarchą się nazwawszy z tysiącem albo z kilką Janczarów przyiechać y pod pretextem visitacyi duchownych szpiegować, zdrady knować: zabronic tego nielza, bo Kozacy będą się gniewać... Такъ саркастически пишетъ сей святитель канцлиру Л. Сапизѣ, будто не зная о томъ, что Туркамъ за доносчиковъ не только Русскіе, но также схизматики Армены, Евреи, и даже сами Поляки, за хорошу плату могутъ служити, якъ тое въ послѣднюю французско-россійскую войну дѣялось. Правду сказавши, ходило тутъ о что иное т. е. что бы Русь схизматическую лишити духовной поддержки со стороны Греціи, а тѣмъ же Русскихъ склонити къ принятію Уніи: подобно тому якъ дѣялось на западѣ, гдѣ нѣкоторые нѣмецкіе государства прекрещали связъ съ Римскимъ папскомъ престоломъ, чтобы въ пользу протестантизма обезсилити католицизмъ. Peccata paria.

9) Конституція польского сойма съ того года, говоритъ, что крѣпость въ городѣ Бережанахъ подобного другимъ крѣпостямъ пограничнымъ, tamuje impet sił nieprzyjacielskich, et multa comoda przynosi państwom, для того Рѣчпосполита поручаетъ ихъ надзору польскихъ гетмановъ, maiąc w osobliwey pamięći fortece Brzezany propriis impensis ur. Chorążego kor. (Mik. Hier. Sieniawski) wystawioną y praesidio z szkatuły własney konserwowaną, która dotąd od zguby ostatniey kraie Pokuckie zatrzymała. Упомянутый М. Сѣнявскій маршалокъ надвор. корон. 1677 получилъ за тое право на ярмарки въ Бережанахъ на Сошествіе св. Духа, св. Василя и на неделю середопостную по старому календарю. Онъ построилъ мѣстный

фарный костель изъ тесаного камня, и другій въ поблискомъ селѣ Бущѣ. Король Сигисмундъ I. въ 1530 году надѣлилъ дворянина своего Миколая Сѣнявского грамотою на дѣдѣчные села его въ Львовской землѣ Бережаны (Brzeziany) Лапшинъ, Лѣсники (Leszyuki) и Baczow, причемъ сонзваляетъ село Бережаны перестроити на городъ съ употребленіемъ магдебурского права. Прежде село Бережане принадлежало русскому дворянскому роду Бережанскихъ.

10) — Въ томъ году былъ городокъ Новица, подъ Калушомъ Татарами совершенно розоренъ, нынѣ большее село, гдѣ на горѣ находится большія четвероуголныя земляныя валы, подобноже на границѣ сего села отъ сусѣдняго селенія Берлогы. Солную жупу въ Новицѣ и Уторопахъ (fontes salis in montibus nostris Nowicza et Wtrop vulgariter nuncupatis, in praedicta terra Russiae retro Coloniam (Kolomija) situatas) король Казиміръ подаровалъ своему слузѣ Вахнону Тептуху изъ Тысмяницы грамотою изд. въ Львовѣ in crastino purificationis S. Mariae V. 1367. См. Łabęcki Górnictwo. Warszawa II. 100.

11) Въ Январѣ пріѣхали въ Москву послы П. Дорошенки, тесть его Павелъ Яновичъ (Яненко) Хмельницкій, привезли Турецкіи санжаки — бунчукъ и два знамена тафтяныя; на прошеніе П. Дорошенки, простилъ ему царь всѣ прежныя преступленія, и для обороны его въ Чигиринъ и Каневъ прійдутъ войска, если П. Дорошенко сдѣлаетъ присягу предъ Ромадановскимъ и гетманомъ І. Самойловичемъ.

Коронаційный соймъ запрѣщаетъ подъ смертною казнію сообщеніе Неуніатамъ съ цереградскимъ Патріархомъ. Король Іоаннъ III потверждаетъ на Соймѣ права и свободы Уніатовъ и Неуніатовъ. Князь Юрій Ромодановскій и козаки съ гетм. І. Самойловичемъ и Смоленскою шляхтою, идутъ въ Чигиринъ противъ П. Дорошенки, стоятъ обозомъ подъ Градижомъ. Передная часть войска съ Юрьемъ Косаговымъ помоществована Козаками съ Леонтіемъ Полуботкомъ переходитъ Днѣпръ, беретъ Крыловъ, Вороновку осаждаетъ Чигиринъ, гдѣ Петръ Дорошенко отказался гетманства 30 Сентября. Ему приказано жити въ Сосницѣ. П. Дорошенко отъѣхалъ потомъ въ Москву и тамъже скончался.*) Предднѣпрская Украина

*) П. Дорошенко проживалъ въ жалованномъ ему селѣ Ярополье подъ Москвою, гдѣ онъ скончался.

занята Русскими войсками. Евстафій Гоголь наименованъ королемъ Іоанномъ III. козацкимъ гетманомъ. *) Турки наѣхали Чермную Русь. Подъ Журавномъ осаждаютъ короля Іоанна III. миръ 17 Октября, въ слѣдствіе чего отступаетъ Польша Туркамъ Чигиринскій повѣтъ, Запорожскую Сѣчь и Подолье съ Каменцемъ. Польша освобождается изъ турецкого подданства, и признается верховодство ея надъ Козаками въ преднѣпровской Украинѣ. Въ Новгородѣ Сѣверскомъ напеч. Іоанникія Голатовского: Rozmowa Białocerkiewska. Богословскій розговоръ съ іезуитомъ Пекарскимъ въ Бѣлой церквѣ.

1677 г. стр. 184. 1) I. Шумляньскій еп. Львовскій приступилъ къ Уніи въ Варшавѣ въ присутствіи папского Нунція чрезъ seorsivum tractatum. Josephus Schumlanski episcop. Leopol. Halic. et Kamen. papae. Innocentio XI ad ecclesiam Romanam reditum significat, quem episcopum metropolita Cyprianus Zochowski ruth. catholicus eidem ample commendat. Datum Warsaviae 7 Martii 1677. Между прочимъ пишетъ I. Шумляньскій: Hanc conversionem meam post Deum deberi S. R. Majestati Domino meo clementissimo, coram qua majestate et interveniente simul Illmo et Rmo Dno Cypriano Zochowski Metropolitano Russiae, iam pastore meo, professionem fidei emisi, subscripsi, et ad manus eiusdem Illmi Dni Metropolitani tradidi. Expedit tamen.. donec aliqua monasteria meae dioecesis industria apostolica capiam, occultum me, sed verum et realem Sanctitatique V. obendientissimum geram filium. Въ письмѣ митроп К. Жоховского къ томуже папѣ изъ Варшавы 17 Марта 1677 г. писанномъ чтется: Hic enim (J. Schumlanski ep.) sub tempus modernorum Comitiorum, me presente, coram S. R Majestate, et aliquot ex Societate Jezu patribus (id enim opus salutare ipsi ex parte promoverunt) intervenientibus, Graecanicos errores detestatus est, et professione fidei emissa, prostratus ad pedes Sanctitatis V. Scripsit et transmittendam rogavit epistolam ad Sanctitatem V. Quod ipsum fussiori calamo ad Em. Card. Casanatam vices Emi Card. Verlii Protectoris Russiae obeuntem expressi. Theiner mon. Pol. III. 550. Тотъ же папа 11 Septemb 1677 episcopo Leopol. I. Schumlanski gratulatur de reditu suo ad ecclesiam Romanam et Metrepolitae catholico (C. Zochowski) de opera hoc in negotio praestito. Папа въ письмѣ своемъ хвалитъ I. Шумлянского и поручаетъ его своему Нунцію въ Польшѣ Францеску архіепископу Коринтскому, который подастъ ему дальшія наставленія.

*) Онъ скончался 1679 г. Января 7 и былъ погребенъ въ Кіевѣ въ Межигорскомъ монастырѣ.

2) Король Іоаннъ III въ Люблинѣ 18. Апрѣля затвердилъ грамоту Семовита Мазовецкого и Русского князя изданную въ Белзѣ feria II infra octav. Corp. Christi 1422 на прошеніе honestorum et providorum virorum Jacobi et Miszkonis Valachorum, praefatis Jacobe et Miszkoni fratribus germanis ducatum (княжество) in villa nostra Lubitz districtus nostri Belzensis jure et more Valachorum, prout dictum jus Valachorum in omnibus suis punctis articulis et conditionibus ab antiquo se extendit et requirit, gratiose donavimus, ac pro certa summa pecuniae rite et legitime vendidimus, et ratione permutationis pro haereditate villae Lubitz, quam a nobis habuerunt dedimus cum omnibus et singulis utilitatibus, fructibus, reditibus etc. При томъ надаетъ кн. Семовитъ еще для тыхъ Волоховъ въ вѣчное посѣданіе molendinum dictum Thoniatiscze (нынѣ село) et campum cum merica ac pratis circa molendinum dictum... Между свидѣтелями подписались Slawecz de Waronsch Succamerarius et Prandota de Tartaków pincerna Ravensibus. — Нынѣ села Варяжь, такъ названное отъ древнорусского Варягъ, и Тартаковъ теперь мѣстечко, якимъ сталось съ концемъ XVII вѣка. Короли польскіе и князи подъ владѣніемъ ихъ остающіеся, надѣляли въ нашемъ отечествѣ землями Румыновъ (Волоховъ) за дворскую и военную службу тыхъже. Такъ въ 1398 г. Августа 17 князь Черниговскій Свидригайло надѣлилъ Волоха Влада Драгосиновича селомъ Косово (нынѣ мѣстечко Косовъ) съ монастыремъ на р. Рябницѣ въ Снятинской волости, съ двома поллянами на рѣцѣ Черемошѣ: Березово и Жабье (нынѣ села сого имени) начиная отъ Рожнова (нынѣ мѣстечко) до устья Воволичи (?) и Ходасовой даже до Валуець. И. Даниловича Skarbiec diplom Wilno 1860 II 87.

Instructio pro legato Polono ad Portam Othomanicam in negotio, pacis misso, et relatio de rebus gestis, a rege Ioanne III nuntio apostolico exhibita. Relatio legationis ad Portam Othomanicam ex castris prope Żorawno expedita mense Aprili 1677 conscripta. Theiner. Mon. Pol. III.

О чрезмѣрныхъ опустошеніяхъ Червоной Руси Турками и Татарами свидѣтельствуетъ конституція соймовая сего года: „Poniе-

waż woiewodztwo Ruskie przez świeże obozy nieprzyjacielskie iako i nasze koronne y W. X. L. in solitudinem (въ пустыню) y bardzo zruinowane, dla czego podatków wydać nie może; tedy ziemi lwowskiey, powiatowi Żydaczowskiemu y ziemi Przemyslskiey, póki właśnie hostilitas zaszla y spustoszenie przez ogień i szablą, tudzież przez morowe powietrze nastąpiło nowe adjurata desolatorum uchwalonych podatków pozwalamy.

Въ тымъ году король Іоаннъ III городъ Вишневецъ, dziedziczne miasto X. Dym. Jerzego Wiśniowieckiego woiewody Belzskiego het. w. k. aby post clades mogło respirare ab omnibus oneribus republicae, prócz ceł kor. do lat 12 uwalniamy. — Извѣстный князь Іеремія Вишневецкій русскій воевода около 1.640 года перестроилъ мѣстный замокъ, разширилъ и больше укрѣпилъ тотже во время козацкой войны. Мѣсто росположено между двума большими ставами состоитъ изъ старого и нового Вишневца. Въ одной церквѣ такъ названой Замковой, упокояются бренныя остатки Миколая Вишневецкого Овруцского старосты и жены его Регины Могилянки, дочери волоского господаря. На мѣстѣ древняго замка на высокой скалѣ около 1720 года построено въ видѣ подковы большую каменную палату, гдѣ находится собраніе портретовъ знакомитыхъ лицъ и богатая библіотека. Послѣдній потомокъ князей Вишневецкихъ Михаилъ Сервацій воевода Виленскій гет. вел. кор. скончался въ Меречѣ 18 Сентября 1744 года, и погребенъ въ костелѣ Кармелитовъ въ Вишневцѣ.

3) Юрій (въ монашествѣ Гедеонъ) Хмѣльницкій плѣнникъ Турецкій по совѣту цареградского патріархи Паѳенія поставленъ турецкимъ Султаномъ княземъ Малорусскимъ и гетманомъ Козацкимъ. Сѣрко Кошовый атаманъ съ Запорожцами въ союзѣ съ Хмѣльницкимъ. П. Дорошенко посланъ Гет. І. Самойловичемъ въ Москву. Петръ Раславецъ Стародубскій полковникъ жалуется на І. Самойловича въ Москвѣ; обжалованный оправданъ, а жалующійся съ своимъ совѣщателемъ присланы на судъ до Батурина, гдѣ осуждено Петра Рославца и Адамовича на смерть, а сполвиноватыхъ Дмитрашку и Горленка на палки; І. Самойловичъ перемѣнилъ наказаніе Рославца и Адамовича на съ сылку въ Москву, а отсюда въ Сибиръ, а Дмитрашка и Горленка осудилъ на короткое заключеніе въ темницѣ. Ибраимъ паша съ Турками съ Юрьемъ Хмельницкимъ, съ котрыми соединяются Татаре впали на Украину (24.

Іюля) осаждаютъ четыри седмицы. Кн. Юрій Ромадановскій съ гет. І. Самойловичемъ идутъ въ Предднѣпровье, разбили Турковъ и Татаръ подъ Бужинскою пристанію; поганцы возвращаются безуспѣшно отъ Чигирина 11 Августа. Въ тую кампанію князь Голицынъ съ войсками стоялъ близъ Днѣпра въ Пивахъ, тогда Росciane крѣность Чигиринскую и ляцы заровняли (Бѣлозерск. юж. лѣт. 82) а въ Черкасахъ, Медведовцѣ Заботинѣ, Мошнахъ, и по другихъ мѣстахъ свои залоги ввели, а въ Чигиринѣ Ивана Ивановича Ржевского и Григорія Карповича Коровку полковниковъ оставили. Косаговъ русскій полковникъ и Лисенько переяславскій полковникъ гнали поганцовъ до р. Ингула. Евстафію Гоголю подольскому полковнику и гетману съ польской руки, дала республика для резидованія его, Полѣсье съ нѣсколькими городами Литовскими (Бѣлозерск. юж. лѣт. 137). Турки дали Юрю Хмельницкому на резидецію городъ Немировъ (тамже).

1678 г. стр. 191. 1) Король Іоаннъ III. увѣдомляетъ польск. сенаторовъ о послѣдствіяхъ мирныхъ переговоровъ начатыхъ въ Цареградѣ. Mariaebargi 28 Febr. 1678. Журавенскій договоръ ослабляется. — Папа Иннокентій XI недоволенъ журавенскимъ договоромъ противится дальшему веденію переговоровъ съ Турками, которымъ подобаетъ объявити войну, къ чему обѣщаетъ пособія. Римъ 28 мая — тоже пишетъ къ польск. Сенаторамъ 4. Іюня. Тотъ же взываетъ польскихъ епископовъ чтобы королю Іоанну не совѣтовали ратификацію Журавенского мира 11 Іюня. Совѣщанія въ томъ взглядѣ между польскими и россійскими коммисарями 11 Іюня. Georgius Gedeon Wezik (?) Chmielnicki Princeps Parvo-Ruthenicae Ukrainae et dux Exercituum Zaporoviensium sub Bendera alias Tehinia 15 Junii 1678 пишетъ къ королю Іоанну III. взглядомъ переведенія въ дѣйствіе Журавенского договора. Король Іоаннъ признаетъ протестъ сдѣланный папскимъ нунціемъ Мартелли отъ 29 Мая 1678 противо Журавенского договора, и приказуетъ вписати тотъ же въ актахъ рѣчпосполитой Львовь 24 Іюня 1678 — Instrumentum inducia-rum serenis. M. ducis in sede Moscoviae die 17 Augusti 1678 pro 13 annis pactorum t. e. оффиціальный текстъ договора Московского между Россіею и Польщею. — Реляція оффиціальная о битвѣ Турковъ и Москвы подъ Чигириномъ. Каменецъ 18 Августа 1678. Sententia S. R. majestatis in senatu lecta ex supplicatione ordinum regni, quam sua regia majestas propria manu intra horae spatium conscripsit

polono idiomate. Grodnae Lithuanorum 27 Febr. 1678. Папа Иннокентій увѣдомляетъ короля Іоанна III, о возваніи со своей стороны христіан. князей помоществовати королю въ войнѣ съ Турками, и не послушати тихъ, которы противлятся союзу Польши съ Москвою 25. Марта 1679. Theiner Mon. histor. 121—160.

2) Въ томъ году комета великая показалася, т. е. звѣзда, зимою, съ хвостомъ а килька недель тревала. Бѣлозер. юж. лѣт 36. (1677).

Іоанникій Галятовскій напечаталъ на польскомъ языцѣ въ Новгородѣ Сѣвер. книгу: Stary kościół wschodni nowemu kościołowi Rzymskiemu показываетъ исхожденіе Св. Духа отъ единого Отца, здѣсь опровергается сочиненіе Николая Цѣховича объ исхожденіи Духа напеч. въ Краковѣ 1659 г.*) и іезуиты В. Воймы о власти папы и объ изхожденіи Св. Духа изд. Вильно 1668. Zgoda Sw. cerkwie św. wschodniej prawosławnej z kościołem św. katolickim apostolskim rzymskim.. przez jednego uprzejmego i zgodzie cerkiewnej życzliwego przyjaciela i promotora I. M P. E. A. L. (Teofil Rutka Jezuita) Lwów. 1678; въ 4-ку стр. 96.

3) Иванъ Сѣрко атаманъ Кошовый уговоренъ Василіемъ Перхуровымъ поддается царю. Крымскіи Татары съ Юріемъ Хмельницкимъ пустошатъ порѣчье Росавы, сраженіе на Перепятисѣ. Турецкое войско съ везиромъ Кара Мустафа съ помощью Крымцовъ и молдавского и влашского воеводовъ вступаютъ въ Украину идутъ подъ Чигиринъ, осаждаютъ 14 Іюля. Турки гонятъ Русскихъ къ Днѣпру, гдѣ князь Ю. Ромадиновскій съ І. Самойловичемъ окопались, переходятъ Днѣпръ подъ Бужиномъ и стаютъ обозомъ надъ Тасьминемъ. Турки занимаютъ взгорья подъ Бужиномъ прогнаны кн. Ю. Ромадановскимъ 11. Августа. Василій Дунинъ Борковскій Черниговскій полковникъ идетъ на отсѣчь Чигирину. Тоже кн. Ю. Романовскій и І. Самойловичъ, проганяютъ Турокъ отъ Чигирина 14 Августа; Турки возвращаются за р. Тасьминь. Везиръ Кара

*) Янушъ Тышкевичъ воевода Кіевскій призвалъ іезуиту Никол Цѣховского въ Кіевъ 1646 года. гдѣ онъ въ мѣсяцѣ Іюнія три дни диспутовалъ о происхожденіи Св. Духа съ Иннокентіемъ Гизилемъ ректоромъ Кіевской академіи. Той диспутъ приводитъ Н. Циховскій въ своей книгѣ: Trybunał ojców Sw. wschod. i zachod. Kraków 1658.

Мустафа беретъ Чигиринъ 21 Автуста, но русская осада города съ Козаками пробилась чрезъ турецкія войска. Русско-Козацкое войско отступаетъ къ Бужину 22 Августа; сраженіе подъ Бужиномъ 30. Августа побѣжадаютъ Русскіи; Везиръ Кара Мустафа разоряетъ Чигиринъ отступаетъ. И. Сѣрко бьетъ Турковъ которы съ Каплань Башею стерегли работниковъ при основаніи двухъ крѣпостей при устьи Днѣпра. и побилъ работниковъ. Юрій Хмельницкій, титулующійся русскимъ княземъ и Запорожскимъ Гетманомъ съ наказнымъ гетманомъ Яненкомъ и съ помощью Турокъ и Татаръ пѣхалъ праддѣпровскую Украйну, взялъ Черкасы, Мошны, Корсунь Жаботинъ, разоряетъ Каневъ, откуда жители бѣжатъ за Днѣпръ. Поляки оставляютъ Калнякъ, Немировъ, Линцы, Жорнища, куда вступаетъ Юрій Хмельницкій. Яненко подходитъ подъ Корсунь.

1679 г. стр. 193. 1) Акта оффиціалны переговоровъ польскихъ пословъ въ Москвѣ въ дѣлѣ наступательного и отпорного союза между сими двома государствами противъ Турковъ; журналъ веденныхъ конференцій, инструкціи короля Іоанна III. и велик. князя Московского и переписка въ томъ взглядѣ между королемъ и папскимъ нунціемъ. 18 Августа 1679 — до Декабря. Theiner Mon. histor.

2) Соймъ въ Городнѣ постанавляетъ чтобы тяжбы межи Уніатами и Неуніатами рѣшились королевскими судами званными Релаціами; конституція соймовая увольняетъ духовныя земныя имѣнія Уніятовъ отъ воинскихъ постоевъ.

Іоанникія Галатовского Łabędź z piórami swemi z darami swemi Chrystus.. о причинахъ распространенія магомеданства напеч. на польс. языцѣ въ Новгородѣ Сѣвер Посвящено гетману Іоанну Самойловичу..

3) Яненко, присвоивъ себѣ достоинство гетмана, съ Бѣлогородскою Ордою разграбилъ окрестности Козелца и Носовки; Юрій Хмельницкій съ кримскими Татарами пустошитъ край до Лукомя, Яблонева и Черклѣева. Гет. І. Самойловичъ посылаетъ своего сына за Днѣпръ, который проганяетъ Яненка изъ Корсуня, беретъ Мошны, Грабовки, Черкасы и Жаботинъ, очищаетъ отъ Татаръ, а жителей переселяетъ за Днѣпръ, занимаетъ Ржищевъ. Русское войско съ княземъ Михаиломъ Черкаскимъ вступаетъ въ Украину. Татаре нападаютъ Сѣчь, І. Сѣрко проганяетъ ихъ. Турки построили два города Кизикерменъ (нынѣ Бориславль) и Тавань (Оттоманъ) русское войско и І. Сѣрко съ козаками ходили разорять тѣже, въ тое

же время убить здѣсь Юрій Хмѣльницкій. На мѣсто Ю. Хмѣльницкого избрали Турки гетманомъ молдавского воеводу Дука, который перебывалъ въ новопостроенномъ мѣстѣ при Днѣстрѣ въ Цѣловкѣ, а въ Немировѣ опредѣлилъ Намѣстника. (Бѣлозер. юж. лѣт. 137.

1680 г. стр. 197. 1) Puncta a legatis Moschoviticis regni Poloniae Senatoribus et equestris ordinis deputatis in conferentia 13 Maji 1680 proposita — Relatio exitus conferentiarum ablegatorum Moschoviticorum ab episcopo Kijoviensi nomine S. R. Majestatis nuntio apostolico tradita Varsoviae 13 Junii 1680. Друга оффиц. протестація апостольского нунція взглядомъ Журавенского мира Варшава 30. Августа. Theiner mon. histor.

2) Съѣздъ Уніатовъ и Неуніатовъ въ Люблинѣ 24. Января окончился безуспѣшно. Cyprianus Żochowski metrep. et Jacobus Susza ep. Chelm. Chelmae 26 Febr. papam Innocentium XI de regis consilio conventum Lublinum (24 Junii) convocandi, ibique unionem Ruthenorum schismaticorum cum ecclesiae Rom. tractandi certiorem reddunt. Русскіи епископы были уже въ томъ дѣлѣ въ Январіи 1678 года въ Люблинѣ съѣхались. Sed haec non evenit nobis felicitas, quod ex instinctu suorum Praelatorum Schismatici Nobiles ad S R. recurrerint maiestatem, implorantes, ne juribus quopiam eorum fieret injuria, atque ut concordia haec de suorum licentia Patriarcharum statueretur. Sacra R. M. recursum ad Patriarchas uti lege Polona prohibitum denegavit: interim tamen, ob quosdam Patriae nondum sedatae respectus terminum congressus nostri et concordiae itidem Lublini, faxit Deus ineundae, ad 24 Junii labentis anni protelavit. Cypriana Żochowskiego. Colloquium Lubelskie. Leopoli въ л. 3+95 стр. вторая изд. Acta colloquii Vilnae 1752.

Ханъ крымскій съ Ордою около рѣки Мерла въ слободахъ на 30 миль людей плѣнилъ и села палилъ. Войско русское съ княземъ Михаиломъ Голицыномъ и Юрьемъ Ромадановскимъ соединяются съ Козаками подъ гет. І. Самойловичемъ подъ Путивлемъ. Іоаннъ Сѣрко кошовый атаманъ скончался 12 Августа *) На мѣсто его избранъ кошовымъ атаманомъ Иванъ Стягайло сотникъ Новгородскій.

*) І. Сѣрко геніяльный воинъ, кажется получилъ свое образованіе въ кіевской коллегіи. По немъ остались письма его, къ П. Дорошенку отъ 1. Окт. 1673 у Велички II 343; къ крымскому хану у Ригельмана II 167; у Марковича II 265. III 220; другія три письма у Велички II 394. 469. 492. Надгробный камень сего знаменитого предводителя войска Запорожского сохранился въ Капиловкѣ при устьи Чертомлика, въ Старой Сѣчи откуда по разореніи ея (въ 1709 году) перенеслись Запорожцы, въ Базавлукскую въ село Покровское. Здѣсь основано новую Сѣчь уничтожену при импер. Екатеринѣ II, 1775 года. Скальковскій Опыт. Стат. Опис. I. 120 Слово кошъ, откуда кошовой атаманъ, есть татарское, и означаетъ всякое временное помѣщеніе въ пустомъ мѣстѣ, или на дорозѣ; отдѣлную кибитку, нѣсколько кибитокъ вмѣстѣ и цѣлый обозъ. Отсюда, кошемъ называлось, по заимствованію отъ Татаръ, и главная кватира Запорожского войска, состоящого изъ людей неосѣдлыхъ, готовыхъ всегда переселитися съ мѣста на мѣсто. Отсюда произошло слово кочовати (кошовати) вести жизнь въ движимыхъ шалашахъ по обычаю пастуховъ. Впрочемъ и каждый шалашъ, якъ всѣ вмѣстѣ у Козаковъ назывался кошемъ. Наконецъ и ограда или околъ для скота названъ отсюда кошарою.

1681 г. стр. 199. 1) Hoc anno Martii 18. Senatores ecclesiastici et laici Poloniae specialiter a rege Ioanne III delegati, auditis Premisliens. Luceoriens. et Leopoliensis episcoporum Ruthenorum ad S. Unionem accedentium, petitionibus, rationibusque publicis tabulis sponderunt regem actorum apud Summum Pontificem, ut juxta Bullam Urbani VIII non liceat de ritu ad ritum transire, pro libitu cujuscunque, ne confusio jurisdictionum nutriatur, et ne episcopi Romani ritus immisceant se negotiis episcoporum Ruthenorum, et ne audeant dare excommunicatis protectionem, neque dari permittunt.

2) Въ Россіи по совѣту іеромонаха Симеона Полоцкого исправлено церковное партитурное пѣніе. Патріархъ Никонъ скончался изгнанъ въ Ярославѣ 17 Августа. Eustratii Johannidis Zialowski — Delineatio ecclesiae orientalis, graece Norimbergae въ 8. кн. Мѣсяца Марта 23 числа громъ былъ, противъ Лазоровой Субботы съ страшною велми блискавицею. Тогожь року на св. Матѳея земля тряслася. Бѣлозерск. юж. лѣт. 37.

3) Король Іоаннъ III увѣдомляетъ Папу о мирѣ на 20 лѣтъ, безъ вѣдомости Польши, заключенномъ Москвою съ Турками, и проситъ о соизволеніе за данное серебро римскимъ престоломъ собрати козацкое войско для войны съ Турками. Варшава 8 Юня 1681. Оффиц. акты переговоровъ между польскими и московскими послами въ Варшавѣ взглядомъ наступательного союза съ 5—71 марта 1681. Замѣчанія о томъ апостольского нунція и о событіяхъ совершавшихся

въ Москвѣ. Варшава 28 Января до 16. Іюнія 1681. Оффиц. донесеніе о переговорахъ пословъ польскихъ въ Москвѣ взглядомъ наступательного и оборонительного союза между тими двума государствами. 1—29 Октября 1681. Theiner Mon. histor.

3) Josephus Szumlanski epis. Leopol. et Innocentius Winnicki ep Premisl. Varsaviae 27 Marti papam Innocentium XI de eorum ad ecclesiam Romanam reditu certiorem reddunt, quos Cypr. Żochowski Metrop. Stephanus Martyszkiewicz Businski Protboarchimand. Ord. S. Basili, Jac. Susza ep. Chełm, Leo Załęski prototbronius metrop. Kiev. epis. Vladim. et Brestensis. et Ioan. Malachowski epis. Premisl. Varsaviae 30 Martii, pontifici commendant, precesque de fundando Seminario ad monasterium Żyrovicense et typographia Slavonica repetunt. Idem Ponti ex 26 Juli episcopis Ruthenis Catholicis, regi et palatinis Russiae Stanislao Jabłonowski, Cracoviensi Andreae Potocki de opera in reducendis Leopoliensi et Praemisliensi episcopis Ruthenis ad unionem cum Romana ecclesia novata grates reddit.

5) Ioannes III rex 15 Junii confirmat privilegium regis Sigismundi ex anno 1539 editum intuitu erectionis episcopatus Leopoliensis episcopo Macario Tuczapski collatum.

Jan III król w Warszawie 31 marca 1681 zatwierdza przedłożony temuż list complanacicy y zgody wiecznej między duchowieństwem greckoruskim (Lwowskiey i Przemyskiey diecezyi) wzajemnie y dobrowolnie w Warszawie podczas Seymu walnego koronnego uczynioney y zawartey, rękami Jana Stanisława Witwickiego biskupa Kijowskiego, nominata Łuckiego, Stanisława Jana Jabłonowskiego woiewody generała ziem Ruskich, hetmana koronnego polnego. Franciszka Zygmuta Gałeckiego kuchmistrza koronnego półkownika y Tomasza Karczowskiego chorążego Sanockiego, obozuego woyskowego iako komisarzów do tey Complanaciey od króla naznaczonych, podpisany y pieczęciami ich zapieczętowany pod datą w Warszawie 18 marca 1681. Сберегается въ архивѣ Львовск. Митроп. Капит. N. CXXXI. Здѣсь приводятся условія, подъ которыми русское духовенство рѣшается приступити къ Уніи съ Римскою церковію Сей актъ по содержанію своему гласитъ якъ слѣдуетъ: My nizey podpisani od Nayiasnieyszego majestatu Jana trzeciego z Bożey łaski króla Polskiego, Wielkiego Xięcia Litewskiego, Ruskiego i t. d. Do tego aktu deligaty. Deklarniemy, iż lubo to z samey Opatrzności Boskiey jest dzieło ser-

cami ludzkiemi kirować, one duchem prawdy oswiecać y na zbawienną naprowadzać drogę, iednakże przez panów y monarchow ziemskich namiestników swoich środki y sposoby do tak Swiętego y pobożnego końca podawać zwykła, czego teraz oczewistym dochodzi się experymentem, gdy Jego krolew. Mość nieporownanemi w polu odwagami w domu wielkiemi radami około zaszczytu kościoła Bożego y narodów od Boga powierzonych słynąc, ieszcze y tego zaniechać niechciał tak pobożnego uczynku, którym wiele y wschodniego państwa monarchowie, w tych zaś państwach Zygmąt trzeci y Władysław czwarty Nayiasnieysi antecessorowie iego słynęli w przyprowadzeniu do jedności wiary Swiętey kościoła rzymskiego katolickiego, iako szczęści Bóg Naywyższy świętobliwe Jego królewskiey mości instancyę, że się do nich skłaniaią znacznie nie którzy w Duchowieństwie Ruskim Przełożeni, z dobrą nadzieią z inszych do tego zbawiennego dzieła powabienia, co iako Bogu, Aniołom iego y kościołowi świętemu Rzymskiemu katolickiemu Innocentemu iedynastemu powszechnemu iego pastérzowi wdzięcznym y miłym królowi Jegomości panu naszemu, pożądanym i chwalebnym rzeczypospolitey, jeżeli kiedy to w teraźniejszych niebezpieczenstwach potrzebnym tak za słuszną rzecz Jego królewskiey Mości poczytał, weyzrzeć we wszystkie desideria, które są proponowane do narodu Ruskiego y Duchowieństwa iego, do których uważania y rostrząśnienia nas niżej pomienionych delegatow naznaczywszy z relacyi y powszechney naszey zgody one tak miłościwie deklarować raczy. A nayprzód rithus graecus iako z początku na Synodach ekumenicznych przez oyców Duchem Swiętym natchnionych iest sporządzony, a sancta sede apostolica aprobowany y za święty równie iako y rithus romanus zawsze poczytany, aby in integro suo statu in perpetuum zostawał. Beneficia ecclesiastica, w dyecezyach swoich ruskim duchownym należące episkopie, archimandrye in vita et religione S. Basilii probatis, samey szlachcie ruskiey koronnym w koronie, a Litewskim w Litwie, vigore legum pristinarum należyć maią, beneficia zaś minoris classis, iako to ihumenstwa, y tym podobne godnym osobom, których loci ordinarius secundum legem, każdemu monasterowi servientem, obranych nayiasnieyszemu maiestatowi prezentabit et approbabit. Duchowieństwo ruskie, mianowicie świecey duchowni gaudeant omnibus libertatibus juxta leges canonicas, et legem antiquam regni y świezych Jego królewskiey Mości pana miłościwego reskryptów, w których per expressum są dołożone ich wolności, którym forum competens własnych episkopów, iako duchownym ritus latini in

foro spirituali należy. Osoby zaś Ichmościów Oyców episkopów, charaktery, acqualiter Ichmościów Xięży biskupów in foro competenti, osobom ich. Bractwa i manastery, które się prawami Patriarszemi zaszczycały, aby wewszystkim zostawały przy swoich porządkach: zwierchność iednak w przestrzyganiu dobrego rządu, wizyt, censury druków, rachunków, i podawania im duchownych osób, do Ichmościow episkopów należyć będzie. Za słuszną rzecz poczyta Jego królewska Mość, aby Duchowieństwo ritus graeci w trybunałach mogło mieć deputata swego; w czym powagę swoią pańską Jego królewska Mość wniesie do stanu rzeczypospolitey na tym seymie też o zniesienie pensyi trybunalskiey. Jego królewska Mość oświadczy o pozwolenie na seymach activitatis y mieysca po Ichmościach panach Senatorach na seymach. Jego królewska Mość proponować będzie i zaleci panom posłom ziem y woiewództw przywiley Jego królewskiey Mości Zygmunta, w którym blisko boku swego Pańskiego duchowieństwu ritus graeci assystencyą pozwoloną approbuie, Jego królewska Mość, y konserwuie, szlachta, mieszczanie y każdy podług swoiey kondycyi in ritu graeco zostaiący, będą zarówno przy prerogatywach wszystkich zachowani, tak iako ci którzy in ritu latino wstaią: zwłaszcza mieszczanie w magistratach, miastach y miasteczkach, zasiadać, hendle wszelkie prowadzić, domy in circulo civitatis wystawiać, y nabywać będą mogły, y we wszystkim juribus romani ritus cieszyć się tak w Litwie, którzy ex graeco ritus ad unionem sacrae Romanae ecclesiae przystąpili. *) Metropolia Kijowska żeby przy osobach tych, które w koronie będą obrane zostawała, y żeby szła per electionem w koronie, y w wielkim X. Litewskim zostaiącego kleru et per praesentationem Jego królewskiey Mości. Instabit Jego królew. Mość u Oyca Sw. iako o rzecz bardzo potrzebną y z wielu miar zbawienną, a tym czasem stanęła stante vita Jegomość Xiędza Żochowskiego metropolity w Litwie residuiącego immediate do naywyższey kościoła powszechnego głowy, może niektórych Ichmościów, xięży biskupow ritus latini, którzy a Metropolitano

*) Всѣхъ выше упомянутыхъ свободъ была неуніатска Русь въ нашемъ отечествѣ лишена, и теперь яко вознаграждение за принятіе Уніи, тѣже отъискати вознамѣряла, ибо другимъ способомъ порабощена и лишена своего богатого дворянства отъ дальшихъ религійныхъ гоненій, и перехватеванія Русскихъ къ латинскому обряду и народности охранится не была въ состояніи. Такимъ образомъ съ обоѣхъ сторонъ церковная Унія употреблялась яко средство къ извѣстной цѣли.

eximuntur należyć chcą a że przed kilku lat per privilegium dal król Jego Mość administracyą metropoliey teyże Jegomości Xiędzu Szumłańskiemu episkopowi Lwowskiemu, intrare będzie raczył do Oyca św. aby ta administracya była approbowana z strony episkopyi Przemyskiey: takie Jego królewska Mość wynaydzie umiarkowanie, aby przy Jegomości Oycu Winnickim episkopie Przemyskim tych wszystkich cerkwi dóbr i duchownych zostały dispositiones w których possessyi immediate antecessores Jego byli: Jegomość zaś oyciec Małachowsky episkop Przemyski nad cerkwiami duchownemi które z dawna w iurisdykcyi swoiey ma, nim na insze beneficium przeniesiony będzie, zostawać ma, a że episkopia Lwowska per avulsionem iest wcale obnażona przeto dożywotnym prawem zostawać będzie przy Jegomości Xiędzu episkopie Lwowskim teraznieyszym Grodek z Obarowem w maiętności archimandryi Pieczarskiey, monaster Hoyski cum attinentiis, tudzież w Polisiu zostaiące do Metropolii należące dobra y te wsi które nullo jure trzyma Jegomość Xiądz biskup Smoleński. Instabit Jego królewskiey Mości, aby ią puścił, Jegomości oycu episkopowi Lwowskiemu, do Halickiey zaś katedry episkopiy Podgrodzie alias Sokoł, terazniejszego seymu konsensem, rzecz tak małą, którey ustępuie Jegomość pan Gałecki, kapitan Jego królew Mości, ma bydź in corporowana y przyłączona y od kwarty, w którey tylko złotych dwadzieścia płaconą uwolniona. Jegomości Oycu Winnickiemu episkopowi Przemyskiemu oderwanych wsi od episkopii Przemyskiey wolno będzie prawem dochodzić, excepto co do ekonomyi Samborskiey teraz należą, pobór włożony na manaster Derewiański ma bydź zniesiony, iako niesłuszny y mały ex consensu stanął rei publicae. Monastery wszystkie z zakonnikami należyć będą w każdey dyecezyi do iurysdykcyi episkopa swego. Duchowni swieccy za podawaniem investituowaniem ichmościów episkopów w dobrach Jego królew. Mości zostawać będą, aby ci w przód uznali ich zdolności, ne barbaries irrepat defectu nauki, et ne haereditate Sanctuarium domini possideant. Seminarya w każdey dyecezyi erigantur, et accessus ludziom ritus graeci ad humaniores et speculativas scientias, po akademiach y kolegiach tak w koronie, iako y w wielkim Xięstwie Litewskim niema bydź broniony. Panow Bazylego Korendowicza, Alexandra Żurakowskiego, Jana Mokrzyckiego, Alexandra Kruczkiewicza, Konstantego i Alexandra Tarnowskich do prerogatywy szlacheckiey zaleci Jego królew. Mość ex tam pio motivo stanowi rzeczypospolitey. Powagę swoią pańską interponować raczy Jego królews. Mość do Oyca Sw. aby juxta bullam Urbani VIII non liceat de ritu ad

ritum transire pro libitu cujuscunque, ne confusio jurisdictionum nutriatur, item aby się nie mieszali J. M. K. X. Biskupi w iurisdykcye Ichmościów Oyców episkopów exkomunikacyi nie dawali, protekcyi, ani dawać pozwalali. Także Ich Mość panowie dziedzieczni y dzierzawcy wykroczuych duchownych, aby nie ochraniały ale ich ad censuras ecclesiasticas loci ordinariorum to iest iustitiae wydawali. In quantum favente coelo Patriarchatus Constantinopolitanus wróci się kiedy do dependencyi a prima sede apostolica na ten czas, non negabit Jego królewska Mość, Rzeczypospolita, aby do dawney wrócili się episkopie dependencyi ab eodem Patriarchatu, ponieważ teraznieyszym postanowieniem ieszcze skutku swego konstytucya anni millesimi sexcentessimi septuagessimi septimi nie wzięła, tedy tego wszystkiego zachowuiemy sobie, czas do przywiedzenia ostatniego exekucyi tey mianowaney konstitucyi. *) Jasnper protekcya swoią pańską Jego królew. Mość deklaruie, tak duchownym osobom, do zgody skłaniaiącym się, iako y dobrom ich przeciwko tym wszytkim, którzy by Jich chcieli jakimkolwiek pozorem y kolorem prześladować. Toż deklaruią Jaśnie Wielmożni Ichmość Panowie Delegaty do tego aktu osobliwie Jaśnie Wielmożny Jego Mość pan Woiewoda Krakowski, Jaśnie Wielmożny Jegomość pan woiewoda Krakowski y Kijowski, Jaśnie Wielmożny Jego Mość Pan woiewoda ziem Ruskich, hetman Polny koronny, Jaśnie wielmożny Jegomość pan marszałek nadworny koronny, a dla lepszey zaś tego postanowienia wagi z wyrazney Jego królewskiey Mości pana naszego miłościwego woli własnemi rękami naszemi podpisuiemy się, pieczęciami stwierdzamy. Działo się w Warszawie dnia osmnastego miesiąca Marca pod czas Seymu walnego ordynaryjnego Warszawskiego roku Tysiąc sześćset ośmdziesiąt pierwszego. Jaśnie Wielmożny Jegomość Xiądz Jan. Stanisław Witwicki, biskup kijowsky do tego aktu od Jego królew. Mości Delegatus. Andrzey Potocky woiewoda krakowsky, Stefan na Czerniechowie Nimirzyc woiewoda y generał ziem kijowskich, Stanislaus Jablonowsky palatinus et generalis terrarum Russiae exercituum regni dux delegatus, ad hunc actum a sacra regia maiestate. Franciscus Sigismundus Galecki supremus culinae regni, praefectus manibus propriis. Locus Sigillorum. Упомянутый договоръ былъ вписанный до

*) Русскіе епископы приступили тайно къ Уніи, безъ вѣдомости всего русскаго дворянства и народа, для того преведеніе Уніи въ дѣйство не могло послѣдовати скоро и безъ большихъ мятежей, по той причинѣ упомянуты епископы просятъ въ томъ дѣлѣ о мѣшканье и оборону.

городскихъ актъ въ Перемышля Sabbatho post diem Cinerum proximo 1693. Василіемъ Борецкимъ викаріемъ Перемышльской каѳедры.

6) Войска русскія съ кн. Голицынымъ и Ромодановскимъ стоятъ подъ Путивлемъ, гет. І. Самойловичь совѣтовалъ о примиреніе съ Турками. Перемиріе въ Бакчисераѣ межи Россіею и Турціею на 20 лѣтъ 14 Января.

Россіи признано Заднѣпрье и Кіевъ съ городами Васильковомъ, Триполемъ и Стайками, Турціи, Запорожье. На Сеймѣ Варшавскомъ постановлено, чтобы не было допущено по угодію переходити Уніатамъ къ латинскому обряду, и запрѣщено чтобы латинскія епископы не вмѣшивались въ Уніатскія дѣла.

1682 г. стр. 204. 1) Въ томъ году куплено Евангеліе напрестол. пред. Львовского до церкви Благовѣщенской въ городѣ Надворнѣ за панованя папа Станислава Куропатвы. Здѣшній латинс. приходъ былъ основанъ: fundata per gener. Paulum Koropatwa de Palaice (нынѣ Палагичи) a. d. 1609. fer 2 post. fest Trinitatis coram actis terrestribus Haliciensibus. Въ сусѣдствѣ сего города находяться большія каменныя развалины Пневского замка разрушеннаго Козаками 1648 года.

2) Jac. Susza epis. Chelm. Chelmae 24 Januarii cardinales congregationis de propaganda fide de laeto apud schismaticos suae dioecesis fidei progressu certiores reddit, petitque, ut nonnullis ritus sui clericis collegio de propaganda fide aditus daretur. Idem episcopus scribit: Exilium Chelmae a Schismaticis per biennium ferre passus sum, cum Cathedram, antequam episcopus essem, post victoriam de Polonis a Cosacis obtentam Schismatici recepissent Chelmensem... quin imo concessiones, convulnerationes, venena et alia vitae meae pericula pro fide sancta suscepi.. Ut autem possim habere cooperarios in vinea ista Domini, egregios juvenes ad religionem et monasterium meum colligo Chelmense. Pro quibus vestris submisse et enixe supplico Eminentiis, quatenus locum etiam mei religiosi in vestro eminentissimo de propaganda fide pro studiis literarum erecto habeant Collegio. Contulerat hanc gratiam Emus olim Barberinus S. Onuphrii Cardinalis, praefectus congregationis, antecessori meo Methodio Terlecki epis. Chelm. unito, ut tres vel duo pro semper mittentur, et fuerat id ante Cosatica bella semel practicatum: post succedentibus tot variationibus in regno et Unione cessatum est...

3) Cypr. Żochowski Metrop pontifici et cardinalibus de Propaganda fide supplicat, velint ad rem catholicam apud Ruthenos iuvandam subsidia sibi dare, quibus seminarium et typographiam Slavonicam ad excudendos correctiores libros liturgicos fundare possit 24. Martii. — De typographia scribit: providere typum linguae Illiricae (Slovenicae) ad reimprimendos libros ecclesiasticos, diuturnitate temporis consumptos, eosque subministrare ecclesiis, ne amplius Muschoviae e partibus corruptos mendicemus. Theiner. Mon. Pol. III.

4) Въ томъ году были русскіе жители въ городкахъ Тыличѣ и Мышинѣ, принадлежащихъ къ дотаціи Краковской епископіи, насильственнымъ способомъ къ латинск. вѣроисповѣданію переведены и тѣмже ополячились. Русскимъ жителямъ уже краковскій епископъ въ 1612 году сонволилъ былъ имѣть свою церковь съ тимъ условіемъ, чтобы русскій священникъ сей церкви былъ въ повиновеніи Римского папы. Зубрицкій Критико истор. повѣсть о о Галицкой Руси. Москва 1845. стр. 40. Сюда отн-ящійся актъ съ 1642 гласитъ: Revisio oppidi futuri Tylice dicti per R. D. Ioannem Tox iutem Joannem Frydrichowski canonicos Crac. d. 21 Julii 1614 facta, Locus oppidi antea Miastko vocabatur, dederat enim Casimirus rex a. d. 1363 privilegium advocato loci istius erigendi oppidum, quod an erectum fuerat, non plane constat. Fundamenta murorum certis adhuc ut vidimus locis extant, locus sane amoenus est in colle pulchro, quem a Musina oppido mons altus Rakowski dictus dividit, cujus longitudo ad medium circiter milliaris protenditur, planities etiam camporum iuxta oppidum pascendis pecoribus magnam praebet commoditatem. Fluvioli quoque duo colem oppidi alluut, distat hic locus in medio orae Mussinensis sinus a Musina uno et medio, duobus vero a finibus Hungariae milliaribus. Privilegium ab Ilmo ac Redmo D. episcopo Cracoviensi pro fundatione oppidi incolis datum, legimus... futurum oppidum omnibus praerogativis fruatur, sicuti oppidum Musina fruetur... Ecclesiae parochialis fundamenta vetera dicuntur esse in medio oppidi, nec scitur certo ubi ea fuerint. Mansi vero duo agri in dotem ecclesiae parochiali adscripti dicuntur esse apud presbyterum religionis Graecae, qui ibidem manet... quo vero in eodem privilegio permittitur ut ecclesia graeci ritus aedificetur id quidem contrarium est provincialis synodi decretis, sed cum iam aedificata sit, et antiquitus extet, si videbitur venerabili capitulo, tolerari poterit, dummodo ad unionem cum ecclesia Romana redeat et calendarium graecoromanum recipiat... Antea decem

et octo colonos in villa mansisse. nunc iam cum sculteti subditis ad 50 domos excrevisse.

5) Въ томъ году въ Россіи послѣдовало. уничтоженіе мѣстничества (12. Янвр.) т. е. право считатися на службѣ знатностью предковъ, для того сожжено разрядныя книги, въ которыхъ записывалась государственная служба.*) Въ Москвѣ напечатано: Считаніе удобное въ 4-ку 1 и 25 л. — Pachom. Ohilewicza, na stary kościoł zachodni J. Galatowskiego.. Questyjki albo krótkie pytania. Oliwa.

Царь Ѳеодоръ Алексѣевичъ основалъ въ Москвѣ Славяно-греческолатинскую Академію. Въ томъ взглядѣ южнозападная Русь, бывъ поближе Запада упередила сѣверную Русь, ибо уже въ городѣ Львовѣ съ концемъ XVI вѣка процвѣтала школа Греческого и Славенского языка съ учрежденіемъ Львовского Успенско-ставропигіального братства цареградскими патріархами, гдѣ въ 1591 напечатано первую славеногреческую граматику въ 8-ку 182 л. Въ городѣ Вильнѣ въ 1619 году мѣстное церковное братство сооружило каменный домъ для Славяно-греко-латинской школы, и просило Львовское Ставропигіальное братство о присланіе способныхъ учителей, и потребныхъ книгъ. Акт. Запад. Росс. IV. стр. 504.

6) Манифестъ Станислава Яблоновского къ Украинцамъ взывающій тихже къ подданству Польшѣ. Бѣляевъ возмущаетъ Козаковъ противъ старшинѣ ихъ; схваченъ и осужденъ на смерть на прошеніе гет. I. Самойловича затворенъ въ темницу. Турки ограничили сами Подолью за рѣку Стырь подъ городъ Чертковъ и Теребовлю.

1683 г. стр. 204. 1) Подробныя извѣстія доставлены папскому нунцію въ Польшѣ о событіяхъ въ Москвѣ послѣ смерти царя Ѳеодора III. Варшава 10 Іюнія - 9 Декабря. Оффиц. донесеніе польскимъ агентомъ изъ Москвы о мятежѣ Стрѣлцовъ въ томъ годѣ и о вступленіи двухъ братьевъ Ивана и Петра на царскій престолъ Москва 30 Мая. Гетм. Козацкій Куницкій, изъявляетъ свою готовность

*) Вмѣсто разрядныхъ книгъ была заведена Родословная книга нынѣ называемая бархатною, единственно для сохраненія памяти о предкахъ. Въ послѣднюю книгу не вошло множество древнихъ родовъ, кажется, по небрежности, ибо государственного значенія она не имѣла. Объ аристократіи въ особенности Русской. Лейпцигъ 1874.

королю Іоанну III помоществовати въ войнѣ съ Турками и увѣдомляетъ о тайномъ посланичествѣ гречес. Митрополита изъ Мацедоніи со стороны восточныхъ патріарховъ, до великихъ Московскихъ Князей для составленія союза съ императоромъ Леополдомъ I. и королемъ польскимъ противъ Турковъ 26 Іюля. Король Іоаннъ III и импер. Леополдъ I. извѣщаютъ Папу объ освобожденіи Вѣдня, побѣдѣ Турковъ подъ Парканами въ Уграхъ 10 Октяб. о взятіи Стригоня (Грана), 28 Октября. Theiner Mon. histor.

2) Селеніе Знесеніе (Вознесеніе) принадлежало къ земпымъ имѣніямъ Святомиколаевской церкви и братства въ Львовѣ, кажется еще со временъ князя Льва Даниловича, но теперь попалось оно правомъ сильнѣйшого въ посѣданіе Львовского старости, по той причинѣ Львовско Успенское Ставропигіальное братство начало тяжбу въ томъ взглядѣ въ Варшавѣ, и отправило туды своего агента. Лѣтоп. Львовск. Ставроп.

3) Тотъ годъ есть годъ основанія Преображенскихъ потѣшныхъ, т. е. начала перваго полка, регулярного войска въ Россіи, одѣтаго и вооруженнаго по образцу европейскихъ войскъ, и приученного къ воинской дисциплинѣ. Въ первою не большую роту сего полка царевича Петра Алексіевича, по того же созванію, явился первый охотникъ двадцяти лѣтный парень Сергій Бухвастовъ, и былъ записанъ „первымъ русскимъ солдатомъ“ Преображенского полка, и скончался на 86-ти лѣтъ отъ роду. Петръ. В, любившій его, велѣлъ вылить изъ бронзы его изображеніе. См. Исторія Лейбъ гвардіи Преображенского полка Сп. 1872. стр. 5.

4) Въ томъ времени, когда король Іоаннъ III находился подъ городомъ Вѣднемъ отправилъ онъ Станислава Сигисмунда Друшкевича столника Парнавского на Украйну, якъ онъ самъ о себѣ въ своихъ памятникахъ (Dziennik Lwowski 1856 стр. 150) пишетъ: aby pieniądze i sukna dla Kozakow wziąwszy na Ukrainę poiechał. abym Kozaków zaciągnął i hetmana obrał.. i Ordę w Budziaku nastąpił i splondrował, do czego podobieństwa nie było... Kozaków zaciągnąłem hetmana Kunickiego zrobiłem, Budziaki zwojowałem i szablą i ogniem; potem się Kozacy zbuntowali, hetmanem Mohilę obrali, a Kunickiego w Czarnieckie Ordzie zabili, ja sam byłem w niebezpieczeństwie. Куницкій отправилъ сотника Демидецкого, который разбилъ войско воеводы Молдавского Дуки, тогоже плѣненнаго, съ Мирошкою и Костаномъ,

отослалъ въ Сучаву Вилчинскому, ad custodiam tradidit, et ad regimen Valachiae Stephanum Petryczeyko iterum substituit rex noster.. Josephowicz Ann. Urb. Leopol. Zaluski Epist. I. pars II 858.*)

5) Въ томъ году король Іоаннъ III отправляясь въ 1683 году къ Вѣдню поручилъ оборону замка Гусятинского Андрею Потоцкому, который Гусятинъ и другіе подольскіе городы отнялъ отъ Турковъ. Въ 1559 году король Сигисмундъ Августъ союзволилъ Іоанну Свѣрчь изъ Ольховецъ село его Всятинъ (Wsiathin на рѣцѣ Збручѣ) въ Каменецкой землѣ перестроити на городъ съ правомъ магдебург. Упомянутый король по желанію королевы Боны далъ Гусятинъ и село Кутковцы сказанному Свѣрчу въ замѣнъ за село Манковцы, прилежащее до Барского замку.

Въ томъ году построена деревяная церковь въ Добрянахъ Св. Димитрія, близь города Стрыя, въ мѣстѣ моего рожденія, и уцѣлѣла при Татарскихъ нападахъ до сего времени въ добромъ состояніи. Село Добряны получило свое названіе отъ дебръ (Дебряны Добряны) на которыхъ близь рѣки Стрыя росположилось. Между жителями того села находятся такъ звани Князи или Солтысы, русскія роды Базюки, Зубрицкіе, которыхъ должностью было держати стражь при Стрыйскомъ замкѣ. — Побѣды короля Іоанна III. при Вѣдни.

Іоанникій Галятовскій напечаталъ на польск. языцѣ въ Черниговѣ книгу: Odpowiedź grekorossyjskiego kościoła Rzymianom na ich xięgę Fundament wiary (соч. іезуиты Скарги).

6) Запорожцы съ кошовымъ атаманомъ Іоанномъ Кингайломъ пособствуютъ королю Іоанну III въ кампаніи подъ Вѣднемъ. Въ южнорусск. Лѣтописи (Бѣлозерск. 37) подъ 1684 г. пишетъ: „Явъ III кроль польскій, подъ Веднемъ, мѣстомъ цесара христіанского, Турковъ збилъ и скарбы взялъ тамъ и наметъ везерскій, который былъ вдовжъ 50 сажаней, а вширь 40, а верховъ мѣлъ 40, и коргвъ махометскую взявши, послалъ до Риму; а потимъ гонячи, который съ подъ Ведня утеклъ, мѣсто великое царское, названое Стригонка (Гранъ), которое Турки завоевали були, въ то лѣто, то-

*) Господарь Дука былъ въ замкѣ Домнешти 25 Декабря 1683 схваченъ и потомъ въ Львовъ увезенъ, гдѣ слѣдующого года скончался

гожъ дня, якого взяли, цесареви отшукалъ, и тамъ кавалѣрію турецкую тысячей 80 труповъ (?) положилъ: а Татаре утекли, бо ихъ тамъ убито тысячей три.“ Козаки съ Евстафіемъ Гоголемъ пособствуютъ короля Іоанна подъ Стрыгонемъ, и съ великими користьми возвратились.

7) Koltschitzki Georg Franz. Wahrhafte Erzaehlung, welcher Gestalt in der aengstlichen türk. Belagerung etc. durch das feindliche Lager (Koltschitzki) gedrungen, und die erste Kundschaft zurückgebracht worden. Wien und Saltzburg, J. B. Mayr. 1684 въ 4-ку съ изображеніемъ Юрья Колчицкого въ татарскомъ костюмѣ. Юрій Колчицкій по свидѣтельству сей брошюры, былъ толмачемъ восточной компаніи, родился въ городѣ Самборѣ (кажется въ селеніи Колчицахъ, населенномъ шляхтою сего имени), и предъ осадою города Вѣдня Турками обыталъ въ домѣ капитана Амвросія Франка на предградіи Леопольдстадтъ, яко купецъ, потомъ вписался въ число охотниковъ гражданъ для воинской службы. Въ ночи 15 Августа 1683 года былъ онъ выславъ графомъ Капліеріомъ тайнымъ императорскимъ совѣтникомъ съ письмами изъ города Вѣдня къ Лотаринскому князю и возвратился счастливо съ отвѣтомъ 17 августа въ Вѣдень, о чемъ извѣщено ракетами изъ вежи св. Стефана нѣмецкое войско пришедшее въ помощь осажденнымъ Вѣденчикамъ. Служащій Ю. Колчицкого Михайловичь былъ потомъ еще двакраты посылаемый съ письмами изъ города Вѣдня черезъ турецкій обозъ. Въ надгороду Ю. Колчицкому опредѣлено вольное обыталище коло Бишофсгофу подъ черленымъ крестомъ, гдѣ магистратъ Вѣденьскій соизволилъ ему завести первую кавярню (кофейню), понеже съ сего времени Вѣденчики пріобрѣвши большее количество кавы въ турецкомъ обозѣ, стали употреблять сего общеизвѣстного теперь напитка. М. Дьяковскій пазь короля Іоанна III написалъ дневникъ Вѣденьской кампаніи на польскомъ языцѣ, которого русского рода потомки проживаютъ еще въ нашемъ отечествѣ, но одна отрасль прозвалась Дзіоковскими, для скрытія своего русского похожденія. Русскій родъ Кольчицкій пишется нынѣ по польскому выговору Кульчицкими.

1684 г. стр. 207. 1) Папскій нунцій Паллавицини увѣдомляетъ Папу о переговорахъ московскихъ пословъ въ Варшавѣ взглядомъ союза противъ Турковъ, и сообщаетъ списокъ тихъже переговоровъ. Краковъ 9. Янв. Яворовъ 5. Апрѣля до 3. Мая. Баронъ Блюмбергъ посолъ императора нѣмецкого въ Москвѣ и Вота Іезуитъ атташе увѣдомляютъ папу о веденныхъ ими переговорахъ взглядомъ свободного вѣроисповѣданія для католической религіи въ россійскомъ царствѣ — Москва 2. Іюля 1684. — Папа Иннокентій XI Dilecto filio Andreae Mohila generali exercitus Zaporoviensis sub signis Poloniae regis militantis — Romae 8 Julii изъявляетъ свое благоволеніе за успѣхъ козацкого оружія въ войнѣ съ Турками и обѣщеваетъ свою помощь. Тотже папа взываетъ царя Іоанна и Петра Алексіевича вступити въ союзъ съ Польщею и републикою Венецкою для войны съ Турціею 5 Августа 1684. Тотже Папа благодаритъ императ. посла Барона Блюмберга въ Москвѣ за привилегія, которыя онъ получилъ отъ Царей для ОО. Іезуитовъ въ Москвѣ 16 Сентября. Паллавицини доноситъ Папѣ о похожденіяхъ Москвы на Литвѣ о домагательствахъ ихъ и неудовольствіи для открытія тайного письма матеры царя Петра съ королемъ польскимъ. Львовъ и Жолковъ 6. Декабря. Theiner Mon. histor.

Въ Китайскомъ (Хинскомъ) Царствѣ въ столичномъ городѣ Пекингѣ построена первая греческорусская Церковь.

2) Король Іоаннъ III универсаломъ писаннымъ въ Яворовѣ 20 Іюня взываетъ Запорожскихъ Козаковъ и всѣхъ Украинскихъ жителей вступити къ нему въ службу, для совокупного дѣйствованія съ Нѣмецкими, Венеціянскими и Польскими войсками противъ Турокъ и Татаръ. Акт. Зап. Рос. V. 178.

3) Гет. Іоаннъ Самойловичъ универсаломъ изъ Батурина 5 Іюля писанномъ къ компанійскому охоче-комонному полку Иліи Новицкого, выражаетъ томуже похвалу за ревностное исполненіе присяжныхъ обязанностей, и убѣждаетъ всѣхъ въ немъ служащихъ прибывати и впредъ вѣрными къ государю царю, отечеству и властямъ, не оболщаясь примѣромъ легкомысленныхъ сообщниковъ Куницкого, Булыги, и Могиленка, кои передавшись на сторону Поляковъ, заплатили за свою измѣну жизнію въ неудачныхъ битвахъ съ Венграми, Турками и Татарами. — О томъ чтется здѣсь, что такъ Запорожскіи Козаки якъ изъ городовъ, которы „на затяги лядскіе бѣгали... якъ прошлоѣ зимы, при Куницкомъ, въ Бѣлогородской землѣ, надъ р. Прутомъ, такъ и съ Булыгою въ Венгерской землѣ, въ мѣстѣ Инхварѣ (Унгварѣ), особливо теперь недавно съ Могиленкомъ, подъ Студиницею, надъ р. Днѣстромъ, всѣхъ рахуючи, кольконадцать тысячей оныхъ головами наложило: чого мы рейментарь вельце жалуемъ; бо люде тые погибшіи зго-

дили бъ ся были на оборону вѣры святой грекорусской и на защиту своей отчизны. А не хутко такихъ такъ много народится. Про то нарекаемъ мы барзо и правдиво на лядскую сторону, ижь такими затягами своими людей нашихъ подманивши, на згубный гакъ ихъ приправили. Але всѣмъ вамъ добрымъ молодцамъ вѣдома есть вражда лядская, же они не только тихъ, що были къ собѣ затягнули, натручаючи на трудные мѣстца, нещадно бъ всѣхъ выгубили, але и на насъ всѣхъ яко на старшихъ такъ и меньшихъ, также и на ввесь народъ чигаютъ, ненавидячи, ижь мы подъ высокодержавною великихъ государей нашихъ рукою живемо спокойнѣ и щастливо...

4) Въ томъ году созданный нынѣшній костелъ въ Угновѣ Христофоромъ Дунинымъ кастеляномъ Любачевскимъ; первоначальнымъ фундаторомъ имѣлъ быти Сигисмундъ изъ Радзанова староста (палатинъ) Руси 1470 г.

5) По записцѣ на Тріоди постной изд. въ Львовѣ 1664 г. куплена тая книга „до храму Архистратига Михаила въ Галичу на предместью въ названномъ въ кутѣ Лаврѣновѣмъ.“ ДХПД. Фундаторомъ сей церкви былъ іерей Іеремей за священичества его куплена упомянута книга. Упомянутая церковь находилась при устью р. Луквы въ Днѣстеръ.

6) Король Іоаннъ III грамотою Dan w miastach pod Białokiernicą die 22 Sierpnia 1684, затверждаетъ всѣ прежныя права для городка Поморянъ, byle się mieszczanie i inni postronni w pomienionym mieście ich najprędzey budować i osiadać chcieli, targi i iarmarki dawne w porządku zachowuiąc, do których naznaczony im jeszcze iarmark na dzień św. narodzenia N. Panny według kalendarza ruskiego, to też im obiecujemy, iż po wyiściu i skończeniu się teraźniejszej arędy żydowskiej, wolno będzie wszystkim mieszczanom piwa warzyć, miody sycić w browarach swoich własnych i one w domach swych szynkować, zachowuiąc proporcię zupełną teraznieyszej arędy. B. Zamorskiego Kronika Pomorzanska. str. 105.

7) Иванъ Самойловичъ гетманъ изъ Батурина 2. Февр. пишетъ къ полковнику Иліи Новицкому о пораженіи королевского Заднѣпровского гетм. Куницкого Крымскими Татарами близь рѣки Прута по празднику Рождества Христова. Акт. зап. Рос. V. 174. Тотъже гетманъ изъ Батурина 10 Ноября извѣщаетъ полковника комоннаго Илію Новицкого о побѣдѣ Крымского хана надъ Поляками подъ

Жванцемъ — гдѣ говорится, что Поляки много хвалились доказати, то теперь съ подъ Жванца повезли назадъ мыло.. Тамъ же.

8) Король Іоаннъ III призываетъ Козаковъ Запорожскихъ противо Турковъ, которые заняли Язловецъ и Чортковъ. Турки съ Соломаномъ пришли на оборону Каменца Подольского. Татары наѣхали Преднѣпрье. Шляхтичъ Куницкій поставленъ королемъ Іоанномъ III гетманомъ Козацкимъ, который во всѣхъ полковыхъ городахъ поставилъ полковниковъ и сотниковъ, ходилъ на Татаръ въ Бѣлогородщину, и около Тягиня посады выжегъ и Татаръ разбилъ; Сынъ Хана прогналъ Куницкого; разбитъ Турками подъ Гояною; въ бѣгствѣ убитъ своими. Козаки помоществуютъ Стан. Яблоновскому въ Молдавіи.

1685 г. стр. 208. 1) Императорскій посолъ въ Москвѣ доноситъ нунцію пап. Паллавицини о политическомъ и религійномъ состояніи государства Московского, и льготахъ признанныхъ царемъ ОО. Іезуитамъ и католикамъ въ государствѣ, и о большой строгости противо расколниковъ. Москва 13 Мая. Здѣсь чтется, что царь соизволилъ Іезуитамъ созидать костели противо желаніямъ бояръ, что свободно совершаютъ богослуженіе, обучаютъ юношество. His diebus progredietur unus ex patribus cum licentia et securitate a Czaris concessa Kijoviam, ad requisitionem incolarum illius loci, pro baptizandis pueris satis jam maturis; sunt de facto quinquaginta catholici Kyoviae, qui se declararunt annuatim ducentos florenos Rhenenses pro commodiori patrum sustentatione se collaturos: omnia pro desiderio ulterius procedent, modo patres caveant, ne se ullo pacto negotiis publicis immiscent, vel correspondentias extra Moschoviam suscipere audeant. Очень трудное условіе! Theiner Mon. histor. См. подъ 1689.

Extractus literarum supremi Ducis Regni ex castris ad vallum Trajani ad Łucki (?) 10 Octobris et ad Lincowce 11 Octobris 1685.

2) Въ Кіевѣ послѣ долгихъ безпорядковъ въ здѣшней іерархіи на соборѣ избранъ съѣхавшимися епископами въ кіевскій Митрополиты Луцкій епископъ Гедеонъ Святополкъ Четвертинскій, а отправился на ставленіе въ Москву къ патріархѣ. Сей чинъ избыранія и ставленія Кіевскихъ митрополитовъ былъ грамотою цареград. патріархи Діонисія затвержденъ. 1687 года.

Въ томъ году Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій сдѣлалъ для Львовского Святоюрского монастыра, de nova radice fundacyę i ordynacyę купилъ для того монастыря юридику Яворовщину и Балабановщину подъ святоюрскою горою на Городецкомъ предградіи, потомъ сами монахи докупили юридику Кобылецчина обнимающую одну часть Яновского передмѣстя.

3) Въ томъ году на предложеніе Рѣчипосполитой король Іоаннъ III грамотою отъ 7 Марта 1685 г. уничтожилъ прежде ОО. Іезуитомъ въ Яворовѣ 18 Августа 1678 изданный привелей для надѣленія степеней Философіи и Ѳеологіи въ Познанской коллегіи Іезуитовъ. Король Іоаннъ III говоритъ, что Іезуиты тотъ привилей на свою пользу subreptitie a Nobis extortum, получили. Езуиты имѣли свои Коллегія и школы на Руси въ Барѣ, Вильнѣ, Ломжѣ, Люблинѣ, Луцку, Львовѣ, Каменцѣ, Несвѣжѣ, Оршѣ, Полоцкѣ, Перемышли, Ярославѣ. Особенными покровителями Іеуитовъ были въ Польщѣ кардиналъ Гозіушъ, Андрей Носковскій епископъ Полоцкій, Миколай Радивилъ, Феликсъ Крыскій, Варшицкій, Боболя и проч. Изъ польскихъ женщинъ: Екатарина Ваповская, Екатерина Тенчинская, Екатерина Уханская, Варвара Тарнавская изъ Замойскихъ, Софія Косткова воеводина Судомірская, Анна изъ Острога вдова Карла Ходкевича гетм. Елизавета изъ Гостомскихъ Сѣнявская и проч. См. Jezuici w Polsce — przez J. Moraczewskiego wydał i pomnożył J. N. Janowski Paryż. 1861. Станиславъ Сѣцинскій еписк. Перемышельскій ввелъ первый іезуитовъ въ городъ Перемышль и въ костелѣ ихъ погребенъ 1619 г. Анна изъ Тенчинскихъ Фирлеевая воеводина Судомирская въ своимъ замкѣ Тенчинѣ отдала все управленіе своихъ имѣній ОО. Іезуитамъ, чтобы сама была въ состояніи предаватися совершенно духовнымъ упражненіямъ. Тая девотка Тенчинская имѣла сценически дѣлаемы вѣдѣнія и сообщенія съ св. Алоизомъ и Станиславомъ Косткою, пока одинъ Кармалита не успѣлъ увѣрити туюжь о грубомъ обманѣ, въ слѣдствіе чего были изъ замка ея ОО. Іезуиты устранены, а Кармалиты заняли мѣсто ихъ. О томъ событіи чтется въ сочиненіи: Stan oświecenia w Polsce przez księdza H. Kołłątaja. — Poznań 1841. стр. 76—89.

4) Молдавскій господарь Дука скончался въ плѣну 31 Марта 1685 (7193), былъ погребенъ въ Львовскомъ Святоонуфріевскомъ монастырѣ, откуда потомъ тѣло тогоже увезено было сыномъ его Константиномъ въ монастырь Четсауя близь Ясс. T. Wickenhauser-Bochotin oder Geschichte der Stadt Czerneuz. Wien 1874.

5) Cyp. Zochowski metrop. Leo Załęcki ep. Vladim. Jac. Susza ep. Chelm. Martianus Białozor ep. Pinscensis praepositus domus professae Vilnensis, Varsaviae 1 Aprilis Cardinalibus S. C. de propag. fide de monachis Basilianis veluti jura, et privilegia episcoporum convellentibus, ut ritum latinum in eorum monasteriis introducant, graviter conquaeruntur, supplicantque, ut hisce moliminibus obviam ire velint: quod ut quam primum et efficaciter fiat, rex ipse Poloniae a pontifice enixe petit. — Post tot iurgia (scribunt praesules) et tricas aliquorum Patrum Ordinis S. Basilii contra Illmum D. Metropolitanum Romae coram Eminentiis vestris excitatas, gliscentes et avitas ingemiscimus omnes.. quod mala haec.. per nova et nova in dies molimina iura Metropolitana a S. sede apostolica, et a Ser. Majes. Regum Poloniae et Reipublicae sacrosancte approbata convellantur. Omnes monachi Basiliani, eorumque monasteria sunt curata, ac proinde omnibus titulis dependent a suo metropolitano et episcopis, in quorum dioecesibus habet nidum ordo praedictus S. Basilii, et quorum auctoritate fovetur et augetur. Nullum est miraculum, nec ulla incomptabilitas Proto-archimandriae seu Generalitus cum gradu archiepiscopali Metropoliae. Semper non tot, quin plures fuere Metropolitani Proto-Archimandritae ordinis Cur aliter repraesentatur Vestris Eminentiis Varsoviae 1. Aprilis 1685. — Jac. Susza episc. Chelm. scribit: S. Congregationis de propag. fide anno 1648 lato decreto statutum est, quod licet Generalem seu Proto-archimandritam religionis nostrae eligere cui clausulam addidit: conservandi jus Metropolitani super monachorum monasteria in dioecesibus ejus et episcoporum existentia .. Quod vero iidem aliquot nostrorum in curia Romana procurant, ut ritum in monasteria Latinum introducant, hoc summe Unioni S. periculosum. Habemus a vestra S. Congregatione et a Smo D. Nostro decreta de non transeundo de ritu nostro ad ritum Latinum... Varsoviae 6 Aprilis — Rex Joannes III scribit: quod nonnulli Monachorum novitates quasdam in hoc ritu introducere, et dependentiam a Metropolitano iam bis electo eorum Generali exeutere conantur... 13 Aprilis. Varsoviae in generalibus comitiis Theiner. Mon. Pol. III

6) Въ Москвѣ напечат. Листъ сошнаго письма, гравированъ на мѣди Василіемъ Андреевымъ на открытомъ листѣ. Катихисісъ або наука христіанская въ кратцѣ зъ розныхъ авторовъ зебранная. Въ Діецезіей Премыской, за благословеніемъ.. Иннокентія

Винницкого еписк. Перем. Самбор. и землѣ Саноцкой оголошенная — въ Уневѣ въ 8-ку 102 л. Въ томъ году прибыли въ Москву греческіи іеромонахи Іоанникій и Софроній Лихуды, получившіи образованіе въ Падуанскомъ университетѣ, съ докторскими дипломами, они положили основаніе Академіи въ Москвѣ и преподавали постепенно словесныя науки на греческомъ и латинскомъ языкахъ Ихъ пріѣзду чрезъ Польщу препятствовали Іезуиты, съ которыми имѣли богословскій диспутъ, и по той причинѣ написали: Мечецъ духовный, или разговоръ съ іезуитомъ Руткою въ Польской земли, переведеный на славянскій языкъ въ 1690 году. Въ томъ взглядѣ издали тоже книгу Акосъ или врачеваніе, переведенный Семеновымъ и Поликарповымъ въ 1687 г.

7) Въ Москвѣ основана Славяно-Греко-Латинская Академія. Въ первой половинѣ XVII вѣка было училище греко-Латинское меньшее, около половины тогоже вѣка устроенъ (Ѳ. М. Ртищевымъ) ученый монастырь Преображенскій, близь Воробьевыхъ горъ, а въ второй половинѣ вѣка, однимъ гражданиномъ Московскимъ, училище заведено близь церкви Іоанна Богослова. Такъ медленно распространялось школьное ученіе на сѣверовостоцѣ Руси, когда въ южнозападной части Руси уже въ 1580 князь Константинъ Константиновичъ Острожскій учредилъ въ городѣ Острозѣ училище, потомъ появляются церковнобратскія школы въ Львовѣ 1586 г. въ Вильнѣ 1588 г.; въ Кіевѣ 1589 г.; въ Брестѣ 1591 г.; въ Минскѣ 1592 г.; въ Бѣльскѣ 1594 г.; въ Могилевѣ 1597 г.; въ Луцкѣ 1617 г.; въ Пинскѣ 1633 г.; въ Оршѣ 1648 г.;

8) Андрей Мигула (Могила) козакъ Запорожскій, избранъ Козаками гетманомъ въ Немировѣ, около Каменца разбилъ Турковъ и разорялъ Турецкіи города. За Днѣпромъ гетмановалъ Драгиничъ, но скоро скончался отъ пьянства. Король Іоаннъ III въ Молдавіи, разбитъ при Боянахъ Сераскиромъ Сулиманомъ и Молдавскимъ воеводою Константиномъ Кантемиромъ; разбитое польское войско бѣжало за Днѣстеръ къ Черленамъ 18 Окт. Много Козаковъ по требованію нѣмецкого императора изъ обостороннои Малороссіи ходили томуже на помощь и съ Текелемъ Угорскимъ воеводою разбили турецкихъ пашей. Въ Глуховѣ сгорѣлъ старый замокъ Августа 13 стар. ст. Гетманъ І. Самойловичъ по царскому указу опредѣлилъ отъ Литвы границы Малороссіи, отъ Гомля по

Сожу рѣку до самого Рославля, поставилъ по городахъ свои залоги и тѣ земли къ Стародубовскому полку причислилъ.

9) Король Іоаннъ III. въ осени отправилъ въ посолствѣ въ Москву Кристофа Гримултовского и канцлира Марціана Огинского; послѣ нѣсколькомѣсячныхъ переговорахъ, съ министромъ Голицынымъ отступлено Россіи кромѣ Смоленска, Дорогобужа, Чернихова и Стародуба, теперь уже на всегда потеряныхъ, Кіевъ съ пятимилевою окрестностью за полтора миліона таларовъ битыхъ и приреченіемъ союза противъ Татаръ.

1686 г. стр. 357. 1) Въ томъ году пріѣхали въ Львовъ въ мѣсяцѣ Декабрѣ Россійскіе послы боярин Борисъ Петровичъ Шереметьевъ съ товарищами, и требовали отъ короля между прочимъ, въ IX статіи сдѣланного въ томъ году договора, свободное отправленіе вѣры для людей грекорусского вѣроисповѣданія въ областяхъ польскихъ; увольненія монастырей ихъ отъ Уніатовъ; вольное сообщеніе ихъ съ кіевскимъ митрополитомъ. На таковія требованія по договору отвѣтили польскіе сенаторы: что не подобаетъ никому въ дѣла чужаго государства мѣшатись, и что довольно того для стофой русской вѣры, когда король при коронаціи присягаетъ никому никакой тяжести для вѣры нечинити. Посольство изъ книгъ польского двора подъ N. 226.

2) Король Іоаннъ III Универсаломъ потвердительнымъ даннымъ въ наметахъ за Тяменицею 19 Іюля извѣщаетъ Литовскопольскихъ сановниковъ, отчинниковъ и держацовъ о повсемѣстномъ освобожденіи православного Духовенства отъ всякихъ повинностей, поборовъ и военныхъ постоевъ, на равнѣ съ духовенствомъ вѣры Римскокатолической. Причину тому подаетъ король Іоаннъ III вѣчное примиреніе съ царями Московскими. Акт. Запад Рос. V. 195.

3) Въ Москвѣ напечат Календарь астрономическій въ листъ. Герасимъ Даниловичь Смотрицкій издалъ еще въ году 1587, Календарь Римски повы въ 4-ку. При концѣ: Написано у Академіи Острозьской. Метрика албо реестръ для порядку церкви святой въ Львовѣ въ типогр. еп. І. Шумлянского 1687 въ 4-ку. Есть то первое наставленіе для писанія метрикъ рожденныхъ вѣнчанныхъ и помершихъ.

4) Sermo Martiani in Kozielsko Oginski comitis in Dąbrowna, cancellarii M. D. L. legati ad Czareas majestates in Moscua 1686. 20 febr. Здѣсь говорится: Coeli, dum non raro exemplo inclytum par fratrum uno eodemque tempore huic throno imposuere, nisi ut quemadmodum prae pes Sarmatiae aquila associata bellaci Lithuaniae equiti (погони) jungitur bicipiti, grandiumque amplitudine famae alarum aquilae Romani imperii parat vibratque arrogantiam. Ita enim aquila Russiacae monarchiae eidem illigata foederi bino capite uni insidens trono, et clarescens stemmate, pectusque suum forti praesidio aviti Russiae patroni D. Georgii horrificum conficientis draconem excornans, Machometanam universae inhiantem christianitati hydram prosternat atque trucidet. Exindeque de subjugatis Bissurmanorum provinciis novas verticibus vestris (utpote quos unus capere nequit thronus) aptet partiatque coronas. Король Іоаннъ III увѣдомляетъ папу о заключеніи мира и союза съ Москвою и о начатку войны съ Турками Яворовъ 5. Іюня. Theiner Mon. histor.

5) Гет. І. Самойловичъ издалъ въ Батуринѣ универсалъ по терцизный 1. Марта объ установленіи въ малорусскихъ городахъ, мѣстечкахъ и селеніяхъ арендъ или откуповъ на продажу хлѣбнаго вина (горѣлки), дегтю и табаку (тютюну), также на мельницы, для обращенія доходовъ съ нихъ на содержаніе войска. Здѣсь чтется о скопщинѣ отъ варенья пива по ползолотому, повеерковое и скопщину горѣлчаную. Приказуется, чтобы горѣлка простая, кварта, справедливою мѣрою, на роздробъ, шинкована была по пяти осьмаковъ, а на веселье и на христины таньшою цѣною продавана была. Медъ, пиво и брагу вольно кождому козакови и посполитому человѣку, продажъ тютюну локтемъ, фунтомъ и каменемъ безъ вѣдомости завѣдующого арендою несозваляется. Акт. Зап. Рос. V. 191.

6) Вѣчный миръ Польши съ Россіею 7 Апрѣля такъ званный Гримултовскій договоръ. Такимъ образомъ сѣверная Русь отыскала Задѣпрье, Кіевъ и Запорожскую Сѣчь. Польщи отступлено Полоцкъ, Витебскъ, Невель, Себежь, Велижъ и другіе Литовскіи города Причемъ обезпечено свободу религійную для Неуніатовъ. Косоговъ съ русскимъ войскомъ ниже Сѣчи зимуетъ. Козаки съ Искрою помоществуютъ королю Іоанну III за Прутомъ въ Бесарабіи. Напрасно ожидаетъ король подъ Яссами Турковъ надъ рѣчкою Баглукомъ, Яссы (16 Августа) поддались Королю и Митрополитъ отданъ въ закладника. Король отступилъ къ Серету 17. Сентября прослѣдованъ Татарами. Лозинскій подольскій воевода убитъ Татарами (18 Сентября). Войско польское въ Сучавѣ 1 Октября; недостатокъ жизненныхъ припасовъ, большая посуха, для того король съ войскомъ въ сопровожденіи резидента императора нѣмецкого и Венецкого пріѣхалъ 8 Октября въ Сучаву, отсюда въ Отаки подъ городъ Снятинъ, провести зиму съ изнуреннымъ войскомъ. Въ сію пору король Іоаннъ III увезъ съ собою Сочавского митрополита Досиѳея съ мощами св. Іоанна Новаго и со всѣми сокровищами и ризницею Сочавской митрополіи. Между захваченными драгоцѣнностями находилась митрополичая митра унизанная алмазами и смарагдами доставшась потомъ Львовскому епископу Іосифу Шумлянскому и большая плащеница изъ шелковой камки украшенная драгоцѣнными камнями покуплена въ 1427 году воеводою Молдавскимъ Іоанномъ Александромъ Брагимъ, сыномъ его Иліею, молдовлахійскимъ и приморскимъ митрополитомъ Макаріемъ, до сихъ поръ сберегающаяся въ Жолковскомъ монастырѣ чину св. Василія.

1687 г. стр. 214. 1) Въ томъ году перебывалъ король Іоаннъ III въ селѣ Высоцко надъ р. Саномъ на сѣверъ отъ Радымна, потомъ тое имѣніе перейшло въ посѣданіе кн. Черторыйскихъ. Въ Высоцку вижнемъ былъ Успенскій монастырь построенъ съ церковью мѣстнымъ помѣщикомъ Андреемъ Пашковичемъ Высочанскимъ, властелиномъ одной части Высоцка, переведшей потомъ въ посѣданіе монастыря Лавровского, которому тую часть Констаптинъ Андреевичь Высочанскій заставилъ за 3.000 золот. Цареградскій патріархъ Діонисій изданною грамотою соизволяетъ, чтобы Кіевскіе Митрополити поставлялись московскими Патріархами, и по тихъже занимали первое мѣсто.

2) Король Іоаннъ III изъ Яловца 28 Августа увѣдомляетъ кардин. Барберини о приготовленіяхъ для осажденія Каменца Подол., жалуется на возвращеніе кн. Галичина съ Московскимъ войскомъ, отпаденіе гетм. Козаковъ Самойловича. Отецъ Бонесана театинъ и алмозинеръ польской арміи извѣщаетъ кардиналу Палавицини о поводахъ возвращенія князя Галичина. Яловецъ 22 Сентября 1687. Theiner Mon. histor.

3) Legeti Szeremet et Nicanor Moschovitici *), Carorum Joannis et Petri intuitu pactorum cum rege et reipublica initorum, etiam Leopolim venerunt. Nec dilatum eorum negotium, confirmata pacta, et sacrum contra Turcas vinculum jurata, super libro evangeliorum, non regis quidem prompta voluntate, sed sola christianitatis in favorem necessitate, sine ullo reipublicae fructu et emolumento. Quin imo rege publice huic transactioni indolente. О томъ событіи пишетъ Залускій (T. I. pars. 2): Certum illud fuit, inter jurandum super pacta cum Moschis sponte regi ex oculis lacrymas cecidisse, quotiesque se obtulisset occasio, cum summo dolore negotii illius meminisse, tota culpa in commissarios devoluta. Дальше продолжаетъ Іозофовичъ каноникъ Львовскій (Ann. urb. Leopol. N. 480): His legatis Moschoviae omnis exhibita humanitas, tam a Majestate, quam a Senatu, nam quatenus animum distraherent, ad Chartarum (ut vocant) lusum, cum regina, et ad choreas cum regio principe, apud Jacobum principem admissi ad nuptiales insuper epulas invitati, primo semper sedere loco ultro cedentibus saecularibus senatoribus, ecclesiasticis vero de concensu regis ex industria absentibus.

4) Русскія войска съ Михаиломъ Голицинымъ и Козацкія съ І. Самойловичемъ идутъ въ Крымъ, но по причинѣ сожженого степу Крымскимъ ханомъ возвращаются отъ Конской рѣчки. Рада Козаковъ Заднѣпровскихъ на рѣчцѣ Коломака (въ Полтавской губерн.) 10 Іюля. Старшина козацкая жалуется на гет. І. Самойловича предъ царами 15 Іюля. Іоаннъ Самойловичъ царскимъ указомъ низложенъ изъ гетманского достоинства (25 Іюля стар. кал.), и сосланъ плѣнникомъ до Орля, потомъ въ Нижній Новгородъ, наконецъ съ сыномъ своимъ Яковомъ въ Сибирь.**) Начальство надъ Козаками поручено войсковому обозному Василію Борковскому. Іоаннъ Стефановичъ Мазепа генеральный асаулъ избранъ во время обратного Крымского похода гетманомъ 5 Августа, „Братскаго Кіевскаго монастыря ктиторь, реставраторь, патронъ и добродѣй" (Бѣлозерск. южр. лѣт. 119)*) Уговоръ межи Россіею и Козаками. Юрій Самойловичъ Черниговскій полковникъ разбилъ Татаровъ подъ Кодакомъ, схваченъ воеводою Неплюевымъ и сосланъ въ темницу въ Сѣвскѣ, гдѣ осужденъ о измѣну гет. І. Мазепою, казненъ мечемъ. Яко соучастники его взяты подъ стражу Леонтій Полуботокъ и Іоаннъ Сулима, сосланы въ Москву Михаилъ Самойловичъ и Дмитрашко Райча, низложены изъ своихъ достоинствъ Даніилъ Апостолъ и Юрій Гамалѣя.

Въ Заднѣпровію возмущается народъ противъ гет. Іоанну Мазепѣ; мужики помѣщиковъ своихъ поубивали, арендаровъ грабили и мучили; бунтовщиковъ воинскою рукою усмирено.

Андрей Мигула Гетманъ съ польской страны порозумѣвается съ Запорожцами.

1688 г. стр. 219. 1) Въ томъ году Турки и Татаре спалили городъ Теребовлю, разорили замокъ, и увели съ собою большую часть жителей, съ котораго времени такъ городъ якъ и замокъ стали клонится къ паденію.

Въ томъ году сталъ быти Аѳанасій (Александеръ) Шумлянскій епископомъ Луцкимъ, котораго сынъ Кирилъ былъ также епископомъ Луцкимъ (1711), потомъ гоненъ за неуніацтво отъѣхалъ въ Переяславъ (1715) съ званіемъ коадютора кіевской Митрополіи; Гедеонъ Шумлянскій, другій сынъ Аѳанасія, титуловался епископомъ Минскимъ, а потомъ сталъ архіепископомъ Смоленскимъ и скончался 1715 года Изъ рода Шумлянскихъ былъ Евгеній Шумлянскій игуменомъ Сваричевского монастыря, что явствуетъ изъ слѣдующей записки, находящейся на рукописной книзѣ Ефрема Си-

*) С Соловьевъ Истор. Рос. XIV пишетъ о боярине Борисѣ Петровичѣ Шереметевѣ объ окольничемъ Чаадаевѣ, два мѣсяцѣ ждущихъ на короля Іоанна пребывающаго въ Молдавіи.

**) І. Самойловичъ былъ гетманомъ 15 лѣтъ и мѣсяцъ. Лѣтопись Самовидца стр. 77. приписуетъ паденіе его гордости и здырству которого такъ онъ самъ, якъ сыновья его допускались.

*) Іоаннъ Мазепа Малорусъ родился въ селѣ Мазепинцахъ, Бѣлоцерковского округа; предокъ его Ѳеодоръ Мазепа былъ сподвижникомъ Наливайки, съ которымъ и сожженъ Поляками въ Варшавѣ въ мѣдномъ быкѣ. Мать Мазепы Магдалена Марія была игуменью Кіевско-Печерскаго Монастыря. Вѣроятно, что І. Мазепа будучи пажемъ польского короля онъ принялъ въ Польщѣ католичество, но возвратившись въ Малорусы и поступивши въ учителя дѣтей гетмана І. Самойловича, а послѣ въ генеральныи асаулы, онъ снова исповѣдалъ прадѣдную вѣру. Сестра І. Мазепы Агнія (Янель) вышла за мужь за полковника Мировича.

рина (Паренесисъ) находящейся въ моемъ посѣданіи: „Сія книга рекомая Іоана Ефрема Сирина маетъ зоставати при обители святой Сваричовской (нынѣ близь городка Рожнятова), при монастыру храма рождества пресв. Богородицы; ижь сію вишь именованную книгу надалъ честный господанъ отецъ Евгенъ Шумлянскій, игумснъ тогожь монастыря. А хто бы сію книгу мѣлъ восхитити, такого неблагословеніемъ покрываемъ и анаѳемѣ предаемъ. Дѣалося въ року тысяча шестьсотъ шистдесять перваго. Въ томъ же року Отецъ Шумлянскій и въ станъ ангелскій уступилъ, и постриженся старцемъ Іоасафатомъ монастыря Новоскитского ирдѣньскимъ (?), и пріемникомъ его старцемъ Леонтіемъ монастыря Сваричовского. Въ 1744 году былъ Сваричовскій монастырь ob tenuem fundationem присоединенъ къ Гошовскому монастырю; для того помѣщики села Сваричева, Даніилъ Сулятицкій, чашникъ Браславскій, Игнатій Сулятыцкій и Андрей Сваричовскій, скарбникъ Житомирскій, для сохраненія сего монастыря предками ихъ основанного, въ 1754 году, надѣлили Сваричовскій монастырь посѣданіемъ всей горы, на которой стоялъ сей монастырь, тоже лѣсомъ и землями орными и сѣнокосными на тойже горѣ находящимися, и четвертью поля „на Лукахъ," положенного, и огородъ подъ горою названною Башлаковщина Сварчевскій монастырь уничтожено 1789 года, а церковь закуплено до села Берлога, близь Калуша.

2) Алкоранъ Магометовъ отъ когелета Христова разрушенный, на польскомъ языцѣ Іоанникія Галятовского въ Черниговѣ. Въ Москвѣ напечат. Азбука нотнаго пѣнія въ 4-ку. Въ Львовѣ издано въ первый разъ Ирмолой подъ ноты 1700 г.

3) Московскіи цари увѣдомляютъ короля Іоанна III о рѣшеніи ихъ начати войну съ Турками, чтобы король для того настаивалъ на Императора и републику Венецкую сдѣлати тоже по заключенному договору. Москва 7. Марта.

4) Козаки съ Иліею Новицкимъ разбили Татаровъ при устью Тасьмани; весь Очаковскій посадъ выжгли и людей плѣнили. Великорусскія и козацкія войска устроили городъ Самару.

1689 г. стр. 221. Tartari 23 Junii, versus Kioviam excursione facta, multos homines ac armenta abduxerunt, cumque securus hostis praedas agebat, transeundo vallem Olchoniec (Ольховецъ?) aggressus

est a legionibus Moschorum in vicinia Kioviae excubantium, in quo conflictu biduo fere durante caesi sunt plurimi Tartari, viginti captivi abducti, ac omnis praeda recuperata. Auxit vel maxime hostium cladem superveniens ex parte serenissimi Poloniae regis supremus Cosacorum Dux Paley, qui cum suis Cosacis voluntariis repressit hostem ac magnam illi intulit stragem. — Relatio de continuato armorum Moschoviticorum successu transmissa Leopolim 10 Augusti 1869. Theiner Mon. histor. p. 345.

2) Georgius Giedzinski episcopus Nicopoliensis suffraganeus et decanus Leopoliensis medietatis bonorum Bolechow haeres и также властелинъ села Завадка построилъ въ городѣ Болеховѣ каменный костель и надѣлилъ мѣстного пароха земными имѣніями. Ѳ. Іосефовичь Annal. N. 489

3) Московскій патріархъ Іоакимъ 28 Февр. потвердилъ Межигорскому монастырю титло и право патріаршей Ставропигіи, ибо онъ здѣсь принялъ свое постриженіе.

4) Alexander na Swistelnikach y Katerzyna z wielkich Szumlan Swistelnicey dzierżawcy wsi królewskiey Podgrodzia, w zapisie wydanym w Podgrodziu 1. Września 1689, wiadomo czynią, iż w pobliżu wsi Podgrodzia, rewidując grunta „znaleźliśmy miejsce na tychże ab antiquo Sokoł nazwane, na którym quondam bywał monaster tituli Podniesienia Krzyża św., gdzie fundamentów cerkiewnych y monasterskich dotąd ieszcze extant znaki, według relacyi staryeh ludzi, na tym miejscu od lat kilkuset bywał monaster, zaczym ten grunt Sokoł nazwany raz panu Bogu poświęcony z wszelkimi polami oddajemy Oycom Zakonnikom S. Bazylego, pozwalaiąc, aby znowu tamże mieszkali Cerkiew y Monaster zbudowali, quondam przez nieprzyjaciela koronnego zniesiony. — Ten list zapisny zatwierdził król August II w Warszawie 19 Czerwca 1700. О русскомъ родѣ Свистелницкихъ чтется въ архивѣ Метрики коронной въ книзѣ 6 л. 204 слѣдующая записка готскимъ шрифтомъ: A. D. 1475 Datum in Lanczuth in crastino exaltationis S. Crucis. Datus est Consensus (a rege Casimiro) venerabili et generoso Andreae Swistelnicki super eximenda bona regalia Nowicza dicta in terra et districtu Haliciensi sita de manibus nobilium Fiedor, Fiedko et Andrea de ibidem. — Ibidem, eidem, eodemque die. Regia Majestas dedit Monasterium Perehińsko cum villis ad idem pertinentibus pro augmento suae administrationis.

5) Въ Кіевѣ во первый разъ напечат. Минеи четьи Сентябрь — Ноябрь — въ листъ; въ 1695 г. Декабрь — Февраль; въ 1700 г. Мартъ — Май; въ 1705 г. Іюнь — Августъ.

6) Леопольдъ архіепископъ кардиналъ Стрыгомскій посылаетъ Іосифа и Камеллисъ епископа Себастенского для укрѣпленія Уніи между угорскими Русскими яко апостольского викарія, гдѣ тойже остался епископомъ и среформовалъ духовенство.

7) Оффиціальныя рапорта о пораженіи и возвратѣ московского войска изъ Перекопа мѣсяця Іюля и Августа Theiner Mon. histor. N. CCLXV. Mgr. Cantelmi recommande á l'ambassadeur russe en Pologne les Jésuites menacés d'etre renvoyés de Moscou.*) Тамже N. CCLXIX. Заключеніе мирного договора съ Китайцами въ Нерчинскѣ Августа 27 дня.

8) Rex Joannes III cum nuntio apostolico per Carolum Mauritium Vota e Soc. Jesu consilium imperium Turcarum evertendi (!), Constantinopolim expugnandi et Palestinam recuperandi communicat, petitque, efficiat aput pontificem, ut principes christianos, praeprimis Czaros Moscoviae, Caesarem et Venetos eam ob rem ad foedus ineundum exhortetur. Giulchieff (Zolkovia) 13 Novembre 1689.

9) Кн. Василій Васильевичъ Голицынъ, гет. I Мазепа и бояре: Шереметевъ, Шейнъ Змѣевъ, князь Долгорукій и Шепслевъ съ русскимъ войскомъ въ Апрѣлѣ прибыли къ Самарѣ; отсюда подъ Перекопъ 20 Мая. На томъ походѣ были русскія войска нападаемы Татарами, которыи однажды ворвались въ обозъ и Сумскому и Ахтырскому полкамъ причинили уронъ, но были гвардьею гетманскихъ Козаковъ (Сердюками) прогнаны. Отъ взятія Перекопа окупились Татары князю Голицыну подложными червонцями, и русское войско отступило отъ стѣнъ Перекопа. І. Мазепа отъѣхалъ въ Москву, гдѣ былъ отъ 20 Іюля до 1 Октября, и получилъ великую милость отъ царей Іоанна и Петра Алексѣевичей. Князь Голицинъ оклеветанъ І. Мазепою сосланъ въ Сибирь. Запорожцы съ кошовымъ атаманомъ Іоанномъ Гусакомъ*) послалы своихъ пословъ къ королю Іоанну III, прося о принятіе ихъ подъ свой покровъ. Голодъ и повѣтрье въ Запорожьи. Запорожцы соединяются съ Татарами.

*) Іезуиты, уже по уничтоженіи общества ихъ папою Клементіемъ XIV знакомитою буллею Dominus ac redemptor noster 21 Іюня 1775 г., были въ Россіи Екатериною II сохранены, и даже за покровительствомъ Черничева и Потемкина получили соизволеніе 1779 г. основанія новиціата, а въ 1782 г. избранія для своего общества генералного викарія. Въ 1801 г. папа Пій VII затвердилъ Іезуитовъ на Бѣлой Руси и Литвѣ. Потомъ собралъ ихъ на Сицилійскомъ островѣ, а въ 1814 года дня 7 Августа буллею: Sollicitudo omnium снова Іезуитовъ явно и повсюда возобновилъ. Наконецъ импер. Александеръ 1820 года изгналъ Іезуитовъ изъ Россіи задержалныхъ нѣкогда Екатериною II.

1690 г. стр. 226. 1) Садокъ Баронъ (Pamiątki miasta Żółkwi Lwów 1852 стр. 54) относитъ принесеніе мощей св. Іоанна Сочавского въ городъ Жолкву изъ города Стрыя къ 1690 году, и ссылаясь на Бароніуса къ 1653 году, пишетъ, будто король Іоаннъ III испытавъ чудесную помощь св. Іоанна Сучавского въ Турецкой войнѣ, по той причинѣ, увезъ мощи сего святого съ собою на Русь при сопровожденіи Сочавского митрополита Досиѳея, когда между тѣмъ было то простое ограбленіе Сочавского митрополичаго собора его сокровищъ и насильное увезеніе тогоже. Тотъ же С. Баронъ (стр. 63) пишетъ, что въ 1693 году, Іосифъ Шумлянскій епископъ Львовскій говорилъ надгробную рѣчь при погребеніи Митр. Досиѳея въ Жолквѣ. См. 1695.

2) Лѣта ѕрчи (7198) Октября їи. По указу великого господина святѣйшаго кир̃ Іоакима Московского и всея Россіи и всѣхъ сѣверныхъ странъ патріарха данъ сей чиновникъ (святительскій) изъ ево святѣйшаго патріарха домовые казны Іосифу Шумлянскому епископу Львовскому, Галицкому и Каменца Подольского въ святую соборную Церковъ Великомученика Георгія. Записка на святительскомъ Чиновникѣ изд. въ Москвѣ 1677 года, сберегающемся въ архивѣ Львовск. митроп. Капитула.

3) Іоаннъ III король грамотою изд. въ Варшавѣ 28 мая 1690 на прошеніе еп. Іосифа Шумлянского соизволяетъ на рочныи торги (ярмарки) въ селѣ Перегинскѣ на память св. Онуфрія, и на св. Пятницу послѣднюю, по старому календару.

*) Гусакъ сталъ атаманомъ Кошевымъ послѣ Филиппа Лихопая, носившаго тое званіе только нѣсколько мѣсяцевъ. Гусакъ укорялъ гет І. Мазепу за построеніе Богородицкой крѣпости при впаденіи въ Днѣпръ Самары, для обороны отъ Крымцевъ.

Переселеніе Сербовъ съ патріархомъ Арсеніемъ Черноевичемъ въ южную Угрію. Патріаршество въ Карловцахъ.

4) Franciscus Bonesana clericus regularis Theatinus. regi a secretis, pontificem de pace inter Poloniam et fulgidam Portam ineunda certiorem reddit. Cum copia continente - Puncta conditionum pacis. Varsavia 12 Aprilis. — Theiner Mon. Pol. III.

5) Гетм. Мазепа даетъ инструкцію 30 Іюня кампанійскому полковнику Иліи Новицкому, о томъ, якъ произвести вмѣстѣ съ полковникомъ Семеномъ Палѣмъ набѣгъ на Казикерменъ, а послѣ за Бугъ и Днѣстръ. — Казикерменъ или Кизы-Керменъ, нынѣ Бериславль городъ Херсонской губерніи. Акт. зап. Рос. V. 233. Упомянутый походъ подъ Казикерменъ сдѣлалъ Новицкій благополучно, за что получилъ похвальный листъ отъ Гет. Мазепы изъ Батурина 16 Августа.

6) Походъ козаковъ съ Ломиковскимъ подъ Очаковъ, гдѣ посады всѣ выжгли. Саранча большая въ Малойроссіи и мало не по всемъ свѣтѣ (?). Король Іоаннъ III поставилъ гетманомъ Козаковъ Самуся, жилъ въ Виницѣ на Поднѣстрю. Онъ собравъ охотныхъ Козаковъ изъ Запорожцевъ и городовыхъ Козаковъ составилъ новыя полки для обороны порубежья отъ Татарь по обоѣмъ сторонамъ Днѣстра. Отнятыхъ плѣнниковъ у Татарь отсылалъ въ Русь и Польщу. Между полковниками Самуся отличался Семенъ Палѣй, родомъ изъ Борзны, Хвастовскій полковникъ. Семенъ Палѣй съ своемъ охотнымъ войскомъ нападалъ на Бѣлогородскую и Буджацкую Орду, схватилъ однажды самого татарского хана, который знатною сумою выкупился: такимъ способомъ былъ пострахомъ Татарь, росположилъ свое войско по Полѣсю, и выбиралъ на себе десятину съ пчельныхъ заводовъ и съ индукту *) со всей Украины даже до Днѣстра и до Случи. Стан. Яблоновскій наѣхалъ Украину, взялъ Хвастовъ; Татары пустошатъ землю Галицкую и Волынь

*) Индуктъ (inductum) пошлина съ товаровъ Эвекта, пошлина съ товаровъ отпускаемыхъ. Индуктаръ, собиратель пошлины. Эвекты и индукты до скарбу войскового отбырались на Украинѣ, по опредѣленію въ интерѣзахъ. Интерѣза арендова (обязательство, договоръ), доходъ въ войсковую казну съ откуповъ продажи водки, тютюну, дегтю, пользованія мельницями. См. У Велички универсалъ І. Самойловича съ 1685 г.

С. Яблоновскій возвращаясь плѣнилъ С. Палѣя отправляющогося на богомоліе въ Кіевъ; С. Палѣя Поляки сослалы въ Магдебургъ.

1691 г. стр. 229. 1) Папа Иннокентій III взываетъ католическихъ князей заключити всеобщій миръ 8 Декабря.

Joannes III rex a papa Innocentio XII petit, ut episcopum Premisliensem Joannem Małachowski ad vacantem post obitum Alexandri Augustini Łodziata episcopatum Chelmensem transferre velit. Zloczoviae 20 Augusti. In hac epistola dictus rex scribit: gratanter acceptato reverendi in Christo Innocentii Winnicki episcopi etiam ritus graeci Praemisliensis, a primordiis promotionis suae Uniti, sed ob certos respectus meo nutu non promulgati, recenter in gremium S. R. ecclesiae publico meo nutu non promulgati, recenter in gremium S. R. ecclesiae publico accessu. — Idem episcopus Premisliensis Innocentius sequenti anno 1692 Praemisliae 2 Aprilis pontifici et Cardinalibus S. C. de Propaganda fide significat, professionem fidei se emisisse ac sacrum iubilaeum in dioecesi sua promulgasse. Theiner Mon. Pol. III.

Іоаннъ III король грамотою изданною на пергаменѣ въ видѣ книжкѣ въ листъ 18 л. въ Варшавѣ 17 Февраля 1691 затверждуетъ всѣ права Галицкой Митроп. церкви въ Крылосѣ, особенно же на село Перегинско. Львовское Успенскоставропигіальное братство безмездно снабдило своими церковными книгами Виленское братство, монастыри Сокальскій, Корсунскій, погорѣвшую церковь въ Жолкви и другіи убогіи монастыри и церкви. Лѣтоп. Львов. Ставроп. Изъ сего и выше приведенныхъ данныхъ явствуетъ, что Львовское Ставропигіальное братство стояло нѣкогда въ сношеніяхъ со всею неуніатскою Русью.

Марта 4 числа, годинъ четыри на день, солнце мѣнилося, на три части роздѣлившися, и дуга посредѣ небесъ стояла рогами на полночь; трвало тое затмѣніе на годину. Бѣлозерск. юж. рус. лѣтоп. 39.

3) Сильвестерь Симеонъ Медвѣдевъ, былъ съ извѣстнымъ Шакловитымъ Курскій подѣячій въ приказѣ тайныхъ дѣлъ за царя Петра В. съ 1674 года монахъ, за близость къ царевнѣ Софіи и Шакловитымъ внесенный въ число преступниковъ государственныхъ, казненъ мечемъ 1691 г. Февраля 11. Изъ сочиненій его важнѣйшія: О Стрѣлецкомъ бунтѣ 1862 г. изд. Сахаровымъ въ Записках Русск. людей. Сп. 1841 г. — Оглавленіе книгъ и кто

ихъ сложилъ, изд. Ундольскимъ М. 1846 г. Есть то весьма дѣльный первый опытъ Русской библіографіи, для чего справедливо названъ онъ В. Ундольскимъ Отцемъ Славяно-Русской библіографіи. Сюда относятся письма С. Медвѣдева одно у Толстаго стр. 375, другія въ Синод. рукоп. N. 346.

4) Саламонъ чернецъ яко сочинитель подложного письма въ имени гет. І. Мазепы къ польскому королю Іоанну III, сосланъ І. Мазепою въ Москву, тамже осужденъ, и въ Батуринѣ казненъ смертію. С. Палѣй освобожденъ козацкими купцями изъ темницы Магдебургской, пріѣхалъ въ Хвастовъ; здѣсь осажденъ Поляками съ великимъ урономъ и стыдомъ принудилъ тихже къ миру. С. Палѣй притомъ всемъ оставалъ Хвастовскимъ полковникомъ подъ гетм. Самусемъ; Поляки отправили вторично противъ С. Палѣя полковника Ростича съ войскомъ, съ которымъ пріѣхала шляхта Польская для занятія земель русскихъ въ свое посѣданіе. С. Палѣй вмѣсто гет. Самуся съ своимъ войскомъ и съ полковниками Абазиномъ и Искрою разбилъ Поляковъ подъ Бердичевомъ, а прочихъ прогналъ въ замокъ Манжелевскій. Ростичъ бѣжалъ изъ сего замка, оставивъ свое войско на жертву Козакамъ. Гет. Самусь и полковникъ С. Палѣй поддались начальству І. Мазепы. Самусь остался полковникомъ въ Богуславли. І. Мазепа обманомъ захватилъ великое имѣніе С. Палѣя и сослалъ его потомъ въ Сибиръ.

Поляки съ концемъ года взяли въ Молдавіи Сочаву Нямецъ и Сороку для успѣшнѣйшой осады Каменца но для недостатка припасовъ, возвратились большимъ урономъ на Русь, оставляя свои гарнизона въ Нямцѣ, Сороцѣ, Сочавѣ, гдѣ около арменской церкви за городомъ сдѣлали укрѣпленіе.*)

1692 г. стр. 235. 1) Въ томъ году упоминаетъ К. Несецкій (III 193) о Лисаковскомъ городскомъ писарѣ Саноцкомъ, а въ 1638 г. о Александрѣ изъ Устилуга Лисаковскомъ. Сей русскій родъ гербу Лелива обиталъ въ Перемышельской земли. Въ 1613 году Перемыскій епископъ извѣщаетъ папу Павла V. что въ епархіи его удалось OO. Іезуитамъ haeresiarchos duos Bolestrasicium et Lisacovium ad

*) Изъ Молдавскихъ городовъ Черновцы, Сочава, Нямець и Сороки вывели свои гарнизоны Поляки послѣ Карловецкого мира 26 Января 1699 года.

gremium S. Matris Ecclesiae reducere. Болестрашицкихъ родъ назывался такъ изъ села сего имени близь города Перемышля. На грамотѣ Опольского князя Владислава изданной 1378 года Александру Стрѣлцу на посѣданіе села Годла надъ р. Тарновою чтется: Писалъ князскій писарь Костко Болестрашицкій на вѣки аминь.

2) Ioannes III rex commendat cardinali archiep. Gnesnensi epis. Premisliensem Innoc. Winnicki eumque a quacunque suspicione purgat. Javoroviae 1 Maj. De praedicto episcopo scribit: Possumus pro eo spondere, quod peccare nequeat, nisi solo nimio zelo, in dioecesi sua celebravit exemplo nostrorum Jubilaeum, et capitulum more Rom. ecclesiae constituere decrevit in dioecesi sua, volens se in omni Romanae ecclesiae conformare.

3) Archiep. Seleuciensis pontificem de novis Tartarorum in Poloniam incursionibus, de pace cum Turcis ineunda, de infelice comitiorum exitu, deque vacillante sacri foederis conditione certiorem reddit. Varsovia 18 Junii 1692. — Theiner Mon. Pol. III.

4) Въ томъ году построилъ Король Іоаннъ III при устьи р. Збруча въ Днѣстерь земляную крѣпость названную Поляками Okop Góry św. Trojcy или также blokada Kamienca Podolskiego, въ якомъ намѣреніи Станиславъ Яблоновскій чрезъ шесть седмицъ повелѣлъ своему войску сыпати земляныи вали, при чемъ былъ препятствованъ нападами Турецкими, усмотрившими, что отсюда будутъ польскіе войска начинати осажденіе Каменецкой крѣпости недопуская жизненныхъ запасовъ. Король Августъ II 4 Іюня 1700 приказалъ Мартину Контскому воеводѣ Кіевскому перестроити крѣпость на городъ Св. Тройцы, надѣляя его магдебур. правомъ и другими льготами. Въ 1770 году Казиміръ Пулавскій съ часткою конфедератовъ укрѣпился здѣсь и дѣлалъ свои партизанцкіи набѣги. Наконецъ австрійское правительство 1773 года, уничтожило одну часть валовъ, и нынѣ давное мѣстечко перемѣнилось въ село.

5) Академія духовная въ Черниговѣ, основана архіеп. Лазаремъ Барановскимъ.

Русскіи Уніяти въ Закарпатскихъ странахъ получили отъ императора Леополда привилей 23 Августа.

6) Зимою Бѣлогородская и Крымская Орды пустошатъ около

города Домонтова*); бѣжатъ предъ гетманскимъ войскомъ, Гамалѣя генеральный асаулъ ихъ не настигаетъ, но городовыи козаки и кампенейцы снова пожгли посады Очакова. Петрикъ, родственникъ Искры и любимецъ I Мазепы, канцеляристъ гетманскій, бѣжалъ въ Запорожье, отсюда въ Крымъ, выдавая себе за сына I. Мазепы, пришелъ съ Татарами подъ Полтаву, издалъ манифестъ къ заднѣпрянскому народу. За приближеніемъ I. Мазепы съ войсками возвращается съ Татарами.

1693 г. стр. 236. 1) Episcopi Ruthcni Cyprianus Zochowski metrop. Kiovien. et Polocensis, Gedeon Woyna Oranski episcop. Chełmensis et Belzensis, Leo Slubicz Zalęski protothronus metrop. Kioviensis episc. Vladim. Cardinalibus S. C. de Propaganda fide supplicant: velint decretum Urbani VIII circa ritum graecum innovare, episcopis latinis ac generalibus ordinum religiosorum in Polonia inhibere, ne iuvenes Ruthenos amplius ad ritum latinum et ad ordines religiosorum ingrediendos alliciant: mittunt denique missale Slavonicum non ita pridem correctius editum. Dabantur Supraslii 4 Mai 1693. Въ томъ письмѣ жалуются Святители, что латинскіе монашескіи ордены особенно же Societas Jesu, русское учащееся юношество sub titulo Scholarum et Academiarum praestantissima Roxolana ingenia magnis solertiis exhibitis capit, et habet insignes operarios, sed non pro nostra vinea Romana Ruthena. Наконецъ русскіе Святители говорятъ о предстоящей имъ уніятской миссіи въ сѣверной Руси, которая имъ скорше и удобнѣйше посчастится якъ другимъ латинопольскимъ орденамъ, захватывающимъ ихъ учащуюся талантливую молодежь Unde magna spes affulget, quod satius nobiscum et nostris Basilianis, ac presbyteris saecularibus unitis scientiam magnam parochialium, et in Slavonico idiomate habentibus non vanum, sed utile colloquium instituent aliquando, pro revaccedentia Moschoviae ad S. Romanam Ecclesiam. — Missale proditum Slavonicum magnis sumptibus Illmi D. nostri Metropolitani, et iam consignatum ad manus Illmi Dni Nuntii moderni mittendum, ut promiserat, Romam, ut serviat pro omnibus gentibus Slavonicis tam sub ditione S. Caes. Majestatis, quam Sermae reipublicae Venetorum contentis, obnixe rogamus Eminentias vestras, nec dum enim visum in tali ordine, et est ad instar Eminentissimi Cardinalis Nerli Protectoris Russiae compactum. Theiner Mon. Pol. I. 741.

*) По южнорусск. лѣт. (Бѣлозерскаго 87) было въ томъ году козацкое войско на Кодимовой долинѣ атаковано Татарами.

2) Archiep. Seleuciensis nuntius Apostolicus pontificem de comitiorum exitu, de invasionibus Tartarorum, ac de propenso Polonorum animo pacem cum Turcis ineundi edocet. Varsoviae 20 Januarii ad 3 Augusti. — Nicolaus Czynski magnus regi secretarius auditorem nuntii apostolici in Polonia de invasione Tartarorum certiorem reddit. Javoroviae 7 Septem. Ibidem.

3) Joannes III rex supplicat pontifici ut Cypr. Zochowski Metrop. archimandriam Suprasliensem conferre vellit. — Grodnae 16 Januarii.

4) Епископъ Перемышельскій Иннокентій Винницкій созвалъ на 23 Апрѣля 1693 г. Соборъ игуменовъ чину св. Василія В. до города Перемышля, надалъ на томъ соборѣ протоигуменство брату своему Мартиніану, съ властію визитацій всѣхъ монастырей для упорядкованія монастырского имѣнія и фундацій, опредѣлилъ одностайную одежду для монаховъ и завелъ новиціаты въ Лавровѣ, Щелотахъ и Добромилѣ для поступающихъ въ чинъ св. Василія В. См. Ustawy rządu duchownego in ritu graeco-unito dioecesis Przemyskiej na kongregacyi soborne uchwalone. Kraków 1694.

5) Въ томъ году упоминается въ послѣдній разъ имя князя Александра Курбского, по случаю наказанія его за убійство имъ своей жены. Въ польскихъ письменныхъ памятникахъ имя Курбскихъ переиначено чтется въ Kurpski и даже Krupski. Свѣдѣнія о кн. Андреѣ Михайловичѣ Курбскомъ связахъ и родствѣ его см. Сказанія князя Курбскаго. Н. Г. Устрялова Сп. 1863. И. Д. Иваншева Жизнь кн. А. М. Курбскаго въ Литвѣ и на Волыни. Кіевъ 1849. Князь Андрей Михайловичъ Курбскій въ 1579 г. женился вторично на Александрѣ Сямашковой. Изъ славного русского рода Сѣмашковъ былъ Брацлавскій каштелянъ Александеръ, которого въ 1586 году обратилъ къ латинскому обряду іезуитъ Венедиктъ Гербестъ.

6) Лазарь Барановичь архіепископъ Черниговскій скончался, жилъ лѣтъ 73, былъ святителемъ 36 лѣтъ погребенъ въ Черниговской каѳедрѣ за лѣвымъ крылосомъ. Онъ завѣдывалъ Кіевскою митрополіею съ 1669 до 1685 г. При немъ пребывалъ ученный Адамъ Зерникау изъ Прусъ.

7) Въ монастырѣ Уневскомъ напечат. Сборникъ двенадесяте мѣсяцемъ въ 16 долю 262 л. Nowróżnych przypadków z pełni dokto-

rów teologii moralney ziawiony t. i. kazusy ruskiemu duchowieństwu Leona Kiszki. Lublin. 1693.

8) Сынъ Крымского хана съ войскомъ и Петрикомъ приступилъ снова къ Полтавѣ, опустошивъ слободы, возвратились въ свои жилища.

1694 г. стр. 240. Innocentius Winnicki ep. Premisl. Zolkoviae 16 Martii pontificem et Cardinalem Barberinum de laeto S. Unionis progressu certiorem reddit. — Inter alia scribit: quod plus quam octingentarum ecclesiarum. et plus quam trium millium Nobilium praeter aliquot centena millia animarum ad Unionem accesserunt.

2) Copia litterarum Castellani Cracov. supremi exercituum Poloniae ducis de castris sub Usieczko, datarum ad regem die 10 Octobris 1694, de expeditione contra Tartaros feliciter gesta die sexta ejusdem mensis Theiner Mon. Pol. III.

3) Права Кіевской академіи царь Іоаннъ и Петръ Алексѣевичъ затвердили 22 Января. Въ Москвѣ напеч. Букварь Славено-Россійскихъ письменъ — Каріона Истомина въ листъ 42 л. Тамже Букварь выгравир. Л. Бунинымъ, тогожъ года въ листъ, видно было два изданія.

4) Крымская Орда напала нечаянно и около Переяславля сдѣлала опустошенія; длятого Кіевскій полковникъ Коровка, Иванъ Мировичь полковникъ Переяславскій, соединившись въ Лисянцѣ съ Палѣемъ и Компанѣйцами опустошили округъ Очаковскій (14 Августа), и возвратились съ плѣнниками въ Батуринъ. Гет. І. Мазепа выслалъ полковника Черниговского Якова Лизогуба съ 10,000 войска на Буджацкую Орду, которую разоривши возвратились съ добычею. По отшествіи крымскихъ Татарь съ Турками въ Нѣмецкую имперію, Запарожцы лѣтомъ съ Донцами ходили подъ Перекопъ и на Гниломъ морѣ Каланчи (башню) и 8 пушекъ достали; возвращаясь съ добычею сражались счастливо съ Нурадиномъ султаномъ Татарскимъ. Въ томъ году Василій Леонтьевичь Кочубей сталъ быти генеральнымъ судьею Козаковъ. Дѣдъ его происходилъ отъ княжеского поколѣнія крымскихъ Татаръ, въ XVI вѣцѣ выѣхавъ въ Украину. Василій Кочубей началъ службу при гет П. Дорошенцѣ. который его въ 1675 г. посылалъ въ Адріанополь; въ 1687 произведенъ въ генеральные писари. За службу при взятіи

Азова и за слѣдствіе о гет. Самойловичѣ награжденъ недвижимымъ имѣніемъ. Онъ прилѣжно наблюдалъ за поступками гетмана І. Мазепы, проникъ коварныя его намѣренія и въ 1707 году, 26 Августа сдѣлалъ о томъ доносъ; въ слѣдствіе сего преданъ жестокимъ пыткамъ, яко слабый старецъ предъ страстнымъ судомъ, желая спасти себе и свое семейство, отрекся отъ собственныхъ словъ, и объявилъ что весь доносъ составилъ ложно, по злобѣ на гетмана. Такимъ способомъ Кочубея и участника его полковника Искру, осуждено казнити смертью въ войскѣ Запорожскомъ. Невинныя страдалцы были отданы І. Мазепѣ, который предалъ ихъ снова мученической пыткѣ, по которой 1708 года 15 Іюля въ мѣстечкѣ Борщаговкѣ были симъ страдалцамъ отрублены головы въ присутствіи всего Запорожского войска. Тѣла ихъ преданы погребенію 17 Іюля въ Кіевопечерской Лаврѣ.

1695 г. стр. 245. 1) Король Іоаннъ III грамотою изд. въ Вилановѣ 6 Сентября 1695 отдаетъ: monastery puste:- Hoyski y Podhorecki do dyspozycyi władyctwa Łuckiego (ieżeli tam antiquitus należały.. które wielebny Dymitr Zabokrzycki władyka łucki, miec, trzymać y zażywać będzie, aż do ostatniego życia swego kresu. Starożyt. Polska M. Balinski i T. Lipinski. Warszawa II. 1410. Подгорецко-Плесниский монастырь находится въ Золочевскомъ повѣтѣ; Гойскій въ Гойску или Гущѣ на Волыни. Гойскъ принадлежалъ 1492 г. Богдану Сенковичу Гостскому. Подгорецкій монастырь называется Плесниским, ибо стоитъ подъ большими земляными валами, остатками древняго города Плѣсниска, о которомъ упоминается въ словѣ о полку Игоревѣ, который былъ совершенно разоренъ Татарами 1240 года

Зима великая лежала и снѣгу было много велми до св. Георгія великомуч. Бѣлозерскаго Лѣт. южрусск. 40.

2) Напечатано въ монастырѣ Уневскомъ Часословъ въ 16 долю помѣта по тетр. 153 л. На заглав. листѣ изображено вверху І. Христа, по сторонамъ Бориса и Глѣба внизу митры съ четвероконечнымъ крестомъ по сторонамъ буквы В. Ш. А. У. т. е. Варлаамъ Шептицкій, архим. Уневскій. Въ томъ году издано безъ означенія мѣста: Изображенія изъ кн. Бытія и Апокалипсиса гравир. на деревѣ Вас. Коренемъ, въ 1695—1697 г. въ листъ 46 карт. Филина Орлика Alcides Rossiyski. Wilna въ л. панегирикъ гетм. Мазепѣ. — Заведеніе флота въ Россіи.

3) Король Іоаннъ III взываетъ Московск. царей ко продолженію войны съ Турками съ помощью республики Венецкой. Варшава 18 Марта. Москов. цари увѣдомляютъ тогоже короля о походѣ войскъ къ Азову и взываютъ его къ взаимному содѣйствію Москва 20 Декабря. Theiner Mon. histor.

4) Ioannes III rex pontifici supplicet ut electum metropolitam Kioviensem Leonem Slubicz Zaleski Vladimir. et Bresten. episcopum confirmare velit. Cum retentione episcopatus Vlodim. et Bresten. iuxta praxim bullamque a Clemente VIII concessam. Varsaviae 9 Martii. Ibidem

Nuntius apost. pontificem de comitiis, de adversa regis valitudine, deque invasionibus Tartarorum certiorem reddit. Varsaviae 11 Januarii ad 20 Decembris.

5) Въ томъ году Татарскій Ханъ Субазгерей съ Татарами подступилъ подъ Львовъ. При осадѣ города Львова спалилъ предмѣстье краковское, якъ пишетъ I. Іосефовичъ (Annal. urb. Leopol. tomus extravagans N. 263): Domus suburbii Cracoviensis ultra 100 succensae. Ecclesia S. Martini et aliae Ruthenorum flamis demandatae (попалено русскія церкви), fumum tetricum et ignem terroremque in civitatem consternatam mittebant. Впрочемъ Татары отступая отъ города сожегали труповъ своихъ въ русскихъ церквахъ пишетъ тотъ же I Іосефовичъ: plures ex illis caedibus dicebantur, quorum imperata cadavera (Tartarorum) in ecclesia Ruthenorum lignea, Boboiawlenie dicta ex nunc cremanda Subazgereius curavit cum aedificio. Mursae 10 percmpti, et quidam insignior cum magno luctu Scytharum et ipsius Subazgerei. Circa Vesperas recessum fecit a civitate Subazgereius pro nocte tutius agenda, circa Sokolniki uno miliari a Civitate.. Villas tamen Capituli aliasque igne absumpsit. Sequenti die 12 febr. Tyram versus Subazgereius ultra opinionem perrexit; pernoctavit in Dobrzany ad Szczyrzec. 13 febr. Nadzieciniio (Надятичи) medio milliari a Rozdoł, ibi superato Tyra, tractum versus Żurawno direxit, deinde in partes suas abiit. Quaecunque autem ibat mapalia, pagos, oppida incineravit impune, et sine resistentia. Quia miles loricatus aderat comitiis Varsaviensibus. Lithuani omnem exercitum secum Varsaviam deduxerunt, ut militaret ambitus illorum contra episcopum Vilnensem, ne dicam contra Ecclesiam. Et sic Russia nostra in oculis omnium illacrymabilis peribat. Русь наша тяжко страдала, но несчастная судьба ея не кончилась еще съ концемъ XVII вѣка, она должна была еще 77 годовъ стра-

дати, пока судомъ европейскимъ государствъ не была освобождена отъ польского правленія.

6) Императоръ Петръ Алексѣевичъ идетъ сухимъ путемъ и рѣкою Дономъ подъ Азовъ, беретъ одну крѣпость (Каланчу), гдѣ запустъ войско, въ Черкаскѣ сложилъ припасы отходитъ въ Москву, при чемъ погинуло войска. При осадѣ Очакова участвовали князь Михаилъ Михайловичъ Голицынъ, по томъ основатель высшего училища въ Харковѣ, и Борисъ Шереметевъ, потомъ главный виновникъ побѣдъ Русскихъ надъ Шведами.

Борисъ Петровичъ Шереметевъ съ русскимъ войскомъ и Слободскими полками, I. Мазепа съ Козаками взяли надъ Днѣпромъ четыре турецкіи города въ послѣднихъ числахъ Іюня, плѣнныхъ янычаръ и турецкія семейства выслано въ Великую и Малую Россію; Кизикерменъ и Муберенъ до основанія разорены; на Таманскомъ островѣ, въ основанной каменной крѣпости оставлено войска великорусскія, малорусскія и Запорожцевъ.

1696 г. стр. 256. 1) Въ томъ году досталась Дерманская архимандрія въ посѣданіе Иннокентія Винницкого епископа Перемыслъского, еще за жизни Льва Заленского уніятского митрополита тытулующогося съ 1693 г. тоже Дерманскимъ архимандритомъ. Иннокентій Винницкій уже въ 1683 году принявшій Унію, хотя Уніяты стали его явно яко такого съ 1692 года почитати. Надъ обращеніемъ его къ Уніи трудился іезуитъ Рутка, посвятившій томуже святителю въ Калышѣ 1690 г. напечат. книгу: Orator ad Ecclesiam Orientalem. Пришелъ-ли Иннокентій Винницкій въ дѣйствительное посѣданіе Дерманской архимандріи, которая оставалась еще въ схизмѣ надо усумнѣватися. Иннокентій Винницкій скончался 1700 года 13 Февраля и былъ погребенъ въ Лавровскомъ монастырѣ, а за жизни его съ 1698 года Антоній Жолковскій епископъ Пинскій писался уже архимандритомъ Дерманскимъ и Дубенскимъ. Инокен. Винницкій заносилъ сперва[illegible] къ мѣстному митрополиту но не удовлетворенъ тимже обратился къ папскому нунцію въ Варшавѣ, архіеп. Іоанну Антонію Devia, который приговоромъ своимъ 1699 г. Января 14, положилъ возвратити Иннокентію архимандрію Дерманскую и Дубенскую, однако сіе рѣшеніе не воспріяло своей силы до кончины пстца. Въ 1700 году былъ Георгій Винницкій епископъ Перемышельскій назначенъ отъ митрополита Льва Заленского архимандритомъ Ду-

бенскимъ, съ препорученіемъ ему въ управленіе и Игуменскаго Дубенского Крестовоздвиженского монастыря. О вводѣ Г. Винницкаго въ управленіе сими монастырями свидѣтельствуетъ письменная Заленского резолюція 1700 г. Сентября 23 дня данная, сохраняющаяся въ Дерманскомъ монастырѣ. Истор. Записка о Дерманскомъ монастырѣ. Волынскія епар. Вѣдом. 1873. часть неофиц. стр. 282. Изъ прежнихъ Перемышельскихъ епископовъ были Дерманскими архимандритами Прокопій Хмѣлевскій съ 1659 г. Антоній Терлецкія съ 1664 г. Подобно тому якъ Львовскіи епископы помоществовались духовными имѣніями Уневской, такъ Перемышельскіи епископы Дерманской архимандріи Основателемъ Дерманского монастыря, кажется, былъ князь Василій Острожскій прозванный Красный скончавшійся около 1453 года. для того древній Дерманскій Помянникъ начинается отъ рода князей Острожскихъ, и кромѣ того, содержитъ вписанныи роды князей Слуцкихъ, Луцкихъ, Соломирецкихъ и Гольшанскихъ, въ коихъ православныхъ именъ означено 724 Изъ фамилій князей Острожскихъ, нѣкоторыи пасли церковь божію яко святители, якъ то: Архіепископъ Іосифъ, архіеп. Іона, епископъ Кириллъ, еп. Исаія, еп. Василій, еп. Кассіанъ. Нѣкоторыи служили въ санѣ іерейскомъ, иныи были вождами иноковъ. Въ томъ же родѣ упомянута королева Елена, вѣроятно супруга короля польского Александра. Въ родѣ князей Луцкихъ, начинающемся съ великого князя Олгерда во св. крещеніи нареченного Димитрія, упоминаются слѣдующія лица монашеского чина: князь Симеонъ въ иноцѣхъ Озуфрій, монахъ Кондратъ, Схимникъ Калистратъ и пр. Въ родѣ князей Голшанскихъ помѣщены: инокиня княгиня Софія, инокъ Пафнутій, Ѳеодоръ въ иноцѣхъ Ѳеодосій, князь Алексій въ иноцѣхъ Александръ, князь Василій въ иноцѣхъ Діонисій, Схимица Пелагія, княгиня инокиня Марія и проч.

Обращеніе въ Унію Святителей Иннокентія Винницкого и Іосифа Шумлянского епископа Львовского приписуется ОО. Іезуитамъ которы также весьма много родовъ русскихъ привели къ Уніи и опольщили. Іезуитское общество въ первый разъ ввелъ въ городъ Львовъ архіепископъ Львовскій Іоаннъ Димитрій Соликовскій за короля Стефана Баторого, отступая Іезуитамъ 1587 г. въ своей каѳедрѣ каплицу Бучацкихъ, гдѣ они священнодѣйствовали и говорили изъ каѳедральной амвоны проповѣди. Между трема призванными въ Львовъ Іезуитами находился извѣстный Мартинъ Латерна родомъ

изъ Дрогобичи, надворный проповѣдникъ короля Баторого. М. Латерна положилъ первый основный камень на нынѣшный Іезуитскій костелъ, на земли подаренной Іезуитамъ Львовскимъ архіепископскимъ капитуломъ. Въ 1598 году М. Латерна сопровождалъ короля Сигисмунда III въ Швецію, гдѣ схваченъ Шведами 30 Сентября былъ за миссіонерство также убитъ. О М. Латернѣ пишутъ польскіи писатели, что онъ nie mało znaczniejszych osób a nawet senatorów dyssydentów lub szyzmatykow do wiary nawrócił. Архіепископу Соликовскому къ поселенію ОО. Іезуитовъ въ городѣ Львовѣ, пособствовалъ запрізненный съ упомянутымъ архіепископомъ извѣстный іезуитъ Петръ Скарга, ревнѣйшій миссіонеръ на Галицкой Руси. Впрочемъ ОО. Іезуиты получивши землю даромъ на построеніе своего костела, стали потомъ вести тяжбу съ латинскимъ архіепископскимъ капитуломъ подарившимъ имъ туюже, длятого каноникъ Ѳ. Іозефовичъ (Ann. urb. Leopol.) подъ 1684 годомъ жалуется на ОО. Іезуитовъ; Magis condoluit Capitulum, quod a P. P. Societatis Jesu Collegii Lepoliensis, quos semper amabat, observabat, in villa Zimnowoda ratione granitierum, multa praejudicia patiebatur.

2) По кончинѣ короля Іоанна III сконфедерованное польское войско, избрало себѣ въ городѣ Самборѣ маршалкомъ нѣкоего шляхтича Барановского, которыхъ розложившись Самборской королевщинѣ, съ помощію мѣстной шляхты дѣлалъ въ тихъ странахъ большія безпорядки и насплія.

Генеральная Варшавская конфедерація потверждуетъ права Диссидентовъ 29 Августа.

3) Leo Slubicz Zalęcki Metrop. Varsaviae 13 April. pontifici de confirmatione sua grates reddit, qui praeclarum einsdem S. Ruthenorum unionem promovendi studium impense laudat.

Nuntius apost. pontificem de eventibus publicis, de victoriis per Polonos a Tartaris relatis ac de prematuro reg.s obitu certiorem reddit Varsavia 3. Januarii ad 12 Junii.

4) Петръ В. съ помощью судовъ построенныхъ въ Воронежѣ, взялъ снова Азовъ и для утвержденія его за Россіей положено начало Таганрогу. Такимъ образомъ полученъ былъ ключь къ Черному морю, и обезпечена Украйна отъ Крымскихъ набѣговъ.

Гетм. Мазепа универсаломъ съ 26 Іюня писаномъ въ таборѣ на Ковжажи назначаетъ Илію Новицкого главнымъ начальникомъ всѣхъ пограничныхъ городовъ и селъ со стороны Татаръ. Акт. зап. Рос. V. 280.

5) Въ февралѣ Ханъ Крымскій съ Татарами и Петрикъ нападеніемъ въ полкахъ Миргородскомъ и Полтавскомъ подѣлалъ разоренія; Михаилъ Боруховичъ полковникъ Гадяцкій и Миргородскій Данило Апостолъ Константинъ Мокіевскій полковникъ кіевскій, разбилъ тихже, причемъ въ бѣгствѣ много Татаръ потонуло въ р. Ворсклѣ и Днѣпрѣ. Храбрый старшина компоннаго полка Вечерка, бросившійся нѣсколько разъ въ толпы Татаръ, чтобы поймати Петрика наконецъ закололъ его въ схваткѣ близъ мѣстечка Кипенки, но самъ попалъ въ плѣнъ и былъ замученъ Татарами. Пльненныхъ Татаръ и Турковъ въ Казикерменѣ послалъ I. Мазепа въ Москву.

6) Въ томъ году имперр. Петръ съ русскимъ войскомъ, наказный гетманъ Яковъ Лизогубъ полковникъ Черниговскій съ 15000 Малороссовъ, и при немъ Гадяцкій полковникъ Михайло Боруховичъ, Прилуцкій Дмитрій Горленко, Лубенскій Леонъ Свѣчка, ходилъ вторично на Азовъ и компанійскіи полки Федьковъ и Кожуховского, которы поставлены были за Азовомъ внизъ Дону отъ моря для отнятія коммуникаціи Кубанской Ордъ и прочимъ Татарамъ съ жителями Азовскими. Упомянуты Орды всѣми силами нападали на Козацкіи обозы, такожъ изъ Азова Турки; Козаки охотники чрезъ Азовскій валъ, имѣли великій бой съ Турками и 17 Іюля одну часть укрѣпленій турецкихъ взяли и 4 пушки; 18 Іюля стали Турки просити мира; 19 Іюля взялъ городъ Азовъ воевода Алексѣй Семеновичъ Шйнъ. I. Мазепа взялъ Казикерменъ, Таванъ, Шишлири и Асламъ. Гет. I. Мазепа идетъ съ царемъ Петромъ въ Острогожскъ или Рыбно на Коломакнѣ вмѣстѣ съ бояриномъ Борисомъ Петр. Шереметіевымъ. Татарскій Ханъ боронитъ приступи въ Крымъ, частими подъѣздами. I. Мазепа стаетъ обозомъ подъ Орчикомъ. Крымскіе Татары разбили Козаковъ съ Никитою Плечникомъ надъ Молочными водами, при чемъ Плечникъ попалси въ плѣнъ. Запорожцы съ кошовымъ атаманомъ Яковомъ Чаловымъ бьютъ Турковъ подъ Очаковомъ.

1697 г. стр. 256. 1) Въ томъ году Самоилъ Мокрѣевичъ посвятилъ свое стихами написанное сочиненіе: Виноградъ. Домовитомъ благимъ, насажденный. Въ немже Наслѣдникъ вѣковъ всѣхъ бысть убіенный — гетману Іоанну Мазепѣ. Въ листъ, 4+17 л. безъ означенія мѣста печати. При концѣ сей книги напечатанъ, кажется, тогоже сочинителя: Соборникъ двнадесяти мѣсяцей. Написанъ въ

стихахъ на 21 л. Упомянутое сочиненіе, о которомъ русскіи библіографы неупоминаютъ, находится въ моемъ посѣданіи.

2) Wizerunek prawdziwey Cerkwie Rzymskiey y Greckiey... przez X. Michała Nau Soc. I. połacinie w Paryżu wydrukowana.. potem przez X. Theophila Rutkę tegoż zakonu na polski język przełożona 1697 we Lwowie. Посвящено: Leonowi Slubicz Załęskiemu metrop. Kijowsk. въ 4-ку. — Собраніе наукъ о Сакраментахъ, Льва Кишки. Полоцкъ. Черногорскимъ владыкою избранъ Данінлъ Нѣгошъ.

3) Santa Croce пап. нунцій увѣдомляетъ папу о заключеніи папскаго союза между Москвою, Императоромъ и Венеціею взглядомъ войны съ Турками, и сообщаетъ списокъ сего договора. Вѣдень 16 марта. Theiner Mon. histor. N CCXCV.

4) Войско русское съ Яковомъ Долгоруковымъ и Козаками съ гетм. I. Мазепою идетъ въ Крымъ. Крымскіи Татары съ Турками занимаютъ Асланъ-Керменъ. Буджацкіи Татары осаждаютъ Кизикерменъ и Тавань; князь А Долгоруковъ и I. Мазепа оставивши сильную залогу въ упомянутыхъ двухъ крѣпостяхъ идутъ Днѣпромъ за новымъ помощнымъ войскомъ на Заднѣпрье. Запорожцы съ кошовымъ атаманомъ Юрьемъ Яковенькомъ разбили Турковъ на водѣ подъ Яремовкою. Татары возвращаются изъ подъ Кизикермена до Товани 9 Октября; отсюда идутъ дальше за прибытіемъ Козаковъ съ Искрою полковникомъ Полтавскимъ.

1698 г. стр. 257. 1) Князя Юрій и Михаилъ Пузыны подписалы протестъ противъ притѣсненія неуніятовъ польскими католиками. Архивъ южн. зап. Рос. ч. IV т. I 348. Въ 1601 князь Юрій Пузына защитникъ Люблинского братства. Архивъ Ч. II т. I. 38.

2) Въ томъ году пишетъ Іосефовичъ (Ann urb. Leopol. tom. extravag. N. 513), пріѣхала Марія Казиміра вдова короля Іоанна III въ Львовъ въ мѣсяцѣ Мартѣ. Eadem regina pro processione Resurrectionis Domini (quae hora secunda noctis peragitur) ecclesiam nostram inviserat, et ecce dum resurgentem D. in tumulo veneramur, ignis, non in triumphi splendorem, per fenestras ecclesiae in lapidea (Słodownia dicta) tecto excandescens, apparuit. Sed brevi ita saevire caepit, ut processioni finis non peracta imponi debuerit, et sacramentum asservari, etiam regina suadente. Actum esset de aedibus capitularibus, ac Ecclesia, nisi versus obversus favillas agglomerans sese in obliquum vertisset.

Duravit hoc incendium ad ortum solis... Damnum per illud ultra 100 millia florenorum taxabatur, quod causavit stulta tormenti in civitatem obversi explosio.

3) Дорожня великая въ хлѣбъ на Украйнѣ. Въ Кіевѣ напеч. Соборъ Флорентійскій въ 4-ку. Въ монастырѣ Уневскомъ: Молетвенникъ въ 32 д. л. 288 ненумер. листовъ Historia odstępstwa Greckiego.. dla wierney informacyi Moskiewskiey monarchii i całego narodu Ruskiego z francuzskiego na polski ięzyk przełożona. Zamość въ 4-ку 651 стр.

4) Въ томъ году Римскій папскій престолъ 13 Января призналъ Августа королемъ польскимъ, который конюшого коронного Юрія Дѣдушицкого старосту Жидачевского отправилъ къ папѣ съ донесеніемъ о принятіи католическаго вѣроисповѣданія. Родъ Дѣдошицкихъ оставался еще въ XVII столѣтіи вѣренъ своей русской народности и вѣроисповѣданію. Въ концѣ XVI вѣка стоялъ онъ въ связи съ молдавскими господарями. Feria 6 post fest. Inventionis S. Crucis 1564 znachodzą się testamenta Stefana Tomszy woiewody Moldawskiego, Iwana Maczuga watahy i Piotra Szpanczuka dwornika ziemi Moldawskiey, dnia 5 maia 1564 r. razem we Lwowie ściętych. Przy tym testamencie był przytomny Wacław Dziedoszycki. Вячеслава Дѣдошицкого называетъ длятого польскій поетъ Н. Рей, въ своихъ стихахъ Греком ъ, т. е послѣдователемъ греческо-словенского обряда, пока тогоже ОО. Доминикани не перехватили по латинскому обряду и погребли въ своемъ кляшторѣ въ Львовѣ. Упомянутый выше Юрій Дѣдушицкій основалъ въ селѣ Цуколовцахъ большій огородъ съ хорошими постройками, изъ котораго остались нынѣ только слѣды. Онъ привезъ изъ своего посольства къ Папѣ часть мощей св. Венедикта. K. Niesiecki II 126. Въ 1697 г. Францискъ Дѣдушицкій воевода Подольскій записалъ 10,000 золот. пол. съ процентами сѣмъ отъ ста за упокой своей жены Софіи Яблоновской, сестры польского гетмана для Львовской архіепископской каѳедры лат. обряда. О родѣ Дѣдушицкихъ издано въ Львовѣ большее сочиненіе: Kronika domowa Dzieduszyckich Lwów 1865 съ прибавленіемъ сюда относящихся актовъ.

5) Notes importances transmisses par le nonce apostolique de Vienne au Pape sur le séjour de Pierre le Grand á la cour impériale, et sur ses négociations avec l' empereur. Grandes espérances, que le méme

czar avait fait concevoir au sujet d' une union probable entre son empire et l' eglise de Rome, se proposant de traiter ce sujet directement avec le Pape. Motifs pour les quels Pierre le Grand suspendit son voyage en Italie et a Rome Lettres du cardinal de Kollonitz, primat de Hongrie. Mai-Junio. — Relations confidentielles sur les séjour de Pierre le Grand a Vienne, et sur la probabilité de la prochaine réunion de l' impire Russe a l' eglise catholique, transmises au Pape par l'eveque de Salsona, ambassadeur d' Espagne près la cour impériale. Vienne Julio-Augusto. — Le nonce apostolique de Pologne informe le Pape des ses entretiens avec Pierre le Grand a Zamosc et les sentiments favorables de prince envers l' eglise catholique. Faveurs promises par lui aux missionaires catholiques passant par le Russie pour aller en Chine. Lettres du nonce apostolique de Vienne et du père Vota Jesuite. Pierre le Grand et le métropolite ruthénien-catholique de Russie. Leopol 19. Augusto. 9 Septem. Varsavia 28 Octob. Rava 11 August. Vienna 18 octob. Theiner Mon. histor. См. 1699 N. 11

6) Князь Долгоруковъ и I. Мазепа идутъ для подкрѣпленія войсками Кизикермени и Тавани, разбили Татаръ подъ Перекопомъ. Императ. Петръ возвратившись изъ путешествія по Европѣ, съ I. Мазепою, пріѣхалъ до Воронежа, гдѣ суда морскія на р. Дону готовятъ. Яковъ Лизогубъ полковникъ Черниговскій скончался; также Петръ Дорошенко 9 Ноября, въ селѣ Ярополцѣ, 113 верстъ отъ Москвы пожалованной ему царемъ Ѳеодоромъ Алексѣевичемъ. Бѣлый надгробный камень свидѣтельствуетъ о мѣстѣ его погребенія слѣдующею надписею: Лѣта ҂ѕз Ноября въ ѕ̃ день преставися рабъ божій гетманъ войска Запороского Петро Дорофеевичь Дорошенко, а пожив отъ рождества своего ѻ҃л годъ и положенъ бысть на семъ мѣсте. Изображеніе гробницы П. Дорошенки находится въ Исторіи Малой Россіи Б. Каменского М. 1830 III. Село Ярополчь досталось въ наслѣдство его дочери, вышедшей за Загрязского.

1699 г. стр. 261. 1) По оставленіи Турками города Каменца Подольского въ самъ день Св. Матѳея ап. поспѣшилъ Іосифъ Шумлянскій, сынъ Павла Шумлянского поручника панцерной роты, занятн духовное завѣдательство сей области. Упомянутое событіе въ современномъ памятники (Odebranie Kamienca od Turkow, Bibl. Ossolin T. I. 257. List ze Lwowa 27 września 1699) списано слѣдующимъ способомъ: Jego Mość xiądz administrator Biskupstwa Kamienieckiego (лат. обряда) tegoż dnia (we wtorek po S. Mateuszu)

z kilkunastu kapłanami sprowadził się do Kamieńca et accinxit se emundationi kościoła i cmentarza. Było na cmentarzu nadgrobków tureckich blisko dwóchset Бренныя остатки Турковъ вывезено за городъ. На большомъ каменномъ столпѣ (колумнѣ) построенномъ Турками, Jegomość X. administrator statuam N Panny cum corona duodecim stellarum, miesiąc pod nogami maiącą i tryumfalny znak krzyża św wystawił... Jego Mość X. Szumlański episkop Lwowski gdy zrozumiał, że juxta novellam constitutionem mają go nie puścić do Kamieńca (яко схиматика), ex improviso z kupą Rusi wpadł w bramę i oficera potrąciwszy, wjechał o który kryminał serio nięli się panowie komisarze, warty przydali do cerkiew, i notarius publicus Jegomości X. administratora popieczętował cerkwie i musiał umknąć xiądz Szumlański, z konfuzyą, i za Dniestr do Hospodara Wołoskiego (который тогда находился въ Каменцѣ) posyłał i sam jeździł implorando opem externam. Tym czasem zgodzili się na to Ichmość panowie komisarze żeby cerkwie popieczytować wszystkie usque ad decisionem Reipublicae, tylko iednę dać katedralną unitowi. Jegomość X. administrator (лат обряда) dwóch unitów czerńców ludzi godnych i uczonych od Jegomości Xiędza Winnickiego (епископа Перемышельского уніата) sprowadził do Kamieńca i oddał im his diebus cerkiew katedralną.

2) По конституціямъ сеймовымъ, такъ званы податки и поборы платило русское духовенство еще съ концемъ сего столѣтія слѣдующимъ способомъ; Metropolitowie, Władykowie, Archimandrytowie, Hemenowie, Popi wszyscy Ruscy, i Popi Ormiańscy, z osiadłości ról takowym że sposobem maią dawać iednego poboru, po złotemu iednemu. A Protopopowie po złot. 4. także y Popi, którzy poddanych y ról nie maią, od obeyścia swego, które maią przy Cerkwie, po Złt. iednemu. A inni duchowni, zakonnicy, co monastérom służą, y cerkwiom sobornym religiy Greckiey, od tych podatków wszystkich wolni od osob swych bydź maią. A popowie zwyż mianowani, wydawszy iuxta quantitatem agrorum pobory uchwalone, nie powinni iuz więcey dawać od Cerkwie, tylko po złt. dwu, respectu wszystkich poborów. Inwentarz konstytucyy koronnych y W. X. Litew. Lipsk. 1733. стр. 337.

Конституція сеймовая припускаетъ мѣщанъ Уніатовъ до городскихъ магистратскихъ урядовъ.

Учрежденіе ордена св. ап. Андрея Первозван. въ Россіи 10 март Refutacya informacyi X. X. Jezuitow Połockich — Jana Ołeszewskiego.

Wilne. — Паладій Роговскій бывшій Уніатъ монахъ учился въ Оломуцѣ, возвратившись къ схизмѣ написалъ: Опроверженіе римскихъ догматовъ 1699 г. напеч. въ Библіот. Ч. XVIII. Перевелъ исторію Каллиста Ксантопула Въ Амстердамѣ у И. Тесинга издано: Введеніе во всякую исторію.. издалъ И. Копіевичъ Онъ издалъ тамже и Руководеніе въ Ариѳметику въ 8-ку 48 стр. Тамъже издано: Уготованіе и толкованіе ясное поверстанія круговъ небесныхъ въ 12 д. 41 стр. съ картою. Упомянутый Ил. Копіевичъ издалъ въ 1700 г. тамже Граматику латинскую въ 8-ку 12 л. 471 ст. и 4 л. Также Льва кесаря, миротворца дѣлъ воинскихъ обученіе въ 8-ку, 3 л. 151 стр 4 л. Езоповы притчи и Омировъ бой жабъ въ 12 д. 149 и 41 стр. Слава торжествъ Петра I въ 4-ку 32 стр и 1 грав. Илія Копіевичъ или Копіевскій былъ родомъ Бѣлорусъ, обучался въ Голландіи, гдѣ принялъ Реформатское исповѣданіе былъ кандидатъ — пасторомъ въ Амстердамѣ Петръ В узнавъ о немъ и его основательномъ знаніи Славянорусского языка, далъ ему званіе переводчика коллегіи иностранныхъ дѣлъ и поручилъ ему переводити и сочиняти книги для рус кого юношества съ тѣмъ, чтобы печатати ихъ словенскими буквами въ заведенной по контракту, голландскимъ типографчикомъ Тесингомъ Славянской типографіи, И. Копіевичъ въ своей Латино-Русской Граматицѣ подаетъ реестръ всѣхъ собою напечатанныхъ т. е. осьмь и къ 13 къ печати приготовленныхъ книгъ, но не были напечатаны, ибо онъ скончался съ 1701 годомъ. Послѣдное сочиненіе напечатанное И. Копіевичемъ есть тогоже Номенклаторъ (лексикопъ) на Русскомъ, латинскомъ и нѣмецкомъ языкахъ напеч. 1700 г. въ Амстердамѣ въ 8-ку 127 стр Онъ не довершилъ свой Лексиконъ на русскомъ и латинскомъ языцѣ и Конкордацію на русскомъ языцѣ на всю библію Московского изданія. Онъ переводилъ Горація Флакка о добродѣтели стихами поетическими русскими. Митр. Евгенія Словарь русск. свѣтскихъ писат. Москва 1845 г. I. 306.

4) Городъ Червоногородъ для нападовъ Татарскихъ съ 1672 до 1699 такъ опустошѣлъ, что перешолъ на простое село, остался только замокъ каменный на скалѣ оточенный р. Джуриномъ, и старинный костель поблизъ замку. Червоногородъ въ первой половинѣ XIV в. принадлежалъ кн. Коріатовичамъ. Въ 1448 году король Казимиръ Ягайловичь перенесъ городъ сей изъ права русского на маг-

дебурское. Въ 1530 году было спалено Петромъ воеводою Молдавскимъ, потомъ Татарами совершенно опустошено, такъ что люстрація съ 1665 г. пишетъ: Starostwo przez Kozaków, Węgrów, Tatarów, także y żołnierza przechodzącego, więc y przez Opryszki albo Lewense iest wniwecz obrocone y do wielkiey dezolatiey przywiedzione... Do starostwa należą wsie: Nagorzany, Uście (Устечко), Iwanie Żeżawa.

5) Неуніатскіе дворяне Кіевскаго и Волынскаго воеводства еще разъ попытались противодѣйствовати насилію со стороны Поляковъ и составили протестъ, якъ противъ вредныхъ для Неуніатовъ постановленій сойма: объ изгнаніи неуніатскихъ жителей изъ Каменца Подольскаго, о подчиненіи неуніатской Каменецкой епархіи уніатскому митрополиту, и о признаніи свободы вѣроисповѣданія за одними только Уніатами; такъ и противъ депутатовъ Волынскаго воеводства, не протестовавшихъ, не смотря на данныя имъ избирателями инструкціи, противъ тихъ постановленій Сойма. На протестѣ подписалось много изъ околичнаго дворянства именно: Петръ Левковскій именемъ всей братіи Левковскихъ, также по нѣсколько дворянъ: Костюшковичей, Выговскихъ, Сынгаевскихъ, Невмерицкихъ, Ходаковскихъ, Меленевскихъ, Шкуратовскихъ. Каленскихъ и Барановскихъ. Архивъ югозап. Росс Часть II Т. I. N. CV. стр. 346.

6) Жалоба Данила Забѣлы на гет. I. Мазепу въ Москвѣ; Д. Забѣла недоказавшій своей жалобы осужденъ на смерть, но I. Мазепою помилованъ и заключенъ въ темницу. Миръ Карловецкій (26 Января) государствъ Христіанскихъ съ Турціею, Подолье и часть Украины снова присоединена къ Польщѣ. Поляки оставляютъ молдавскія городы Черновцы, Сочаву, Нямець. Въ Москвѣ уничтожено Стрѣлцовъ, изъ которыхъ нѣсколько тысящей убито, прочихъ сослано на поселенія. Солнце мѣнилося Сентября 13 числа, (по стар. ст.) когда Иванъ Мазепа былъ въ Чернѣговѣ. Бѣлозер. Лѣтопис. юж. русск 41.

7) Въ семъ XVII вѣцѣ засѣдали на престолѣ архіепископовъ Львовскихъ лат, обряда слѣдующіи архіепископы: Іоаннъ Димитрій Соликовскій съ 1583 г. скончался 1603. Іоаннъ Замойскій съ 1605 г. сконч. 1614. Іоаннъ Андрей Прухницкій съ 1614 г. сконч. 1633. Станиславъ Гроховскій съ 1654 г. сконч. 1645. Николай Кросновскій съ 1645 г. сконч. 1653. Іоаннъ Тарновскій съ 1654 г. сконч. 1669.

Адалбертъ Коритинскій съ 1669 г. сконч. 1677. Константинъ Лишскій съ 1677, сконч. 1698. Константинъ Зелинскій съ 1699 г. сконч. 1709. Переведеніе латинской Галицкой архіепископіи въ городъ Львовъ послѣдовало 1414 г. за соизволеніемъ папы Іоанна XXIII за архіепископа Іоанна Решовскаго, который большую часть дотаціи для своей каѳедры получилъ отъ короля Владислава Ягайлы по свидѣтельству грамоты тогоже короля: Vladislaus rex Sandomiriae feria quarta ante Dom. Reminiscere 1430 bona haereditaria Joannis Rzeszowski archiepiscopi Leopol. seu. ecclesiae Metropolitanae videlicet Krasna (въ Буковинѣ) Gorzycze, oppidum Dunajow, Raxin (Rekszyn, Бережанскаго округа). Potoczany in Leopoliensi, nec non Konkolniki, Zagórze, Jabłonów, Tetoniow. Bibel et Dytiatyn in Haliciensi terra de jure polonico et ruthenico in jus Magdeburgense seu Theutonicum transfert. Подлинникъ сей грамоты сберегается въ архивѣ Львовской архіепископіи.

8) Уже въ началѣ XVII столѣтія при царѣ Михаилѣ Ѳеодоровичѣ поселялись Малоруссы, въ нынѣшней Полтавской губерніи, устроивая на московскихъ пустынныхъ земляхъ свои слободы вблизи Путивля, Рыльска и Бѣлгорода, для того вѣчнымъ договоромъ царя съ польскимъ королемъ было постановлено, не возвращати тѣхъ, кто изъ Литвы или изъ южнозападной Руси перейдетъ въ Московское государство, ни, на оборотъ, тѣхъ, кто изъ сего послѣдняго перейдетъ въ Литву. Подобныя переселенія, въ большемъ розмѣрѣ, послѣдовали въ второй половинѣ XVII вѣка, при Богданѣ Хмельницкомъ, изъ Волыня. При гет. Богданѣ Хмельницкомъ образовавшійся на Волыни такъ называемый Острожскій полкъ, подъ командою Ивана Дзиковского, въ числѣ тысячи человѣкъ, первый перешелъ границу Литвы, прося царя Алексѣя Михайловича, приняти его въ свое подданство. Упомянутый царь приказалъ для пришелцовъ построити городъ на берегу Тихой Сосны, названный, по имени прибывшого полка, Острогожскъ. Острожцы или Острогожцы, такимъ способомъ нашли для себе готовые домы, были снабжены хлѣбомъ и сѣменами для перваго обзаведенія. Что больше при нихъ удержано ихъ Козачье право съ его чинами, полковника, сотника, о эсаула. То былъ первый слободскій полкъ. Такою царскою милостью ободрены Волынцы, сожигая свои жилища и складивая движимое имущество на телѣги, пустылись было цѣлыми селами въ новое отечество На-

дармо польскія войска заступали имъ дорогу и, для страха другимъ казнили попавшихся въ руки; сопровождаемыя своими собратьями Козаками, съ оружіемъ въ рукахъ оставляли свое отечество, гдѣ были лишены личной и религійной свободы (Ann. Polon. Clim. I. 318). Такимъ образомъ въ нѣсколько мѣсяцевъ межи Острогожскомъ и Путивлемъ возникли богатыя города и мѣстечки: Суммы, Лебединъ, Ахтырка, Бѣлополье и другіи. Иные изъ переселенцевъ углублялись на югъ, по рѣкамъ — Донцу, Удамъ, Харькову, и Коломаку. Всѣ безъ различія поселенія назывались слободами, а сообща Слободской Украиной, въ противоположность Украинѣ оставленной — не свободной. Первою причиною переселенія Острожского полка была паника, наведенная ханскими словами подъ Берестечкомъ, гдѣ былъ и полкъ: „въ козацкомъ войскѣ измѣна," послѣ чего ханъ ушелъ: потомъ причиной была неизвѣстность мыслей самого же Хмельницкого, который вслѣдъ за ханомъ также оставилъ поле сраженія. Наконецъ Волынцы частью опасались мщенія отъ Поляковъ, гнавшихся за полкомъ послѣ окончательнаго подъ Берестечкомъ же пораженія Козаковъ (Histor. ab exces. Wladisl. IV p. 68), частью вписанія снова въ реестръ подданства, и такъ остатся на всегда въ Холопствѣ. Русское простонародіе желало выбится изъ подъ панской зависимости „Мы ожидали свободы, говорили крестьяне, а онъ (Хмельницкій) снова запродалъ насъ въ рабство." И въ самомъ дѣлѣ, Б. Хмельницкій оказывая явное недовѣріе Русскимъ и окружая себе одними Татарами, въ очахъ простолюдиновъ оказывался онъ въ тое время весьма подозрѣтельнымъ. Второю не меньше важной причиною для простонародья былъ страшный голодъ на Волыни. Въ описываемое время корецъ ржаной муки платился здѣсь сто двадцать золотыхъ (18 рубл. сереб.). Люди, не имѣвшіи съѣстныхъ припасовъ и не успѣвшіи бѣжати, цѣлыми толпами умирали. І. Ерличъ въ своемъ лѣтописцѣ (стр. 120) пишетъ: „въ одномъ селѣ вблизи города Луцка женщина зарѣзала двухъ человѣкъ и питалась ихъ тѣлами, удѣляя той пищи и другимъ; а другая женщина питалась двумя собственными, изжаренными дѣтьми." При такомъ положеніи не оставалось, конечно другого исхода якъ переселеніе въ страну, куда къ счастью дорога была уже проложена. Новопоселенцы закаленные въ бояхъ были весьма полезны для московского государства, ибо въ тое время берега Дона, Сосны, Оскола въ нынѣшнихъ губерніяхъ Воронежской и Курской страдали отъ набѣговъ Крымскихъ Татаръ, гдѣ царь Алексѣй Михайловичъ построилъ уже нѣсколько укрѣпленныхъ городовъ, которы теперь населились опытными войнами. Для остановленія продолжающагося переселенія вошло Литовское войско въ Сѣверю, а часть коронного перешла за лѣвый берегъ Днѣпра; самъ даже Б. Хмельницкій въ своемъ Универсалѣ угрожаетъ безпощадностью бѣглецамъ. Впрочемъ голодъ прекратился и успѣхи россійского оружія стали ободряти народъ отстояти свою безопасность на мѣстѣ: однако не можно сказати того о единицахъ, которыя оставили все таки свои родныя мѣста даже до конца XVIII вѣка т. е. до 1799 года. Къ тому исканію свободы на чужой сторонѣ, свидѣтельствуетъ еще до сихъ поръ повтаряющаяся въ Волынскомъ народѣ поговорка — „пишовъ на слободу," подобно якъ на Галицкомъ подгорію — „пишовъ на Подолье," т. е. оставилъ свою родну страну для избѣженія невыносымаго панского гнета. Вотъ до якой крайности доводила польская безурядица русское простонародіе, что также въ XVIII в. повторялось. Король польскій Іоаннъ Казиміръ въ 1656 году изгнанъ Шведами изъ Польщи, и возвращаясь изъ за границы, пріѣхавъ прямо во Львовъ 1 Апрѣля, не даромъ молился всенародно съ своими сенаторами въ Львовской каѳедрѣ предъ иконою Богоматери между прочимъ изъявляя: „Съ большею болѣзнію сердца сознаю, что за слезы и крівды сельского народа въ моимъ королевствѣ, Сынъ Твой справедливый судія міра седмый уже годъ наказуетъ насъ повѣтромъ, войною и другими бѣдствіями; для того обѣщеваю и обѣтую кромъ того: что съ всѣми моими государственными чинами (stanami) послѣ сдѣланного мира заботливо употреблю всѣхъ средствъ для отвращенія упомянутыхъ бѣдствій и постараюсь, чтобы народъ моего королевства отъ несправедливыхъ тягаровъ и притѣсненій былъ освобожденъ." Дальше тотъ же король просить о потребную помощь Богоматерь, для исполненія сего всенародно сдѣланного обѣта. *)

1700 г. стр. 267. 1) Acta publicam fidei professionem Josephi Szumlanski episcopi Leopol concernentia, ad Unionem cum Rom. eccle-

*) Cum vero magno animi mei dolore loculenter videam, propter gemitum ac oppressionem hominum conditionis plebeiae, in regna mea immissa a Tuo Filio justo judice flagella: pestis, bellorum ac aliorum malorum per hoc septennium; promitto insuper ac voveo, me serio cum universis ordinibus pace constituta, rationes omnes initurum, ad ea avertenda mala, atque procuraturum, ut a gravaminibus injustis et oppresionibus, populus regni mei eximatur. I. T. Josephowicz Annal. urb. Leopol. N. 306. Kochowski. Climact. II. lib. 2.

sia transeuntis. Epistola ep. I. Szumlanski ad papam Clementem XI scripta est: Leopoli in mea Cathedra S. Georgii, — altera vero ad Card. Barberinum praefectum Congreg. de propaganda fide scripta est Varsaviae 9 Junii 1700. In epistola ad pontificem directa scribit I. Szumlanski: „Te igitur successorem Petri ligitimum, ecclesiae caput magistrumque fidei confiteor, supremamque Tibi in ecclesia a Deo collatam potestatem adoro: et quia coram principe vacuis comparere manibus indecorum,*) hanc meae fidei professionem, qua nil suppetit preciosius, quam ante apostolicum tuum thronum renovare loci distancia non permittit, manu mea firmatam Sanctitati Tuae praesento obedientiam meam et submissionis irrevocabile documentum.“ In epistola ad Card. Barberinum scriptam, subscripsit se Jos. Szumlanski episcopus Leopol. Halic. et Camenecensis, administrator episcopatus Luccoriensis ritus graeci Uniti. Въ епархіи Луцкой еще жилъ неуніатскій мѣстный епископъ Діонисій Жабокрицкій, который скоро потомъ приступилъ къ Уніи, о чемъ Левъ Заленскій митроп. увѣдомилъ папу письмомъ своимъ изъ Владиміра 4 Августа 1704 г.**)

2) Eodem anno ex villa Straszewicz 14 Augusti episcopus Premisliensis Georgius Winnicki significat pontifici suam in episcopum consecrationem, post decessum Innocentii Winnicki antecedanei et fratris sui, petitque, ut eum clerumque suum contra vexationes nobilium Polonorum protegere vellit: ea de re nuntii apostolici litterae Varsovia 25 Augusti. Theiner Mon. Pol. IV.

3) Въ томъ году feria VI post festum trium Regum proxima in praetorio Haliciensi записалъ Илія Сегинъ мѣщанинъ Галицкій лазъ (поле) монастыру Крылоскому подъ титломъ Св. Иліи пророка и монахамъ тамъже находящимся. Для монастыря сего купилъ серебряную дарохранительницу Миколай Соболевскій бургграбія Галицкій. Церковь сего монастыря построена изъ тесаного каменя круглая одна изъ древнѣйшихъ въ городѣ Галичѣ, была для разрушенныхъ свободъ приказомъ Петра Бѣлинского епископа Львовскаго уничтожена, и изъ камней ея построена епископская палата въ Крылосѣ.

---

*) По русскому обычаю и пословицѣ гласящей: Не приходи къ князю съ носомъ но съ приносомъ.

**) Тотъ же митрополитъ изъ Владиміра 4 Августа 1702 извѣстилъ папу о принятіи Уніи Діонисіемъ Жабокрицкимъ нареченнымъ неуніатскимъ епископомъ. Theiner Mon. Pol. IV 17.

4) Царь Петръ В. повелѣлъ въ Россіи считати годъ съ 1 Января и начинати вообще лѣто счисленіе не отъ созданія міра, но отъ Рождества Христова.

5) Иванъ Обидовскій полковникъ Нѣжинскій, будучи гетманомъ наказнымъ подъ Ругодовомъ (Нарвою); мѣстомъ шведскимъ померъ и похованъ въ Печерскомъ Кіевскомъ монастырѣ. Тогожъ року король шведскій Польщу звоевалъ, за поводомъ Сапѣги, гетмана велико-Литовского, который противъ короля польского Августа возсталъ. Бѣлозер. Лѣтоп. юж. рус. 42.

6) Городыскіи Иванъ, Петръ и Степанъ записались въ члены Луцкого братства Памят. III ч. I. 92. Въ 1634 году Иванъ Городыскій подписалъ протестъ противъ нападенія на Луцкое братство іезуитскихъ учениковъ. Памят. I ч. I. 222. Степанъ Городыскій подписалъ актъ избранія Сильвестра Коссова. Арх. Часть II т. I 347.

7) Петръ В. заключилъ 30 лѣтный миръ съ Турками 3 Іюля 1700 года на слѣдующихъ условіяхъ: Россіане должны были разорити находившіися у Днѣпра городки; Таванъ, Кизикерменъ, Нустретъ и Сагисъ-Керменъ; Азову оставатися за Россіею, а землянъ отъ Перекопа до сего города быти въ пустѣ; Крымскому хану и Татарамъ не требовати болѣе ежегодныхъ дачь деньгами и рухлядью; Россіянамъ пользоватися свободнымъ и безпошлиннымъ пропускомъ въ Іерусалимъ на поклоненіе.

8) По смерти послѣдняго Патріарха Московского Адріана (1700 г.) импер. Петръ I. поручилъ управленіе церкви митрополиту Яворскому съ титломъ мѣстоблюстителя Патріаршего престола, а въ 1721 г. учредилъ на мѣсто патріарха Духовное Коллегіумъ, которое переименовано вскорѣ Св. Правительствующимъ Синодомъ. Св. Синодъ былъ потомъ признанъ восточными патріархами. Грамоты отъ патр. Цареградскаго Іереміи и Антіохійскаго Аѳанасія присланы 1723 г. Сент. 23. въ томъ взглядѣ именуютъ Св. Синодъ возлюбленнымъ братомъ своимъ о Господѣ

При печатаніи пропущенныя историч. записки.

До 1630 г. стр. 68. На честь и на хвалу Господу Богу въ Тройцы святой единому созданъ бысть храмъ сей иже во святыхъ отца нашего Николы архіепископа Мурликійскаго Антоніемъ..... и сыновъ его Іоанна и Власія року ,ах҃л мѣсяця Октоврія к҃з. Нашись на камнѣ въ закрпстіи каменной церкви села Синкова надъ рѣкою Днѣстромъ близь мѣстечка Короловки, гдѣ прежде находился монастырь чину св. Василія В.

До 1676 г. стр. 339. Въ рукописномъ Уставѣ съ конца XVII вѣка въ 4-ку безъ заглавнаго листа, сберегающемся въ бібліотецѣ Народного Дома въ Львовѣ чтется слѣдующая записка: Сія книга Уставъ дневнымъ нарощнымъ службамъ и списанный бысть... діакомъ Олексеомъ при державѣ великого круля Августа рускаго, а подъ державою пановъ Чолганскихъ Кожянчя изъ Тухлѣ. Изъ сего явствуетъ, что родъ Чолганскихъ стоялъ въ сродствѣ съ Кожанами происходящими изъ села Рожанка.

До 1691 г. стр. 229. Сію книгу купили рабы божіи Максимъ и Илія... до храму св. евангелиста Іоанна. Дѣялося въ селѣ Давидковицяхъ, на тотъ часъ тримавъ панъ Годима за державы короля польского Августа року бож. 1691 марта 16. Еслибы ховай Боже война жебы ей на тотъ часъ взяти, але бы знову до того храму отдати. Записка на евангеліи напрестолномъ изд. Львовского 1690 г., въ церквѣ села Давидковецъ, принадлежащого нѣкогда до Скальского Староства.

Важнѣйшія опечатки.

Стран.	строк.	мѣсто:	читай:
2	17	словесной	словесности
3	6 снизу	уже	не выступило уже съ
	4	пособствованіемъ	т. е. пособствованіемъ
5	13 снизу	которые	которыя
8	9 снизу	уставочныхъ	уставичныхъ
10	10 снизу	На подлинику	На печатанномъ подлинику
11	7 снизу	procentów	prowentow
	5 снизу	cearnicy	czarnicy
12	9	городы	огороды
14	4	ѝ	ѝ
14	13 снизу	тымъ	тыжъ
16	8	тоже Ставропигійское братство	самъже Гедеонъ
	2 снизу	Łahonowski	Łahodowski
17	11	...nas	...nus
	16	выписалъ	выписанъ
18	5	cude	inde
	7	administratione	administrationi
		profectus	praefectus
19	7	Czartoryka	Czartoryska
	8	kozyka	Kozyka
	11	Kozicka	Kozieka
	13	Nowosiecki	Nowosielski
20	18	Zorawnicki	Żorawnicki
	5 снизу	Wrypański	Wryporiski
21	11 снизу	Держани	Дермани
22	11	usurpationae	usurpatione
	9 снизу	нерадѣнія	нерадѣніе
23	11	No	Ne
24	2	Юли	Іюля
	8 снизу	Агайлы	Ягайлы
26	5	Уневско	Уневскомъ
	10 снизу	Вирлаама	Варлаама
29	5	обысте	абысте

Стран.	строк.	мѣсто:	читай:
29	14	Влага	Влаха
30	11	Goznałowa	Poznałowa
	14	posła	posłała
32	2	Мотиковой	Лютиковой
	11	Мотиковой	Лютиковой
34	11 снизу	Мемонаръ	Лимонарь
36	5 снизу	купно	куплю
37	8 снизу	ѧхѯ	ѧхоѓ
38	4	Athanius	Athanasius
	5	conferatur	consecratur
	8 снизу	Duchownemi,	Duchownemi;
41	1	mandritam	Notandum vero est ab Athanasio Krupecki episcopo adscitum fuisse in coadjutorem Paulum Owłuczymski archimandritam
44	16	Trembovelenus	Trembovlensis
	12 снизу	ant.	art.
45	2	здерживаетъ	задерживаетъ
	4	вмѣсти	вмѣстѣ
46	13	могятства	могѫтства
		крѣпостия	крѣпостиѫ
	10 снизу	*Τερατουργημα*	*Τερατουργημα*
	6 снизу	Унпхова	Унихова
	2 снизу	Буковинѣ	Буковинѣ
	1 снизу	ромынского	румынского
47	5	XV	XVI
48	11 снизу	Малекаго	Малскаго
49	8	hoc	hos
53	3 снизу	Воющинскій	Воютинскій
	1 снизу	Бышборскій	Вышборскій
		Дрцкій	Друцкій
55	7	ня	иѫ
60	8 снизу	Занеопула	Ѯанеопула
62	2	каноникомъ	почетнымъ каноникомъ
	3	Перемышли (Добавити)	Скончался яко емиритованный парохъ въ Вѣдни.
63	1	Детина	Деспина
65	3	Черелоін	Іереміи
66	4	уемянаго	усмянаго
68	10	*ενεξυμολογησει*	*ενεξομολογησει*
70	4	Тарнавцы	Тарнавка
72	11	нѣкорія	нѣкоторія
	10 снизу	1000	100
73	1 снизу	Нотарскимъ	Новотарскимъ

Стран.	строк.	мѣсто:	читай:
76	14	receptu	recepta
78	1	oncventus	conventus
	7 снизу	sanciavit	sanciavit
79	13 снизу	G.	P.
80	6 снизу	надпись (добавити):	въ Уневской приходской церквѣ.
85	12 снизу	Iго	Iѡ (Іоаннъ).
87	13 снизу	orodzonych	urodzonych
89	2 снизу	або	ибо
90	16	Boiarki	Boiarski
93	12	libers,tati	libertatis
94	11	Podroz	Póydż
95	11	Inclit	Inst.
		LXII	LXII, которую
96	15	Ію	Iѡ (Іоаннъ)
97	9	тіехъ	тріехъ
99	4	byli,	byli w
	9	postaroscina	podstaroscina
100	13	radacta	redacta
	10 снизу	Соколю	Сокалю
107	8	(по словѣ) развалинахъ	(добавити) Казаки дошли даже до села Волосянка въ Стрыйскихъ Карпатскихъ горахъ. См. подъ 1645 г. стр. 98
110	11 снизу	Skarbici	Skarbiec
111	14	Lasnae	Lesnae
117	11 снизу	leneas	leucas
	6 снизу	cnm	cum
120	4	клябою	клятбою
	7	маранада	маранаеа
121	8	Мотикова	Лютикова
122	11 снизу	deuma	decima
125	4 снизу	алба	албо
136	18 снизу	Hortyslawski	Hostysławski
145	16	praefator	praefatorum
	7 снизу	Sylvar	Sylvarum
	10 снизу	subditor meor	subditorum meorum
146	7 снизу	Сиріак.	Сиріан.
150	7 снизу	profatis	praefatis
157	6	провишенною	привѣшенною
158	16	okarać	ukarać
	17	impotiey	impetiey
	9 снизу	oeleëmszyny	oeleëmozyny
161	12 снизу	иноки	инокини
168	4	*μεὐ*	*μεϑ'*

Стран.	строк.	мѣсто:	читай:
168	6	*тара*	*пара*
	11	*ѵаѵς*	*ѵаος*
176	2 снизу	рякыя	р$_{ж}$скыя
179	6	забѣрали	забърали
195	11	hominme	hominem
197	15	Са и	casu
200	14 снизу	admittartur	admittantur
201	15 снизу	Kuprowicze	Kuprowicze
	14 снизу	die 9	die 7
202	12 снизу	ускусиѣйшему	искусиѣйшему
207	10 снизу	Θеоеоры	Θеодоры
210	11	flavium	fluvium
211	7	deferat	deferatur
	9 снизу	сколитовъ	аколитовъ
	3 снизу	*ѧѫѫи*	*ѧѫѫй*
212	15 снизу	новосященномъ	новосвященнымъ
218	5	маранаеи	маранаеа
226	7 снизу	saeculorium	saecularium
232	14 снизу	Коша	Кота
247	12	крылъ	крылъ (крылосъ?)
255	9 снизу	Бороничей	Бореничей
256	3	generosus	generosos
268	2	Szumlanscci	Szumlanscii
278	11 снизу	z wiecami	z swiecami
279	6 снизу	processionendi	processionandi
282	13 снизу	funebralis	funebrales
288	16	Uniomne	Unionem
	8 снизу	Falicze	Falimicze
290	3 снизу	apariretur	aperiretur
	2 снизу	illuis	illius
292	6 снизу	in	ni
297	1 снизу	deceant	doceant
299	5 снизу	собранія	собратія
308	14 снизу	quamois	quamvis
312	2	soadebat	suadebat
	1 снизу	своимъ	своемъ
320	14 снизу	idert	id est
323	9	moniales	monialis
	13	tribunalitis	tribunalitio
	12 снизу	deputali	deputati
326	10 снизу	пови	нивы
327	11 снизу	про-	прео-
336	Отъ сего числа страницы вмѣсто: 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364		337 338 339 340 341 342 343 344

Стран.	строк.	мѣсто:	читай:
339	8 снизу	ablatuati	oblatuati
344	1	et	(уничтожи)
350	16	входныхъ	всходныхъ
355	6 снизу	Чолганскій	Шумлянскій
362	2	Дѣдилова	Изъ Дѣдилова
	4	Пысяницкого	Пышницкого
369	3	praesatem	praesulem
371	3 снизу	неіволѣ	неволѣ
372	4	убѣдни	обѣдни
373	14	Бѣную	Бѣлую
375	16	московскому	львовскому
383	14	пилповати	пилновати
	13 снизу	Пушятицкій	Путятицкій
385	8 снизу	плавною	не плавною
392	12 снизу	Фирѣлѣя	Фирълѣя
395	11 снизу	Ленътвунтомъ	Ленътвуйтомъ
397	10 снизу	Олешкій	Олекшій
399	12 снизу	Шуминскій	Туминскій
	17 снизу	Яродей	Яроѳей
401	15 снизу	Вакаридъ	Викаридъ
402	2	пословину	половину
403	4 снизу	послушенство	послушенства
	10 снизу	примошеніемъ	примушеніемъ
404	6 снизу	забытыхъ	забитыхъ
	9 снизу	прибыти	прибити
	16 снизу	сми	ему
406	13	Михаила	Мисаила
407	18	existinationem	existimationem
	18 снизу	docturs	ducturus
411	18	по стригшихъ	постригшись
	5 снизу	Lawreeti	Lawrenti
	6 снизу	Zaharowsky	Zahorowsky
412	3	Присиновскій	Прусиновскій
414	7 снизу	Psol	Psal.
424	8	statuare	statuere
	13	negatio	negotio
430	9	нечистому	нечистоту
	18	отновательной	основательной
434	2 снизу	testris	testis
440	8	Болика	Балика
442	8 снизу	насбиточной	несбыточной
443	9 снизу	лѣсто	мѣсто
444	19	Lentiat	Sentiat
447	3	mulitatis	nullitatis
448	6	Informais	Informatio

Стран.	строк.	мѣсто:	читай:
448	16	juveres	juvenes
	14 снизу	Пресказаніе	Предсказаніе
449	1 снизу	Propagandum	Propagandam
454	4 снизу	кондеканалномъ	кондеканалнымъ
459	5 снизу	листи	листу
	11 снизу	мотастырѣ	монастырѣ
460	13	Прясило	Трясило
462	15 снизу	Уторецкій	Угорецкій
463	6 снизу	splender	splendor
466	10	no	но
467	10	Niewia	Niewiara
	10 снизу	нассельственного	насильственного
469	17	пребованіемъ	требованіемъ
	6 снизу	pomyśnym	pomyślnym
472	12	roczych	rocznych
	4 снизу	посѣданій	посѣданіе
473	16 снизу	отепъ	отецъ
478	11 снизу	годѣ	горѣ
480	14	Похомія	Пахомія
	15	Σελαζιον	Σελασιον
	11 снизу	переселись	переселились
482	19	Памяниковъ	Памятниковъ
483	11	полтеры	полторы
484	17	to	ta
485	13	Braławski	Bracławski
486	5	проходъ	приходъ
491	10 снизу	челеныхъ	червенныхъ
493	11 снизу	decertarunt	decertarunt
	12 снизу	hanc	hunc
494	3	miltiam	militiam
	4	Lex	Sex
	16	populam	populum
	4 снизу	ansus	ausus
	18 снизу	tordigradum	tardigradum
495	10	изнаны	изгнаны
496	7 снизу	Карпо	Карпа
497	8 снизу	монахіи	манахи
	2 снизу	коликокроткимъ	коликокротнымъ
499	11	garzałka	gorzałka
518	8 снизу	названно	названного
519	13 снизу	iuscio	iuscio
520	8	sacrificutos	sacrificulos
	6 снизу	słyżatych	służatych
521	2 снизу	изгнанныхъ	изгнанникъ
527	5	Заражомъ	Збаражомъ

Стран.	строк.	мѣсто:	читай:
529	13 снизу	Raieckae	Raieckie
530	14 снизу	здѣшь	здѣсь
532	4	coniunctos	conjunctos
	7	exortum	extortum
533	11 снизу	Ягиловичь	Ягайловичь
546	5 снизу	но	на
548	11	стротель	строитель
	12	Ивонъ	Иванъ
549	5	вѣрющую	вѣрующую
	9	нязазѣ	наказѣ
552	9	пововарни	пивоварни
	1 снизу	тотоже	тогоже
553	3	orly	orty
	4	сонзволилу	сонзволили
	4	чекачити	чеканити
554	14	Perchińską	Perchinską
	6 снизу	benevote	benevole
555	6	Сѣнковѣ	Зѣнковѣ
556	14	Митиславецъ	Метиславецъ
557	17	архіепископъ	архіепископъ
558	12 снизу	Mexis	Alexis
560	1 снизу	сп.	СП.
561	8 снизу	tyz	tychż
566	11 снизу	поглощая	поглощаемая
567	12 снизу	бо	60
568	10	Catyerzyk	Calyenyk
	18	Dodoszicze	Dedoszieze
	3 снизу	втую	втуй
	17 снизу	года	города
569	6	Вишинскій	Вишенскій
573	8 снизу	Татариновъ	Татаринови
575	4	pruchami	prochami
581	5	теперь	теперь стала
584	4	Теторѣ	Тетерѣ
586	8 снизу	histilitatem	hostilitatem
592	1	обвединенія	объединенія
600	12 снизу	Укриницамъ	Украинцамъ
602	5	me	ne
	9	Psudo-	Pseudo-
604	8	Unitos	Unitis
611	16	eundem	eundem
	17	par tepie	parte pie
	5 снизу	statns	status
612	14 снизу	villus	villas
		chismaticis	schismaticis

Стран.	строк	мѣсто:	читай:
612	4 снизу	arcziepiskopo	archiepiscopo
613	6	haeriticps	haereticos
	16	laeditur Unio	(уничтожити)
	17	in	si
617	2 снизу	Ошибочно напечатанное здѣсь примѣчаніе принадлежитъ къ стр. 622. 1673 г. 1.	
619	7	Lublapidensis	Sublapidensis
	9	Цабровскій	Цебровскій
620	5	quendum	quendam
	19	безутѣшными	безуспѣшными
	20	инъ	якъ
623	3	ecclesia	ecclesiae
624	1	Poisce	Polsce
	2 снизу	Петриченко	Петричейку
625	3	Стефанія	Епифанія
	15 снизу	1874	1674
	13 снизу	строенъ	строемъ
626	6	пйдобно	подобно
	9	неимѣнію	неимѣнію
	5 снизу	брата	братъ
	4 снизу	выдалъ!	выданъ
627	15	мѣствыи	мѣстныи
	3 снизу	родъ	родовъ
628	12	очевидна	очевидца
	18 снизу	szczerego	szczerego zlota
	2 снизу	допчилъ	докончилъ
629	3 снизу	Сивкоголи?	Сивкою-ли?
637	1	седмицы.	седмицы Чигиринъ
639	14	дѣль	дѣлѣ
	8 снизу	Черклѣева	Иркльева
	3 снизу	Сѣрдо	Сѣрко
640	11 снизу	второа	второе
655	7 снизу	Łucki (?)	Zucki (?)
656	14	Ломнѣ	Ломжѣ
657	1	Wickenhanse	Wickenhauser
	20	Generalitus	Generalatus
658	12	Пошмарповымъ	Поликарповымъ
659	19	сторой	старой
660	4	propes	praepes
662	8	Мезепа	Мазепа
663	6 снизу	игуменою	игуменью
664	16 снизу	Сварчевскій	Сваричевскій
668	4 снизу	интернизахъ	интерцизахъ
669	18 снизу	Перегинско.	Перегинско. Сберегается въ архивѣ Львовского Митроп. капитула..
670	11	урокемъ	уроюмъ
	13 снизу	Нямецѣ	Нямецъ
672	3	кампененцы	кампанейцы
		пожели	пожегли
674	17	Каріола	Каріона
675	12 снизу	1840	1340
677	7 снизу	сперва	сперва свою жалобу
680	15 снизу	Шинъ	Шеинъ
687	12	Petoniow	Tetoniow

